SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

MØTEINNKALLING

Utvalg: **Kommunestyret**
Møtedato: **21.11.2012**
Møtested: **Kommunestyresalen, Rådhuset**
Møtetid: Kl. 11:30

Ved forfall til kommunestyremøter, skal forfall meldes til gruppeleder, som er ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Kirkenes,09.11.2012

Cecilie Hansen
Ordfører

SMW

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	Arkivsakl D	
083/12	KOMMUNAL PLANSTRATEGI - SØR-VARANGER KOMMUNE 2012-2015 Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no)	12/1181	
084/12	GSV GRENSESTASJON NORD: FASTSETTELSE AV PLANPROGRAM FOR REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSUTREDNING Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no	12/692	
085/12	DETALJREGULERING MED KONSEKVENSUTREDNING FOR NYE KIRKENES SYKEHUS - FORSLAGSSTILLER: HELSE FINNMARK Saksordfører: Karine Emanuelsen (kem@svk.no)	11/1571	
086/12	SYDVARANGER GRUVE AS: PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING MED KONSEKVENSUTREDNING, MERKNADS-BEHANDLING Saksordfører: Kurt Wikan (kuwik@frisurf.no	12/1641	
087/12	ØKONOMIRAPPORTERING 3. KVARTAL 2012 Saksordfører: Agnar Jensen (horselshjelperen@gmail.com)	12/2431	
088/12	KOMMUNALE AVGIFTER OG GEBYRER FOR VANN, AVLØP, RENOVASJON OG SLAM 2013 Saksordfører: Aksel Emanuelsen (ema-aks@online.no)	12/2536	
089/12	ØKT LÅNEOPPTAK - PROSJEKT AVLØPS-RENSING I KIRKENES Saksordfører: Lena Norum Bergeng (noruberg@online.no)	12/2614	
090/12	SØKNAD OM ØKONOMISK STØTTE - GJENNOMFØRING AV REISEMÅLSUTVIKLINGSFORSTUDIE Saksordfører: Sigbjørn Kurthi (sigbjornkurthi@yahoo.no)	11/1650	

091/12	AVTALE MED INARI KOMMUNE OM KJØP AV BARNEHAGEPLASSER Saksordfører: Stine Tharaldsen (stithar@live.no)	12/875	
092/12	SØKNAD OM ØKT TILSKUDD 2013. BRENSELUTSALGET Saksordfører: Stian Celius (smcelius@gmail.com)	12/246	
093/12	JAKOBSNES GRENDEHUS - SØKNAD OM DRIFTSTILSKUDD Saksordfører: Agnar Jensen (horselshjelperen@gmail.com)	12/1355	
094/12	ANBUD TJENESTEPENSJON - VALG AV LEVERANDØR Saksordfører: Bror Sundstrøm (brsundstrom@alten.no)	11/912	UNNTATT FRA OFFENTLIG-HET
095/12	SKOLESTRUKTUR I SØR-VARANGER KOMMUNE Saksordfører: Stine Tharaldsen (stithar@live.no) Saken ettersendes.		

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Ørjan Stubhaug Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 03.10.2012
Arkivkode: GEO-, K2-X9	Arkivsaksnr.: 12/1181
Saksordfører: Kurt Wikan, Saksordfører i Rådet for likestilling av funksjonshemmede: Knut Mortensen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet	10.10.2012	067/12
Kommunestyret	17.10.2012	081/12
Rådet for likestilling av funksjonshemmede	06.11.2012	016/12
Kommunestyret	21.11.2012	083/12

KOMMUNAL PLANSTRATEGI - SØR-VARANGER KOMMUNE 2012-2015

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	28.09.2012	Høringsutkast planstrategi.pdf
2	03.10.2012	Planstrategi for Sør-Varanger kommune.pdf

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
11.05.2012	U	Finnmarks fylkeskommune;	HØRING - FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015 FOR SØR-
14.05.2012	U	Saksbehandler Ørjan Stubhaug for	MELDING OM POLITISK VEDTAK - KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015

21.05.2012	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	UTTALELSE - KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015
24.05.2012	I	Finnmark Fylkeskommune	INNSPILL TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015
25.05.2012	I	Fiskeridirektoratet	HØRINGSSVAR - KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015
01.06.2012	I	Kystverket Troms og Finnmark	HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015
06.06.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark	INNSPILL TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI
07.06.2012	I	Kirkenes næringshage	HØRINGSUTTALELSE PÅ KOMMUNAL PLANSTRATEGI
08.06.2012	I	Mattilsynet	UTTALELSE TIL PLANPROGRAM
11.06.2012	I	Finnmark Fylkeskommune	INNSPILL TIL PLANSTRATEGI
11.06.2012	I	Sametinget	UTTALELSE TIL HØRING. PLANSTRATEGI 2012- 2015
11.06.2012	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012 - 2015
12.06.2012	I	Statens Vegvesen	HØRING - FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015
15.06.2012	I	Finnmarkseiendommen	UTTALELSE - FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2012-2015
20.06.2012	I	Kirkenes kompetansesenter	INNSPILL TIL PLANSTRATEGIEN
22.06.2012	I	Kommuneoverlegen i Sør-Varanager	INNSPILL TIL HØRINGSUTKAST KOMMUNAL PLANSTRATEGI
29.06.2012	I	Husbanken	BOLIGPOLITISK ANALYSE
31.08.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark	FYLKESMANNENS ROLLE I ARBEIDET MED Å SIKRE EN TILSTREKKELIG
05.09.2012	U	Direktoratet for Mineralforvaltning	HØRING - FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI FOR SØR-VARANGER
04.10.2012	I	Direktoratet for mineralforvaltning	SVAR PÅ HØRING AV FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI FOR SØR-
12.10.2012	U	Direktoratet for mineralforvaltning	SVAR PÅ HØRING AV FORSLAG TIL KOMMUNAL PLANSTRATEGI FOR SØR-
15.10.2012	I	Sør-Varanger Venstre v/Stian M.	SPØRSMÅL I SAK - KOMMUNAL PLANSTRATEGI
19.10.2012	I	Direktoratet for mineralforvaltning	ANGÅENDE SVARBREV FRA SØR-VARANGER KOMMUNE - KOMMUNAL

Kort sammendrag:
Formannskapet vedtok 09.05.2012 å sende høringsutkast for den kommunale planstrategien for Sør-Varanger kommune ut på høring. I denne saken så blir alle innkomne høringsuttalelser med rådmannens vurdering presentert.

Etter plan- og Bygningsloven så skal kommunestyret vedta kommunens nye planstrategi senest et år etter at det nye kommunestyret er blir konstituert.

Planstrategi er et nytt verktøy i plan- og bygningsloven. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Kommunal planstrategi erstatter det obligatoriske kravet til rullering av kommuneplanen som lå i tidligere plan- og bygningslov (PBL 1985).

Planstrategien setter et sterkt fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Noe som også er nedfelt i plan- og bygningsloven § 3-1 tredje ledd om oppgaver og hensyn i planlegging etter loven.

Formålet med utarbeidelse av en planstrategi er ***bedre og mer behovsstyrt planlegging.*** Gjennom hele planstrategiprosessen så kan det være lurt å tenke 1. Hvor står vi, 2. hvor vil vi, og 3. hvordan kommer vi oss dit.

Vedlagt saken er både høringsutkastet for Sør-Varanger kommunes planstrategi og rådmannens forslag til den nye kommunale planstrategien for Sør-Varanger kommune.

Faktiske opplysninger:
Under presenteres rådmannens merknadsbehandling av alle innkomne innstill til høringsutkastet av den kommunale planstrategien som har vært ute til offentlig gjennomgang.

SAMMENDRAG

Det er kommet inn 14 uttalelser i forbindelse med høring og offentlig ettersyn av forslag til kommunal planstrategi for Sør-Varanger kommune, og flere tar opp en rekke ulike forhold. Noen kommer med forslag til hvilke nye planer det er behov for og hvilke planer som må revideres, mens andre kommer med innspill til visjonene og utfordringene som er skildret i planstrategien.

Stikkordslistene under gir et overblikk over de tema som er tatt opp. Innspillene er kort kommentert i det etterfølgende.

Form / tema

Medvirkningsprosess
Stedsanalyse
Stedsutvikling
Naturmangfold
Trafikk
Adkomst
Samfunnssikkerhet
Beredskap
Friluftsliv
Universell utforming
Kulturminner
Klimatilpasning
Barn og unge
Folkehelse
Kaiområder
Reindrift
Barn og unge
Matproduksjon

Uttalelse fra Statens Vegvesen, datert 12.06.2012:

Har ingen merknader til planstrategien.

Uttalelse fra Fiskeridirektoratet, datert 25.05.2012:

Har ingen merknader til planstrategien.

Uttalelse i fra Finnmarkseiendommen, datert 15.06.2012

FeFo er positiv til at kommunen skal rullere kommuneplanen. Deres interesser er tilknyttet arealdelen og vil komme med ytterligere innspill til dette arbeidet.

Uttalelse fra Mattilsynet, datert 08.06.2012:

Kommer med innspill til kommuneplanens arealdel og Landbruksplanen. Mattilsynet påpeker at Sør-Varanger kommune har en stor utstrekning og at dyreholdet hovedsakelig er konsentrert rundt tre områder, Pasvik, Neiden og Jarfjord. Mattilsynet vurderer at det er behov for tre nedgravingsplasser til destruksjon av animalske biprodukter. Mattilsynet ber kommunen vurdere hvor det er behov og mulighet for å avsette slike areal.

Mattilsynet ser også at hovedplan for vann ikke skal revideres i denne planprioritering, og stiller spørsmål ved om denne planen ikke skal revideres? Mattilsynet sier at kommunen må ha oversikt over alle private og kommunale drikkevannskilder. De mener at hver enkel kilde må vurderes med tanke på å beskytte vannkildene i henhold til

drikkevannsforskriften §, 1. Mattilsynet peker på at det er viktig at kommunen i forbindelse med revidering av egne planer får inn beskyttelse av vannkildene.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet vedrørende hovedplan for vann til etterretning, følgelig innarbeides planen i planprioriteringer for 2014, kapittel 4.0

Rådmannen tar de resterende bemerkningene til orientering. Dette er innspill som berører kommuneplanens arealdel og vil følgelig være med videre ved rullering av planen.

Uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, datert 24.5.2012:

FFK stiller seg positiv til at kommunen tenker folkehelse som et prinsipp i all planlegging.

FFK savner en vurdering rundt valgene kommunen har gjort, det kommer ikke frem hvilke utfordringer som søkes løst i de foreslåtte planene.

Rådmannens kommentar*:* Tas til etterretning. En vurdering rundt de valgene som er gjort i planstrategien vil innarbeides i planstrategiens utfordringsdokument i kapittel 3.0 – 3.6 og 4.1.

Siden kommunen skal rullere kommuneplanens arealdel og samfunnsdel så anbefaler FFK at kommunen går bredt ut med planprosessen og at innbyggerne blir involvert fra en tidlig fase. En bred planprosess gir legitimitet og nytteverdi for planleggingen. De peker spesielt på at dette er en god anledning til å vurdere barn- og unges interesser i planlegging.

Rådmannens kommentar: Tas til etterretning, kapittel 4.1. Sør-Varanger kommune ønsker spesielt å involvere kommunens ungdomsråd ved rullering av kommuneplanen.

I forbindelse med at KDP for idrett og fysisk aktivitet skal rulleres i 2012 så sier FFK at det er store sammenhenger mellom folkehelse, idrett og fysisk aktivitet og at folkehelseaspektet får bred plass i en slik KDP. Og dermed bør også friluftsliv bli ivaretatt i denne sammenheng.

Rådmannens kommentar*:* Tas til orientering. Innspillet vil bli tatt med når KDP for idrett og fysisk aktivitet skal rulleres.

Uttalelse fra Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen, datert 06.06.2012:

Peker på at all sektorplanlegging bør være forankret i kommuneplanens samfunnsdel, eventuelt som kommunedelplanlegging på grunnlag av samfunnsdelen. Samfunnsdelen vil være en viktig arena for samordning mellom enkelte sektorers utfordringer og prioriteringer og kommunens samlede utvikling: Kommunen bør i planstrategien ta stilling

til om kommuneplanens samfunnsdel skal utarbeides først, eller om planene skal utarbeides parallelt.

Rådmannens kommentar: Tas til etterretning, 4.1. Planprosessene vedrørende kommuneplanens samfunnsdel og de øvrige planene skal gå parallelt, men ved en viss faseforskyvning. Det vil si at Kommuneplanens samfunnsdel hele tiden skal gå i forkant av andre kommunedelplaner.

ROS-Analyse: *Kommunens helhetlige ROS-analyse ble sist rullert i 1999 og Fylkesmannen klarer ikke å se at den er med i kommunens planprioriteringer i inneværende kommunestyreperiode. Etter fylkesmannens vurdering er det viktig at Sør-Varanger i denne perioden prioriterer og revidere sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse.*

Rådmannens kommentar: Tas til etterretning, kapittel 4.0. Kommunens ROS-analyse innarbeides i kommunens planprioriteringer. Arbeidet skal påbegynnes i 2012 og vil være ferdig i 2013.

Folkehelse*: Fylkesmannen peker på at kommunen fyller deler av kravene til Folkehelseloven § 5 som omhandler kommunens plikt til å ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Kommunens oppfyller som en minimumsløsning § 5 a, men de greier ikke å se at kommunen fyller § 5 b kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene.*

Fylkesmannen ser positivt på at kommunen ønsker å tenke på folkehelse som et prinsipp i all planlegging, men mener likevel at kommunen må være tydeligere i forbindelse med dette prinsippet. Fylkesmannen anbefaler at det i planstrategien gis en forpliktende føring om hvordan kommunen skal implementere folkehelse i kommunal planlegging.

Rådmannens kommentar: Tar innspillet vedrørende § 5 b til etterretning, kapittel 2.4. Kunnskap i fra de kommunale helse- og omsorgstjenesten innhentes og innarbeides i planstrategien.

Tar fylkesmannens innspill vedrørende implementering av folkehelse i kommunens planlegging til etterretning. Sør-Varanger kommune ønsker at folkehelse skal utgjøre et eget kapittel i kommuneplanenes samfunnsdel, samt at i kommunens saksbehandling så skal folkehelse som eget punkt utredes.

Universell utforming: *kommunen bør diskutere følgende forhold knyttet til universell utforming*

- *Behov for kartlegging/utfordringer kommunen står overfor*

- *Kartlegging av status for tilgjengelighet og behov for oppgradering*
- *Behov for egen kommunedelplan/handlingsplan, eventuelt innarbeidet av temaet i kommunens samfunnsdel*
- *Ivaretakelse av universell utforming gjennom den kommunale planstrategien.*

Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Sør-Varanger kommune er seg bevisst universell utforming og jobber kontinuerlig med dette temaet.

***Klima- og Energi**: Fylkesmannen mener kommunen bør utarbeide en god handlingsdel til KDP for klima- og energi med ansvarsbeskrivelser, samt kople klima- og energiplanleggingen med øvrig planverk i kommunen.*

Rådmannens kommentar: Tas til etterretning, kapittel 3.6. Sør-Varanger kommune vil ved rulleringen av energi og klimaplan 2010 – 2020 se på planens handlingsdel, og vurdere hvordan kommunen på best mulig måte skal følge opp de målsettingene satt i planen.

Vann og avløp: *Kommunen bør vurdere om hovedplanen for avløp og vannmiljø skal rulleres.*

Rådmannens kommentar: Tas til orientering, 4.1. Sør-Varanger kommune anser behovet for en rullering av hovedplan for avløp og vannmiljø som viktig, men har ikke i inneværende kommunestyreperiode ressurser til dette. Dersom ressurssituasjonen skulle endre seg så vil dette være en plan som vil prioriteres.

Uttalelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat, datert 21.05.2012:

Kommer med utspill som er spesielt relevant for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel vedrørende samfunnssikkerhet, klima, risiko- og sårbarhetsanalyse, vassdrag, vindkraft/ små vannkraftverk.

NVE peker på at klimautfordringer er en av de største utfordringene vi står overfor. Kommunen bør tilpasse seg et endret klima, samtidig som det må bidras til å redusere utslipp av klimagasser. De peker på at klimafremskrivingene tilsier at det vil bli hyppigere perioder med styrtregn og derfor hyppigere og større flommer i små vassdrag.

Rådmannens kommentar: Innspillet tas til orientering. Innspillet berører kommuneplanens arealdel, og vil følgelig rulleringen av planen.

Uttalelse fra Kystverket troms og Finnmark, datert 01.06.2012:

Kystverket forutsetter at sjøarealene i kommunen blir en integrert del av kommuneplanens arealdel.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Sjøarealene i kommunen er allerede innarbeidet som en del av kommuneplanens arealdel.

Kystverket peker på at den maritime utviklingen i Sør-Varanger kommune er i vekst, samt at kommunen er svært viktig i et nordområdeperspektiv. Siden den maritime aktiviteten er et viktig satsningsområde i kommunen, så mener Kystverket ar det også bør for oppmerksomhet i planstrategien. Dette med referanse til vurderinger som er gjort av Kystverket og de fremtidige mulighetene for Sør-Varanger kommune.

Rådmannens kommentar: Tas til etterretning, kapittel 2.5.1 og 3.5. Sør-Varanger kommune anser at den maritime aktiviteten er et viktig satsningsområde for kommunen og vil følgelig innarbeide dette i den kommunale planstrategien.

Uttalelse fra Sametinget, datert 11.06.2012:

Det kulturelle mangfold som fremstilles i samiske stedsnavn må komme til syne i samiske områder. Sametinget forventer av kommunen innlemmer samiske navn som en naturlig del av sitt planverk. Sametinget har ønske om at kommunen prioriterer arbeidet med å ta vare på kulturminner og de oppfordrer kommunene til å lage egne kulturminneplaner, da det vil være med på å gjøre kulturinteressene mye mer synlige, og dermed også lette på annen arealplanlegging.

Sametinget ber om at Sør-Varanger kommune tar hensyn til de punktene i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging som spesielt omhandler eller berører samiske interesser.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Sør-Varanger kommune vil ikke prioritere å lage en egen kulturminneplan i den innværende kommunestyreperioden. Sør-Varanger vil likevel oppfordre sametinget og fylkeskommunen til å lage egne kulturminneplaner da det kan lette kommunenes arealplanlegging.

Uttalelse fra kommuneoverlegen, datert 21.6.2012:

Det vises til at det i planstrategien ikke legges opp til at folkehelse skal utgjøre en egen kommunedelplan. Kommuneoverlegen mener det bør drøftes nærmere hvorvidt et slikt valg gir kommunestyret mulighet for å styre og behandle folkehelse i tråd med folkehelselovens 5 punkter 1:Oversikt, 2, Planstrategi, 3 Fastsetting av mål i plan, 4 Gjennomføring av tiltak, 5 evaluering.

Kommuneoverlegens oppfatning er at kommunestyrets ansvar for styring og ivaretakelse av folkehelsa best ivaretas ved at folkehelse etableres som en egen kommunedelplan. Denne planen bør gi klare føringer for alle øvrige deler av kommuneplan som berører folkehelsa og dernest at disse føringene tas inn i det øvrige planverket som egne mål i tråd med prinsippet om Folkehelse i all planlegging. Kommuneoverlegen mener at dette vil gjøre oppfølgingen av pkt 5 enklere, ryddigere og mer oversiktlig.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering, kapittel 3.3. Sør-Varanger kommune vil innarbeide folkehelse som et eget kapittel i kommuneplanens samfunnsdel, og blir følgelig listet opp som et av kommunens viktigste satsningsområde. Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorers planer og virksomhet i kommunen. Rådmannen mener at folkehelse best blir ivaretatt på denne måten.

Uttalelse fra Kirkenes Næringshage, datert 07.06.2012:

Kirkenes Næringshage (KNH) mener at oppfølgingen av gjeldende kommuneplan er mangelfull, noe som de mener har bidratt til at utviklingen av Sør-Varanger-samfunnet har blitt hemmet innenfor områder som nærings- og samfunnsutvikling.

KNH peker mener at kommunen mangler sjørettede industriareal og kjøpesenter som tildeles tomter som dispenseres fra kommuneplanens arealdel, samt at det har tatt for lang tid for kommunen å kunne tilby attraktive boligområder. De peker også at manglende veiplaner som ny innfartsvei til Kirkenes kan bidra til at kommunen kan oppleve og ikke få være med i NTP 2014-2023.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Disse innspillene berører kommuneplanens samfunnsdel og arealdel og vil være relevant for arbeidet med rullering de planene.

KNH ser positivt på at kommunen skal starte arbeidet med en ny strategisk næringsplan og en ny reiselivsplan.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering

KNH foreslår at kommunen må lage flere nye planer; en egen nordområdeplan, en egen plan for høyere utdanning og forskning og en egen plan for samferdselsutvikling hvor kirkenes blir et nav i flytrafikken mellom Øst-Finnmark og Oslo. En plan for samferdselsutvikling mener KNH vil kunne bidra til at Øst-Finnmark kan få en direkteforbindelse til Oslo på kveldstid. I tillegg mener KNH at man i dette planarbeidet bør arbeide for å få en charterforbindelse direkte Kirkenes-Kreta.

Rådmannens *kommentar: Tas til orientering. Tematikk vedrørende samferdselsutvikling i Sør-Varanger kommune vil inngå i planen "*kommunale veier og trafikksikkerhetsplan*".*

Uttalelse fra kompetanseforum fro Kirkenes kompetansesenter, datert 20.06.2012:

Kompetanseforum for Kirkenes kompetansesener mener at Sør-Varanger kommune må opprette en egen plan for Strategi for forskning og høyere utdanning i Sør-Varanger.

Kompetanseforumet ser behov for at man i Sør-Varanger etablerer et permanent og dynamisk høgskolesenter. De mener et slikt senter vil styrke og utvikle forskningsinnsats

med særlig fokus på natur, samfunn og næring i nordområdene, samt internasjonalt arbeid.

Kompetanseforumet påpeker at kommunen har et uttalt mål om økt bosetting og befolkningsvekst. En offensiv plan for forskning og høyere utdanning vil være viktig for å tiltrekke seg kompetanse, i tillegg vil det bidra med å utdanne egen befolkning som kan fylle behovet for kompetansearbeidsplasser.

Det vises til at regionale forskningsfond ble opprettet i 2009, hvor målet er å styrke forskning for regional innovasjon og utvikling ved å støtte opp under regionens prioriterte innsatsområder og mobilisere til økt FoU-innsats. Dette er midler som forvaltes regionalt, og det er derfor stor mulighet til å påvirke hvilke innsatsområder som skal prioriteres.

Kompetanseforumet mener at en strategi for forskning i Sør-Varanger vil være med på å sikre at prioritert forskning for Sør-Varanger og Øst-Finnmark også er inkludert i strategiplan og bestillingsbrev til fondsregion nord.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Sør-Varanger kommune anerkjenner at det vil være positivt for kommunens vekst og utvikling dersom et permanent og dynamisk høgskolesenter etablerer seg i kommunen. I den kommunale planstrategien har man i planprioriteringene valgt at det de fleste planene skal bli en kommunedelplan etter plan- og bygningsloven, dette er for å redusere den totale mengden planer samt at de gjeldende planene får større påvirkning. Rådmannen anser ikke at en egen kommunedelplan for forskning og høyere utdanning bør prioriteres for inneværende periode. I så måte er innspill vedrørende høyere utdanning noe som berører kommuneplanens samfunnsdel, og kan følgelig innarbeides der.

Uttalelse fra Kristin Ombolt-Jensen, datert 12.06.2012:

Kristin Ombolt-Jensen kommer noen punkter hun mener burde være med i planstrategien for derigjennom synliggjøre muligheter.

1. Mener Kirkenes og Sør-Varanger er mulighetens kommune og at man bør lage en visjon for Sør-Varanger som kommer med i planstrategien.

   Rådmannens kommentar: Tas til orientering. En fremtidig visjon for Sør-Varanger er en tematikk som vil bli behandlet ved rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel.

2. Siden Kirkenes er det eneste mulige havn som kan fyllekravene til en fremtidig oljebasehavn så mener hun at dette er en gyllen mulighet til at kommunen profilerer seg inn mot næringsliv, sentrale politikere, departement, utdanningsinstitusjoner osv.

Rådmannens kommentar: Tas til etterretning. Sør-Varanger kommune anser at den maritime aktiviteten er et viktig satsningsområde for kommunen og vil følgelig innarbeide dette i den kommunale planstrategien.

3. Kommunen burde ha en strategi for hvordan man skal få høyskoler til å etablere seg i kommunen.

   Rådmannens kommentar: *Tas til orientering. Se rådmannens kommentarer til Kirkenes kompetanseforum.*

4. Kommunen burde innta en rolle i henhold til miljø uten at det forhindrer industrielle investeringer og utvikling.

   Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Innspillet berører Energi- og klimaplan 2010 – 2020 og vil følgelig være med videre ved rullering av planen.

5. Kommunen burde jobbe for en økt handel og arbeidsinnvandring over grensa til Russland.

   Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Innspillet berører kommuneplanens samfunnsdel og skal følgelig tas med i arbeidet med rullering av denne.

6. Kommunen burde fremheve at Sør-Varanger har en rik og mektig historie og kultur som burde fremheves.

   Rådmannens kommentar: Tas til orientering. Innspillet berører kommuneplanens samfunnsdel og skal følgelig tas med i arbeidet med rullering av denne.

Uttalelse Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark, datert 11.06.2012

Reindriftsforvaltningen kommer på dette tidspunkt med generelle innspill om deres ståsted vedrørende god forvaltning av reindriften. Det påpekes at det er av stor betydning at reindriftsnæringens og reindriftas arealer og flyttemønster ivaretas spesielt gjennom kommunens arealdel.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering

Oppsummerende kommentarer:
Ovenfor er alle innkomne høringsuttalelser presentert med rådmannens vurdering. De innspill rådmannen vurderer som særskilt relevant for planstrategien er tatt til etterretning og følgelig innarbeidet i det nye utkastet til planstrategien.

Det er likevel kommet inn en del innspill som viser at ikke alle helt har forstått hva en planstrategi faktisk er for noe. En del av de høringsuttalelsene som er kommet inn berører det planarbeidet til planene som er foreslått i kapittel 4 planprioriteringer. Innspillene er i så måte ikke et innspill til selve planstrategien (planprioriteringene). Derfor er flere av innspillene tatt til orientering, men flere av disse vil likevel være med videre i planarbeidet. De fleste innpillene berører spesielt rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, og vil i så måte være med videre i arbeidet med disse.

Det er også kommet inn en del forslag til nye planer, en del av disse innspillene berører områder som rådmannen ikke anser som kommunens ansvarsområde. Eksempelvis en egen Nordområdeplan, en plan som berører charterforbindelser ut fra Sør-Varanger, en egen plan for høyere utdanning. Det er rådmannens vurdering at planstrategien skal ta for seg en planprioritering innenfor det som er kommunens faktiske ansvarsområde.

Planprioriteringene som presentert i kapittel 4 er rådmannens anbefaling i forhold til hva som er status og de utfordringer som kommunen står overfor i inneværende kommunestyreperiode. I så måte er målsettingen med selve planstrategien for Sør-Varanger kommune å stimulere til en mer oversiktlig, *bedre og behovsstyrt planlegging i Sør-Varanger kommune.*

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:
I med hold av plan- og bygningsloven § 10-1 vedtar kommunestyret Planstrategi for Sør-Varanger kommune.

Begrunnelse;
Kommunestyret har i den kommunale planstrategien fastsatt hva som er planbehovet for Sør-Varanger kommune for inneværende kommunestyreperiode. Planstrategien skal gi en *bedre og mer behovsstyrt planlegging for Sør-Varanger kommune.*

Behandling 10.10.2012 Formannskapet
Saksordfører: Kurt Wikan

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak i sak 067/12:
Formannskapet avgir følgende innstilling til kommunestyret:

I medhold av plan- og bygningsloven § 10-1 vedtar kommunestyret planstrategi for Sør-Varanger kommune.

Begrunnelse;
Kommunestyret har i den kommunale planstrategien fastsatt hva som er planbehovet for Sør-Varanger kommune for inneværende kommunestyreperiode. Planstrategien skal gi en *bedre og mer behovsstyrt planlegging for Sør-Varanger kommune.*

Behandling 17.10.2012 Kommunestyret
Saksordfører: Kurt Wikan

Som følge av at saken ikke er behandlet av rådet for likestilling av funksjonshemmede, trekkes den fra sakslista.

Kommunestyrets vedtak i sak 081/12:
Saken ble trukket fra sakslista.

Behandling 06.11.2012 Rådet for likestilling av funksjonshemmede
Saksordfører: Knut Mortensen

Forslag fra rådet for likestilling av funksjonshemmede:

Rådet for likestilling av funksjonshemmede mener fylkeskommunens innspill i forhold til universell utforming må settes ut i praksis i den kommunale planstrategien.

Universell utforming: kommunen bør diskutere følgende forhold knyttet til universell utforming

- Behov for kartlegging/utfordringer kommunen står overfor
- Kartlegging av status for tilgjengelighet og behov for oppgradering
- Behov for egen kommunedelplan/handlingsplan, evnt innarbeidet av temaet i kommunens samfunnsdel
- Ivaretakelse av universell utforming gjennom den kommunale planstrategien

Innstillingen og forslaget ble enstemmig vedtatt.

Rådet for funksjonshemmedes vedtak i sak 016/12:

Rådet for likestilling av funksjonshemmede avgir følgende innstilling til kommunestyret:

I medhold av plan- og bygningsloven § 10-1 vedtar kommunestyret planstrategi for Sør-Varanger kommune.

Begrunnelse;
Kommunestyret har i den kommunale planstrategien fastsatt hva som er planbehovet for Sør-Varanger kommune for inneværende kommunestyreperiode. Planstrategien skal gi en *bedre og mer behovsstyrt planlegging for Sør-Varanger kommune.*

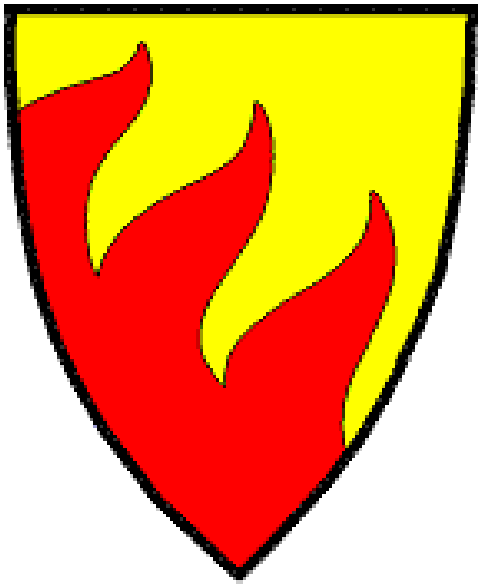
Rådet for likestilling av funksjonshemmede mener fylkeskommunens innspill i forhold til universell utforming må settes ut i praksis i den kommunale planstrategien.

Universell utforming: kommunen bør diskutere følgende forhold knyttet til universell utforming

- Behov for kartlegging/utfordringer kommunen står overfor
- Kartlegging av status for tilgjengelighet og behov for oppgradering
- Behov for egen kommunedelplan/handlingsplan, evnt innarbeidet av temaet i kommunens samfunnsdel
- Ivaretakelse av universell utforming gjennom den kommunale planstrategien

Bente Larssen
rådmann

Sør-Varanger kommune

Høringsutkast

kommunal planstrategi

2012-2015

Innhold

Sør-Varanger kommune 1
Høringsutkast 1
kommunal planstrategi 1
2012-2015 1
1.0 Kommunal planstrategi 3
1.1 Verktøy for politisk prioritering av planoppgaver 3
1.2 Planstrategi og dets formål 4
2.0 Sør-Varanger i dag 4
2.1 Analyse av samfunnsutviklingen 4
2.2 Bosetting 6
2.3 Lokalt næringsliv og sysselsetting 6
2.4 Folkehelse i Sør-Varanger 7
2.5 Arealforvaltning 8
2.5.1 Veier og samferdsel 8
2.6 Miljøstatus 8
3.0 Sentrale utfordringer som Sør-Varanger kommune står overfor 9
3.1 Utfordringer i befolkningsutvikling og bosetting 9
3.2 Utfordringer næringsliv og sysselsetting 9
3.3 Utfordringer ved folkehelsa 9
3.4 Utfordringer i kommunesektorens virksomhet 10
3.5 Utfordringer i arealforvaltningen 10
3.6 Utfordringer i miljøvern og klimaarbeidet 10
4.0 Planprioritering for Sør-Varanger kommune 2012 - 2015 12
4.1 Plan og planstatus ved utgangen av inneværende kommunestyreperiode 2012-2015 14

1.0 Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi er et nytt verktøy i plan- og bygningsloven. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Kommunal planstrategi erstatter det obligatoriske kravet til rullering av kommuneplanen som lå i tidligere plan- og bygningslov (PBL 1985).

Planstrategien setter et stekt fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Noe som også er nedfelt i plan- og bygningsloven § 3-1 tredje ledd om oppgaver og hensyn i planlegging etter loven.

Formålet med utarbeidelse av en planstrategi er ***bedre og mer behovsstyrt planlegging.*** Gjennom hele planstrategiprosessen så kan det være lurt å tenke 1. Hvor står vi, 2. hvor vil vi, og 3. hvordan kommer vi oss dit.

1.1 Verktøy for politisk prioritering av planoppgaver

Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en bedre og mer systematisk vurdering av kommunens planbehov slik at kommunen bedre kan møte aktuelle utfordringer.

Gjennom vedtaket av den kommunale planstrategien skal det nye kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres.

Planstrategien er også et egnet verktøy for å vurdere kommunens plansystem, planressurser og samlede planbehov i kommunestyreperioden knyttet til kommunedelplaner, tema- og sektor(fag)planer.

Kommunal planstrategi skal utarbeides og vedtas senest ett år etter at kommunestyret er konstituert.
Kommunal planstrategi er for øvrig en viktig arena for å drøfte og avklare behov for interkommunal planlegging. Dette kan gjelde både innenfor arealplanlegging og annen tjenesteyting.

> ***§ 10-1 Kommunal planstrategi***
>
> *Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.*
>
> *Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.*
>
> *Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.*
> *Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.*

1.2 Planstrategi og dets formål

Formålet med den kommunale planstrategien er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling i kommunen.

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet.

Kommunen har nå fått plikt til å utarbeide kommunal planstrategi minst én gang i hver valgperiode og vedta den senest innen ett år etter kommunestyrets konstituering. Det er viktig at dette arbeidet starter tidlig etter at kommunestyret er konstituert. Det gir det nye kommunestyret mulighet for å vurdere og ta stilling til hvilke planoppgaver som er viktige å arbeide med i kommunestyreperioden.

Kommunal planstrategi skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet. Det gjelder både langsiktig arealbruk, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunenes planbehov i valgperioden.

Strategien bør inneholde*:*

Redegjørelse for utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø, drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi, både for å ivareta samordning, utbygging og vern av områder, vurdering av sektorenes planbehov, og vurdering av prioriterte planoppgaver og behovet for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

2.0 Sør-Varanger i dag

I dag fremstår Sør-Varanger med stor fremtidstro på kommunens utviklings innenfor næringslivet og befolkningsfremskrivninger. Dagens tro på fremtiden står i sterk kontrast til de stedsfortelingene som eksisterte da folket i Bugøynes averterte bygda til salgs i de største avisene og da Sydvaranger gruve avviklet sin drift på 90-tallet. I dag er pessimismen i stor grad snudd til en positiv fremtidstro i kommunen.

Slagordet ”*En grense sprengende kommune*” virker aldri å ha vært mer gjeldende for Sør-Varanger. Samarbeidet med våre naboer i Russland og Finland virker å være styrket, samt at det nye grenseboerbeviset snart er på plass. I tillegg har kommunen inngått vennskapsavtaler kommuner på både finsk og Russisk side. Som eneste kommune i landet med to landegrenser så bidrar dette til at Sør-Varanger har helt særegne muligheter og utfordringer innenfor kultur- og næringssamarbeid over grensene.

Selv om det i dag råder en positivitet i kommunen så er det slik at skal kommunen vokse både i befolkning og næringsliv så må kommunen gjøre noen prioriteringer med tanke på hvordan planleggingen skal være for inneværende kommunestyreperiode. Dette dokumentet skal ta for seg den tematikk som blir ansett for å representere de viktigste utfordringene som kommunen står overfor de neste fire årene.

2.1 Analyse av samfunnsutviklingen

I år 1996 hadde Sør-Varanger kommune den største befolkningen på 10 010 personer siden år 1977. Kommunen har frem til 2001 opplevd en svak befolkningsnedgang, men har siden hatt en svak befolkningsvekst og folketallet i kommunen var ved inngangen av år 2012 på 9860 personer.

Sør-Varanger[1]	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**
Folketallet 1.jan	9464	9490	9518	9623	9738	9826
Fødde	102	111	127	114	112	95
Døde	94	89	65	71	104	94
Fødselsoverskudd	8	22	62	43	8	1
Innvandring	88	115	134	153	211	198
Utvandring	26	43	48	66	54	94
Innflytting (innenlandsk)	356	354	332	359	382	414
Utflytting (innenlandsk)	398	421	370	377	455	485
Nettoinnflytting, inkl, inn- og utvandring	20	5	48	69	84	33
Folkevekst	26	28	105	115	88	34
Folketallet ved utgangen av året	9490	9518	9623	9738	9826	9860

Flyttetall i kommunen viser en labil befolkning gjennom hele 90- og 2000-tallet. Fra år 2000 til og med 2010 er det registrert totalt 5 945 innflyttinger og 6 082 fraflyttinger. Slike flyttetall indikerer at en stor del av befolkningen føler liten stedstilhørighet og har en høy grad av mobilitet.

Fra 2006 til og med 2011 har nettoinnflytting vært positiv. Likevel er den innenlandske innflyttingen negativ, og en viktig bidragsyter er at netto utenlandsk innvandring gjennom hele perioden har vært svært positiv. I tillegg har kommunen hatt et generelt positivt fødselsoverskudd, men dette overskuddet har vært nokså lavt i 2010 og 2011.

Innvandrere utgjør i dag 8,1 % av kommunens innbyggere, eksklusive innvandring fra nordiske land[2]. Innvandringen til kommunen utgjør en svært viktig ressurs og er med på å fylle den store etterspørselen etter arbeidskraft. For utenom nordiske statsborgere så bor det i dag 801 utlendinger i Sør-Varanger kommune, pluss 77 russere med dobbelt statsborgerskap. De tre største innvandringsgruppene er i dag russere (53,3 %), polakker utgjør (10 %) og estlender (8,2 %). Totalt er det i dag registrert 61 nasjoner bosatt i Sør-Varanger, inklusiv nordiske land.

Antall eldre over 67 år har siden 2006 steget i fra ca 1200 personer til ca 1280 personer, mens andel barn og unge mellom 0-19 har i samme tidsperiode ligget på ca 2500 personer. Vi ser at kommunen har en nokså høy andel antall eldre i forhold til den yngre befolkning. Altså er ikke Sør-Varanger kommune unntatt "eldrebølgen". I aldergruppen 45-66 år er det 29 % av kommunens befolkning, noe som vil si at denne gruppen av befolkningen kan ventes å pensjoneres i løpet av de 20 neste årene.

Barnhagedekningen er for barn 1-2 år er på ca 90 % noe som er 10 % over landsgjennomsnittet, mens dekningen for barn mellom 3-5 år er på ca 96 % noe som er helt i tråd med landsgjennomsnittet.

Kommunen har en snittandel med mennesker med høyere utdanning på ca 23 %, noe som utgjør 2 % over landsgjennomsnittet.

Kommunen er under landgjennomsnittet i forhold til andel barn med barnevernstiltak med 4-5 barn per 1000 innbygger.

---

1 http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=01222

2 Tall utgitt av Øst-Finnmark politidistrikt

2.2 Bosetting

Den aller største delen av kommunens innbyggere bor i sentrumsnære strøk. I 2010 bodde totalt 7699 personer på Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng, og Kirkenes. Det vil si at 79 % av kommunens befolkning da bodde på Kirkenes-halvøya, og tall indikerer at dette bare vil øke i årene som kommer. I år 2005 bodde ca 75 % på Kirkenes-halvøya. Man ser altså at befolkningsveksten i Sør-Varanger foregår i sentrumsnære strøk.

2.3 Lokalt næringsliv og sysselsetting

Geografisk område	**Datagrunnlag**	**2008**	**2009**	**2010**
Sør-Varanger[3]	Sysselsatte i næring Jordbruk, skogbruk og fiske	145	134	144
	Sysselsatte i næring Bergverksdrift og utvinning	57	160	265
	Sysselsatte i næring Industri	213	196	196
	Sysselsatte i næring Elektrisitet, vann og renovasjon	45	44	49
	Sysselsatte i næring Bygge- og anleggsvirksomhet	430	422	401
	Sysselsatte i næring Varehandel, motorvognreparasjoner	687	673	679
	Sysselsatte i næring Transport og lagring	306	299	305
	Sysselsatte i næring Overnattings- og serveringsvirksomhet	164	161	159
	Sysselsatte i næring Informasjon og kommunikasjon	63	64	63
	Sysselsatte i næring Finansiering og forsikring	31	34	32
	Sysselsatte i næring Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	180	173	170
	Sysselsatte i næring Forretningsmessig tjenesteyting	247	251	262
	Sysselsatte i næring Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	667	684	701
	Sysselsatte i næring Undervisning	495	486	502
	Sysselsatte i næring Helse- og sosialtjenester	1 176	1 167	1 141
	Sysselsatte i næring Personlig tjenesteyting	161	154	164
	Sysselsatte i næring Uoppgitt	12	11	14
	Totalt sysselsatt i offentlig sektor	2338	2337	2344
	Totalt sysselsatt i privat sektor	2741	2785	2903
	Totalt sysselsatte i Sør-Varanger	5079	5122	5247

Antall sysselsatt i offentlig sektor har holdt seg på et stabilt nivå mellom 2008 og 2010, mens det er i privat næringsliv, spesielt bergverksnæringa, at vi kan spore en vekst i antall sysselsatte i Sør-Varanger kommune. Disse tallene er ikke oppdatert i forhold til 2011 så den tar ikke for seg etableringen av Thon hotellet og om hvorvidt det har forekommet en vekst i annen offentlig og privat virksomhet.

Kommunen har en særdeles lav arbeidsledighet, men en omfattende vekst i sysselsettingen er vanskelig å spore for Sør-Varangersamfunnet.

[3] http://planleggingsportalen.no/

2.4 Folkehelse i Sør-Varanger

De siste 30 årene har alle grupper i landet fått bedre helse, men helsegevinsten har vært størst for personer med lang utdanning og høy inntekt. For eksempel har denne gruppen lengre forventet levetid enn personer med lavere utdanning og inntekt. Særlig de siste ti årene har helseforskjellene økt, det gjelder både fysisk og psykisk helse, og både barn og voksne. Utjevning av sosiale helseforskjeller er derfor en viktig målsetting i folkehelsearbeidet.

Folkehelse er et mangfoldig begrep, men man kan se på folkehelse som summen av helsen til hele befolkingen. Etter Ny lov om folkehelse, fra 1.1.2012, så blir kommunen i mye større grad ansvarliggjort for innbyggernes totale folkehelse. Kommunen skal holde oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Utfordringsbilde skal legges til grunn for den kommunale planstrategien og for samfunns- og arealplanlegging.

Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, som tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold, fysiske og sosiale miljøer, befolkningens levevaner samt skader og ulykker.

Levekår

- Flere personer har grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med landet forøvrig.
- Lavt inntektsnivå til personer i husholdninger er lavere enn i landet forøvrig
- Arbeidsledigheten er lavere enn landsgjennomsnittet.
- Andel uføretrygdede under 45 år er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.

Miljø

- Andel personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyseresultater mhp. E. coli, i prosent avbefolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, ser ut til å være høyere enn ellers i landet.
- Antall som legges inn på sykehus for personskader etter ulykker er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.

Skole

- Ungdom trives dårligere på skolen enn det som er vanlig ellers i landet, vurdert etter trivsel hos 10.-klassinger.
- Andelen 5.-klassinger på laveste mestringsnivå i lesing er høyere enn i landet for øvrig.
- Færre fullfører videregående skole enn det som er vanlig i landet for øvrig.

Levevaner

- Røyking i kommunen er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen.

Helse og sykdom

- Færre personer bruker legemidler mot psykiske lidelser, som blant annet angst og depresjon, sammenlignet med resten av landet.
- Hjerte- og karsykdom ser ut til å være mer utbredt enn ellers i landet, vurdert etter antall pasienter behandlet i sykehus.
- KOLS og astma hos voksne ser ut til å være mer utbredt enn ellers i landet, basert på bruk av legemidler (45-74 år).
- Utbredelsen av type 2-diabetes, målt ved bruk av legemidler, ser ut til å være høyere enn ellers i landet (30-74 år).

2.5 Arealforvaltning

I dag har Kirkenes vokst mer og mer frem som et kommunalt og regionalt senter. Det kommer frem av kommuneplanen at Sør-Varanger skal ha befolkningsvekst i alle deler av kommunen, samtidig som at Kirkenes skal utvikles til et sterkt sentrum. Et sterkt sentrum blir ansett som viktig for å tiltrekke seg innflyttere og da spesielt unge i etableringsfasen. I nyere tid har kommunen fått på plass blant annet Barentsbadet og ny skole i Kirkenes som viktige faktorer for å bygge opp Kirkenes som sentrum.

2.5.1 Veier og samferdsel

Hovedinnfartsårene til Kirkenes-halvøya møtes i Hesseng, ca 4 km sør for Kirkenes. Her kommer E6 fra vest, E105 fra øst og Rv 885 fra sør. Trafikkmengdene varierer, men er naturligvis størst der befolkningstettheten er størst. E6 fra flyplassen til Hesseng har årsdøgntrafikk (ÅDT) på ca 1750 kjt/døgn. Ved Hesseng øker dette til ca 7150 kjt/døgn. Trafikken nordover mot Kirkenes er ca 7100 kjt/døgn. Rv. 885 mot Sandnes/Bjørnevatn har ÅDT ca 6150 og E105 fra Hesseng og østover har ÅDT ca 1450 kjt/døgn. Utover dette er trafikken på vegnettet beskjeden, med trafikkmengder rundt 500 - 1500 kjt/døgn.

Sør-Varanger har ca 430 km tilrettelagte løyper for snøscooter.

Per dags dato er rullebanen på Høybuktmoen flyplass for kort, i tillegg så er det nødvendig med en oppgradering av infrastruktur.

2.6 Miljøstatus

Antall tonn totale utslipp av CO^2-ekvivalenter i kommunen har blitt nærmest halvert i perioden 1991 - 2007. Det er særlig utslipp av klimagasser fra den stasjonære forbrenningen som er blitt redusert. Det samlede utslippet av klimagasser i 2007 var på 45.000 tonn CO2 ekvivalenter.

Prosessutslippene i kommunen har vært relativt stabile, mens antall tonn fra stasjonær forbrenning har gått ned mye. Reduksjonen i stasjonær forbrenning har sammenheng med avviklingen av gruvedriften i kommunen. Driften ble avsluttet i 1996, men selve avviklingen skjedde gradvis.

Sør-Varanger kommune har en relativt konsentrert befolkning i Kirkenes og tettstedene rundt. Likevel er avstandene i kommunen store og behovet for privatbil er tilstedeværende for mange av kommunens innbyggere. I tillegg til å bruke privatbilen som fremkomstmiddel til og fra jobb, representerer også privatbilen for mange i kommunen transportmiddelet som primært brukes i forbindelse med fritid og ferier.

I 2007 var den største delen av klimagassutslippene i Sør-Varanger kommune fra mobil forbrenning (70 %). Ca. 10 % av klimagassutslippene stammet i 2007 fra stasjonær forbrenning.

Utslipp av klimagasser per innbygger, lå Sør-Varanger i 2007 under gjennomsnittet for kommunene i Finnmark (også eksklusiv Hammerfest) og Norge. Det gjennomsnittlige klimagassutslipp per innbygger i Sør-Varanger har trolig steget betraktelig grunnet den økende industrielle aktiviteten i kommunen. Sør-Varanger kommune har også som følge av gjenåpningen av gruvene til Sydvaranger Gruve AS hatt en voldsom økning i elektrisitetsforbruket.

3.0 Sentrale utfordringer som Sør-Varanger kommune står overfor

3.1 Utfordringer i befolkningsutvikling og bosetting

Sør-Varanger kommune har store utfordringer med å tiltrekke seg den befolkningsøkningen som er fremskrevet i kommuneplanen. Konsekvensen er at de store endringene ikke har forekommet slik som forespeilet i kommuneplanen. Derfor er en av hovedutfordringene for Sør-Varanger kommune er å få økt tilflytting til kommunen samt at disse etablerer seg i kommunen over lengre tid.

Kanskje er den største utfordringen for Sør-Varanger kommune i dag å skaffe tilstrekkelig med mennesker til å fylle etterspørselen etter arbeidskraft på alle utdanningsnivå. Dette medfører at fokuset for kommunen bør være på nettopp denne problematikken. Det viser seg at det kommer relativt mange til kommunen hvert år, men at det på samme tid er det flere som flytter ut. Utfordringen med dette er at den store mangelen på arbeidskraft forblir uendret. En målsetting **bør være** å få de "nye" borgerne til å etablere seg i kommunen over lengre tid.

- Hvordan tiltrekke seg nye borgere?
- Hvordan stimulere til at unge i utdanning returnerer til Sør-Varanger etter endt utdanning?
- Hvordan stimulere til en befolkning får en sterkere grad av bostedslojalitet?
- Hvordan stimulere til en sterkere og mer stabil befolkningsvekst?

3.2 Utfordringer næringsliv og sysselsetting

Den veksten som er beskrevet i kommuneplanen fra år 2005 har ikke gitt de forventa ringvirkningene som man da trodde skulle komme i fra olje- og gassvirksomhet. I kommuneplanen er visjonen at innbyggertallet skulle øke til 12.000 innbyggere innen 2015. Ved inngangen av år 2012 var kommunens populasjon på 9860, så det er fremdeles et stykke igjen før man når kommuneplanens målsettinger. Det er i dag et skrikende behov for kompetent arbeidskraft til Sør-Varanger.

Selv om Sydvaranger Gruve AS har etablert seg så har ikke dette gitt resultater i forhold til flere sysselsatt i andre offentlige og private virksomheter. Øvrig offentlige og private virksomheter har holdt seg relativt stabilt, men dette er forbeholdt at tallene fra år 2011 ennå ikke er klargjort.

Om man legger til grunn kalkulasjonene fra Norsk Institutt for by- og regionsforskning (NIBR), så er det grunn til å tro at etableringa av Sydvaranger Gruve etter hvert vil gi indirekte vekst i andre offentlige og private virksomheter. NIBR opererer med at 1 arbeidsplass kunne gi fra 0,2 til 0,8 utledede arbeidsplasser.

- Hvordan skal næringslivet greie å tiltrekke seg nødvendig og kompetent arbeidskraft?
- Hvordan sikre en stabil sysselsetting?
- Hvordan stimulere til lenger yrkeskarriere (etter 62 år)?
- På bakgrunn av "eldrebølgen" så skal 30 % av befolkningen av med pensjon de neste 20 årene, det vil skape stor etterspørsel etter arbeidskraft.

3.3 Utfordringer ved folkehelsa

Man ser at Sør-Varanger kommune er gode på noen punkter på folkehelsebarometeret, men likevel kommer kommunen generelt dårlig ut sammenlignet med nasjonale snittverdier[4]. I møte med ny lov om folkehelse så er hovedutfordringen å stimulere til en forbedring av den totale folkehelsen til kommunens befolkning. For å imøtekomme dette kan det være fordelaktig at man tenker folkehelse som et prinsipp i all form for planlegging.

[4] http://www.ks.no/PageFiles/20049/Dreieboka%20-%20Lov%20f%20juni%2011.pdf

- Hvordan styrke folkehelsen og utjevne sosiale forskjeller i helse og levekår?
- Hvordan iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer?
- Hvordan iverksette et langsiktig og systematisk innsats? Grunnlaget for god helse legges først og fremst utenfor helsetjenesten.
- Hvordan tenke helse i alt vi gjør (Health in All Policies) på best mulig måte og på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer?
- Høge prosentandeler som ikke fullfører videregående og høyre utdanning kan tenkes være en stor utfordring med tanke på folkehelsearbeidet. Lav utdanning og lav lønn er å regne for viktige bidragsytere til at man ikke oppnår god folkehelsegevinst.

3.4 Utfordringer i kommunesektorens virksomhet

En viktig forutsetning for at vi skal sikre en befolkningsvekst er at kommunen har et godt utviklet kommunalt tjenesteapparat på alle nivå. Da må vi se på hvordan skal vi sikre et godt og tilstrekkelig utviklet tilbud innenfor de fleste sektorer og områder i kommunen. Et godt tilbud innenfor kultur, idrett, barnehage, skole og utdanning vil være viktig.

- Sør-Varanger kommunen jobber for at man skal oppleve en positiv og stabil befolkningsvekst, men hvordan skal kommunen imøtekomme denne befolkningsveksten?
- De neste 20 årene skal 30 % av befolkningen av med pensjon, hvordan skal kommunen håndtere ”eldrebølgen”?
- Hvordan skal kommunens økonomiske situasjon være de neste 5 – 10 år?
- Hvilke tiltak kan kommunen iverksette for å stimulere til en mer stabil sysselsetting og at de ansatte står lengre i arbeid?

3.5 Utfordringer i arealforvaltningen

Når viktigste utfordringen er å gjøre Sør-Varanger så attraktiv som mulig for både eksisterende befolkning og fremtidige tillflyttere så må dette også gjøres noe med i arealforvaltingen i kommunen. Da kan de mest sentrale utfordringene være;

- Å se på nye innfartsløsninger til Kirkenes.
- Hvordan Kirkenes utvikles?
- Hvordan skal boligsituasjonen være i tida fremover?
- Hvordan videreutvikle Kirkenes til et kommunalt og regionalt senter?
- Hvordan skal motorferdsel og tilpassning av scooterløypenettet være i årene som kommer?
- Hvordan skal bolig- og institusjonsstrukturen være i møte med den kommende ”eldrebølgen”

3.6 Utfordringer i miljøvern og klimaarbeidet

Etter oppstart av Sydvaranger gruve har kommunen opplevd en markant økning i Co^2 -utslipp. I tiden etter gjenoppstart av gruva har økningen i det totale energibruk i kommunen fordobblet seg. Dette medfører at målsetningen med å redusere Co^2 utslippene ikke ennå har latt seg gjennomføre. Målsettingen står fremdeles ved lag og kommunen må fremdeles lete etter gode og alternative løsninger for å redusere klimagassutslipp.

- Hvordan skal Sør-Varanger kommune oppnå de føringer og målsettinger som trekkes opp i kommunens Klima og energiplan 2010-2020?
    - Oppnåelse av målsetningen om energikonvertering og energiproduksjon?
    - Oppnåelse av energieffektivisering?
    - Oppnåelse av målsetningen om reduksjon i klimagassutslipp?

- Hvordan skal kommunen være med å innvirke til gode miljøløsninger i samarbeid med Sydvaranger gruve AS?
- Hvordan skal kommunen forholde seg til et økt press for å utvide mulighet for motorferdsel i utmark?
- Hvordan kan kommunen være med å påvirke til å realisere gode miljøløsninger ved nikkelverket i byen Nikel?

4.0 Planprioritering for Sør-Varanger kommune 2012 - 2015

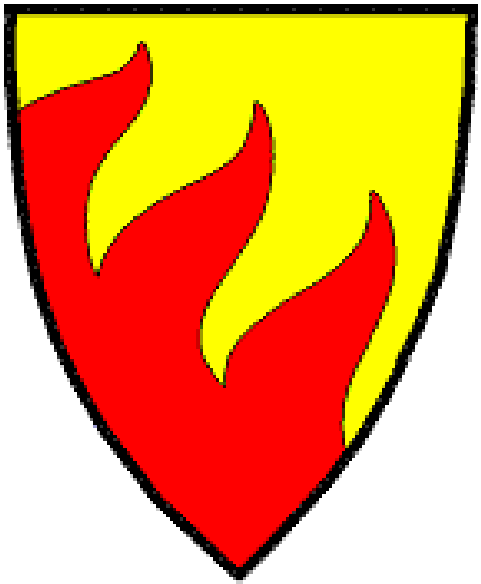
Planer	**Behov/ Status**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**Fremtidig status**
Kommuneplan						
- Samfunnsdel	**Rulleres**	Rulleres				
- Arealdel	**Rulleres**	Rulleres				
Kommunale sektorplaner						
Strategi for omsorgstjenesten 2022	Rulleres og trenger handlingsdel		Rulleres			Kommunedelplan
Habilitering og rehabilitering 2008-2011	Rulleres og trenger handlingsdel		Rulleres			Inngå i strategi for omsorgstjenesten
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	Ingen tilbakemelding		Rulleres			Inngå i strategi for omsorgstjenesten
Plan for psykisk helsearbeid i Sør-Varanger 2007-2010	Rulleres		Rulleres			Inngå i strategi for omsorgstjenesten
Arbeidsgiverstrategi for Sør-Varanger kommune	Videreføres uten endringer					Viktig kommunal plan
Oppvekstplan for Sør-Varanger kommune	Ny		Ny			Kommunedelplan
Barnehageplan 2008-2012	Skal til politisk behandling før jul	Rulleres				Inngå i oppvekstplan for Sør-Varanger kommune
Kulturskoleplanen 2004	Rulleres		Rulleres			Inngå i oppvekstplan for Sør-Varanger kommune
Skolestruktur *"da klokka klang, så fort vi sprang…"* 2004	Ingen tilbakemelding					Kommunedelplan
Viktige kommunale planer						Kommunedelplan
Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2006 – 2017	Rulleres	Rulleres				Kommunedelplan
Boligpolitisk handlingsplan + tiltak 2009-2012	Rulleres		Rulleres			Viktig kommunal plan
Energi- og Klimaplan 2010 – 2020	Rulleres			Rulleres		Kommunedelplan
Landbruksplan for Sør-Varanger kommune 2006-2009	Til revidering	Revideres				Kommunedelplan
Kommunale veier og trafikksikkerhetsplan	Lages ny		ny			Kommunedelplan
Plan for trafikksikkerhet Sør-Varanger kommune 2010 – 2013	Til revidering		Revideres			Inngå i vei- og trafikksikkerhetsplan
Tilstandsregistrering og veiplan	Uten formell status, skal lages ny					Inngå i Vei- og trafikksikkerhetsplan
Geodataplan for Sør-Varanger kommune 2006 – 2009	Til revidering		Revideres			Viktig handlingsplan
Strategisk næringsplan for Sør-Varanger kommune	Lages ny		Ny			Handlingsplan
Reiselivsplan for Sør-Varanger kommune	Lages ny		Ny			Kommunedelplan
Kommuneplanens arealdel						
Kommunedelplan 1 for Sydvaranger gruve AS	Under arbeid		Ferdig			Kommunedelplan

Kommunedelplan 2 for Sydvaranger gruve AS	Under arbeid		Ferdig			Kommunedelplan
Kommunedelplan 3 for Sydvaranger gruve AS	Under arbeid		Ferdig			Kommunedelplan
Kommunedelplan 4 for Sydvaranger gruve AS	Under arbeid		Ferdig			Kommunedelplan
Veiløsning for Kirkenes-halvøya	Under arbeid		Ferdig			Kommunedelplan

4.1 Plan og planstatus ved utgangen av inneværende kommunestyreperiode 2012-2015

	Fremtidige planer	Eksisterende planer som skal inngå i større planværk	Fremtidig Status
Sektorplaner			
Ny plan	Strategi for omsorgstjenesten 2022	- Habilitering og rehabilitering 2008-2011 - Rusmiddelpolitisk handlingsplan - Plan for psykisk helsearbeid i Sør-Varanger 2007-2010	Kommunedelplan
Ny plan	Oppvekstplan for Sør-Varanger kommune	- Barnehageplan 2008 – 2012 - Kulturskoleplanen 2004	Kommunedelplan
Rullerende plan	Skolestruktur ”*da klokka klang, så fort vi sprang…*” 2004		Kommunedelplan
Rullerende plan	Arbeidsgiverstrategi for Sør-Varanger kommune		Kommunal plan
Kommunale planer			
Ny plan	Kommunale veier og trafikksikkerhetsplan	- Plan for trafikksikkerhet for Sør-Varanger kommune - Tilstandsregistrering og veiplan	Kommunedelplan
Ny plan	Reiseliveplan for Sør-Varanger kommune		Kommunedelplan
Ny plan	Strategisk Næringsplan		Handlingsplan
Rullerende plan	Boligpolitisk handlingsplan + 2009-2012		Kommunedelplan
Rullerende plan	Klima- og energiplan 2010 - 2013		Kommunedelplan
Rullerende plan	Kommunedelplan for Idrett og fysisk aktivitet 2006 – 2017		Kommunedelplan
Rullerende plan	Landbruksplan for Sør-Varanger kommune 2006 - 2009		Kommunedelplan
Rullerende plan	Geodataplan for Sør-Varanger kommune		Kommunal plan
Kommuneplanens arealdel			
Nye planer	Kommunedelplan 1,2,3 og 4 for Sydvaranger gruve AS		Kommunedelplaner
Ny plan	Veiløsning for Kirkenes-halvøya		Kommunedelplan

Kommunal planstrategi

Sør-Varanger kommune

2012-2015

Innhold

Kommunal planstrategi 1
Sør-Varanger kommune 1
2012-2015 1
1.0 Kommunal planstrategi 3
1.1 Verktøy for politisk prioritering av planoppgaver 3
1.2 Planstrategi og dets formål 4
2.0 Sør-Varanger i dag 4
2.1 Analyse av samfunnsutviklingen 4
2.2 Bosetting 6
2.3 Lokalt næringsliv og sysselsetting 6
2.4 Folkehelse i Sør-Varanger 7
2.5 Arealforvaltning 9
2.5.1 Havneområder i Sør-Varanger. 9
2.5.2 Veier og samferdsel 10
2.6 Miljøstatus 10
3.0 Sentrale utfordringer som Sør-Varanger kommune står overfor 10
3.1 Utfordringer i befolkningsutvikling og bosetting 10
3.2 Utfordringer næringsliv og sysselsetting 11
3.3 Utfordringer ved folkehelsa 11
3.4 Utfordringer i kommunesektorens virksomhet 12
3.5 Utfordringer i arealforvaltningen 12
3.6 Utfordringer i miljøvern og klimaarbeidet 13
4.0 Planprioritering for Sør-Varanger kommune 2012 - 2015 13
4.1 Plangjennomføring 14
4.1 Plan og planstatus ved utgangen av inneværende kommunestyreperiode 2012-2015 15

1.0 Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi er et nytt verktøy i plan- og bygningsloven. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Kommunal planstrategi erstatter det obligatoriske kravet til rullering av kommuneplanen som lå i tidligere plan- og bygningslov (PBL 1985).

Planstrategien setter et stekt fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Noe som også er nedfelt i plan- og bygningsloven § 3-1 tredje ledd om oppgaver og hensyn i planlegging etter loven.

Formålet med utarbeidelse av en planstrategi er ***bedre og mer behovsstyrt planlegging.*** Gjennom hele planstrategiprosessen så kan det være lurt å tenke 1. Hvor står vi, 2. hvor vil vi, og 3. hvordan kommer vi oss dit.

1.1 Verktøy for politisk prioritering av planoppgaver

Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en bedre og mer systematisk vurdering av kommunens planbehov slik at kommunen bedre kan møte aktuelle utfordringer.

Gjennom vedtaket av den kommunale planstrategien skal det nye kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres.

Planstrategien er også et egnet verktøy for å vurdere kommunens plansystem, planressurser og samlede planbehov i kommunestyreperioden knyttet til kommunedelplaner, tema- og sektor(fag)planer.

Kommunal planstrategi skal utarbeides og vedtas senest ett år etter at kommunestyret er konstituert. Kommunal planstrategi er for øvrig en viktig arena for å drøfte og avklare behov for interkommunal planlegging. Dette kan gjelde både innenfor arealplanlegging og annen tjenesteyting.

§ 10-1 Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.
Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.

1.2 Planstrategi og dets formål

Formålet med den kommunale planstrategien er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling i kommunen.

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet.

Kommunen har nå fått plikt til å utarbeide kommunal planstrategi minst én gang i hver valgperiode og vedta den senest innen ett år etter kommunestyrets konstituering. Det er viktig at dette arbeidet starter tidlig etter at kommunestyret er konstituert. Det gir det nye kommunestyret mulighet for å vurdere og ta stilling til hvilke planoppgaver som er viktige å arbeide med i kommunestyreperioden.

Kommunal planstrategi skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet. Det gjelder både langsiktig arealbruk, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunenes planbehov i valgperioden.

Strategien bør inneholde*:*

Redegjørelse for utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø, drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi, både for å ivareta samordning, utbygging og vern av områder, vurdering av sektorenes planbehov, og vurdering av prioriterte planoppgaver og behovet for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

2.0 Sør-Varanger i dag

I dag fremstår Sør-Varanger med stor fremtidstro på kommunens utviklings innenfor næringslivet og befolkningsfremskrivninger. Dagens tro på fremtiden står i sterk kontrast til de stedsfortelingene som eksisterte da folket i Bugøynes averterte bygda til salgs i de største avisene og da Sydvaranger gruve avviklet sin drift på 90-tallet. I dag er pessimismen i stor grad snudd til en positiv fremtidstro i kommunen.

Slagordet ”*En grensesprengende kommune*” virker aldri å ha vært mer gjeldende for Sør-Varanger. Samarbeidet med våre naboer i Russland og Finland virker å være styrket, samt at det nye grenseboerbeviset snart er på plass. I tillegg har kommunen inngått vennskapsavtaler kommuner på både finsk og Russisk side. Som eneste kommune i landet med to landegrenser så bidrar dette til at Sør-Varanger har helt særegne muligheter og utfordringer innenfor kultur- og næringssamarbeid over grensene.

Selv om det i dag råder en positivitet i kommunen så er det slik at skal kommunen vokse både i befolkning og næringsliv så må kommunen gjøre noen prioriteringer med tanke på hvordan planleggingen skal være for inneværende kommunestyreperiode. Dette dokumentet skal ta for seg den tematikk som blir ansett for å representere de viktigste utfordringene som kommunen står overfor de neste fire årene.

2.1 Analyse av samfunnsutviklingen

I år 1996 hadde Sør-Varanger kommune den største befolkningen på 10 010 personer siden år 1977. Kommunen har frem til 2001 opplevd en svak befolkningsnedgang, men har siden hatt en svak befolkningsvekst og folketallet i kommunen var ved inngangen av år 2012 på 9860 personer.

Sør-Varanger[1]	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**1k 2012**	**2k 2012**
Folketallet ved inngang av året/kvartalet	9464	9490	9518	9623	9738	9826	9860	9925
Fødde	102	111	127	114	112	95	39	15
Døde	94	89	65	71	104	94	25	19
Fødselsoverskudd	8	22	62	43	8	1	14	-4
Innvandring	88	115	134	153	211	198	44	32
Utvandring	26	43	48	66	54	94	7	17
Innflytting (innenlandsk)	356	354	332	359	382	414	96	98
Utflytting (innenlandsk)	398	421	370	377	455	485	82	92
Nettoinnflytting, inkl, inn- og utvandring	20	5	48	69	84	33	51	21
Folkevekst	26	28	105	115	88	34	65	17
Folketallet ved utgangen av året	9490	9518	9623	9738	9826	9860	9925	9942

Flyttetall i kommunen viser en labil befolkning gjennom hele 90- og 2000-tallet. Fra år 2000 til og med 2010 er det registrert totalt 5 945 innflyttinger og 6 082 fraflyttinger. Slike flyttetall indikerer at en stor del av befolkningen føler liten stedstilhørighet og har en høy grad av mobilitet.

Fra 2006 til og med 2011 har nettoinnflytting vært positiv. Likevel er den innenlandske innflyttingen negativ, og en viktig bidragsyter er at netto utenlandsk innvandring gjennom hele perioden har vært svært positiv. I tillegg har kommunen hatt et generelt positivt fødselsoverskudd, men dette overskuddet har vært nokså lavt i 2010 og 2011.

Ved første og andre kvartal i år 2012 så viser det seg at kommunen opplever en nokså positiv befolkningsvekst med en folkevekst på totalt 82 personer. Selv om dette er positiv lesning for Sør-Varanger kommune, så er det noe tidlig å si at dette symptomatisk for hele året. Det kan tenkes at den største fraflyttingen i kommunen skjer på sommeren, noe som vil bli fanget opp i tallene fra tredje kvartal.

Innvandrere utgjør i dag 8,1 % av kommunens innbyggere, eksklusive innvandring fra nordiske land[2]. Innvandringen til kommunen utgjør en svært viktig ressurs og er med på å fylle den store etterspørselen etter arbeidskraft. For utenom nordiske statsborgere så bor det i dag 801 utlendinger i Sør-Varanger kommune, pluss 77 russere med dobbelt statsborgerskap. De tre største innvandringsgruppene er i dag russere (53,3 %), polakker utgjør (10 %) og estlender (8,2 %). Totalt er det i dag registrert 61 nasjoner bosatt i Sør-Varanger, inklusiv nordiske land.

Antall eldre over 67 år har siden 2006 steget i fra ca 1200 personer til ca 1280 personer, mens andel barn og unge mellom 0-19 har i samme tidsperiode ligget på ca 2500 personer. Vi ser at kommunen har en nokså høy andel antall eldre i forhold til den yngre befolkning. Altså er ikke Sør-Varanger kommune unntatt "eldrebølgen". I aldergruppen 45-66 år er det 29 % av kommunens befolkning, noe som vil si at denne gruppen av befolkningen kan ventes å pensjoneres i løpet av de 20 neste årene.

1 http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=01222

2 Tall utgitt av Øst-Finnmark politidistrikt

Barnhagedekningen er for barn 1-2 år er på ca 90 % noe som er 10 % over landsgjennomsnittet, mens dekningen for barn mellom 3-5 år er på ca 96 % noe som er helt i tråd med landsgjennomsnittet.

Kommunen har en snittandel med mennesker med høyere utdanning på ca 23 %, noe som utgjør 2 % over landsgjennomsnittet.

Kommunen er under landgjennomsnittet i forhold til andel barn med barnevernstiltak med 4-5 barn per 1000 innbygger.

2.2 Bosetting

Folkemenge fordelt etter grunnkrets i Sør-Varanger kommune per 1.1.2010 og 1.1.2012

Årstall	**2010**	**2012**
Vest (Bugøynes/bygøyfjord/ Spurvnes, Neiden)	508	481
Hesseng (Høybuktmoen, Nato, Bjørkheim A.v.l)	1807	1854
Sandenes øst og vest	1016	1081
Bjørnevatn	1511	1485
Kirkenes	3365	3449
Øst (Elvenes, Jakobsnes, Ropelv, Grense Jakobselv, Jarfjord)	790	773
Pasvik (Nedre Passvik, Langfjorddalen, Svanvik, Melkefoss, Øvre Passvik)	729	709
Totalt Sør-Varanger kommune	9738	9860

Den aller største delen av kommunens innbyggere bor i sentrumsnære strøk. I 2010 bodde totalt 7699 personer på Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng, og Kirkenes. Det vil si at 79 % av kommunens befolkning da bodde på Kirkenes-halvøya, og tall indikerer at dette bare vil øke i årene som kommer.

Selv om Sør-Varanger kommune opplever befolkningsvekst i kommunen så foregår den veksten i sentrumsnære strøk. På den andre siden så kan man lese en tydelig negativ trend i kommunens distrikter. Alle deler av det som regnes som kommunens distrikt mister innbyggere.

Befolkningsveksten i Sør-Varanger foregår i sentrumsnære strøk og per 01.01.2012 så bodde 80 % av innbyggere på Kirkenes-halvøya. I år 2005 bodde ca 75 % på Kirkenes-halvøya.

2.3 Lokalt næringsliv og sysselsetting

Geografisk	**Datagrunnlag**	**2008**	**2009**	**2010**

område				
Sør-Varanger[3]	Sysselsatte i næring Jordbruk, skogbruk og fiske	145	134	144
	Sysselsatte i næring Bergverksdrift og utvinning	57	160	265
	Sysselsatte i næring Industri	213	196	196
	Sysselsatte i næring Elektrisitet, vann og renovasjon	45	44	49
	Sysselsatte i næring Bygge- og anleggsvirksomhet	430	422	401
	Sysselsatte i næring Varehandel, motorvognreparasjoner	687	673	679
	Sysselsatte i næring Transport og lagring	306	299	305
	Sysselsatte i næring Overnattings- og serveringsvirksomhet	164	161	159
	Sysselsatte i næring Informasjon og kommunikasjon	63	64	63
	Sysselsatte i næring Finansiering og forsikring	31	34	32
	Sysselsatte i næring Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	180	173	170
	Sysselsatte i næring Forretningsmessig tjenesteyting	247	251	262
	Sysselsatte i næring Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	667	684	701
	Sysselsatte i næring Undervisning	495	486	502
	Sysselsatte i næring Helse- og sosialtjenester	1 176	1 167	1 141
	Sysselsatte i næring Personlig tjenesteyting	161	154	164
	Sysselsatte i næring Uoppgitt	12	11	14
	Totalt sysselsatt i offentlig sektor	2338	2337	2344
	Totalt sysselsatt i privat sektor	2741	2785	2903
	Totalt sysselsatte i Sør-Varanger	5079	5122	5247

Antall sysselsatt i offentlig sektor har holdt seg på et stabilt nivå mellom 2008 og 2010, mens det er i privat næringsliv, spesielt bergverksnæringa, at vi kan spore en vekst i antall sysselsatte i Sør-Varanger kommune. Disse tallene er ikke oppdatert i forhold til 2011 og 2012 så den tar ikke for seg etableringen av Thon hotellet og om hvorvidt det har forekommet en vekst i annen offentlig og privat virksomhet.

Kommunen har en særdeles lav arbeidsledighet, men en omfattende vekst i sysselsettingen er vanskelig å spore for Sør-Varangersamfunnet.

I Sør-Varanger finnes det i praksis flere arbeidsplasser enn det finnes personer som er i yrkesaktiv alder. Inkluderer vi innpendlingen av arbeidsfolk til Syd Varanger gruve og sykehuset så ser vi at det er minus arbeidsledighet i Sør-Varanger. I dag er det totalt 102 registrerte arbeidsledige i kommunen hvor 62 personer er norske, mens 40 personer er innvandrere. Til tross for at innvandrere utgjør 8.1 % av Sør-Varanger kommunes befolkning så utgjør de litt i underkant av 40 % av de arbeidsledige i kommunen.

2.4 Folkehelse i Sør-Varanger

De siste 30 årene har alle grupper i landet fått bedre helse, men helsegevinsten har vært størst for personer med lang utdanning og høy inntekt. For eksempel har denne gruppen lengre forventet

[3] http://planleggingsportalen.no/

levetid enn personer med lavere utdanning og inntekt. Særlig de siste ti årene har helseforskjellene økt, det gjelder både fysisk og psykisk helse, og både barn og voksne. Utjevning av sosiale helseforskjeller er derfor en viktig målsetting i folkehelsearbeidet.

Folkehelse er et mangfoldig begrep, men man kan se på folkehelse som summen av helsen til hele befolkingen. Etter Ny lov om folkehelse, fra 1.1.2012, så blir kommunen i mye større grad ansvarliggjort for innbyggernes totale folkehelse. Kommunen skal holde oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Utfordringsbilde skal legges til grunn for den kommunale planstrategien og for samfunns- og arealplanlegging.

Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, som tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold, fysiske og sosiale miljøer, befolkningens levevaner samt skader og ulykker.

Folkehelsebarometeret for Sør-Varanger kommune

Levekår

- Flere personer har grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med landet forøvrig.
- Lavt inntektsnivå til personer i husholdninger er lavere enn i landet forøvrig
- Arbeidsledigheten er lavere enn landsgjennomsnittet.
- Andel uføretrygdede under 45 år er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.

Miljø

- Andel personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyseresultater mhp. E. coli, i prosent avbefolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, ser ut til å være høyere enn ellers i landet.
- Antall som legges inn på sykehus for personskader etter ulykker er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.

Skole

- Ungdom trives dårligere på skolen enn det som er vanlig ellers i landet, vurdert etter trivsel hos 10.-klassinger.
- Andelen 5.-klassinger på laveste mestringsnivå i lesing er høyere enn i landet for øvrig.
- Færre fullfører videregående skole enn det som er vanlig i landet for øvrig.

Levevaner

- Røyking i kommunen er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen.

Helse og sykdom

- Færre personer bruker legemidler mot psykiske lidelser, som blant annet angst og depresjon, sammenlignet med resten av landet.
- Hjerte- og karsykdom ser ut til å være mer utbredt enn ellers i landet, vurdert etter antall pasienter behandlet i sykehus.
- KOLS og astma hos voksne ser ut til å være mer utbredt enn ellers i landet, basert på bruk av legemidler (45-74 år).
- Utbredelsen av type 2-diabetes, målt ved bruk av legemidler, ser ut til å være høyere enn ellers i landet (30-74 år).

Folkehelsebarometeret tilbyr en minimumskunnskap vedrørende folkehelsetilstanden i Sør-Varanger kommune. De ulike virksomhetene i Sør-Varanger kan i så måte tilby en utfyllende kunnskap vedrørende folkehelsetilstanden i kommunen.

- Sammenligner man ungdom med norsk og utenlandsk bakgrunn, så viser det seg at barn med innvandrerbakgrunn har større utfordringer tilknyttet rus, røyk, ernæring og veneriske sykdommer.

- I Sør-Varanger så har det vært en økning i antall volds- og rusrelaterte saker i psykiatrien.

- Man ser at det er store utfordringer ved at mange elever ca 50 % dropper ut av den videregående skolen i Sør-Varanger, noe som bidrar til at de berørte gruppene enklere faller utenfor samfunnet, arbeidslivet og vil kunne utvikle en ustabil økonomisk situasjon.

- Virksomhetene i kommunene opplever at et dyrt boligmarked medvirker til at flere familier sliter økonomisk. Et dyrt boligmarked bidrar til at enkelte familier ikke har økonomi til å prioritere fritidsaktiviteter, mat og idrett, noe som igjen bidrar til en stigmatisering av denne gruppen.

- På landsbasis ser man at ca 40 % av befolkningen i varierende grad vil oppleve å få en eller annen form for psykisk lidelse. Det er ikke noen grunn til å tro at befolkningen i Sør-Varanger er ulik landsgjennomsnittet på dette feltet.

  Man ser at elever på den videregående skole kan oppleve svært tunge og ensomme perioder. Dette gjelder spesielt de elevene som bor på hybel borte i fra egen familie. Også øvrig ungdom på videregående kan oppleve at store krav til prestasjonsnivå og effektivitet kan bidra til tunge perioder.

  Ungdom fra 12-18 år i Sør-Varanger har et noe usunt kosthold. Kosthold sees som viktig faktor for den psykiske og fysiske helsen. Man kan derfor anta ungdom med et usunt kosthold vil oppleve flere psykiske lidelser enn de ungdommene med et sunnere kosthold.

  For befolkningen mellom 20 – 67 år er det flere enn tidligere som opparbeidet seg gjeldsproblem som kan bidra til psykiske lidelser

  Det viser seg også at befolkningen i Sør-Varanger er med innaktiv en tidligere, noe som bidrar til både psykiske og fysiske lidelser.

2.5 Arealforvaltning

I dag har Kirkenes vokst mer og mer frem som et kommunalt og regionalt senter. Det kommer frem av kommuneplanen at Sør-Varanger skal ha befolkningsvekst i alle deler av kommunen, samtidig som at Kirkenes skal utvikles til et sterkt sentrum. Et sterkt sentrum blir ansett som viktig for å tiltrekke seg innflyttere og da spesielt unge i etableringsfasen. I nyere tid har kommunen fått på plass blant annet Barentsbadet og ny skole i Kirkenes som viktige faktorer for å bygge opp Kirkenes som sentrum.

2.5.1 Havneområder i Sør-Varanger.

Kystverket har i sin rapport *"mulige oljebasehavner i Øst-Finnmark, Vurdering av lokaliteter"* slått fast at det bare er Kirkenesområdet i hele Øst-Finnmark som kan oppfylle de krav som stilles til en framtidig oljebasehavn. Flere av de andre havnene i Øst-Finnmark kan, med større eller mindre investeringer i infrastruktur, vurderes som mulige service- og basehavner.

I rapporten "*mulighetsstudie for Kirkenes Havn"* utført av Rambøll blir det vist at Kirkenes Havn og Sør-Varanger kommune har svært gode muligheter til å løfte det havnerelaterte næringslivet i forhold til dagens nivå. Det påpekes at dette krever en betydelig innsats i form av lobbyvirksomhet, samordning og målrettet planlegging.

Den maritime utviklingen i Sør-Varanger er i vekst, og kommunen er viktig i et nordområdeperspektiv. Utviklingen av næringsrelaterte havneområder i Sør-Varanger kommune vil derfor gis høy prioritet i inneværende kommunestyreperiode.

2.5.2 Veier og samferdsel

Hovedinnfartsårene til Kirkenes-halvøya møtes i Hesseng, ca 4 km sør for Kirkenes. Her kommer E6 fra vest, E105 fra øst og Rv 885 fra sør. Trafikkmengdene varierer, men er naturligvis størst der befolkningstettheten er størst. E6 fra flyplassen til Hesseng har årsdøgntrafikk (ÅDT) på ca 1750 kjt/døgn. Ved Hesseng øker dette til ca 7150 kjt/døgn. Trafikken nordover mot Kirkenes er ca 7100 kjt/døgn. Rv. 885 mot Sandnes/Bjørnevatn har ÅDT ca 6150 og E105 fra Hesseng og østover har ÅDT ca 1450 kjt/døgn. Utover dette er trafikken på vegnettet beskjeden, med trafikkmengder rundt 500 - 1500 kjt/døgn.

Sør-Varanger har ca 430 km tilrettelagte løyper for snøscooter.

Per dags dato er rullebanen på Høybuktmoen flyplass for kort, i tillegg så er det nødvendig med en oppgradering av infrastruktur.

2.6 Miljøstatus

Antall tonn totale utslipp av CO^2-ekvivalenter i kommunen har blitt nærmest halvert i perioden 1991 - 2007. Det er særlig utslipp av klimagasser fra den stasjonære forbrenningen som er blitt redusert. Det samlede utslippet av klimagasser i 2007 var på 45.000 tonn CO2 ekvivalenter.

Prosessutslippene i kommunen har vært relativt stabile, mens antall tonn fra stasjonær forbrenning har gått ned mye. Reduksjonen i stasjonær forbrenning har sammenheng med avviklingen av gruvedriften i kommunen. Driften ble avsluttet i 1996, men selve avviklingen skjedde gradvis.

Sør-Varanger kommune har en relativt konsentrert befolkning i Kirkenes og tettstedene rundt. Likevel er avstandene i kommunen store og behovet for privatbil er tilstedeværende for mange av kommunens innbyggere. I tillegg til å bruke privatbilen som fremkomstmiddel til og fra jobb, representerer også privatbilen for mange i kommunen transportmiddelet som primært brukes i forbindelse med fritid og ferier.

I 2007 var den største delen av klimagassutslippene i Sør-Varanger kommune fra mobil forbrenning (70 %). Ca. 10 % av klimagassutslippene stammet i 2007 fra stasjonær forbrenning.

Utslipp av klimagasser per innbygger, lå Sør-Varanger i 2007 under gjennomsnittet for kommunene i Finnmark (også eksklusiv Hammerfest) og Norge. Det gjennomsnittlige klimagassutslipp per innbygger i Sør-Varanger har trolig steget betraktelig grunnet den økende industrielle aktiviteten i kommunen. Sør-Varanger kommune har også som følge av gjenåpningen av gruvene til Sydvaranger Gruve AS hatt en voldsom økning i elektrisitetsforbruket.

3.0 Sentrale utfordringer som Sør-Varanger kommune står overfor

3.1 Utfordringer i befolkningsutvikling og bosetting

Sør-Varanger kommune har store utfordringer med å tiltrekke seg den befolkningsøkningen som er fremskrevet i kommuneplanen. Konsekvensen er at de store endringene ikke har forekommet slik som forespeilet i kommuneplanen. Derfor er en av hovedutfordringene for Sør-Varanger kommune er å få økt tilflytting til kommunen samt at disse etablerer seg i kommunen over lengre tid.

Kanskje er den største utfordringen for Sør-Varanger kommune i dag å skaffe tilstrekkelig med mennesker til å fylle etterspørselen etter arbeidskraft på alle utdanningsnivå. Dette medfører at fokuset for kommunen bør være på nettopp denne problematikken. Det viser seg at det kommer relativt mange til kommunen hvert år, men at det på samme tid er det flere som flytter ut. Utfordringen med dette er at den store mangelen på arbeidskraft forblir uendret. En målsetting **bør være** å få de "nye" borgerne til å etablere seg i kommunen over lengre tid.

- Hvordan tiltrekke seg nye borgere?
- Hvordan stimulere til at unge i utdanning returnerer til Sør-Varanger etter endt utdanning?
- Hvordan stimulere til en befolkning får en sterkere grad av bostedslojalitet?
- Hvordan stimulere til en sterkere og mer stabil befolkningsvekst?

Utfordringer tilknyttet befolkningsutvikling og bosetting er kanskje de største utfordringene kommunen står overfor de neste årene. Følgelig så skal de utfordringer, mål og strategier man ser for seg innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel.

3.2 Utfordringer næringsliv og sysselsetting

Den veksten som er beskrevet i kommuneplanen fra år 2005 har ikke gitt de forventa ringvirkningene som man da trodde skulle komme i fra olje- og gassvirksomhet. I kommuneplanen er visjonen at innbyggertallet skulle øke til 12.000 innbyggere innen 2015. Ved inngangen av år 2012 var kommunens populasjon på 9860, så det er fremdeles et stykke igjen før man når kommuneplanens målsettinger. Det er i dag et skrikende behov for kompetent arbeidskraft til Sør-Varanger.

Nå som Sydvaranger Gruve AS har etablert seg så kan man anta at dette har resultater i forhold til flere virksomheter, og da spesielt privat virksomhet. Blant annet har etableringen av Thon hotellet gitt ca 30 nye arbeidsplasser til kommunen. Øvrig sysselsetting i offentlig virksomhet har holdt seg relativt stabilt de siste årene.

Om man legger til grunn kalkulasjonene fra Norsk Institutt for by- og regionsforskning (NIBR), så er det grunn til å tro at etableringa av Sydvaranger Gruve etter hvert vil gi indirekte vekst i andre offentlige og private virksomheter. NIBR opererer med at 1 arbeidsplass vil kunne gi 0,2 til 0,8 i utledede arbeidsplasser.

- Hvordan skal offentlig og privat virksomhet greie å tiltrekke seg nødvendig og kompetent arbeidskraft?
- Hvordan sikre en stabil sysselsetting?
- Hvordan stimulere til lenger yrkeskarriere (etter 62 år)?
- På bakgrunn av "eldrebølgen" så skal 30 % av befolkningen av med pensjon de neste 20 årene, det vil skape stor etterspørsel etter arbeidskraft.

For at kommunen best skal imøtekomme disse utfordringene så vil tematikken innarbeides som tematikk i kommuneplanens samfunnsdel og den nye reiselivsplanen, samt at strategier og utfordringer tilknyttet at en økning i antall eldre så vil det være en sentral tematikk for planen *Strategi for omsorgstjenesten 2022*.

3.3 Utfordringer ved folkehelsa

Man ser at Sør-Varanger kommune er gode på noen punkter på folkehelsebarometeret, men likevel kommer kommunen generelt dårlig ut sammenlignet med nasjonale snittverdier[4]. I møte med

[4] http://www.ks.no/PageFiles/20049/Dreieboka%20-%20Lov%20f%20juni%2011.pdf

ny lov om folkehelse så er hovedutfordringen å stimulere til en forbedring av den totale folkehelsen til kommunens befolkning. For å imøtekomme dette kan det være fordelaktig at man tenker folkehelse som et prinsipp i all form for planlegging.

- Hvordan styrke folkehelsen og utjevne sosiale forskjeller i helse og levekår?
- Hvordan iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer?
- Hvordan iverksette et langsiktig og systematisk innsats? Grunnlaget for god helse legges først og fremst utenfor helsetjenesten.
- Hvordan tenke helse i alt vi gjør (Health in All Policies) på best mulig måte og på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer?
- Høge prosentandeler som ikke fullfører videregående og høyre utdanning kan tenkes være en stor utfordring med tanke på folkehelsearbeidet. Lav utdanning og lav lønn er å regne for viktige bidragsytere til at man ikke oppnår god folkehelsegevinst.

For at kommunen best skal imøtekomme folkehelseutfordringene så vil folkehelse inngå som et eget kapittel i kommuneplanens samfunnsdel. I kommuneplanens samfunnsdel så skal de utfordringer, mål og strategier tilknyttet folkehelse innarbeides, følgelig så skal kommunens virksomheter følge opp dette i sin daglige drift.

Sør-Varanger kommune har som første kommune allerede fått på plass Friskhetssentralen. Friskhetssentralen er et lavterskeltilbud som skal stimulere til røykeslutt og vektreduksjon, med den målsettingen å betre befolkningens folkehelse.

3.4 Utfordringer i kommunesektorens virksomhet

En viktig forutsetning for at vi skal sikre en befolkningsvekst er at kommunen har et godt utviklet kommunalt tjenesteapparat på alle nivå. Da må vi se på hvordan skal vi sikre et godt og tilstrekkelig utviklet tilbud innenfor de fleste sektorer og områder i kommunen. Et godt tilbud innenfor kultur, idrett, barnehage, skole og utdanning vil være viktig.

- Sør-Varanger kommune jobber for at man skal oppleve en positiv og stabil befolkningsvekst, men hvordan skal kommunen imøtekomme denne befolkningsveksten?
- De neste 20 årene skal 30 % av befolkningen av med pensjon, hvordan skal kommunen håndtere ”eldrebølgen”?
- Hvordan skal kommunens økonomiske situasjon være de neste 5 – 10 år?
- Hvilke tiltak kan kommunen iverksette for å stimulere til en mer stabil sysselsetting og at de ansatte står lengre i arbeid?

Utfordringer for kommunesektorens virksomhet vil være spesielt viktig tematikk som skal innarbeides i planen *Strategi for omsorgstjenesten 2022*. Utfordringer tilknyttet hvordan kommunen skal imøtekomme befolkningsveksten skal innarbeides i *Oppvekstplan for Sør-Varanger kommune,* plan for *Skolestruktur, boligpolitisk handlingsplan, kommunale veier og trafikksikkerhetsplan* og *Strategi for omsorgstjenesten 2022.*

3.5 Utfordringer i arealforvaltningen

Når viktigste utfordringen er å gjøre Sør-Varanger så attraktiv som mulig for både eksisterende befolkning og fremtidige tillflyttere så må dette også gjøres noe med i arealforvaltingen i kommunen. Da kan de mest sentrale utfordringene være;

- Å se på nye innfartsløsninger til Kirkenes.
- Hvordan Kirkenes utvikles?
- Hvordan skal boligsituasjonen være i tida fremover?

- Hvordan videreutvikle Kirkenes til et kommunalt og regionalt senter?
- Hvordan skal motorferdsel og tilpassning av scooterløypenettet være i årene som kommer?
- Hvordan skal bolig- og institusjonsstrukturen være i møte med den kommende "eldrebølgen"
- Hvordan og hvor skal utviklingen av nye næringsrelaterte havneområde være i Sør-Varanger i tiden fremover.

Utfordringer for arealforvaltningen i Sør-Varanger kommune vil være viktig tematikk som skal bearbeides i kommuneplanens samfunns- og arealdel, samt følgende planer; *Oppvekstplan for Sør-Varanger kommune*, plan for *Skolestruktur, boligpolitisk handlingsplan* og *kommunale veier og trafikksikkerhetsplan.*

3.6 Utfordringer i miljøvern og klimaarbeidet

Etter oppstart av Sydvaranger gruve har kommunen opplevd en markant økning i Co^2 -utslipp. I tiden etter gjenoppstart av gruva har økningen i det totale energibruk i kommunen fordobblet seg. Dette medfører at målsetningen med å redusere Co^2 utslippene ikke ennå har latt seg gjennomføre. Målsettingen står fremdeles ved lag og kommunen må fremdeles lete etter gode og alternative løsninger for å redusere klimagassutslipp.

- Hvordan skal Sør-Varanger kommune oppnå de føringer og målsettinger som trekkes opp i kommunens Klima og energiplan 2010-2020?
  - Oppnåelse av målsetningen om energikonvertering og energiproduksjon?
  - Oppnåelse av energieffektivisering?
  - Oppnåelse av målsetningen om reduksjon i klimagassutslipp?

- Hvordan skal kommunen være med å innvirke til gode miljøløsninger i samarbeid med Sydvaranger gruve AS?
- Hvordan skal kommunen forholde seg til et økt press for å utvide mulighet for motorferdsel i utmark?
- Hvordan kan kommunen være med å påvirke til å realisere gode miljøløsninger ved nikkelverket i byen Nikel?

Energi og Klimaplan 2010 – 2020 har vist seg og ikke å fungere som et godt styringsdokument i Sør-Varanger kommune. I rulleringen at planen skal kommunen se på handlingsdelen for og vurdere hvordan kommunen på best mulig måte kan følge opp de målsettingene satt i planen.

4.0 Planprioritering for Sør-Varanger kommune 2012 - 2015

Planer	**Behov/ Status**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**Fremtidig status**
Kommuneplan						
- Samfunnsdel	**Rulleres**	Rulleres				
- Arealdel	**Rulleres**	Rulleres				
Kommunale sektorplaner						
Strategi for omsorgstjenesten 2022	Rulleres og trenger handlingsdel		Rulleres			Kommunedelplan
Habilitering og rehabilitering	Rulleres og trenger		Rulleres			Inngå i strategi for

2008-2011	handlingsdel					omsorgstjenesten
Rusmiddelpolitisk handlingsplan	Ingen tilbakemelding		Rulleres			Inngå i strategi for omsorgstjenesten
Plan for psykisk helsearbeid i Sør-Varanger 2007-2010	Rulleres		Rulleres			Inngå i strategi for omsorgstjenesten
Arbeidsgiverstrategi for Sør-Varanger kommune	Videreføres uten endringer					Viktig kommunal plan
Oppvekstplan for Sør-Varanger kommune	Ny		Ny			Kommunedelplan
Barnehageplan 2008-2012	Skal til politisk behandling før jul	Rulleres				Inngå i oppvekstplan for Sør-Varanger kommune
Kulturskoleplanen 2004	Rulleres		Rulleres			Inngå i oppvekstplan for Sør-Varanger kommune
Skolestruktur "*da klokka klang, så fort vi sprang…*" 2004	Ingen tilbakemelding					Kommunedelplan
Viktige kommunale planer						Kommunedelplan
Kommunedelplan Idrett og fysisk aktivitet 2006 – 2017	Rulleres	Rulleres				Kommunedelplan
Boligpolitisk handlingsplan + tiltak 2009-2012	Rulleres		Rulleres			Viktig kommunal plan
Energi- og Klimaplan 2010 – 2020	Rulleres			Rulleres		Kommunedelplan
Landbruksplan for Sør-Varanger kommune 2006-2009	Til revidering	Revideres				Kommunedelplan
Kommunale veier og trafikksikkerhetsplan	Lages ny		ny			Kommunedelplan
Plan for trafikksikkerhet Sør-Varanger kommune 2010 – 2013	Til revidering		Revideres			Inngå i vei- og trafikksikkerhetsplan
Tilstandsregistrering og veiplan	Uten formell status, skal lages ny					Inngå i Vei- og trafikksikkerhetsplan
Geodataplan for Sør-Varanger kommune 2006 – 2009	Til revidering		Revideres			Viktig handlingsplan
Strategisk næringsplan for Sør-Varanger kommune	Lages ny		Ny			Handlingsplan
Hovedplan for vann	Rulleres			Rulleres		Kommunedelplan
Reiselivsplan for Sør-Varanger kommune	Lages ny		Ny			Kommunedelplan
Kommunens helhetlige ROS-analyse	Rulleres	Rulleres				
Kommuneplanens arealdel						
Områdeplan 1 for Sydvaranger gruve AS	Under arbeid		Ferdig			Områdeplan
Områdeplanp 2 for Sydvaranger gruve AS	Under arbeid		Ferdig			Områdeplan
Veiløsning for Kirkenes-halvøya	Under arbeid		Ferdig			Kommunedelplan

4.1 Plangjennomføring

Sør-Varanger kommune skal rullere både kommuneplanens arealdel og samfunnsdel. Planprosessene vedrørende kommuneplanens samfunnsdel og de øvrige planene skal gå parallelt, men ved en viss faseforskyvning. Det vil si at Kommuneplanens samfunnsdel hele tiden skal gå i forkant av andre kommunedelplaner.

Siden kommuneplanen skal rulleres så tilbyr det kommunen en unik mulighet til tidlig og gå bredt og ut med planprosessen, der kommunens innbyggere involveres i fra en tidlig fase. Det er ansett at en bred planprosess vil gi legitimitet og nytteverdi for planleggingen. Sør-Varanger kommune ønsker spesielt og involvere ungdomsrådet ved rulleringen av kommuneplanen.

Sør-Varanger kommune har behov for å rullere eksisterende hovedplan for avløp og vannmiljø, men har for inneværende kommunestyreperiode ikke ressurser for rullering av denne planen. Dersom ressurssituasjonen endrer seg i løpet inneværende kommunestyreperiode så vil denne

	Fremtidige planer	Eksisterende planer som skal inngå i større planverk	Fremtidig Status

planen bli prioritert.

4.1 Plan og planstatus ved utgangen av inneværende kommunestyreperiode 2012-2015

Sektorplaner			
Ny plan	Strategi for omsorgstjenesten 2022	- Habilitering og rehabilitering 2008-2011 - Rusmiddelpolitisk handlingsplan - Plan for psykisk helsearbeid i Sør-Varanger 2007-2010	Kommunedelplan
Ny plan	Oppvekstplan for Sør-Varanger kommune	- Barnehageplan 2008 – 2012 - Kulturskoleplanen 2004	Kommunedelplan
Rullerende plan	Skolestruktur "*da klokka klang, så fort vi sprang…*" 2004		Kommunedelplan
Rullerende plan	Arbeidsgiverstrategi for Sør-Varanger kommune		Kommunal plan
Kommunale planer			
Ny plan	Kommunale veier og trafikksikkerhetsplan	- Plan for trafikksikkerhet for Sør-Varanger kommune - Tilstandsregistrering og veiplan	Kommunedelplan
Ny plan	Reiseliveplan for Sør-Varanger kommune		Kommunedelplan
Ny plan	Strategisk Næringsplan		Handlingsplan
Rullerende plan	Boligpolitisk handlingsplan + 2009-2012		Kommunedelplan
Rullerende plan	Klima- og energiplan 2010 - 2013		Kommunedelplan
Rullerende plan	Kommunedelplan for Idrett og fysisk aktivitet 2006 – 2017		Kommunedelplan
Rullerende plan	Landbruksplan for Sør-Varanger kommune 2006 - 2009		Kommunedelplan
Rullerende plan	Geodataplan for Sør-Varanger kommune		Kommunal plan
Rullerende plan	Hovedplan for Vann		Kommunedelplan
Rullerende plan	Kommunens helhetlige ROS-analyse		
Kommunepla nens arealdel			
Nye planer	Områdeplan 1 og 2 for Sydvaranger gruve AS		Kommunedelplan er
Ny plan	Veiløsning for Kirkenes-halvøya		Kommunedelplan

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Ørjan Stubhaug Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 24.10.2012
Arkivkode: K2-L12	Arkivsaksnr.: 12/692
Saksordfører: Kurt Wikan	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Utvalg for plan og samferdsel		
Rådet for likestilling av funksjonshemmede		
Kommunestyret	21.11.2012	084/12

GSV GRENSESTASJON NORD: FASTSETTELSE AV PLANPROGRAM FOR REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSUTREDNING

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	03.10.2012	Forslag til planprogram GSV grensestasjon nord 090512.pdf
2	24.10.2012	JUSTERT PLANOMRÅDE FOR GSV GRENSESTASJON NORD

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
13.02.2012	U	Are Vestli	REFERAT FRA OPPSTARTSMØTE - GSV GRENSESTASJON NORD

23.03.2012	U	Are Vestli	SVARBREV VEDR VARSLING AV OPPSTART - GSV GRENSESTASJON NORD
10.05.2012	I	Multiconsult.no v/Tom Langeid	REGPLAN MED KU FOR GSV GRENSESTASJON NORD - UTLEGGING PÅ
18.05.2012	I	Varanger KraftNett AS	UTTALELSE - VARSEL OM IGANGSETTING AV PLANARBEID - GSV GRENSESTASJON
11.06.2012	I	Statens Vegvesen	REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSVURDERING FOR GSV
20.06.2012	I	Knut Tharaldsen	VEDR. REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSUTREDNING FOR GSV
20.06.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark	INNSPILL TIL REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSVURDERING FOR GSV
21.06.2012	I	Finnmarkseiendommen	VARSEL OM OPPSTART AV PLANARBEID - GRENSESTASJON NORD
25.06.2012	I	Gustav Nilsen og May-Grethe Nilsen	KLAGE PÅ UTBYGGING AV GSV GRENSESTASJON NORD
25.06.2012	I	Reinbeitedistrikt 1-2-3 Østre Varanger	UTTALELSE TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR GRENSESTASJON
18.07.2012	U	Knut Tharaldsen	VEDR. REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSUTREDNING FOR GSV
21.08.2012	I	MULTICONSULT AS	FORHÅNDSUTTALELSER TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM - SAMMENSTILLING OG
30.08.2012	I	Forsvarsbygg	PROSJEKT 2455277 NY STASJON TIL GRENSEVAKTEN I NORD: GRAVING PÅ
07.09.2012	U	Multiconsult v/Tom Langeid	FORHÅNDSUTTALELSER TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM - SAMMENSTILLING OG
12.09.2012	I	Multiconsult AS	FORHÅNDSUTTALELSER TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM - SAMMENSTILLING OG
26.09.2012	I	Multiconsult AS	REGULERINGSPLAN MED KU FOR GSV GRENSESTASJON NORD - JUSTERT
23.10.2012	I	Multiconsult AS	JUSTERT PLANOMRÅDE FOR GSV GRENSESTASJON NORD
02.11.2012	I	Multiconsult v/Tom Langeid	GSV GRENSESTASJON NORD - FORSINKET UTTALELSE
02.11.2012	I	Skogbrukssjefen i Finnmark og	SVAR - REGULERINGSPLAN MED KONSEKVENSUTREDNING FOR GSV

Kort sammendrag:
Forsvaret vil i framtiden endre konseptet for grensevakt langs grensen mot Russland. I en egen konseptstudie og helhetsplan utarbeidet av Forsvarsbygg, er det anbefalt at dagens 6 grensevaktstasjoner legges ned, og erstattes av to større stasjoner. Disse er planlagt lokalisert til hhv Svanvik og Storskog.

Formålet med planarbeidet er å utarbeide en reguleringsplan som legger til rette for ønsket

utbygging av ny grensestasjon for GSV ved Storskog.

Faktiske opplysninger:
Forsvarsbygg har i samarbeid med Multiconsult igangsatt en detaljplanprosess, med hensikt å legge til rette for bygging av grensestasjon for GSV ved Storskog.

Detaljregulering av den nye grensestasjonen er konsekvensutredningspliktig etter forskrift om konsekvensutrednings § 4 pkt e), f) og delvis c), jfr. § 3 pkt d) "*detaljreguleringer som innebærer endringer av kommuneplan eller områderegulering"*.

Planområdet er lokalisert langs fylkesveg 886 ved Ulveskardet, på høyden mellom Storskog og Jarfjordbotn. Området er relativt urørt med nærhet til enkelte skogsbilveier/stier og kraftlinjer, i tillegg til landbrukseiendommer. I kommuneplanens arealdel er området avsatt til Landbruks-, Natur- og Frilufts- og reindriftsformål (LNFR).

Planprosessen har lagt til rette for medvirkning etter pbl. § 12-9 og forskrift og konsekvensutrednings § 7 med seks ukers høringsfrist og offentlig ettersyn.

Planforslaget gir en beskrivelse av tiltaket og antatte problemstillinger med forslag til utredningsprogram. Administrasjonen ser det ikke som hensiktsmessig å gjengi innholdet i planforslaget, og viser derfor til vedlagte planforslag for detaljert beskrivelse.

Vedlagt saken følger også revidert plankart av planområde, datert 22.10.12. Det viser mulig influensområde som utredes i forhold til alternative løsninger og mulige virkninger av tiltaket. Selve leirområdet med atkomst og trafikkarealer har en begrenset utbredelse, og årsaken til at planområdet ble utvidet knyttes til at en tar høyde for mulige løsninger for etablering av nødvendige avløpsanlegg og planlagt kjøretrasé mellom grensestasjonen og riksgrensen.

Vurderinger
Administrasjonen vil her redegjøre for de innkomne høringsuttalelser og hvordan disse er vurdert og ivaretatt i planprogrammet, i tillegg til administrasjonens egne vurderinger:

1. Varanger Kraft

Varanger Kraft har uttalt seg i brev av 18.05.12.

For å forsyne det planlagte anlegget med strøm må det bygges en 22 kV høyspentlinje med tilhørende nettstasjon og lavspentkabelanlegg. Kostnader for dette må dekkes av forsvaret som anleggstilskudd. En forventer å bli tatt med i det videre planarbeid.

Tiltakshavers kommentar: *Varanger Kraft er allerede orientert om tiltaket, bl.a. gjennom kontakt i forprosjekt-fasen, og i forkant av oppstartsvarslingen. Det legges opp til videre dialog.*

Administrasjonens vurderinger: Administrasjonen forutsetter at planlagt krafttilførsel til grensestasjonene innarbeides i planprogrammets kapittel 8.5.10 *Teknisk infrastruktur*. Tekniske løsninger må utarbeides i samarbeid mellom tiltakshaver og Varanger Kraft.

2. Statens Vegvesen

Statens vegvesen har uttalt seg i brev av 11.06.12.

Statens vegvesens rolle i denne saken er først og fremst forholdet til trafikksikkerhet, samt å bidra til å tilrettelegge for effektiv vegtransport, bl.a. med riktige kryssløsninger.

Ut fra det som er beskrevet i kap. 7.16 og 8.5.11 har ikke Statens vegvesen merknader til forslaget til planprogram. En ønsker dialog med tiltakshaver i planarbeidet om forholdet til fv. 886.

Tiltakshavers kommentar: *Statens vegvesen er allerede orientert om tiltaket, bl.a. gjennom kontakt i forkant av planoppstart. Det legges opp til videre dialog.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen forutsetter at trafikksikkerhet og tilrettelegging av effektiv vegtransport utarbeides i samarbeid med tiltakshaver og Statens vegvesen.

3. Finnmark Fylkeskommune

Finnmark Fylkeskommune har uttalt seg i brev datert 12.06.12.

Areal- og kulturvernavdelinga koordinerer fylkeskommunens uttalelse i plansaker.
Fylkeskommunen har ingen planfaglige innspill til planprogrammet.

Universell utforming
Fylkeskommunen er spesielt fornøyd med at det tas spesielle hensyn i forhold til universell utforming i planprosessen. Det er viktig at forslagsstiller har et bevisst forhold til universell utforming av tiltaket, og ikke lar det være opp til utbygger å bare følge minstekravene i Byggteknisk forskrift.

Kulturminner
Fylkeskommunen befarer områdene i 2012 etter bestilling fra forslagsstiller. Fylkeskommunen kommer med endelig uttalelse tilknyttet områdene etter befaringen er gjennomført. Skulle det komme endringer av områdene i etterkant av befaringene må ny befaring foretas.

Fylkeskommunen ønsker å minne om at også traseer for motorisert ferdsel må befares før løypenettet kan tegnes inn i kartet.

Tiltakshaver kommentar: *Det legges opp til at trase for ATV mellom stasjonen og grensen avklares nærmere i dialog med kulturminnemyndighetene, om nødvendig basert på ytterligere befaring.*

Administrasjonens vurderinger: Administrasjonen anser Fylkeskommunens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

Selv om en ikke finner automatisk freda kulturminner under befaringene, ønsker fylkeskommunen at de generelle bestemmelsene i selve planen skal inneholde følgende punkt:

«Skulle det under arbeidet komme fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Sametinget og Finnmark fylkeskommune ved areal- og kulturvernavdelingen, jf. lov om kulturminner av 1978, § 8. Denne meldeplikt må formidles videre til de som skal utføre tiltaket.»

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas tilfølge ved at foreslått bestemmelse tas inn i planen.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkeskommunens kommentarer vedrørende kulturminner ivaretatt ved at de foreslåtte bestemmelsene tas inn i planen.

4. Knut Tharaldssen

Knut Tharaldssen har uttalt seg i brev datert 20.06.12.

Han mener at området som Forsvaret har pekt ut for en slik grensestasjon ikke er egnet for å bygge et slikt anlegg.

Tharaldsen eier landbrukseiendommen som ligger på andre siden av fylkesvegen.

- Terrenget

Terrenget består av en smal fjellkjede (Langvannsfjellet) med noen mindre myrer og tjern på begge siden av fjellkjeden. Dette området er et våtmarksområde som har et myldrende innsekts- og fugleliv. Det nevnte området ligger meget lunt og er mildt område. Andre områder i Jarfjord er mer utsatt for kaldere klima som kommer fra havet. Med disse forutsetningene gjør at faunaen har gode bær, myrer og rikt planteliv. I dag er våtmarksområder mest truende fauna vi har i dag i Norge.

Ødeleggelse av våtmarksområder er et stort problem over hele verden. For å verne om de mest verdifulle områdene ble det inngått en internasjonal avtale (konvensjon,) i Ramsar i Iran i 1971.

Avtalens navn er “Convention on Wetlands of International Importance” men kalles oftest bare Ramsarkonvensjonen.

Fra opprettelsen og fram til mai 2004 har 138 land (deriblant Norge) sluttet seg til avtalen. Landene forplikter seg til å vektlegge bevaring av våtmark, samarbeide om vern av våtmark og å opprette minst ett såkalt Ramsarområde hver. Disse områdene skal være viktige i internasjonal målestokk og skal gis et spesielt vern, Konvensjonen legger særlig vekt på områdenes betydning for vannfugl. Det var i mai 2004 1367 Ramsarområder rundt omkring i verden.

Det er også bjørn og gaupe i dette området.

Tiltakshaver kommentar: *Innspillet tas til orientering. Når det gjelder forholdet til våtmarksområdene i området legger Forsvarsbygg til grunn at dette følges opp av miljøvernmyndighetene. Nevnte problemstillinger vil bli behandlet som en del av deltema naturmiljø. Kfr avsnitt 7.6 og 8.5.6 i planprogrammet.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen ber om at Knut Tharaldssens kommentar tas til etterretning og blir vurdert etter "Convention on Wetlands of International Importance" (Ramsarkonvensjonen), jfr. ivaretakelse av våtmarksområder.

- Sivilbefolkningen og bruk av området

Da dette området er så innholdsrikt av bær og fugleliv, er det mye brukt av sivilbefolkningen i Sør-Varanger til bærplukking, jakt og fiske (friluftsområde). Store deler av området fra Storskog til Trangdalen består av private eiendommer. Det gjør at de som driver med jakt ikke kan jakte i dette området mer.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Nevnte problemstillinger vil bli behandlet som en del av deltema friluftsliv. Kfr avsnitt 7.3 og 8.5.1 i planprogrammet.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Knut Tharaldssens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

- Reindrift

Det nevnte området ligger midt i et reintrekk mellom Holmengrå og Jarfjordfjellet. Problematikken med aktivitet i slike områder er velkjent i Finnmark. Viser til flere saker hvor private ønsker å bygge boliger/hytter der slike tillatelser blir avslått. Hvis man vil tvinge reinflyttingen over andre områder må man da over flere private eiendommer som består av mindre private og jordbrukseiendommer. Vi har til nå klart å leve godt med jordbruk og reindriften i Jarfjord, uten noen større konflikter med disse næringene.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Forholdet til reindrifta følges opp i dialog med reinbeitedistriktet og reindriftsforvaltningen, kfr forslagsstillers kommentarer til deres respektive innspill.*

Administrasjonens vurdering: Konsekvenser for reindrift må særskilt utredes ved at reindrift settes opp som eget punkt i konsekvensutredningen.

- Naboer til grensestasjonen

Det vil gjøre store inngrep for de som bor i nærheten av stasjonen. Det å få industribygg med en slik aktivitet vil gjøre det lite attraktivt å bo i dette området. Eiendommen Ulveskaret står for et generasjonsskifte og yngre skal overta. Hvis denne stasjonen blir realitet er det lite aktuelt å bli boende i dette området. Ser i undertegningslisten at naboeiendommen Nymo som eies av Bjørn Tharaldsen ikke er nevnt. Det burde være naturlig at han også blir med i denne prosessen. Det vil være lite attraktivt å kunne omsette eller at noen vil etablere seg her hvis denne stasjonen blir bygd.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Når det gjelder tiltakets evt. betydning for nærområdene velger Forsvarsbygg å avvente konsekvensvurderingene*

som gjøres i forbindelse med planarbeidet. Forholdet til omliggende bebyggelse vil inngå i flere av deltemaene, bl.a. landskap, støy og teknisk infrastruktur.

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Knut Tharaldssens høringsuttalelse som ivaretatt ved at forholdet til omliggende bebyggelse vil inngå i flere av deltemaene som landskap, støy og teknisk infrastruktur.

- Historie om dette området

Under 2. verdenskrig ble dette området brukt som lasarett/fangeleir og lager for materiell og ammunisjon. Man kan også finne skyttergraver fra denne tiden i god stand. Det var harde kamper mellom tyskere og russere i dette området. Man finner rester av ammunisjon og krigsetterlateskaper ennå i dag som kommer opp av bakken. Det burde i dag vært satt opp et minnesmerke/fredet Langvannsfjellet.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Forslaget om et minnesmerke spilles inn til Forsvaret, som evt. vil vurdere dette nærmere.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Knut Tharaldssens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

Når man ser på områder hvor Forsvaret har tatt seg til rette, kan man se store ødeleggelser i Naturen - skadene er uopprettelig. Selv i senere tid kan man se på prosjekter hvor Forsvaret tar seg til rette. For eksempel i begynnelsen av 2000 ble det planlagt at det skulle være en liten kjøretrase langs grensen til Russland. Denne traseen er utvidet og det er gjort større inngrep enn det var tenkt i begynnelsen. Samme er patruljehytter som skulle plasseres i samme området, hvor i dag er utvidet med vei til hyttene. Avstanden fra GSV til Storskog vil være ca 15 min når den nye E 105 står ferdig i 2013. Er det da samfunnsøkonomisk riktig å gjøre slike kostnader med slik kort avstand. Det vil være riktig å bruke områder hvor eksisterende bygninger til Forsvaret befinner seg, Korpfjellet eller Tårnet.

Tiltakshavers kommentar: *Forsvaret arbeider løpende med å begrense ødeleggelser. Når det gjelder nye traseer som angår denne planen, legges det i større grad opp til etablering av fastere traseer og økt bruk av faste konstruksjoner.*

Administrasjonens vurdering: Slik det framgår av Naturmangfoldlovens (NML) § 12, skal inngrep i naturen skje på en slik måte at ulempene blir minst mulig. Det forutsettes derfor at virkninger og alternative løsninger for kjøretraseer utredes i planprogrammet under punkt 8.5.6 *Natur/miljø*.

5. Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen har uttalt seg i brev av 20.06.12.

Miljøvernavdelingen samordner Fylkesmannens uttalelser i arealplansaker. Dette brevet inneholder innspill fra miljøvernavdelingen og beredskapsstaben.

- Planprogram generelt

Planprogrammet skal ligge til grunn for utarbeidelse av konsekvensutredning. For berørte myndigheter skal planprogrammet i tillegg danne grunnlag for vurderingen av om tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser. Planprogrammet bør derfor kort redegjøre for forholdet mellom varslet planarbeid og nasjonale miljømål. De nasjonale miljømålene for arealforvaltning, friluftsliv med mer er gitt i St.meld. nr. 26 (2006-2007) regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

Fylkesmannen kan ut fra forslag til planprogram ikke se at planarbeidet kommer i konflikt med nasjonale eller viktige regionale interesser.

Tiltakshavers kommentar: *Forholdet til nasjonale miljømål er ikke omtalt særskilt i planprogrammet. Ut fra fylkesmannens konklusjon over, ser en heller ikke behov for å supplere programmet i forhold til dette.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som tatt til etterretning av tiltakshavers kommentar.

- Friluftsliv

Konsekvensutredningen må redegjøre for dagens bruk av planområdet som friluftsområde, og etter vår vurdering også for dagens bruk av planlagt ATV-trasé som friluftsområde, og redegjøre for konsekvensene for friluftslivet ved gjennomføring av tiltaket.

Fylkesmannen anbefaler at Direktoratet for naturforvaltning sine håndbøker: Håndbok 25 Kartlegging og verdsetting av friluftsområder og Håndbok 18 Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan og bygningsloven, benyttes i utredningsarbeidet.

Forslag og vurdering av eventuelle avbøtende tiltak må beskrives.

Tiltakshavers kommentar: *Det er lagt opp til at tiltakets betydning for friluftsliv avklares, kfr avsnitt 7.3 og 8.5.1 i planprogrammet. Fylkesmannens innspill mtp metodikk tas til etterretning.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

- Landskapsbildet

Vi anmoder om at Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren sin "Veileder - Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi — Versjon februar 2010" blir benyttet i landskapsanalysen.

Det må gjennomføres gode visualiseringer av tiltakene og hvordan de fremtrer i landskapet fra forskjellige steder og til forskjellige årstider. Vår erfaring tilsier at fotomontasjer og terrengmodeller utfyller hverandre.

Tiltakshavers kommentarer: *Det er lagt opp til at tiltakets påvirkning av landskapet vurderes, og at det i den forbindelse fokuseres på visuelle virkninger. Kfr avsnitt 7.5 og*

8.5.5 i planprogrammet. Fylkesmannens innspill mtp metodikk tas til etterretning. I den grad det ut fra terrengets beskaffenhet gir mening, vil fotomontasjer bli benyttet.

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

- Naturmiljø

Fylkesmannen anmoder om at også arealer langs den planlagte ATV-traséen kartlegges med tanke på biologisk mangfold.

Tiltakshavers kommentar: *Både framtidig byggeområde og ny kjøretrasé kartlegges mtp biologisk mangfold.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar. Vi forutsetter at Direktoratet for naturforvaltning sine håndbøker benyttes i kartleggingsarbeidet: DN-håndbok 13-2007 Kartlegging av naturtyper - verdsetting av biologisk mangfold og DN-Håndbok 11 Viltkartlegging.

Fylkesmannen anmoder om at det stilles krav om at områder for biologisk mangfold skal gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold, bl.a. i Direktoratet for naturforvaltnings Naturbase. Data må produseres på digital form med egenskapstabeller og kartfiler i SOSI- eller shapeformat.

Fylkesmannen vil gjøre dataene tilgjengelige gjennom Naturbase og Artsdatabankens artskart. Kontakt eventuelt Fylkesmannen for mer informasjon.

Tiltakshavers kommentar: *Med mindre kontraktsmessige forhold ifht fagrådgiver er til hinder for dette, stiller Forsvarsbygg seg positiv til at gjennomført kartlegging gjøres tilgjengelig som nevnt.*

Administrasjonens vurdering: Offentliggjøring av kartleggingsdata er utenfor kommunens ansvarsområde. Dette må avklares mellom tiltakshaver og Fylkesmannen.

Konsekvensutredningen må gi et tilfredsstillende grunnlag for å vurdere bestemmelsene i Naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. Naturmangfoldlovens § 7. Dette innebærer bl.a. at det må beskrives hvilke virkninger tiltaket kan få for prioriterte arter, truete og nær truete arter etter Norsk rødliste for arter 2010, for utvalgte naturtyper og for truete naturtyper etter Norsk rødliste for naturtyper 2011. Påvirkning på disse artene og naturtypene skal vurderes ut fra den samlede belastningen de er eller vil bli utsatt for.

Tiltakshavers kommentarer: *Kartlegging av biologisk mangfold og vilt utføres av NINA, og gjennomføres ihht anerkjente metoder.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

- Risiko- og sårbarhetsanalyse

Fylkesmannen legger særlig vekt på at samfunnssikkerhetsperspektivet blir ivaretatt i plansaker. For ikke å bygge inn en større sårbarhet i lokalsamfunnet, er en systematisk risiko- og sårbarhetsanalyse viktig, både i forbindelse med lokalisering av boliger og virksomheter, utforming av infrastruktur og ved utrustning av samfunnsviktige funksjoner.

Vi minner om plan- og bygningslovens § 4-3 om samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse. Her heter det: "Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. § 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap."

Framtidige klimaendringer som havnivåstigning, flere stormer, mer nedbør, økt fare for flom og skred (snøskred og lignende) er hendelser som sannsynligvis vil komme. Dette er også svært viktige faktorer i en risiko- og sårbarhetsanalyse.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet en veileder for kartlegging av risiko og sårbarhet; "Samfunnssikkerhet i arealplanlegging". Her finnes eksempler på analyser, eksempler på farekategorier, samt oversikt over lover, rundskriv, forskrifter og veiledninger. Veilederen ligger på hjemmesidene til fylkesmannen, og på DSB sine sider.

I NGU's løsmassekart (www.nqu.no/kart/losmasse) er deler av planområdet registrert som et område med tykk havavsetning, noe som kan være indikasjon på ustabile grunnforhold og mulighet for at det kan være kvikkleire der. Fare for utglidning er derfor et faretema som bør analyseres nærmere i risiko- og sårbarhetsanalysen.
Planområdet krysses av en høyspentlinje. Fylkesmannen anbefaler at dette temaet tas inn i risiko og sårbarhetsanalysen, og at man tar hensyn til høyspentanlegget ved plassering av bebyggelse innenfor planområdet. Statens Strålevern har anbefalt kartlegging av bygg som kan bli eksponert for magnetfelt over 0,4 qT, basert på en mulig risiko for en svak økning i leukemitilfeller hos barn. De har utarbeidet veilederen "Bolig nær høyspentanlegg", med informasjon og anbefalinger til temaet. Veilederen er tilgjengelig på: http://www.nrpa.no/strom-og-hoyspent. Fylkesmannen vil også trekke fram risikoen knyttet til radon. Store vitenskapelige studier av radon og lungekreft i befolkningen viser at radonrisikoen er proporsjonal med radoneksponeringen, uten en nedre terskelverdi. Det betyr at radoneksponering ved alle nivåer forårsaker lungekreft, også nivåer under 200 Bq/m3. Fylkesmannen viser for øvrig til Statens Stråleverns hjemmeside www.nrpa.no under menypunktet radon, og Strålevernsinfo 25.09 - Strålevernets nye anbefalinger for radon i Norge.

Tiltakshavers kommentar: *Som en del av planarbeidet vil det utarbeides en forenklet ROS-analyse, hvor bl.a. nevnte forhold inngår. Kfr avsnitt 7.13 og 8.5.7 i planprogrammet.*

Administrasjonens vurdering: I tiltakshavers ROS-analyse, må det tas hensyn til virksomhetsbasert sårbarhet, dvs farlige stoffer, brann og eksplosjon, forurensning, transport av farlige stoffer, trafikkfare og fare for terrorisme.

- Støy (punkt 8.5.9)

Vi minner om at Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, skal legges til grunn ved arealplanlegging etter plan- og bygningsloven i kommunene og i berørte statlige etater, se www.klif.no.

Tiltakshavers kommentar: *Forholdet til støy vil bli vurdert som redegjort for i avsnitt 7.13.3 og 8.5.9 i planprogrammet. Innspillet tas således til følge.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

- Estetikk

Kommunen har et stort ansvar for å sikre estetisk kvalitet i våre omgivelser. Estetisk kvalitet skal ligge som en grunnleggende premiss i all planlegging, jf. plan- og bygningslovens formålsparagraf. Konsekvensutredningen/planbeskrivelsen må gi en beskrivelse av arkitektonisk og estetisk
utforming.

Tiltakshavers kommentar: *Forholdet til estetikk vil bli fulgt opp som redegjort for i avsnitt 7.2 i planprogrammet. Innspillet tas således til følge.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser Fylkesmannens høringsuttalelse som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

Fylkesmannen har følgende innspill til planarbeidet:

- Reguleringsplanveileder

Miljøverndepartementet har nylig publisert Reguleringsplanveileder på sin nettside.
Veilederen om reguleringsplaner inngår i Miljøverndepartements samlede veiledning til plan- og bygningsloven (2008). Den utdyper lovkommentaren, og vil sammen med veilederen til kart- og planforskriften og den nasjonale produktspesifikasjonen for arealplan og digitalt planregister gi informasjon om hvordan reguleringsplaner kan utarbeides etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven.

Tiltakshavers kommentar: *En er kjent med nevnte veileder, og innspillet tas til orientering.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt.

- Grad av utnytting

Grad av utnytting må føres på planen eller fastsettes i reguleringsbestemmelsene. Andre beregningsmåter enn de som er definert i forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) kapittel 5 kan ikke benyttes. Disse beregningsmåtene gir gode muligheter for å gjøre valg som gir ønsket styring innenfor et planområde.

Så langt mulig ut fra militære hensyn vil planen bli utformet på en slik måte at den angir rammer for framtidig bebyggelse mtp areal, byggehøyde og plassering.

- Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 pålegger offentlig myndighet å synliggjøre sine vurderinger iht. lovens § 8-12 i sine besluttende vedtak. Konkret gjelder det også for kommunens vedtak i denne saken.

Unnlatelse av å vurdere å vektlegge § 8-12 kan medføre at et vedtak anses ugyldig dersom feilen har virket bestemmende på vedtakets innhold. Det samme kan bli resultatet dersom vedtaket for så vidt omtaler § 8-12, men det fremstår som åpenbart at vurderingene og vektleggingene ikke har blitt trukket inn i forberedelsene av saken og i den skjønnsmessige vurderingen av saken.

Se mer informasjon om naturmangfoldloven i Miljøverndepartementets veileder T-1 514 Naturmangfoldloven kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftlig bruk - en praktisk innføring**.**

Tiltakshavers kommentar: *Forholdet til naturmangfoldsloven følges bl.a. opp gjennom pågående planarbeid, som inkl konsekvensutredning.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

6. Finnmarkseiendommen (FeFo)

Finnmarkseiendommen/Finnmérkkuopmodat (FeFo) har uttalt seg i brev av 21.06.12.

FeFo har i utgangspunktet ingen merknader til at det utarbeides reguleringsplan for ny Grensestasjon Nord ved Ulveskaret. Våre interesser ved utbyggingen vil særlig være av økonomisk karakter. Dette vil vi komme nærmere tilbake til i forbindelse med forhandlingene om kjøp/feste av arealet.

Vi forutsetter imidlertid at FeFo som grunneier blir involvert i planprosessen slik at vi får anledning til å påvirke planforslaget før det legges ut til offentlig ettersyn.

Tiltakshavers kommentar: *Det legges opp til videre dialog ifht eiendomsspørsmålet.*

Administrasjonens vurdering: Eiendomsspørsmålet mellom FeFo og Forsvarsbygg er et privatrettslig forhold som ikke berører kommunen.

Vi legger til grunn at forslagsstiller vurderer planforslaget i forhold til Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark, jf. Finnmarkslovens § 4. Kommunen skal også vurdere dette ved sin behandling av planen.

Tiltakshavers kommentar: *Forholdet til Sametingets retningslinjer vil bli fulgt opp som redegjort for i avsnitt 7.7*.

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

Administrasjon vurdering er at reindrifta skal utredes som et særskilt tema i planprogrammet.

7. Sametinget

Sametinget har uttalt seg i brev av 22.06.12.

Sametinget har i brev av 22.05.12 varslet befaring av det aktuelle planområdet etter henvendelse fra Forsvarsbygg. Befaringen vil gjennomføres i løpet av barmarkssesongen 2012. Vårt varsel om befaring til Forsvarsbygg har forøvrig gått i kopi til Multiconsult. Vi har ingen øvrige innspill på det nåværende planstadiet.
Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, Areal- og kulturvernavdelinga.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til etterretning.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt.

8. Gustav Nilsen/May-Grethe Nilsen

Gustav Nilsen/May-Grethe Nilsen har uttalt seg i brev datert 24.06.12.

Vi er eiere av eiendommen Tharaldshaugen, gnr. 29, bnr. 5 og 6.

Da vi er nær tilknyttet mulig aktivitet i tilfelle utbygging, vil vi med dette gi uttrykk for at vi er imot all militær øvelsesaktivitet og enhver militær treningsaktivitet av motorisert kjøretøy sommer som vinter, patruljevirksomhet, observasjonsposter og trening av hundeekvipasjer, som spesielt vil forringe dyre og fuglelivets muligheter, samt forstyrre gårdens interesser.

Botnvassdraget er klassifisert som sjøørret og sjørøye/smålaksevassdrag, samt innlands ørret og røye. Her er også musling forekommet som er fredet. Dette er framhevet ved Niva undersøkelser ang. valg av schengen trase med bro over Botnelva.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen vil om be om at tiltakshaver vurderer nevnte merknader inn i 0-alternativet.

Friluftsliv, se pkt. 7.3

Jakt, fiske, bærplukking, friluftsliv på vår eiendom som er 1280 da stor ligger inntil planlagt grensestasjon og 2-3 minutters gangtid fra forlegning.

Vi frykter et press på nevnte ressurser på vår eiendom fra deler av stasjonens befolkning i deres fritid. Vi leier ut fire boenheter med ca 10-15 beboere. Et viktig moment, og for noen, helt avgjørende er å ta i bruk alle naturressursene ved valg av bosted. Med andre ord, beboerne vektlegger denne fordelen, og vi markedsfører vår utleie med at her finner de ro og friluftsliv på et uberørt sted med naturressurser.

Dersom grensestasjon med tilhørende fasiliteter bygges, vil statusen endres kraftig og forringes når en befolkning nær halvparten av Jarfjords innbyggertall flytter inn og kan ta i bruk rettigheter i et vist monn.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Forslagsstiller registrerer usikkerheten ved hva slags press planlagte aktivitet/personell vil kunne medføre på ulike naturressurser.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen vil om be om at tiltakshaver tar nevnte merknader inn i 0-alternativet.

- Helikoptertrafikk

Det hviler flere konsekvensbetenkeligheter ved helikoptertrafikken, også i forbindelse med øvelser. Vi har to inngjerdet områder som blir brukt som utleie for sommerbeite til eksterne hester fra Sør-Varanger. Vi har også utleie av stall til hester som benytter beiteområder. Det ene området er på ca 100 da og ligger på østsiden av riksvei 886 og ned til Botnvannet, ca 4-500 meter til planlagt stasjon. Vi frykter for tap av utleieinntekter vedr. sommerbeite. Hesteeierne vet at noen hester blir vanvittig skremt og flyr gjerne på gjerdet hvis helikopteret viser seg noen hundre meter unna ved inn og utflyvning fra landingsplassen. Dersom landingsplassen blir nær stasjonen risikerer vi at ingen er interessert i å leie beiteplass hos oss, i allefall på denne siden av veien. Vi har ingen tro på noen form for varig erstatning ved en slik verdiforringelse av utleieinntektene, dersom det blir helikoptertrafikk til stasjonen. Vi og hesteeierne har f.eks. friskt i minne en hest på vår eiendom som ble skremt og hoppet over gjerdet og ble hengende fast i gjerdet og landet på halsen og knakk nakken. Den døde selvsagt. Det skal ikke store forstyrrelsen til før hestene skremmes, og de får panikk.

Det er meget viktig for oss at beite blir brukt av hester på den gamle enga, da den ellers blir igjengrodd. Det er eksplosiver fra slaget den 21. og 22. Oktober 1944 over det meste av enga, så vi kan ikke dyrke opp denne enga. Enga er ikke snudd etter krigen pga. dette. Derfor er vi avhengig at den blir benyttet til hestebeite. Sauebeite er uaktuelt pga. at det er bjørn i området som vil slå i hjel sauene. Vi har hatt to tilfeller av at bjørnene har slått i hjel elgkalver de siste åra. Den ene bare 20 meter fra et hus vi har på denne siden og det andre tilfelle var inne på beite mens hestene også var der. Dette kan bekreftes da både Viltnemnda og Sør-Varanger avis var engasjert i begge episodene.

Får vi helikoptertrafikk over hodene på hestene i tillegg til bjørnebesøk hver sommer, er det stor fare for at det blir slutt på våre muligheter for utleie av hestebeite.
Vi understreker også at uten utleieinntektene for stallen med 6 hester/ponnier og utmarksbeite, må det bli et krav fra oss mot forsvaret når vi ikke kan benytte dette utleiebeite for hester.

Tiltakshavers kommentar: *Når det gjelder helikoptertrafikk vil tematikken bli utredet på forskriftsmessig måte, kfr avsnitt 8.5.9 i planprogrammet.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

- Friluftsliv

Vi er svært forbauset over vurderingen i punkt 7.3 i saksfremlegget. Her står å lese at området ikke benyttes særskilt til jakt, rekreasjon og friluftsliv.

Referanse forsvarets saksfremlegg 5. og 5.1.: "I kommuneplanens arealdel, vedtatt 05.10.05 er det aktuelle området avsatt som landbruks, natur og friluftsområde (LNF)"

I saksfremlegget står det noe om ca to registrerte hekkinger, vi forstår av dette at det er to rypekull. Vi nevner følgende:

- I nærheten til planlagt militæranlegg, er det bare på eiendommen vår fire til fem årlige hekkinger av ryper. I øvrige nærområder er det tilsvarende flere hekkinger med radius ca. 1 km.
- Hare. Det er et yrende liv med et ukjent antall harekull i samme området.
- Vi nevner å ha sett over flere år mellom ti og tretti stykk harer på gjordene våre om våren. Sist år registrert to revekull på eiendommen.
- Bisamrotter yngler overfor Botnvannet.
- Det er elgtrekk og beiteområde på vår eiendom gjennom det meste av året, også i jakttiden.
- Forøvrig er det et yrende fugleliv året rundt, med størst forekomst tett nedenfor der landingsplass for helikopter er planlagt.
- Slik er det at ved utbygging av en stasjon i området vil også de som driver jakt i dette området bli negativt berørt.
- Det sier seg selv at dannelse av revir og klekkingen av rypekull blir kraftig redusert pga både aktiviteten fra helikoptertrafikken firhjulinger og aktiviteten fra hundeekvipasjene ved kenneldriften.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Forslagsstiller har tatt utgangspunkt i at tiltakets relativt vegnære beliggenhet og begrensede fotavtrykk i liten grad vil berøre viktige naturverdier. Det antas at kartleggingen til NINA vil avdekke at det finnes en del dyreliv i området.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt av tiltakshavers kommentar. Det forutsettes at de nevnte merknader vurderes i punkt 8.5.6 natur/miljø i planprogrammet.

Nesten daglig er det parkert 2-6 biler langs veien, ca 500 meter langs veien der innkjøringen til det planlagte utbyggingsområdet er. I tillegg er det utfart til friluftsområdene fra våre fire boenheter og oss selv når vi er der. Utfart fra vår eiendom trenger ikke bil og legges dermed ikke merke til slik man kan registrere når man ser at det står parkerte biler langs veien. Blir utbyggingen en realitet,
må lokalbefolkningen forholde seg til militær aktivitet fra en garnison og kompani på ca 116 mann + 20 sivile aktører. I følge forsvarets saksfremlegg skal det benyttes inntil 30 firhjulinger. Daglig 2-3 helikopterlandinger og avganger. Vi ser for oss at under øvelser vil det blir langt flere frekventeringer. Samt nødvendige øvinger i terrenget rundt bygningene som til sammen får et stipulert areal på 2700 meter. Sagt på en annen måte kan dette sammenlignes med et boligfelt med 27 boliger hver på 100 m2.

Når en så stor grensestasjon planlegges, er dette en alminnelig stor kaserne. Befolkningen langs grensa har funnet seg til rette med grensestasjonen med ca 10 til 15

mann. Her anlegges en kaserne som er ti ganger større med dertil også ti ganger større bemanning og militær aktivitet.

Tiltakshavers kommentar: *Planarbeidet vil redegjøre for evt virkninger av planlagt etablering/virksomhet.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt ved at man i planarbeidet redegjør for virkninger av planlagt etablering/virksomhet.

Dette området er fra før av avskjermet fra snøscooter trafikk. Vi har tidligere vært aktiv for å stoppe utbygging av foreslått trase for firhjulinger og snøscootertrafikk. Vi fikk bortvist disse planene for en 800 lang tilleggstrase ved etablering av Schengen traseen langs grensa. Vi var forbauset av å ikke få bistand eller samtykkende kommentar fra kommunens miljøvernavd. Vi håper denne gang at kommunens miljøvernavd. får øynene opp for den miljøfaren med støy og aktivitetsforurensning og forurensning til vassdrag, som planlegges i LNF sonen, herunder også landbruksinteresser og nærhet til naboer.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser at tematikken vedrørende støy og forurensning blir ivaretatt under punkt 8.5.2 *Forurensning* og 8.5.9 *Naturmiljø* i planprogrammet.

I saksframlegget fremkommer det ikke noe om følgende punkter:

1. Skal hele eller deler av eiendommen inngjerdes med høy netting og eller med piggtråd på toppen.

Tiltakshavers kommentar: *I avsnitt 7.3 i planprogrammet står at det ikke vil legges begrensninger på offentlig ferdsel i området.*

Administrasjonens vurdering: Tas til orientering.

2. Blir det anlagt felt eller kortholds skytebane i området slik det er ved noen av eksisterende grensestasjoner, og i tilfelle hvor ofte disse er i bruk.

Tiltakshavers kommentar: *Det vil ikke bli etablert nye skytebaner i området.*

Administrasjonens vurdering: Tas til orientering.

3. Blir det bygget vakttårn eller kommer dette en tid etter at de første planene er utbygget.

Tiltakshavers kommentar: *Det vil ikke bli etablert nye vakttårn som en del av anlegget.*

Administrasjonens vurdering: Tas til orientering.

4. Det framgår ikke hvor landingsplassen for helikopter er planlagt. Det er et sterkt ønske om at denne bygges lengst mulig unna vårt beiteområde ved Botnvannet. Dette har med landbruksinteressene å gjøre, og minimerer vårt aktuelle krav om erstatning mot

forsvaret ang. forringelse av landbruksinteressene. Vi kommer tilbake til dette spørsmål når vi har fått forholdet belyst.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til etterretning.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen ber om at landingsplass for helikopter innarbeides i planen, samt at mulige innflygningskorridorer blir illustrert og vurdert i henhold til støyproblematikk.

5. Kjøretrase for firhjulinger/snøscootere fra stasjonen og mot grensa. Trase for denne forstår vi er ikke endelig bestemt. Eiendommen blir forringet ved anlegg av traseen. Flere forhold i anledning dette er belyst ved en tidligere sak om emnet da Schengen traseen blir planlagt langs grensa. Vi fikk som tidligere nevnt avverget bygging av veier den gang over vår eiendom og vi presiserer at status er den samme som tidligere for vår del. Vi tillater ikke eiendommen stilt som arena for militær aktivitet av enhver art.

Tiltakshavers kommentar: *I hvilken grad eiendommen blir berørt av ny trasé, vil være avhengig av valgt linje. Dette avklares nærmere i planarbeidet. Innspillet tas til orientering.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen forutsetter om at kjøretraseer innarbeides i planprogrammet under punkt 8.5.6 *Natur/miljø*.

6. Anleggelse av hundekennel 80 m2.
Hundeekvipasjer må trenes og luftes daglig. Hvor skal dette foregå? Skal ekvipasjene trene rundt stasjonen eller i nærliggende områder, og hvor stor blir da aksjonsradiusen og presset mot faunaens dyr og fugleliv i området? Hvilke betenkeligheter legges til grunn hvis forsvarets hundeekvipasjer skal ta i bruk uberørt fauna og biotop i hekketida og med forstyrrelse av reviromåder for dyr og fugler.
Vi etterspør en konsekvensutredning også i disse spørsmål og her må kommunens miljøvern representanter kjenne sin besøkelsestid.

Vi minner om helikoptertrafikk, snøscooter og firhjulinger i området. Sammenholdt med trening av hundeekvipasjer mener vi at LNF sonens intensjoner blir torpedert av forsvaret. Forsvaret har en svært dårlig historikk å vise til i anledning deres framferd bl.a. på Jarfjordfjellet. Arkiv fra uttallige avis artikler med fotodokumentasjoner underbygger vår frykt om en fortsettelse av naturødeleggelser, der også kjøring på sommerstid med hjul og beltekjøretøyer blir brukt utenfor lovlige traseer. T tillegg er det også dokumentert en utilbørlig utvidelse med tildels villmannskjøring ved siden av anlagte traseer. Så vidt vi husker også den nye Schengen traseen. Denne historikk ser vi nå blir feid under teppet ved kommunens miljøvernavdeling, der de ingen kommentar har til utbyggingsplanene. Ref. møte som er holt med utbyggeren.

Jarfjordbotns områder er ennå en naturperle i forhold til beboernes natur og friluftsliv, og vi for vår del ønsker å bedra til at denne unike berikelse opprettholdes. Det gjenstår å se om de berørte instanser kjenner sin besøkelsestid for saken.

Tiltakshavers kommentar: *Hunder blir benyttet i forbindelse med vakttjenesten, som foregår langs grensen og opereres fra vakthytter/OP'er. Hundehold og trening foregår iht*

Forsvarets egne bestemmelser og instrukser. Prosedyrer og rutiner for dette er ikke del av reguleringsplanen.

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen forutsetter at hundehold følger gjeldende bestemmelser og retningslinjer. Det forutsettes også at all kjøring utføres innen lovlige traseer, og virkninger i forhold til natur og miljø utredes i planprogrammet.

7. Hva er benevnt som hytte nord? Er den allerede eksisterende eller er det en ny hytte med enda et vakttårn mot gården vår? Vi har allerede et vakttårn rettet mot oss som overvåker bebyggelsen på gården vår fra sør-øst.

Tiltakshavers kommentar: *Etablering av ny grensestasjon ved Ulveskardet (GSV grensestasjon nord) innebærer ikke etablering av nytt vakttårn.*

Administrasjonens vurdering: Tas til orientering.

8. Vi ser at grenselinja for ny stasjon er trukket helt inntil vår eiendomsgrense, er det fordi det planlegges en ny observasjonspost, slik at gården vår vil bli overvåket fra to sider. Vi undres også hvorfor det er så viktig å trekke grensa kloss inn på vår landbrukseiendom. Vi ser ofte at det er rikelig åpning for allmenn ferdsel mellom eiendomsgrenser. Vi imøteser at det også blir gjeldende her dersom det mot vår vilje blir utbygging.

Tiltakshavers kommentar: *Grensa som er angitt i kartskissene angir kun en potensiell plassering av anlegget. På side 6 i planprogrammet er anleggets faktiske størrelse vist, her framgår også at det vil bli rikelig plass omkring anlegget. Som nevnt foran vil anlegget i liten grad /ikke medføre begrensninger mtp ferdsel i området.*

Administrasjonens vurdering: Tas til orientering.

Vi ønsker at vår eiendom med områder rundt blir ivaretatt mest mulig slik den framstår i dag fra naturens side. En bærekraftig utvikling der inngrep i naturen må begrenses ut fra lovens forutsetning og idealer. De føringer som forsvaret legger til grunn for sine utbyggingsplaner sammenfaller ikke med lovens intensjoner om naturvern og bærekraftig utvikling og målsetting.

Anlegg av spillvannledning/slam fra kloakk fra kasernen/hundekennelen:

Vi motsetter oss at det blir anlagt avløpsledning med spillvannskloakk over vår eiendom og ned i Botnelvvassdraget og fjorden. Slik vi forstår av saksframlegget, vil avfallsvannet med grøftetrase 1,5 km, også gå over vår eiendom og ligge i nedslagso rådet for vår drikke-vannskilde til våre fire husstander. Dersom dette skjer, vil vi aldri være trygge på om drikkevannet til enhver tid er rent. Det må bli forsvaret som betaler for et nytt vannanlegg til gården og dekker alle kostnader av enhver art. Vi gjentar her at Botnvannet er et sjøørret- og laksevassdrag, i tillegg blir vassdraget brukt til badeliv, nedstrøms Botnvannet, samt at gården Storslåtten har drikkevannskilde fra Botnvannet. Nedstrøms Botnvannet er det badstue og badeliv. Vi er også kjent med at to hytter henter sitt drikkevann nedenfor brua riksveien. Vi tror forsvaret her kommer i konflikt med mange brukere pga. utslipp av kloakkvann.

Tiltakshavers kommentar: *Evt betydning for naturmiljø knyttet til Botnelvvassdraget og fjorden blir utredet som en del av planarbeidet. I den grad planlagte utbygging vil*

medføre behov for alternative drikkevannskilder, vil dette være forhold som Forsvarsbygg må besørge.

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt av tiltakshavers kommentar.

Tharaldshaugen er Sør-Varangers nest største landbrukseiendom og har stor utmark som kan nyttes til landbruksformål. Arealet på sydsiden av riksveien er på ca 1000 da. Her er potensielle muligheter for flere typer dyrearter som gården i framtiden kan ha, vi nevner større dyrearter som hjort, lamaer, elg og hester mm. Hvis Forsvaret tar seg til rette og bygger vei over vår eiendom båndlegger de potensielle muligheter for gårdens framtid i så måte. Selvsagt vil også de andre forstyrrende faktorer som følger med utbyggingen av stasjonen være til hinder for gårdens framtid, vi nevner helikopteraktiviteter, kenneldrift, motorisert ferdsel og ca 130 mennesker som vil ha daglig nærkontakt med eiendommen og forurensningsproblemer av forskjellig art som følger med alt dette.

Tiltakshavers kommentar: *Innspillet tas til orientering. Det planlagte anlegget berører i utgangspunktet ikke eiendommen og en kan ikke se at anlegget vil medføre den typen begrensninger ifht mulige framtidige driftsformer det pekes på.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen forutsetter at virkninger av helikopteraktivitet og annen motorisert ferdsel utredes i forhold til støy, natur og miljø og forurensning i planprogrammet. Administrasjonen forventer at hundehold følger gjeldende retningslinjer og bestemmelser.

9. Reinbeitedistrikt 1-2-3

Reinbeitedistrikt 1-2-3 har uttalt seg i brev av 25.06.12.

Det vises til forslag til planprogram for Grensestasjon Nord, utlagt til offentlig ettersyn på Sør-Varanger Kommunes hjemmesider.

Reinbeitedistrikt 1-2-3 kan ikke se å ha mottatt varselbrev fra Forsvarsbygg i denne sak, dette stiller distriktet seg undrende til, da ny grensestasjon planlegges innenfor distriktets reinbeiteområde.

Tiltakshavers kommentar: *Forsvarsbygg har ved utsendelse forholdt seg til adresselister mottatt fra Sør-Varanger kommune. En har antatt at evt ytterligere distribusjon er avtalt med sektormyndighetene.*

Det har vært kontakt mellom Forsvarsbygg og reinbeitedistriktet både før og underveis i høringsperioden.

Administrasjonens vurdering: Tas til orientering.

Som det framgår av planprogrammet har distriktet tidligere hatt et møte med forsvaret i denne sak. Det framgår også av planprogrammet at distriktet har en flyttlei i nærheten av området hvor ny stasjon planlegges. Distriktet ber om at denne flyttleien ivaretas og at

denne på ingen måte må stenges eller at distriktet hindres i å benytte denne, jf. Reindriftslovens § 22.

Tiltakshavers kommentar: *Forslagsstiller tar innspillet til etterretning ved at anlegget plasseres øst for flytteleia.*

Administrasjonens vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt, men reindrift må inn i planprogrammet som et eget punkt som tidligere nevnt.

Etter det distriktet forstår, vil stasjonen bli tilknyttet forsvarets trasé for ATV langs grensa. Distriktet ber om at denne traseen inntegnes på kart slik at vi kan ta stilling til hvorvidt flyttleien berøres. Distriktet ber om å bli involvert i den videre prosessen.

Tiltakshavers kommentar: *Ut fra distriktets ønsker vil både forvaltning og distriktet bli involvert i det videre arbeidet med å peke ut en egnet trasé mellom stasjonen og grensen.*

Administrasjonens vurdering: Konsekvenser av kjøretraseer må innarbeides i planprogrammet under punkt 8.5.6 *Naturmiljø*. Tiltakets betydning for reindrift må redegjøres for under et eget punkt.

10. Reinsdriftsforvaltningen i Øst-Finnmark

Reindriftsforvaltningen har uttalt seg i brev av 25.06.12.

Berørt rbd. 1/2/3-Nuorta Mátta Várjjat har kommet med uttalelse til saken. Uttalelsen er oversendt Multiconsult med kopi til Reindriftsforvaltningen.

Vurdering:
Reindriftsagronomen hadde ikke sendt saken til vurdering og eventuell uttalelse til det berørte reinbeitedistriktet 1/2/3 - Nuorta Mátta Várjjat. Det vises til forberedende møter og befaring av tiltaksområdet. Tidligere ønsket lokalisering ble forkastet grunnet konflikt med drivingslei for rein. Tiltakshaver, reinbeitedistriktet og Reindriftsforvaltningen ble enige om alternativ plassering, slik
også beskrevet under pkt. 4.2.1 og pkt. 7.8.2 i forslag til planprogram.

Reindriftsagronomen vil generelt påpeke at tiltaksområdet er lokalisert innenfor rbd. reinbeitedistriktet 1/2/3 - Nuorta Mátta Várjjats høstvinterbeiteområdet for rein, det kan derfor forekomme rein i området. Høstvinterbeite for rein dèt området som benyttes etter brunsten og før flytting videre til vinterbeiteområder. Det bør derfor tas hensyn til reindriften i området.

Reindriftsagronomen er skeptisk og negativ til *inngrep* og punktering av nye områder i beiteområder til for rein. Selv om omfanget av tiltaket ikke kan sees å ha noe betydning i forhold til totaliteten av beiteområder for distriktet, vil den ha ringvirkninger og forskyvninger av beiteområder. Tiltak og ytterligere tiltak innenfor vil føre til ytterligere økt forstyrrelse av menneskelig aktivitet og trafikk som kan medføre til skade og ulempe for reindriften i området.

Reindriftsagronomen ber om at berørte rbd. merknader tas til etterretning i planprogrammet, slik at tiltaket ikke vil medføre fare, skade og ulempe for reindrifta. Reindriftsagronomen og har ingen ytterligere merknader til planen.

Reindriftsagronomens vedtak:
Reindriftsagronomen fremmer ikke innsigelse dersom rbd. Merknader tas til etterretning i planprogrammet og flytteleien ivaretas i planprogrammet, slik at tiltaket ikke vil medføre fare, skade og ulempe for reindrifta.

Begrunnelse:
Drivings- og flytteleier utgjør livsnerven i reindriften og er helt nødvendig for å kunne flytte/drive rein mellom ulike årstidsbeiter og områder. Flytteleiene har også spesielt vern etter Lov om reindrift.

Forslag til planprogram for GSV grensestasjon nord er behandlet etter fullmakt gitt av Områdestyret for reindrift i Øst-Finnmark i sak 02/2008 til reindriftsagronomen i Øst-Finnmark.

Tiltakshavers kommentar: *Forslagsstiller tar innspillet til etterretning ved at anlegget plasseres øst for flytteleia.*

Når det gjelder tiltakets (inkl bebyggelse, traseer og aktivitet) betydning for reindrifta for øvrig, legges til grunn at GSV går i dialog med reinbeitedistriktet med sikte på å avtale rutiner for drift og periodevis samdrift.

Administrasjons vurdering: Administrasjonen anser høringsuttalelsen som ivaretatt, men som tidligere nevnt må reindrift inn i planprogrammet som et eget punkt.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Øk0onomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:
I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, samt forskrift om konsekvensutrednings § 7 fastsetter kommunestyret Planprogram GSV grensestasjon nord, under forutsetning av at følgende bemerkninger er innarbeidet i forslag til Planprogram.

1) Tiltaket blir vurdert etter "Convention on Wetlands of Intanasjonal Importance" (Ramsarkonvensjonen).
2) Det forutsettes at virkninger og alternative løsninger for kjøretraseer utredes i planprogrammet under punkt 8.5.1 Natur/Miljø
3) I tiltakshavers ROS-analyse må det tas hensyn til virksomhetsbasert sårbarhet, dvs farlige stoffer, brann og eksplosjon, forurensing, transport av farlige stoffer, trafikkfare og fare for terrorisme.
4) Reindriften må utredes som et eget særskilt tema i planprogrammet.
5) At tiltakshaver vurderer Gustav Nilsen/May-Grete Nilsen sine innspill vedrørende botnvassdraget inn i 0-alternativet.
6) At landingsplass for helikopter innarbeides i planen, samt at mulige innflygingskorridorer blir illustrert og vurdert i henhold til støyproblematikk.
7) Kjøretrasseer innarbeides i planprogrammet under punkt 8.5.6 under Natur/miljø

Begrunnelse: kommunestyret finner at de innkomne merknader og innspill er tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jf. tiltakshavers kommentarer og rådmannens vurderinger over.

Bente Larssen
rådmann

Forsvarsbygg

Reguleringsplan med konsekvensutredning for GSV grensestasjon nord

Forslag til planprogram

MULTICONSULT

Tromsø
09.05.2012

Tittel:	**Reguleringsplan med konsekvensutredning for GSV grensestasjon nord. Forslag til planprogram**
Forfatter(e):	Tom Langeid, landskapsarkitekt mnla
Oppdragsnr.:	10672
Oppdragsgiver(e):	Forsvarsbygg
Rapportstatus:	Rapport
Tilgjengelighet:	Åpen
Oppdragsansvarlig:	Tom Langeid
Kvalitetssikring	Guri Ugedahl
Antall sider:	23
Filreferanse:	E:\10672FORS\Dokumenter\02 Planprogram\Forslag til planprogram GSV grensestasjon nord 090512.doc

Adresser: **Multiconsult AS**

Postadresse: Postboks 2274, 9269 Tromsø
Besøksadresse: Sjølundveien 2
Telefon: 77 62 26 00
Telefaks: 77 62 26 99

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING 1
1.1 Bakgrunn 1
1.2 Formål med planarbeidet 1

2. PLANPROSESSEN 2
2.1 Vurdering av forholdet til KU-forskriften 2
2.2 Oppstartsmøte med kommunen 3
2.3 Framdrift 3

3. BESKRIVELSE AV OMRÅDET 4
3.1 Lokalisering 4
3.2 Eksisterende virksomheter og anlegg 4
3.3 Eiendomsforhold 4

4. BESKRIVELSE AV UTVIKLINGSPLANENE 5
4.1 Bakgrunn 5
4.2 GSV Grensestasjon nord 5

5. OVERORDNEDE PLANER OG FØRINGER 8
5.1 Kommuneplanens arealdel 2004-2016 8
5.2 Reguleringsplaner 8

6. OFFENTLIGE OG PRIVATE TILTAK 9

7. BESKRIVELSE AV OMRÅDET OG AKTUELLE PROBLEMSTILLINGER 10
7.1 Innledning 10
7.2 Byggeskikk og estetikk 10
7.3 Friluftsliv 10
7.4 Klimatilpasning/klimaendringer 10
7.5 Landskap 10
7.6 Natur og miljø 11
7.7 Samiske interesser 11
7.8 Næringsinteresser 12
7.9 Teknisk infrastruktur 13
7.10 Uterom og grønnstruktur 16
7.11 Verneverdier 16
7.12 Kulturminner 16
7.13 Risiko og sårbarhet 17
7.14 Samfunnsmessige forhold 19
7.15 Universell utforming 19
7.16 Trafikale forhold 19

8. FORSLAG TIL PLANPROGRAM 21
8.1 Beskrivelse av dagens situasjon 21
8.2 Beskrivelse av plantiltaket 21
8.3 Offentlige og private tilleggstiltak 21
8.4 Offentlige planer og tillatelser 21
8.5 Aktuelle utredningstemaer 21
8.6 Detaljreguleringsplan 22
8.7 Medvirkning 23

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Forsvaret vil i framtiden endre konseptet for grensevakt langs grensen mot Russland.

I en egen konseptstudie og helhetsplan utarbeidet av Forsvarsbygg, er det anbefalt at dagens 6 grensevaktstasjoner legges ned, og erstattes av to større stasjoner.

Disse er planlagt lokalisert til hhv Svanvik og Storskog.

1.2 Formål med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å utarbeide en reguleringsplan som legger til rette for ønsket utbygging av ny grensestasjon for GSV ved Storskog.

2. PLANPROSESSEN

2.1 Vurdering av forholdet til KU-forskriften

Forsvarsbygg har i møter med kommunens administrasjon presentert forslag til to nye grensestasjoner i Sør-Varanger, deriblant stasjonen som er betegnet Storskog. Stasjonen er lokalisert til en høyde ved Rv 886 mot Jarfjord, mellom Storskog tollsted og Jarfjordbotn. I kommuneplanen er området avsatt som LNF-område. Området har ingen utbygd infrastruktur.

Forsvarsbygg ba i forhåndskonferanse den 08.11.2010 om kommunens vurdering av tiltaket opp mot gjeldende bestemmelser om konsekvensutredning.

Spørsmålet om forholdet til *forskrift om konsekvensutredninger* ble behandlet av Det faste utvalg for plansaker (Formannskapet/utvalg for strategi og utvikling) i møte den 11.05.11 (sak 062/11).

Fra kommunens side ble det fokusert på følgende (fra administrasjonens saksframlegg):

(..) Bygging av anlegg med denne type funksjon, størrelse og lokalisering, krever relativt grundige utredninger og vurderinger:

a) Det foreslåtte byggeområdet er et uberørt LNF-område, og det er eksisterende, spredt boligbebyggelse og hyttebebyggelse i umiddelbar nærhet. Dette betyr at området kan være en del av beboernes og hytteeiernes friluftsområde.

b) Stasjonens adkomstvei, ulike tilførselstracéer for beltekjøretøy og helikopterlandingsplass er betydelige naturinngrep, i tillegg til at trafikken kan medføre støy.

c) Vannkilder, spesielt drikkevann, må utredes med hensyn på både kvalitet og kapasitet.

d) Avløpsvann fra stasjonen av alle typer må håndteres i forhold til utslipp, rensing og forurensing. Det ligger eksisterende bebyggelse og fiskeførende vassdrag på et lavere terrengnivå enn den foreslåtte lokaliseringen for stasjonen.

e) Anleggets størrelse tilsier at det vil være en betydelig produksjon av avfall som må håndteres riktig.

f) Reindriften har trekkvei for rein i umiddelbar nærhet av foreslått lokalisering.

g) Landskapet omkring den foreslåtte lokaliseringen er variert, med flere mindre landskapsrom, bl.a. våtmarks-/myrområder, og med stor sannsynlighet for variert fauna (dyreliv, planteliv, fugleliv). Utredningen må i denne sammenheng basere seg på Naturmangfoldloven, som legger til rette for et helhetlig, langsiktig og forpliktende juridisk grunnlag for bærekraftig bruk og vern av naturens mangfold.

I forhold til Forskrift om konsekvensutredninger (FOR -2005-04-01 nr. 276) vil dette tiltaket vurderes opp mot § 3 som beskriver typer planer og tiltak, og § 4 som beskriver kriterier for vurdering av vesentlige virkninger av tiltak.

Slik prosjektet er beskrevet og presentert for administrasjonen faller det inn under § 3 pkt d): detaljreguleringer som innebærer endringer av kommuneplan eller områderegulering.

Når det gjelder kriteriene for vurdering av vesentlig virkninger for miljø, naturressurser og samfunn etter § 4, vil tiltaket først og fremst vurderes opp mot pkt.:

h) innebærer større omdisponering av landbruks-, natur- og friluftsområder eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet,

e) kan komme i konflikt med utøvelsen av samiske utmarksnæringer, eller er lokalisert i reindriftens særverdiområder eller minimumsbeiter og kan komme i konflikt med reindriftsinteresser, eller på annen måte kan komme i konflikt med reindriftens arealbehov.

Tiltaket kan også til en viss grad vurderes opp mot kriterienes pkt.:

c) er lokalisert i større naturområder som er særlig viktige for utøvelse av friluftsliv, herunder markaområder, eller i viktige vassdragsnære områder som ikke er avsatt til utbyggingsformål eller i overordnede grønnstrukturer og viktige friområder i byer og tettsteder, og hvor planen eller tiltaket kommer konflikt med friluftsinteresser.

Basert på ovennevnte fattet Formannskapet slikt vedtak i sak 062/11:

"I medhold av Plan- og bygningslovens § 4 -2 vedtar Det faste utvalg for plansaker at søker utarbeider konsekvensutredning i forbindelse med planlegging av ny grensevaktstasjon i LNF-området Storskog/Jarfjord."

2.2 Oppstartsmøte med kommunen

Det ble avholdt oppstartsmøte med kommunen på rådhuset den 07.02.12.

I møtereferatet er følgende angitt som viktige temaer, som må vurderes i det videre planarbeidet.

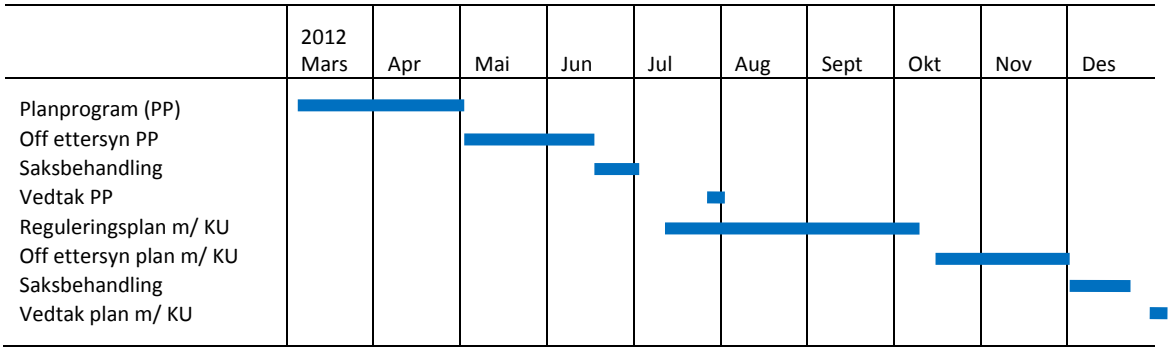
- Byggeskikk og estetikk
- Friluftsliv
- Klimatilpasning/klimaendringer
- Landskap
- Natur og miljø
- Næringsinteresser
- Samiske interesser
- Teknisk infrastruktur
- Uterom og grønnstruktur
- Verneverdier

I tillegg er det pekt på at det skal utarbeides en ROS analyse som en del av planbeskrivelse ihht kommunens mal.

Av andre relevante planer/vedtak/prosesser som pågår i og inntil planområdet, er det pekt på utbygging av nytt grensepasseringssted ved Storskog.

2.3 Planlagt framdrift

Planarbeidet er lagt opp ihht følgende framdrift:

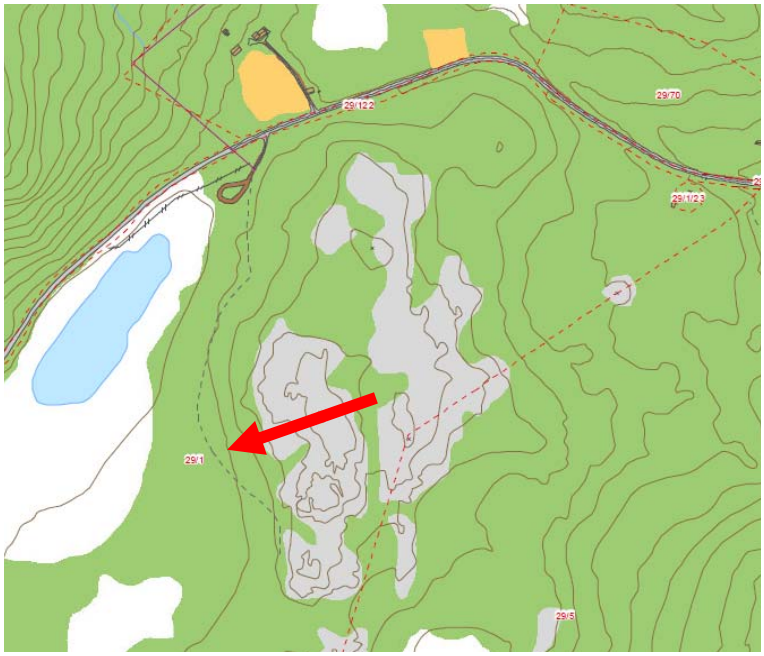

3. BESKRIVELSE AV OMRÅDET

Følgende beskrivelse knyttet til det aktuelle tiltaksområdet, blir utdypet nærmere under de ulike deltemaer under kapittel 7.

3.1 Lokalisering

Planområdet er lokalisert langs fylkesveg 886 ved Ulveskardet, på høyden mellom Storskog og Jarfjordbotn. Avstanden ned til tollstasjonen ved Pikevatn er ca 2,5 km, og avstanden ned til Tofte er ca 1,5 km.

Pila angir ca plassering av bebyggelsen.

3.2 Eksisterende virksomheter og anlegg

Området framstår som relativt urørt, til tross for nærhet til enkelte skogsbilveger/stier og kraftlinjer, så vel som landbrukseiendommer.

Utsikt fra nord mot det aktuelle tiltaksområdet.

Framtidig bebyggelse er planlagt plassert ved enden av stien mellom tjernet og høydedraget.

Som vi ser er i forkant etablert en snuplass.

(www.norgei3d.no)

3.3 Eiendomsforhold

For det aktuelle området ved Ulveskardet er FeFo hjemmelshaver.

4. BESKRIVELSE AV UTVIKLINGSPLANENE

4.1 Bakgrunn

Helhetsplanen for Høybuktmoen ble ferdigstilt av Forsvarsbygg i januar 2008.

Samtidig med helhetsplanen, ble det utarbeidet en konseptstudie for framtidig organisering av grensevakten, kalt Grensevakt 2010. Denne konkluderte med at den beste løsningen var å bygge to nye grensestasjoner.

I Regjeringens Plan av 12.03.2009 «Nye byggesteiner i nord - Neste trinn i Regjeringens nordområdestrategi» slås det fast at nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Herfra siteres følgende:

«Det er Regjeringens målsetting å effektivisere, og forbedre grensevakten. I den forbindelse er det foreslått å erstatte dagens seks grensestasjoner med to større grensestasjoner som dekker hver sin halvdel av grensestrekningen i Sør-Varanger. Det innebærer å bygge to nye grensestasjoner.

En løsning med to grensekompanier som opererer ut fra to større grensestasjoner vil tilrettelegge for konsentrasjon av kompetanse og reduksjon av det totale antallet administrative oppgaver.

En slik ordning vil frigi befalsressurser fra administrative oppgaver til økt operativ virksomhet. Den vil også gi økt evne og kapasitet for gjennomføring av risikovurderinger og analyse av relevant informasjon ved at det etableres to større fagmiljøer.»

4.2 GSV Grensestasjon nord

Det vises til konklusjonen i Forsvarsbyggs løsningsdokument «Eiendommer, bygg og anlegg» datert 29.04.10 der det anbefales å bygge to nye komplette grensestasjoner.

Denne løsningen er anbefalt både av økonomiske årsaker (investerings- og driftskostnader) og operative hensyn. Begge stasjonene skal i utgangspunktet være like.

Videre framgår i dokumentet at grensestasjon nord skal etableres i området Storskog.

4.2.1 Alternativ lokalisering

I forbindelse med etablering av ny grensestasjon i nærheten av Storskog, har flere lokasjoner øst for tollstasjonen vært vurdert. Dette skyldes bl.a. nærheten til eksisterende Schengen-trasé. En aktuell lokasjon nærmere Storskog, ble imidlertid forkastet grunnet konflikt med en drivlei som har stor betydning for reindrifta.

Den aktuelle lokasjonen ved Ulveskardet er således i stor grad valgt ut fra hensynet til reindriftsinteressene i tillegg til den militære brukeren, men også eiendomsforhold, frisikt i nytt kryss på fv 886, samt avstanden til tollstasjonen har vært vurdert.

Eventuell samordning av utbyggingsplanene med ny tollstasjon ved Pikevatnet avklares i planprosessen, ref avsnitt 7.9.

4.2.2 Bebyggelse

Prosjektet skal dekke grensevaktens samlede behov for forlegning og operasjonsbase.

Det bygges et ”flerbrukshus” som hovedbygg, med forlegning, lager/depot, treningsfasiliteter, operasjonsrom, auditorium, forpleining, garasjeplass, samt muligheter for å drive vedlikehold. Bygget vil ovenfra se ut som en ”åpen firkant” med et skjermet gårdstun på innsiden.

I tilknytning til grensestasjonen må det etableres en frittliggende kennel for hundeekvipasjene samt kaldgarasjering/carport for oppstilling av kjøretøyer.

Stasjonen vil ha tilgang til drivstoff som etableres som en del av "basen". Til hele basen vil det bli etablert nødvendig infrastruktur.

Behov	Løsning	Areal
Infrastruktur Forlegning Forpleining Løpende drift + renhold Fritid Operasjoner Lager Varmgarasjering Vedlikehold/Klargjøring	Stasjonsbygning	2493
Carport/Uteoppstilling Forlegning hunder Drivstofforsyning	Frittstående Kennel Eksisterende	80
Patruljehytte Nord Patruljeløype Nord	Ny hytte Ny trasè	120
Sum		2693

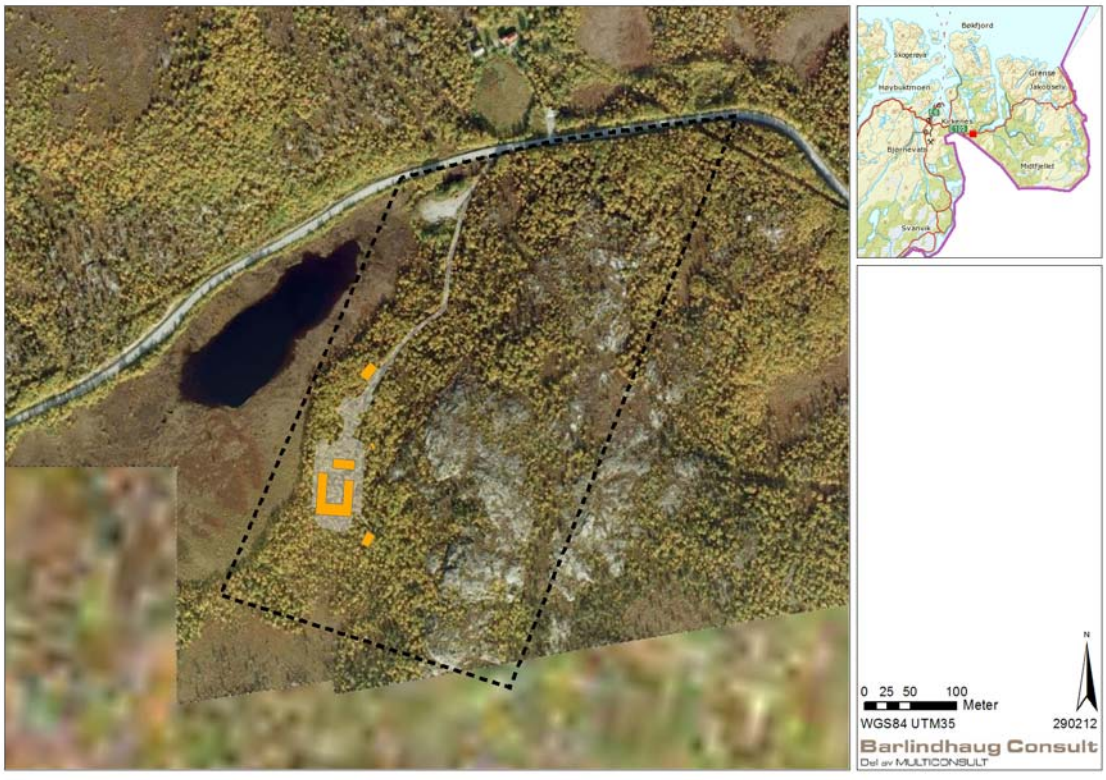
Stipulerte arealer er oppgitt i m2 (BTA).

4.2.3 Atkomstveg

Forsvarsbygg har sålangt planlagt adkomst til anlegget fra nord langs en ny adkomstveg.

I en forprosjektrapport datert 26.03.11 framgår videre at det etableres en kjørepassasje langs østfasaden av bygget mot kennelen. Det er kjøreadkomst til garasjer, hundekennel og ammunisjonslager, og adkomst med snumuligheter for buss foran hovedbygget.

Langs adkomstvegen ligger en parkeringsplass med kapasitet for 26 sivile p-plasser. 2 HC plasser er lagt rett imot hovedinngangen. Langs østsiden av bygget er det oppstillingsplass for øvrige kjøretøyer.

Skissen angir foreløpig avgrensing av planområdet, og planlagt utforming av anlegget p.t.

4.2.4 ATV-trasé

Det vil være behov for å etablere en trasé mellom grensestasjonen og eksisterende «Schengen-trasé» langs grensen. I hvilken grad denne bygges som en trekonstruksjon (klopp), vil være avhengig av grunnforholdene.

I utgangspunktet er det ikke vurdert som nødvendig at reguleringsplanen omfatter den nye traséen, dvs at en etablering vil kunne behandles som en byggesak. Evt virkninger ved en etablering vil imidlertid bli vurdert som en del av dette planarbeidet.

4.2.5 Bemanning

Bemanningen som ligger til grunn for beregning av arealbehov er 100 grensejegere på hver stasjon i tillegg til 16 befal. Alle disse har forlegningsplass på stasjonene. I tillegg vil FLO har fast bemanning på kjøkkenet på de nye stasjonene.

4.2.6 Trafikk

Helikopter

Tradisjonelt sett har GSV hatt tilgang på et militært helikopter fra skvadron 339 i ukedagene. P.t. løser GSV helikopterbehovet ved innleie av sivilt helikopter, med flyvning på dagtid en gang i uken med to landinger. Hvis man får tilgang på militært helikopter er det naturlig å anslå at bruken øker til omtrent 10-15 landinger i uken. I hovedsak vil all flyging foregå i lyse og på dagtid. Landinger i mørket vil kunne være ved utrykninger og forutsetter et militært helikopter med utsjekk på mørkeflyvning. Kveld og natt er dermed usannsynlig i dagens situasjon.

Snøscooter

Lett terreng kjøretøy/vinter (LTKN) vil i all hovedsak gå på ny trasé rett sørvest fra stasjonen inn til grenselinjen og videre langs eksisterende trasé. Ved forflytning med LTKN til Korpfjell eller Grense Jakobselv er utgangspunktet at scooteren fraktes på henger til henholdsvis Tårnet skole og Vintervollen.

Hyppigheten anslås til å være 15 på dagtid, 2-6 på kveldstid og 0-2 på nattestid. Ved scooterkurs eller utrykninger vil dette tallet øke opp mot at 30 LTKN kjører ut samtidig.

ATV

Lett terreng kjøretøy/sommer (LTKIS) vil oftest benytte ny trasé rett sørvest fra stasjonen inn til grenselinjen og videre langs eksisterende trasé. Med LTK/S er det samtidig mulig å benytte hovedveien til henholdsvis Tårnet skole og Vintervollen for å komme seg til Korpfjell og Grense Jacobselv. Denne trafikken vil man søke å holde lav da det er mer kosteffektivt å frakte patruljer til disse områdene med hjulkjøretøy.

Hyppigheten anslås til å være 15 på dagtid, 2-6 kveldstid og 0-2 nattestid. Ved kurs eller utrykninger vil dette tallet økt opp mot at 30 LTKIS kjører ut samtidig. 2/3 av trafikken vil normalt gå langs trasé til grenselinjen og 1/3 vil gå ut på offentlig vei.

Biltrafikk

Stasjonen vil ha rundt 20 ansatte som er bosatt utenfor leiren.

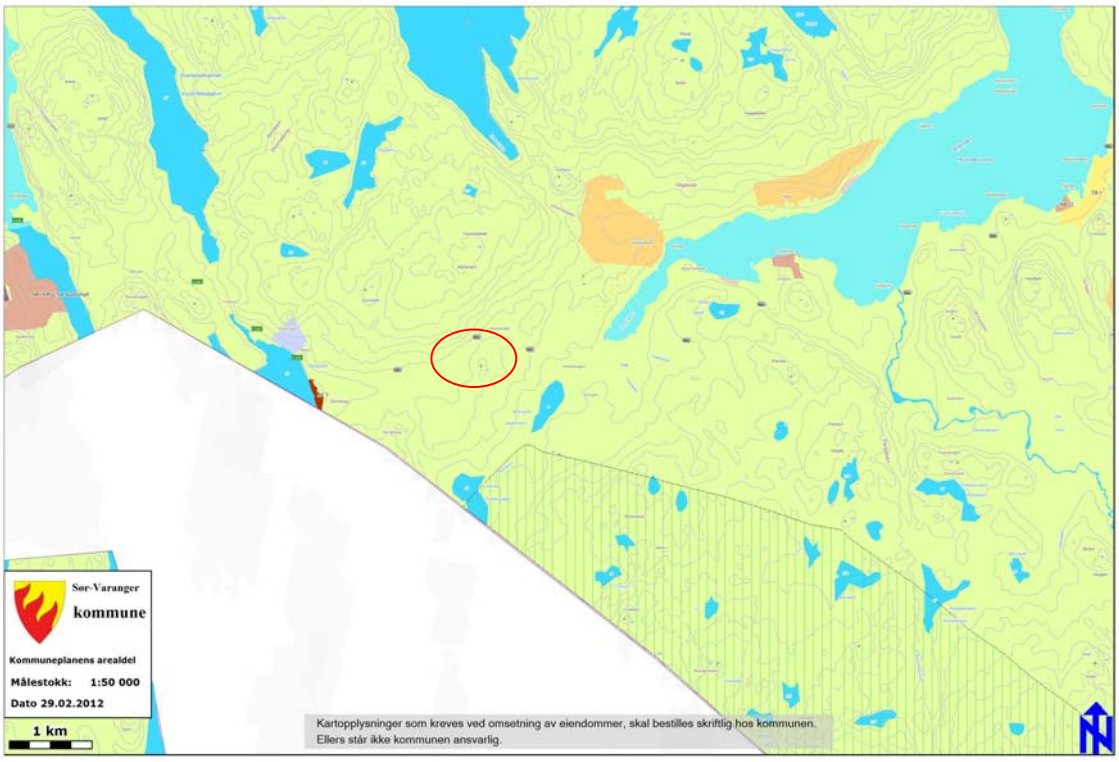
Av operative forflytninger vil en kunne forvente rundt 15 turer daglig og av disse vil 10 være på dagtid, 1-3 kveldstid og 0-2 kunne være på nattestid. Administrativt vil det normale være 1-2 leveringer på stasjonen daglig.

5. OVERORDNEDE PLANER OG FØRINGER

Nedenfor gis en kort redegjørelse for overordnede planer og føringer som ansees å ha relevans i forhold til utvikling innenfor planområdet.

5.1 Kommuneplanens arealdel 2004-2016

I kommuneplanens arealdel (vedtatt 05.10.05) er det aktuelle området avsatt som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF).

Utsnitt av kommuneplanens arealdel.

5.2 Reguleringsplaner

Området er uregulert.

6. OFFENTLIGE OG PRIVATE TILTAK

Det vil være behov for å vurdere følgende tiltak i tilknytning til utbyggingen:

- Kraftforsyning
- Vannforsyning
- Avløpsanlegg

7. BESKRIVELSE AV OMRÅDET OG AKTUELLE PROBLEMSTILLINGER

7.1 Innledning

I det følgende beskrives aktuelle problemstillinger tilknyttet de foreliggende planer i området, som grunnlag for *Aktuelle utredningstema* i avsnitt 8.5.

Temaer/vurderinger tar utgangspunkt i referat fra oppstartmøte med Sør-Varanger kommune 07.02.12.

Ved vurdering av hvilke tema som er aktuelle i forbindelse med planarbeidet, er i tillegg følgende grunnlag benyttet:

- Data fra ulike sentrale fagdatabaser, bl.a. Naturbase, Askeladden, Granada, Skrednett, Grus- og pukkdatabasen, DMK, samt data fra NGU og reindriftsforvaltningen
- Digitale kartdata: FKB (1:1000), N50 (1:50.000).
- Forskrift om konsekvensutredninger, herunder vedlegg 3

7.2 Byggeskikk og estetikk

Det legges til grunn at planen vil angi rammer for ny bebyggelse, for eksempel knyttet til tomteutnyttelse, høyde og materialbruk, så vel som utomhusarealer.

Dette vil i stor grad baseres på Forsvarsbyggs interne krav til kvalitet og estetikk.

Forholdet til estetikk skal redegjøres for i planbeskrivelsen, og evt krav nedfelles i planbestemmelsene.

Kfr avsnitt 7.5 *Landskap.*

7.3 Friluftsliv

Verken kommunen eller forslagsstiller er kjent med at området benyttes særskilt ifbm jakt, rekreasjon og friluftsliv.

Ut fra den planlagte virksomhetens karakter vil det ikke legges begrensninger på evt offentlig ferdsel i området.

Det vil være aktuelt å videreføre muligheten for at allmennheten skal kunne bruke utmarka.

7.4 Klimatilpasning/klimaendringer

Når det gjelder oppfølging av gjeldende energikrav vises det til avsnitt 7.9 *Teknisk infrastruktur*.

7.5 Landskap

Det aktuelle området framstår som en ordinær åpen (fjell)skog.

Når det gjelder forholdet til landskap vurderes det primært å være spørsmålet om eksponering og synlighet som har betydning.

I den forbindelse antas det å være aktuelt å framlegge illustrasjoner/fotomontasjer som viser før- og ettersituasjonen fra aktuelle betraktningssteder.

Kfr avsnitt 7.2 *Byggeskikk og estetikk.*

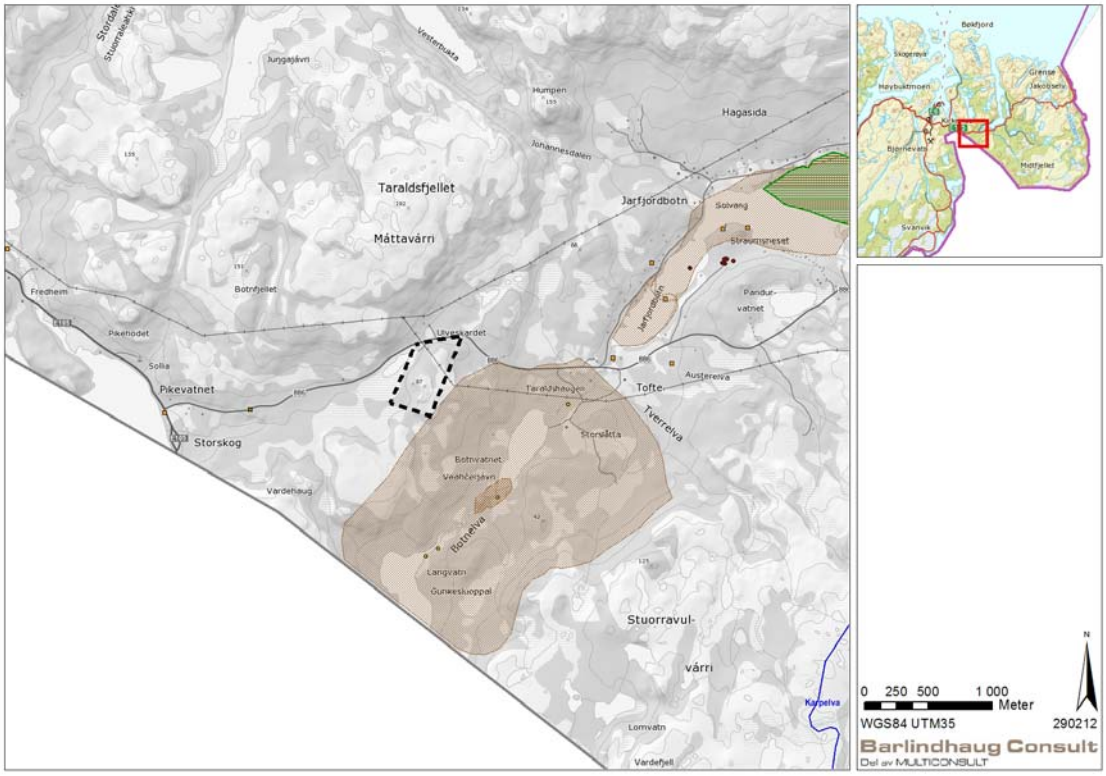
7.6 Natur og miljø

I Direktoratet for naturforvaltnings "Naturbase" er det ikke registrert naturverdier innenfor eller i nærheten av planområdet.

Det er heller ikke registrert rødlistede arter i nærheten av planområdet.

Sørøst for planområdet er det kartlagt beiteområde for elg, samt raste- og yngleområde for fugl.

Bl.a. med bakgrunn i gjennomført kartlegging av biologisk mangfold knyttet til eksisterende «Schengen-trasé», legges det likevel til grunn at det er behov for å foreta nærmere kartlegging innenfor tiltaksområdet (dvs byggeområde og trasé).

Oversikt over naturinteresser.

7.7 Samiske interesser

Etter innføringen av Finnmarksloven, utarbeidet Sametinget retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av utmark.

Formålet med retningslinjene er å sikre naturgrunnlaget for- og sikre videre utvikling av samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Samt en bærekraftig bruk og forvaltning av dette naturgrunnlaget på samenes egne premisser.

7.7.1 Samisk kultur

Forholdet til samisk kultur behandles under avsnitt 7.12 *Kulturminner.*

7.7.2 Reindrift

Forholdet til reindrift behandles under avsnitt 7.8.2 *Reindrift*.

7.7.3 Tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse

Verken kommunen eller forslagsstiller er kjent med at området benyttes særskilt av urbefolkningen ifbm tradisjonell sanking, høsting eller jakt.

Se mer under avsnitt 7.3 *Friluftsliv.*

7.8 Næringsinteresser

7.8.1 Geo-ressurser

I følge NGU sin nasjonale grunnvannsdatabase *Granada,* er det ikke registrert grunnvannsressurser eller -brønner i planområdet.

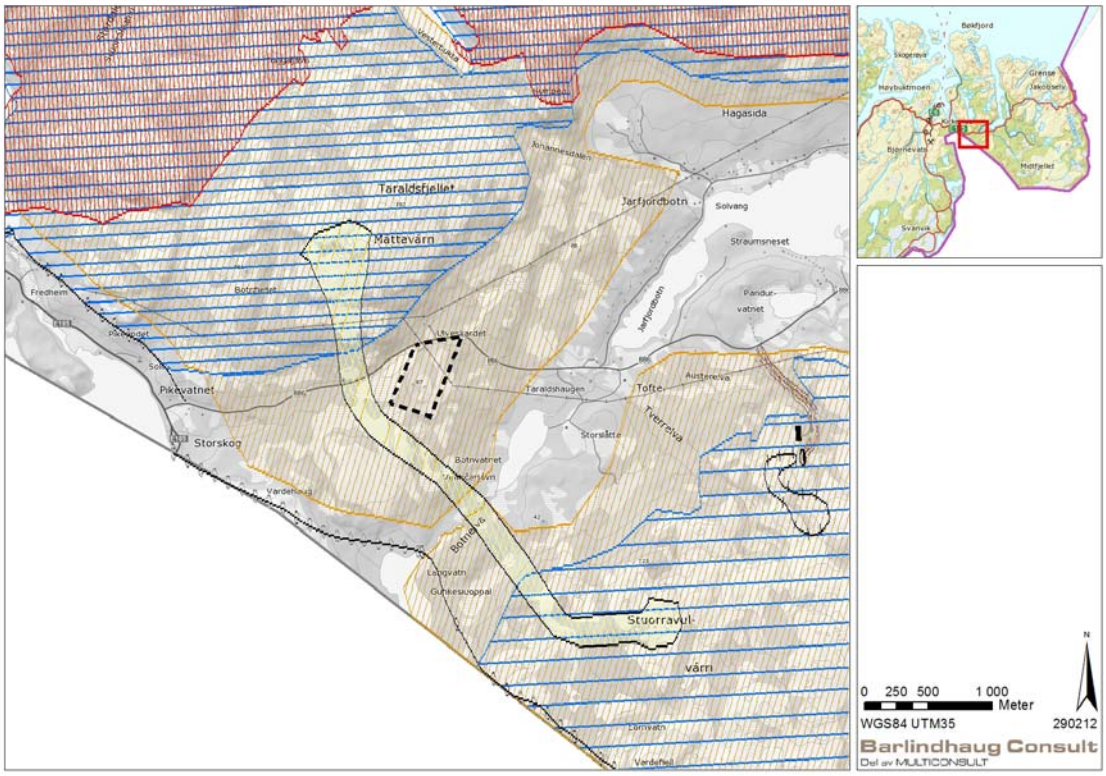
Det er heller ikke registrert grus- og pukkressurser, eller industrimineraler, naturstein eller metaller i planområdet.

7.8.2 Reindrift

Nærområdene ved Ulveskardet er i utgangspunktet definert som høstvinterbeite.

Noe lenger sør og vest er det registrert en drivlei/flyttlei.

Reinbeitedistrikt 1, 2 og 3 *Nuortat Mátta-Várjjat / Østre Sør-Varanger* har vurdert saken og gitt tilbakemelding om at en ikke har innvendinger til at stasjonen lokaliseres ved Ulveskardet (i møte den 13.05.08).

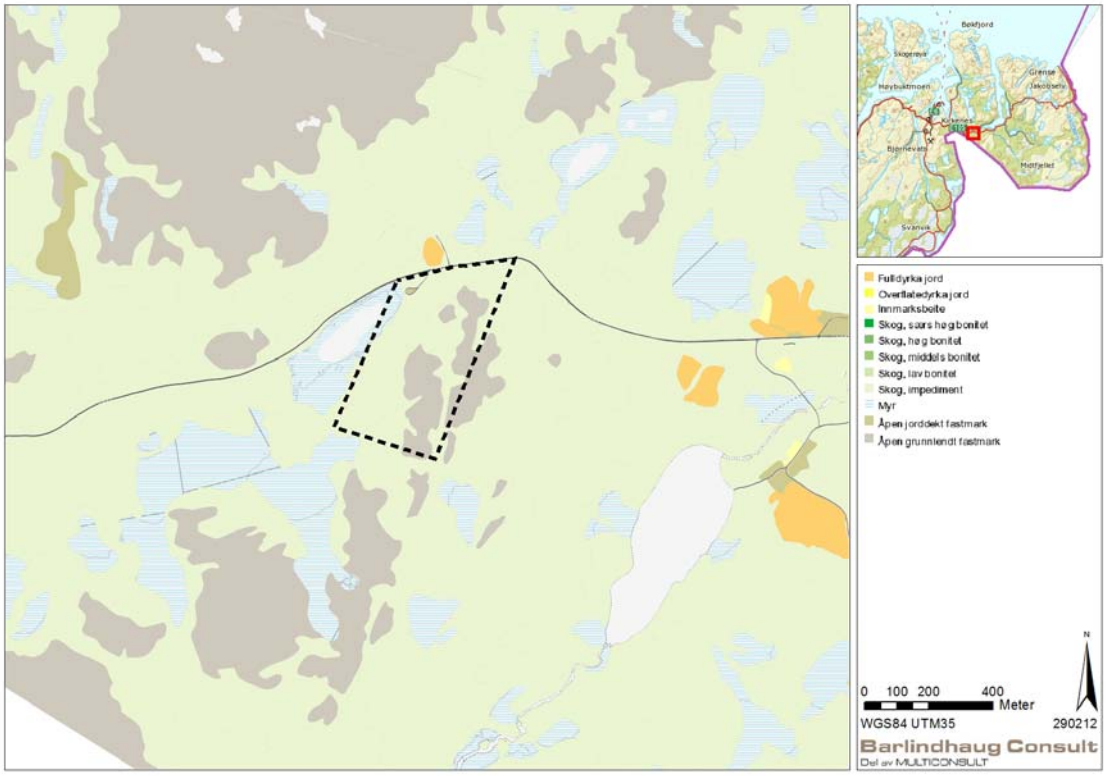

Oversikt over reindriftsinteresser.

7.8.3 Landbruk

Ut fra datasettet AR5 kan det avledes at tiltaksområdet er klassifisert som uproduktiv skog med innslag av myr og åpen grunnlendt fastmark.

Området omfatter ingen produktive jordbruks- eller skogbruksarealer.

Oversikt over bonitet.

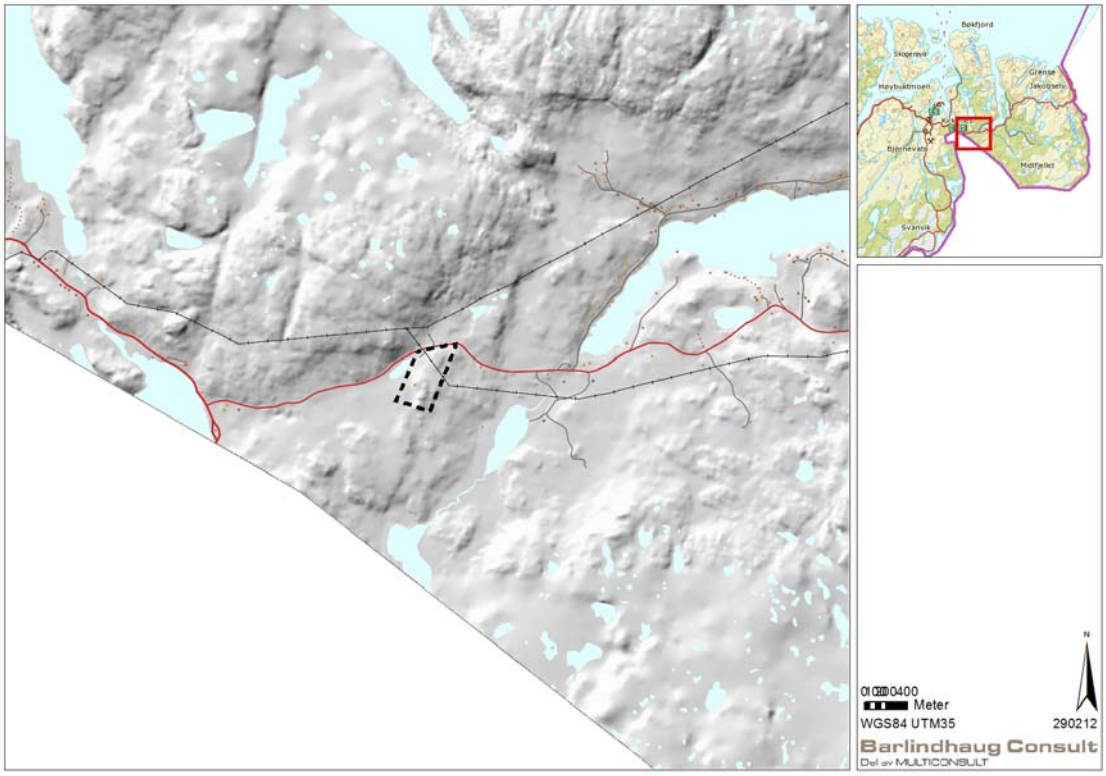
7.9 Teknisk infrastruktur

I planen skal det redegjøres for tilknytning til eksisterende vannforsyningsanlegg, avløpsanlegg og kraftforsyning, samt løsninger for energibruk / oppvarming.

Eventuelle synergieffekter ved å samordne utbyggingsplanene for GSV med planlagte utbygging av nytt grensepasseringssted/tollstasjon ved Pikevatnet, avklares.

7.9.1 Kraftforsyning

Det krysser flere 22 kV kraftlinjer i nærheten av planområdet, den nærmeste om lag 300 meter fra planlagt bebyggelse.

Oversikt over infrastruktur.

7.9.2 Oppvarming

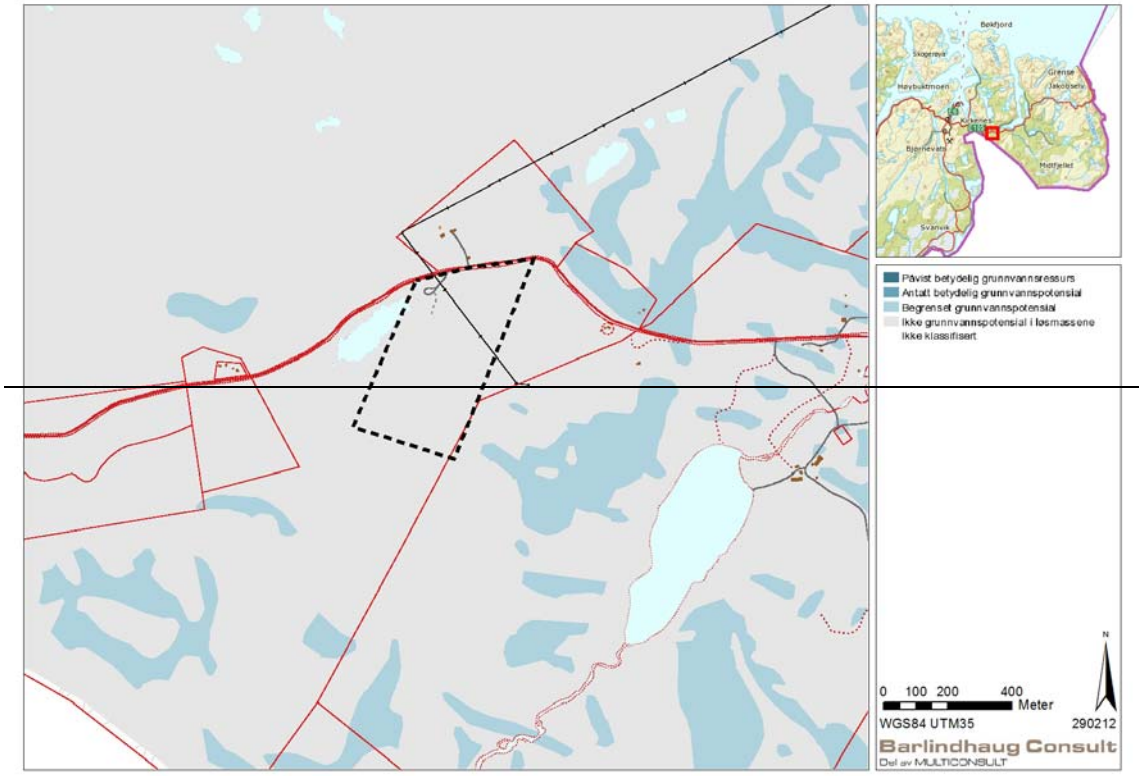
Det framgår av forprosjektrapport datert 26.03.11 at det i utgangspunktet er lagt opp til at bygget hovedsakelig vil bli varmet opp av en varmepumpeløsning med varmekollektorer plassert i borehull i fjell.

7.9.3 Vannforsyning

Der framgår videre at det ikke finnes kommunalt vannledningsanlegg i nærheten, og grensestasjonen må derfor sørge for egen vannforsyning.

Det mest nærliggende vil være å forsyne stasjonen med grunnvann.

Plassering av borehull er foreslått sørvest for stasjonen. Dette området er minst utsatt fra eventuell forurensing fra stasjonen og atkomstveien.

Oversikt over potensiale for grunnvann.

7.9.4 Brannvann

På grunn av begrenset tilgang på vann vil det være behov for å sikre vann til utvendig brannslokkevann og sprinklervann med egne magasin (tanker) som forutsettes nedgravd i bakken utenfor bygget. Det etableres 2 brannvannskummer for tilgang på utvendig slokkevann.

7.9.5 Spillvann

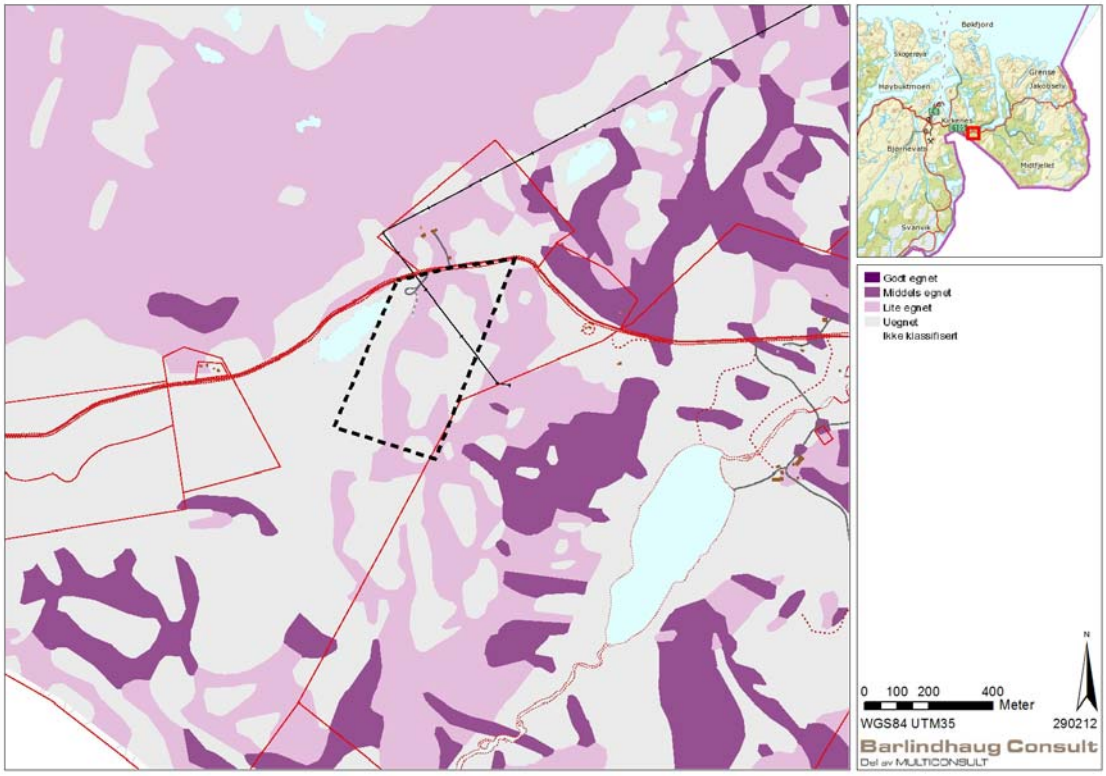
Det framgår av forprosjektrapport datert 26.03.11 at det ikke finnes kommunalt spillvannsanlegg i nærheten, og stasjonen må derfor sørge for egen spillvannshåndtering.

I forprosjektet er det medtatt et kjemisk avløpsrenseanlegg med forsedimentering (mekanisk/kjemisk rensing). Ut fra det som er observert av terrengformasjoner og løsmasseforekomster er det vurdert som lite trolig at det finnes egnede grunnforhold til infiltrasjon av avløpsvannet (etterpolering).

Dersom infiltrasjon ikke er mulig må avløpsvannet slippes ut i resipient hvor det er rennende vannet hele året. I forprosjektet er det medtatt utslipp av renset avløpsvann i elva nedstrøms Botnvatnet. Dette gir en overføringsledning på ca. 1400 m. Denne grøftetraseen berører én privat eiendom.

Det andre aktuelle utslippspunktet kan være utløpet av vannet som ligger ved siden av tomta, men det er usikkert om denne bekken har nok vannføring gjennom hele året.

Uansett løsning må spillvannet pumpes bort fra stasjonsområdet. Det forutsettes at renseanlegg for avløp og avløpspumpestasjon plasser med et felles overbygg som plasseres på tomta.

Oversikt over infiltrasjonsevne.

7.9.6 Overvann

I forprosjektrapporten oppgis videre at overvann fra veier og plasser ledes ut på terreng der det ligger til rette for det. Øvrig overvann fra området samles opp via sluker og sandfang. Sammen med takvann fra byggene ledes overvannet i eget rør i kryss med hovedveien og slippes ut i terrenget ned mot vatnet.

7.10 Uterom og grønnstruktur

Kfr avsnitt 7.3 *Friluftsliv* og 7.6 *Natur og miljø.*

7.11 Verneverdier

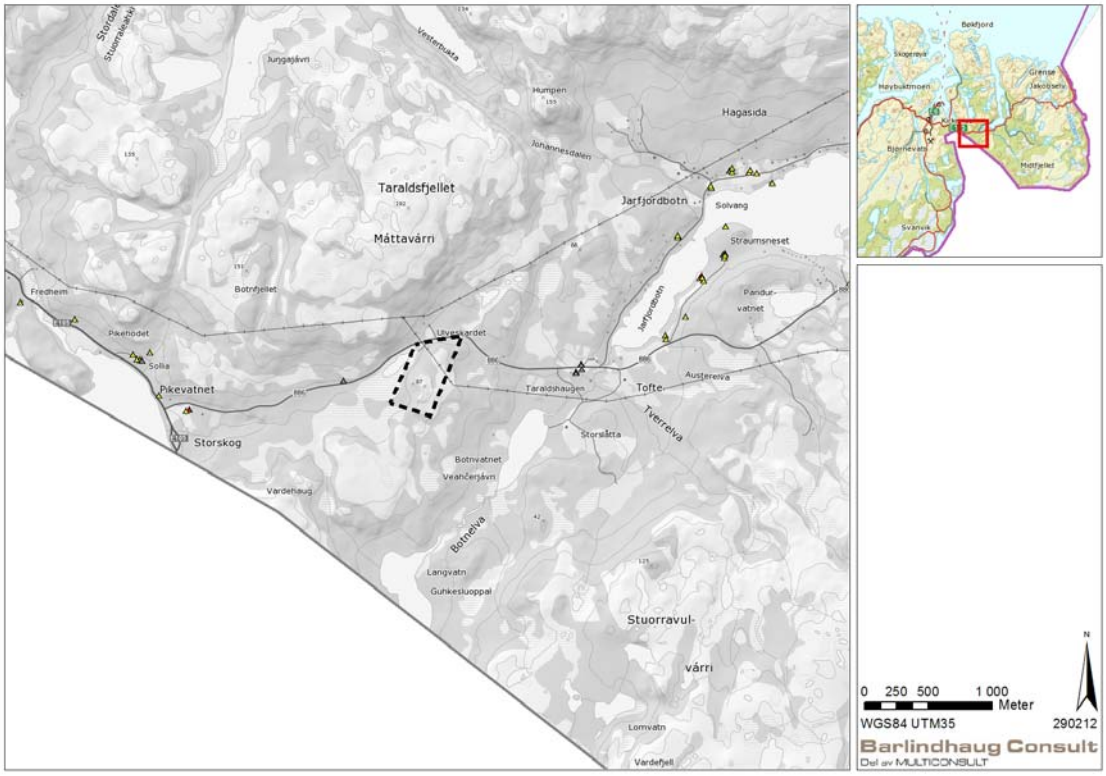
Kfr avsnittene 7.6 *Natur og miljø* og 7.12 *Kulturminner.*

7.12 Kulturminner

I Riksantikvarens database *Askeladden* er det verken registrert freda kulturminner, freda bygninger eller freda kulturmiljøer innenfor planområdet, eller i nærheten av dette.

Det er heller ikke registrert SEFRAK-bebyggelse innenfor planområdet, eller i nærheten av dette.

Forsvarsbygg har avtalt med hhv Finnmark fylkeskommune og Sametinget at de skal gjennomføre registreringer sommeren 2012.

Oversikt over registrerte kulturminner.

7.13 Risiko og sårbarhet

7.13.1 Forurensning

Det vil bli avklart om det finnes forurensninger innenfor planområdet, det er så langt problematisert omkring evt etterlatenskaper fra andre verdenskrig.

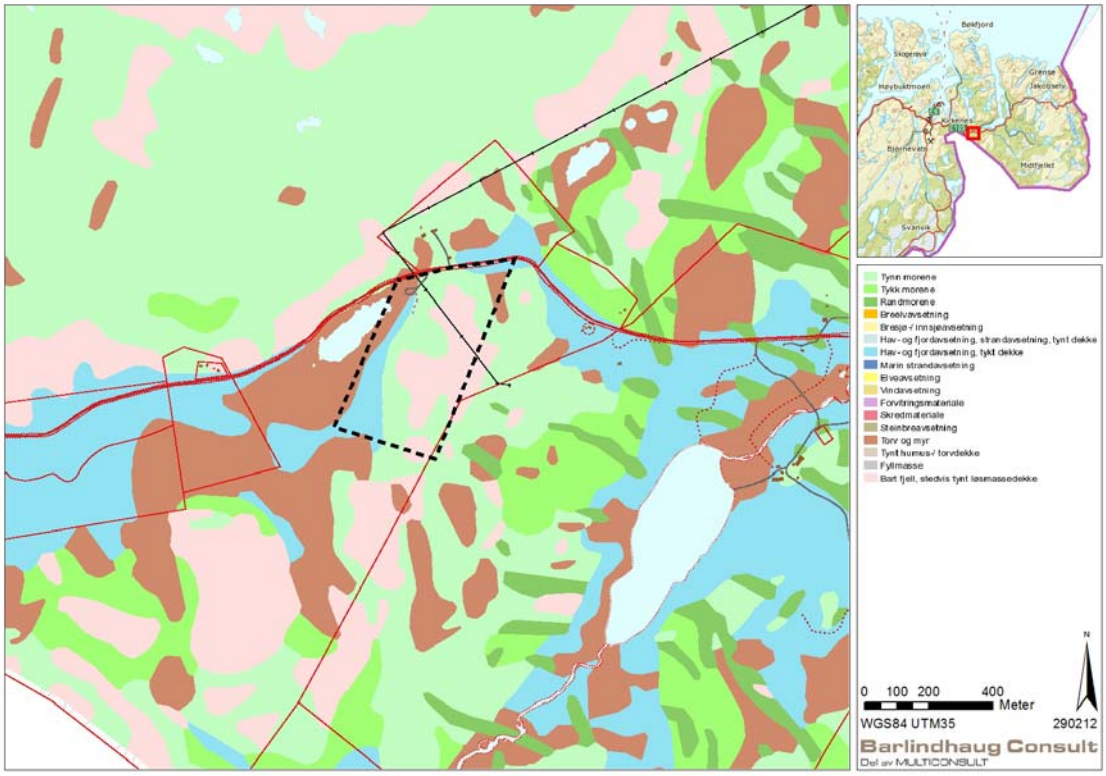
Innledningsvis vil Multiconsult utføre en historisk kildekartlegging mtp forurensning, som legger føringer for videre arbeid.

7.13.2 Grunnforhold

Grunnforholdene er oppsummert slik i forprosjektrapport datert 26.03.11:

«Det er ikke foretatt grunnundersøkelser eller prøvegravinger i byggeområdet, men dette vil bli gjennomført før eller under detaljprosjekteringsfasen.

I henhold til NGU's kartverk for løsmasser, består området der den nye grensestasjonsbygningen er planlagt, av tykt sjikt grus/ morenemasser med overliggende matjordlag med varierende tykkelse. Hele tomten er bevokst med lauvskog. Det er forutsatt fundamentering av bygningen på løsmasser av antatte gode grus-/ morenemasser.»

Oversikt over løsmasser.

7.13.3 Støy

Bakgrunnsstøyen i området vurderes som lav, og antas i hovedsak å komme fra vegtrafikk langs fylkesveg 886.

Eksisterende bebyggelse i området antas ikke å være utsatt for vegstøy utover gjeldende grenseverdier.

Utfordringene synes således å være knyttet til evt støybelastning fra planlagte virksomhet for nærliggende bolig, herunder anleggsfasen.

Utfordringene vil nok primært være knyttet til framtidig helikoptertrafikk.

Selv om innflyvningstraséen er avhengig av vindretning, ligger stasjonen trolig såpass isolert at kun en nabo vil bli berørt. Helikopteret er i stand til å nå grenselinjen og landingsplassene ved OP'ene uten å overfly annen sivil bebyggelse i lav høyde.

7.13.4 Trafikksikkerhet

Forholdet til trafikksikkerhet vurderes under avsnitt 7.16 *Trafikale forhold*.

7.13.5 Utslipp

Det forutsettes at planlagte virksomheter oppfyller gjeldende krav i forurensingsloven, både mht utslipp til luft, vann og grunn.

Det vil ikke bli forurensende virksomhet i bygningen som krever spesielle tiltak utover fettutskiller for kjøkkenet og oljeutskiller for verksteddelen i bygget.

Ut fra grensestasjonens beliggenhet, vurderes ikke utslipp til luft som en utfordring ifht nærliggende bebyggelse.

7.13.6 Avfall

Håndtering av byggeavfall forutsettes iht. gjeldende forskrifter og kommunale bestemmelser.

Det vil bli benyttet materialer til byggearbeidene basert på miljø- og energiriktig produksjon.

Avfallshåndteringen fra grensestasjonen skjer via avtaler med privat renovatør på lik linje med dagens løsning og løpende avtaler ved Garnisonen i Sør-Varanger (GSV).

Matavfall oppbevares i kjølt avfallsrom for å hindre uønsket luktoverføring til det ytre miljø.

7.14 Samfunnsmessige forhold

Som en del av beslutningsgrunnlaget vil det være aktuelt å redegjøre for positive virkninger, både ifht storsamfunnet og lokalsamfunnet.

7.14.1 Forsvaret

Bakgrunnen for prosjektet er basert på ønsker og behov fra GSV knyttet til deres evne til å løse oppdraget fra Forsvarssjefen.

Det vil være aktuelt å redegjøre for utbyggingsplanenes betydning for militær bruker og Forsvarsbygg.

7.14.2 Sysselsetting og kommunal økonomi

Det vil også være hensiktsmessig å synliggjøre positive effekter av uttaksplanene, bl.a. knyttet til sysselsetting og kommunal økonomi.

Etableringen vil medføre arbeidsplasser både i anleggs- og driftsfasen.

7.15 Universell utforming

Grensestasjonen er planlagt for å ivareta kravet om universell utforming:

Alle fellesfunksjoner er plassert på plan 01, foruten treningssenter som er plassert på plan 02. HC / WC er plassert i direkte tilknytning til hovedinngangen.

Videre vurderes spesielle tiltak i forhold til akustikk i spisesal / kjøkken.

Kontrastfarger på dører inne og ute vil hjelpe svaksynte å orientere seg på stasjonen. Ledelinjer og elektroniske døråpninger vil prosjekteres i detaljprosjektfasen.

Det er lagt opp til trinnfri adkomst inn og ut av bygget ved hjelp av ramper.

Egne HC p-plasser tegnes / plasseres i umiddelbar nærhet til hovedinngangen.

7.16 Trafikale forhold

I hht tall fra Statens vegvesens vegdatabank (2011), har fylkesveg 886 en døgntrafikk på 500-1000 kjøretøy[1] på den aktuelle strekningen. Fartsgrensen er 80 km/t.

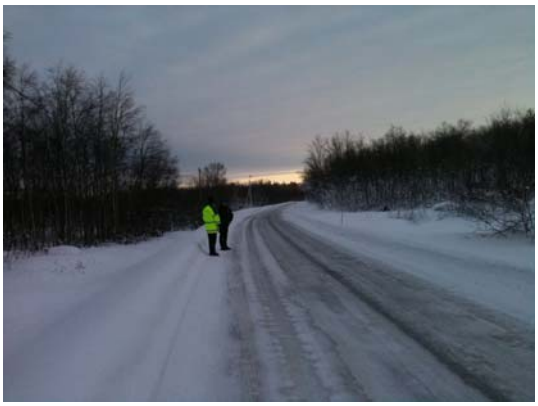
Grensestasjonen vil i liten grad øke trafikken i området.

Ut fra innledende vurderinger vil det være mulig å etablere kryss i hht Statens vegvesen normaler.

[1] Gjennomsnittlig døgntrafikk over året, ÅDT.

Sikt mot vest fra aktuelt kryssområde.

Sikt mot øst fra aktuelt kryssområde.

8. FORSLAG TIL PLANPROGRAM

Detaljreguleringsplan med konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram, og i nødvendig utstrekning omfatte følgende:

8.1 Beskrivelse av dagens situasjon

Planen skal omfatte en beskrivelse av dagens situasjon innenfor planområdet.

8.2 Beskrivelse av plantiltaket

Beskrivelsen skal omfatte:

- Begrunnelse for plantiltaket
- Beskrivelse av utbyggingsplanene
- Tidsplaner for gjennomføring

8.3 Offentlige og private tilleggstiltak

Oversikt over offentlige og private tiltak som er nødvendig for gjennomføring av tiltaket skal beskrives.

8.4 Offentlige planer og tillatelser

Det skal redegjøres for forholdet til kommunale, fylkeskommunale og statlige planer, samt gis en oversikt over tillatelser fra offentlige myndigheter som er nødvendige for å gjennomføre tiltaket.

8.5 Aktuelle utredningstemaer

Ved vurdering av hvilke temaer som er aktuelle i forbindelse med planarbeidet, er følgende dokumenter benyttet:

- Forskrift om konsekvensutredninger
- Miljøverndepartementets veileder om konsekvensutredninger, T-1381
- Statens vegvesens håndbok 140 om konsekvensanalyser
- Vedtak i Sør-Varanger kommune, sak 062/11

I hht forskriftene skal problemstillingene være relevante i forhold til de beslutninger som skal tas.

Under foreslås hvilke tema som skal vurderes i forbindelse med planarbeidet, og på hvilken måte, kfr vurderingene under avsnitt 7.

8.5.1 Friluftsliv

Det skal redegjøres for tiltakets betydning for friluftsliv.

I den forbindelse skal dagens bruk av området avklares nærmere i dialog med kommunen, grunneiere og evt organisasjoner.

8.5.2 Forurensning

Det skal redegjøres for tiltakets betydning i forhold til utslipp til luft, grunn og vann.

8.5.3 Kulturminner

Det skal redegjøres for tiltakets betydning for samiske og andre kulturminner/-miljøer.

I den forbindelse skal det gjennomføres registreringer sommeren 2012.

8.5.4 Landbruk

Det skal redegjøres for tiltakets betydning i forhold til jordbruk og skogbruk. Vurderingene baseres på tilgjengelig informasjon.

8.5.5 Landskap

Det skal gjennomføres synlighetsvurderinger, for eksempel ved at det utarbeides fotomontasjer (før-/etteranalyse) fra representative ståsteder.

Det skal redegjøres for både nærvirkninger og fjernvirkninger.

8.5.6 Naturmiljø

Det skal redegjøres for tiltakets betydning for naturmiljø. Vurderingene baseres på kjent metodikk, jfr Statens vegvesens håndbok 140.

I den forbindelse skal det gjennomføres registreringer sommeren 2012.

8.5.7 Risiko og sårbarhet

Det skal utarbeides en forenklet ROS-analyse som redegjør for omgivelsenes betydning for utbyggingsplanene, og tiltakets påvirkning av omgivelsene.

ROS-analysen legges til grunn for utforming av planens utforming, og evt krav nedfelles i planbestemmelsene.

8.5.8 Samfunnsmessige forhold

Det skal redegjøres for tiltakets betydning for Forsvaret og Forsvarsbygg.

Det redegjøres for arbeidsplasser i anleggs- og driftsfasen, som grunnlag for vurdering av betydning for kommunal økonomi.

8.5.9 Støy

Det skal redegjøres for tiltakets betydning i forhold til støy.

8.5.10 Teknisk infrastruktur

Det skal redegjøres for tiltakets betydning i forhold til vannforsyning, avløpshåndtering og kraftforsyning.

8.5.11 Trafikale forhold

Atkomst til området forutsettes avklart i samråd med Statens vegvesen.

8.6 Detaljreguleringsplan

Planforslaget skal inneholde:

- Plankart
- Planbestemmelser
- Planbeskrivelse inkl konsekvensvurderinger

I planforslaget skal det bl.a. redegjøres for gjennomføring av prosjektet, herunder beskrivelse av evt byggetrinn.

Behov for rekkefølgekrav skal vurderes.

8.7 Medvirkning

Planprosessen kan illustreres slik, og offentlig innsyn sikres gjennom følgende høringer:

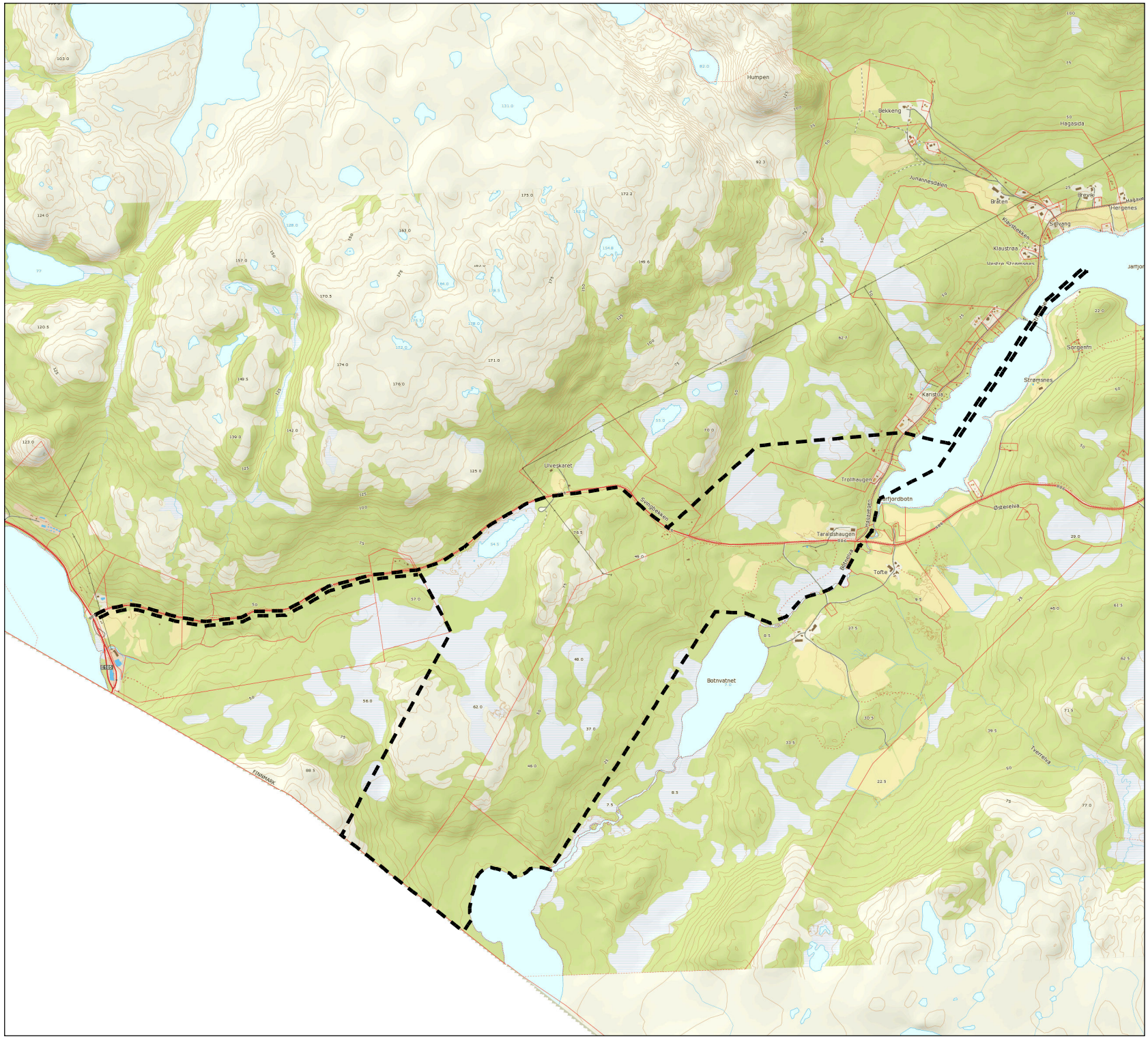
I tillegg vil man gjennom planprosessen ivareta nødvendig medvirkning og informasjon som følger:

Det vil bli tatt kontakt med aktuelle offentlige myndigheter i forbindelse med utarbeidelse av ulike deltema til planen.

Det skal innledes direkte dialog med berørte grunneiere/virksomheter/aktører og kommunen med tanke på grunnerverv/omplassering av eksisterende virksomheter.

Videre vil evt. andre interessenter som gir innspill til planprogrammet bli kontaktet i nødvendig grad.

For øvrig stiller forslagsstiller seg åpen for dialog med interessenter i samråd med Sør-Varanger kommune for å sikre en god behandling og en sikker framdrift på arbeidet med planen.

N

0 250 500 1 000 Meter

WGS84 UTM35 221012

MULTICONSULT AS

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Vegar Nilsen Trasti Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 24.09.2012
Arkivkode: K2-H11, K1-	Arkivsaksnr.: 11/1571
Saksordfører: Karine Emanuelsen. Saksordfører i Rådet for likestilling av funksjonshemmede: Knut Mortensen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Utvalg for plan og samferdsel	11.10.2012	114/12
Kommunestyret	17.10.2012	079/12
Rådet for likestilling av funksjonshemmede	06.11.2012	017/12
Kommunestyret	21.11.2012	085/12

DETALJREGULERING MED KONSEKVENSUTREDNING FOR NYE KIRKENES SYKEHUS - FORSLAGSSTILLER: HELSE FINNMARK

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	31.08.2012	PLANBESKRIVELSE MED KONSEKVENSUTREDNING NYE KIRKENES SYKEHUS
2	31.08.2012	REGULERINGSBESTEMMELSER NYE KIRKENES SYKEHUS
3	31.08.2012	PLANKART NYE KIRKENES SYKEHUS
4	31.08.2012	ROS-ANALYSE NYE KIRKENES SYKEHUS
5	18.10.2012	Utsettelsesforslag - uavhengig representant.docx

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
28.06.2011	I	Prosjekteringsgruppe n Nye Kirkenes	ANMODNING OM FORHÅNDSKONFERANSE
01.09.2011	U	Momentum Arkitekter AS;	MØTEREFERAT - FORHÅNDSKONFERANSE NYE KIRKENES SYKEHUS
09.11.2011	I	Finnmarkseiendomm en	VEDR PLANARBEID FOR NYE KIRKENES SYKEHUS
14.11.2011	U	Norconsult AS	MERKNADER TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR KIRKENES SYKEHUS
28.11.2011	I	Norconsult AS	NYE KIRKENES SYKEHUS - VARSEL OM IGANGSATT ARBEID MED
29.11.2011	I	Norconsult AS	E-POST KORRESPONDANSE 14.11 - 28.11
01.12.2011	U	Sør-Varanger Ungdomsråd	NYE KIRKENES SYKEHUS - VARSEL OM IGANGSATT ARBEID MED
14.12.2011	I	Statens Vegvesen	UTTALELSE - KONSEKVENSUTREDNING OG HØRING AV FORSLAG TIL
09.01.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark	INNSPILL TIL REGULERINGSPLAN MED PLANPROGRAM - NYE KIRKENES SYKEHUS
06.02.2012	I	Norconsult AS v/Aase Marie	NYE KIRKENES SYKEHUS - HØRINGSUTTALELSER TIL
13.02.2012	I	Norconsult AS	REVIDERT FORSLAG TIL PLANPROGRAM OG FORSLAG TIL FREMDRIFT
21.02.2012	I	Norconsult	REVIDERT FORSLAG TIL PLANPROGRAM OG FORSLAG TIL FREMDRIFT
22.02.2012	U	Momentum Arkitekter v/Michael Ramm	FORELØPIG SVAR: PLANPROGRAM FOR NYE KIRKENES SYKEHUS
08.03.2012	I	Helse Finnmark	TOMTEAREAL - NYE KIRKENES SYKEHUS
22.03.2012	U	Saksbehandler Vegar N. Trasti	MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 21.03.12: NYE
30.03.2012	I	Norconsult AS	FORSLAG TIL DETALJREGULERINGSPLAN - NYE KIRKENES SYKEHUS
02.04.2012	U	Finnmark Fylkeskommune	FASTSATT PLANPROGRAM FOR DETALJREGULERINGSPLAN MED
19.04.2012	U	Momentum Arkitekter v/Michael Ramm	FEIL OG MANGLER VED FORSLAG TIL DETALJPLAN FOR NYE KIRKENES
24.04.2012	I	Varanger KraftNett AS	FASTSATT PLANPROGRAM FOR DETALJREGULERINGSPLAN MED
02.05.2012	U	Norconsult AS; Momentum Arkitekter	TILBAKEMELDING: FORSLAG TIL DETALJPLAN FOR NYE KIRKENES
04.05.2012	I	Reindriftsforvaltninge n i Øst-Finnmark	FASTSATT PLANPROGRAM FOR DETALJEREGULERINGSPLAN MED
01.06.2012	I	Norconsult AS	NYE KIRKENES SYKEHUS - PLANKART OG BESTEMMELSER

21.06.2012	U	Saksbehandler Vegar Trasti	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR PLAN OG SAMFERDSEL 21.06.12: FORSLAG
22.06.2012	U	Finnmark Fylkeskommune	NYE KIRKENES SYKEHUS: FORSLAG TIL DETALJREGULERING MED
25.06.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark v/Harriet	BER OM UTSATT HØRINGSFRIST
27.06.2012	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	UTTALELSE OM FORSLAG TIL DETALJREGULERINGSPLAN FOR NYE
03.07.2012	U	Fylkesmannen i Finnmark	FYLKESMANNEN BER OM Å FÅ UTSATT HØRINGSFRISTEN FOR KOMMUNENS SAK
13.07.2012	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	HØRINGUTTALELSE TIL OFFENTLIG ETTERSYN - DETALJREGULERING MED
19.07.2012	I	Sametinget	UTTALELSE VEDR. OFFENTLIG ETTERSYN AV FORSLAG TIL DETALJREGULERING MED
03.08.2012	I	Finnmark Fylkeskommune	HØRINGSUTTALELSE TIL NYE KIRKENES SYKEHUS - FORSLAG TIL
13.08.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark	HØRINGSUTTALELSE - REGULERINGSPLAN FOR NYE KIRKENES SYKEHUS
15.08.2012	I	Statens Vegvesen	NYE KIRKENES SYKEHUS - HØRING AV DETALJREGULERING
28.08.2012	I	Norconsult	NYE KIRKENES SYKEHUS_REGULERINGSPLANDOKUMENT

Kort sammendrag:
Helse Finnmark har fått utarbeidet detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus, ved Andrevann. Planforslaget ble behandlet i Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 21.06.12, sak 077/12, planforslaget ble sendt til høring og utlagt til offentlig ettersyn. Detaljregulering med konsekvensutredning legges her fram for andregangsbehandling i Utvalg for Plan og Samferdsel for vedtak i Kommunestyret.

Faktiske opplysninger:
Helse Nord vedtok den 23.02.11 bygging av nytt sykehus i Kirkenes.

Helse Finnmark har i samarbeid med en prosjektgruppe, bestående av BOARCH arkitekter, Momentum arkitekter og Norconsult AS, igangsatt en detaljreguleringsprosess med hensikt å legge til rette for bygging av nytt sykehus ved Andrevann.

Detaljregulering av Nye Kirkenes sykehus er konsekvensutredningspliktig etter forskrift om konsekvensutrednings § 2f, vedlegg 1, punkt 1, ”*Planer og tiltak som alltid skal behandles etter forskriften*”.
Nye Kirkenes Sykehus planlegges nord for Andrevannet med en planavgrensning som omfatter deler av reguleringsplan for Skytterhusfjellet i tillegg til Kommuneplanens arealdel. Planområdet er i reguleringsplan for Skytterhusfjellet, i hovedsak regulert til

turist/næringsområde, i tillegg til parkbelte og friluftsområde. Planområdet omfatter også arealer som i Kommuneplanens arealdel er avsatt til Landbruks-, Natur- og Friluftsformål.

Planen omfatter følgende eiendommer: gnr. 25, bnr. 2, gnr. 26, bnr. 2, bnr. 186 og bnr. 154 som eies av Sør-Varanger Kommune, samt gnr. 26, bnr. 1 og bnr. 136 som eies av Finnmarkseiendommen (FeFo). Helse Finnmark har inngått avtale med FeFo om overdragelse av eiendom. Det er innledet dialog mellom Helse Finnmark og kommunens Eiendomsavdeling for de kommunale eiendommene.

Forslag til detaljregulering med konsekvensutredning ble behandlet av Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 21.06.12, sak 077/12. Planforslaget ble sendt på høring og utlagt til offentlig ettersyn i perioden 22.06.12-10.08.12. Til planforslaget er det innkommet 6 uttalelser, som her opplistes med forslagsstillers kommentar:

Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen (13.08.12):

Fylkesmannen anbefaler at det blir tatt inn i bestemmelsene hvordan radon skal følges opp. Fylkesmannen viser til Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister pkt. 1.2.1.1 som omtaler høyder i reguleringskart.

Forslagsstillers kommentar:

Merknaden tas til orientering. Følgende tekst om radon er tatt inn i bestemmelsene, pkt. 4.8:

> *«Tekniske krav til gjennomføring av tiltak for å hindre uønskede radonkonsentrasjoner i inneluft skal dokumenteres i byggefasen».*

Statens vegvesen (15.08.12):

Planforslaget vurderes å ivareta trafikksikkerheten ved sykehuset. Planforslaget gir tilfredsstillende løsninger for gående og syklende, og legger til rette for bruk av sykkel ved å etablere sykkelparkering. Planforslaget tilrettelegger for kollektivtrafikk til/fra sykehuset. Sykehuset lokaliseres langt utenfor sentrumsarealene og bidrar derfor ikke til flere gående, men ut i fra forutsetningene er Statens vegvesen tilfreds med planforslaget. Det er ikke lagt opp til restriksjoner på parkering ved sykehuset, men dersom kollektivtilbudet skulle styrkes på lengre sikt bør sykehuset vurdere denne problemstillingen.
Statens vegvesen anbefaler at håndbok 278 – Universell utforming av veger og gater – benyttes i detaljplanleggingen av transportsystemet rundt sykehuset.
Det gjøres oppmerksom på at i bestemmelsens pkt. 4.4 vises til Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen T-1442. Denne er nå erstattet av T-1521.

Forslagsstillers kommentar:

Merknaden tas til orientering.
Miljøverndepartementet har besluttet at retningslinjen for støy fortsatt skal hete T-1442 og ikke T-1521. I bestemmelsens pkt. 4.4a er teksten «nyere versjoner» lagt til:

> *«T-1442 «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» eller nyere versjoner skal legges til grunn for både anleggsfasen og driftsfasen».*

Norges vassdrags- og energidirektorat (13.07.12):

Hensynet til vassdragsmiljø, bestemmelsene i naturmangfoldloven, samt sikkerhet i forhold til grunnforhold (iht. NVEs innspill til planoppstart) er ivaretatt i planforslaget. NVE har ingen merknader.

Forslagsstillers kommentar:

Merknaden tas til orientering.

Finnmark fylkeskommune (03.08.12):

Fylkeskommunen er fornøyd med at aktsomhetsplikten er tatt inn i reguleringsplanens bestemmelser, at det settes krav til god tilgjengelighet og at område blir tilrettelagt med gang -/sykkelvegsystem, noe som fremmer folkehelsen. Fylkeskommunen har ellers ingen merknader.
Forslagsstillers kommentar:

Merknaden tas til orientering.

Sametinget (19.07.12):
Ingen merknader.

Reindriftsforvaltningen (27.06.12):
Ingen merknader.

Detaljreguleringen for Nye Kirkenes Sykehus består av følgende plandokumenter, som er vedlagt i saken:

- Plankart
- Planbestemmelser
- Planbeskrivelse med Konsekvensutredning
- Risiko og Sårbarhetsanalyse

Til planen er det utarbeidet følgende dokumenter:
- Rapport for registrering av fuglefauna og vurdering av naturtyper
- Notat vedrørende grunnforhold
- Støysonekart,
  disse dokumenter anses av administrasjonen som bakgrunnsmateriale og er derfor ikke vedlagt saken.

Plandokumentene gir en grundig beskrivelse av tiltaket, forslagsstillers merknadsbehandling etter høring/offentlig ettersyn er opplistet over og framkommer av planbeskrivelsen, kapittel 4.4. Administrasjonen forutsetter at Kommunestyret setter seg inn i plandokumentene og innholdet vil derfor ikke omtales i detalj her, det vises til vedlagte plandokumenter.

Administrasjonens vurderinger:
Etter administrasjonens vurdering er detaljreguleringen med konsekvensutredning i tråd med fastsatte planprogram. Slik administrasjonen ser det beskriver detaljreguleringen virkningen av tiltaket for miljø og samfunn og innkomne uttalelser synes ivaretatt i plandokumentene.

Virkningen av detaljreguleringen for miljø og samfunn framgår av planbeskrivelsens kapittel 7 (konsekvensutredningen), og konklusjonene i konsekvensutredningen er etter administrasjonens vurdering ivaretatt i plankartet og reguleringsbestemmelsene. Innkomne uttalelser til planforslaget framkommer av planbeskrivelsens kapittel 4.4, det vises til forslagsstillers kommentarer til den enkelte uttalelse. Ut i fra dette vurderer administrasjonen

at de innkomne uttalelser er tillagt tilstrekkelig betydning og ivaretatt i detaljreguleringens plankart og bestemmelser.

Forholdet til naturmangfoldslovens §§ 8-12, jf. § 7 "Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet… Vurderingen etter første punktum skal framgå av beslutningen.":
Forslagsstiller har i planbeskrivelsen gjort en vurdering av planforslaget etter naturmangfoldslovens §§ 8-12, administrasjonen viser til planbeskrivelsens kapittel 5.6 og 7.7.
Forslagsstiller har i forbindelse med planarbeidet innhentet kunnskap om naturmangfoldet i planområdet. Med bakgrunn i dette vurderer administrasjonen at lovens krav om kunnskapsgrunnlag, jf. § 8 er oppfylt, og at lovens § 9 "føre-var-prinsippet" således ikke kommer til anvendelse. Administrasjonen støtter seg til forslagsstillers vurderinger etter naturmangfoldslovens § 10. Slik administrasjonen ser det bærer planområdet preg av menneskelig påvirkning, samtidig vil utbyggingen kunne gi konsekvenser utenfor planområdet, nedstrøms mellom Andre- og Førstevann. Det er i planbestemmelsen stilt krav om en overordnet plan som inkluderer behandling av overflatevann, det er også stilt krav om grunnundersøkelser og tiltak for å ivareta kanalen. Løsninger for overflatevann og bevaring av kanalen vil slik administrasjonen forstår det være i henhold til naturmangfoldslovens § 12. Etter administrasjonens vurdering vil det være rimelig at kostnadene for å hindre miljøforringelse bæres av tiltakshaver, gjennom overnevnte løsninger og jf. lovens § 11. Slik administrasjonen ser det er prinsippene i §§ 8-12 lagt til grunn som retningslinjer og ivaretatt gjennom planforslaget med konsekvensutredning.

Administrasjonen støtter seg for øvrig til forslagsstillers vurderinger i konsekvensutredningen og finner at konklusjonene i denne er innarbeidet og ivaretatt i detaljreguleringen. Administrasjonen anbefaler ut i fra dette at detaljreguleringen vedtas.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
Etablering av et nytt sykehus kan få ringvirkninger for næringsaktivitet tilknyttet sykehusvirksomhet. Etter det administrasjonen forstår vil det for det meste være til det positive for denne type nærings framtidsutsikter. Sykehusets plassering kan føre til et ønske om og økt press på etablering på nærliggende arealer. Utbyggingen kan gi positive ringvirkninger for entreprenørbransjen i kommunen, i byggefasen.

Infrastruktur:
Bevaring av Kirkenes sykehus som et av to likeverdige sykehustilbud for befolkningen i Finnmark er et eget kulepunkt i Kommuneplanens samfunnsdel. Nærhet til sykehustjenester

er også satt som et viktig moment her. Slik administrasjonen ser det vil bygging av nytt sykehus ved andrevann, som her planlegges, være i tråd med målene i Kommuneplanens samfunnsdel. Etter det administrasjonen forstår vil de planlagte sykehusfunksjonene tilsvare dagens, og det settes av arealer for utvikling og utbygging av sykehuset. Plasseringen ved andrevann er innenfor gangavstand til Kirkenes sentrum, Hesseng og Skytterhusfjellet, noe som kan bidra til redusert bruk av biltransport til/fra sykehuset.

Barn og ungdom:
Nærheten til sykehus vil kunne være et bidrag til å sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge i framtiden.

Kompetansebygging:
Samhandling og samlokalisering av helsetjenester mellom kommunen og Helse Finnmark kan bidra til kompetansebygging innenfor sektoren. Det vil etter administrasjonens vurdering være hensiktsmessig at det innledes et eget arbeid rundt dette, atskilt fra planprosessen.

Økonomi:
Etter det administrasjonen forstår er det i reguleringsplanarbeidet ikke tatt stilling til den framtidige utnyttelsen av det gamle sykehuset og hvorvidt dette kan få økonomiske følger for kommunen. Slik administrasjonen ser det vil dette være en problemstilling som på grunn av dens omfang og usikkerhet må sidestilles fra planprosessen.

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:
Krav om universell utforming er slik administrasjonen ser det ivaretatt i detaljreguleringen, krav til universell utforming er omtalt som et eget tema i konsekvensutredningen og innarbeidet i planbestemmelsene.

Alternative løsninger:
I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 sender Kommunestyret *Detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus*, planID 2011015 tilbake til ny behandling. Kommunestyret ser seg ikke enig i forslaget og det gis følgende føringer for det videre arbeidet med planen:

Forslag til innstilling:
I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 og forskrift om konsekvensutrednings § 12 vedtar Kommunestyret *Detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus*, planID 2011015, med tilhørende plankart, bestemmelser og planbeskrivelse med konsekvensutredning (jf. pbl. §§ 12-3 og 4-2 andre ledd, samt forskrift om konsekvensutrednings § 9).

Kommunestyrets begrunnelse:
Kommunestyret finner at detaljreguleringen ivaretar de uttalelser og merknader som er innkommet på en tilfredsstillende måte og at konklusjoner i konsekvensutredningen er ivaretatt i planmaterialet, jf. administrasjonens vurderinger over.

Kommunestyret støtter seg for øvrig til administrasjonens vurderinger over og de utredninger og vurderinger som framkommer av plandokumentene.

Behandling 11.10.2012 Utvalg for plan og samferdsel
Saksordfører: Karine Emanuelsen. I saksordførers fravær, orienterte Roger Bruer.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Utvalg for plan og samferdsels vedtak i sak 114/12:
Utvalg for plan og samferdsel avgir følgende innstilling til kommunestyret:

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 og forskrift om konsekvensutrednings § 12 vedtar Kommunestyret *Detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus*, planID 2011015, med tilhørende plankart, bestemmelser og planbeskrivelse med konsekvensutredning (jf. pbl. §§ 12-3 og 4-2 andre ledd, samt forskrift om konsekvensutrednings § 9).

Kommunestyrets begrunnelse:
Kommunestyret finner at detaljreguleringen ivaretar de uttalelser og merknader som er innkommet på en tilfredsstillende måte og at konklusjoner i konsekvensutredningen er ivaretatt i planmaterialet, jf. administrasjonens vurderinger over.

Kommunestyret støtter seg for øvrig til administrasjonens vurderinger over og de utredninger og vurderinger som framkommer av plandokumentene.

Behandling 17.10.2012 Kommunestyret
Saksordfører: Karine Emanuelsen

Som følge av at saken ikke er behandlet av rådet for likestilling av funksjonshemmede, trekkes den fra sakslista.

Kommunestyrets vedtak i sak 079/12:
Saken ble trukket fra sakslista.

Behandling 06.11.2012 Rådet for likestilling av funksjonshemmede
Saksordfører: Knut Mortensen

Tilleggsforslag fra rådet for likestilling av funksjonshemmede:

Kommunestyret sak 079/12: Detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus

1. Det vises til kommunestyrets vedtak i sak 021/12: ".. Kommunestyret forutsetter at aktiv medvirkning i forhold til prinsippet om universell utforming blir ivaretatt i hele byggeprosessen, slik beskrevet i plan og bygningslovens § 5-1" Medvirkning i forhold til vedtaket er ikke omtalt i Planbeskrivelsen. Slik aktiv medvirkning skal så vidt mulig

fastsettes i planprogrammet – Veileder datert 03.03.09 (Regjeringen Stoltenberg II) i forhold til § 5.1. Det er her ingen hindringer for at slik aktiv medvirkning kan og skal fastsettes i planprogrammet. Rådet for likestilling av funksjonshemmede mener Sør-Varanger kommune må be Helse Finnmark legge fram en plan for ivaretakelse av medvirkning i forhold til Pbl. § 5.1.

Rådet for likestilling av funksjonshemmede stiller seg til rådighet for medvirkning i plan og byggeprosessen.

2. Rådet for likestilling av funksjonshemmede er fornøyd med at Helse Finnmark HF ønsker å rette oppmerksomhet mot prinsippene om universell utforming, slik loven krever. I planbeskrivelsen listes opp en del generelle prinsipper, som i utgangspunktet er grei, men ikke dekkende for alle typer funksjonshemninger bl.a allergier, synshemninger og hørselhemninger. Den omtalte veileder "Bra for alle – nødvendig for noen" har også beskrivelser av ivaretakelse av universell utforming. Rådet bemerker at denne veilederen er utarbeidet før siste revisjon av TEK10.

3. Under "konsekvenser av tiltaket" kap 7.13 sies:
"Det er viktig man i den videre prosessen har et bevist forhold til universell utforming, men samtidig at kravene vektes opp mot en god arkitektonisk utforming, en bevist terrengbehandling og hensynet til områdets naturgitte forutsetninger". Rådet for likestilling av funksjonshemmede kan ikke se at loven gir muligheter for slik vekting i forhold til prinsippet om universell utforming. Når det gjelder arkitektonisk utforming, gir universell utforming ofte et meget godt estetisk uttrykk. Rådet for likestilling av funksjonshemmede forutsetter at prinsippet om universell utforming settes fremst, og at dette vil være et bærende prinsipp.

Innstillingen og tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Rådet for funksjonshemmedes vedtak i sak 017/12:

Rådet for likestilling av funksjonshemmede avgir følgende innstilling til kommunestyret:

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12 og forskrift om konsekvensutrednings § 12 vedtar Kommunestyret *Detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus*, planID 2011015, med tilhørende plankart, bestemmelser og planbeskrivelse med konsekvensutredning (jf. pbl. §§ 12-3 og 4-2 andre ledd, samt forskrift om konsekvensutrednings § 9).

Kommunestyrets begrunnelse:
Kommunestyret finner at detaljreguleringen ivaretar de uttalelser og merknader som er innkommet på en tilfredsstillende måte og at konklusjoner i konsekvensutredningen er ivaretatt i planmaterialet, jf. administrasjonens vurderinger over.

Kommunestyret støtter seg for øvrig til administrasjonens vurderinger over og de utredninger og vurderinger som framkommer av plandokumentene.

Kommunestyret sak 079/12: Detaljregulering med konsekvensutredning for Nye Kirkenes Sykehus

1. Det vises til kommunestyrets vedtak i sak 021/12: ".. Kommunestyret forutsetter at aktiv medvirkning i forhold til prinsippet om universell utforming blir ivaretatt i hele byggeprosessen, slik beskrevet i plan og bygningslovens § 5-1" Medvirkning i forhold til vedtaket er ikke omtalt i Planbeskrivelsen. Slik aktiv medvirkning skal så vidt mulig fastsettes i planprogrammet – Veileder datert 03.03.09 (Regjeringen Stoltenberg II) i forhold til § 5.1. Det er her ingen hindringer for at slik aktiv medvirkning kan og skal fastsettes i planprogrammet. Rådet for likestilling av funksjonshemmede mener Sør-Varanger kommune må be Helse Finnmark legge fram en plan for ivaretakelse av medvirkning i forhold til Pbl. § 5.1.

   Rådet for likestilling av funksjonshemmede stiller seg til rådighet for medvirkning i plan og byggeprosessen.

2. Rådet for likestilling av funksjonshemmede er fornøyd med at Helse Finnmark HF ønsker å rette oppmerksomhet mot prinsippene om universell utforming, slik loven krever. I planbeskrivelsen listes opp en del generelle prinsipper, som i utgangspunktet er grei, men ikke dekkende for alle typer funksjonshemninger bl.a allergier, synshemninger og hørselhemninger. Den omtalte veileder "Bra for alle – nødvendig for noen" har også beskrivelser av ivaretakelse av universell utforming. Rådet bemerker at denne veilederen er utarbeidet før siste revisjon av TEK10.

3. Under "konsekvenser av tiltaket" kap 7.13 sies:
   "Det er viktig man i den videre prosessen har et bevist forhold til universell utforming, men samtidig at kravene vektes opp mot en god arkitektonisk utforming, en bevist terrengbehandling og hensynet til områdets naturgitte forutsetninger". Rådet for likestilling av funksjonshemmede kan ikke se at loven gir muligheter for slik vekting i forhold til prinsippet om universell utforming. Når det gjelder arkitektonisk utforming, gir universell utforming ofte et meget godt estetisk uttrykk. Rådet for likestilling av funksjonshemmede forutsetter at prinsippet om universell utforming settes fremst, og at dette vil være et bærende prinsipp.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

HELSE FINNMARK
FINNMÁRKKU DEARVVAŠVUOHTA

Helse Finnmark HF

Detaljregulering for Nye Kirkenes sykehus

Planbeskrivelse med konsekvensutredning

Prosjekteringsgruppen
BOARCH arkitekter as
Momentum Arkitekter AS
Norconsult AS

PlanID 2011015, saksnr. 11/1571

Sør-Varanger Kommune

PlanID:	2011015
Saksnummer:	11/1571
Planbeskrivelse er datert:	28.8.2012

Tilhørende dokumenter:

– Bestemmelse og plankart datert:	28.8.2012
Varslet oppstart av planen:	28.11.2011
Høring av forslag til planprogram:	28.11.2011-20.01.2012
Fastsettelse av planprogram:	21.3.2012, KST sak 021/12
Førstegangsbehandling planforslag:	21.6.2012, UFPS sak 077/12
Høring/offentlig ettersyn:	22.6.2012-10.8.2012
Annengangsbehandling:	27.9.2012
Vedtatt plan i kommunestyret:	17.10.2012

Revisjon:	Revisjonen gjelder:		Godkjent:	Dato:
2	Forslag til planbeskrivelse med KU. Pkt. 4.4 Innkomne merknader til planforslaget			280812
1	Forslag til planbeskrivelse med KU			010612
	Samlet revisjon			
PlanID: 2011015	Saksnr.: 11/1571	Saksbeh.: vetr	Kontroll: vetr	Dato: 280812
Dokumenttittel: Nye Kirkenes sykehus, Detaljregulering med konsekvensutredning Sør-Varanger Kommune				
Redaksjon: Norconsult AS Vestfjordgaten 4, 1338 Sandvika Norge Epost: eirik.wiggen@norconsult.com				

1 BAKGRUNN 5
1.1 Oppdragsgiver/forslagstiller 5
1.2 Eiendoms- og eierforhold 5
1.3 Hensikten med planen 5
1.4 Tidligere prosess 5
2 DAGENS FORHOLD 6
2.1 Beliggenhet 6
2.2 Planområdet og forholdet til tilliggende areal 6
2.3 Juridiske forhold 7
3 PLANSTATUS 8
3.1 Overordna føringer 8
3.2 Gjeldende planer 9
4 MEDVIRKNING 10
4.1 Varsel om oppstart 10
4.2 Innkomne merknader til varsel om oppstart 10
4.3 Fastsatt utredningsprogram 10
4.4 Innkomne merknader til planforslaget 10
5 FORSLAGSSTILLERS FAGLIGE BEGRUNNELSE 13
5.1 Konsept 13
5.2 Veger og trafikk 14
5.3 Grønnstruktur, landskap og Andrevann 15
5.4 Regulering av Andrevann og vurderinger rundt flom 16
5.5 Forholdet til overordna mål og planer 18
5.6 Forholdet til naturmangfoldloven 18
6 BESKRIVELSE AV PLANFORSLAGET 20
6.1 Formål, hensynssoner og bestemmelsesområde 20
6.2 Utnyttelse, plassering, høyder og funksjon 21
6.3 Grønnstruktur 22
6.4 Bruk og vern av vannet 22
6.5 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur 22
6.6 Universell utforming 23
6.7 Rekkefølgekrav 23
7 VIRKNINGER AV PLANFORSLAGET 24
7.1 Arkitektonisk og estetisk utforming 24

7.2 Miljø og forurensning 26
7.3 Trafikk 28
7.4 Støy 34
7.5 Landskaps – og terrengforming 36
7.6 Energi og materialbruk 42
7.7 Naturmiljø 45
7.8 Teknisk infrastruktur 47
7.9 Geoteknikk og grunnforhold 49
7.10 Samfunn og næringsliv 50
7.11 Nærmiljø, friluftsliv og barn og unge 53
7.12 Kulturminnevern/arkeologi 55
7.13 Universell utforming 56
7.14 Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap 57
7.15 Sammenstilling av konsekvenser 59
VEDLEGG 61

1 Bakgrunn

1.1 Oppdragsgiver/forslagstiller

Helse Finnmark HF er oppdragsgiver og forslagsstiller. I prosjekteringsgruppen for Nye Kirkenes sykehus er BOARCH arkitekter AS, Momentum arkitekter AS og Norconsult AS.

1.2 Eiendoms- og eierforhold

Finnmarkseiendommen eier store deler av planområdet. Vest mot E6 er Sør-Varanger kommune grunneier. Helse Finnmark skal overta hele planområdet.

1.3 Hensikten med planen

Hensikten med detaljreguleringsplanen er å tilrettelegge for bygging av nytt sykehus i Kirkenes ved Andrevann.

Dagens sykehus ble ferdigstilt i 1955 og er lokalisert på Prestøya i Kirkenes. Sykehuset har senere blitt påbygd flere ganger for å gi rom for aktivitetsøkning og utvidelse av tjenestetilbudet. De mange om- og utbygginger har resultert i en dårlig intern logistikk og lite effektiv utnyttelse av personellet. Siden slutten av 1980-tallet har sykehuset hatt behov for omfattende vedlikehold og ombygginger. Behovet for en oppgradering av sykehuset i Kirkenes er godt dokumentert i tidligere rapporter. Tilstandsrapporter, arealundersøkelser og brannoppgraderingsrapporter konkluderer alle med at sykehuset er i dårlig forfatning og har en lite effektiv logistikk. Sykehuset har en spesiell utforming og store arealer i kjeller kan ikke benyttes til pasientrettet virksomhet. Deler av sykehusbygget (østfløy og deler av nordvestfløy) har betongkonstruksjoner i både ytter- og innervegger, noe som gjør det vanskelig å foreta interne ombygginger. Arealmessig er bygningsmassen samlet sett større enn nødvendig for de funksjoner som i dag inngår i bygget. Liten plass i de kliniske arealene gjør at bygget likevel oppleves trangt og lite fleksibelt.

Det foreligger ett forslag til detaljreguleringsplan.

1.4 Tidligere prosess

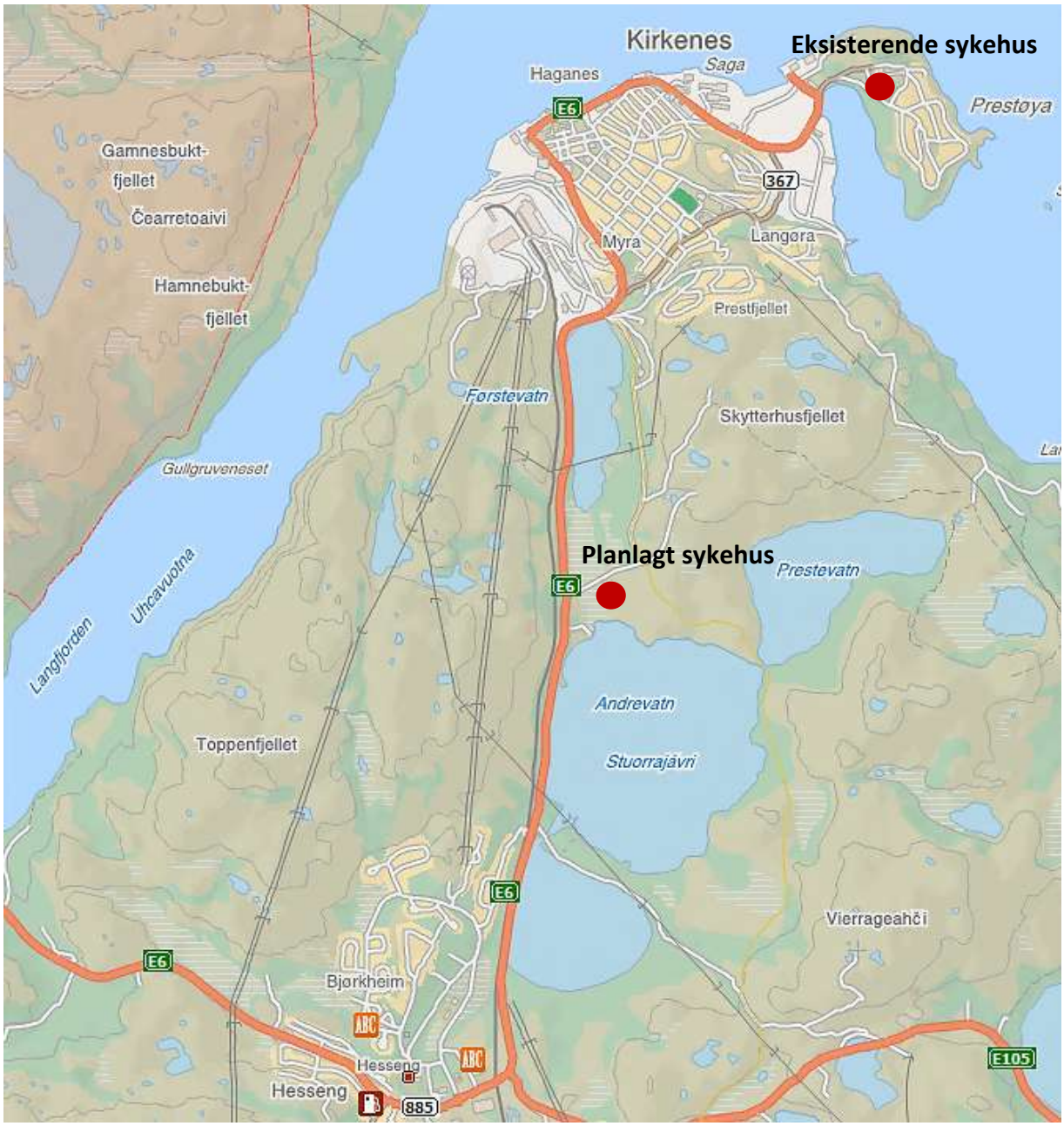
Det foreligger vedtak om bygging av nytt sykehus fra styremøte i Helse Nord den 23. februar 2011: *«… Styret legger til grunn at investeringsprosjektene/-midlene må fordeles i regionen over tid, når behovene er likeverdige. Målsettingen er å realisere begge prosjektene så raskt som det er planleggingsmessig og økonomisk mulig. Styret vil arbeide for at oppstart av begge bygg kan realiseres innen 2015/2016… Nybygg ved Helse Finnmark Kirkenes prioriteres tidsmessig foran nybygg ved Universitetssykehuset Nord-Norge Narvik…»*

Forslag til planprogram for detaljreguleringsplanen ble lagt ut på høring den 28. november 2011 med frist for uttalelser den 20. januar 2012. Det kom inn 8 merknader til planprogrammet. Planprogrammet ble fastsatt i kommunestyret den 21. mars 2012.

Forslag til detaljregulering ble behandlet av Utvalg for Plan og Samferdsel i møte 21. juni 2012, som vedtok å legge planforslaget ut til offentlig ettersyn i tidsrommet 22. juni 2012 til 10.august 2012.

2 Dagens forhold

2.1 Beliggenhet

Figur 1: Sykehusets nåværende og fremtidig beliggenhet (Kilde: www.finn.no, manipulert)

2.2 Planområdet og forholdet til tilliggende areal

Planområdet er et ubebygd område nord for Andrevann i Sør-Varanger kommune. Området grenser mot E6 i vest, en ny veg fra E6 i nord, stigning mot bebyggelsesområdet Skytterhusfjelldraget i øst og innsjøen Andrevann i sør.

Arealet tenkt til sykehuset ligger helt ned mot Andrevann og består i dag av lyng på fjellgrunn og gress og myrvegetasjon samt grupper av bjørketrær. Området er flatt og relativt åpent mot sørøst, mer beskyttet mot nordøst. Det renner en bekk mellom Andrevann og Førstevann gjennom myrområdet vest på området. Det går en lysløype mellom området og Skytterhusfjellet i øst.

På området hvor det nye sykehuset skal bygges har det vært drevet snøhotell siden 2006. Tomta til hotellet er festet av FeFo (Finnmarkseiendommen) og snøhotellet drives enda. Tomten løses ut når sykehuset overtar eiendommen. I forbindelse med hotellet drives aktiviteter som hundekjøring, reinsdyrkjøring, truge- og skigåing. Turområdet omfatter også noe scooterkjøring og andre typer aktiviteter. Det er i dag en parkeringsplass like utenfor FeFos tomt, på kommunens tomt, ved E6.

2.3 Juridiske forhold

Den største delen av tomten eies av Fefo (Finnmarkseiendom) og det er inngått en avtale med Helse Finnmark HF om overdragelse.

Området vest for bekken eies av Sør-Varanger kommune og Helse Finnmark HF har anmodet kommunen om forhandlinger om overdragelse.

3 Planstatus

3.1 Overordna føringer

Samhandlingsreformen for sykehusdrift 2012

Kommuner, helseforetak og utdanningsinstitusjoner har hovedansvaret for å gjennomføre samhandlingsreformen. Kommuner og sykehus skal inngå samarbeidsavtaler. Målet med avtalene er at pasienter og brukere skal få helhetlige tjenester.

Avtalene skal blant annet sikre gode løsninger for utskrivningsklare pasienter og sikre at pasienter ikke legges inn på sykehus hvis de kan få like god eller bedre behandling i kommunen der de bor.

- Gir helsetjenesten ny retning
- Forebygge framfor bare å reparere
- Tidlig innsats framfor sen innsats
- Få ulike ledd i helsetjenesten til å jobbe bedre sammen
- Flytte tjenester nærmere der folk bor
- Flere oppgaver til kommunene og penger til å utføre dem
- Samle spesialiserte fagmiljøer som er sterke nok
- Bedre for pasientene - sterkere brukermedvirkning

Rikspolitiske retningslinjer for samordna areal- og transportplanlegging

RPR for areal- og transportplanlegging har bl.a. som mål å sikre at arealplanleggingen legger til rette for en arealdisponering som bygger opp rundt kollektivnettet, som bidrar til reduksjon i bruken av privatbil, og som bidrar til at hverdagen kan organiseres slik at de daglige gjøremål nås med minst mulig bruk av privatbil.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge

RPR for barn og unge skal bidra til å styrke barn og unges interesser i planleggingen. Det skal opparbeides gode utearealer for variert bruk. Det stilles krav om erstatning for nedbygging av areal som er i bruk for lek.

Den europeiske landskapskonvensjonen

Målene med konvensjon er å fremme vern, forvaltning og planlegging av landskap. Planlegging er en viktig nøkkel – både for å ta vare på landskap utenom områdene staten har vernet, når det skapes nye landskap som følge av ny utbygging, og når det rustes opp landskap som er blitt ødelagt av tidligere utnytting. Konvensjonen ønsker å fremme:

• Livskvalitet og helse
• Det lokale selvstyret og mulighetene for aktiv medvirkning
• Bærekraftige lokalsamfunn
• Attraktive steder, som stimulerer folks skaperevne og tiltakslyst

Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442 (Miljøverndepartementet)

Denne retningslinjen skal legges til grunn av kommunene, regionale myndigheter og berørte statlige etater ved planlegging og behandling av enkeltsaker etter plan- og bygningsloven. Retningslinjen anbefaler å beregne to støysoner rundt viktige støykilder, en rød og en gul sone. Sykehuset er et støyfølsomt arealformål. I den røde sonen er hovedregelen at støyfølsom bebyggelse skal unngås, mens den gule sonen er en vurderingssone hvor ny bebyggelse kan oppføres dersom det kan dokumenteres at avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold.

3.2 Gjeldende planer

Kommuneplan for Sør-Varanger 2004–2016

Kommuneplan for Sør-Varanger 2004–2016 ble vedtatt i kommunestyret 5/10–2005. Det ligger ikke inne areal for nytt sykehus i kommuneplanen, og behov for nytt sykehus er heller ikke omtalt.

Hoveddelen av planområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt til næringsområde (BN 18) med krav om bebyggelsesplan: *"Næringsvirksomhet omfatter kontor, produksjon, varehåndtering og kunnskapshåndtering, tjenesteyting og småskala bevertning/hotell."*

Nordøstre del av området er avsatt til boligområde (B 27 Andrevann) med krav om reguleringsplan: *"I overnevnte områder skal det avsettes friområder langs vannkanten, slik at en grønn korridor beholdes. Før områdene reguleres skal det lages en landskapsanalyse."*

Vestre deler av området er avsatt til Landbruks-, Natur- og Friluftsområde.

Reguleringsplan for Skytterhusfjellet

«Reguleringsplan for Skytterhusfjellet» ble vedtatt i kommunestyret 29/3-2007 under sak 11/07. Formålet med planen var å legge til rette for boligbebyggelse med tilhørende funksjoner som skole, barnehage m.m.

Planområdet omfatter også store friluftsområder. Reguleringsplan for nye Kirkenes sykehus vil omregulere deler av reguleringsplan for Skytterhusfjellet. Planen vil omfatte området regulert til turist/næringsområde (A), og i tillegg noe areal mellom turistnæringsområdet og E6. I tillegg til område for turistnæring er det innenfor planområdet regulert arealer til parkbelte og friluftsområde.

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2006–2017

Planen har blant annet følgende delmål: Utvikle og sikre friluftsområder, turstier og løyper i kommunen slik at flest mulig skal få anledning til drive fysisk aktivitet ut fra egne forutsetninger, ønsker og behov.

Lysløypa Kirkenes-Bjørnevatn er delvis rehabilitert, men strekningen fra E105 til Bjørnevatn gjenstår (utbedring av trase). I tillegg må lysanlegget i hele lysløypa rehabiliteres. I kommunedelplanen står rehabilitering oppført til 2006, og skal være gjennomført.

Naturområdene ved førstevann er mye brukt av blant annet kirkenes barnehage. Et område for skileik ved Førstevann er ønsket tilrettelagt i samsvar med planer som Kirkenes og omegn skiklubb (KOS) tidligere har meldt inn. Område for skileik er etablert.

4 Medvirkning

4.1 Varsel om oppstart

Det ble varslet oppstart av planarbeid og forslag til planprogram ble lagt ut på høring den 28.11.2011. Planarbeidet ble varslet i Sør-Varanger avis, på Sør-Varanger kommunes nettsider og per brev.

Den 12. januar 2012 ble det holdt informasjonsmøte om planprosessen på Kirkenes sykehus.

4.2 Innkomne merknader til varsel om oppstart

Det kom inn 8 merknader til planprogram og varsel om oppstart. Disse er gjengitt i det fastsatte planprogrammet. Følgende instanser hadde merknad:

- Fylkesmannen i Finnmark, datert 9.1.2012
- Statens vegvesen, datert 13.12.2011
- Norges vassdrags- og energidirektorat, datert 20.1.2012
- Sametinget, datert 12.1.2012
- Finnmark fylkeskommune, datert 18.1.2012
- Varanger KraftNett, datert 1.12.2011
- Finnmarkseiendommen, datert 4.1.2012
- Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark, datert 12.1.2012

4.3 Fastsatt utredningsprogram

Planprogrammet ble fastsatt i kommunestyret den 21. mars 2012, og ligger som vedlegg til planbeskrivelsen.

Kommunestyrets vedtak i sak 021/12:

«*I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, samt forskrift om konsekvensutrednings § 7 fastsetter kommunestyret Planprogram for Nye Kirkenes Sykehus, planID: 2011015. Begrunnelse: Kommunestyret finner at de innkomne merknader og innspill er tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jf. tiltakshavers kommentarer og administrasjonens vurderinger over. Kommunestyret forutsetter at aktiv medvirkning i forhold til prinsippet om universell utforming blir ivaretatt i hele byggeprosessen, slik beskrevet i plan- og bygningslovens § 5-1.*»

4.4 Innkomne merknader til planforslaget

Den 21. juni 2012 vedtok Utvalg for Plan og Samferdsel å legge planforslaget ut til offentlig ettersyn i tidsrommet 22. juni 2012 til 10.august 2012. Det kom inn 6 merknader til planforslaget fra følgende instanser:

- Fylkesmannen i Finnmark, datert 13.8.2012
- Statens vegvesen, datert 15.8.2012
- Norges vassdrags- og energidirektorat, datert 13.6.2012
- Finnmark fylkeskommune, datert 3.8.2012
- Sametinget, datert 19.7.2012
- Reindriftsforvaltningen, datert 27.6.2012

Merknadene er gjengitt i sammendrag og kommentert under:

Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesmannen anbefaler at det blir tatt inn i bestemmelsene hvordan radon skal følges opp. Fylkesmannen viser til Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister pkt. 1.2.1.1 som omtaler høyder i reguleringskart.

Tiltakshavers kommentar:

Merknaden tas til orientering. Følgende tekst om radon er tatt inn i bestemmelsene, pkt. 4.8:

> *«Tekniske krav til gjennomføring av tiltak for å hindre uønskede radonkonsentrasjoner i inneluft skal dokumenteres i byggefasen».*

Statens vegvesen

Planforslaget vurderes å ivareta trafikksikkerheten ved sykehuset. Planforslaget gir tilfredsstillende løsninger for gående og syklende, og legger til rette for bruk av sykkel ved å etablere sykkelparkering. Planforslaget tilrettelegger for kollektivtrafikk til/fra sykehuset. Sykehuset lokaliseres langt utenfor sentrumsarealene og bidrar derfor ikke til flere gående, men ut i fra forutsetningene er Statens vegvesen tilfreds med planforslaget. Det er ikke lagt opp til restriksjoner på parkering ved sykehuset, men dersom kollektivtilbudet skulle styrkes på lengre sikt bør sykehuset vurdere denne problemstillingen.

Statens vegvesen anbefaler at håndbok 278 – Universell utforming av veger og gater – benyttes i detaljplanleggingen av transportsystemet rundt sykehuset.

Det gjøres oppmerksom på at i bestemmelsens pkt. 4.4 vises til Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen T-1442. Denne er nå erstattet av T-1521.

Tiltakshavers kommentar:

Merknaden tas til orientering.

Miljøverndepartementet har besluttet at retningslinjen for støy fortsatt skal hete T-1442 og ikke T-1521. I bestemmelsens pkt. 4.4a er teksten «nyere versjoner» lagt til:

> *«T-1442 «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» eller nyere versjoner skal legges til grunn for både anleggsfasen og driftsfasen».*

Norges vassdrags- og energidirektorat

Hensynet til vassdragsmiljø, bestemmelsene i naturmangfoldloven, samt sikkerhet i forhold til grunnforhold (iht. NVEs innspill til planoppstart) er ivaretatt i planforslaget. NVE har ingen merknader.

Tiltakshavers kommentar:

Merknaden tas til orientering.

Finnmark fylkeskommune

Fylkeskommunen er fornøyd med at aktsomhetsplikten er tatt inn i reguleringsplanens bestemmelser, at det settes krav til god tilgjengelighet og at område blir tilrettelagt med gang -/sykkelvegsystem, noe som fremmer folkehelsen. Fylkeskommunen har ellers ingen merknader.

Tiltakshavers kommentar:

Merknaden tas til orientering.

Sametinget

Ingen merknader.

Reindriftsforvaltningen

Ingen merknader.

5 Forslagsstillers faglige begrunnelse

5.1 Konsept

Kirkenes sykehus er et lokalsykehus som leverer somatiske tjenester til befolkningen i Øst-Finnmark. I tillegg har sykehuset en foretaksovergripende rehabiliteringsavdeling som leverer tjenester til hele Finnmarks befolkning.

Det er i konseptfasen utredet og vurdert to alternative skisseprosjekt for Nye Kirkenes Sykehus i tillegg til 0-alternativet (som er videre drift av dagens anlegg med forlenget drift i et 15-års perspektiv). I idéfasen var det i tillegg skissert et kombinert oppgraderings- og utbyggingsalternativ som ikke ble videreført i konseptfasen. I konseptfasen har det vært utredet ulike alternative tomter for et nytt sykehus. Skisseprosjektet for anbefalt videreført alternativ i et forprosjekt er utarbeidet for tomt ved Tredjevann. Det er senere besluttet å legge tomt ved Andrevann til grunn for videre forprosjektering. Se Konseptrapport (2010) og planprogrammet (2012) for ytterligere detaljering av disse tidlige prosessene.

Prosjektet for Nye Kirkenes Sykehus tar utgangspunkt både i de funksjonelle forutsetningene og i områdets karakter og topografi. De forskjellige funksjonene i sykehuset er samlet i en bygningskropp med fløyer. Bygningen er lagt som en langsgående struktur fra vest mot øst langs Andrevann. Tomteområdet ligger med fall fra Skytterhusfjellet i øst og mot E6 i vest.

Generelt er følgende viktig ved utbygging av sykehusprosjekter, og lagt til grunn for arbeidet med Nye Kirkenes Sykehus:

- Etablere et utbyggingsmønster som gir en hensiktsmessig og rasjonell drift.
- Etablere et utbyggingsmønster som tilpasses tomten, landskapet og områdets infrastruktur og kommunikasjoner.
- Etablere et utbyggingsmønster med ”åpne ender”, slik at plasseringer av nøkkelfunksjoner ikke sperrer for videre utvikling av sykehuset
- Etablere gode forbindelseslinjer og integrasjon mellom de ulike hovedfunksjonene
- Etablere en planløsning som gir grunnlag for hver enkelt hovedfunksjon til å utvikle seg etter egne premisser.
- Utarbeide en samlet plan som er fleksibel og som kan ta opp i seg de løpende endringer som kan komme. Skape fremtidig disponibelt tomteareal for senere generasjoners utvikling og endringer.
- Utvikle et bygningsmessig konsept som er har en rasjonell arealbruk og som er kostnadseffektivt å bygge.
- Utvikle et bygningsmessig konsept som støtter opp under miljø- og energieffektiv bygging og drift.

Det er søkt etablert et sykehusanlegg med vekt på en hensiktsmessig drift og som vil kunne ta opp i seg de endringer og den utvikling man vet vil finne sted i et sykehus i fremtiden. De enkelte deler av prosjektet er søkt bygget etter de forutsetninger som gjelder den enkelte hovedfunksjon.

Effektmålene (kilde: Konseptrapport Nye Kirkenes Sykehus, november 2010) er knyttet til at Helse Finnmark HF i perspektivet mot 2020-2030 skal kunne betjene befolkningen med et tidsmessig spesialisthelsetjenestetilbud, og i tillegg hvilke gevinster i samfunnsøkonomisk perspektiv de ulike alternativene vil gi.

Figur 2: Illustrasjoner av sykehuset mot Andrevann og hovedinngang (Momentum Arkitekter).

5.2 Veger og trafikk

Det er planlagt to adkomster til planområdet fra vegen til Skytterhusfjellet, begge med kort distanse til E6 og hovedvegsystemet. I logisk rekkefølge ligger hovedadkomst for brukere, besøkende og ansatte nærmest rundkjøringen E6/Skytterhusveien, og deretter adkomst til ambulanseinngang, som er forbeholdt ambulanser, og som ikke har forbindelse til andre innganger på sykehuset. De aller fleste som skal til sykehuset kommer fra vest og vil således treffe hovedadkomsten først. Dette må selvfølgelig også skiltes godt.

Det er lagt opp til god gang-/ og sykkeltilgjengelighet til sykehuset, ved at dagens gjennomgående gang-/sykkelveg mellom Hesseng og Kirkenes videreføres, men flyttes slik at den sammenfaller med adkomst og inngang til sykehuset. Gang-/sykkelvegen kobles også på eksisterende gang-/sykkelveg mot Skytterhusfjellet, slik at alle de nærmeste konsentrerte utbyggingsområder får trygg forbindelse til sykehuset.

I planforslaget ligger det to muligheter for bussbetjening til sykehuset. Den ene er kollektivstopp langs søndre grense for parkeringsplass, slik at bussen raskt kan være ute på hovedvegen igjen. Denne holdeplassen har direkte gangforbindelse til hovedinngangen via gangveg mellom sjøfronten og sykehusbygget. Den andre er mulighet for å kjøre helt frem til hovedinngangen og snu der for så å kjøre samme veg tilbake. Det planlegges at det tilrettelegges for begge slik at ulike bussruter (lokal-/fly-/helsebuss) kan velge hvilken av holdeplassene som er mest hensiktsmessig å bruke.

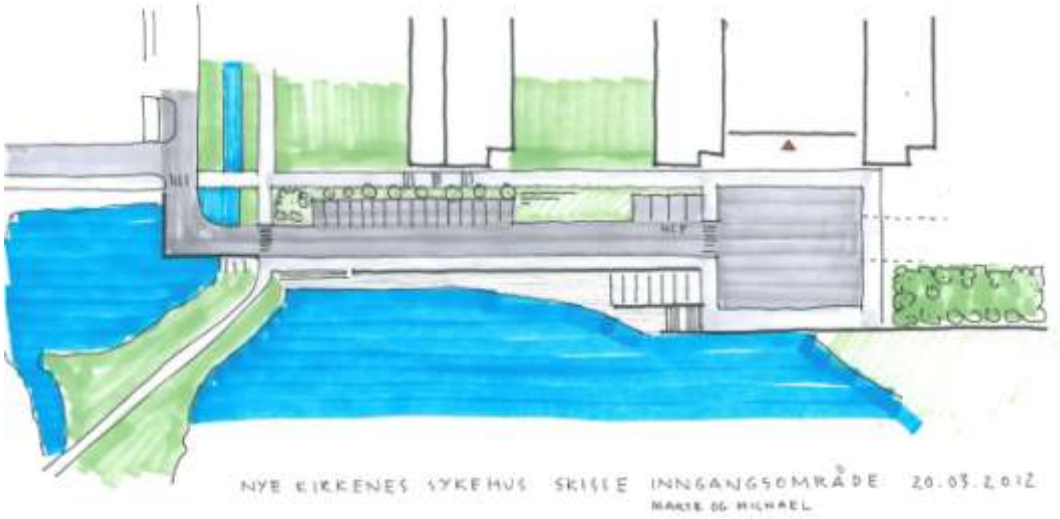
5.3 Grønnstruktur, landskap og Andrevann

Bekkedraget som forbinder Andrevann og Førstevann ivaretas ved at det etableres en kanal gjennom sykehusområdet. Det avsettes et grønt belte på hver side av kanalen for opparbeidelse og beplantning. Gang-/sykkelvegen gjennom området vil gå tett innpå kanalen og bidra til å forsterke linjen som turdrag.

Våtmarksområdet mellom regulert parkeringsplass og Andrevann bevares og reguleres til LNFR-Friluftsområde med hensynssone for bevaring av naturmiljø. Overgangen mellom kanal og våtmark vil forflyttes og strammes noe opp i forhold til den eksisterende situasjonen. Gang-/sykkelveg og adkomst til sykehuset vil gå over samme område, og det vil være nødvendig å etablere en større konstruksjon i overgangen kanal/våtmark eller legge kanalen i rør dimensjonert for vannmengder som kan forekomme her.

Stedlig vegetasjon bevares der det ikke er aktuelt å bygge. I grense mot øst avsettes et grønt belte mot lysløypetraseen.

Sykehusets front mot Andrevann vil utformes arkitektonisk med et uttrykk som passer til sykehuset, men sjøfronten skal være tilgjengelig for alle og være en del av en sammenhengende strandsone som kan benyttes til rekreasjon.

Figur 3: Skisse inngangsområde (Momentum Arkitekter).

Figur 4: Tilgjengelig strandsone ved Andrevann (VERTE landskap - arkitektur AS).

5.4 Regulering av Andrevann og vurderinger rundt flom

Andrevann er regulert med konsesjonsgrenser for høyeste og laveste vannstand. Det er gjort vurderinger rundt flom, oppdemming av Prestevann samt eventuelt dambrudd.

Regulering av Andrevann og evt. dambrudd ved Prestevann

Oppdemming av Prestevann og risiko for dambrudd er også omtalt i ROS-analysen.

Det er planlagt ny demning i Prestvann som demmer opp 2,1 meter vann; dette betyr at dammen med fribord vil bli ca 2,3 meter høy. Dammen vil også ha funksjon av en integrert bru i konstruksjonen. Dagens bru i tre vil da bli fjernet. 2,1 meter vann vil utgjøre 800.000M3 vann. Ved dambrudd av fullt magasin vil vannspeilet på Kirkenesvannene (Første-, Andre- og Tredjevann) øke ca 20 cm som en direkte konsekvens av dambruddet. Bølgen vil da presse vann under jernbanen i kulverten som ligger helt sør på Tredjevann. Videre vil kulverten under E6 måtte ta av for dette vannet.

Kanalen mellom Andre- og Førstevann er ikke ansett som kritisk. I samtale med Sydvaranger Gruve er det uttrykt at de kun ser positive effekter dersom Helse Finnmark ønsker å benytte kanalen og vannspeilet som en del av utendørsarealene til sykehuset.

Vannspeilet i Andre- og Tredjevann er likt, da vannet flyter fritt mellom disse uten at det er fallforhold. Det er et svakt fall ned til Førstevann fra Andrevann. Sydvaranger Gruve har konsesjon for å regulere Andrevann mellom kote 44,5 og 45,55 m.

Gruveselskapet ønsker å øke maksimalhøyden i Andrevann med 20 cm til cote 45,75 m. Det skal eventuelt vurderes om sykehuset bør tilpasse seg dette.

Under pumpehuset hvor vannet renner ut av Andrevann er kanalåpningen ca. 3,0 m bred. Dersom vannet mot formodning skulle stige høyere enn demningen, vil det renne over en stein-/jordvoll ved siden av pumphuset og ned i kanalen på nedsiden.

Selve kanalen/bekkeleiet i terrenget varierer mellom ca. 2,3 - 3,0 meter på begge sider av Skytterhusveien. På hele strekningen av kanalen mellom Andrevann og Førstevann begge sider er det åpne myrflater som vil være en effektiv buffer på den måten at en eventuell flombølge vil bre seg utover myrene, og mesteparten av energien vil forsvinne.

Dybden i kanalen er ikke målt, men den antas å være ca en meter.

Under veien til Skytterhusveien føres kanalen gjennom 2 stk. 2000 mm betongrør. Overkant rør er mest sannsynlig kote 45.95 – 46.00.

Dette medfører at dersom vannet i Andrevann stiger ut over kote 45,5 som er regulert maksimal vannstand så vil kanal med omgivelser samt rør i kulvert ha god kapasitet til å ta unna vannet. Det er ikke fare for vanninntrenging i sykehuset for arealer over kote 45,5, alternativt 45,75 dersom Sydvarangers konsesjon endres.

Flomvannstander i Andrevatn

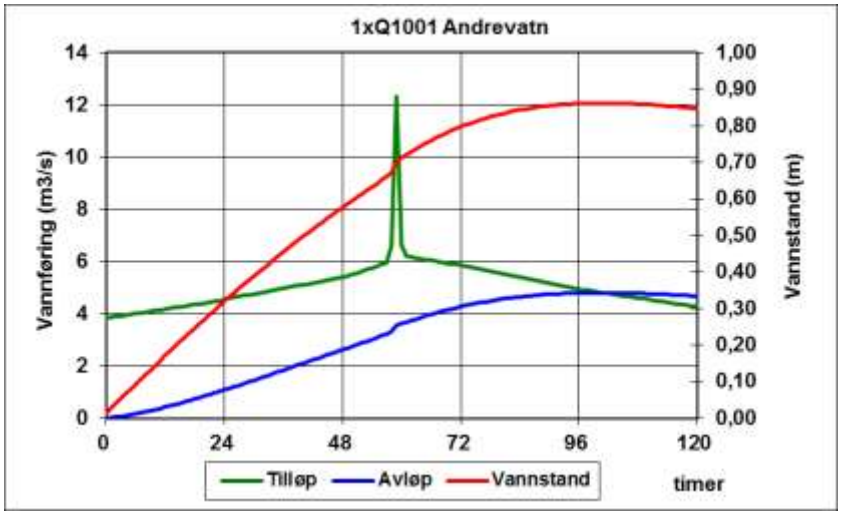
Med dagens forhold vil man forenklet kunne betrakte både Prestevatn og Tredjevatn som deler av et naturlig uregulert nedbørfelt til Andrevatn. Det forutsettes at vannstanden i begge disse vannene stiger raskere enn i Andrevatn, og at vannstanden i Andrevatn da ikke påvirker vannstanden i Prestevatn og

Tredjevatn. Det er laget et 1000-års flomforløp, som er rutet gjennom Andrevatn alene. Ved denne rutingen er det også forutsatt at utløpsdammen til Andrevatn er ca. 4 m lang og har en c-faktor (avløpskoeffisient) på 1,5. Verdien på c-faktoren er antagelig satt konservativt, og forventes å ta hensyn til eventuell oppstuving fra nedstrøms vannstand.

Ved ruting av tilløpsflommen gjennom Andrevatn og utløpsdammen ser man at vannstanden i Andrevatn kulminerer 77 cm over utløpsdammens krone. Hvis man øker lengden til utløpsdammen til 5 m vil vannstandsstigning under 1000-årsflom reduseres til 69 cm over utløpsdammens krone, og for 6 meters lengde vil vannstanden bli 63 cm over denne.

Arealet til Andrevatn er på 1,046 km2 mens samlet areal for Andrevatn, Prestevatn og Tredjevatn er 1,837 km2. Hvis man i stedet antar at det samlede arealet kommuniserer under hele flommen, og at vannstanden er lik i alle tre vannene, blir resultatet av rutingen som vist i figuren under. Man har da regnet med et spissere flomforløp, fordi tilløpsflommen da ikke påvirkes av selvreguleringen i Prestevatn og Tredjevatn. Med disse forutsetningene får man en vannstand i Andrevatn 86 cm over utløpsdammens krone i Andrevatn. Økning av utløpsdammens lengde til 5 resp. 6 m vil da gi tilsvarende vannstander på 77 og 69 cm.

Regulering av Andrevann og eventuelt høyere tillatt vannstand vil kunne påvirke høyeste vannstand ved flom.

Figur 5. Ruting av 1000-årsflom gjennom Andrevatn/Prestevatn/Tredjevatn.

Usikkerhet og klimaendringer

Usikkerheten i beregningen av 1000-årsflommen anslås til ca. 20 %, bl.a. basert på at den benyttede formelen underestimerer 1000-årsflommen ved den nærmeste avløpsstasjonen 247.1 Karpelv med 21 %. NVE foreskriver også i dag at mulige konsekvenser av en klimaendring skal vurderes i forbindelse med flomberegninger.

Tabell 1. Vannstander i Andrevatn med ulike forutsetninger (cm).

Scenario	Flomløp = 4 m	Flomløp = 5 m	Flomløp = 6 m
Vår beregning	77-86	69-77	63-69
Oppjustert med 20%	89-99	79-88	71-79
Oppjustert med 40%	99-111	88-98	80-89

For små felt i Finnmark betyr dette at en økning av flommene med 20 % skal beregnes, men uten krav om at det nødvendigvis skal dimensjoneres for dette. Etter vår mening er det urealistisk både å tro at vår beregnede flomverdi er 20 % for liten og at fremtidens flommer skal være 20 % større enn en oppjuster flom.

Ut fra disse overslagsberegningene kan man anslå vannstanden i Andrevatn under 1000-årsflom å ligge 80-100 cm over kronen til utløpsdammen, og at et eventuelt klimapåslag vil gi ca. 10 cm høyere vannstand enn dette.

5.5 Forholdet til overordna mål og planer

Etablering av et nytt sykehus med fleksibilitet, og på en stor tomt som kan videreutvikles ved fremtidige endrede behov og krav, er i samsvar med Samhandlingsreformen 2012.

Det planlagte sykehuset ligger sentralt i Sør-Varanger kommune, som er den største kommunen i Øst-Finnmark og dermed også den største brukerkommunen til sykehuset. Lokalisering av sykehuset langs E6 mellom Hesseng og Kirkenes medfører at det ligger langs aksen med best kollektivtilbud i kommunen. I tillegg tilrettelegger planen godt for at busser skal kunne betjene sykehuset, og således at en del brukere og ansatte vil kunne ha kollektivreisemiddel som et alternativ til privatbil, som er i tråd med RPR for samordna areal- og transportpolitikk.

I forhold til intensjonene i RPR for barn og unge er det vurdert at planområdet ikke er et utpreget lekeområde for barn eller unge, men heller et areal med organisert rekreasjon per i dag. Det vurderes at tiltaket i like stor grad som det beslaglegger areal også tilrettelegger for ny bruk av uteområdene mellom E6 og Skytterhusfjellet og langs Andrevann for unge og eldre.

Innenfor planområdet skapes et nytt landskap. Et arktisk tundralignende landskap med mye vær og ulike uttrykk av lys tilføres et byggverk i solide materialer og med et bevisst valgt arkitektonisk uttrykk. Bygget søker å bruke det omkringliggende landskapet til å oppfylle sin funksjon og til å øke livskvaliteten til brukere og ansatte. Den europeiske landskapskonvensjonen etablerer ansvar og rettigheter for alle til å etterspørre landskapshensyn i omgivelsene sine samt å engasjere seg for å ta vare på landskapskvaliteter; dette gjelder alle typer landskap, urørt og bebygd. Planforslaget endrer landskapsbildet, innfører nye elementer i landskapsrommet, men kan samtidig bidra til å forsterke landskapsopplevelsen av dette området som både er typisk og unikt.

Retningslinje for behandling av støy legges til grunn i utbyggingen. Det er i og rundt planområdet få konflikter relatert til støy. Tiltakets aktiviteter og trafikkmengder medfører ikke støy som vil være i nærheten av grenseverdiene for omkringliggende bebyggelse. Sykehuset vil måtte gjennomføre tiltak for å skjerme seg for støy fra omkringliggende støykilder (E6).

Foruten at planområdet i kommuneplanen er tiltenkt andre formål enn den som nå planlegges, så vurderes det at intensjoner for området ellers er i samsvar med det som legges til grunn i planforslaget.

5.6 Forholdet til naturmangfoldloven

Det skal gjøres vurderinger av tiltaket i forhold til naturmangfoldlovens §§ 8-12. Disse vurderingene følger under, og baseres på forhold som også tas opp i kapittel om naturmiljø, kap. 7.7.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Det er kjent at ulike fuglearter hekker i og utenfor planområdet, og at planområdet er et viktig tilholdssted for fugl, i størst grad for mer vanlige arter, men også for rødlistede fugler. Det er ikke registrert viktige naturtyper, utvalgte naturtyper eller prioriterte arter i eller i nærheten av planområdet. Bioforsks kartlegging viser at planområdet kan ha kvaliteter for biologisk mangfold ut over tilholdssted og hekkeområde for fugl, men at hele området i stor grad er påvirket av menneskelig aktivitet og tekniske inngrep.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Det vurderes at det foreligger tilstrekkelig med kunnskap, jf. kommentar til § 8 og konsekvensvurderingen over.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Det er i konsekvensvurderingen omtalt at konsekvenser for området vil tilta som følge av utbygging i Skytterhusfjellet, og at denne sammen med en eventuell utbygging av sykehuset vil bidra til forsterket belastning på områdene gjennom direkte arealbeslag og bruk til rekreasjon mm. Dette vil kunne påvirke området som habitat. I tillegg er det for temaet trafikk og en tidligere rapport om trafikkgrunnlaget på E6 gjort vurderinger av økt trafikk til Kirkenes som følge av flere utbyggingsprosjekter. Av dette har trafikk til sykehuset en mindre andel. Økt trafikk på E6 vil også påvirke planområdet som habitat for fugl og annen fauna. I tillegg økt belastning som følge av flere utbyggingsprosjekter, vurderes det at avrenning til kanalen og våtmarkssystemet er det som kan bidra til de største konsekvensene for naturmangfoldet.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Det legges opp til at løsninger for overvannshåndtering skal være tilstrekkelig for å unngå uønskede konsekvenser på våtmarksområdene nedstrøms og at tiltakshaver har ansvar for dette. Detaljert utforming av overvannsløsninger gjøres i forprosjektet, og det er hensiktsmessig at løsningene da diskuteres med sikte på hva som aksepteres i forhold til kvalitetene i det naturlige vassdraget.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Det vises til § 11.

6 Beskrivelse av planforslaget

6.1 Formål, hensynssoner og bestemmelsesområde

Bebyggelse og anlegg

Institusjon/sykehus

Formålet institusjon omfatter byggeområde for nytt sykehus og eventuelt andre helseinstitusjoner som sykehjem o.l. I formålet inngår bygninger, interne veger, nærparkeringsplasser, sykkelparkering, teknisk infrastruktur og offentlige uteområder mot Andrevann. I områdets sørvestre hjørne skal det etableres en løsning for gang-/sykkelvegtrase slik at denne blir sammenhengende gjennom planområdet.

Maksimalt tillatt bebygd areal er % BYA = 60 % av tomtens areal. Maksimal byggehøyde skal ikke overstige 5 etasjer over eksisterende terreng (maks. 4,5 m høye etasjer). Heissjakt og oppbygg for tekniske installasjoner tillates med en maksimal høyde 1,5 meter over maksimal tillatt gesimshøyde og skal totalt ikke utgjøre mer enn 10 % av bebygd flate.

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

Kjøreveg (KV)

Formålet omfatter offentlig adkomstveg fra Skytterhusveien til sykehuset. Adkomstvegen er 6m bred med ett kjørefelt i hver retning. Formålet omfatter også privat adkomst til varelevering, i tillegg til 3,5 m bred privat adkomst for ambulanse fra Skytterhusveien.

Offentlig adkomst til eksisterende parkeringsplass er videreført fra reguleringsplan for Skytterhusfjellet (2007) og er 4 m bred.

Annen veggrunn - tekniske anlegg (AVT)

Arealformålet omfatter område for grøft, fylling, skjæring og annet kantareal til offentlig veg eller gang-/sykkelveg. Formålet omfatter også dråpeøy i adkomstvegen til sykehuset.

Parkering (P)

P1 og P2 er avsatt til offentlig parkering. Parkeringen skal betjene sykehuset og eventuelt nye helseinstitusjoner. Parkeringsområdet kan også fungere som utfartsparkering for brukere av friluftsområdene i området på kvelder og i helger.

Formålet inneholder også kjøreveg og mulig bussholdeplass for rutebuss og flybuss. Parkeringsområdet P2 lengst vest er tenkt opparbeidet som parkeringsplass når det eventuelt blir behov, ellers kan området brukes som snøopplag.

Gang-/sykkelveg (GS)

Det etableres 3 m bred offentlig gang-/sykkelveg på østsiden av bekkedraget, som knytter seg på eksisterende gang- og sykkelvegnett sørover mot E6 samt mot Skytterhusfjellet. Øst for eksisterende gang-/ og sykkelkulvert under Skytterhusveien er det allerede etablert gang- og sykkelveg, men på grunn av stigningsforhold er denne ikke bygget i samsvar plan for Skytterhusfjellet (2007). I denne planen er gang-/og sykkelvegen regulert i samsvar med bygd trase.

Gangveg (GV)

Arealformålet omfatter offentlige gangveger fra parkeringsplass til sykehuset samt gangbroer over bekkedraget. Gangveiene er 3 m brede.

Grønnstruktur

Grønnstruktur (G)

Et område over bekkedraget reguleres til grønnstruktur og skal opparbeides parkmessig.

Arealformålet omfatter også en vegetasjonssone mellom byggeområdet for sykehuset og lysløypa. Denne sonen er videreført fra reguleringsplan for Skytterhusfjellet (2007).

Vegetasjonsskjerm (VS)

Arealformålet omfatter vegetasjonssone i tilknytning til eksisterende kulvert under Skytterhusveien.

Landbruk, natur- og friluftsformål samt reindrift

Friluftsområde (LNFRF)

Arealformålet omfatter områder for landbruk, natur- og friluftsformål samt reindrift, med hovedvekt på friluftsområder. Våtmarksområdet samt kanalens søndre del er del av formålet, med en hensynssone. Områder som ligger i tilknytning til adkomstvegen og parkeringsarealene kan brukes til snøopplag.

Bruk og vern i sjø og vassdrag

Friområde (FO)

Andrevann er regulert til friområde i sjø og vassdrag.

Hensynssone

Fareområde for høyspenningsanlegg (H370)

Langs høyspentlinjen er det lagt på en 20 m bred faresone.

Sikringssone for frisikt (H140)

Sonen omfatter de areal som ligger i frisiktsonen som ikke har vegformål.

Hensynssone bevaring naturmiljø

Sonen omfatter del av våtmarksareal og søndre del av kanalen.

Bestemmelsesområde

Bestemmelsesområde #1

Ved behov for arealet i samsvar med reguleringsformålet, tillates flytting av trykkøkningsstasjon til alternativ lokalisering etter avtale med Sør-Varanger kommune. For beskrivelse av parkering, se rekkefølgekrav 6. 7.

Midlertidig anleggsområde #2

Sonene for midlertidig anleggsområde #2 fjernes etter avsluttet anleggsdrift, og arealene får permanente formål som angitt.

6.2 Utnyttelse, plassering, høyder og funksjon

Planområdet er på 91 000 m2, hvorav det foreslåtte arealet for bebyggelse og anlegg er ca. 55 000 m2 totalt. Av dette utgjør sykehus under planlegging nå ca. 15 000 m2. Planforslaget fastsetter maks

utnyttelse, gjennom maksimalt % -BYA og maksimalt tillatte byggehøyder. All den tid det så langt bare er sykehuset som har konkrete utbyggingsplaner, mens det forventes behov for andre helsetjenester på sikt, er areal regulert til institusjon ikke delt opp i soner. Det er usikkert hva behovet vil være i fremtiden, og det er derfor anslått en total % -BYA for hele området som er 60 %.

Det stilles krav til utforming av bebyggelsen, utomhusplaner og tilgjengelighet til strandsonen. Det skal etableres et utbyggingsmønster som er tilpasset tomten, landskapet og områdets infrastruktur og kommunikasjoner. Utbyggingen kan gjennomføres i etapper og samtidig være så fleksibel at den kan ta opp endringer som vil komme over tid. Ved sykehusets hovedinngang skal det settes av areal for kollektivholdeplass, midlertidig parkering, og drosjeholdeplass. Det etableres parkeringsplass for ansatte, pasienter og besøkende ved sykehuset. På kveldstid og i helger kan parkeringsplassen benyttes som utfartsparkering til omliggende rekreasjonsområder. Det skal etableres flere gangforbindelser mellom parkeringsplass og sykehusområdet som skal være offentlig tilgjengelig.

Bygget er planlagt med tre bruksetasjer og en teknisk etasje på deler av anlegget. Underetasjens vestlige del er delvis en fullverdig bruksetasje med god tilgang til dagslys.

Bygningsutformingen har fokus på en energieffektiv areal- og funksjonsplanlegging.

6.3 Grønnstruktur

Grønnstruktur skal være offentlig og sammenhengende og balansere mellom behov for sikring av naturverdier, sammenhengende gang-/ og turvegforbindelser samt bruk av rekreasjonsområder.

6.4 Bruk og vern av vannet

Planforslaget balanserer mellom behov for sikring av naturverdier, sikring av tilgjengelighet til strandsonen og rekreasjonsbruk av sjøen sommer som vinter.

6.5 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

Planforslaget regulerer korridorer for framføring av kjøreveger, fortau, gang-/ sykkelveger, støyskjermer og framføring av kabler og ledninger.

Adkomst

Sykehusområdet har adkomst fra Skytterhusveien vest for bekkedraget. Adkomst til varelevering og sykehusets hovedinngang er løst med to broer over bekkedraget.

Planen viser egen adkomst for ambulanse fra Skytterhusveien. Denne adkomsten er privat.

Parkering

I planen er det lagt opp til ca. 200 parkeringsplasser på P1 og parkeringsareal nær hovedinngangen. Det etableres parkeringsplasser for handicappede ved hovedinngangen, og 3-4 plasser avsettes for ventende drosjer. P2 er enda ikke detaljert i forhold til antall parkeringsplasser. Det legges opp til sykkelparkering ved personalinngang og hovedinngang.

Gangveg og gang-/og sykkelveg

Fra parkeringsplassen etableres to gangbroer for gående direkte til personalinngang og hovedinngang.

Fra eksisterende kulvert under Skytterhusveien legges gang-/sykkelvegen i ny trase vestover lang Skytterhusveien og videre sørover på østsiden av bekkedraget. Ved Andrevann kobles gang-/sykkelvegen på eksisterende trase videre mot Hesseng.

Tilrettelegging for kollektivtransport

Det dimensjoneres for at rutebuss/flybuss kan snu ved hovedinngangen. I tillegg legges det opp til

busstopp i sørenden av P1. Busser kjører da i en sløyfe rundt parkeringsplassen og ut på adkomstvegen igjen etter opphold.

Figur 6: Oversikt over adkomst, gang-/sykkelveg og parkering til planlagt sykehus (VERTE landskap - arkitektur AS).

Infrastruktur

Planforslaget legger opp til og sikrer etablering av nødvendig infrastruktur til sykehuset.

6.6 Universell utforming

Planforslag setter krav om god tilgjengelighet for hele befolkningen, som skal dokumenteres i situasjonsplan og utomhusplaner knyttet til byggesøknader.

6.7 Rekkefølgekrav

Rekkefølgebestemmelser – veganlegg

o_P2 skal ikke opparbeides som parkeringsplass før kapasitet på parkeringsplass o_P1 er utilstrekkelig. Gangveg (o_GV2) med tilhørende annen veggrunn (o_AVT2) etableres samtidig som o_P2.

Rekkefølgebestemmelse – bestemmelsesområde

Bestemmelsesområde #1 (benevnt P1 i reguleringsplan for Skytterhusfjellet vedtatt 29.3.2007) er opparbeidet som parkeringsplass i dag. Brukere av turvegnett, lysløyper, skilekområder og friluftsområder kan benytte parkeringsplassen frem til det er behov for arealet til utvidet sykehusdrift. Ansvar for snørydding og vedlikehold av denne tilhører Sør-Varanger kommune eller skigruppa etter avtale så lenge arealet er i bruk til offentlig parkering.

7 Konsekvensutredning (virkninger av planforslaget)

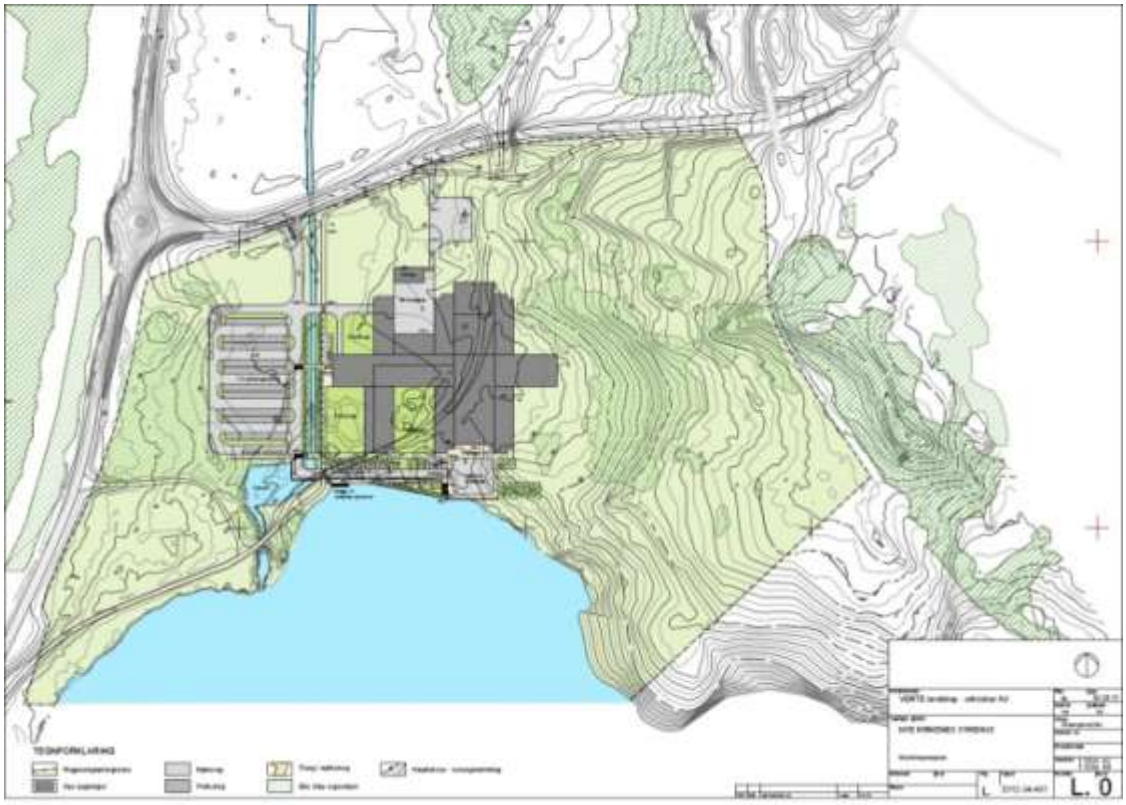
Ved vurdering av virkninger av planforslaget skal disse vurderes opp i mot en tilnærmet 0-situasjon for det aktuelle planområdet. Tiltaket skal bare utredes med en aktuell lokalisering, alternativsvurderingen for plassering av sykehuset er gjort i tidligere utredninger i regi av Helse Finnmark HF, og det gjenstår kun denne ene lokaliseringen. Virkningene av planforslaget vurderes derfor opp mot dagens bruk av området, det vil si en relativt begrenset bruk til rekreasjon/turisme, men konsekvenser av vedtatte planer skal være del av 0-situasjonen, slik at utbyggingen av Skytterhusfjellet også legges til grunn i 0-situasjonen. For enkelte temaer er det ikke relevant å sammenligne virkningene mot en 0-situasjon, dette gjelder *arkitektonisk og estetisk utforming* og *energi og materialbruk*.

7.1 Arkitektonisk og estetisk utforming

Temaet omfatter utforming av bebyggelse og sykehusets uteområder. Estetisk kvalitet skal ligge som en grunnleggende premiss i all planlegging, jf. plan- og bygningslovens § 1-1. Arkitektonisk og estetisk utforming er en viktig del av prosjekteringen av sykehuset.

Innpassing på terrenget

Prosjektet for Nye Kirkenes sykehus tar utgangspunkt både i de funksjonelle forutsetningene og i områdets karakter og topografi. De forskjellige funksjonene i sykehuset er samlet i en bygningskropp med fløyer. Bygningen er lagt som en langsgående struktur fra vest mot øst langs Andrevann. Tomteområdet ligger med fall fra Skytterhusfjellet i øst og mot E6 i vest, noe som gir en høydevariasjon på ca. 4 meter innenfor byggets fotavtrykk. Det dannes et platå hvor de nedre etasjene mot vest ligger under hovedplatået. Det oppnås en god tilpassing i det svakt skrånende landskapet.

Figur 7: Illustrasjonsplan 2012.04.400 (VERTE landskap - arkitektur AS, 29.3.2012).

Adkomst

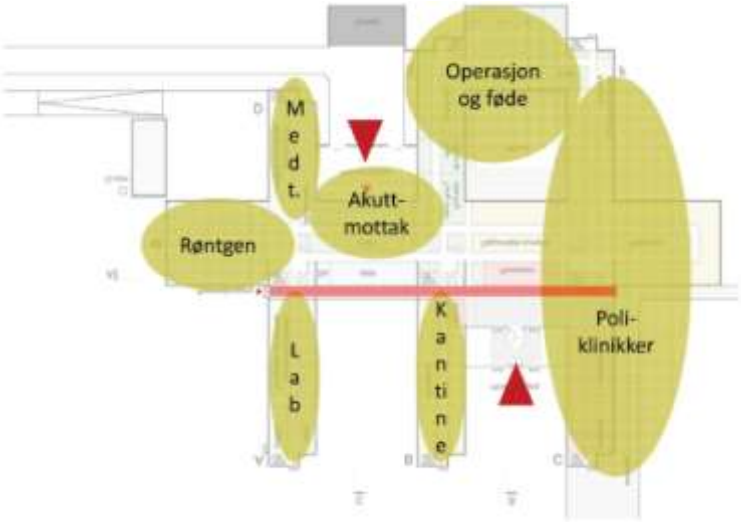
Det er en enkel og tydelig adkomst via vegen til Skytterhusfjellet. Pasienter og besøkende ser sin parkeringsplass til siden for innkjøringsvegen til sykehuset. Varetransport benytter samme innkjøring, men varemottaket ligger på motsatt side av parkeringsanlegget.

Det er egen avkjøring for ambulansen fra Skytterhusfjellvegen.

Byggets organisering/hovedgrep

Hovedinngangen er plassert med utsikt over Andrevann og er godt synlig og lesbart fra omgivelsene. En vest-østgående hovedkorridor i første etasje forbinder de ulike delene av sykehuset. Til denne hovedkorridoren ligger det tre vertikale forbindelsesledd med trapper og heiser. Dette gjør det lett å orientere seg i bygget.

Bygget er planlagt med tre bruksetasjer og en teknisk etasje på deler av anlegget. Underetasjens vestlige del er delvis en fullverdig bruksetasje med god tilgang til dagslys. All pasientbehandlingen er samlet i 1. etasje. Sengeområdene og kontorer er plassert i 2. etasje. Terapi og fysioterapi er plassert i underetasjen sammen med varemottak og driftsfunksjoner.

Figur 8: Funksjoner i plan 1 (Momentum Arkitekter).

Tilpasningsdyktig bygg

Den medisinske virksomheten samt medisinteknisk utstyr er i rask endring og bygget må derfor formes slik at det blir tilpasningsdyktig til endringer i byggets levetid. Et tilpasningsdyktig bygg defineres gjennom generalitet, fleksibilitet og elastisitet:

- Generalitet: evne til å tilpasse seg ulike funksjoner uten vesentlige inngrep i arealer, innredninger eller installasjoner.
- Fleksibilitet: innenfor gitte rammer og modulsystemer kan arealer endres uten at dette virker inn på byggets primære løsninger (arealfleksibilitet).
- Elastisitet: evne til å tilpasse seg krav til utvidelser eller nedskalering.

Kommunale og fylkeskommunale helsetjenester, i tillegg til utvidelser av sykehuset, kan innpasses i anlegget på et senere tidspunkt ved at det er lagt til rette for utvidelsesmuligheter både i bakkant av bygget og mot øst.

7.2 Miljø og forurensning

Dagens situasjon

Avfall

Deponering og forbrenning av avfall medfører utslipp av forurensende stoffer til luft, jord og vann. Å redusere den totale avfallsmengden samt å gjenvinne eller gjenbruke mer er de viktigste tiltakene for å redusere miljøproblemene avfall forårsaker. Utover å være et miljøproblem kan også avfall være en kostnad for helseforetakene. Reduksjon i avfallsmengder og gjenvinning kan gi betydelige innsparinger. Det finnes regelverk som regulerer utslipp fra sykehusene i dag. Ut fra dagens kunnskap er ikke utslippene av legemidler eller rengjøringsmidler en viktig kilde til forurensning.

Sykehusene har et stort forbruk av desinfeksjonsmidler for smittebegrensning, men det er for eksempel ikke vanlig at sykehusene tilsetter tungmetaller til varmtvannet for å bekjempe utbrudd av legionellasmitte. Sykehusene har en substitusjonsplikt for alle produktene de bruker.

Det produseres en del avfall ved sykehus som skal håndteres etter helt bestemte retningslinjer og som det finnes gode rutiner på i dag. Det vises til avfallsprosedyre for sykehuset fra februar 2012. Smittefarlig avfall blir dekontaminert/autoklavert før det kastes. Organisk avfall blir pakket, og sendt ut av kommunen for destruering. Annet driftsavfall håndteres som ellers i kommunen.

Forurensning i grunnen

Det var betydelig militære depoter i området rundet Kirkenes under annen verdenskrig. Forsyning av vanlig mat og lignende var lokalisert til Kirkenes sentrum, mens ammunisjon ble lagret i Hesseng-området. Ved krigens slutt ble store mengder ammunisjon sprengt før tilbaketrekkingen. Opplysninger fra Finnmark fylkeskommune tilsier at Forsvaret ryddet ammunisjon mellom Andrevann og Tredjevann sommeren 2011. Minekommandoen har ryddet eksplosiver der jevnlig. Det er lite trolig at området sør for Førstevann ble brukt til lagring av ammunisjon, men Forsvarsstaben mener at det fremdeles kan være en viss risiko for at det finnes eksplosiver i bakken, også i planområdet, som stammer fra udetonerte bomber (blindgjengere).

Konsekvenser av tiltaket

Avfall

Riktig legemiddelhåndtering er viktig for å forebygge skader og ulykker både på pasienter og ansatte. Mange legemidler kan medføre betydelig fare for skade på miljø og helse, dette gjelder særlig antibiotika, radioisotoper og cytostatika. Avløpet fra sykehus kan inneholde helse- og miljøfarlige stoffer, inkludert lavradioaktive stoffer. Alt avløpsvann bør derfor behandles som smittefarlig.

Statens forurensningstilsyn, Sft (nå Klif), har kartlagt utslipp fra noen norske sykehus gjennom spørreundersøkelse, inspeksjoner, screening og litteraturstudier. Ut fra dagens kunnskap er ikke utslipp av ubrukte legemidler eller rengjøringsmidler en viktig kilde til forurensning. Inspeksjoner og spørreundersøkelser viser at sykehusene har gode rutiner for avfallshåndtering, men har noen mangler. Alle de spurte sykehusene har rutiner for å samle opp faste og flytende legemiddelrester, og samtlige samler opp faste legemiddelrester. Sykehusene bruker også store mengder antibiotika. Noen typer antibiotika kan ha miljøskadelige egenskaper. Spørreundersøkelsen viser at de fleste norske sykehus ikke slipper ut rester av antibiotika til avløpsnettet. Sykehusene bruker mange penger på forskjellige typer cellegift. Noen typer ubrukt cellegift kan ha miljøskadelige egenskaper.

Det er tidligere gjort noen kartlegginger av utslippene fra sykehus av tungmetaller og organiske miljøgifter. Sft mener det slippes ut lite miljøgifter eller andre kjemikalier som vil kunne representere en miljøfare fra sykehus til avløp (Sft, 2003).

Avfallshåndtering er et viktig område innen smittevern og er konkret nevnt i Smittevernloven med tilhørende forskrifter.

Avfallet fra Kirkenes sykehus sorteres slik at de forskjellige typer avfall skal kunne bli behandlet etter gjeldende retningslinjer. Avfallet merkes slik at transport og sluttbehandling av avfallet skal kunne bli utført riktig. Spesialavfall (smittefarlig og organisk) fra nye Kirkenes sykehus vil håndteres som i dag og i henhold til retningslinjer for dette, omtalt under dagens situasjon for sykehuset. Hovedregelen er at legemiddelrester skal legges i pose og returneres til apoteket. Andre medikamentrester (cytostatika, medikamenter som skader og kan drepe normale celler og kreftceller, inneholder stoffer med høy giftighet) behandles som farlig avfall, og fraktes ut av kommunen for brenning.

Avløpsvann håndteres som smittefarlig. Sykehuset har ikke radioaktive løsninger (brukes kun ved røntgenavdelinger ved større sykehus, PET-scannerer m.m.). Formalin helles ut i avløp, gjelder prøver som tas på operasjonsavdelingen og håndteres ved preparatrommet der som har eget avtrekk pga nettopp formalin; men dette er noe som må ivaretas i det nye sykehuset. Det brukes ikke store mengder desinfeksjonsmidler. Ved sykehuset brukes også robot m/hydrogenperoksid-aerosol som desinfeksjonsmetode, og dette er en miljøvennlig prosedyre, kun hydrogenperoksydpatroner som avfall.

Ved innredning av nytt sykehus bør etablering av små avdelingsautoklaver vurderes. Gevinsten er at smittefarlig avfall umiddelbart blir autoklavert og dermed gjort ”smittefritt” og kan håndteres som vanlig husholdningsavfall etterpå. Dette sparer spesialemballasje, lagring og drift av stor sentralautoklave.

Forurensning i grunnen

Forsvarsstaben skal gjennomføre en metalldeteksjon i området våren 2011. Denne vil avdekke hvorvidt det er risiko for at det fremdeles befinner seg eksplosiver i grunnen som kan gi opphav til potensielt forurensende stoffer. Det vurderes derfor som en mulighet at det kan finnes få punkter (trolig ikke mer enn ett eller to nedslag) med slike. I slike tilfeller er sannsynligheten for funn og omsetning av eksplosiver vanskelig eller umulig å tallfeste. Avhengig av ammunisjonstype, vil en mindre andel av utskutte sprenglegemer ikke eksplodere som planlagt, mange fordi de bommer på målet og graver seg ned i myr, vegetasjon eller grunn. Blindgjengere som er skadet eller korrodert vil lekke innhold fra sprengladninger. Ammunisjon som når målet og eksploderer som planlagt, vil allikevel etterlate seg mindre eller større rester av udetonert sprengmateriale. Det kan i tilfelle forventes å finne tungmetaller som bly, kobber, krom, kadmium og sink, som er bestanddeler i ammunisjon.

Dersom det avdekkes at det finnes rester i grunnen, så skal det i henhold til avklart fremgangsmåte med Forsvarsstaben gjennomføres prøvetaking og deretter utarbeides en tiltaksplan for behandling av masser ut i fra den arealbruken som planlegges på området. Prøvetakingsprogram utarbeides så snart det foreligger risikovurderinger fra Forsvaret. Antall prøvegroper og antall prøver bestemmes ut ifra tilbakemeldinger fra Forsvaret og observasjoner i felt. Tiltaksplanen, som utarbeides etter at resultatene fra prøvene er klare og det eventuelt påvises et visst nivå av forurensning over normverdi, vil gi føringer for omdisponering av masser på eiendommen. Tiltaksplanen må godkjennes før det kan gis byggetillatelse for anlegget.

Vurdering for miljø og forurensning: Tiltaket vil ikke forringe områdets kvaliteter. Avfallshåndtering gjøres etter faste rutiner og ved eventuelle funn av forurensing i grunnen vil dette håndteres i henhold

til veileder TA 2553 (KLIF). Ut over dette er det ikke grunn til mistanke om forurensning i grunnen i planområdet.

7.3 Trafikk

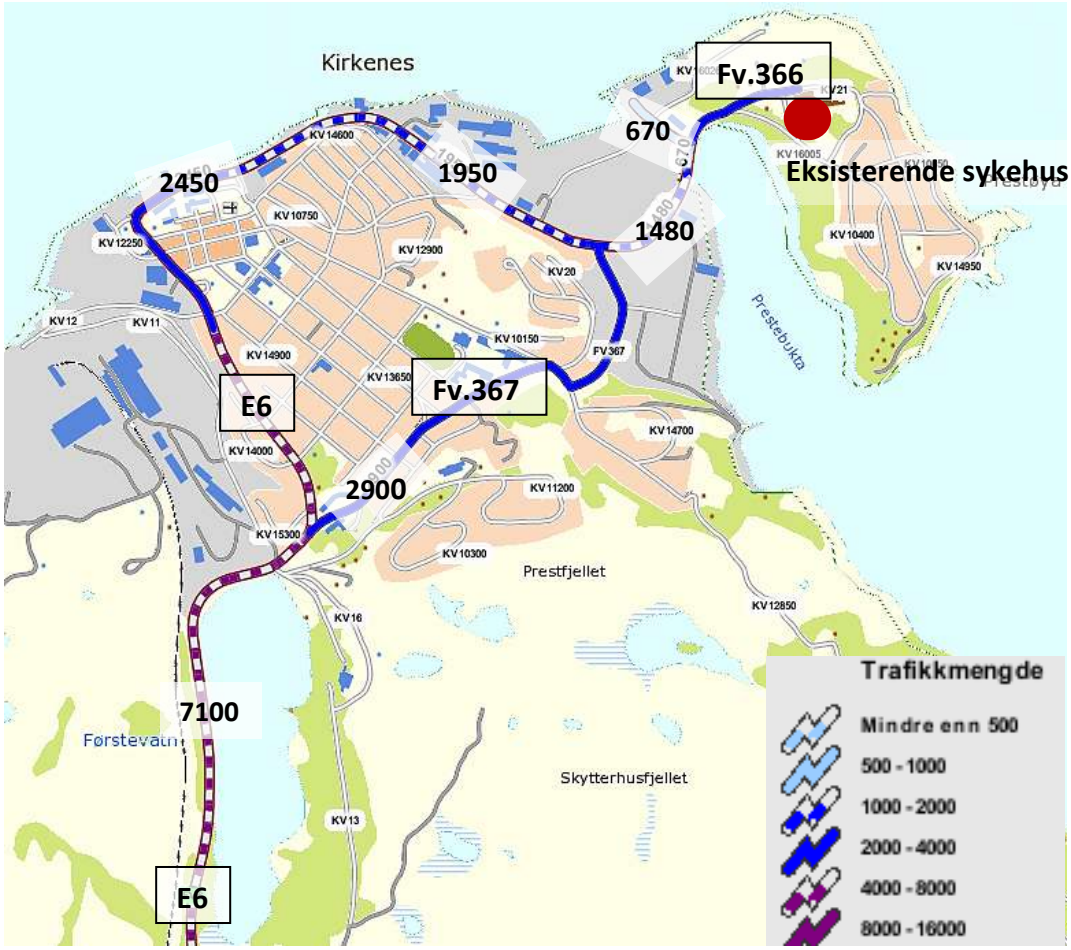
Det er gjort flere utredninger og trafikkanalyser som berører forhold og drivkrefter som antas å påvirke trafikkutviklingen i Kirkenes. Denne utredningen bygger i stor grad på det tidligere arbeidet som er gjort. Følgende rapporter er særlig benyttet:

- *Transportanalyse på bakgrunn av økt aktivitet for Kirkenesområdet* (2011), utført av Norconsult for Statens vegvesen.
- *Nye Kirkenes sykehus, Trafikkanalyse, (2010),* utført av Norconsult for Helse Finnmark HF.
- *Kirkenes Industrial and Logistics Area, Trafikkanalyse (2010),* utført av Norconsult for Sydvaranger AS.

Dagens situasjon

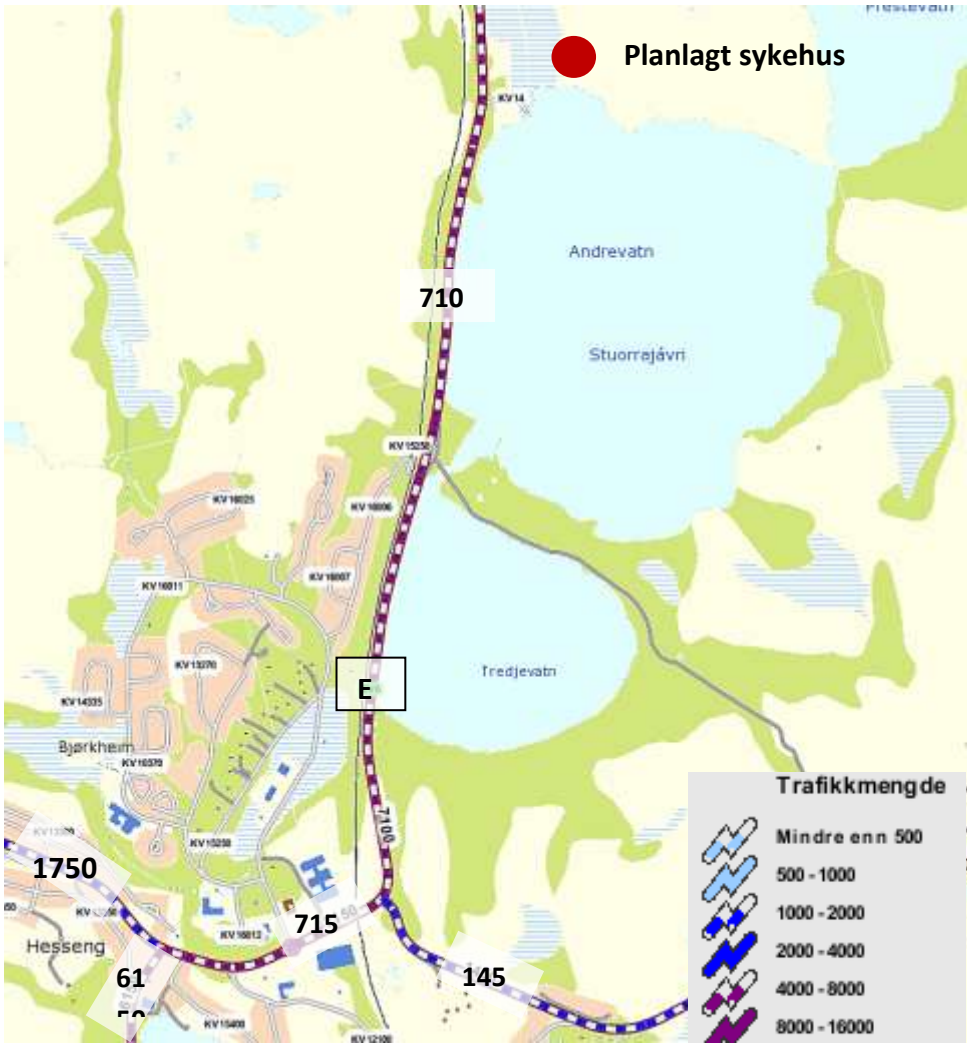
Vegtrafikk

Dagens sykehus ligger på Prestøya, nordøst for Kirkenes sentrum. E6 er hovedinnfartsåren til Kirkenes sentrum og til sykehuset. Vegen ligger ytterkant av sentrum. Gjennom Kirkenes sentrum velger derimot mange å kjøre fv. 367 i retning Prestøya, da dette gir noe kortere reiseveg.

Figur 9: Årsdøgntrafikken 2008, vegtrafikk i Kirkenes (Kilde: NVDB, Norsk vegdatabank).

Figur 9viser derfor at fv. 367 har høyere trafikkbelastning enn E6 på deler av strekningen[1]. Langs fv. 366 (Dr. Palmstrøms vei) ved dagens sykehus har Statens vegvesen et periodisk tellepunkt (nivå 3) som viser en årsdøgntrafikk på 2800 kjt/døgn (2008).

Figur 10: Årsdøgntrafikken 2008, vegtrafikk Kirkenes sør (Kilde: NVDB, Norsk vegdatabank).

Figur 10 gir en oversikt over trafikkbildet sør i Kirkenes. E6 fra vest og E105 fra øst er hovedvegene inn mot Kirkenes. Den største trafikken inn mot Kirkenes kommer i fra fv. 885 i sør med en årsdøgntrafikk på 6150 kjt/døgn. Fv. 885 er en viktig vegforbindelse mellom boligområdene Sandnes og Bjørnevatn og Kirkenes sentrum. Fra Bjørkheimkrysset (E6 x E105) og til Kirkenes er tallet fra NVDB noe lavt. Tellinger utført ved Bjørkheimkrysset viser en årsdøgntrafikk på henholdsvis 7400, 7900 og 7100 kjt/døgn i 2008,2009 og 2010 (Statens vegvesen, Region nord).

Årsdøgntrafikk ved dagens sykehus

[1] De viste strekningsvise trafikkbelastningene er generert basert på tellepunkt med varierende avstand, og gir derfor kun en indikasjon på trafikknivået på strekningen.

Data fra Hospitalet AS vedrørende ansatte og pasienter ved dagens sykehus i Kirkenes viser at totalt antall bilturer til/fra sykehuset er 641 (ÅDT 2008).

Fartsgrense

Fartsgrensen på E6 varierer mellom 50–70 km/t. Ved gangfelt nord for Tredjevann er det skiltet 60 km/t. Ved ny rundkjøring til Skytterhusfjellet er det skiltet 50 km/t, det er også fartsgrensen i Kirkenes sentrum.

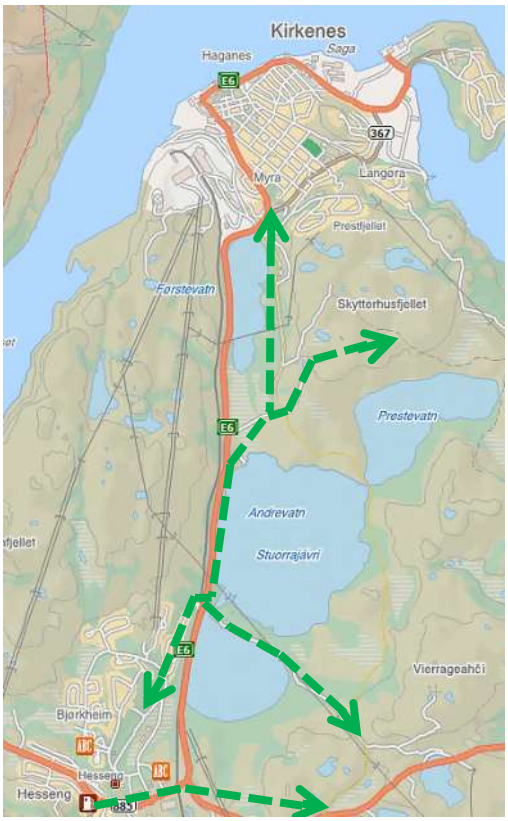
Gang-/og sykkelvegsystem

Gang-/og sykkelvegsystemet i Kirkenes er godt utbygget. Det er gang-/sykkelveg langs E6 mellom fv. 885 og E105 samt langs E105 til Ekhaugen boligfelt.

Fra Hesseng boligområde til Kirkenes sentrum er det sammenhengende gang-/og sykkelveg, via planområdet for nye Kirkenes sykehus.

Ved Hesseng ligger gang-/og sykkelvegen på vestsiden av E6. Nord for Tredjevann krysses jernbanen og E6, og gang-/sykkelvegen følger E6 videre nordover på østsiden. Gjennom planområdet svinger gang-/sykkelvegen mot øst og går under Skytterhusveien i planskilt undergang. Videre ligger gang-/sykkelvegen øst for Førstevann inn mot Kirkenes sentrum. Det er også etablert gang-/sykkelveg mot boligområdene på Skytterhusfjellet.

Det er i dag ikke etablert adskilt gang-/sykkelveg helt frem til sykehuset i Kirkenes. Prestøyveien (E6), Kirkegårdsveien og Pasvikveien (fv. 367) har stedvis fortau.

Figur 11: Gang-/og sykkelvegnett i Kirkenes.

Kollektivtransport

Det er flere busslinjer som kjører mellom Kirkenes og tettsteder i regionen, tabellen nedenfor viser en oversikt over rutene. Frekvensen for rutene varierer, men de fleste rutene har 1-2 avganger i morgenrush og tilsvarende i ettermiddagsrush. Enkelte av rutene fungerer som skolebuss.

Tabell 2: Busslinjer som trafikkerer Kirkenes (www.veolia-transport.no).

Lokalbuss/Bybuss	600 Prestøya – Kirkenes - Bjørnevatn
	635 Kirkenes - Høybuktmoen
	656 Kirkenes – Jacobsnes – Ytre lid - Ropelv
Langrutebuss	631 Kirkenes – Neiden - Bugøynes
	640 Kirkenes – Svanvik – Vaggtem
	650 Kirkenes – Lanabukt – Grense Jakobselv

For øvrig er det flyforbindelse (Widerøe-kortbanefly) Vardø-Vadsø-Kirkenes flere ganger per dag. Kirkenes lufthavn ligger på Høybuktmoen omtrent 10 km fra Kirkenes. Det går flybuss mellom Kirkenes sykehus og flyplassen, med rutetider tilpasset flyavganger/-ankomster.

Konsekvenser av tiltaket

Trafikkvekst ved sykehuset

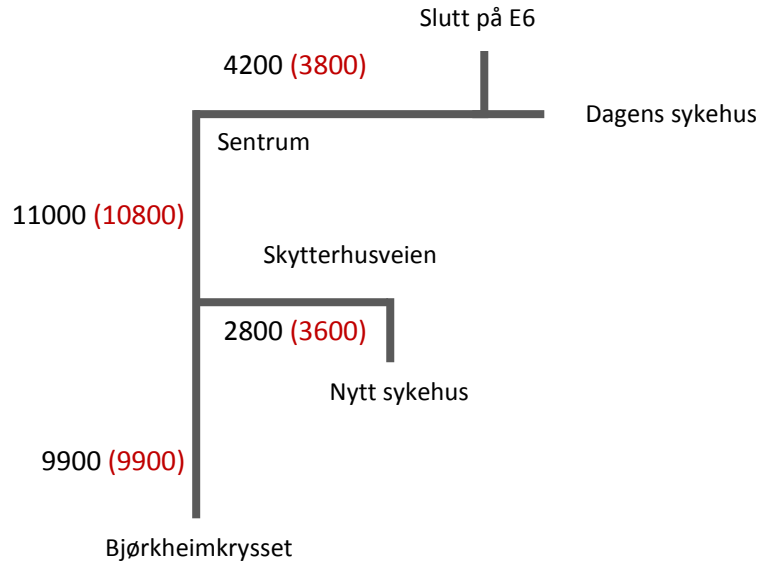
Trafikken til og fra sykehuset vil øke med ca. 120 bilturer per døgn fra 2008 til 2030. Dette gir 764 bilturer til/fra sykehuset i 2030. Av disse bilturene utgjør ansatte ved sykehuset 56 %, pasienter 41 % og vareleveranse 3 %.

Trafikkvekst og fordeling

Det er gjort framskriving av trafikkbelastningen på vegnettet for år 2030[2]. Framskrivningen baserer seg på ny sykehuslokalisering i tillegg til flere andre utviklingstiltak som generer mer trafikk. Dette inkluderer blant annet boligutbygging på Skytterhusfjellet, utbygging av KILA og produksjonsøkning ved Kirkenes Processing.

Figur 12 viser årsdøgntrafikk per kjøretøy (ÅDT) i 2030 ved dagens lokalisering (svart) og ved ny lokalisering (rød).

Det er antatt at reiser til/fra sykehuset fordeler seg likt på E6 nord og sør for Skytterhusveien. Trafikkbelastningen på E6 mellom strekningen Bjørkheimkrysset og Skytterhusveien vil være tilnærmet lik som ved dagens lokalisering. Flyttingen av sykehuset til Andrevann vil derimot redusere gjennomgangstrafikken i Kirkenes sentrum ved at 50 % av reisene til og fra sykehuset stopper ved Andrevann. Reduksjonen i trafikk vil begrenses noe ettersom flere ansatte bor sentrumsnært. Flytting av sykehuset vil generere flere ansatte-bilturer sørover på E6 fra sentrum mot Skytterhusveien.

Figur 12: Trafikkbelastning fremskrevet til 2030, avrundet til nærmeste 100. ÅDT ved dagens sykehuslokalisering (svart), ÅDT ved ny sykehuslokalisering (rød).

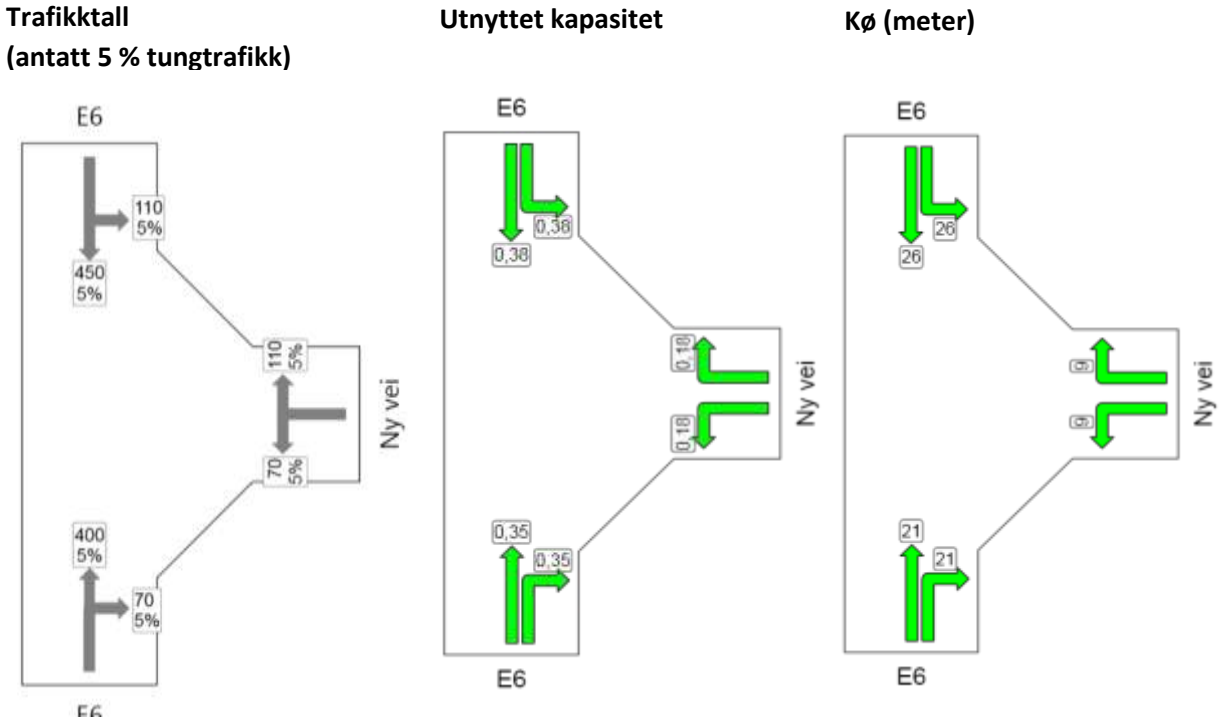
[2] Trafikkberegningene tar utgangspunkt i lokalisering av nytt sykehus sør for Tredjevann, men ved gjennomgang av beregningsgrunnlaget har man vurdert at de trafikale effektene ikke fører til vesentlig endring på årsdøgntrafikken for E6 på strekningen mellom Førstevann og Tredjevann, når man sammenligner de to lokaliseringene.

Som Figur 12 illustrerer, vil ikke reduksjonen i reiser til/fra sykehuset være betydelig på strekningen mellom sentrum og Skytterhusveien. E6 nord i sentrum anses å ha en større andel reiser til/fra sykehuset i forhold til annen sentrumstrafikk. Reduksjonen reiser til/fra sykehuset vil derfor få en noe større betydning på denne strekningen.

Endring i CO2-utslipp: Sykehusets pasientomland er på flere hundre km. En flytting av sykehuset ca. 4 km sørover vil derfor ikke føre til særlig endring i transportmønster eller CO2-utslipp. Trafikkarbeidet vil bli tilnærmet det samme for eksisterende og ny lokalisering og forskjellen i CO2-utslipp er dermed neglisjerbar. Det vil i tillegg være et reelt alternativ å reise med kollektivtransport eller gå- og sykle til/fra sykehuset.

Kapasitet

Basert på en helhetsvurdering av årsdøgntrafikk, hastighet og utforming/dimensjonering er ny adkomst til sykehuset fra Skytterhusveien lagt ca. 70 m fra rundkjøringen på E6. For å kontrollere at denne avstanden ikke fører til tilbakeblokkering, og dermed skaper kødannelser ved adkomsten til sykehuset, er kapasiteten i rundkjøringen beregnet ved bruk av SIDRA-intersection[3]. Til beregningen ble det benyttet årsdøgntrafikk fremskrevet til år 2030 basert på ny sykehuslokalisering. Analysen viser at denne avstanden ikke vil føre til kapasitetsproblemer i rundkjøringen.

Figur 13: Kapasitetsberegning av rundkjøring E6 x Skytterhusveien, basert på fremskrevet ÅDT for 2030 (middel vekst).

Løsninger i krysset adkomst sykehuset x Skytterhusveien er drøftet. Statens vegvesen ønsket en vurdering på om kanalisering av krysset var nødvendig for å unngå flaskehalssituasjoner. Med bakgrunn i

[3] SIDRA-intersection er et program for analyse av kapasitets- og avviklingsforhold i enkeltkryss.

trafikkmengde og kapasitet er det vurdert at en kanalisering fra øst i vegen ikke er nødvendig. I stedet er det foreslått en dråpeøy i innkjøringskrysset. Hensikten med dråpeøy er å lede trafikantene til riktig sporvalg i krysset.

Internt kjøremønster

Ved å legge adkosmtvegen på vestsiden av kanalen og gang-/og sykkelvegen på østsiden, skapes et tydelig skille mellom trafikantgrupper. Adkomstvegen danner et ryddig kjøremønster inn mot hovedinngangen med parkeringsplassen på vestsiden av vegen. Egen adkomst for ambulanse skiller videre uttrykningskjøretøyene fra vanlig biltrafikk.

Ved å dimensjonere for snuplass for buss helt ved hovedinngangen i tillegg til å tilrettelegge for busstopp i sørenden av parkeringsplassen sikres rimelig gangavstand fra busstopp. Samtidig er det da lagt opp til fleksibilitet ved at ikke alle avganger nødvendigvis trenger å kjøre helt inn til hovedinngangen.

Forhold for gående og syklende

Ved bygging av nytt sykehus vil gang-/sykkelvegen gjennom planområdet berøres. Planforslaget sikrer fortsatt sammenhengende gang-/sykkelvegnett mellom boligområdet på Hesseng og Kirkenes sentrum, selv om gang-/sykkelvegen flyttes i ny trase.

I reguleringsbestemmelsene sikres det at en gang-/og sykkelevegforbindelse skal være tilgjengelig i anleggsperioden og frem til planlagt trase er bygget.

I forhold til dagens situasjon vil gang-/og sykkelvegen få to nye krysningspunkt. Den krysser adkomstveg for varelevering og til sykehusets hovedinngang. Det bør imidlertid legges vekt på at biltrafikken vil være liten der hvor gang-/ og sykkeveg krysser interne adkomstveger. Gang-/sykkelvegen legges nær bekken/kanalen og i nærføring av sykehuset. Her vil gang-/sykkelvegen få mer et preg som bredt fortau enn adskilt gang-/og sykkelveg slik som langs Skytterhusveien. Gang-/sykkelvegen blir også en del av et turvvegsystem langs bekken og gangvegsystemet mellom parkeringsplass og sykehusområdet.

Gangveger og gangbroer fra parkeringsplassen til sykehusområdet med fotgjengerfelt over adkomstvegen sikrer trygge forhold for gående. Dette fører også til at syklister bør tilpasse seg forholdene og senke farten noe på strekningen.

I planprogrammet bes det om at flere alternative traseer vurderes. Det har blitt vurdert å legge gang-/og sykkelvegen vest for parkeringsplassen til sykehuset. I stedet for gang-/sykkelveg på østsiden ville det etableres gangforbindelse. Fordelen med dette alternativet er at det legges opp til bare 1 krysningspunkt, men alternativet vil også kreve noe mer areal i myra.

Ved valgt trase vil inngrepene samles og opparbeidelsen av parkbelte langs kanalen vil være et fint element ved gang-/og sykkelstrekningen.

Parkering

Planlagt sykehus legger opp til ca. 200 parkeringsplasser, med mulighet for utvidelse. Dagens sykehus har samme antall parkeringsplasser (tall fra 2008). Dette anses som tilstrekkelig basert på normtall for parkeringsplasser ved sykehus.

Normtallene gir følgende:

- 0,8 parkeringsplasser per sengeplass (59 sengeplasser gir 47 p-plasser)
- 0,5 parkeringsplasser per ansatt (220 ansatte gir 110 p-plasser)

Dette gir et behov for 157 parkeringsplasser. Mer samhandling med kommunen og generelt mer dagbehandling medfører behov for flere parkeringsplasser enn normtallet.

Parkeringsplass, benevnt P1 i reguleringsplan for Skytterhusfjellet (2007) blir omregulert til sykehus/institusjon. Denne blir brukt av brukere av skiløyper, skileikområdet, turveger og friluftsområdene. Området skal ikke benyttes til sykehusformål i første utbyggingsfase og vil derfor fortsatt brukes som i dag. Dette er sikret ved en rekkefølgebestemmelse. Når boligområdet på Skytterhusfjellet er ferdig utbygget, kan dette medføre større press på nærparkeringslassen til friluftsaktivitetene.

På lang sikt, når sykehuset i fremtiden har behov for å utvide området for sykehusdrift, vil man miste en viktig nærparkeringsplass til friluftsaktivieter. Det påpekes at dette vil være en konsekvens flere tiår frem i tid. Sykehusets parkeringsplass kan på sikt også være tilgjengelig for brukere av frilufstområdene i nærheten på kveldstid og i helger. Dette vil medføre noe lengre avstand til f.eks skileikområdet og lysløypa dersom ikke parkeringsbehovet løses på annen tomt.

Oppsummering av konsekvenser for trafikk

Tiltaket vil ikke føre til trafikkvekst ellller CO^2-utslipp av betydning. Tiltaket fører heller ikke til kapasitetsproblemer på vegnett eller i kryss.

Tiltaket vil ha en «liten negativ» konsekvens for myke trafikanter. Det vil fremdeles være sammenhengende gang- og sykkelveg, men det etableres to nye krysningspunkt, mot dagens situasjon uten krysningspunkt.

7.4 Støy

Dagens situasjon

Støybelastningen på planområdet er kartlagt i tråd med T-1442 «Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging. I retningslinjen er det definert en gul og en rød støysone. Kriteriene for soneinndeling avhenger av type støykilde. Aktuelle kriterier for soneinndeling er gitt i tabell 2.

Tabell 3: Kriterier for soneinndeling i henhold til T-1442.

Støykilde	Gul sone		Rød sone	
	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå i nattperioden* kl 23 – 07	Utendørs støynivå	Utendørs støynivå i nattperioden* kl 23 - 07
Vei	55 dB L_{den}	70 dB L_{5AF}	65 dB L_{den}	85 dB L_{5AF}

*Krav til maksimalt støynivå i nattperioden gjelder der det er mer enn 10 hendelser per natt.

Ved etablering av støyfølsom bebyggelse (sykehus inngår under definisjonen av støyfølsom bebyggelse) anbefales det at støynivå L_{den} utenfor rom med støyfølsom bruk er lavere enn gul støysone. Det anbefales også at maksimalt støynivå L_{5AF} utenfor soverom på natt er under grenseverdi for gul støysone. Rom med støyfølsomt bruk er rom til varig opphold som for eksempel stue og soverom.

I rød støysone er hovedregelen at støyfølsom bebyggelse skal unngås, mens gul sone er en vurderingssone hvor støyfølsom bebyggelse kan oppføres dersom avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold. Retningslinjen anbefaler at følgende forhold innfris for å oppnå tilfredsstillende støyforhold:

- Innendørs støynivå skal ikke overskride grenseverdien satt i Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven (støynivå må tilfredsstille klasse C i NS-8175 «Lydforhold i bygninger Lydklasser for ulike bygningstyper»).
- Alle boenheter skal ha en stille side. Sengerom bør plasseres mot stille side.
- Alle boenheter skal ha tilgang til egnet uteareal med tilfredsstillende støyforhold.

Krav til lydnivå på utearealer fra utendørs lydkilder ved sykehus er gitt i NS-8175 «Lydforhold i bygninger Lydklasser for ulike bygningstyper». Minstekravet for å oppfylle Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven er lydnivå på utearealer ikke overskrider «Nedre grenseverdi for gul sone -5 dB», dvs. 50 dB Lden.

Kartlagt støynivå

T-1442 angir at støynivået skal kartlegges for et prognoseår minst ti år frem i tid. Trafikkprognosen for 2030 som gitt i kapittel 6.3 er derfor benyttet.

Støybelastningen i området er kartlagt og presentert på støysonekart. På støykartene er støynivået 2 m over terreng vist med fargekoder tilsvarende grenseverdiene for rød og gul støysone i tillegg til krav til støynivå på uteområder. Beregningshøyden på 2 m er valgt da dette representerer opplevd støynivå på uteområder. Støynivået er også kartlagt utenfor alle fasader. Det er tatt utgangspunkt i at sykehuset skal bygges i tre etasjer over bakkenivå med en etasjehøyde på 4,2 m.

Støybelastningen på planområdet vises på støykart X001 i vedlegg. Områdene vest og nord for planlagt sykehus vil ligge i gul støysone. Fasadene mot vest og mot nord vil i sin helhet ligge i gul støysone med nivåer opp mot 60 dB Lden, 5 dB over anbefalt grenseverdi. Noen områder øst og sør for bygget vil tilfredsstille krav til uteområder.

Krav til innendørs støynivå vil oppfylles uten spesielle støyreduserende tiltak i fasaden. Krav til stille side tilfredsstilles av alle fasader med unntak av fasadene mot nord og mot vest. Uteområder kan legges øst og sør for sykehuset i de områder hvor støynivået er lavere enn kravet på 50 dB Lden. Større uteområder med tilfredsstillende støynivåer kan oppnås ved å etablere lokale støyskjermer rundt uteområdene. Dette planlegges blant annet rundt det området som per i dag planlegges som terapihage (vest for inngangen).

For å begrense støybelastningen på uteområder og fasader kan man etablere støyskjermer/støyvoller i plangrensen mot E6 i vest og Skytterhusveien i nord. Forslag til plassering er vist på støykartene X002 og X003 i vedlegg som viser støybelastningen med skjermhøyder på henholdsvis 3 m og 4 m over terreng. Det er ikke regulert inn støyskjermer langs E6.

Med skjermer/voller på 3 m over terreng vil det meste av planområdet få en støybelastning lavere enn gul støysone, fasadene i 1. etasje vil også skjermes ut av gul sone. Et noe større område øst for sykehuset vil få et støynivå som er egnet for uteområder.

Med skjermer/voller på 4 m vil også et begrenset område nord for sykehuset få en støybelastning som er egnet for uteområder. Nå vil også 2. etasje skjermes ut av gul støysone.

For å oppnå ytterligere skjermingseffekt må man skjerme en større del av E6 nord og sør for planområdet. Ved å flytte sykehuset lenger øst i planområdet ville man oppnå at alle fasader kommer ut av gul støysone. Tiltak mot støy (lokale og/eller skjerm langs E6) må vurderes når nøyaktig plassering av sykehuset er kjent, og når funksjoner i og rundt sykehuset er fastsatt.

Innvirkning på omgivelsene i driftsfasen

En utbygging av planområdet vil som beskrevet i kapittel 6.3 generere i underkant av 800 ÅDT til og fra sykehuset. I forhold til eksiterende plassering vil belastningen på E6 være tilnærmet uendret, så tiltaket vil ikke ha noen innvirkning på støybelastningen langs E6. Det vil bli noe mer støy rundt planområdet knyttet til aktivitet på sykehuset. I hovedsak vil dette være knyttet til bilturer til og fra sykehuset. All denne trafikken vil gå mot E6 og vil ikke berøre noen nærliggende boligbebyggelse. Støymessig vil en utbygging av området ikke ha noen negative konsekvenser for støybelastningen i området.

Bygge- og anleggsstøy

Den nærmeste boligbebyggelsen ligger ca. 300 m nordøst for planområdet. Ved normal bygge- og anleggsvirksomhet vil anbefalte støygrenser som gitt i T-1442 overholdes uten videre tiltak. Svært støyende aktivitet som spunting og pigging vil kunne overskride anbefalte grenseverdier for kveld, natt og søn-/helligdag. Slik aktivitet anbefales derfor utført på dagtid i ukedagene. Om slik aktivitet likevel vil forekomme forutsettes det at anleggseier følger anbefalingene som gitt i T-1442 angående varsling og dialog med naboer.

Det forutsettes at all anleggstrafikk skal gå langs E6. Her er trafikkbelastningen så stor at anleggstrafikk ikke vil medføre noen økt støybelastning på omliggende bebyggelse.

7.5 Landskaps – og terrengforming

Beskrivelsene baserer seg på faglige vurderinger utført av VERTE landskap – arkitektur AS. Det er utarbeidet 3D visualiseringer av bygningsvolumene i landskapet for å illustrere de synlige konsekvensene av prosjektet.

Metode

Landskapsmessige konsekvenser av et tiltak vurderes ut fra to kriterier:

1. Landskapets verdi (skala: liten – middels – stor verdi)
2. Tiltakets omfang (skala: stort positivt omfang – stort negativt omfang)

Vurderingen av landskapets verdi justeres av landskapets sårbarhet for inngrep. Analysen omfatter sykehusets innvirkning på landskapsbildet. Terrengets og tomtens egnethet til sykehuslokalisering, samt foreslåtte tilpasninger til terrenget beskrives. Konsekvenser for landskapet blir kommentert i et eget avsnitt, og mulige avbøtende tiltak vil kommenteres med en oppsummering til slutt.

Omfang og verdivurdering

Landskapet er definert som landskapskategori Fjordene i Finnmark i tråd med den europeiske landskapskonvensjonen. Det er ikke utført en mer detaljert definisjon over landskapstypene i regionen.

Visuell påvirkning er vurdert som synlighet hovedsakelig fra adkomst langs E6 fra nord og sør, fra at par lokaliteter langs fv. 51, samt fra vegen rundt Andrevann. I tillegg har vi vurdert avstandsvirkning fra nærliggende høydedrag. Under visuell påvirkning har vi vurdert mulige brudd på horisontlinje, skjemmende terrenginngrep og beslagleggelse av areal.

Landskap og landskapsverdier i influensområdet

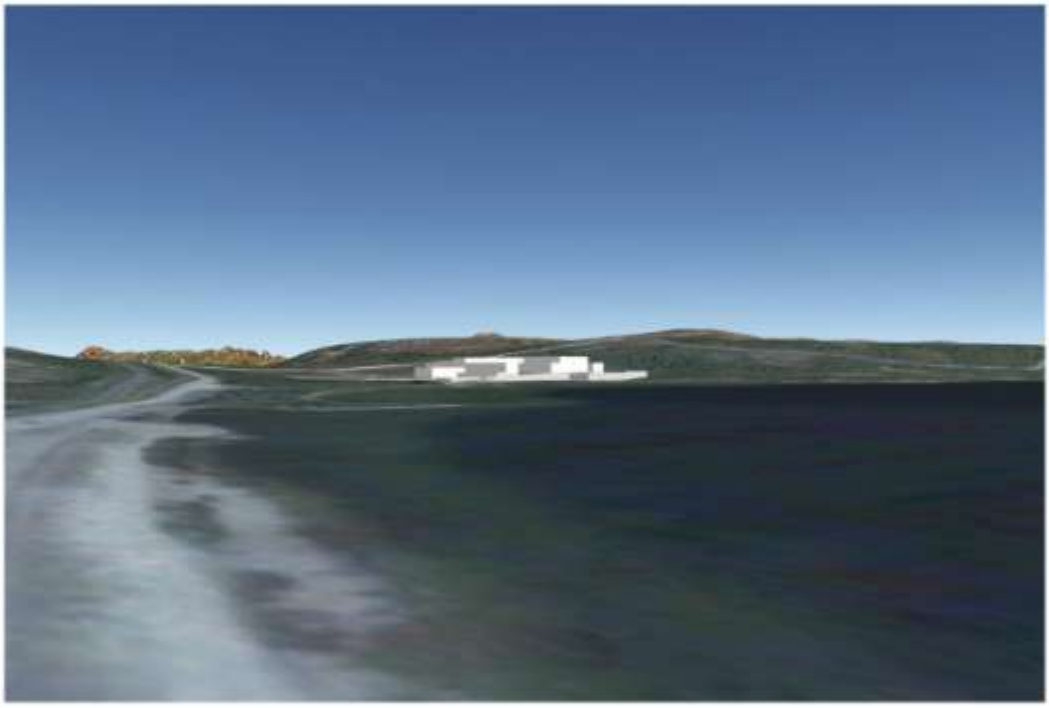
Planlagt sykehusområde dekker hele arealet mellom E6 i vest, regulert fv. 51 mot nord og Skytterhusfjelldraget mot øst. Planområdet grenser helt ned mot Andrevann mot sør.

Landskapets hovedtrekk er en stor åpen myrflate (ca. 37 da) mellom Førstevann og Andrevann, med mer åpne fjellpartier som avgrensning mot vest og øst. Sykehusets bygninger er plassert på flaten (ca. 26 da) mellom kanalen fra Førstevann i vest og stigningen mot Skytterhusfjellet i øst, mens parkeringsplassen og adkomstveg ligger på flaten vest for kanalen.

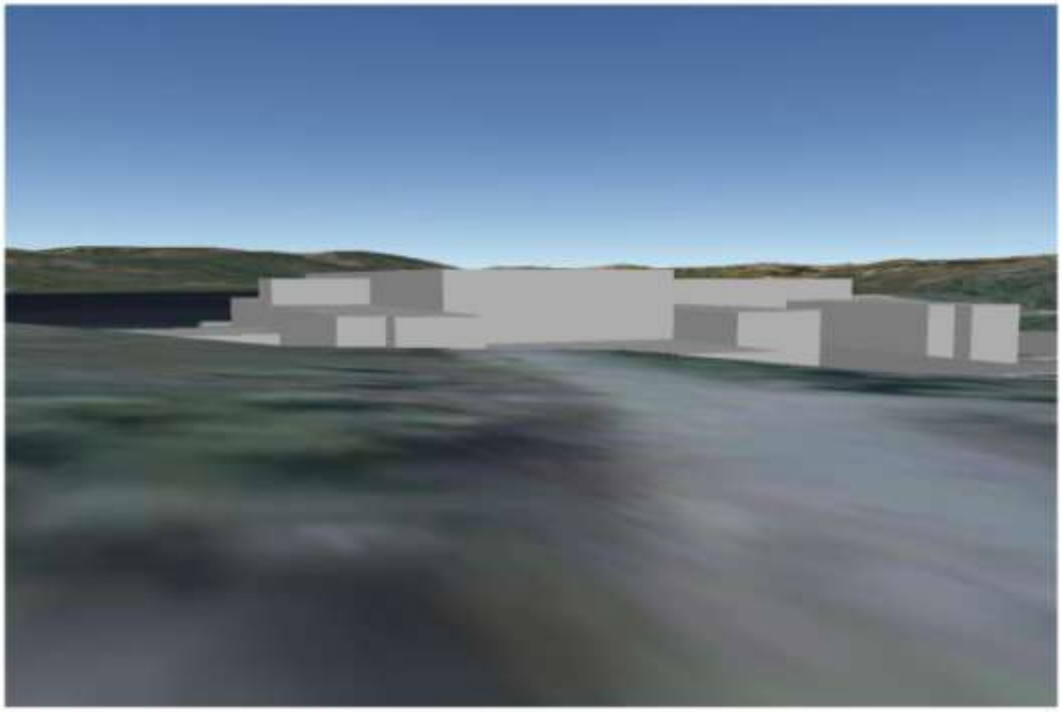
Den visuelle analysen viser at horisontlinjen ikke brytes fra adkomst langs E6 fra nord og sør, som er de viktigste standpunktene hvor en først ser sykehuset på avstand. Fra Fylkesveg 51 og vegen rundt østsiden av Andrevann vil høyden opp mot Toppfjellan (174 moh) mot vest forhindre at horisontlinjen brytes. Det eneste unntaket er utsikten fra fv. 51 mot vest; herfra brytes horisontlinjen mot Toppfjellan (se Figur 16- standpunkt 7).

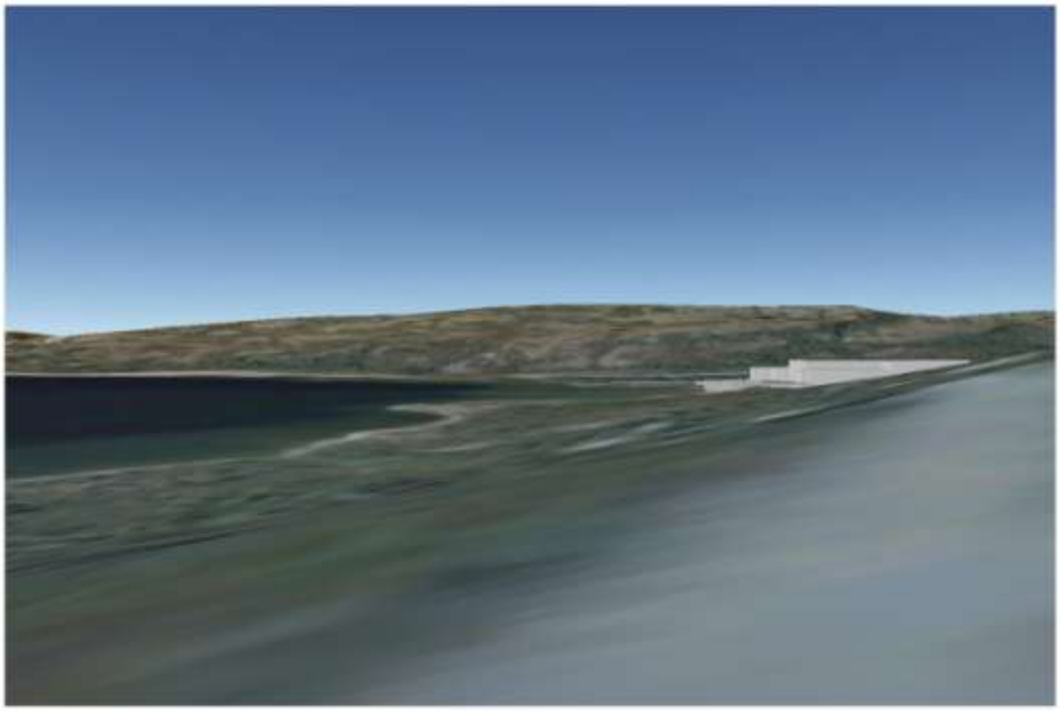
Figur 14: Oversikt over visuelle standplasser.

Figur 15: Standpunkt 2 - utsikt langs E6 fra sør.

Figur 16: Standpunkt 7 – utsikt fra fv. 51 mot vest.

Figur 17 Standpunkt 8– utsikt fra vegen på østsiden av Andrevann mot vest.

Figur 18: Fugleperspektiv sett mot sør.

Planområdet ligger i et flott naturlandskap med utsikt sørover mot Andrevann. Beliggenheten ved Andrevann gir landskapskvaliteter med stor verdi. En turistetablering ligger i det nordøstre hjørnet av Andrevann, men utover det finnes det ingen tilrettelegginger langs vannkanten innenfor prosjektområdet. Landskapet langs Andrevann har et stort potensial som en positiv landskapskvalitet for det framtidige sykehuset.

Kanalen som forbinder Førstevann og Andrevann gir kvaliteter av stor verdi til landskapet. Kanalen har i dag ikke noen kjent funksjon utover å regulere vannstanden i de to vannene, men har et stort potensial som en positiv landskapskvalitet for det framtidige sykehuset.

Våtmarksområdet/flomområdet som ligger mellom kanalen og Andrevann bidrar også positivt til landskapets kvaliteter med andre vegetasjonssamfunn, gunstig lokalklima og en dynamikk som gir varierte opplevelser gjennom årstidene.

Tomten har et markdekke som består av lyng på fjellgrunn og åpen gress-/myrvegetasjon med felt og grupper av vierarter og lave bjørketrær. En variert og mangfoldig vegetasjon er en positiv opplevelseskvalitet ved planområdet, og vegetasjonens hovedtrekk bør sikres og ivaretas som en positiv kvalitet for sykehusprosjektet.

De landskapskvalitetene som er beskrevet her er vitenskapelig dokumentert å ha positiv helsebringende effekt gjennom å bidra til opplevelser av vær og klima, årstidene, fugle- og dyreliv, naturens kontinuitet, livets syklus og seg selv som en meningsfull del av naturen.

Konsekvenser landskap

Store terrenginngrep mot Skytterhusfjelldraget mot øst bør unngås. Sykehusets bygninger bør i størst mulig grad plasseres slik at fjellsprengninger ikke blir nødvendig. Hoveddelen av sykehusets bygninger er foreslått plassert på den flate delen av planområdet, men framtidige utvidelser bør ikke lage store inngrep i fjellterreng mot øst.

Figur 19: Viser skisse av nytt sykehus plassert ved Andrevann.

Det er relativt store volumer som skal inn i planområdet. Hvordan dette volumet vil stå fram i landskapet vil påvirkes av fargebruk på fasader og tak. Slik de foreløpige skissene av sykehuset viser vil en avdempet fargebruk medføre at sykehuset vil tilpasse seg landskapet på en god måte både sommer og vinter. Dette vil være et svært viktig prinsipp for å dempe bygningenes dominerende virkning i landskapet.

Beliggenheten ved Andrevann viser en adkomstveg mellom sykehusbygningene og vannet. Fronten mot vannet er et sterkt vertikalt element. Adkomsten ligger på en rampe som går fra ca. + 2 m og opp til ca. + 5 m over vannivå. Fronten mot Andrevannet vil være orientert rett mot sør, med muligheter for kontakt ned mot vannet. Dette vil være det mest attraktive området for uteopphold i planområdet. Dette er en landskapskvalitet med stor verdi hvor potensialet bør utnyttes i den videre bearbeidingen av planforslaget.

Kanalen bør beholde sin nåværende plassering og innarbeides i planforslaget som en landskapskvalitet med stor verdi for det framtidige sykehuset. Dette er det tatt hensyn til i reguleringsplanen og illustrasjonsplanen slik at denne kvaliteten er sikret, og vil kunne utgjøre en enda større positiv kvalitet i det framtidige anlegget.

Våtmarksområdet vil bli noe berørt, men hoveddelen vil bli bevart slik at dette kan videreføres som en landskapskvalitet med stor verdi for del av sykehusets nære naturområde.

Parkeringsplassen vil ligge på den åpne flaten vest for kanalen. Det er ønskelig å forhindre terrenginngrep i fjellet også her. Eksisterende vegetasjon bør beholdes som en buffer mot E6.

Avbøtende tiltak

For å forhindre store terrenginngrep i fjellskråningen mot øst bør framtidige utvidelser av sykehuset bør legges nordover eller tilpasses terrenget.

Den visuelle påvirkningen bør vurderes også ved utvidelser av bygningsmassen slik at volumene ikke vil sperre utsikten og bryte horisontlinjen, spesielt fra høydedraget mot øst og ned mot sykehuset.

Potensialet med sørvendt orientering og kontakt ned mot vannet bør utnyttes som en landskapskvalitet med stor verdi. De varme sommervindene kommer fra sør, og med skjermede uteplasser orientert mot sør vil en kunne forlenge utesesongen med mange måneder og skape attraktive aktiviteter for pasienter og besøkende.

Kanalen og våtmarksområdet vil være utsatt under anleggsperioden, og må sikres og følges opp spesielt slik at kvalitetene ikke forringes/ødelegges.

Parkeringsplassen bør tilpasses det eksisterende terrenget slik at det ikke gjøres terrenginngrep med negativt omfang i fjell.

Oppsummering landskap

Bygningsvolumene er lagt på den største åpne flaten øst for kanalen, og nær vannet slik at potensialet for å tilrettelegge for aktivitet og uteopphold i et sørvendt område nær vann er gode.

Plasseringen gir begrenset visuell påvirkning langs E6 fra nord og sør fordi horisontlinjen ikke brytes og fargebruken er vist i harmoni med omgivelsene gjennom ulike årstider. Horisontlinjen brytes sett fra fv. 51 mot sykehuset mot vest. Ved utvidelser bør visuell påvirkning spesielt fra dette standpunktet undersøkes.

Eksisterende vegetasjon bør beholdes i størst mulig grad for å gi gode lokalklimatiske forhold. Det plantes inn ny vegetasjon for å skape lé der det er behov for å bedre lokalklimaet og øke sesongen for uteliv.

Kanalen og våtmarken sikres og tilrettelegges som landskapskvaliteter for sykehuset. De vil sikre en kontinuitet i landskapets hovedtrekk, gi en høy biodiversitet og legge til rette for helsebringende aktivitet. Kanalen og våtmark vil være særlig utsatt under anleggsperioden, og må sikres spesielt.

7.6 Energi og materialbruk

Dagens situasjon

Helsetjenestens rolle når det gjelder klimagassutslipp er beskjeden, uten at det finnes noen samlet oversikt. Det foreligger heller ikke data for samlet energibruk eller sammensetningen av denne energibruken i helseforetakene. Det er klart at helsesektoren besitter en stor bygningsmasse med et potensielt miljøforbedringspotensiale. Statistikk fra ENOVA viser at sykehusene ligger over gjennomsnittet i energiforbruk pr kvadratmeter i oppvarmede rom. Samtidig svinger forbruket med opp mot 100 prosent mellom noen undersøkte sykehus. Potensialet og muligheten for innsparinger vil derfor variere. Om lag 3/4 av innfyrt energi er strøm. Elektrisitet er en høyverdig energiform som er dårlig egnet til oppvarming. Miljøvennlige og konkurransedyktige alternativer er fjernvarme eller annen vannbåren varme basert på biobrensel. (Kilde: Sykehus og miljø, sektorvis miljøhandlingsplan og helseforetakene. 2003. Bergfald & Co as på oppdrag fra Helsedepartementet.)

Nye tekniske forskrifter og energiforskrifter setter strenge krav til bygninger. I forbindelse med sykehusets tidlige planfaser er det etterstrebet et fremtidsrettet anlegg også i bruk av materialer og energiløsninger.

Sør-Varanger kommune har en målsetting innen energieffektivisering om å gjennomføre energieffektiviserende tiltak i kommunal bygningsmasse, anlegg og virksomheter, samt legge til rette for gjennomføring av energieffektiviserende tiltak for innbyggere og virksomheter i kommunen.

I overordnet teknisk program (OTP) er det satt krav til energibruken. Spesifikt er det stilt krav til at sykehuset skal tilfredsstille energiklasse B. I skisseprosjektet er det imidlertid utredet at man kan bygge et sykehusbygg i energimerkeklasse A.

Valg av energikilder

Bygningsutformingen har fokus på en energieffektiv areal- og funksjonsplanlegging. Bygningsmessige forhold som går på U-verdier i alle konstruksjoner inkl. vinduskonstruksjoner behandles spesielt. Tetthet av bygningen eller infiltrasjon og minimering av kuldebroer ivaretas.

Tekniske installasjoner som behovsstyring av ventilasjon, lys og varme er et viktig tiltak.

Automatikk, styringssystemer på alle nivå og oppfølging gjennom brukervennlige SD- og EOS-program, i tillegg til spesifikasjoner og krav til Sykehusspesifikt utstyr vektlegges.

Bygget skal sertifiseres og få et sertifikat basert på beregnet og etter hvert reell energibruk. Sertifikatet skal oppdateres med periodiske intervall og skal henges opp synlig. Kontrollrutiner som periodisk kontroll av energianleggene vil bli integrert i serviceavtaler med entreprenører/leverandører eller med andre sertifiserte aktører.

For å oppnå gode energiløsninger er følgende forhold vektlagt:

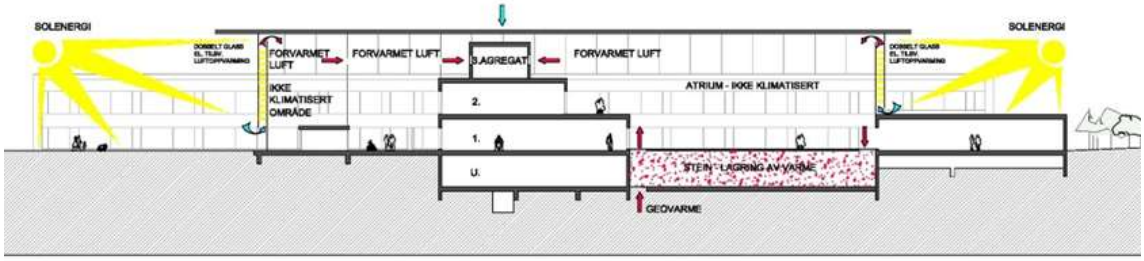
- Bygningsmessige forhold vedr. forbedring av alle U-verdier (isolasjon)

  - Kuldebroer
  - Infiltrasjon (tetthet)
  - Vinduskonstruksjonen (glass og ramme)
- Utnyttelse av solavskjermingssystem for å gi bedre dagslysforhold samt redusere behovet for kunstig belysning og redusere kjølebehov (frikjøling)
- Behovsstyring av belysning (lux-styring)
- Gjenvinning av tappevann. Alt gråvann regnes gjenvunnet med 50 % virkningsgrad.
- Installasjon av varmepumpe hvor en utnytter begge sider av pumpen både til kjøling og oppvarming. I Kirkenes regnes all kjøling å kunne benytte frikjøling dvs. bruk av Andrevann som grunnlag / kilde for varmepumpe og frikjøling. Det regnes med at varmepumpen dekker 85 % av varmebehovet.
- Ventilasjonsgjenvinningen er økt til gjennomsnittlig 70 % (60-75 %).
- Lav SFP-faktor (Specific Fan Power)
- Utnyttelse av atrium for forvarming av ventilasjonsluft
- Behovsstyring av alle tekniske komponenter (ventilasjon, lys, mm)
- Aktiv kontroll på alt sykehusspesifikt utstyr vedr. driftstid, krav til utstyrsleverandører mm.
- Tilknytning til fjernvarmeanlegg dersom dette blir anlagt.

Som del av skisseprosjektet er det vurdert ulike former for energibesparende tiltak og resultatet er at prosjektet kan nå energimerkeklasse A. I tillegg til tiltak som sparer energi, har det også vært vurdert tiltak som kan produsere energi. Det er et siktemål at bygninger på sikt selv skal kunne produsere den energien som benyttes.

Som del av dette er det utarbeidet en løsning hvor et av gårdsrommene bygges inn: På nord og sydsiden etableres det doble glassfasader. Uteluften trekkes inn gjennom de doble fasadene og vil med dette varmes noe opp. På denne måten heves temperaturen i det innelukkede gårdsrommet. Luften trekkes herfra og inn i ventilasjonssystemet. Dette medfører at man sparer energi ved at lufttemperaturen i luften inn til aggregatene er noen gradere høyere enn om man tar den direkte fra det fri. Dette sparer energi, og gir i tillegg et overdekket uteareal som ikke varmes opp, som kan være ettertraktet i Kirkenes. Man vil også spare en mindre andel på mindre varmetap i de fasadene som vender inn mot atriet. Det tenkes også etablert et magasin i bakken i atriet som tar opp varmen når temperaturen blir høy og at denne benyttes i kjøligere perioder.

Det har vært sett på som viktig å medta innovative løsninger i nye større bygg. I den videre planleggingen av prosjektet vil det bli vurdert kost-nytte av denne og andre løsninger for å vurdere om de skal realiseres eller ikke.

Figur 20: Mulig løsning: Snitt gjennom atriet med energiproduksjon.

Materialbruk

Det er søkt å lage et fremtidsrettet anlegg også i bruk av materialer og energiløsninger. Det benyttes konstruksjoner og materialer som er kjente, robuste og har lang levetid. I alle synlige overflater søkes det bruk av naturmaterialer.

Konstruksjon

Bygget oppføres med plasstøpte konstruksjoner i underetasje og dekke i 1.etasje. Dekke i 2., 3.etasje og over 3.etasje utføres med hulldekker. Søylesystem skal vurderes i forprosjektet.

Utvendig materialbruk

På utvendige fasader anvendes i hovedtrekk naturmaterialer som naturstein, glass og trekledning samt metall/kobber. Som hovedmateriale i fasadene er foreslått bruk av gjennomimpregnert og modifisert tre som vil tåle det vekslende og delvis kalde klimaet i Kirkenes. På takflater anvendes takpapp og på synlige takflater beplantes disse med takvekster som gir grønne tak. Terrasser utføres med dekke av egnete tresorter. Vinduer, glasspartier og ytterdører utføres med pulverlakkerte metallprofiler.

Innvendig materialbruk

På de innvendige bygningsdeler er det tatt hensyn til hensiktsmessig drift og vedlikehold, renholdsvennlighet og sklisikkerhet. Som gulvbelegg i de ulike delene av sykehuset benyttes avhengig av funksjon vinyl, linoleum og tre i tillegg til naturstein i vestibylen og hovedkorridoren i 1.etasje.

Vegger bygges generelt som lette innvendige gipsplatevegger og de innvendige fasader utføres med trekledninger. Glasspartier og innvendige vinduer utføres i pulverlakkerte stål- eller aluminium. Innvendige dører utføres generelt med pulverlakkerte stålkarmer og med laminat dørblad. Tre benyttes som dørblad i deler av fellesområdene.

Trapper og heiser utføres med tregulv og rekkverk mv. utføres i stål og glass. Himlinger utføres i det vesentligste som modulære akustisk regulerende stålkassetter eller systemhimlinger med mineralullplater. Fast inventar utføres i forhold til funksjon i rustfritt stål, tre, laminat eller aluminium.

7.7 Naturmiljø

Dagens situasjon

Dyrelivsfredning Kirkeneshalvøya

Det er vedtatt dyrelivsfredning Kirkeneshalvøya (20.10.1961): ”*I henhold til lov om naturvern av 1. desember 1954, § 1, 1. ledd, skal alle pattedyr og fugler være fredet hele året på statens grunn på Kirkeneshalvøya i Sør-Varanger herred, Finnmark fylke.*” Med Kirkeneshalvøya menes i denne forbindelse området mellom Pasvikelva og Langfjorden begrenset i sør av en linje fra nordvestre hjørne av Boris Gleb (grensemerke 211) over Bjørnevatnet langs Bjørnelva til Langfjorden. Dette innebærer forbud mot plukking, innsamling og jakt, men ikke biotopvern.

Hettemåke - hekking i bekk mot Førstevann

Det er kjent at det finnes hettemåke (*Larus ridibundus*) i nærheten av planområdet, og at kanalen/våtmarksområdet mellom Første- og Andrevann brukes til hekking for arten. Hettemåke har status som nær truet (NT) i norsk rødliste. De tradisjonelle hekkelokalitetene til norske hettemåker har vært myr- og sumpområder ved ferskvann. Arten er i tilbakegang i Norge, men det er uklart i hvilken grad og hvorfor. Hettemåke er en generalist, som både kan finne næring på land, i ferskvann og i sjøen. Det er derfor vanskelig å tenke seg at næringssvikt er årsaken til nedgangen. Hettemåke er en trekkfugl som hekker i kolonier. I år med lite mat gir de ofte opp hekkingen og forlater gjerne koloniene. I følge Norsk Ornitologisk Forening har toppender, horndykkere og forskjellige vaderarter stor nytte av hettemåkekoloniene. Noen hettemåker overvintrer i Norge.

Det er i databasen Miljøstatus også vist til observasjoner av storlom (*Gavia arctica*) i Andrevann. Storlom har status som nær truet (NT).

Kartlegging av fuglefauna og naturtyper i planområdet

Det er gjennomført kartlegging av fugl og yngleområder for fugl og av naturtyper sommeren 2011: Bioforsk-rapport nr. 54/2012 Registrering av fuglefauna og vurdering av naturtyper ved Andrevann (Paul Eric Aspholm & Erling Fjelldal), Bioforsk. Rapporten ligger som vedlegg

Det er gjennomført tellinger og observasjoner av fuglefauna i området, og det ble ikke påvist hekkende arter med truet status, annet enn strandsnipe ved undersøkelsen i 2011.

Den østre del av området og det meste av sykehustomta er av en slik påvirket karakter at de har lav verdi som naturtype og når ikke opp til lokal verdi. Mesteparten av området øst for kanalen er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. Det går en gang-/sykkelveg gjennom området (bygget på 80-tallet), som forbinder Hesseng med Kirkenes. Rett øst for aktuell lokalisering av sykehuset går det lysløype som forbindes med arealene nord for Skytterhusveien med bro. Det er bygget hus og andre bygningsinstallasjoner innenfor planområdet. Videre er mesteparten av området vest for gangveien inngjerdet med rein på beite. I innhegningen er beitetrykket betraktelig.

På området hvor det nye sykehuset planlegges bygget har det vært drevet snøhotell (Gabba/Radius Kirkenes) siden 2006. I forbindelse med hotellet drives det også andre aktiviteter som reinsdyrkjøring, hundekjøring, scooterkjøring og andre turaktiviteter, i hovedsak på Andrevann.

Det renner en bekk mellom Andrevann og Førstevann. Fra Andrevann, vest for aktuell sykehuslokalisering, renner bekken gjennom et mindre våtmarksområde.

Området på vestre siden av kanalen er påvirket av mye menneskelig aktivitet, både ved at det er gravd og bygd veger (E6 og gang-/sykkelveger, samt parkeringsplasser). Her går det også høyspent og annet

linjenett. Videre har det vært hogget og ryddet i deler av bjørkeskogsbeltet i denne delen for noen år siden. Selve bekken mellom Andrevann og Førstevann er gravd med maskin til en kanal. Kartleggingen av naturtyper viser at området mot E6 på vestsiden av bekken/kanalen består av rikere bjørkeskog. Selv om området er sterkt belastet med trafikk, hogst etc, så er det her rikere vegetasjon med for eksempel orkideer (flekkmarihånd Dactylorhiza maculata og muligens brudespore Gymnadenia conopsea).

Konsekvenser av tiltaket

Det er tydelig at hele området nært Kirkenes i lang tid har vært påvirket og eksponert for menneskelig aktivitet. Rester etter tyskernes aktiviteter under annen verdenskrig, gravinger, bygging av infrastruktur som kabelgrøfter, grøfter, diker, gang-/sykkelveger, bygninger, hogst, beite og planeringer er fremtredende i hele området. Nesten alt i dette området er sterkt påvirket. Området kan heller ikke kategoriseres som kulturlandskap på grunn av endringene gjort over kort tid.

Videre fremover vil Skytterfjellet vil bli bygget ut både med private boliger og industri-/forretningsbygg, området vil bli innlemmet som en del av byen Kirkenes. Effekter av trafikken vil tilta og mengden mennesker som bruker områdene og ferdes der vil øke.

Ingen av fugleartene som hekker eller muligens hekker innenfor planområdet er sjeldne eller truede, unntatt strandsnipe. Rødlistearten hettemåke hekker i våtmarksområdet nord for planområdet. En del av området brukes av arter som er oppført på den norske rødlista. Planområdet består av flere typer av habitater. Strandsonen er et viktig element sammen med våtmarksdelen (myr og krattvegetasjon) ved bekken/kanalen mellom Andrevann og Førstevann. Områdene rundt bygningene til Snøhotellet (Gabba/Radius Kirkenes) gir tilholds- og furasjeringsmuligheter for en del antropofile arter. Den østlige delen av området av den foreslåtte tomta er relativt lite artsrik og har også noe lavere antall individer, spesielt i innhegningen med sterkt beitetrykk.

Bygging av sykehus med mer vil ha negativ effekt på fuglefaunaen som oppholder seg i planområdet. Sterk påvirkning i dette området kan gi negative effekter til biotoper for flere viktige hekkende arter i områder utenfor. Utbyggingen av Skytterhusfjellet påvirker også dette.

Den østre del av området og det meste av sykehustomta innehar våtmarks- og krattvegetasjon som er viktig i dette området, ikke minst fordi påvirkning og avrenning her vil kunne ha effekt videre nedstrøms i vassdraget (mot nord, Førstevann).

Det er viktig at avrenning fra både sykehuset, eventuelle andre bygg og tette overflater ivaretas av den tekniske infrastrukturen som etableres i området, for å unngå uønskede effekter nedstrøms i vassdraget. Det er utslipp til vassdraget med påvirkning på våtmarksområdene mellom Første- og Andrevann som vurderes som den største trusselen mot hettemåke og andre fugler med tilknytning til vann. Detaljert utforming av overvannsløsninger gjøres i forprosjektet, og det er hensiktsmessig at løsningene da diskuteres med sikte på hva som aksepteres i forhold til kvalitetene i det naturlige vassdraget.

Når det gjelder vannstanden i kanalen mellom Andrevann og Førstevann reguleres denne av Sydvaranger gruver som har konsesjon til å benytte vannet til sitt prosessanlegg. Tiltaket nytt sykehus vil da ikke kunne påvirke vannstanden i kanalen som medfører eventuelle konsekvenser for hekkende fugl.

Sykehuset er planlagt slik at man minsker de negative effektene ved at det er lagt mot øst og at det blir buffersoner nok mot våtmarkene og at avrenningen sikres. Videre tiltak kan være å utføre ulike beplantninger og revegeteringer som øker habitatverdiene for fuglefaunaen.

Totalt vurderes konsekvensen for naturmangfold til å bli liten til middels negativ som følge av utbygging av sykehuset.

Forholdet til Naturmangfoldloven er omtalt under kapittel 5.5.

7.8 Teknisk infrastruktur

Dagens situasjon

Vannforsyning og avløpsnett

Det går en 500 millimeter hovedvannledning, som går mellom Kirkenes til Hessengområdet, gjennom planområdet. Denne forsyner hele Kirkenes, og det finnes ingen alternative ledninger. Nær Kirkenes finnes det magasin med ca. ett døgns vannreserve. Det er også etablert en 280 millimeter ledning til Skytterhusfjellet vest i nordlig del av planområdet. Det er per i dag etablert vannledning og avløpsledning samt overvannsledning til Gabba. Kommunalt avløpsnett er etablert på nordsiden av Førstevann.

Strømforsyning

Det går en 22kV høyspentlinje inn på planområdet. Dette inkluderer master og nettstasjon ved lokalitet «Nye Andrevann». Det er nedgravd lavspentledninger i planområdet, blant annet i myra og langs Skyttehusveien.

Regulering av Andrevann

Andrevann er et regulert vassdrag, for bruk av prosessvann for Sydvaranger Gruve AS. Det er gitt konsesjon for regulering for å løfte vannspeilet i Prestvannet. Konsesjonen innebærer at nivået i Andrevann kan variere mellom 45,55 høyest og 44,55 lavest.

Konsekvenser av tiltaket

Vannforsyning

Kommunens hovedvannledning må høyst sannsynlig flyttes som følge av bygging av nytt sykehus. Det er flere alternativer for traseer og løsninger for omleggingen av hovedvannledningen. Dette vil prosjekteres som en del av sykehusets forprosjekt. Grunnundersøkelsene vil også ta i betraktning hvor ledningen kan flyttes. Når trase for hovedvannledning prosjekteres vil det også vurderes alternative ledningsmaterialer. Det som er viktigst å ivareta er forsyningen til Kirkenes, og progresjonen i omleggingen må sikre at det til en hver tid er nok vann i henhold til behovet i Kirkenes. En eventuell sammenkobling mellom del av eksisterende ledning og en omlagt ledning må planlegges slik at reservemagasinet har tilstrekkelig kapasitet til omkoblingsperioden.

Sykehusets oppkobling til den kommunale vannledningen gjøres mest hensiktsmessig inn mot en omlagt hovedvannledning.

I planområdet er det aktuelt å anlegge et nedgravd reservemagasin på ca. 100 m3 for tosidig forsyning til sprinklervann. I tillegg medtas et mindre magasin til reservevann på forbrukssiden. Et trykkøkningsanlegg for hvert av forsyningsmagasinene plasseres i et eget bygg ved magasinene. Fra magasinet og inn til sykehuset legges 3 parallelle vannledninger, en trykkledning direkte fra kommunalt ledningsnett, en ledning for reserve sprinklervann og en ledning for reserve forbruksvann.

Brannhydranter/brannkummer plasseres jevnt rundt sykehuset. Vannforsyningen til brannvannuttakene skjer via vannledninger som legges i kulvert under kjellergulv.

Det ligger en trykkøkningsstasjon på den delen av eiendommen som på lang sikt kan være aktuell for en videre utbygging av sykehuset/andre helsetjenester (ved parkering for skileik etc). Stasjonen er relativt stor med 6 pumper og nødstrømsaggregat, med vanntrykk inn på stasjonen 4 bar og ut 7 bar, for å sikre tilstrekkelig brannvann. Bygget er en plasstøpt stasjon, slik at det evt. må bygges en ny stasjon nærmere lysløypa eller på nordsiden av vegen til Skytterhusfjellet dersom arealet på sikt trengs til utbyggingsformål.

Avløp

Spillvannet fra sykehus må mest sannsynlig pumpes til kommunalt avløpsnett på nordsiden av Førstevann. Pumpeledningen legges som ”sjøledning” nedsenket gjennom vannene og som grøft mellom vannene og til tilkoblingspunktene i begge ender.

Sør-Varanger kommune holder på å bygge ett felles avløpsrenseanlegg for hele Kirkenes, det blir derfor ikke behov for slamavskiller for avløp fra sykehuset.

Strømforsyning

22kV linjen som går over planområdet må legges om. Tilkoblingspunktet for strømforsyning vil skje på nettstasjon ved Førstevann. For å forsyne nytt sykehus med strøm må det bygges en ca. 2000 m høyspentkabel fra nettstasjon på andre siden av Førstevann. Det må også avsettes nok areal i bygget for plassering av transformator med tilhørende høg- og lavspentanlegg.

Høyspentmast og nettstasjon kommer i konflikt med planlagt parkeringsplass P1 og P2. Masten og nettstasjonen kan eventuelt flyttes til mast nærmere E6. Masten må stå minst 6 m fra E6 og det skal ikke ligge bygg nærmere enn 6m fra høyspentmasten med 22 KV. Lavspentledninger må legges om ved utskifting av masser i myra.

Regulering av Andrevann

Konsesjonen tillater en variasjon i Andrevann for vannstand mellom 44,55 m og 45,55 m. Dette innebærer at sykehusets underetasjenivå bør ligge på kote 46. Det vurderes at det er liten risiko knyttet til reguleringen av Andrevann og til dam ved Prestvann. Det vises også til ROS-analysen.

Vurdering for teknisk infrastruktur: Tiltaket medfører vesentlige inngrep i sykehusets omgivelser som følge av nødvendig framføring av infrastruktur til sykehuset. Den største påvirkningen vil være omlegging av hovedvannledningen. Omlegging av teknisk infrastruktur er tiltakshavers ansvar.

7.9 Geoteknikk og grunnforhold

Dagens situasjon

Det er myrlendt og delvis våtmark på østsiden av kanalen. Tidligere grunnundersøkelser for vestre del av tomten viser fjelldybder fra eksisterende terreng på 4 – 10 meter. For østre del av tomten registreres det fjell i dagen enkelte steder. Det er i øst også registrert leirlag med varierende tykkelser.

Den sørlige delen av tomten avgrenses av Andrevann.

Konsekvenser av tiltaket

Grunnundersøkelsene er nylig utført, men rapport foreligger enda ikke. Grunnboringer skulle gjennomføres i februar 2012, men grunnet usikkerhet rundt eksplosiver i bakken, ble det nødvendig med andre undersøkelser først. Helse Finnmark har via Helsedepartementet og Forsvarsdepartementet forespurt Forsvarsstaben om en vurdering av eksplosivrisiko. Foreløpige tilbakemeldinger derfra var at det er en risiko i planområdet, og at man ikke uten videre kunne gjennomføre grunnboringer i området. Det ble tidlig i mai gjennomført en metalldeteksjon. I en foreløpig tilbakemelding fra Forsvarsstaben er det oppgitt følgende: «*På tomten til Kirkenes nye sykehus var det svært få og til dels små utslag på metall i bakken. Det var større utslag nær veier, gangveier og installasjoner tilhørende Radius. Disse utslagene er mest sannsynligvis på kabel og rørgater samt eventuelt armeringsjern oa… En ønsker å presisere at det gis ingen garanti fra Forsvarets side at grunnen under hvert borepunkt er fritt for ammunisjon. Dette skyldes flere årsaker. Det er imidlertid stor grunn til å anta at det etter søket virkelig er trygt å bore. Hvorvidt fjernstyrt eller manuell styrt boring skal nyttes er opp til byggherre å avgjøre*.»

Det er tidligere gjort noen undersøkelser for vestre del av tomten med sonderinger til fjell og analyser av løsmasser over fjell. Nye undersøkelser vil kunne gi verdifull kunnskap om fjelldybder og kvalitet på massene over fjell. Kvaliteten på løsmassene vil påvirke forsterkningslaget for veger og plasser. Bygningen vil på det meste ligge på fjell, eller med korte peler til fjell: Bygget planlegges direktefundamentert på fjell. Det antas da graving til fjell med pilarer fundamentert på fjell og forankret med fjellbolter. Dersom dybden til fjell overstiger 2-4 meter fra laveste gulvnivå, bør det vurderes pelefundamentering. Det da vil kunne bli en kombinasjon av pilarer til fjell og peler til fjell. Grunnundersøkelsene vil avgjøre om det er behov for pelefundamentering for deler av bygget.

Innkjøringsveg og parkeringsplass vil ligge på myr, her vil man måtte fjerne torvlaget på 1-2 m over løsmasser og fylle på med stabiliserende masser og et bærelag på toppen. I området med myr (torv) er det mellom 5 til 7 m til faste masser, om de faste masser er fjell vil bli avklart ved grunnboringene. Det vurderes som kurant å skifte ut de øverste massene i myra, og legge på et dekke som egner seg som grunnlag for parkeringsplass. Dette gjøres tidlig i byggefasen, slik at setningene tas i byggeperioden før bruk til parkering.

Man vil forsøke å oppnå en best mulig massebalanse for tomten med hensyn til omfanget av sprengningsarbeider og behovet for sprengstein som fyllmasse. Behovet for et mobilt knuseverk bør også vurderes dersom omfanget av sprengningsarbeidene blir stort. Det vil være behov for mineralske masser som tilfylling under bygget, mot kjellervegger og ringmurer, i forbindelse med utomhus konstruksjoner samt til bærelag og forsterkningslag for veger og plasser.

Dersom kjeller plasseres under vannivået for Andrevann må konstruksjonene i dette området utføres vanntette. Dette legger føringer for tekniske løsninger med hensyn på yttervegger og bunnplate der det også vil kunne bli behov for forankring mot oppdrift. Betong kan gjøres vanntett. I tillegg bør også membraner vurderes.

Vannulemper i byggetiden må også vurderes i form av for eksempel en vanntett spunt. Det bør også gjøres vurderinger rundt høyeste mulige vannstand for Andrevann.

Det henvises også til vedlegget notat Nye Kirkenes Sykehus - Notat vedrørende grunnforhold, Andrevann, datert 2.5.12.

Vurdering for grunnforhold: Foreliggende kjennskap til området viser at tiltaket kan gjennomføres, mens forestående grunnundersøkelser vil avdekke forhold som vil gi detaljer om krav til anleggsgjennomføringen. Resultater av grunnundersøkelsene vil også indikere behov for eventuelle tiltak utenfor planområdet. Tiltakshaver anerkjenner de usikkerheter som per dato finnes grunnet utsettelsen av grunnboringer, og resultater av disse vil legge føringer for hvordan tiltakshaver håndterer ulike forhold på eiendommen for å unngå skader som følge av eventuell usikker grunn. Det forutsettes at anleggsarbeidet gjennomføres uten at gjennomstrømming i kanalen påvirkes.

7.10 Samfunn og næringsliv

Dagens situasjon

Kirkenes tettsted har omkring 3 500 innbyggere. Byen er endepunkt for hurtigruten og E6. Kommunen har også vegforbindelser til både Russland (E105) og Finland (rv. 893). Flyplassen Høybuktmoen er hovedflyplass for Øst-Finnmark med direktefly til blant annet Oslo, Alta og Tromsø.

Sør-Varanger-samfunnets utvikling har nesten utelukkende vært basert på to forhold: Staten som tilnærmet enerådende grunneier, og Sydvaranger ASA som utvinner og foredler av lokale malmressurser. Bortsett fra primærnæringene var privat næringsvirksomhet for en stor del knyttet til vare- og tjenesteproduksjon overfor hjørnesteinsbedriften og dens ansatte. Kirkenes ble bygd opp rundt gruveselskapet A/S Sydvaranger, som drev gruvedrift etter jernmalm i Bjørnevatn frem til 1996. I 2009 begynte arbeidet med å forberede gruvene for ny drift, og Sydvaranger Gruve er nå etablert. I den senere tid har turisme overtatt som en viktig næring i Sør-Varanger.

Sentrale forsvars- og sikkerhetspolitiske vurderinger har medført at militærvesen og politi har hatt betydelig sysselsettingseffekt i kommunen etter 2. verdenskrig, men også her er det betydelige endringer på gang.

Den offentlige sektor betyr mye, hvor det i tillegg til den kommunale forvaltning er sykehus og videregående undervisning som tradisjonelt har vært vesentlig for et variert arbeidstilbud, og med ringvirkninger til annen virksomhet.

Sør-Varanger-samfunnet har i det vesentlige klart omstillingen fra ensidig industristed til mer variert vare- og tjenesteproduksjon, men det er fortsatt store krav til endringsdyktighet, i takt med de ytre rammebetingelser.

Kirkenes ligger geografisk sentralt plassert i Barentsregionen, og er i dag et viktig knutepunkt i utvikling av næringsmessig samarbeid med det nordvestlige Russland. De viktigste næringene i Kirkenes er havnerelaterte, skipsreparasjon og -service samt ulike virksomheter rettet mot det nordvestlige Russland. Forsvaret er også en viktig arbeidsgiver for kommunen hvor Garnisonen i Sør-Varanger er den største enkeltenheten. I løpet av de senere år har person- og varetransport over grensen til Russland økt betydelig, og gitt positive bidrag for detaljhandel og serviceproduksjon i lokalt næringsliv. Mer åpen grense har også fått sosiale konsekvenser for lokalsamfunnet. Personer med russisk bakgrunn har blitt en ikke uvesentlig del av befolkningen.

Sysselsettingen har variert en del, som følge av svingninger i malmbasert virksomhet. Avviklingen skapte først sterk nedgang, men gjennom oppstartingen av malmvirksomheten har denne næringsgruppen bygget seg opp igjen. Denne har også ringvirkninger til andre bransjer, som baserer mye av sin virksomhet på leveranser til Sydvaranger.

Kirkenes har lykkes med å etablere seg som handelssentrum for russisk kjøpekraft. Detaljhandelsbedriftene i Kirkenes anslår at ca 10 % av omsetningen skyldes russisk handel, med hovedvekt på dagligvarer, innbo og jern-/bygningsvarer. Russisk flåte er grunnlag for tilnærmet all maritim tjenesteyting. Samlet er det beregnet at russisk virksomhet i Sør-Varanger, inkludert havneanløp, landing av fangst og skipsreparasjoner, representerer en årlig omsetning i størrelsesorden NOK 400 millioner. Reiselivsnæringen er i positiv utvikling, men fortsatt gjør sesongmessige svingninger det vanskelig å etablere helårlige arbeidsplasser. Verftsindustri og marint oppdrett har hatt problemer med å oppnå lønnsomhet.

Det råder for tiden optimisme i Kirkenes, blant annet i forbindelse med planlagt oljeutvinning i Barentshavet. Sydvaranger ble i februar 2006 solgt til Norberg Eiendom av eierne, Sør-Varanger kommune og Varanger kraft. Nordberg Eiendom solgte midlertidig Sydvaranger videre til Tschudi Shipping senere i 2006. Tschudi Shipping børsnoterte Sydvaranger Gruve på den australske børsen gjennom eierselskapet Northern Iron Limited, og fikk gjennom børsnoteringen finansiert oppstart av ny gruvedrift. Arbeidet med å forberede gruveområdet for ny drift og opprusting av gammelt utstyr begynte i januar 2009 og den første utskipingen av jernmalm ble foretatt ved utgangen av det samme året. I den forbindelse er jernbanelinjen Kirkenes–Bjørnevatnbanen tatt i bruk igjen.

Befolkningen i Sør-Varanger kommune er per 2011 9 826 personer. Framskrivninger til 2040 viser en forventet folkemengde i kommunen på 11 475 personer (SSB, middels nasjonal vekst, MMMM). Ser vi på fordelingen på næringsgrupper blant de yrkesaktive i kommunen (per 2009) er det offentlig sektor (offentlig administrasjon, forsvar, undervisning og helse- og sosial) som er den absolutt største gruppen, med vel 2 300 sysselsatte. En annen viktig gruppe er varehandel og reiseliv, med over 800 yrkesaktive. Industri, bygg og anlegg har litt over 650 yrkesaktive. Industriens del er her bare ca. 200. Dette illustrerer de endringer som har skjedd i stedets næringsliv, hvor industri ikke lenger er så dominerende som tidligere.

Helse Finnmark HF omfatter hele Finnmark fylke med sine 73 000 innbyggere. Foretaket har to somatiske sykehus, ett i Hammerfest og ett i Kirkenes. Den psykiatriske helsetjenesten og rusomsorgen er svært desentralisert og lokalisert i hele fylket. På grunn av de store avstandene i fylket, er det vedtatt å opprettholde to sykehus med akuttfunksjoner innen medisin, kirurgi og fødselsomsorg. Det vil si at Kirkenes sykehus er «nærsykehus» for hele Øst-Finnmark.

Innenfor det geografiske området som dekkes av sykehuset er det ca. 27.000 bosatte. Befolkningsdata for kommunene for 2009 og 2025 er hentet fra Statistikkbanken, Statistisk Sentralbyrå (www.ssb.no), og er vist i tabell 4. Befolkningsframskrivingene viser en økning i antall bosatte innenfor sykehusets influensområde. I snitt er det en økning på fire prosent. Kommunene Sør-Varanger og Vadsø har en forventet økning på henholdsvis 25 prosent og syv prosent i befolkningen. Dette er de to kommunene der det i dag er flest innbyggere. I de øvrige kommunene er det forventet en nedgang i befolkningen.

Tabell 4: Befolkning i de kommunene med tilknytning til Kirkenes sykehus (kilde: www.ssb.no).

Kommune	2009	2025	Endring	Andel i 2025
Vardø	2144	1741	-19 %	7 %
Vadsø	6076	6501	7 %	25 %
Lebesby	1332	1099	-17 %	4 %
Gamvik	1025	771	-25 %	3 %
Berlevåg	1061	822	-23 %	3 %
Deatnu Tana	2951	2849	-3 %	11 %
Unjárga Nesseby	878	811	-8 %	3 %
Båtsfjord	2074	1675	-19 %	6 %

Sør-Varanger	9623	12000	25 %	39 %
Totalt	**27164**	**28269**	**4 %**	**100 %**

Sør-Varanger er den vesentligste brukerkommunen til sykehuset både i dag og i fremtiden. Tabell 5 viser befolkningsfordeling internt i kommunen, basert på grunnkretser, og fremskrevet til 2025.

Tabell 5: Antall bosatte i Sør-Varanger kommune fordelt på grunnkretser (Kilde: Sør-Varanger kommune).

Sør-Varanger - Distrikter	**2009**	**2025**	**Endring**	**Andel 2025**
Vestdistriktet	592	602	2 %	5 %
Hesseng	1715	1750	2 %	15 %
Sandnes/Bjørnevatn	2510	2660	6 %	22 %
Kirkenes	3294	5476	66 %	46 %
Bøkfjordområdet	482	482	0 %	4 %
Jarfjord/grensen	250	250	0 %	2 %
Pasvikdalen	750	750	0 %	6 %
Uoppgitt adresse	30	30	0 %	0 %
Totalt	**9623**	**12000**	**25 %**	**100 %**

Konsekvenser av tiltaket

I et «nedslagsfelt-perspektiv», dvs. vurdering av flyttekonsekvenser for alle brukere av sykehuset, så vil en endret lokalisering av sykehuset internt i Sør-Varanger kommune ikke ha noen konsekvenser. Avstanden mellom dagens sykehus og ny foreslått lokalisering er 4 km. For brukere fra andre kommuner vil denne avstanden være en svært liten del av den totale reisen. For majoriteten av brukerne, som bor i Sør-Varanger, vil en flytting ha minimale konsekvenser. Av tabell 4 ser man at de fleste distrikter, og også majoriteten av innbyggerne, vil få kortere avstand til sykehuset med en flytting til Andrevann.

For folk utenfra kommunen og for andre distrikter i kommunen utenom Kirkenes som kommer med privatbil, taxi eller fly/flybuss medfører flyttingen at de slipper å kjøre gjennom Kirkenes sentrum, og reisetidsbesparelse vil være i størrelsesordenen 5 minutter.

Siden sykehuset ikke er noe nytt tiltak, men at et eksisterende tjenestetilbud flyttes internt i kommunen, vurderes det at dette ikke vil ha påvirkning på sysselsetting og næringsliv i kommunen.

Nye Kirkenes sykehus er planlagt med vekt på å ivareta nasjonale og regionale helsepolitiske føringer. Samhandlingsreformen har vært et sentralt tema under arbeidet hvor konseptfaseutredningen har foregått. Dimensjoneringen av det nye sykehuset er et resultat av kvalitetssikring av den omfattende dimensjoneringsutredningen som ble gjort av Sintef Helse i samarbeid med sykehuset i idéfasen i 2008. En rapport utarbeidet av Sintef på oppdrag fra Helse Nord RHF i 2010 er også fulgt opp i siste del av konseptfasen, bl.a. ved gjennomføring av en pasientforløpsanalyse og gjennomgang av prosjektets arealstandarder. Pasientforløpsanalysen ble gjennomført i august og september 2010 i en prosess der overordnet brukergruppe supplert med representanter fra Vadsø kommune og Sør-Varanger kommune var med.

Det er i planleggingsperioden skjedd en utvikling i forhold til visumfrihet for grensepassering som vil kunne føre til større mobilitet, og dermed at noen av de rundt 40 000 innbyggerne på russisk side som

bor i dette området, kan komme til å etterspørre helsetjenester i Norge, spesielt i Kirkenes. Dette har det ikke vært mulig å ta hensyn til i dimensjoneringen, men det er lagt vekt på god fleksibilitet i anlegget, for eventuelt å kunne ta hensyn til dette senere, enten før anlegget er ferdig, eller etter at anlegget er satt i drift. Det er både lagt til rette for å utvide områdene for operasjon og øvrig pasientbehandling med støttefunksjoner, samt sengekapasiteten. En økning i pasientgrunnlaget vil kunne medføre økt sysselsetting knyttet til helsetjenestene som tilbys.

Vurdering for nærmiljø og samfunn: Bygging av et nytt og moderne sykehus er positivt for brukere av og ansatte ved sykehuset. Det vurderes at flytting av sykehuset ikke har konsekvenser for samfunn og næringsliv.

7.11 Nærmiljø, friluftsliv og barn og unge

Dagens situasjon

I Sør-Varanger kommune er det et rikt og variert idrettstilbud. Det er rundt 30 idrettslag i kommunen, i tillegg kommer jeger- og fiskerforeninger, hundeklubb, travlag og bedriftsidrettslag. Det finnes to idrettshaller, en ny svømmehall i Kirkenes (Barentsbadet som åpnet i 2008), klatrevegger, skytebaner, kunstgressbaner, gressbane, lysløyper, alpinanlegg, hoppbakker og travbane.

I Barentshallene er det dessuten flotte og varierte aktivitetsmuligheter. Forøvrig finner man både både kino, bibliotek og andre kulturtilbud i Kirkenes og kommunen forøvrig.

Kirkenes har den mest konsentrerte befolkningen i kommunen, og i områdene rundt Kirkenes finnes et nettverk av løyper, stier og utfartsområder til bruk for rekreasjon og nærfriluftsliv. Figur 21 viser et etablert tilbud rundt planområdet. Det går lysløype rett øst for planområdet, som krysser Skytterhusveien i bru. Det er etablert et område for skileik rett nord for planområdet, området ligger sentralt i forhold til sentrum og regulert skole og barnehage (Reguleringsplan for Skytterhusfjell, 2007). Anlegget består av bakker og en stor slette, alt godt lyssatt. Egen gapahuk samt hinderløype er også etablert. Kirkenes og omegn skiklubb (KOS) arrangerer aktiviteter i skileikanlegget som er mye brukt av barn og unge.

Figur 21: Friluftsområder rundt Kirkenes (kilde: Sør-Varanger kommune).

Det er regulert og opparbeidet parkeringsplass til bruk for rekreasjonsområdene innenfor planområdet (nordøstre hjørne). Andrevann brukes i dag til aktiviteter knyttet til Gabba/Radius Kirkenes med snøhotell, reinsdyrpark og snøscooterturer, samt til andre uorganiserte aktiviteter.

Konsekvenser av tiltaket

Planområdet ligger i dag som nærfriluftsområde til Kirkenes. Turveger og friluftsområder i planområdet vil endres som følge av sykehusutbyggingen. Området for friluftsliv reduseres og vil få et mer bymessig preg langs bekken/kanalen og ved sykehusets sjøfront mot Andrevann. Bekken/kanalen skal opparbeides parkmessig og gang-/sykkelvegen legges tett på kanalen slik at bekken gir et nytt positivt element ved gang-/og sykkelvegtraseen. Ny utforming kan gi en ny bruk av området. Gang-/sykkelvegen vil være forbindelsen for gående og syklende fra blant annet Hesseng til skileikområdet, tur- og skiløyper og eventuelt skole og barnehage. Forbindelsen vest-øst og nord-sør beholdes selv om gang-/sykkelvegen legges i ny trase.

Sykehusets sjøfront mot Andrevann skal sikres tilgjengelig for allmennheten, men vil også få et mer bymessig preg ved etablering av brygge og ny strandkant. Område videre langs Andrevann skal være åpen for allmenn ferdsel. Andrevann skal også kunne benyttes til fritidsaktiviteter som før.

De viktigste leke- og rekreasjonsområdene for barn og unge vil ikke berøres. Skileikområde ligger utenfor planområdet, og tiltaket vil ikke føre til konsekvenser for bruken av området. Parkeringsarealet som er opparbeidet i forbindelse med skileikområde og lysløypetrase kan brukes frem til området behøves for fremtidig utvidelse av sykehusdriften. Innen den tid har trolig utbyggingen av boligområde på Skytterhusfjellet økt aktiviteten i området betraktelig, og det bør kanskje likevel sees på ny nærparkeringsplass på annen tomt.

Lysløypetraseen langs Førstevann gjennom planområdet og forbi Andrevann trekkes særlig frem som viktig å bevare. I henhold til reguleringsplan for Skytterhusfjellet (2007) er det videreført en grønn buffersone mellom lysløypetraseen og byggeområdet. Tiltaket vil derfor ikke føre til konsekvenser for lysløypetraseen.

Nye Kirkenes sykehus blir lokalisert midt i områder hvor det er mye aktivitet knyttet til Gabba/Radius Kirkenes og aktivitet på Andrevann. Når Helse Finnmark overtar eiendommen må Gabba flyttes. Gabba, som tilbyr villmarksopplevelser, har fått ny lokalisering.

Vurdering for nærmiljø, friluftsliv, barn og unge: Konsekvensene for nærmiljø, friluftsliv og barn og unge er vurdert som små. De viktigste områder for rekreasjon berøres ikke og buffer mot lysløypa opprettholdes, men rekreasjonsområdet ved Andrevann reduseres.

7.12 Kulturminnevern/arkeologi

Dagens situasjon

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon. Kulturmiljø er en samling av kulturminner eller områder hvor kulturminner inngår som en del av en større sammenheng.

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer er en del av våre omgivelser, og skal forvaltes og ivaretas som bruksressurs og som grunnlag for opplevelse og kunnskap.

Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner i området. Det er tidligere gjort en kartlegging av store deler av Skytterhusfjellet. Representanter fra Finnmark fylkeskommune har befart området, og har i den anledning avgitt en uttalelse til planarbeidet. Det er foretatt en henvendelse til Sametinget om eventuelle samiske kulturminner i området. Sametinget har ingen videre bemerkninger.

Konsekvenser av tiltaket

Sametinget og Finnmark fylkeskommune vurderer at det ikke vil være behov for utredning om temaet kulturminner og kulturmiljø da det tidligere har vært gjennomført befaring i området uten at det har blitt registrert automatisk freda samiske eller andre kulturminner.

Aktsomhetsplikten gjelder uansett. Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre spor som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget og Finnmark fylkeskommune omgående, jf. Lov 9.juni 1978 nr.50 om Kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Kulturminnemyndighetene forutsetter at dette pålegget formidles videre til den som skal utføre arbeidet på marken.

7.13 Universell utforming

Dagens situasjon

Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.

Rikspolitiske retningslinjer T-5/99 – Tilgjengelighet for alle omtaler følgende nasjonale mål for universell utforming:

- Alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfylte liv.
- Universell utforming innebærer en inkluderende planlegging og utforming av produkter og omgivelser. Universell utforming legger til grunn mangfoldet av mennesker og tilstreber løsninger som kan brukes av alle.

På reguleringsplannivå er det flere tema innen universell utforming det er lite hensiktsmessig å omtale. Denne utredningen gjør ingen vurdering av områdets tilrettelegging i forhold til allergier, synshemminger og hørselshemminger. Det forutsettes at dette ivaretas på et senere tidspunkt i planprosessen. Denne utredningen vurderer tilgjengeligheten for bevegelseshemmede og dette innebærer:

- Vurdering av adkomst til sykehuset fra tilhørende parkeringsplass eller kjørbar veg
- Vurdering av fremkommelighet/stigningsforhold for adkomstveger, gangveger, gang-/ og sykkelforbindelse
- Vurdering av adkomst til felles utearealer
- Vurdering av tilgjengelighet fra sykehuset til kollektivsystem
- Vurdering av løsninger i bygget

Konsekvenser av tiltaket

Terrenget i planområdet er kupert og det kan være grunner til at stigningsforhold ikke blir optimale i forhold til å oppnå universell utforming. Det er viktig at man i den videre prosessen har et bevisst forhold til universell utforming, men samtidig at kravene vektes opp mot en god arkitektonisk utforming, en bevisst terrengbehandling og hensyn til områdets naturgitte forutsetninger.

Gang-/sykkelvegen gjennom området, samt gangforbindelser fra parkeringsplass/busstopp ved parkeringsplass og rampe opp foran sykehuset (mot Andrevann) vil alle bli bygget med stigning mindre enn 1:20. Alle disse adkomstforbindelsene vil være belyst i den delen av året hvor belysning er nødvendig. Det vil bli etablert parkeringsplasser for handicappede rett foran hovedinngangen.

Bygningens disposisjon med platået og den tydelige henvendelsen mot Andrevann gjør at når man kommer til sykehuset er det enkelt å oppfatte hvor hovedinngangen ligger, selv om den ligger lengst inne på platået. Besøkende og pasienter finner sine parkeringsplasser nedenfor platået med enkel tilkomst via en rampe til hovedinngangen.

Det er lagt vekt på at sykehuset skal være lett å oppfatte og å orientere seg i for besøkende, pasienter og personale slik at de enkelt skal kunne oppfatte anleggets hovedelementer og enkelt finne de relevante parkeringsområder og innganger når de ankommer sykehuset. All behandling av nivåforskjeller fra parkeringsplass til hovedinngang er tilpasset universell utforming. Dette vil bli detaljert i detaljprosjektet og skal følge de regler som gjelder i TEK10.

Personalets parkeringsplasser er lagt vest for anlegget med egen personalinngang rett inn i underetasjen fra parkeringsplassen.

Alle innganger og transportveger i det nye sykehuset skal være tilrettelagt, på alle felt, for personer med nedsatt funksjonsevne. Pasienter, pårørende og ansatte har lett adkomst som ikke krysser ambulansevegen.

Der er lagt vekt på at sykehuset skal være lett å oppfatte og at besøkende, pasienter og personale enkelt skal kunne oppfatte anleggets hovedelementer og enkelt finne de relevante parkeringsområder og innganger når de kommer til sykehuset. Dette kommer til syne i valg av materialer, farger og overflater i tillegg til den overordnede trafikale strukturen internt i anlegget.

I sykehusets skisseprosjekt er det definert 7 hovedprinsipper for universell utforming. Disse er lagt til grunn for prosjektet. I planleggingen av sykehuset og sykehusområder må universell utforming være del av de områder i prosjektet det rettes spesiell oppmerksomhet mot:

1. Like muligheter for bruk:
   Utformingen skal være brukbar og tilgjengelig for personer med ulike ferdigheter.
2. Fleksibel i bruk:
   Utformingen skal tjene et vidt spekter av individuelle preferanser og ferdigheter.
3. Enkel og intuitiv i bruk:
   Utformingen skal være lett å forstå uten hensyn til brukerens erfaring, kunnskap, språkferdigheter eller konsentrasjonsnivå.
4. Forståelig informasjon:
   Utformingen skal kommunisere nødvendig informasjon til brukeren på en effektiv måte, uavhengig av forhold knyttet til omgivelsene eller brukerens sensoriske ferdigheter.
5. Toleranse for feil:
   Utformingen skal minimalisere farer og skader som kan gi ugunstige konsekvenser, eller minimalisere utilsiktede handlinger.
6. Lav fysisk anstrengelse:
   Utformingen skal kunne brukes effektivt og bekvemt med et minimum av besvær.
7. Størrelse og plass for tilgang og bruk:
   Hensiktsmessig størrelse og plass skal muliggjøre tilgang, rekkevidde, betjening og bruk, uavhengig av brukerens kroppsstørrelse, kroppsstilling eller mobilitet.

Disse prinsippene er lagt til grunn for prosjektet. Gjennom dette fanges veilederen *"Bra for alle – nødvendig for noen"* opp. I den videre planleggingen vil universell utforming være en del av de områder i prosjektet det rettes spesiell oppmerksomhet mot.

Vurdering for universell utforming: Tiltaket tilrettelegger for universell utforming og tilgjengelighet for alle. Det arbeides videre med dette i detaljeringen av bygg og uteområder.

7.14 Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap

I forbindelse med reguleringsplan for Nye Kirkenes sykehus er det gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Analysen er tilpasset plannivået i reguleringsområdet og planområdets kompleksitet.

Det ble gjennom fareidentifikasjonen identifisert en del relevante faretemaer; ustabil grunn, flom i vassdrag, vind/ekstremnedbør, skog/lyngbrann, transport av farlig gods, forurensning i grunn, VA-

ledningsnett, elektromagnetisk stråling og ny dam Prestvannet. For disse ble det gjennomført sårbarhetsanalyser. For temaene flom i vassdrag, skog/lyngbrann, transport av farlig gods, elektromagnetisk stråling, VA-ledningsnett og ny dam Prestvannet ble sårbarheten vurdert som liten til middels forutsatt at identifiserte tiltak blir gjennomført. Det ble ikke gjort risikoanalyse. For temaene ustabil grunn, vind/ekstremnedbør og forurensning i grunn ble det gjennomført risikoanalyser. Alle disse tre temaene havnet i rød risikokategori. For ustabil grunn og forurensning i grunn er dette mye grunnet stor usikkerhet. Alle disse temaene er det nødvendig og mulig å sterkt redusere risikoen for ved å gjennomføre nødvendige tiltak identifisert i risikoanalysene.

ROS-analysen ligger som vedlegg.

7.15 Sammenstilling av konsekvenser

I tabellen under er kort omtale av konsekvenser for alle temaer satt opp.

Arkitektonisk og estetisk utforming	Vurderes ikke opp i mot dagens situasjon. Vises ellers til omtale i kap. 7.1.
Miljø og forurensning	Tiltaket vil ikke forringe områdets kvaliteter. Avfallshåndtering gjøres etter faste rutiner og ved eventuelle funn av forurensing i grunnen vil dette håndteres i henhold til veileder TA 2553 (KLIF). Ut over dette er det ikke grunn til mistanke om forurensning i grunnen i planområdet.
Trafikk	Tiltaket vil ikke føre til trafikkvekst elller CO^2-utslipp av betydning. Tiltaket fører heller ikke til kapasitetsproblemer på vegnett eller i kryss. Tiltaket vil ha en «liten negativ» konsekvens for myke trafikanter. Det vil fremdeles være sammenhengende gang- og sykkelveg, men det etableres to nye krysningspunkt i forhold til dagens situasjon.
Støy	Områdene vest og nord for planlagt sykehus vil ligge i gul støysone. Områder for bygget vil tilfredsstille krav til uteområder. Krav til innendørs støynivå vil oppfylles uten spesielle støyreduserende tiltak i fasaden. Krav til stille side tilfredsstilles mot øst og sør. Tiltak kan redusere støy ved fasader mot vest og nord.
Landskaps- og terrengforming	Området har store landskapskvaliteter, og tiltaket omfatter store bygningsvolum. Plasseringen av bygget gir begrenset visuell påvirkning langs E6 fra nord og sør fordi horisontlinjen ikke brytes, og fargebruken er vist i harmoni med omgivelsene gjennom ulike årstider. Kanalen og våtmarken sikres og tilrettelegges som landskapskvaliteter for sykehuset. De vil sikre en kontinuitet i landskapets hovedtrekk, gi en høy biodiversitet og legge til rette for helsebringende aktivitet. Kanalen og våtmark vil være særlig utsatt under anleggsperioden, og må sikres spesielt.
Energi og materialbruk	Vurderes ikke opp i mot dagens situasjon. Vises ellers til omtale i kap. 7.6.
Naturmiljø	«Liten til middels negativ» konsekvens for naturmiljø i området.
Teknisk infrastruktur	Høyspent blir lagt om. Det etableres ny infrastruktur etter sykehusets behov. Hovedvannledning legges om. Infrastruktur tilknyttes kommunalt/eksisterende nett der det er

	mest hensiktsmessig. Det vurderes at kapasiteter på eksisterende kommunalt nett er tilstrekkelig.
Geoteknikk og grunnforhold	Foreliggende kjennskap til området viser at planen kan gjennomføres, mens forestående grunnundersøkelser vil avdekke forhold som vil gi detaljer om krav til anleggsgjennomføringen.
Samfunn og næringsliv	Bygging av et nytt og moderne sykehus har positiv konsekvens. Det vurderes at flytting av sykehuset ikke har negative konsekvenser for samfunn og næringsliv.
Nærmiljø og friluftsliv og barn og unges oppvekstmiljø	Konsekvens for nærmiljø, friluftsliv og barn og unge små. De viktigste områder for rekreasjon berøres ikke og buffer mot lysløypa opprettholdes, men området rekreasjonsområdet ved Andrevann reduseres.
Kulturminnervern/arkeologi	Ingen konsekvenser, ingen kjente kulturminner.
Universell utforming	Det stilles krav om universell utforming og tilgjengelighet for alle. Det arbeides videre med dette i detaljeringen av bygg og uteområder.
Risiko- og sårbarhet	Enkeltforhold kan ha en konsekvens. Det skal gjøres nærmere vurdering av disse temaene, og det må gjøres enkelte tiltak.

Vedlegg

1. Fastsatt planprogram
2. Støykart
3. Bioforskrapport nr. 54/2012
4. Risiko- og sårbarhetsanalyse
5. Notat om grunnforhold

Helse Finnmark

Sør-Varanger Kommune

Detaljregulering for Nye Kirkenes sykehus

Reguleringsbestemmelser

PlanID:	2011015
Saksnummer:	11/1571
Bestemmelsene er datert:	28.8.2012
Tilhørende dokumenter:	
– Planbeskrivelse og plankart datert:	28.8.2012[i]
Varslet oppstart av planen:	28.11.2011
Høring av forslag til planprogram:	28.11.2011 - 20.1.2012
Fastsettelse av planprogram:	21.3.2012
Første gangsbehandling planforslag:	21.6.2012
Høring av planforslaget:	22.6.2012 - 10.8.2012
Annen gangsbehandling:	27.9.2012
Vedtatt plan i kommunestyret:	17.10.2012

1 FORMÅLET MED REGULERINGSPLANEN

Formålet med detaljreguleringen er å legge til rette for utbygging av nytt sykehus i Kirkenes ved Andrevann.

2 PLANAVGRENSNING

Det regulerte området er på plankartet (datert 28.8.2012) vist med planavgrensning. Detaljreguleringen består av 1 plankart i målestokk 1:1000 i A1-format (1:2000 i A3-format).

Denne reguleringen erstatter overlappende areal i tidligere reguleringsplan for Skytterhusfjellet vedtatt 29.3.2007.

3 REGULERINGSFORMÅL, HENSYNSSONER OG BESTEMMELSESOMRÅDER

3.1 Området er regulert til følgende formål (jf. Plan og bygningsloven § 12-5)

Bebyggelse og anlegg (PBL § 12-5, nr.1)

a) Institusjon/sykehus (o_I)

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (PBL § 12-5, nr.2)

a) Kjøreveg (o_KV1, o_KV2, p_KV3 og p_KV4)
b) Gang- /sykkelveg (o_GS)

c) Gangveg (o_GV1 og o_GV2)
d) Annen veggrunn – tekniske anlegg (o_AVT1 og o_AVT2)
e) Parkeringsplasser (o_P1 og o_P2)

Grønnstruktur (PBL § 12-5, nr.3)

a) Grønnstruktur (o_G1 og o_G2)
b) Vegetasjonsskjerm (o_VS)

Landbruk-, natur- og friluftsformål, samt reindrift (PBL § 12-5, nr.5)

a) Friluftsformål (o_LNFRF)

Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone (PBL § 12-5, nr.6)

a) Friluftsformål i vassdrag (o_FO)

3.2 Hensynssoner (jf. Plan og bygningsloven § 12-6 og § 11-8)

a) Faresone høyspenningsanlegg H370_1 (§ 11-8 a)
b) Sikringssone frisikt H140_1, H140_2 og H140_3 (§ 11-8 a)
c) Hensynssone bevaring naturmiljø H560_1 og H560_2 (§ 11-8 c)

3.3 Bestemmelsesområde (jf. Plan og bygningsloven § 12-7)

a) Bestemmelsesområde #1 – parkeringsområde
b) Midlertidig anleggsområde #2

4 FELLESBESTEMMELSER

Fellesbestemmelser gjelder for hele planområdet dersom ikke annet er spesifisert.

4.1 I forbindelse med byggesøknad

a) I forbindelse med byggesøknader innenfor areal avsatt til offentlig formål, skal det legges ved situasjonsplan i målestokk 1:200. Denne skal vise plassering av eksisterende og ny bebyggelse, planering og utnytting av den ubebygde delen av tomten/området, utomhusplan, samt eksisterende og planlagte koter og aktuelle punkthøyder for bygninger, plasser fyllinger/skjæringer og murer. Planen skal angi materialbruk. Situasjonsplanen skal også inneholde høydeangivelser. Videre skal det gå frem av denne interne trafikkareal, adkomster, parkering og eventuelt håndtering av strandsone og tilgjengelighet til Andrevatn.
b) Sammen med byggesøknad skal det legges ved perspektivtegninger og/eller fotomontasje som viser ny bebyggelse sammen med omgivelsene.
c) Ved byggesøknader skal det dokumenteres at bebyggelse og uteområder blir gitt gode arkitektoniske kvaliteter gjennom form, farge og materialbruk, vurdert i seg selv og i forhold til omgivelsene.
d) Ved byggesøknader skal det redegjøres for valg av materialer og tekniske løsninger med tilhørende energibudsjett for bygninger.
e) Det skal i forbindelse med byggesøknad for sykehus eller annen institusjon dokumenteres at bygninger tilfredsstiller krav om dimensjonering i hht. 1000-årsflom.

4.2 Universell utforming og tilgjengelighet

a) Ved planlegging og utførelse av bygninger og anlegg, inkl. veger, skal prinsippene for universell utforming legges til grunn. Offentlige tiltak innenfor planområdet skal utformes i henhold til gjeldende rundskriv fra Miljøverndepartementet og gjeldende håndbok for utforming av veger og gater.
b) Ved nyplanting skal det kun benyttes vekster med lite allergifremkallende pollenutslipp.

4.3 Teknisk infrastruktur

a) Det skal utarbeides en overordnet plan for teknisk infrastruktur inkludert behandling av overflatevann.
b) Omlegging av hovedvannledning er tiltakshavers ansvar. Utførelse av omleggingen skal godkjennes av Sør-Varanger kommune.
c) Plan for teknisk infrastruktur skal godkjennes av Sør-Varanger kommune.

4.4 Støyforhold

a) T-1442 «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» eller nyere versjoner skal legges til grunn for både anleggsfasen og driftsfasen.

b) Bygget skal plasseres slik at størst mulig del av senge- og beboerrom får et støynivå utenfor fasade lavere enn gul støysone som definert i T-1442. Der støynivået utenfor senge- eller beboerrom er i gul støysone skal det innføres skjermingstiltak mot vegtrafikk.

c) Det tillates at anbefaling om utendørs støynivåer ved støyfølsøm bebyggelse kan fravikes forutsatt at bygget har gode uteområder som tilfredsstiller støykravene i gjeldene retningslinje.

d) Innendørs støynivå fra utendørs lydkilder i senge- eller beboerrom skal ikke overstige døgnekvivalent nivå ($L_{p,Aeq,24t}$) 30 dB og maksimalt nivå i soverom om natten (kl. 23-07) skal ikke overstige ($L_{p,AF_{maks}}$) 45 dB.
e) Planlagt terapihage vest for sykehusets inngang skal skjermes mot støy med en lokal skjerm dersom den planlegges for aktiv bruk av utearealene.

4.5 Kulturminner

Kulturminner og aktsomhetsplikten: Skulle det under arbeidet i marka komme fram gjenstander eller andre spor som indikerer eldre tids aktivitet i området, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Finnmark fylkeskommune og Sametinget, jf. Lov av 9.juni 1978 nr.50 om kulturminner (Kulturminneloven) § 8 andre ledd. Denne meldeplikten må formidles videre til de som skal utføre arbeidet».

4.6 Byggegrense

Byggegrense er vist på plankartet.

a) Byggegrensa mot Skytterhusveien er 15 m målt fra senterlinjen av gang- og sykkelveg.
b) Byggegrensa er satt til 5 m fra senterlinjen til gang- og sykkelveg i vest.
c) Byggegrensa mot lysløypa går i formålsgrensen mellom arealformålet o_G2 og institusjon/sykehus.

4.7 Grunnforhold

Før det kan gis byggetillatelse skal det dokumenteres at det er tilfredsstillende geotekniske forhold i området. Grunnundersøkelsenes konklusjoner skal følges opp med konkrete tiltak for å sikre bygg, kanal og teknisk infrastruktur i området.

4.8 Radon

Tekniske krav til gjennomføring av tiltak for å hindre uønskede radonkonsentrasjoner i inneluft skal dokumenteres i byggefasen.

5 REKKEFØLGEBESTEMMELSER

5.1 Rekkefølgebestemmelser – veganlegg

o_P2 skal ikke opparbeides som parkeringsplass før kapasitet på parkeringsplass o_P1 er utilstrekkelig. Gangveg (o_GV2) med tilhørende annen veggrunn (o_AVT2) etableres samtidig som o_P2.

5.2 Rekkefølgebestemmelse – bestemmelsesområde

Bestemmelsesområde #1 (benevnt P1 i reguleringsplan for Skytterhusfjellet vedtatt 29.3.2007) er opparbeidet som parkeringsplass i dag. Brukere av turvegnett, lysløyper, skilekområder og friluftsområder kan benytte parkeringsplassen frem til det er behov for arealet til utvidet sykehusdrift.

6 Bebyggelse og anlegg

6.1 Institusjon/sykehus (o_I)

a) Innenfor området kan det føres opp sykehus med tilhørende funksjoner.
b) Det skal innenfor området opparbeides sykkelparkeringsplasser nær hovedinngang og inngang for ansatte. Det skal etableres nærparkeringsplasser inkl. særskilte plasser for orienterings- og bevegelighetshemmede.
c) Det skal dimensjoneres for at kollektivtransport skal kunne kjøre inn til hovedinngangen.
d) Maksimal tillatt % -BYA for området settes til BYA = 60 %. Maksimal byggehøyde skal ikke overstige 5 etasjer over eksisterende terreng (maks. 4,5 m høye etasjer).
e) Det må avsettes nok areal i sykehusbygget for plassering av transformator med tilhørende høg- og lavspentanlegg. Åpne tekniske anlegg skal integreres i bygningsvolumet, og ligge innenfor byggegrenser og maksimalhøyder. Heissjakt og oppbygg for tekniske installasjoner tillates med en maksimal høyde 1,5 meter over maksimal tillatt gesimshøyde og skal totalt ikke utgjøre mer enn 10 % av bebygd flate.
f) Areal mot Andrevatn skal være tilgjengelig for offentlig ferdsel. Der etableres plasser, veger e.l. inntil innsjøen som del av bebyggelsen, skal disse frontene være av en karakter som inviterer til bruk og ferdsel for å oppnå hensiktsmessig bruk og tilgjengelighet.
g) Randsoner mot Andrevatn øst for sykehusets front skal opprettholdes med mest mulig sammenhengende naturlig vegetasjon.
h) Det tillates at kanalen på en kortere strekning innenfor formålsgrensen bygges over med en konstruksjon eller legges i rør dimensjonert for de vannmengder som kan forekomme, for å knytte parkering og atkomstvei til sykehusbygg.

7 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

7.1 Generelt

a) Offentlige trafikkareal med kjøreveger, gang-/ sykkelveger, parkeringsplasser og annen veggrunn tillates justert. Dette kan gjøres etter detaljert prosjektering av sykehuset og omgivelsene.
b) Terrenginngrep og utførelsen av sideareal langs veganlegget skal fremgå av byggeplanen, som også skal vise istandsetting, materialbruk og vegetasjon.
c) Alle kabler som føres inn i området skal føres fram som jordkabler.

7.2 Kjøreveg (KV)

a) o_KV1 skal være offentlig og er adkomstveg til o_P1/P2 og sykehuset.
b) o_KV2 skal være offentlig og er adkomst til parkeringsplass i Bestemmelsesområde #1.
c) p_KV3 er adkomst til sykehusets ambulanseinngang, vegen skal være privat.
d) P_KV4 er adkomst til sykehusets varelevering, vegen skal være privat.

7.3 Annen veggrunn teknisk (AVT)

a) Areal avsatt til o_AVT1 og o_AVT2 omfatter grøft, fylling, skjæring og annet kantareal til veg eller gang-/sykkelveg.
b) I formålet inngår plass til belysning langs veg, og gang-/sykkelveg.
c) Det tillates beplantning innenfor formålet.

7.4 Gang-/sykkelveg (GS)

a) Område bemerket o_GS er offentlig. Gang-/sykkelvegen skal tilpasses terrenget så langt det er mulig og kan derfor forskyves sidelengs innenfor vegetasjonsbeltet o_VS.
b) Gang-/sykkelvegen skal være belyst.
c) En gang-/sykkelevegforbindelse Kirkenes-Hesseng skal være tilgjengelig i anleggsperioden og frem til planlagt gang-/sykkelveg (o_GS) er bygget.

7.5 Gangveg

Område merket o_GV1 og o_GV2 er offentlig gangveg.

7.6 Parkering (P)

a) I område o_P1 og o_P2 må grunnen sikres, i henhold til hva som avdekkes for grunnforhold, før ny parkeringsplass kan etableres. Parkeringsplassene asfalteres.
b) o_P1 skal være offentlig og skal tjene som parkeringsplass for ansatte og besøkende ved nye Kirkenes sykehus. o_P1 kan også tjene brukere av friluftsområdene i planområdet (turvegnett, lysløyper, skilekområder og friluftsområder mm.) på kveldstid og i helger.
c) I område o_P1 skal det tilrettelegges for holdeplass for buss.
d) Område o_P2 tillates brukt til snøopplag.
e) I område o_P2 tillates nedgravd nødvendige anlegg for teknisk infrastruktur for å sikre tilstrekkelig kapasitet til og fra sykehuset. Terrenget skal beholdes mest mulig intakt og med vegetasjon frem til det tas i bruk som parkering.

8 Landbruk, natur og friluftsformål samt reindrift

8.1 Friluftsområde (LNFRF)

a) o_LNFRF er offentlig friluftsområde.
b) Områder i tilknytning til o_KV1 og o_P1/P2 tillates brukt til snøopplag.

9 Grønnstruktur

9.1 Grønnstruktur (G)

a) I sonen o_G1 skal bekkedraget være åpent og området skal opparbeides parkmessig. Det skal sikres vanngjennomstrømming gjennom kanalen også i anleggsperioden.
b) I sonen o_G2 mot lysløypa tillates tilført egnede løsmasser (torv, jord, sand, grus) som forbedring av vekstgrunnlaget for etablering av høyere vegetasjon. Tilføring av slike masser og ny beplanting tillates etter godkjent detaljplan. Hogst i sonen som ikke er relatert til forbedring av skiløypa eller omgivelsene omkring denne, tillates ikke.

9.2 Vegetasjonsskjerm (VS)

a) Vegetasjonsbeltene o_VS er offentlige og skal så langt det er mulig opprettholdes med eksisterende terreng og mest mulig sammenhengende, naturlig vegetasjon og vegetasjonsdekke.
b) Gang- og sykkelvegen skal tilpasses terrenget så langt det er mulig og kan derfor forskyves sidelengs innenfor o_VS.

10 Bruk og vern av sjø og vassdrag

10.1 Friområde

a) Friområdet, o_FO er offentlig
b) Arealet skal brukes til rekreasjon.
c) Det tillates etablering av nødvendig teknisk infrastruktur gjennom området.

11 Hensynssoner

11.1 Høyspenningsanlegg

Innenfor faresone i forbindelse med kraftlinjer tillates det satt opp og driftet kraftlinjer (HF). Tiltak i dette området skal godkjennes av linjeeier.

11.2 Frisiktsoner

I frisiktsonene H140_1, H140_2 og H140_3 som er vist på plankartet skal det ikke etableres vegetasjon, gjerder, snøopplag eller lignende som er høyere enn 0,5 m planum for tilstøtende veger.

11.3 Bevaring naturmiljø 1 og 2

I hensynssone for våtmark tillates at kanalen legges i rør der det er nødvendig for forbindelse mellom parkeringsplass og sykehus. Ut over dette skal det ikke tillates tiltak som kan virke til hinder for regulert bruk.

12 Bestemmelsesområde

12.1 Bestemmelsesområde #1

Ved behov for areal til formål i samsvar med reguleringsformålet, tillates flytting av trykkøkningsstasjon til alternativ lokalisering etter avtale med Sør-Varanger kommune. (Angående parkering vises til rekkefølgebestemmelse 5.2.)

12.2 Midlertidig anleggsområde #2

Sonene for midlertidig anleggsområde #2 fjernes etter avsluttet anleggsdrift, og arealene får permanente formål som angitt.

[i] Dato for reguleringsplankartet er endret fra 11.5.2012 til 28.8.2012. Reguleringsplankartet er ikke endret etter offentlig ettersyn, men datoen er endret fordi kartet er påført dato for annengangsbehandling og vedtak.

E6

Skytterhusveien

Frisikt (H140_3)

Frisikt (H140_2)

Frisikt (H140_1)

o_VS

p_KV3

o_KV2

o_AVT1

o_GS

#2

Midlertidig anleggsområde

#1=Bestemmelse område

15m byggegrense

o_I (Institusjon/sykehus)

Maksimal utnytting: %-BYA = 60 %

91021 m²

o_AVT1

Midlertidig anleggsområde

3m

o_G1

p_KV4

o_KV1

6m

o_G1

o_P2

o_P1

o_GV1

o_G2

Høyspenningsanlegg (H370_1)

20m

o_AVT1

5m byggegrense

o_G1

o_GV2

o_GV1

o_AVT2

o_AVT1

Bevaring naturmiljø (H560_1)

o_LNFRF

Bevaring naturmiljø (H560_2)

o_GS

o_AVT1

o_AVT1

o_FO (Friluftsområde)

o_LNFRF

25/2

26/154

26/155

26/136

26/160

26/177

26/1

X7736300

X7736200

X7736100

X7736000

X7735900

Y617100

Y617200

Y617300

Y617400

Y617500

Y617600

Y617700

Y617800

N

TEGNFORKLARING

PBL § 12-5 AREALFORMÅL

Bebyggelse og anlegg (PBL § 12-5, nr1)
- Institusjon/sykehus (o_I)

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (PBL § 12-5, nr2)
- Kjøreveg (o_KV1, p_KV2, o_KV3)
- Gang-/sykkelveg (o_GS)
- Gangveg (o_GV1, o_GV2)
- Annen veggrunn - tekniske anlegg (o_AVT1, o_AVT2)
- Parkering (o_P1, o_P2)

Grønnstruktur (PBL § 12-5, nr3)
- Grønnstruktur (o_G1, o_G2)
- Vegetasjonsskjerm (o_VS)

Landbruk,-natur og friluftsområder samt reindrift (PBL § 12-5, nr3)
- Friluftsområde (o_LNFRF)

Bruk og vern i sjø og vassdrag (PBL § 12-5, nr6)
- Friluftsområde i vassdrag (o_FO)

Hensynssoner (PBL § 12-6 og §11-8)
- Faresone høyspenningsanlegg (H370_1)
- Sikringsone frisikt (H140_1-3)
- Bevaring naturmiljø (H560_1-2)

Bestemmelsesområde (PBL § 12-7)
- Midlertidig anleggsområde #2

Juridiske linjetyper
- Planens begrensning
- Formålsgrense
- Grense for faresone
- Grense for sikringssone
- Grense for bestemmelse
- Byggegrense
- Regulert senterlinje
- Frisiktlinje

Ikke juridiske linjetyper
- Eiendomsgrense
- Eksisterende høyspentlinje

Juridiske symboler
- Bru
- Stenging av avkjørsel
- Avkjørsel inn- og utkjøring

MÅLESTOKK: 1:1000 (A1) 1:2000 (A3)

0 20 40 60 80 100

Horisontal skala 1 : 1000

REGULERINGSPLAN MED BESTEMMELSER FOR:	SAKSNR.	DATO	SIGN.
Nye Kirkenes sykehus Sør-Varanger kommune	11/1571	2012-08-28	Mahaa/The
Revisjoner:			
SAKSBEHANDLING I HHT. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN			
Kunngjøring av oppstart av planarbeid:		2011-11-28	
1.gangsbehandling i utvalg for Plan og Samferdsel:		2012-06-21	
Offentlig ettersyn i tidsrommet 22. juni 2012 - 10. august 2012			
2.gangsbehandling i Utvalg for Plan og Samferdsel:		2012-09-27	
Kommunestyrets vedtak		2012-10-17	
	PLANID:	TEGN. NR.	SAKSBEH.
PLANKART OG BESTEMMELSER ER UTARBEIDET AV: Norconsult	2011015		

"N:\5111\22\5112259\DAK\Regulering\Arkfil\VLAY_RpNyeKirkenesSykehus.dwg - Mahaa - Plottet: 2012-08-27, 13:32:29 - XREF = T_Eiendomsgrenser, LinjerTekstSkravur, RpNyeKirkenesSykehus_v1, Sit kart, T_Situasjonsplan, RpTegnforklaring"

Helse Finnmark

ROS-analyse

Nye Kirkenes sykehus

2012-02-27 Oppdragsnr.5112259

Norconsult

Rev.	Dato:	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent
J		Endelig utgave	McBry	JHSA	EWI
A		For fagkontroll			

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammendrag

I forbindelse med reguleringsplan for Nye Kirkenes sykehus er det gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Analysen er tilpasset plannivået i reguleringsområdet og planområdets kompleksitet.

Det ble gjennom fareidentifikasjonen identifisert en del relevante faretemaer; ustabil grunn, flom i vassdrag, vind/ekstremnedbør, skog/lyngbrann, transport av farlig gods, forurensning i grunn, VA-ledningsnett, elektromagnetisk stråling og ny dam Prestvannet. For disse ble det gjennomført sårbarhetsanalyser. For temaene flom i vassdrag, skog/lyngbrann, transport av farlig gods, elektromagnetisk stråling, VA-ledningsnett og ny dam Prestvannet ble sårbarheten vurdert som liten til middels forutsatt at identifiserte tiltak blir gjennomført. Disse tiltakene er oppsummert i kapittel 5.2. Det ble ikke gjort risikoanalyse. For temaene ustabil grunn, vind/ekstremnedbør og forurensning i grunn ble det gjennomført risikoanalyser. Alle disse tre temaene havnet i rød risikokategori. For ustabil grunn og forurensning i grunn er dette mye grunnet stor usikkerhet. Alle disse temaene er det nødvendig og mulig å sterkt redusere risikoen for ved å gjennomføre nødvendige tiltak identifisert i risikoanalysene og oppsummert i kapittel 5.2.

Innhold

1	**Innledning**	**5**
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forutsetninger og forenklinger	5
1.3	Definisjoner	6
1.4	Styrende dokumenter	6
1.5	Underlagsdokumentasjon	7
2	**Beskrivelse av analyseobjektet**	**8**
2.1	Om analyseobjektet	8
3	**Metode**	**9**
3.1	Innledning	9
3.2	Kategorisering av sannsynligheten og konsekvens	9
3.3	Vurdering av risiko	10
3.4	Risikoreduserende tiltak	11
4	**Fareidentifikasjon og sårbarhetsvurdering**	**12**
4.1	Innledende farekartlegging	12
4.2	Sårbarhetsvurdering	14
4.2.1	Ustabil grunn	14
4.2.2	Flom i vassdrag	15
4.2.3	Vind/ekstremnedbør	15
4.2.4	Skog/lyngbrann	15
4.2.5	Transport av farlig gods	15
4.2.6	Forurensning i grunn	16
4.2.7	Elektromagnetisk stråling	16
4.2.8	VA-ledningsnett	16
4.2.9	Ny dam Prestvannet	16
5	**Konklusjon og anbefalinger**	**17**
5.1	Konklusjon	17
5.2	Risiko- og sårbarhetsreduserende tiltak	17
Vedlegg I – Risikovurderinger		**19**

1 Innledning

1.1 BAKGRUNN

Helse Finnmark har igangsatt arbeidet med detaljreguleringsplan med konsekvensutredning for Nye Kirkenes sykehus ved Andrevatn i Sør-Varanger kommune. Dagens sykehus ble ferdigstilt i 1955, og har siden det gjennomgått en rekke ombygginger og utbygginger. Dette har resultert i at sykehuset i dag fungerer dårlig med hensyn til intern logistikk og har lite effektiv utnyttelse av personell.

Hensikten med å bygge nytt sykehus er å bygge et funksjonelt sykehus tilpasset de oppgaver sykehuset har i dag.

Plan og bygningsloven stiller krav om gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser ved all planlegging, jfr.§ 4.3: *"Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta en slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap."*

Byggteknisk forskrift – TEK 10 gir sikkerhetskrav i forhold til naturfare (TEK 10 § 7-1,,2,3 og 4) og det er gitt et generelt krav om at byggverk skal utformes og lokaliseres slik at det er tilfredsstillende sikkerhet mot fremtidige naturkrefter. Videre stiller NVEs retningslinjer 2-2011 Flaum og skredfare i arealplaner krav om at det ikke skal bygges i utsatte områder.

Denne ROS-analysen har som formål å gi en bred, overordnet, representativ og beslutnings-relevant fremstilling av risiko for liv/helse, miljø og økonomi/samfunnsverdi forbundet med bygging av Nye Kirkenes sykehus. ROS-analysen inngår som en del av grunnlaget for å identifisere behov for sårbarhets- og risikoreduserende tiltak i forbindelse med planlegging og gjennomføring av bygging og fremtidig driftssituasjon.

1.2 FORUTSETNINGER OG FORENKLINGER

ROS-analysen bygger på følgende forutsetninger:

- ROS-analysen er en overordnet og kvalitativ grovanalyse.
- Den er avgrenset til temaet samfunnssikkerhet slik dette er beskrevet av DSB.
- Analysen omfatter farer for 3. person, miljø og materielle verdier.
- Analysen tar for seg forhold på et overordnet nivå og går ikke i detalj på særskilte forhold.

- Vurderingene og antakelsene i analysen er basert på foreliggende dokumentasjon om prosjektet.
- Analysen vurderer kun forhold knyttet til driftsfasen, dersom ikke spesielle forhold knyttet til anleggsfasen avdekkes.
- Tilsiktede hendelser (sabotasje, terror etc.) er ikke en del av vurderingen.
- Analysen omhandler enkelthendelser og ikke flere uavhengige, sammenfallende hendelser.

1.3 DEFINISJONER

Tabell 1.3 Definisjoner

Uttrykk	Beskrivelse
DSB	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
Konsekvens	Mulig følge av en uønsket hendelse. Konsekvenser kan uttrykkes med ord eller som en tallverdi for omfanget av skader på mennesker, miljø eller materielle verdier.
Risiko	Uttrykk for kombinasjonen av sannsynlighet for og konsekvensen av en uønsket hendelse.
Risikoanalyse	Systematisk fremgangsmåte for å beskrive og/eller beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av uønskede hendelser, årsaker til og konsekvenser av disse.
Risikoreduserende tiltak	Tiltak som påvirker sannsynligheten for- eller konsekvensen av en uønsket hendelse
Sårbarhet	Manglende evne hos et analyseobjekt til å motstå virkninger av en uønsket hendelse og til å gjenopprette sin opprinnelige tilstand eller funksjon etter hendelsen.
Sannsynlighet	I hvilken grad det er trolig at en hendelse vil kunne inntreff (kan uttrykkes med ord eller som en tallverdi).

1.4 STYRENDE DOKUMENTER

Tabell 1.4 Styrende dokumenter

Ref. nr	Beskrivelse	Utgitt av
1.4.1	NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger	Standard Norge
1.4.2	NVEs retningslinjer nr. 2-2011: Flaum og skredfare i arealplaner.	NVE

Ref. nr	Beskrivelse	Utgitt av
1.4.3	Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen)	Miljøverndepartementet
1.4.4	Retningslinjer for Fylkesmannens bruk av innsigelse i plansaker etter plan og bygningsloven, september 2010.	DSB
1.4.5	Samfunnssikkerhet i arealplanlegging (Rev. jan. 2010)	DSB
1.4.6	Byggteknisk forskrift – TEK 10. Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) FOR-2010-03-26-489	Kommunal- og regionaldepartementet

1.5 UNDERLAGSDOKUMENTASJON

Tabell 1.5 Underlagsdokumentasjon

Intern ref.	Navn	Dato	Utgiver
1.5.1	Nye Kirkenes sykehus. Forslag til planprogram for detaljreguleringsplan med konsekvensutredning.	2011	Helse Finnmark hF
1.5.2	Veileder for kartlegging og vurdering av skredfare i arealplaner	2011	NVE
1.5.3	Veileder for vurdering av områdestabilitet ved utbygging på kvikkleire og andre jordarter med sprøbruddegenskaper	2011	NVE
1.5.4	GIS i samfunnssikkerhet og arealplanlegging	2011	DSB, FM Rogaland, FM Hordaland, FM Sogn og Fjordane, Statens kartverk
1.5.5	Offisielle kartdatabaser		NVE, Klif, DSB, NGU, Sør-Varanger kommune m.fl

2 Beskrivelse av analyseobjektet

2.1 OM ANALYSEOBJEKTET

Analyseområdet ligger i et ubebygd område nord for Andrevatn i Sør-Varanger kommune. Området grenser mot E6 i vest, en ny vei fra E6 i nord, stigning mot bebyggelsesområdet Skytterhusfjelldraget i øst og innsjøen Andrevatn i sør.

Arealet tenkt til sykehuset ligger helt ned mot Andrevatn og består i dag av lyng på fjellgrunn og gress og myrvegetasjon samt grupper av bjørketrær. Området er flatt og relativt åpent mot sørøst, mer beskyttet mot nordøst. Det renner en bekk mellom Førstevatn og Andrevatn gjennom myrområdet vest på området. Det går en lysløype mellom området og Skytterhusfjellet i øst.

Andrevatn er regulert vassdrag, og benyttes som kilde til prosessvann til Sydvaranger Gruve AS.

3 Metode

3.1 INNLEDNING

Analysen av risiko for menneskers liv og helse, materielle verdier og miljø vil følge hovedprinsippene i NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger (ref. 1.4.1), der risiko defineres som:

"Uttrykk for kombinasjonen av sannsynligheten for og konsekvensen av en uønsket hendelse."

Risiko knyttes til uønskede hendelser, dvs. hendelser som i utgangspunktet ikke skal inntreffe. Det er derfor knyttet usikkerhet til både om hendelsen inntreffer (sannsynlighet) og omfanget (konsekvens) av hendelsen dersom den inntreffer. Analysen følger også retningslinjene i DSBs veiledning "*Samfunnssikkerhet i arealplanlegging*" (ref. 1.4.5).

Gjennom analysen kan det bli fremmet forslag til tiltak som bør implementeres gjennom den videre prosjekteringen.

3.2 KATEGORISERING AV SANNSYNLIGHETEN OG KONSEKVENS

Hvor ofte en uønsket hendelse kan inntreffe, uttrykkes ved hjelp av begrepet sannsynlighet (hendelsesfrekvens).

Konsekvensene er vurdert med hensyn til "Liv og helse", "Ytre miljø" og "Materiell verdi". For "Materiell verdi" inngår og samfunnsverdi – og sier dermed noe om konsekvens for brudd i viktige samfunnssystemer. Se tabeller nedenfor for sannsynlighets- og konsekvensklasser.

Tabell 3.2-1- Sannsynlighetskategorier

Sannsynlighetskategori	Beskrivelse (frekvens)
1. Lite sannsynlig	Sjeldnere enn en gang hvert 1000 år
2. Moderat sannsynlig	Gjennomsnittlig hvert 100-1000 år
3. Sannsynlig	Gjennomsnittlig hvert 10-100 år
4. Meget sannsynlig	Gjennomsnittlig hvert 1-10 år
5. Svært sannsynlig	Oftere enn en gang per år

Tabell 3.2-2 – Konsekvenskategorier

Konsekvenskategori	Beskrivelse
1. Svært liten konsekvens	Ingen personskade Ubetydelig miljøskade Materielle skader < 100 000 kr / ingen skade på eller tap av samfunnsverdier
2. Liten konsekvens	Personskade Lokale* miljøskader Materielle skader 100 000 -1 000 000 kr / ubetydelig skade på eller tap av samfunnsverdier
3. Middels konsekvens	Alvorlig personskade Regional** miljøskade, restitusjonstid inntil 1 år Materielle skader 1 000 000 - 10 000 000 kr / kortvarig skade på eller tap av samfunnsverdier
4. Stor konsekvens	Dødelig skade, en person Regional miljøskade, restitusjonstid inntil 10 år Store materielle skader 10 000 000 - 100 000 000 kr/ skade på eller tap av samfunnsverdier med noe varighet
5. Meget stor konsekvens	Dødelig skade, flere personer Irreversibel miljøskade Svært store materielle skader > 100 000 000 kr / varige skader på eller tap av samfunnsverdier

* Med lokale miljøkonsekvenser menes konsekvenser på utslippsområdet eller i umiddelbar nærhet av utslippspunktet.
** Regionale konsekvenser omfatter konsekvenser som strekker seg utenfor planområdet

Sannsynlighets- og konsekvensvurdering av hendelser er bygget på erfaring (statistikk), trender (f.eks. klima) og faglig skjønn.

3.3 VURDERING AV RISIKO

De uønskede hendelsene vurderes i forhold til mulige årsaker, sannsynlighet og konsekvens. Risikoreduserende tiltak vil bli vurdert. I en grovanalyse plasseres uønskede hendelser inn i en risikomatrise gitt av hendelsenes sannsynlighet og konsekvens. Risikomatrisen har 3 soner:

GRØNN	Akseptabel risiko - risikoreduserende tiltak er ikke nødvendig.
GUL	Akseptabel risiko - risikoreduserende tiltak må vurderes.
RØD	Uakseptabel risiko - risikoreduserende tiltak er nødvendig

Akseptkriteriene for risiko er gitt av de fargede sonene i risikomatrisen under.

Tabell 3.3.1 -Risikomatrise

	KONSEKVENS				
SANNSYNLIGHET	1. Svært liten	2. Liten	3. Middels	4. Stor	5. Meget stor
5. Svært sannsynlig					
4. Meget sannsynlig					
3. Sannsynlig					
2. Moderat sannsynlig					
1. Lite sannsynlig					

3.4 RISIKOREDUSERENDE TILTAK

Med risikoreduserende tiltak mener vi sannsynlighetsreduserende (forebyggende) eller konsekvensreduserende tiltak (beredskap) som bidrar til å redusere risiko, for eksempel fra rød sone og ned til akseptabel gul eller grønn sone i risikomatrisen. De risikoreduserende tiltakene medfører at klassifisering av risiko for en hendelse forskyves i matrisen.

Hendelser i matrisens røde områder – risikoreduserende tiltak er nødvendig
Hendelser som ligger i det røde området i matrisen, er hendelser (med tilhørende sannsynlighet og konsekvens) vi på grunnlag av kriteriene ikke kan akseptere. Dette er hendelser som **må** følges opp i form av tiltak. Fortrinnsvis omfatter dette tiltak som retter seg mot årsakene til hendelsen, og på den måten reduserer sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe.

Hendelser i matrisens gule områder – tiltak bør vurderes
Hendelser som befinner seg i det gule området, er hendelser som ikke direkte er en overskridelse av krav eller akseptkriterier, men som krever kontinuerlig fokus på risikostyring. I mange tilfeller er dette hendelser som man ikke kan forhindre, men hvor tiltak **bør** iverksettes så langt dette er kost/ nyttemessig hensiktsmessig.

Hendelser i matrisens grønne områder – akseptabel risiko
Hendelser i den grønne sonen i risikomatrisen innebærer akseptabel risiko, dvs. at risikoreduserende tiltak ikke er nødvendig. Dersom risikoen for disse hendelsene kan reduseres ytterligere uten at dette krever betydelig ressursbruk, bør man imidlertid også vurdere å iverksette tiltak også for disse hendelsene.

4 Fareidentifikasjon og sårbarhetsvurdering

4.1 INNLEDENDE FAREKARTLEGGING

Med fare menes forhold som kan medføre konkrete, stedfestede hendelser. En fare er ikke stedfestet og kan representere en "gruppe hendelser" med likhetstrekk. Etterfølgende tabell er basert på DSBs veiledning. Samfunnssikkerhet i arealplanlegging (jfr. 1.4.5) og Veileder for kartlegging og vurdering av skredfare i arealplaner (jfr. 1.5.2.) samt sjekklister utarbeidet av flere Fylkesmenn.

Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av analyseobjektet i forhold til de ulike farene og de temaer som er relevante:

Fare	Vurdering
NATURBASERTE hendelser er avgrenset til de naturlige, stedlige forholdene som gjør at arealet kan motstå eller avgrense konsekvensene av uønskede hendelser	
Ras	Området er ikke rasutsatt. *Temaet vurderes ikke.*
Ustabil grunn (snø, is, stein, leire, jord)	Grunnen i området består av torv/myr, tykk strandavsetning, bart fjell og morene. Kvikkleire ikke kartlagt. Det er usikkert hvor dyp myra er. **Temaet vurderes.**
Flom i vassdrag (herunder isgang)	Planområdet ligger inntil innsjøen Andrevatn. Det går en bekk mellom Førstevatn og Andrevatn på vestlige del av planlagt byggeområde (under planlagt parkeringsplass). **Temaet vurderes.**
Springflo/stormflo/bølgeoppskylling	Området ligger ikke i umiddelbar nærhet til sjøen. *Temaet vurderes ikke.*
Vind/ekstremnedbør	Området er ikke særlig utsatt for ekstremnedbør. Området ligger utsatt for vind fra sørøst, som er fremherskende vindretning vinter. **Temaet vurderes.**
Havnivåstigning	Området ligger ikke i umiddelbar nærhet til sjøen. *Temaet vurderes ikke.*
Skog- / lyngbrann	Anleggsfasen kan føre til økt skog/lyngbrannfare. **Temaet vurderes.**

Fare	Vurdering
Radon	Det er ikke identifisert høye forekomster av radon eller alunskifer i området. Teknisk forskrift inneholder imidlertid tekniske krav til gjennomføring av tiltak for å hindre uønskede radonkonsentrasjoner i inneluft. Disse forutsettes fulgt av utbygger. *Vurderes ikke nærmere her.*
VIRKSOMHETSBASERT FARE	
Brann/eksplosjon ved industrianlegg	Det er ikke lokalisert slike anlegg i nærheten av tiltaksområdet. Vi forutsetter at brann- og eksplosjonsfarlige stoffer på sykehuset oppbevares beskyttet og i henhold til lover og forskrifter. *Temaet vurderes ikke videre her.*
Kjemikalieutslipp og annen akutt forurensning	Et sykehus oppbevarer kjemikalier og andre kilder til akutt forurensning. Vi forutsetter at disse oppbevares beskyttet og i henhold til lover og forskrifter. *Temaet vurderes ikke videre her.*
Transport av farlig gods	Planområdet ligger inntil E6 hvor man forventer at det transporteres farlig gods. **Temaet vurderes.**
Forurensning i grunn	Det er registrert krigsetterlatenskaper i området. **Temaet vurderes.**
Elektromagnetisk stråling	Varanger KraftNett AS har anlegg på området. **Temaet vurderes.**
INFRASTRUKTUR	
VA-anlegg	Det ligger ikke VA-anlegg på eller i umiddelbar nærhet til planområdet. *Temaet vurderes ikke.*
VA-ledningsnett	Det går en vannledning gjennom planområdet i dag. **Temaet vurderes.**
Trafikksikkerhet	Utredes som eget tema. *Vurderes ikke her.*
Eksisterende kraftstasjon/ el-forsyning	Tiltaket medfører behov for økt forsyning av kraft til området. Ansvarlig kraftselskap er inne i planprosessen og ivaretar dette sammen med tiltakseier. *Temaet vurderes ikke videre her.*
Drikkevannskilder	Området ligger ikke i umiddelbar nærhet til drikkevannskilde. *Temaet vurderes ikke.*
SÅRBARE OBJEKTER: Anlegg, bygg, natur og kulturområder som er sårbare	
Helse- og omsorgsinstitusjoner	Det ligger ikke andre helse- og omsorgsinstitusjoner i nærheten av tiltaket. *Temaet vurderes ikke.*

Fare	Vurdering
Viktige offentlige bygg	Det ligger ikke andre viktige offentlige bygg i nærheten av tiltaket. *Temaet vurderes ikke.*
Kulturminne	Utredes som eget tema. *Vurderes ikke her.*
Natur	Utredes som eget tema. *Vurderes ikke her.*
SÆRLIGE FORHOLD	
Støy	Utredes som eget tema. *Vurderes ikke her.*
Etablering av ny dam Prestvannet	Det er gitt konsesjon for bygging av dam i Prestvannet. Dette vil påvirke Andrevatn. **Temaet vurderes.**

På bakgrunn av innledende farekartlegging, er følgende temaer vurdert som relevante for vurdering i den etterfølgende sårbarhetsanalysen:

- Ustabil grunn
- Flom i vassdrag
- Vind/ekstremnedbør
- Skog/lyngbrann
- Transport av farlig gods
- Forurensning i grunn
- Elektromagnetisk stråling
- VA-ledningsnett
- Ny dam Prestvannet

4.2 SÅRBARHETSVURDERING

I NS 5814:2008 Krav til risikovurderinger er sårbarhet definert på følgende måte:

"Manglende evne hos et analyseobjekt til å motstå virkninger av en uønsket hendelse og til å gjenopprette sin opprinnelige tilstand eller funksjon etter hendelsen."

I denne analysen graderes sårbarhet slik:

- Svært sårbart
- Moderat sårbart
- Lite sårbart
- Ikke sårbart

4.2.1 Ustabil grunn

Grunnen på planområdet består av torv/myr, tykk marin strandavsetning, bart fjell og morene. Det er ikke kartlagt kvikkleireforekomster.

Området med torv/myr og marin strandavsetning gir indikasjoner på at grunnen kan være ustabil. I tillegg er det ikke gjort detaljerte undersøkelser om det finnes kvikkleire.

Området vurderes som moderat sårbart for ustabil grunn og det gjøres en risikovurdering. Se også vedlegg til planbeskrivelsen «Nye Kirkenes Sykehus – Notat vedrørende grunnforhold, Andrevann» for utfyllende informasjon om grunnforhold.

4.2.2 Flom i vassdrag

Planområdet ligger inntil innsjøen Andrevatn. Det bør vurderes å gjøres flomsoneberegning for innsjøen, og resultatene eventuelt hensyntas i arealdisponeringen. Ved bygging av kritiske samfunnsfunksjoner skal man dimensjonere for å tåle en 1000-årsflom.

Det går også en mindre bekk gjennom planområdet. Denne renner ut i Andrevatn. I forbindelse med bygging av nytt sykehus, skal bekken trolig lukkes en kort strekning, men holdes i hovedsak åpen. Vanngjennomstrømning blir som i dag.

Bekken er liten, og området er ikke preget av store nedbørsperioder. Likevel bør man vurdere å gjøre flomsoneberegninger for bekken slik at det nye løpet legges hensiktsmessig i forhold til slike forhold. Forskning viser at fremtidens klima trolig blir preget av større nedbørsmengder enn i dag, noe som også kan øke flomfare.

Forutsatt at anbefalte tiltak gjennomføres, vurderes området som lite sårbart for flom i vassdrag, og et gjøres ikke en risikoanalyse.

4.2.3 Vind/ekstremnedbør

Planområdet ligger utsatt for vind fra sørøst, som er fremherskende vindretning om vinteren. Dette gjør at sykehusområdet kan være sårbart for snøfokk vinterstid, og sterk vind.

Området vurderes som moderat sårbart for vind/ekstremnedbør, og det gjøres en risikoanalyse.

4.2.4 Skog/lyngbrann

Området vil ha økt skog/lyngbrannfare i utbyggingsfasen på grunn av bruk av varmekilder i byggeprosessen. For å unngå at dette øker faren for brann i området, må man ha tilgjengelige brannslukkingsressurser i denne fasen.

Det er ikke særlige forhold som tilsier at skog/lyngbrannfaren i området øker i sykehusets driftsfase.

Forutsatt at man sikrer brannberedskap, vurderes området som lite sårbart for skog/lyngbrann. Det gjøres ikke en risikoanalyse.

4.2.5 Transport av farlig gods

Planområdet ligger inntil E6, noe som gir en forventning om at det transporteres farlig gods i nærheten av sykehuset.

Årlig mottar DSB 50-60 rapporter om hendelser med transport av farlig gods i Norge. Dette tallet omfatter også hendelser med farlig gods på jernbane. Det er rimelig å anta at hendelser med farlig gods vil forekomme hyppigst i de områdene hvor det fraktes mest gods (rundt de store byene og langs hovedtrafikkårene). I de fleste tilfellene fører en hendelse med farlig gods til akutt utslipp til grunnen. Andelen hendelser hvor det vil oppstå en brann eller eksplosjon er erfaringsmessig svært lav.

Det er ikke grunn til å tro at det transporteres mye farlig gods på strekningen. E6 har sitt nordlige endepunkt i Kirkenes, noe som innebærer at denne delen av europaveien kun har trafikk som skal til og fra Kirkenes. Den inneholder ikke farlige kryss, brå svinger eller andre spesielle risikoforhold. En rundkjøring knytter veien til sykehuset til E6.

Området vurderes som lite sårbart for ulykker med transport av farlig gods. Det gjøres ikke en risikoanalyse.

4.2.6 Forurensning i grunn

Det er registrert krigsetterlatenskaper etter 2. verdenskrig i Andrevatn. Dette er eksplosiver som er dumpet i innsjøen. Det er ikke gjort undersøkelser om det også finnes slik forurensning i grunnen på planområdet. Området er heller ikke kartlagt med hensyn til annen grunnforurensning.

Området vurderes som moderat sårbart for forurensning i grunn, og det gjøres en risikoanalyse.

4.2.7 Elektromagnetisk stråling

Varanger KraftNett AS har anlegg innenfor planområdet. Kraftselskapet må kontaktes for å få utfyllende informasjon om anlegget og ivareta eventuelle hensynssoner.

Det vil også etableres høyspentanlegg og lavspentanlegg i forbindelse med bygging av sykehuset. Også her må utbygger ivareta reglement om hensynssoner for å hindre skadelig elektromagnetisk stråling.

Forutsatt at hensynssoner ivaretas, vurderes området som lite sårbart for elektromagnetisk stråling. Det gjøres ikke en risikovurdering.

4.2.8 VA-ledningsnett

Det går i dag en 500 mm vannledning gjennom planområdet. Sør-Varanger kommune har allerede påpekt at denne må håndteres av tiltakshaver, i prinsippet omlegges. Plan for omlegging skal godkjennes av kommunen.

Forutsatt at vannledningen håndteres, vurderes området som lite sårbart for påvirkning på eksisterende VA-ledningsnett. Det gjøres ikke en risikovurdering.

4.2.9 Ny dam Prestvannet

Det er gitt konsesjon for å bygge ny dam i Prestvannet. Dette kan påvirke Andrevatn og området rundt ved at Andrevatn får lavere vannspeil enn i dag. Konsesjonen innebærer at nivået på Andrevatn kan variere mellom 45,55 høyest og 44,55 lavest. Beregninger for hvor vannet legger seg i landskapet på disse nivåene må legges inn i utbyggingsplanene for sykehuset.

I tillegg vil et dambrudd gi konsekvenser for Andrevatn og området rundt. Det er tiltakshaver for dam sitt ansvar å utføre dambruddsbølgeberegninger for dammen. Resultatene må hensyntas i arealdisponeringen.

Området vurderes i dag som lite sårbart for forhold knyttet til ny dam i Prestvannet. Arealdisponeringen for området må imidlertid hensynta beregninger for fremtidig nivå på Andrevatn og dambruddsbølgeberegninger for den nye dammen. Det gjøres ikke en risikoanalyse.

5 Konklusjon og anbefalinger

5.1 KONKLUSJON

I forbindelse med reguleringsplan for Nye Kirkenes sykehus er det gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). Analysen er tilpasset plannivået i reguleringsområdet og planområdets kompleksitet.

Det ble gjennom fareidentifikasjonen identifisert en del relevante faretemaer; ustabil grunn, flom i vassdrag, vind/ekstremnedbør, skog/lyngbrann, transport av farlig gods, forurensning i grunn, VA-ledningsnett, elektromagnetisk stråling og ny dam Prestvannet. For disse ble det gjennomført sårbarhetsanalyser. For temaene flom i vassdrag, skog/lyngbrann, transport av farlig gods, elektromagnetisk stråling, VA-ledningsnett og ny dam Prestvannet ble sårbarheten vurdert som liten til middels forutsatt at identifiserte tiltak blir gjennomført. Disse tiltakene er oppsummert i kapittel 5.2. Det ble ikke gjort risikoanalyse. For temaene ustabil grunn, vind/ekstremnedbør og forurensning i grunn ble det gjennomført risikoanalyser. Alle disse tre temaene havnet i rød risikokategori. For ustabil grunn og forurensning i grunn er dette mye grunnet stor usikkerhet. Alle disse temaene er det nødvendig og mulig å sterkt redusere risikoen for ved å gjennomføre nødvendige tiltak identifisert i risikoanalysene og oppsummert i kapittel 5.2.

5.2 RISIKO- OG SÅRBARHETSREDUSERENDE TILTAK

Ustabil grunn	Tiltakshaver må gjennomføre grundige grunnundersøkelser. Tiltakshaver må videre tilpasse utbyggelsesplaner i henhold til resultatene av undersøkelsene.
Flom i vassdrag	Tiltakshaver må sørge for at det gjennomføres flomsoneberegninger for innsjø og bekk. Nytt sykehus skal dimensjoneres for å tåle en 1000-årsflom.
Vind/ekstremnedbør	Tiltakshaver må vurdere konsekvensreduserende tiltak mht. vind fra sørøst og konsekvenser for ambulansetransport og helikoptertransport.
Skog/lyngbrann	Tiltakshaver må sørge for å ha tilgjengelig brannberedskap i byggefasen.
Forurensning i grunn	Det må gjennomføres grundige undersøkelser for å avdekke eventuelle krigsetterlatenskaper i grunnen. Håndtere disse på forsvarlig måte. Dette arbeidet er fullført og ingen farlige eksplosiver identifisert. Varsomhet er likevel anbefalt i det videre arbeidet.

Elektromagnetisk stråling	Tiltakshaver må ivareta hensynssoner ved høyspentanlegg. Involvere Varanger KraftNett AS i den videre prosjekteringen (iht. høringsuttalelse fra VKN AS).
VA-ledningsnett	Tiltakshaver må utarbeide plan for omlegging av eksisterende vannledning gjennom planområdet. Planen skal godkjennes av Sør-Varanger kommune. I tillegg må tiltakshaver i samarbeid med vannverket utarbeide plan for hvordan man skal utvikle VA-ledningsnett for å forsyne det nye sykehuset i anleggsperioden og driftsperioden.
Ny dam Prestvannet	Arealdisponeringen må hensynta beregninger om fremtidig nivå på Andrevatn og konsekvenser ved dambrudd i ny dam.

Vedlegg I – Risikovurderinger

Hendelse 1 – Ustabil grunn

Drøfting av sannsynlighet:

Ustabil grunn kan føre til utglidninger og skred. Grunnforholdene i området tilsier at det kan oppstå ustabilitet. Særlig gjelder dette området på og rundt myra. I tillegg er det ikke gjort undersøkelser om det finnes kvikkleire. Sannsynligheten for ustabil grunn og utglidninger øker når man gjør inngrep i naturen. Bygging av Nye Kirkenes sykehus er et stort inngrep som innebærer omfattende graving og endring av belastning på grunnen i området.

Det vurderes som sannsynlig at bygging av Nye Kirkenes sykehus kan medføre ustabilitet i grunnen i området. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til dette, og grundige undersøkelser. Bygging av nytt sykehus må gjøres på sikker måte i henhold til resultatene av grunnundersøkelsene. Slik kan man hindre utglidninger og skred som følge av utbyggingen.

Drøfting av konsekvens:

Liv og helse: I byggefasen utglidninger føre til skade på mennesker som arbeider på området. Dødsfall er mindre sannsynlig. Etter at sykehuset er ferdig bygget og fylles opp av pasienter og ansatte vil utglidninger kunne gi store konsekvenser for liv og helse. En faktor er også her at pasienter ikke kan flyttes på i løpet av kort tid, noe som kan øke konsekvensene ytterligere.

Miljø: Utglidninger/skred vil trolig hovedsakelig gi lokale konsekvenser. I tillegg kan Andrevatn berøres. Konsekvensene for miljø vurderes som små.

Materielle verdier : Utglidninger/skred kan gi store materielle konsekvenser dersom det gir skader på nytt sykehus, eksisterende og fremtidig vei, og pasienter må flyttes til andre sykehus.

Oppsummering:

	Sannsynlighet					Konsekvens					Risiko		
Verdi	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Liv og helse			X						X				X
Ytre miljø			X				X					X	
Materielle verdier			X						X				X

Hendelse 2 – Vind/ekstremnedbør

Drøfting av sannsynlighet:

Vind fra sørøst er dominerende i dette området om vinteren. Området ligger relativt utsatt for denne. Forskning viser også at fremtidens klima trolig blir preget av hyppigere forekomst av sterk vind og storm. Sannsynligheten for sterk vind som kan gi negative konsekvenser dersom dette ikke hensyntas, er derfor vurdert som stor.

Drøfting av konsekvens:

Liv og helse: Sterk vind kan føre til problemer med helikoptertrafikk. Sterk vind med snøfokk kan skape problemer for helikoptertrafikk og ambulansetransport. I ytterste konsekvens kan dette føre til tap av menneskeliv. Konsekvensene anses derfor som opp mot store. Det er imidlertid mulig å sterkt redusere konsekvensene av sterk vind ved å bygge inn løsninger som gir le for vinden på kritiske områder.

Miljø: Sterk vind vil ikke føre til miljøskader.

Materielle verdier: Sterk vind kan føre til mindre materielle skader.

Oppsummering:

	Sannsynlighet					Konsekvens					Risiko		
Verdi	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**			
Liv og helse				X					X				X
Ytre miljø				X		X						X	
Materielle verdier				X		X						X	

Hendelse 3 – Forurensning i grunn

Drøfting av sannsynlighet:

Det er registrert rester av eksplosiver fra 2. verdenskrig i Andrevatn. Området rundt er ikke kartlagt, og det vurderes som moderat sannsynlig at det også kan forekomme slik forurensning i grunnen på planområdet.

Drøfting av konsekvens:

Liv og helse:. Dersom det finnes udetonerte eksplosiver i grunnen kan konsekvensene for liv og helse være store. Ved å gjennomføre undersøkelser av grunnen og håndtere eventuelle eksplosiver/annen forurensning på en forsvarlig måte, vil konsekvensene sterkt reduseres.

Miljø: Kun lokale konsekvenser.

Materielle verdier : Kun mindre konsekvenser.

Oppsummering:

	Sannsynlighet					Konsekvens					Risiko		
Verdi	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
Liv og helse			X						X				X
Ytre miljø			X			X						X	
Materielle verdier			X			X						X	

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Hanne Kildemo Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 25.10.2012
Arkivkode: K1-1	Arkivsaksnr.: 12/1641
Saksordfører: Rådet for likestilling av funksjonshemmede: Agnar Jensen Utvalg for plan og samferdsel: Kurt Wikan	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Rådet for likestilling av funksjonshemmede	06.11.2012	018/12
Utvalg for plan og samferdsel	08.11.2012	116/12
Kommunestyret	21.11.2012	086/12

SYDVARANGER GRUVE AS: PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING MED KONSEKVENSUTREDNING, MERKNADSBEHANDLING

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	22.10.2012	SYDVARANGER GRUVE AS PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING MED KONSEKVENSUTREDNING

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
01.06.2012	U	Sametinget; Finnmark	KULTURMINNEUNDERSØKELSER IFM PLANPROGRAM FOR

11.06.2012	I	Sydvaranger Gruve AS	FORSLAG TIL PLANPROGRAM SYDVARANGER GRUVE AS
12.06.2012	I	Sydvaranger Gruve AS	REFERAT FRA DIALOGKONFERANSE 2 - SYDVARANGER GRUVE
21.06.2012	U	93 mottakere...	VARSEL OM OPPSTART OG OFFENTLIG ETTERSYN/HØRING AV: SYDVARANGER
21.06.2012	U	Saksbehandler Vegar Trasti	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR PLAN OG SAMFERDSEL 21.06.12:
22.06.2012	I	Sametinget	VEDR. HENDVENDELSE OM KULTURMINNE UNDERSØKELSER IFM PLANPROGRAM
24.07.2012	U	Inare kommune; Pechenga raijon	VARSEL OM OPPSTART OG OFFENTLIG ETTERSYN AV: SYDVARANGER GRUVE AS:
24.07.2012	I	Fiskedirektoratet	OMRÅDEREGULERING MED KONSEKVENSUTREDNING - HØRINGSSVAR
17.08.2012	U	SYDVARANGER GRUVE AS	FORSLAG TIL SAMARBEIDSAVTALE FOR UTARBEIDELSE AV OMRÅDEREGULERING
22.08.2012	I	Direktoratet for mineralforvaltning	OFFENTLIG ETTERSYN AV PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING FOR
22.08.2012	I	Mattilsynet	UTTALELSE TIL FORSLAG OM PLANPROGRAM FOR
22.08.2012	I	Statens Vegvesen	UTTALELSE - SYDVARANGER GRUVE - OMRÅDEREGULERING
23.08.2012	I	Sametinget	UTTALELSE VEDR. VARSEL OM OPPSTART, OG HØRING AV PLANPROGRAM FOR
27.08.2012	U	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	VEDRØRENDE FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR SYDVARANGER
27.08.2012	I	Kystverket Troms og Finnmark	SVAR FRA KYSTVERKET - VARSEL OM OPPSTART OG OFFENTLIG ETTERSYN AV
29.08.2012	I	Finnmark Fylkeskommune	VEDR. VARSEL OM OPPSTART OG OFFENTLIG ETTERSYN/HØRING AV
29.08.2012	I	Gunnar Naturvernforbundet i	SØKNAD OM FORLENGELSE AV HØRINGSFRIST
30.08.2012	I	Norges Fiskarlag	ANMODNING OM UTSATT FRIST FOR INNSPILL - PLANPROGRAM FOR
30.08.2012	I	Grubebyens venner v/Inger J. Lysfjord	INNSPILL - SYDVARANGER GRUVE AS - OMRÅDEREGULERING OG
31.08.2012	I	Sweco Norge AS	MERKNAD TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
31.08.2012	I	Fylkesmannen i Finnmark	HØRINGSUTTALELSE - SYDVARANGER GRUVE AS - FORSLAG TIL PLANPROGRAM -
31.08.2012	I	FNF Finnmark	HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM SYDVARANGER GRUVE
31.08.2012	I	Inari kommune	UTTALELSE OM FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
31.08.2012	I	Folkeaksjonen mot giftutslipp i	KOMMENTAR DOBLING SVG

31.08.2012	U	Naturvernforbundet	VEDRØRENDE SØKNAD OM FORLENGELSE AV FRIST FOR UTTALELSE TIL
31.08.2012	U	Norges Fiskarlag	VEDRØRENDE SØKNAD OM FORLENGELSE AV FRIST FOR UTTALELSE TIL
03.09.2012	I	Jernbaneverket	UTTALELSE TIL VARSEL OM OPPSTART OG OFFENTLIG ETTERSYN AV PLANPROGRAM
03.09.2012	I	Naturvernforbundet i Sør-Varanger	HØRINGSUTTALELSE - PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING MED
04.09.2012	I	Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	UTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR OMRÅDEREGULERING MED
05.09.2012	I	Norges Fiskarlag	HØRINGUTTALELSE - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
07.09.2012	I	Norges vassdrags- og energidirektorat	INNSPILL TIL VARSEL OM PLANOPPSTART SAMT HØRING PLANPROGRAM FOR
07.09.2012	I	Havforskningsinstituttet	SYDVARANGER GRUVE AS - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
13.09.2012	I	Sør-Varanger Sjølaksefiskarlag v/	UTTALELSE - SYDVARANGER GRUVE AS - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
13.09.2012	I	Sør-Varanger KrF v/Astrid A Daniloff	HØRINGSNOTAT - SYDVARANGER GRUVE AS: FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
14.09.2012	I	Bjørn Celius	SYDVARANGER GRUVE AS - FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR
16.09.2012	I	Sør-Varanger Venstre v/Stian	HØRINGSUTTALELSE - SYDVARANGER GRUVE AS, FORSLAG TIL PLANPROGRAM
20.09.2012	I	Norsk-finsk grensevassdragskom	HØRINGSUTTALELSE - SYDVARANGER GRUVE: PLANPROGRAM FOR
26.09.2012	I	Statens jernbanetilsyn	HØRINGSUTTALELSE PLANPROGRAM FOR SYDVARANGER GRUVE AS
25.10.2012	U	SYDVARANGER GRUVE AS	AVTALE OM OMRÅDEREGULERING FOR SYDVARANGER GRUVE AS

Kort sammendrag:
Sydvaranger Gruve AS har fått utarbeidet planprogram for områderegulering med konsekvensutredning med det mål å utrede muligheten for en fordobling av gruvas produksjon. Planprogrammet er utarbeidet på bakgrunn av tidligere vedtak i kommunestyret. Det er avholdt to dialogkonferanser innledningsvis med det mål å få fram problemstillinger som organisasjoner og befolkningen i Sør-Varanger er opptatt av i forbindelse med videre utvikling av Sydvaranger Gruve AS. I tillegg er det holdt møter med offentlige høringsinstanser. Forslag til planprogram ble presentert for det Regional Planforum i Vadsø 31. mai 2012.

Planprogrammet skal i henhold til forskriften om konsekvensutredning, § 6 «*gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvilke problemstillinger som ansees viktig i forhold til miljø og samfunn. Relevante og realistiske alternativer skal beskrives og det skal framgå hvordan*

disse er tenkt behandlet i plan- og utredningsarbeidet.»

Forslag til planprogram ble behandlet i Utvalg for plan og samferdsel 21. juni 2012, under sak nr. 081/12. Det ble fattet følgende vedtak:

> *I medhold av plan- og bygningslovens §§ 12-8 og 12-9, samt forskrift om konsekvens-utrednings § 7 vedtar utvalg for plan og samferdsel å varsle oppstart av planarbeidet og at Sydvaranger Gruve AS: Forslag til planprogram for områderegulering med konsekvensutredning, planID 20122008 og 2012009 sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minst 10 uker.*
>
> *Begrunnelse:*
> *Kommunestyret har tidligere gitt sin tilslutning til gruvedriften men satt som forutsetning at ved en økning av produksjonen og med tilhørende økning av utslippet ut over gitte tillatelser, så skal det gjennomføres planlegging med konsekvensutredning av tiltaket i henhold til Plan- og bygningsloven. Utvalget støtter seg kommunestyrets tidligere vedtak og til administrasjonens vurderinger over. På grunn av sakens omfang og ferieavviklinger i høringsperioden ønskes denne forlenget med minst 4 uker fra lovens krav (pbl. § 12-9 og KU-forskriftens § 7).*

Sydvaranger Gruve AS sitt forslag til planprogram for områderegulering med konsekvensutredning legges her fram for behandling etter plan- og bygningsloven, revidert i henhold til forslag til merknadsbehandling.

Faktiske opplysninger:
Sydvaranger Gruve AS har fått utarbeidet *Sydvaranger Gruve AS: Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning,* med det mål å utrede muligheten for en fordobling av gruvas produksjon gjennom en planprosess i henhold til plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredning.

I kommunestyrets vedtak i møte 7. oktober 2009 under sak 059/09 – *Sydvaranger Gruve AS – Søknad om endring i utslippstillatelse* – ble det fattet blant annet følgende vedtak:

> *«……*
> *7. Kommunestyret anbefaler at SFT om å åpne for bruk av flotasjon innenfor gjeldende utslippstillatelse på 7 millioner tonn malm. (SFT vedtak av 23.04.2008). Kommunestyret gjør oppmerksom på at økt utslipp ut over 7 millioner tonn malm, vil kreve konsekvensutredning i henhold til plan- og bygningsloven. ……»*

Søknaden om bruk av flotasjonsmidler ble senere trukket tilbake av Sydvaranger Gruve AS.

8. januar 2011 henvendte Sydvaranger Gruve AS seg til kommunen. Bakgrunnen for henvendelsen var et ønske om å gi en orientering om selskapets planer og en invitasjon til kommunen om et samarbeid for utarbeidelse av planer med konsekvensutredning for selskapets videre utvikling. Ønske om samarbeid var ut fra plan- og bygningslovens krav om at kommunen vil være formell eier av de plantyper som er aktuelle å benytte i den sammenheng.

Sydvaranger Gruve AS ble på bakgrunn av søknaden og kommunens behandling i sak nr. 059/09- *Sydvaranger Gruve AS – Søknad om endring i utslippstillatelse* gitt midlertidig utslippstillatelse til 1. mai 2012 for å teste ut virkningene av nye flokkuleringskjemikalier.

Plansamarbeidet mellom Sør-Varanger kommune og Sydvaranger Gruve AS for utarbeidelse av planer med konsekvensutredning knyttet til selskapets ønske om en fordobling av produksjonen, ble etablert våren 2011. Sør-Varanger kommune presenterte for drøftelse forslag til planopplegg ovenfor Finnmark fylkeskommune og Fylkesmannen i møter i Vadsø 31. mars 2011. Det ble gitt positive tilbakemeldinger til opplegget.

12. mai og 14. november 2011 ble det holdt to åpne dialogkonferanser i Kirkenes der innbyggere, foreninger og organisasjoner i Sør-Varanger ble invitert til å delta. Målet med konferansene var

- Å rette søkelyset på alle aspekter og utfordringer som en ønsket produksjonsøkning vil føre med seg
- Å bidra til å foreslå løsninger på utfordringene og mulighetene som ligger i en slik produksjonsøkning. Dette gjelder både for bedriften selv og de samfunnsmessige konsekvenser av virksomheten.

Det kom inn totalt 188 problemstillinger som vil bli behandlet i tilknytning til konsekvensutredningen.

25. april 2012 fattet kommunestyret under sak 036/12 - *Sydvaranger Gruve AS – Høringsuttalelse for søknad om utslippstillatelse til sjødeponi i Bøkfjorden* – følgende vedtak:

> *Kommunestyret i Sør-Varanger går inn for at Sydvaranger Gruve AS skal gis tillatelse til å slippe ut inntil 10 tonn av flokkuleringsmidlet Magnafloc LT 38 og inntil 50 tonn Magnafloc 10 til Bøkfjorden.*
> *Sør-Varanger kommune vil at det skal knyttes svært strenge krav til utslippstillatelsen:*
> - *Utslippstillatelsen gis tidsbegrenset fram til 01.01.2016. En eventuell forlengelse fra 01.01.2016 må ses i forhold til resultatet av miljøovervåknings-program, utredning av alternative deponiløsninger og kartlegging av fysiske og miljømessige konsekvenser.*
> - *Sydvaranger Gruve (SVG) skal videreføre miljøundersøkelser for å dokumentere kjemikalienes miljømessige virkning på Bøkfjorden gjennom et seriøst oppfølgingsprogram for NIVA-undersøkelsen i 2011.*
> - *Det må særlig legges vekt på å dokumentere nedbrytningstid av stoffet polyDADMAC og eventuelle reaksjoner med andre stoffer under nedbrytningstiden.*
> - *Fagekspertise må kobles inn i miljøundersøkelsesprogrammet.*
> - *SVG skal arbeide for å få fram forskningsresultater på metoder for opprydding, Revegetering og reetablering av liv i deponiområdet så raskt som mulig etter endt drift.*
> - *SVG skal arbeide seriøst med å primært finne alternative løsninger for bruk av Magnafloc LT 38, til mer miljøvennlige flokkuleringsstoffer.*
> - *SVG skal utrede muligheter for å opprette et landdeponi for avgangen.*

24. mai 2012 ble Sydvaranger Gruve AS gitt utslippstillatelse fra Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) for bruk av flokkuleringskjemikaliene Magnafloc 10 og Magnafloc LT 38. Tillatelsen er betinget av et omfattende oppfølgingsprogram over år for å måle langtidseffekten knyttet til bruk av flokkuleringskjemikaliene.

På bakgrunn av et utkast til planprogram anmodet Sør-Varanger kommune fylkeskommunen om å arrangere en Regional Plankonferanse for drøftelse av utkastet. Slik plankonferanse

ble holdt i Vadsø 31. mai 2012 der Sør-Varanger kommune og Sydvaranger Gruve AS presenterte problemstillinger knyttet til utkast til planprogram. En rekke fagpersoner som representerte fylkeskommunen, fylkesmannen, statlige virksomheter og Sametinget var til stede. Gjennom samtaler og drøftelser med de ulike fagmyndigheter ble det gitt tilbakemeldinger til utkastet til planprogram. Merknadene er innarbeidet i forslaget som nå fremmes.

> *Sydvaranger Gruve AS: Forslag til planprogram for områderegulering med konsekvensutredning.*

Planprogram skal i henhold til forskrift om konsekvensutrednings § 6 «*gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvilke problemstillinger som ansees viktig i forhold til miljø og samfunn. Relevante og realistiske alternativer skal beskrives og det skal framgå hvordan disse er tenkt behandlet i plan- og utredningsarbeidet.»*

I planprogrammet er planområdet delt i to områder:

- Planområde 1 omfatter området i Bjørnevatn mellom Pasvikelva og Langfjorden, området langs jernbanen mellom Bjørnevatn og Kirkenes samt fabrikkområdet i Kirkenes (planID 2012008).
- Planområde 2 omfatter Bøkfjorden fra Kirkenes ut til Varangerfjorden samt ytre deler av Korsfjorden (planID 2012009).

Planprogrammet legger opp til at det i konsekvensutredningen skal gjøres vurderinger av hvordan tiltaket influerer på tilstøtende områder, det vil si influensområder som ligger utenfor områdereguleringsplanområdene.

Planprogrammet legger til grunn at det blir konsekvensutredet for både sjødeponi og landdeponi. Planprogrammet legger i hovedsak opp til å utrede deponiløsninger for den fordoblede produksjon med økt avgangsmengde i tillegg til dagens sjødeponi. Dette framstilles som alternativ 1 og 2 i planprogrammets kapittel 2.2. Det er i forbindelse med utarbeidelsen av planprogram gjort forarbeid for alternative løsninger for deponi og lokalisering av verk for fordoblet produksjon. Dette framkommer av planprogrammets kapittel 6.

Administrasjonen forutsetter at Kommunestyret setter seg inn i planprogrammet og vil derfor ikke gjengi dette i detalj.

Vurderinger:
Etter administrasjonens vurdering er planprogrammet utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 og forskrift om konsekvensutrednings § 6. Planprogrammet redegjør slik administrasjonen ser det for formålet med planarbeidet på en tilfredsstillende måte. De problemstillinger som stilles i planprogrammet ansees av administrasjonen som dekkende i forhold til å utrede konsekvenser for miljø og samfunn. Slik administrasjonen ser det legger planprogrammet til rette for at relevante og realistiske alternativer kan vurderes. Etter administrasjonens vurdering er opplegget for medvirkning tilstrekkelig beskrevet i planprogrammet.

Etter administrasjonens vurdering er også innkomne høringsuttalelser og merknader hensyntatt for den videre behandling av planprogrammet og en eventuelt videre planprosess.

Ut fra en samlet vurdering anbefaler administrasjonen at *Sydvaranger Gruve AS: Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning, sist revidert 22. oktober 2012* vedtas behandlet etter plan- og bygningslovens § 12-9 samt forskrift om konsekvensutredning.

Innkomne høringsuttalelser til Sydvaranger Gruve AS sitt forslag til planprogram for områderegulering med konsekvensutredninger

Planprogrammet skal fastsettes av kommunen etter at høringsuttalelsene er gjennomgått, kommentert og endringer tatt inn i planprogrammet. Planprogrammet blir deretter et grunnlag for konsekvensutredningene som skal utarbeides i forbindelse med reguleringsplanen. Kommentarer under går til innspill og merknader som knytter seg til innholdet i utredningsoversikten/krav til konsekvensutredningene, bruk av området som foreslås og konkretisering av tiltak.

Forslag til planprogram var lagt ut til offentlig ettersyn i en forlenget periode, 21. juni – 3. sept. 2012, på grunn av ferietid. Sør-Varanger kommune holdt et offentlig orienteringsmøte om forslag til planprogram 11. sept. 2012. I møtet signaliserte kommunen at alle høringsuttalelser som kom kommunen i hende innen 17. sept. 2012 ville bli tatt med i merknadsbehandlingen. Alle innkomne merknader er tatt med i behandlingen – også merknader registrert så sent som 1. okt. 2012.

Uttalelsene/merknadene/korrespondanse er nummerert fortløpende ettersom de er mottatt av kommunen. I rådmannens merknadsbehandling er det innledningsvis gitt et sammendrag av den enkelte uttalelse.

Uttalelse foreligger fra:

Løpenr.	Instans	Brevdato	Journalført	
1	Fiskeridirektoratet	24-07-12	01-08-12	
2	Statens vegvesen	16-08-12	23-08-12	
3	Mattilsynet	22-08-12	23-08-12	
4	Direktoratet for mineralforvaltning	22-08-12	23-08-12	
5	Sametinget	23-08-12	29-08-12	
6	Grubebyens venner	30-08-12	31-08-12	
7	Inari Kommune	31-08-12	31-08-12	
8	Forum for natur- og frilufsliv i Finnmark	31-08-12	31-08-12	
9	Fylkesmannen i Finnmark	31-08-12	31-08-12	
10	Bergen Group Kimek AS (v/Sweco)	31-08-12	04-09-12	
11	Naturvernforbundet i Sør-Varanger	03-09-12	04-09-12	*
12	Jernbaneverket	03-09-12	04-09-12	*
13	Folkeaksjonen mot giftutslipp i Bøkfjorde	30-08-12	04-09-12	*
14	Kystverket Troms og Finnmark	27-08-12	04-09-12	*
15	Norges Fiskarlag	04-09-12	06-09-12	*
16	Finnmark Fylkeskommune	29-08-12	07-09-12	*
17	Havforskningsinstituttet	07-09-12	07-09-12	*
18	Reindriftsforvaltningen	04-09-12	10-09-12	*
19	Norges vassdrags- og energidirektorat	07-09-12	10-09-12	*
20	Krf Sør-Varanger	13-09-12	17-09-12	*
21	Sør-Varanger Sjøfiskarlag	13-09-12	17-09-12	*
22	Bjørn Celius	14-09-12	17-09-12	*
23	Sør-Varanger Venstre	16-09-12	17-09-12	*
24	Norsk-Finsk Grensevassdragskommisjo	20-09-12	20-09-12	
25	Statens Jernbanetilsyn	26-09-12	01-10-12	

(* iht utsatt frist)

Sammendrag av uttalelsene med rådmannens kommentarer. Det meste av uttalelsene gjelder detaljeringer og presiseringer innenfor de mer generelle formuleringer i forslaget til planprogram. Der dette er kommentert med «tas til orientering», betyr det at detaljeringene vil inngå som del av grunnlaget for temautredningene.

1 Fiskeridirektoratet, region Finnmark (FIF) – L. nr. 1

- FIF er positiv til at det skal vurderes andre alternative deponiløsninger enn sjødeponi. FIF er derfor mer positiv til utbyggingsalternativ 2: Nytt anlegg ved Bjørnevatn. Høringsuttalelsen er derfor rettet mot alternativ 1, hvor all avgangsmasse skal deponeres i Bøkfjorden.
- Hele Bøkfjorden er et fiskeområde. Vedlagt kart viser registreringer gjort av FIF i og utenfor planområdet.
- Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet (HI), Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning og Mattilsynet har gitt innspill til Fiskeri- og Kystdepartementet til fremtidig strategi for mineralnæringen om hva en KU for sjødeponi bør inneholde:

<u>Fiskebestander og fiskeri</u>

- Det er viktig at fiskebestander og fiskeri blir godt utredet. KU bør inneholde en vurdering av eventuelle effekter av deponeringen på gytefelt i umiddelbar nærhet til planområdet.
- FIF har registrert gytefelt for torsk samt bruk av passive og aktive redskap i og rett utenfor planområdet. (Usikkert om det er gytefelt for kysttorsk eller skrei). Havforskningsinstituttet skal verifisere og kartlegge gytefelt basert på FIF sine registreringer, dette er ennå ikke gjort i Finnmark.
- FIF understreker at hele Bøkfjorden er et svært viktig fiskeområde for kongekrabbe og at kongekrabben er vedtatt forvaltet som en fornybar ressurs i Øst-Finnmark.

Påvirkningene på tidligere livsstadier av marin fisk
- Effekter av deponiet på tidlige livsstadier av fisk ansett som sårbare, må utredes i KU.
- En kartlegging av egg, larver og juvenil fisk bør tas med i KU.
- Kartlegging av plankton må tas med i KU da fiskelarver er avhengig av plankton for å overleve.

Havbruk og nasjonal laksefjord
- Effekter fra deponiet på landanlegget for Røye ved Ropelv og slaktermerder ved Jakobsnes må vurderes i KU.
- KU må utrede effekter av deponiet på laksen og vurdere deponiet i henhold til verneplan for Neidenelven som et nasjonalt elvevassdrag. Bøkfjorden er sammen med Neidenfjorden og Kjøfjorden nasjonal laksefjord.

Bunnhabitater
- I KU bør man vurdere og visuelt utrede eventuelle bunnhabitater i planområdet, eksempelvis tareskog og koraller. HI har begynt en kartlegging av bunnhabitater ved MARENO-programmet, men dette er ikke gjort i Finnmark.

Strømmålinger, modellering, partikler og partikkelspredning
- I KU er det viktig å utføre strømmålinger og modelleringer på hvordan avgangsmassen vil spre seg; fra begge utslippspunkt. Målinger må utføres på tilstrekkelig antall punkter og dyp og i tidsintervall som inkl. hele året slik at ytterpunkter i vannbevegelsen bli inkludert.
- Det bør utføres modellering av spredning av avgangsmassene og synkeegenskapene til partiklene.
- Det bør utføres forsøk på fisk som viser hvordan de blir påvirket av partiklene.
- FIF ønsker en visualisering av deponiet i dag og hvordan det vil bli i fremtiden ved forskjellige tidsintervall f.eks. 5,10 og 20 år fra i dag.

Kjemikaliebruk og effektene av disse
- Kjemikaliebruk og effektene av disse på fisk og andre marine organismer må utredes.
- Deponiets effekter på marine organismer, spesielt kongekrabbe er vesentlig å utrede.

Økonomisk og samfunnsmessig nytte
- Det er viktig å gjøre en økonomisk og samfunnsmessig analyse av utbyggingen. Denne bør inkludere verdivurdering av de marine næringene som helhet: yrkesfiske, fritidsfiske, turistfiske og havbruk.
- Analysen bør ta høyde for eventuelle økonomiske tap dersom fangstområder går tapt. En verdivurdering må også inneholde historiske data.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til etterretning.*

- *I tilknytning til utredningene under kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø – vil effekten av deponiet på tidlige livsstadier av fisk, plankton, landanlegg for røye, laks, verneplan for Neidenelva, m.m. bli vurdert.*
- *Kartlegging av plankton gjennomføres i tilknytning til kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø.*
- *I tilknytning til kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil miljørisikoanalyser bli gjennomført.*
- *Arbeidet med strømmålinger, modellering og partikkelspredning tilpasses behovet ut fra at det er vesentlige konsekvenser som skal utredes.*
- *Effekten av kjemikaliebruk på fisk og andre marine organismer vurderes i tilknytning til kap. 7.7 – Utslipp til sjø.*
- *Det vil i plansammenheng bli trukket opp rammer for deponiets videre utvikling. Disse rammer skal fastsettes i områdereguleringsplanen,*
- *Det vil i plansammenheng også bli vist en visualisering av deponiet slik det er i dag og hvordan deponiet forventes å utvikle seg.*

2 Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) – L.nr. 4

- DMF finner det nødvendig med en et avsnitt med definisjoner og presisering av ord og uttrykk. I planprogrammet er begreper og uttrykk blandet sammen noe som skaper forvirring.
- Direktoratet anbefaler at det fremstilles et enkelt flytskjema med tilhørende begreper. F.eks.:
    - (Jern)malm + gråberg = Bergfangst
    - (Magnetitt)konsentrat + avgang = (Jern)malm
- Det bør presiseres at planen omfatter en økning inntil det dobbelte av mengde magnetittkonsentrat, basert på dagens kjennskap til malmressurser.
- Det bør vurderes i hvilken grad mengde bergfangst blir påvirket av økningen av mengde magnetittkonsentrat, basert på dagens kjennskap til malmressurser.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

3 Statens jernbanetilsyn – L.nr. 25

- Statens jernbanetilsyn har ikke funnet grunn for å komme med bemerkninger til høring vedrørende planprogram for Syd-Varanger gruve AS.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

4 Fylkesmannen i Finnmark – L.nr. 9

<u>Planprogrammet generelt</u>

- Planprogrammet bør kort redegjøre for forholdet mellom varslet planarbeid og nasjonale miljømål. Nasjonale miljømål for arealforvaltning, friluftsliv med mer er gitt i st.meld. nr. 26 (2006–2007*) «Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand»*.

- Etter fylkesmannens vurdering kan planarbeidet komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn. Viser her til at Bøkfjorden har status som nasjonal laksefjord.
- Fylkesmannen ber kommunen stille krav om følgende veiledere benyttes i utredningsarbeidet:
    - Statens vegvesens håndbok 140 Konsekvensanalyser
    - Direktoratet for naturforvaltnings håndbøker
- Fylkesmannen anmoder om at det stilles krav om at eventuelle områder for biologisk mangfold skal gjøres tilgjengelig for innlegging i offentlige registreringssystemer for biologisk mangfold, bl.a. i Direktoratet for naturforvaltning (DN) sin Naturbase. Data må produseres på digital form med egenskapstabeller og kartfiler i SOSI eller shape-format. Data skal oversendes fylkesmannen som vil gjøre dataene tilgjengelige gjennom Naturbase og Artsdatabankens artskart.

<u>Merknader til planprogrammet</u>

- Fylkesmannen anbefaler at kommunen jobber mer med forslaget til planprogram. Det må komme klart frem av planprogrammet hva som skal utredes og hvilke metoder som skal brukes.
- Fylkesmannen har ikke innvendinger til den foreslåtte planavgrensningen som en hensiktsmessig grense for reguleringsplanvedtak.

7.1 Naturmiljø:

- Det må fremgå av planprogrammet at konsekvenser for naturmiljø skal utredes. I planprogrammet er det skrevet bør flere steder.
- Det er ikke tilstrekkelig kun med innhenting av eksisterende kunnskap i forbindelse med konsekvensutredningen. Det må stilles krav om ny kartlegging av naturtyper.
- Konsekvensutredningen må gi et tilfredsstillende grunnlag for å vurdere et kommende planforslag i henhold til bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. naturmangfoldlovens § 7.
- Bøkfjorden inngår som nasjonal laksefjord, for disse gjelder følgende beskyttelsesregime:

    "Virksomhet som innebærer risiko for alvorlig forurensning som kan skade villaksen tillates ikke", Jf. St. prp. nr. 32 (2006-2007) kapittel 6.3.
- Laksen gis særlig beskyttelse mot akutt forurensing. På grunn av resipientens status som nasjonal laksefjord, må utredningene derfor belyse eventuelle uhellsscenarier som kan skade villaksen. Vurderingen vil ta utgangspunkt i formaliserte miljørisikoanalyser, der særlig sannsynligheten for utslipp (utslippsfrekvens), utslippets omfang og konsekvensene for villaksen (tilstedeværelse, eksponering, skadeomfang og restitusjonstid) vil stå sentralt.
- Etter proposisjonen skal ikke-akutte, operasjonelle driftsutslipp reguleres på vanlig måte etter forurensningsloven. Beskyttelsesregimet for nasjonale laksefjorder er derfor ikke nødvendigvis til hinder for å gi tillatelse til slike utslipp. Ettersom laksen, etter proposisjonen, skal sikres en særlig beskyttelse i nasjonale laksefjorder, så må forurensningsmyndigheten like fullt gjøre en vurdering om driftsutslippet kan utgjøre en uakseptabel påvirkning på laks. Utredningene må derfor også belyse konsekvenser for laks av ikke-akutte, operasjonelle driftsutslipp.
- Forurensningsmyndigheten må videre gjøre en vurdering av utslippets potensial for påvirkning av all anadrom fisk. Særlig laks, men også sjøørret og sjørøye, er viktige naturressurser for befolkningen i det berørte området, som grunnlag for både nærings- og fritidsaktiviteter. Disse artenes livssyklus og vandringsmønstre medfører dessuten at eventuelle skadelige effekter for anadrome fiskebestander kan gi

konsekvenser for innbyggere også i våre naboland Finland og Russland. Utredningene må derfor belyse konsekvenser for anadrom fisk av ikke-akutte, operasjonelle driftsutslipp.

7.3 Landskapsbildet:

- Vi anmoder om at Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren sin *"Veileder – Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi – Versjon februar 2010"* blir benyttet i landskapsanalysen. Vi ber dere legge vekt på en god analyse av landskapskarakter og sårbarhet, konsekvenser og avbøtende tiltak. Det må gjennomføres gode visualiseringer av tiltakene og hvordan de fremtrer i landskap fra forskjellige steder og til forskjellige årstider. Vår erfaring tilsier at fotomontasjer og terrengmodeller utfyller hverandre.

7.4 Utslipp til grunn og vann og 7.5 Utslipp til sjø:

- Med henvisning til vannforskriftens bestemmelser i planprogrammet, mener Fylkesmannen at utredningene må være dekkende for alle naturlige vannforekomster som påvirkes i vesentlig grad, enten gjennom utslipp, vannuttak eller fysiske inngrep.
- Vannforskriftens § 12 gir rammer for ny aktivitet og nye tiltak som vil kunne medføre forringelse av miljøtilstanden i berørte vannforekomster. Rammene er spesifisert gjennom hva som regnes som akseptabel miljøpåvirkning – vurdert etter et klassifiseringssystem for miljøtilstand i vann. Denne vurderingen skjer på vannregionnivå, og det følger av Fylkesmannens embetsoppdrag at vi er ansvarlige for koordinering og kvalitetssikring av arbeidet med miljøfaglig beslutningsgrunnlag etter vannforskriften. Videre følger det av embetsoppdraget at Fylkesmannen skal vurdere om vannforskriftens § 12 og naturmangfoldlovens mål og prinsipper er oppfylt i prioriterte plan- og KU-saker som angår vannmiljø.
- Det er Fylkesmannens vurdering at tiltakshaver må fremskaffe en oversikt over hvilke vannforekomster som kan bli påvirket, i en slik grad at økologisk eller kjemisk tilstand forringes. Disse vannforekomstene må kartlegges i henhold til vannforskriftens vedlegg V, klassifisering og overvåking, slik at dagens tilstand kan bestemmes. Videre må det gjøres en vurdering av graden av tilstandsforringelse som forventes, og hvorvidt dette vil komme som en følge av utelukkende fysiske inngrep, kjemisk påvirkning, eller en kombinasjon av disse. Dersom påvirkningen av vannmiljøet helt eller delvis er av kjemisk art, må også følgende tre momenter vurderes:

    - Hvilke praktisk gjennomførbare tiltak som kan settes inn for å begrense miljøforringelsen.
    - Forholdet mellom samfunnsnytten av tiltaket og tapet av miljøkvalitet.
    - Hvorvidt hensikten med tiltaket kan oppnås med andre midler som er miljømessig vesentlig bedre, og i så fall må det dokumenteres at disse ikke er teknisk gjennomførbare, eller medfører uforholdsmessig store kostnader, vurdert opp mot miljøgevinsten.

7.6 Støy

- Fylkesmannen forutsetter at støy utredes i henhold til Miljøverndepartementets retningslinje T-1442/2012.

7.9 Nærmiljø og friluftsliv

- Direktoratet for naturforvaltning (DN) sine håndbøker: Håndbok 25 Kartlegging og verdsetting av friluftsområder og Håndbok 18 Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven, må benyttes i kartleggingsarbeidet.

- Det vises til Miljøverndepartementets støyretningslinje T-1442/2012 om verdifulle stille områder, hvor det bør unngås å lokalisere nye støykilder.

7.15 Konsekvensutredning ved grenseoverskridende virkninger
- Fylkesmannen minner om § 19 i forskrift om konsekvensutredninger, som gjelder grenseoverskridende virkninger.
- Fylkesmannen forutsetter at planprogrammet blir forelagt russiske og finske myndigheter.

7.16 Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap
- Fylkesmannen vil her minne om at fremtidige klimaendringer må inn som del av ROS-analysen. Havnivåstigning, flere stormer, mer nedbør, økt fare for flom og skred (snøskred og lignende) er hendelser som sannsynligvis vil komme.
-

Innspill til reguleringsplanarbeidet

Fylkesmannen har gitt en rekke innspill til planarbeidet, der det vises til ulike veiledere, og det vises også til flere mer formelle krav knyttet til plankart og bestemmelser.

Innsigelser vil bli vurdert for følgende:

Støy:
- Fylkesmannen vil vurdere å fremme innsigelse mot planen dersom støy fra virksomheten overskrider anbefalte grenseverdier for støyømfintlig bebyggelse.

Landbruksinteresser:
- Alternativ 2 – Bjørnevatn. Dette alternativet berører store og viktige landbruksområder. Fylkesmannen viser til det nasjonale jordvernmålet, og varsler om at man kommer til å vurdere innsigelse mot alternativ 2 slik forslaget for planområdet nå foreligger. Konkret knytter varselet om mulig innsigelse seg til at planområdet omfatter dyrka jord og dyrkbar jord i tilknytning til dyrka jord. På denne bakgrunn ber Fylkesmannen Sør-Varanger kommune om å vurdere å innskrenke planområdet ved å ta ut landbruksområdene i Langfjordeid, Brattli, Bjørnelvdalen, Sandnes og Dalen fra planområdet. Videre oppfordrer vi kommunen til å foreslå at områdene med dyrka og dyrkbar jord reguleres til landbruksformål, se. pbl. § 12-5 nr. 5. Samt at områdene markeres som hensynssone landbruk, se pbl. § 11-8 tredje ledd bokstav c. Fylkesmannen minner om at konsekvensene for dyrka og dyrkbar jord skal utredes og vurderes i konsekvensutredningen. Som hjelpemiddel i planleggingen har vi lagt ved et eget temakart som viser dyrka og dyrkbar jord i området (se vedlegg) For utfyllende kartinformasjon: Se Nettsidene til Norsk institutt for skog og landskap og kartløsningen KILDEN.

Naturmangfoldloven:
- Naturmangfoldlovens § 7 pålegger offentlig myndighet å synliggjøre sine vurderinger iht. lovens §§ 8-12 i sine besluttende vedtak. Konkret gjelder det også for kommunens vedtak i denne saken. Unnlatelse av å vurdere og å vektlegge §§ 8-12 kan medføre at et vedtak anses ugyldig dersom feilen har virket bestemmende på vedtakets innhold. Det samme kan bli resultatet dersom vedtaket for så vidt omtaler §§ 8-12, men det fremstår som åpenbart at vurderingene og vektleggingene ikke har blitt trukket inn i forberedelsene av saken og i den skjønnsmessige vurderingen av saken.

Sluttord: Sør-Varanger kommune har lagt opp til en bra planprosess med muligheter for medvirkning. Fylkesmannen ser frem til å bidra i det videre planarbeidet. Vi deltar gjerne på møter dersom det er behov for dette.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *Merknaden knyttet til naturmiljø: Tas til etterretning. Konsekvenser for naturmiljø skal utredes. Bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. Naturmangfoldlovens § 7 skal vurderes for tiltaket i tilknytning til kap. 7.1- Naturmiljø – på land. Konsekvensene for anadrome og marine fiskearter av akutte og ikke-akutte driftsutslipp vil bli vurdert under kap. 7.7 – Utslipp til sjø.*
- *Merknaden knyttet til landskapsbildet: Tas til orientering.*
- *Merknaden knyttet til utslipp: Tas til orientering.*
- *Merknaden knyttet til grenseoverskridende virkninger vil bli vurdert i tilknytning til kap. 7.17 – Virkninger for naboland. Planprogrammet er sendt finske og russiske myndigheter.*
- *Merknaden knyttet til Risiko og sårbarhet: Tas til orientering. Under kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil miljørisikoanalyser, virksomhetsrisiko, risiko knyttet til infrastruktur og risiko knyttet til naturbaserte hendelser bli vurdert.*
- *Varsel om at innsigelser vil bli vurdert for støy, landbruksinteresser og naturmangfoldloven tas til etterretning. Planområdets omfang er ikke et uttrykk for at områder skal omdisponeres, men for å klarlegge mulig influens for området fra gruveselskapets virksomhet.*
- *Nevnte landbruksområder vil bli vurdert tatt ut av planområdet når konsekvensutredningen er ferdigstilt. Planområdets omfang er definert for å kunne konsekvensvurdere om og i tilfelle hvordan Sydvaranger Gruve AS sin virksomhet influerer på nærliggende områder. Naturressurser – landbruksinteresser er tatt inn som nytt utredningstema og eventuelle konsekvenser for landbruksinteresser i planområdet utredes.*
- *Det legges til grunn at alle relevante retningslinjer og håndbøker benyttes under konsekvensutredningen.*

5 Statens vegvesen, region nord – L.nr. 2

- Statens vegvesen er tilfreds med at eventuelle andre aktiviteter som kan ha betydning for den totale trafikksituasjonen (jf. trafikkanalyser tidligere utarbeidet), tas med i utredningen.
- Ettersom det skal utredes to alternativ for hvor produksjonsøkningen skal skje, bør det komme frem av utredningen at de trafikkmessige konsekvensene blir forskjellige.
- Eventuelle virkninger for gående og syklende bør synliggjøres i utredningen.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *Eventuell virkning av tiltaket for gående og syklende utredes i tilknytning til kap. 7.10 – Transport og trafikk.*

6 Kystverket Troms og Finnmark – L.nr. 14

- Alternativ 2 berører i størst grad Kystverkets interesser.
- Planprogrammet må avklare hvilke konsekvenser økt utslipp fra gruvedriften vil ha for:
    - Skipstrafikken, herunder dybde ved avgangsledning og plassering
    - Avgangsledning, dimensjonering og merking.
    - Avgangsmasser, herunder størrelsesorden og behov for mudring/utdyping.
- Kystverket minner om at alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farledslovens bestemmelser.
- Fremtidig arealdisponering må ta høyde for at hoved- og bileder forbeholdes sjøverts ferdsel. Transport og ferdsel til sjøs må ikke hindres av for eksempel plassering av fortøyninger, lektere, prammer, oppdrettsanlegg m.m. Kystverket har ansvar for farledene på sjø og installasjoner som knyttes til disse.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *Merknaden med hensyn til konsekvenser av økt utslipp fra gruvedriften tas til etterretning. Kap. 7.7 – Utslipp til sjø- og kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil utrede disse forhold.*

7 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) – L.nr. 19

- Planområdet berører flere vassdrag. Det må gjøres en konkret vurdering av og begrunnelse for blant annet byggeavstand til vassdrag.
- NVE synes det er positivt at det er beskrevet hvordan risiko- og sårbarhet, inkl. beredskap skal ivaretas og at NVE's retningslinjer er vist til i planprogrammet. NVE ber om at retningslinjene benyttes i forbindelse med utarbeidelse av konsekvensutredning og ROS-analyse.
- NGU's løsmassekart viser at planområdet består av blant annet tykk havavsetning og tynn hav-/strandavsetning. Marine avsetninger kan være en indikasjon på ustabile grunnforhold.
- Reell fare for skred skal utredes før reguleringsplan godkjennes.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *Kap. 7.6 – Utslipp til grunn og vann - vil vurdere byggeavstand til vassdrag.*
- *Kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil også utrede konsekvenser av eventuelle naturbaserte hendelser – f. eks. skred, flom, klimaendringer, m.m.*

8 Mattilsynet – L.nr. 3

- Mattilsynet kommer tilbake med vurdering når endelig valg av alternativ er valgt.
- Dersom det skal foretas et økt vannuttak, må det vurderes om dette vil påvirke drikkevannsanlegg i nærheten.
- Eventuelle økte utslipp skal ikke påvirke eksisterende drikkevannsanlegg, offentlige eller private.
- Det må være fokus på matvaresikkerhet ved økte utslipp. Det må ikke forekomme en forurensning i næringsmidler utover grenseverdier som finnes i dag for fisk/dyr i sjø og på land

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering. Matvaresikkerhet vil bli vurdert i tilknytning til kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø.*

9 Jernbaneverket – L.nr. 12

- Jernbaneverket har ingen merknader til planarbeidet. Jernbaneverket har ingen eiendom eller anlegg i området, og har per i dag ingen konkrete utviklingsplaner i området.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

10 Finnmark fylkeskommune – L. nr. 16

- Fylkeskommunen vil gå til innsigelse dersom forholdet til nyere tids kulturminner ikke er redegjort for i tilstrekkelig grad. Utredningen må redegjøre for både direkte og indirekte virkninger på kulturminnene, samt avbøtende tiltak. Stikkord for hva som bør inngå i utredningen er: det visuelle, kart, estetisk utforming, kartbruk, målestokk og bruk av foto.
- Fylkeskommunen har i sin uttalelse gitt en kort beskrivelse av nyere tids kulturminner i området.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *Varsel om mulig innsigelse dersom forholdet til nyere tids kulturminner ikke er redegjort for i tilstrekkelig grad - tas til etterretning: Det legges til grunn at forholdet til nyere tids kulturminner blir godt beskrevet i kap. 7.3 – Kulturminnevern/arkeologi - og det forutsettes et nært samarbeid med fylkeskommunen.*
- *Fylkeskommunens beskrivelse av nyere tids kulturminner vil inngå i grunnlaget for planarbeidet.*

11 Sametinget – L.nr. 5

- Sametinget presiserer at samiske interesser ikke bare dreier seg om kulturminner og reindrift, men at den samiske fjordbefolkningen som bedriver sjølaksefiske kan bli berørt av tiltaket.
- Det bør spesifiseres i planprogrammet at konsekvenser for sjølaksefiske og annet fiskeri, bedrevet av forskjellige samiske grupper, utredes.
- Det er startet prosess med Sametinget om undersøkelser av kulturminner i planområdet. Resultatene fra undersøkelsen vil legge grunnlag for Sametingets kulturminnefaglige uttalelse og gi innspill til konsekvensutredningen.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til etterretning. Det vises til planprogrammets kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø, kap. 7.7 – Utslipp til sjø, kap. 7.12 – Samiske interesser – samt kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap.*

12 Norsk-Finsk Grensevassdragskommisjon – L.nr. 24

- Kommisjonen gir høringsuttalelse til planområde 2, sjøområdene.
- Tiltakets konsekvenser for anadrom laksefisk anbefales utredet.
- Det bes om en særlig vurdering av konsekvenser for Neidenlaksen og laksen i nedre del av Pasvikvassdraget. Det er viktig å beskytte og bevare våre felles laksebestander.
- Laksen i Neidenelva er viktig for skoltekulturen. Konsekvenser for skoltekulturen bør utredes.
- Pkt. 7.15 «Virkninger for naboland» ønskes fremhevet. Konsekvensutredningen må utrede mulige grenseoverskridende effekter.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til etterretning.*
- *Kap. 7.2 – Naturmiljø i sjø – og kap. 7.17 – Virkninger for naboland – søker å ivareta merknadene.*

13 Inari kommune, Finland – L.nr. 7

- Inari kommune er særdeles bekymret for tilstanden i Neidenvassdraget. Videre uttrykker kommunen bekymring for laksen i Neidenelva og mulighet for å sikre naturlige forhold for laksen i hele vassdraget.
- Formannskapet i Inari kommune innstilte enstemmig at deponering av gruveavfall burde gjennomføres samsvarende med alternativ 2, dvs. at gruveavfall bør deponeres på land blandet med tørr masse.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

14 Reindriftsforvaltningen Øst- Finnmark – L.nr. 18

- Alternativ 2 – Bjørnevatn: Etablering av nytt prosessanlegg ved Bjørnevatn inklusiv et landdeponi innenfor eller utenfor dagens konsesjonsområde berører blant annet Reinbeitedistrikt 5A/5C.

- Alternativ 0 og 1 berører ikke reindriftsnæringen.
- Reinbeitedistrikt 5A/5B har totalt 5 siidaandeler og med et fastsatt reinantall på 2500 dyr. Konsekvenser for reinbeitedistrikt 5A/5B må utredes.
- Reindriftsforvaltningen har utover dette ingen merknader til varsel om oppstart og forslag til planprogram, da det er for tidlig i prosessen å kunne uttale seg detaljert om hvilke konsekvenser eventuelle inngrep og utbygginger vil medføre.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til etterretning.*
- *Konsekvenser for reinbeitedistrikt 5A/5B utredes – se planprogrammets kap. 7.12 – Samiske interesser.*

15 Havforskningsinstituttet – L.nr. 17

- Uttalelsen retter seg mest mot kap. 7.2 «Naturmiljø – i sjø» og kap. 7.7 «Utslipp i sjø».
- Det bør legges vekt på å utrede forskjellen i konsekvens for fjorden og fjordens bunnøkosystem hvis utslippene fortsetter på dagens nivå til forskjell fra en dobling.
- HI savner en undersøkelse av hvilke fisk, fiskeri og gyte- og oppvekstområder som er i fjordsystemet nå, og som tidligere var i fjorden før gruveutslippene startet første gang. Undersøkelsen bør også omfatte upåvirkede nabofjorder som referanselokaliteter.
- Gyteområder i fjordsystemene knyttet til Bøkfjorden som Korsfjorden, Kjøfjorden og Neidenfjorden bør beskrives.
- HI savner et opplegg for å sammenligne bunnfauna og dyreplankton både i Bøkfjordsystemet og på referanselokaliteter i upåvirkede nabofjorder.
- Dyreplankton (spesielt Copepoders) er nøkkelarter i økosystemet. Disse benytter dypvannet/bunnsediment i forbindelse med overvintring og kan være avgjørende for fiskelarvers og fiskeyngels overlevelse. Copepoders bruk av bunnbiotoper og døgnlige vertikalvandringer gjør dem særlig utsatt for eksponering av partikler fra utslipp.
- Det er viktig å utrede:
- Vandringsmønsteret til laks og aure i fjordsystemene.
- Utvandringsrute, oppholdstid i fjordsystemet, for utvandrende laksesmolt fra Neiden, for å kunne vurdere mulig påvirkning fra utslipp av partikler og kjemikalier til sjø.
- Vandring, utbredelse og fødeområder for sjøaure, da denne ikke vandrer ikke ut i havet, men oppholder seg i fjordsystemet på næringssøk.
- HI anbefaler sterkt at det gjennomføres undersøkelser av vandring, fordeling av arter, inkludert tilbakevandrende voksen laks før eventuell økning av utslippene. Dette kan gjøres med akustiske merker og lyttebøyer.
- Bruk av gruvekjemikalier er godt ivaretatt i konsekvensutredningen.
- Evaluering av spredning av utslippet må gjøres med tilfredsstillende metodikk. Dette innebærer spredningsmodeller der alle relevante drivkrefter og randverdier for strømmen er inkludert. Resultatene må valideres gjennom feltmålinger, der målinger av strøm og hydrografi må gjennomføres i lengre perioder (flere måneder til forskjellige til forskjellige årstider) og for tilstrekkelig antall posisjoner til å fange romlig variasjon.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

16 Naturvernforbundet i Sør-Varanger – L.nr. 11

- Nullalternativ (dagens situasjon uten produksjonsøkning) må inn i konsekvensutredningen. Det bør utredes om SVG skal få fordoble produksjonen, ikke bare hvordan de skal få lov til å gjøre det.
- Løsninger for deponering på land av all avgang må utredes. Ved deponering på land er massene ikke bare dumpet avfall, men tilgjengelig for senere utnyttelse.
- Landdeponi for tørr avgangsmasse – tørrdeponi må konsekvensutredes for den totale produksjonen.
- Summen av forurensning, i sjø, på et enda høyere nivå enn ved dagens produksjon må utredes.
- Den samlede virkningen av mange ulike kjemikalier i fjorden som ofte gir langt høyere skadevirkning enn summen av de enkelte kjemikalier, må utredes.
- Laksen og smoltens vandremønster må kartlegges slik at en får kunnskap om i hvilken grad de utsettes for virkninger av slam og giftstoffer.
- Det må utredes hvor lang tid det tar før fjorden er tilbake til normaltilstand etter en periode med firedoblet produksjon i forhold til de erfaringer en har fra tidligere.
- Utslippene må settes inn i en større sammenheng og belyses som nok et bidrag til global forurensning av kyst og hav.
- Det må utredes planer for å tilbakeføre området til mest mulig naturnært miljø. Det er ikke tilstrekkelig med intensjon om å revegetere etter driftsperioden. En plan må også innebære en fornuftig plassering av slam og gråberg under driftsperioden.
- Det må i stor grad tas hensyn til å ivareta rekreasjon og naturområder langs Pasvik og Langfjorden.
- Langtidsvirkninger av kjemikalier i forhold til dyreliv og matsikkerhet må utredes.
- Det må gjøres en juridisk vurdering av lovligheten til den gjeldende utslippstillatelsen. Naturvernforbundet anser tillatelsen å være et brudd på vanndirektivet og en vesentlig forverring av vannmiljøet i den nasjonale laksefjorden. Viser til uttalelse fra Fylkesmannen som sier at det ikke var hjemmel for å gi tillatelse uten konsekvensutredning.
- Forutsetter at rådmannens løfte om at de 188 problemstillinger som ble reist under dialogkonferansen (sak 081/12) er bindende og vil bli behandlet i konsekvensutredningen.
- Virkningen av planlagt regulering for alle aktivitetsfeltene, må utredes før endring av planstatus iverksettes. Binding av hele Bøkfjorden til gruvevirksomhet er uakseptabelt. Utviding av gruveområdet mot øst og vest vil innskrenke det tettstedsnære friluftsliv, dyreliv og for fri ferdsel.
- Det må settes rammer som sikrer en habil, nøytral og pålitelig utredningsprosess.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *En løsning med flytting av all produksjon i Bjørnevatn vil bli utredet på et overordnet nivå ettersom dette alternativ neppe er realiserbart på grunn av rammebetingelsene, tilgang til vann-, energi-, tekniske- og økonomiske ressurser*

- *Summen av all forurensning utredes, kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap- vil utrede om tiltaket vil medføre endret risiko for mennesker, miljø og/eller materielle verdier.*

- *Planer for å tilbakeføre delområder etter drift vil bli tatt inn i bestemmelsene.*

- *En juridisk vurdering av gjeldende utslippstillatelse inngår ikke som del av arbeidet med områdereguleringen.*

- *Dialogkonferansen: Resultatene fra denne konferansen inngår som grunnlagsmateriale for planarbeidet.*

- *Øvrige punkter: Anses som dekket av programforslagets mer generelle utredningskrav.*

17 Folkeaksjon mot giftutslipp i Bøkfjorden – L.nr. 13

- Det bør være et hovedspørsmål om det skal tillates en dobling i produksjon, ikke bare hvordan det skal gjøres. Det må lages alternative analyser med og uten dobling i hele ressursens levetid.
- Totaløkonomien for kommunen bør utredes. Det må utredes alle effekter for uttak innenfor dagens rammer i tillegg til ønskede økninger i hele ressursens levetid.
- Landdeponi må utredes for alle produksjonsalternativ, inkludert dagens produksjon
- Målet er å ta ut 5,6 millioner tonn. Dette er en firedobling av det som ble tatt ut i 2011 ikke en dobling slik det omtales i planprogrammet. Først i 2014 vil lokalsamfunnet ha opplevd ett år med full produksjon og de konsekvenser dette medfører i form av støy, støv osv.
- Antall lokale arbeidsplasser i hele levetiden til malmressursene må utredes.
- De skattemessige effekter for kommunen i hele levetiden til malmressursene må utredes.
- Det må utredes hvordan en egen mineralavgift kan innføres, tilsvarende som finnes innen vannkraft og olje og gass.
- Miljøskadene vil være tilstede lenge etter produksjonen tar slutt. Miljøeffektene må derfor utredes til de er borte.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

- *Kommunaløkonomiske virkninger, inklusive virkninger for skatteinngang og arbeidsmarked, inngår i planprogrammet – kap. 7.16 – Kommunal økonomi.*

- *Innføring av mineralavgift er et prinsipielt politisk spørsmål som kommunestyret kan ta opp i Regjerings- og Stortingssammenheng. Dette er et forhold som det ikke er naturlig å ta opp i en områdereguleringsplan med konsekvensutredning.*

- *Utredningen vil ivareta tidsperspektivet.*

18 Norges Fiskarlag (NF) – L. nr. 15

- Norges Fiskarlag og Fiskarlaget Nord har tidligere uttrykt bekymring for hvilke effekter utslippene fra Sydvaranger gruve AS kan føre til for fjordmiljø, gyte- og

oppvekstområder, mattrygghet og fiskeri. NF er positiv til at det nå skal utarbeides konsekvensutredning og at både landdeponi og sjødeponi blir utredet.

- Hvis konsekvensutredningen viser at verdier som norske fiskere er avhengig av ikke blir skadet kan, utslipp aksepteres. Dette gjelder intakte økosystem, ivaretagelse av gyteområder, oppvekstområder og ikke minst hensynet til mattrygghet. Utslipp som medfører skader på nevnte verdier, kan ikke forankres i regjeringens nordområdestrategi. NF minner om at nordområdestrategien (kap. 5.5.) også omfatter fiskeriene.
- Den industrielle prosessen må beskrives så presist som mulig (omfatter også sedimentfordeling/kornstørrelse på avgangsmassen og realistisk forbruk av aktuelle kjemikalier).
- Vannforskriften vil også være en overordna planforutsetning når det gjelder gruveavfall og kjemikalier. Forholdet til Vannforskriften bør avklares gjennom KU-prosessen.
- Aktuelle bestander av fisk og krepsdyr i planområdet må kartlegges og beskrives. Det bør gjøres undersøkelser knyttet til utbredelse og vandringer av viktige arter (omfatter særlig bunnlevende arter som torsk og kongekrabbe). Bestander av laks og viktige marine arter kartlegges på en likeverdig måte f.eks. gjennom merking/radiopeiling.
- Informasjon om gyte- og oppvekstområder kartlagt av Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet må inn i konsekvensutredningen. Hensiktsmessig med dialog med Havforskningsinstituttet angående kartlegging av gyteområder for torsk i det aktuelle området.
- Informasjon om marint biologisk mangfold (inkluderer tareskog, korallrev osv.) må tas inn i konsekvensutredningen og må kartlegges dersom dette ikke er gjort.
- Fiskeriaktiviteten i planområdet og i umiddelbar nærhet må beskrives så godt som mulig i KU-prosessen.
- Hensynet til sjømattrygghet må utredes grundig (nedbrytningsperiode, giftige stoffer, akkumulering i næringskjeden mm.) Mattilsynet må kunne godkjenne resultatene som fremkommer.
- Muligheten for å redusere spredning av avgangsmasser og kjemikalier i fjorden må utredes grundig. NIVA-rapport fra 2011 konkluderer med at sjøbunnen fra Kirkenes til Reinøya er klart negativt påvirket av de pågående utslippene fra Sydvaranger gruve AS.
- Det anbefales gjennomført en detaljert kartlegging av sjøbunn og marine naturtyper.
- NF er svært positiv til at KU skal inneholde en delrapport om samfunn og næringsliv, under forutsetning av det brukes en anerkjent modell for samfunnsfaglige analyser. Denne må på en realistisk og sammenlignbar måte kvantifisere omfanget av skade/ulempe for fiskerinæring, andre næringer, marint miljø, kystkultur og samisk kultur etc.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *Kartlegging av bestander av fisk og krepsdyr, kartlegging av sjøbunn og marine naturtyper: Omfanget vil bli avveid mot forurensningspotensialet, slik at det er vesentlige konsekvenser som utredes.*
- *Modell for samfunnsfaglige analyser: Det vil bli benyttet en modell for økonomiske analyser, mens øvrige samfunnsmessige konsekvenser utredes ved hjelp av egen modell – kap. 7.15 Samfunn og næringsliv – samfunnsregnskap.*

19 Forum for natur og friluftsliv Finnmark – L.nr. 8

- Et gjennomgående fokus i planen må være istandsetting av terreng og tilrettelegging for allmenn ferdsel for ettertiden. Dette må gjøres etter hvert som områder avsluttes og ferdigstilles, slik at de ikke er til hinder eller fare for folk og dyr som ferdes i utmarka.
- Ut i fra natur- og miljøhensyn bør all produksjon flyttes til Bjørnevatn og deponi av overskuddsmasse bør skje på eksisterende gruveområde. Sjødeponi bør opphøres.
- Gråbergtipper må tilpasses terrenget rundt (jf. Kjellmannsåsen) og godkjennes på forhånd.
- Det bør etableres et friområde langs russergrensen for å sikre allmenn ferdsel for folk og dyr øst for gruveområdet.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *En løsning med flytting av all produksjon i Bjørnevatn vil bli utredet på et overordnet nivå ettersom dette alternativ neppe er realiserbart på grunn av rammebetingelsene, tilgang til vann-, energi-, tekniske- og økonomiske ressurser*

20 Bergen Group Kimek AS (v/Sweco) – L.nr. 10

- Kimek utfører serviceoppdrag for skipsflåten og virksomheten medfører en del aktivitet i sjø/havneområder i Kirkenes. Kimek er eier av Gnr. 27 Bnr.44 og nabo til eiendommer som brukes i SVGs virksomhet.
- Konsekvensene av hvordan økt aktivitet, i form av doblet produksjonskapasitet, vil påvirke annen aktivitet i sjø og havnerelaterte områder bør tas inn i planprogrammet. Det bør utredes hvordan dette tenkes løst eller behov for at dette skal utredes/belyses.
- Det bes om at konsekvenser for Kimek bør belyses særskilt.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

21 Grubebyens venner – L.nr. 6

Lister opp følgende tema:

- Støv og støyplager som medfører helseplager.
- 885/ gjennom tettbebyggelse; skolevei, skole og barnehage, - kort sagt oppvekstområde.
- Helse er Sør-Varanger kommunes ansvar. (folkehelsen)
- Politikerne må sterkere på banen.
- Virknings problemer/ bemanning – løsninger.
- Utredning økonomi.
- Mineralavgift.
- Fondsavsetning fra bedriften. (eks. opprydding etter diverse problemer etc.)

- Nordområde satsing. Internasjonale avtaler. Overenskomsten mellom Norge – Finland – Russland. Grensevassdrag og miljøvernområde.
- Virkningsproblemer ved sjø – landdeponi.
- Investering: Tchudi Aggregates. Nødvendig opprustning for jernbane etc.
- Bruk av ekspertise/ erfaringer.
- Oppsigelser – like før. Evalueringsgodkjenning 30.08.2012. Sør-Varanger kommune – Finnmark fylke. Stress faktor om arbeidsplasser.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

22 Sør-Varanger Sjølaksefiskarlag (SSLF) – L.nr. 21

- Vårt krav har vært og vil fortsatt være; intet sjødeponi verken fra dagens eller framtidige fabrikkanlegg. Konsekvensene av utslippene både dybde og den økologiske balansen i havneområdet må utredes før det tillates ytterligere deponering i sjø.
- SSLF 's forslag til løsning for produksjonsøkning er følgende:

  Alternativ 0 Kirkenes:
  Eksisterende produksjonsanlegg i Kirkenes med sjødeponi avvikles.
  Alternativ 1 Kirkenes:
  Produksjonskapasiteten beholdes innenfor industriområdet inntil nytt prosessanlegg i Bjørnevatn er etablert.
  Alternativ 2 Bjørnevatn:
  Etabler nytt prosessanlegg i gruveområdet i Bjørnevatn hvor all produksjonen pågår, inklusive et landdeponi innafor dagens konsesjonsområde.
- Det bør stilles krav om at alle som arbeider ved bedriften må flytte til kommunen, for å sikre skatteinntekter til kommunen.
- Utslippstillatelsen kan endres i en mer positiv retning og avgangsmassen overføres fra sjødeponi til landdeponi.
- Neidenelva og Munkelva er viktige lakseførende vassdrag innenfor den nasjonale laksefjorden. Sandneselva (munner uti Langfjorden) og Pasvikelva (munner uti Bøkfjorden) er også viktige lakseførende vassdrag. Disse to elvene er nærmere utslippene til Bøkfjorden og påvirkes i enda sterkere grad av forurensingen.
- Sterke strømningsforhold påvirker deponeringen. SSLF anbefaler at influensområdet utover mot Varangerfjorden utvides og omfatter fjordområdet mot Sølvfarstrømmen og området vest for Kjelmøya ut mot Varangerfjorden, (vedlagt vises forslag til utvidet influensområde).
- SSLF hevder at fjorder var fiskerike med gode gyte- og oppvekstforhold inntil Sydvaranger ASA fra 1980 årene slapp ut boreslam både i Bøkfjorden og Langfjorden.
- I 2008 har fisk kommet tilbake i fjordene. SSLF mener at stopp av utslippene er årsaken til at fisken kom tilbake.
- SSLF krever at det må konsekvensutredes hvordan sjødeponi påvirker både anadrome og pelagiske fiskearter, samt sjøfugl og sjøpattedyr.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*

- *Forslag om utvidelse av planområde 2 vest for Kjelmøya tas til følge*
- *Bosetning i kommunen for alle ansatte er et mål for bedriften, men ikke et forhold som det vil være naturlig å kreve i forbindelse med en områderegulering med konsekvensanalyse.*

23 KRF Sør-Varanger – L.nr. 20

- Foreslår følgende løsning for produksjonsøkning: Alternativ 2 – Bjørnevatn. Etabler nytt prosessanlegg i gruveområdet i Bjørnevatn hvor all produksjonen pågår - inklusive et landdeponi innenfor dagens konsesjonsområde. Eksisterende fabrikk ved Kirkenes avvikles og ny fabrikk lokaliseres ved Bjørnevatn.
- KRF stiller spørsmålstegn med hva som er verst mellom å pumpe ut avgangs-/flotasjonsmasse i en nasjonal laksefjord kontra våtdeponi på land.
- KRF anbefaler å ta ut landbruksområdene Sandnes, Dalen, Bjørnelvdalen, Langvasseid og Brattli av planområdet fordi området omfatter dyrka mark og dyrkbar mark, inkludert beiteareal for både husdyr og rein.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering.*
- *En løsning med flytting av all produksjon i Bjørnevatn vil bli utredet på et overordnet nivå ettersom dette alternativ neppe er realiserbart på grunn av rammebetingelsene, tilgang til vann-, energi-, tekniske- og økonomiske ressurser*
- *Nevnte landbruksområder vil bli vurdert tatt ut av planområdet når konsekvensutredningen er ferdigstilt. Planområdets omfang er definert for å kunne konsekvensvurdere om og i tilfelle hvordan Sydvaranger Gruve AS sin virksomhet influerer på nærliggende områder.*

24 Sør-Varanger Venstre – L.nr. 23

- Det bør belyses nærmere hvilke konsekvenser produksjonsdoblingen og mulig kortere levetid vil medføre for den totale energitilførselen til kommunen. Venstre ønsker at en eventuell kraftutbygging/oppgradering av elnettet i alternativene konsekvensutredes i de aktuelle områdene.
- Venstre ønsker at lokale CO^2-utslipp, som følge av fordobling i produksjonen, utredes på lik linje som andre typer utslipp.
- Det ønskes vurdert hvorvidt en fordobling og kortere levetid vil påvirke energieffektiviseringen og fangst av CO^2, ut i fra muligheter for ny produksjonsteknologi i fremtiden. Dette må sees i sammenheng med nasjonale klimamål, kommunens egen Energi- og klimaplan, selskapets strategi for energieffektivisering og planene vedr. ny vindemøllepark i Bjørnevatn.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til orientering. Energibruk og CO_2-utslipp skal vurderes i forhold til kommunens energi- og klimaplan.*

25 Bjørn Celius – L.nr. 22

- Grunneier av jordbrukseiendom Gnr.22 Bnr.67 i Bjørnelvdalen. Jordene på eiendommen utleies i dag til forproduksjon/timotei.
- Ber om at konsekvenser som følge av planlagt produksjonsøkning vurderes lokalt i Bjørnelvdalen. Konsekvensene knyttet til tilsig fra deponiet, støy og støvforhold må bli utredet i forhold til grunnvann, boforhold og landbruksdrift i området.

Rådmannens tilrådning:

- *Merknadene tas til etterretning. Det er tatt inn i planprogrammet et nytt tema – 7.20 Naturressurser – landbruk – som omfatter utredning av eventuell konsekvenser for landbruksinteressene i planområdet.*

OPPSUMMERING
Rådmannen er positiv til de innspill og merknader som er kommet inn fra offentlige organ, organisasjoner og privatpersoner, og anser at de gir et godt grunnlag for å utrede konsekvenser av ulike planlagte tiltak i forbindelse med Sydvaranger Gruves planer om en fordobling av produksjonen. Rådmannen anser innspillene for å være fyllestgjørende.
På bakgrunn av behandlingen av saken i Utvalg for plan og samferdsel vil saken i henhold til lov og forskrifter bli oversendt Miljøverndepartementet for uttalelse før den endelig fremmes for kommunestyret. Miljøverndepartementet har en frist på 14 dager for å uttale seg til forslag til planprogram.
Oppsummering av rådmannens tilrådning:

1	Merknad, l.nr. 1, fra Fiskeridirektoratet	- *Merknadene tas til etterretning.* - *I tilknytning til utredningene under kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø – vil effekten av deponiet på tidlige livsstadier av fisk, plankton, landanlegg for røye, laks, verneplan for Neidenelva, m.m. bli vurdert.* - *Kartlegging av plankton gjennomføres i tilknytning til kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø.* - *I tilknytning til kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil miljørisikoanalyser bli gjennomført.* - *Arbeidet med strømmålinger, modellering og partikkelspredning tilpasses behovet ut fra at det er vesentlige konsekvenser som skal utredes.* - *Effekten av kjemikaliebruk på fisk og andre marine organismer vurderes i tilknytning til kap. 7.7 – Utslipp til sjø.* - *Det vil i plansammenheng bli trukket opp rammer for deponiets videre utvikling. Disse rammer skal fastsettes i*

		områdereguleringsplanen, - *Det vil i plansammenheng også bli vist en visualisering av deponiet slik det er i dag og hvordan deponiet forventes å utvikle seg*
2	Merknad, l.nr. 4, fra Direktoratet for mineralforvaltning	- *Merknadene tas til orientering*
3	Merknad, l.nr. 25, fra Statens jernbanetilsyn	- *Merknadene tas til orientering*
4	Merknad, l. nr. 9, fra Fylkesmannen i Finnmark	- *Merknadene tas til orientering.* - *Merknaden knyttet til naturmiljø: Tas til etterretning. Konsekvenser for naturmiljø skal utredes. Bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, jf. Naturmangfoldlovens § 7 skal vurderes for tiltaket i tilknytning til kap. 7.1- Naturmiljø – på land. Konsekvensene for anadrome og marine fiskearter av akutte og ikke-akutte driftsutslipp vil bli vurdert under kap. 7.7 – Utslipp til sjø.* - *Merknaden knyttet til landskapsbildet: Tas til orientering.* - *Merknaden knyttet til utslipp: Tas til orientering.* - *Merknaden knyttet til grenseoverskridende virkninger vil bli vurdert i tilknytning til kap. 7.17 – Virkninger for naboland. Planprogrammet er sendt finske og russiske myndigheter.* - *Merknaden knyttet til Risiko og sårbarhet: Tas til orientering. Under kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil miljørisikoanalyser, virksomhetsrisiko, risiko knyttet til infrastruktur og risiko knyttet til naturbaserte hendelser bli vurdert.* - *Varsel om at innsigelser vil bli vurdert for støy, landbruksinteresser og naturmangfoldloven tas til etterretning. Planområdets omfang er ikke et uttrykk for at områder skal omdisponeres, men for å klarlegge mulig influens for området fra gruveselskapets virksomhet.* - *Nevnte landbruksområder vil bli vurdert tatt ut av planområdet når konsekvensutredningen er ferdigstilt. Planområdets omfang er definert for å kunne konsekvensvurdere om og i tilfelle*

		hvordan Sydvaranger Gruve AS sin virksomhet influerer på nærliggende områder. Naturressurser – landbruksinteresser er tatt inn som nytt utredningstema og eventuelle konsekvenser for landbruksinteresser i planområdet utredes. - *Det legges til grunn at alle relevante retningslinjer og håndbøker benyttes under konsekvensutredningen.*
5	Merknad, l.nr. 2, fra Statens vegvesen	- *Merknadene tas til orientering.* - *Eventuell virkning av tiltaket for gående og syklende utredes i tilknytning til kap. 7.10 – Transport og trafikk.*
6	Merknad, l.nr. 14, fra Kystverket Troms og Finnmark	- *Merknadene tas til orientering.* - *Merknaden med hensyn til konsekvenser av økt utslipp fra gruvedriften tas til etterretning. Kap. 7.7 – Utslipp til sjø- og kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil utrede disse forhold.*
7	Merknad, l.nr. 19, fra Norges vassdrag- og energidirektorat	- *Merknadene tas til orientering.* - *Kap. 7.6 – Utslipp til grunn og vann - vil vurdere byggeavstand til vassdrag.* - *Kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap – vil også utrede konsekvenser av eventuelle naturbaserte hendelser – f. eks. skred, flom, klimaendringer, m.m.*
8	Merknad, l.nr. 3, fra Mattilsynet	- *Merknadene tas til orientering. Matvaresikkerhet vil bli vurdert i tilknytning til kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø.*
9	Merknad, l.nr. 12, fra Jernbaneverket	- *Merknadene tas til orientering*
10	Merknad, l.nr. 16, fra Finnmark fylkeskommune	- *Merknadene tas til orientering* - *Varsel om mulig innsigelse dersom forholdet til nyere tids kulturminner ikke er redegjort for i tilstrekkelig grad - tas til etterretning: Det legges til grunn at forholdet til nyere tids kulturminner blir godt beskrevet i kap. 7.3 –*

		Kulturminnevern/arkeologi - og det forutsettes et nært samarbeid med fylkeskommunen. - *Fylkeskommunens beskrivelse av nyere tids kulturminner vil inngå i grunnlaget for planarbeidet.*
11	Merknad, l.nr. 5, fra Sametinget	- *Merknaden tas til etterretning. Det vises til planprogrammets kap. 7.2 – Naturmiljø – i sjø, kap. 7.7 – Utslipp til sjø, kap. 7.12 – Samiske interesser – samt kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap.*
12	Merknad, lnr. 24, fra Norsk-Finsk Grensevassdragskommisjon	- *Merknadene tas til etterretning.* - *Kap. 7.2 – Naturmiljø i sjø - og kap. 7.17- Virkninger for naboland – søker å ivareta merknadene.*
13	Merknad, l.nr. 7, fra Inari kommune	- *Merknadene tas til orientering*
14	Merknad, l.nr. 18, fra Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark	- *Merknadene tas til etterretning.* - *Konsekvenser for reinbeitedistrikt 5A/5B utredes – se planprogrammets kap. 7.12 – Samiske interesser.*
15	Merknad, l.nr. 17, fra Havforskningsinstituttet	- *Merknadene tas til orientering*
16	Merknad, l.nr. 11, fra Naturvernforbundet i Sør-Varanger	- *Merknadene tas til orientering* - *En løsning med flytting av all produksjon i Bjørnevatn vil bli utredet på et overordnet nivå ettersom dette alternativ neppe er realiserbart på grunn av rammebetingelsene, tilgang til vann-, energi-, tekniske- og økonomiske ressurser* - *Summen av all forurensning utredes, kap. 7.18 – Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap- vil utrede om tiltaket vil medføre endret risiko for mennesker, miljø og/eller materielle verdier.* - *Planer for å tilbakeføre området etter driftsperioden vil inngå som et generelt krav.* - *En juridisk vurdering av gjeldende utslippstillatelse inngår ikke som del av arbeidet med områdereguleringen.* - *Dialogkonferansen: Resultatene fra denne konferansen inngår som grunnlagsmateriale for planarbeidet.* - *Øvrige punkter: Anses som dekket av programforslagets mer generelle*

		utredningskrav.
17	Merknad, l.nr. 13, fra Folkeaksjonen mot giftutslipp i Bøkfjorden	- *Merknadene tas til orientering* - *Kommunaløkonomiske virkninger, inklusive virkninger for skatteinngang og arbeidsmarked, inngår i planprogrammet – kap. 7.16 – Kommunal økonomi.* - *Innføring av mineralavgift er et prinsipielt politisk spørsmål som kommunestyret kan ta opp i Regjerings- og Stortingssammenheng. Dette er et forhold som det ikke er naturlig å ta opp i en områdereguleringsplan med konsekvensutredning.* - *Utredningen vil ivareta tidsperspektivet.*
18	Merknad, l.nr. 15, fra Norges Fiskarlag	- *Merknadene tas til orientering* - *Kartlegging av bestander av fisk og krepsdyr, kartlegging av sjøbunn og marine naturtyper: Omfanget vil bli avveid mot forurensningspotensialet, slik at det er vesentlige konsekvenser som utredes.* - *Modell for samfunnsfaglige analyser: Det vil bli benyttet en modell for økonomiske analyser, mens øvrige samfunnsmessige konsekvenser utredes ved hjelp av egen modell – kap. 7.15 Samfunn og næringsliv – samfunnsregnskap.*
19	Merknad, l.nr. 8, fra Forum for natur og friluftsliv i Finnmark	- *Merknadene tas til orientering* - *En løsning med flytting av all produksjon i Bjørnevatn vil bli utredet på et overordnet nivå ettersom dette alternativ neppe er realiserbart på grunn av rammebetingelsene, tilgang til vann-, energi-, tekniske- og økonomiske ressurser*
20	Merknad, l.nr. 10, fra Bergen Group Kimek AS	- *Merknadene tas til orientering*
21	Merknad, l.nr. 6, fra Grubebyens venner	- *Merknadene tas til orientering*
22	Merknad, l.nr. 21, fra Sør-Varanger Sjølaksefiskarlag	- *Merknadene tas til orientering* - *Forslag om utvidelse av planområde 2 vest for Kjelmøya tas til følge og innarbeides i planprogrammet.* - *Bosetning i kommunen for alle ansatte er et mål for bedriften, men ikke et*

		forhold som det vil være naturlig å kreve i forbindelse med en områderegulering med konsekvensanalyse
23	Merknad, l.nr. 20, fra Krf Sør-Varanger	- *Merknadene tas til orientering* - *En løsning med flytting av all produksjon i Bjørnevatn vil bli utredet på et overordnet nivå ettersom dette alternativ neppe er realiserbart på grunn av rammebetingelsene, tilgang til vann-, energi-, tekniske- og økonomiske ressurser* - *Nevnte landbruksområder vil bli vurdert tatt ut av planområdet når konsekvensutredningen er ferdigstilt. Planområdets omfang er definert for å kunne konsekvensvurdere om og i tilfelle hvordan Sydvaranger Gruve AS sin virksomhet influerer på nærliggende områder.*
24	Merknad, l.nr. 23, fra Sør-Varanger Venstre	- *Merknadene tas til orientering. Energibruk og CO_2-utslipp skal vurderes opp mot kommunens energi – og klimaplan.*
25	Merknad, l.nr. 22, fra Bjørn Celius	- *Merknadene tas til etterretning. Det er tatt inn i planprogrammet et nytt tema – 7.20 Naturressurser – landbruk – som omfatter utredning av eventuelle konsekvenser for landbruksinteressene i planområdet.*

Forelegging av program:
I henhold til forskrift om konsekvensutredning § 8 skal planprogrammet forelegges miljøverndepartementet og direktoratet for mineralforvaltning, dersom Utvalg for plan og samferdsel vedtar forslag til innstilling. Ved eventuelle merknader fra departementet eller direktoratet må planprogrammet på nytt legges fram for Utvalget, før fastsettelse i Kommunestyret.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
Sydvaranger Gruve AS sysselsetter direkte i størrelsesorden 400 personer og har innleid 100 personer fra entreprenører og kontraktører. En fordobling av produksjonen vil medføre, i følge opplysninger fra selskapet, en økning i antall sysselsatte med 40-50 %. Selskapet vil dermed ha stor betydning for den videre utvikling i lokalsamfunnet.

Sydvaranger Gruve AS ble på bakgrunn av søknaden og kommunens behandling i kommunestyrets sak 059/09: *Sydvaranger Gruve AS – Søknad om endring i utslippstillatelse* gitt midlertidig utslippstillatelse til 1. mai 2012 for å teste ut virkningene av nye flokkuleringskjemikalier.

Tiltaket er i tråd med regjeringens Nordområdesatsing.

Planprogrammet kommer til dels inn under satsningsområdet næringsutvikling i kommuneplanens samfunnsdel, jf. kulepunkt 3 og 4.

Infrastruktur:
Selskapet har igangsatt etablering av ny atkomst til gruveområdet for å redusere ulempene for lokalmiljøet i Bjørnevatn.
For øvrig vil konsekvensutredningen redegjøre for de konsekvenser tiltaket har på kommunens infrastruktur.

Barn og ungdom:
Det vil i konsekvensutredningen bli redegjort for konsekvensene mht. tilbud for barn og unge som følge av økt virksomhet ved Sydvaranger Gruve AS.

Kompetanseoppbygging:
Selskapet vil ha stort behov for kvalifisert arbeidskraft i den videre utvikling av selskapet. Kompetanseoppbygging og etablering av fagopplæring for ungdom er moment som vil bli omhandlet i konsekvensutredningen.

Økonomi:
Konsekvensutredningen vil inneholde en redegjørelse for konsekvensene som denne økte virksomhet vil ha for kommuneøkonomien.

Universell utforming:
Administrasjonen finner det ikke nødvendig på nåværende stadium å redegjøre for universell utforming, da dette ivaretas gjennom egne bestemmelser i plan- og bygningsloven med forskrifter.

Alternative løsninger:
I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, sender Kommunestyret *Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning for Sydvaranger Gruve AS*, planID 2012008 og 2012009 tilbake for ny behandling.

Kommunestyret finner seg uenig i planprogrammet på følgende punkter:

Forslag til innstilling:
I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, 3. ledd, samt forskrift om konsekvensutrednings § 7 fastsetter Kommunestyret *Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning for Sydvaranger Gruve AS*, planID 2012008 og 2012009.

Begrunnelse:
Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som er av relevans for saken, jf. planprogrammets kapittel 7. De innkomne høringsuttalelser og innspill synes tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jf. rådmannens vurderinger over.

Behandling 06.11.2012 Rådet for likestilling av funksjonshemmede
Saksordfører: Agnar Jensen

Forslag fra Knut Mortensen:
Rådet for likestilling av funksjonshemmede er enig i rådmannens vurdering i forhold til universell utforming, og forutsetter eventuell medvirkning på et senere tidspunkt. Rådet tar ikke stilling til rådmannens innstilling.

Forslaget ble vedtatt med 3 mot 2 stemmer.

Rådet for funksjonshemmedes vedtak i sak 018/12:

Rådet for likestilling av funksjonshemmede er enig i rådmannens vurdering i forhold til universell utforming, og forutsetter eventuell medvirkning på et senere tidspunkt. Rådet tar ikke stilling til rådmannens innstilling.

Behandling 08.11.2012 Utvalg for plan og samferdsel
Saksordfører: Kurt Wikan

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Utvalg for plan og samferdsels vedtak i sak 116/12:
Utvalg for plan og samferdsel avgir følgende innstilling til kommunestyret:

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-9, 3. ledd, samt forskrift om konsekvensutrednings § 7 fastsetter kommunestyret *Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning for Sydvaranger Gruve AS*, planID 2012008 og 2012009.

Begrunnelse:

Kommunestyret finner at planprogrammet tar opp de problemstillinger som er av relevans for saken, jf. planprogrammets kapittel 7. De innkomne høringsuttalelser og innspill synes tilstrekkelig vurdert og ivaretatt i planprogrammet, jf. rådmannens vurderinger over.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

Sør-Varanger kommune Sydvaranger Gruve AS

Sydvaranger Gruve AS

Planprogram for områderegulering med konsekvensutredning

22. oktober 2012

PlanID: 2012008 og 2012009

Planens ID:	2012008 og 2012009	
Saksnr i WebSak:	12/1641	
Varsel om oppstart:	21.06.12	UFPS sak 081/12
Forslag til planprogram utlagt til offentlig ettersyn:	21.06.12-31.08.12	(åpent møte 11.09.12)
Dato for siste revisjon:	22.10.12	
2.gangs behandling:		
Fastsatt planprogram i kommunestyret:		

Forord

Sydvaranger Gruve AS (SVG) planlegger for å kunne øke produksjonen av jernmalm (magnetittkonsentrat). Dette har sin bakgrunn i ønsket om å opprettholde og styrke konkurransekraften i det globale markedet bedriften opererer i, hvor det er et stort press på en liten produsent som SVG. Norge er et høykostland, og SVG må derfor fokusere på produktivitet for å bedre konkurransekraften. I en slik situasjon jobber SVG kontinuerlig med å redusere kostnadene, samt å utvikle teknologi, kompetanse og arbeidskraft for derigjennom å forbedre produktiviteten. En viktig komponent i strategien er å øke produksjonskapasiteten for derved å redusere kostnadene per produsert tonn. Det er på denne bakgrunn bedriften nå fremmer sine planer om en dobling av produksjonskapasiteten.

Det vurderes flere alternativer for å doble produksjonskapasiteten, og her inngår både tiltak innenfor dagens produksjonsområde i Kirkenes og utvidelser og tiltak i Bjørnevatn-området, med tilhørende deponiløsninger.

Det er vurdert som hensiktsmessig å gjennomføre de nødvendige planprosesser etter plan- og bygningsloven (PBL) gjennom områderegulering for de områder hvor tiltakene vil komme. Områderegulering er en ny planform, hvor det også åpnes for samarbeid mellom kommunen og privat grunneier. Områdereguleringsplan er en kommunal plan, men det er også en aktuell planform der private aktører finner det hensiktsmessig å inngå et samarbeid med kommunen for å få avklart plansituasjonen for et større område, som grunnlag for å få fremmet konkrete prosjekter gjennom detaljregulering.

Det inngås en samarbeidsavtale mellom kommunen og SVG, som gir rammer og betingelser for dette plansamarbeidet.

SVG har hele tiden ønsket å fremme dette prosjektet som en inkluderende prosess, hvor alle interessenter får rikelig med anledninger til å uttale seg om og påvirke så vel prosessen som innholdet. Det ble derfor tidlig tatt kontakt med Sør-Varanger kommune (SVK) om et samarbeid slik at hele planprosessen med utarbeidelse av områdeplaner med konsekvensutredning gjøres i nært samarbeid mellom de to partene, SVK og SVG. Det har også vært gjennomført to dialogkonferanser i Kirkenes og disse har vært gjennomført som åpne møter hvor alle interesserte har hatt anledning til å møte og fremme sine synspunkter. Den andre av disse dialogkonferansene ble gjennomført som en ide-genereringsprosess. Alle synspunkter som fremkom og behandlingen av disse er behørig ivaretatt i det forslaget til planprogram som nå fremmes.

SVG er i dag en viktig del av lokalsamfunnet og av stor betydning for det lokale og regionale arbeidsmarkedet. Bedriften og kommunen har derfor sammenfallende interesser i denne saken. Som del av det politiske beslutningsgrunnlaget ved endelig behandling av planprogrammet etter høringsrunden vil det også foreligge en utredning om de kommunaløkonomiske konsekvenser av produksjonsøkningen.

Gruvedriften i Sør-Varanger er et viktig bidrag inn mot regjeringens nordområdesatsing, hvor utnyttelse av mineralressursene er et viktig element.

Hensikten med planprogrammet er å gi en orientering til berørte og interesserte parter om tiltaket og planprosessen, gi mulighet til medvirkning, og bidra til at konsekvenser av planforslaget blir grundig vurdert.

Innhold

INNHOLD 5
1 FORMÅL OG BAKGRUNN 8
1.1 Formål 8
1.2 Bakgrunn 10
1.3 Medvirkning 11
2 BESKRIVELSE AV TILTAKET 12
2.1 Sydvaranger Gruve AS i dag 12
2.2 Økning av produksjonen 12
2.3 Deponeringsløsninger 13
2.3.1 Utslippsbegrensninger – tillatelse datert 24. mai 2012 13
2.3.2 Aktuelle flokkuleringskjemikalier 14
2.3.2 Utslipp nytt tiltak 14
2.4 Transport 15
2.5 Vannforsyning 15
2.6 Planområder og influensområder 15
3 MEDVIRKNING 20
3.1 Dialogkonferanse 1 20
3.2 Dialogkonferanse 2 21
3.3 Aktuelle utredningstemaer og problemstillinger (fra dialogkonferanse 2) 21
3.4 Vedlegg – Problemstillinger reist under dialogkonferansene 22
4 DAGENS SITUASJON I PLANOMRÅDET OG INFLUENSOMRÅDET 23
4.1 Gruveområdet i Bjørnevatn 23
4.2 Fabrikkområdet 23
4.3 Omfang, påvirkninger i Bøkfjorden 23
5 FORELIGGENDE AREALPLANER OG ANDRE PLANFORUTSETNINGER 24
5.1 Kommuneplan for Sør-Varanger 2004-2016 24
5.2 Kommunedelplan for kystsonen Sør-Varanger kommune 2004-2016 26
5.3 Reguleringsplaner 26
5.4 Pågående planarbeid 27
5.5 Overordnede planforutsetninger 27
5.5.1 Regjeringens nordområdestrategi 27

5.5.2 Nasjonal laksefjord ... 27
5.5.3 Fylkesplan for Finnmark 2006-2009 ... 28
5.5.4 Internasjonale strategier for Finnmark fylkeskommune 2007-2010 ... 28
5.5.5 Internasjonale avtale som har innflytelse på planarbeidet ... 28
6 ALTERNATIVER ... 30
6.1 Innledning ... 30
6.2 Produksjonslinjer ... 31
6.2.1 Utredningens omfang ... 31
6.3 Landdeponering ... 31
6.3.1 Gråbergsdeponi ... 31
6.3.2 Landdeponi av våt avgangsmasse - våtdeponi ... 32
6.3.3 Landdeponi av tørr avgangsmasse - tørrdeponi ... 34
6.4 Sjødeponering ... 34
7 VESENTLIGE PROBLEMSTILLINGER OG UTREDNINGSOPPGAVER ... 35
7.1 Naturmiljø – på land ... 35
7.2 Naturmiljø – i sjø ... 36
7.3 Kulturminnevern/arkeologi ... 37
7.4 Marin arkeologi ... 38
7.5 Landskaps – og terrengforming ... 38
7.6 Utslipp til grunn og vann ... 39
7.7 Utslipp til sjø ... 39
7.8 Støy ... 40
7.9 Luftforurensning ... 41
7.10 Transport og trafikk ... 41
7.11 Nærmiljø og friluftsliv ... 42
7.12 Samiske interesser ... 42
7.13 Folkehelse, barn og unges oppvekstmiljø ... 43
7.14 Teknisk infrastruktur ... 44
7.15 Samfunn og næringsliv - samfunnsregnskap ... 44
7.16 Kommunal økonomi ... 45
7.17 Virkninger for naboland ... 45
7.18 Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap ... 46
7.19 Forholdet til overordnede mål og retningslinjer ... 47
7.20 Naturressurser - landbruk ... 47

8 PLANPROSESSEN 48

1 Formål og bakgrunn

1.1 Formål

Sydvaranger Gruve AS planlegger en utvidelse/kapasitetsøkning for å kunne doble produksjonen av jernmalm (magnetittkonsentrat). Bedriften har siden gjenåpningen i 2007 økt produksjonen fra år til år, og vil nå kapasitetsgrensen per år på 2,8 millioner magnetittkonsentrat i år. Kapasitetsøkningen krever både en utvidelse av selve produksjonsanlegget, og at det etableres tilfredsstillende deponeringsløsninger for det økte produksjonsvolumet. Å finne frem til en god løsning for deponeringen av avgangsmassene vil være en av hovedutfordringene i saken, på grunn av miljøaspektet og den interesse lokalbefolkningen har vist omkring dette spørsmål. Planen vil omfatte tiltak både innenfor fabrikkområdet i Kirkenes og i gruveområdet i Bjørnevatn.

Formålet med plansaken er å gjennomføre en planprosess etter retningslinjene i plan- og bygningsloven, som sikrer en bred medvirkningsprosess og at alle vesentlige konsekvenser av tiltakene blir utredet, og hvor man får det nødvendige beslutningsgrunnlag for en arealplan som gir rammene for de konkrete utbyggingstiltak. Alternative løsninger for deponeringen knyttet til produksjonsøkningen vil bli vurdert, også landdeponi.

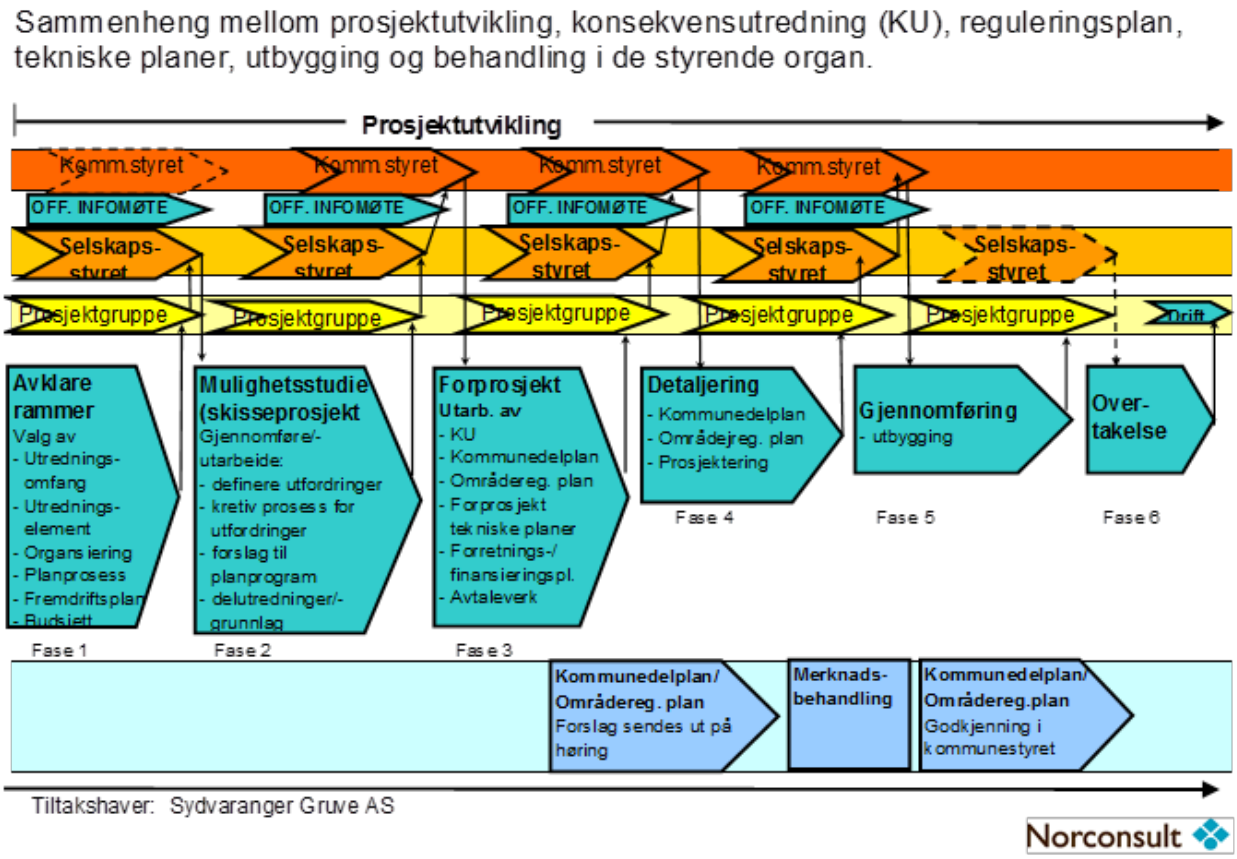
Ønsket om å øke produksjonen har sin bakgrunn i ønsket om å opprettholde konkurransekraften i det globale markedet bedriften opererer i. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 1.2 - *Bakgrunn*

Planprosess og valg av plantype

Utviklingen av virksomheten ved Sydvaranger Gruve er av stor betydning for kommunen og samfunnsutviklingen. Det er vurdert som hensiktsmessig å benytte områderegulering som grunnlag for planprosessen gjennom et samarbeid mellom Sør-Varanger kommune og Sydvaranger Gruve AS.

Alternativet med kommunedelplan (KDP) er etterhvert og ut fra erfaring vurdert til å være en mindre hensiktsmessig planform for denne planoppgaven.

Prosessen som ligger til grunn for utarbeidelse av områderegulering/kommunedelplan med konsekvensutredning:

Planprosessen som ligger til grunn for utarbeidelse av områderegulering med konsekvensutredning

Planleggingen gjennomføres som områderegulering med konsekvensutredning:

1. Områdereguleringsplan som omfatter gruveområdet i Bjørnevatn, jernbanetraséen ned til Kirkenes samt fabrikkområdet i Kirkenes med influensområder
2. Områdereguleringsplan for deponiområdet i Bøkfjorden med influensområder som omfatter resten av Bøkfjorden ut mot Varangerfjorden samt nordøstre deler av Korsfjorden

I Plan- og bygningsloven (PBL) er det åpnet for at også større endringer i arealformål, og som ikke er avklart i kommuneplanen, kan gjøres gjennom en områderegulering. Områderegulering er en kommunal plan, men den kan gjennomføres i et samarbeid mellom kommunen og privat aktør. Bestemmelsen om slikt samarbeid om områderegulering *«kommer til anvendelse der private aktører ser seg tjent med å gå inn i et samarbeid med kommunen for å få avklart plansituasjonen for et større område, som grunnlag for å få fremmet sine prosjekter som detaljplan.»*

Planområde 1 for områdereguleringen vil omfatte et utvidet anleggs- og deponiområde i Bjørnevatn og eksisterende fabrikkområde i Kirkenes. Videre inngår et belte langs eksisterende jernbanelinje mellom Bjørnevatn og Kirkenes med tilliggende områder som influensområder. Dette binder de to delene av planområdet sammen, og gir et sammenhengende planområde.

Planområde 2 vil utgjøre deler av Bøkfjorden og øvrig fjordsystem utenfor Kirkenes. Indre deler av Bøkfjorden benyttes i dag som sjødeponiområde for avgangsmassen fra Sydvaranger Gruve AS. Bøkfjorden er også aktuell som deponiområde dersom det velges en løsning med økt sjødeponering.

Omleggingen av deler av produksjonslinjen vil ha stor betydning for de virkninger som vil følge av tiltaket, og planprogrammet tar utgangspunkt i de mulige løsninger som er aktuelle. SVG har gjennomført et utredningsarbeid, hvor ulike løsninger er vurdert, for selve produksjonen, deponering av avgangsmasser og de aktuelle transportløsninger. Valg av løsning for utvidelse av produksjonen og deponering av avgangsmasser vil være avgjørende for avgrensning av influensområdene, jf. kapittel 2.6.

Det er den formelle planlegging etter PBL som igangsettes med dette planprogrammet.

Gjennom planprogrammet skal følgende avklares:

- Hvilke alternativer er aktuelle og skal utredes?
- Hvilke virkninger skal utredes?
  Med utgangspunkt i det som antas å være vesentlige problemstillinger skal det fastsattes et utredningsprogram, som definerer hvilke tema/spørsmål som skal utredes, og eventuelt spesifisering av krav til disse utredningene.

1.2 Bakgrunn

Det globale markedet for jernmalm er et av verdens største enkeltmarkeder og med kunder og produsenter over hele verden. Nesten all jernmalm går med til produksjon av stål. De største produsentene er land som Brasil, Australia og Sør-Afrika, mens de største kundene finnes i Kina, Japan og Korea.

Europa konsumerer omtrent 20 % av verdens mineraler, men produserer selv bare 3 %. EU har lansert en mineralstrategi hvor en hovedmålsetting er å øke den interne produksjonen for å redusere importunderskuddet. Den norske regjeringen har uttrykt støtte til denne strategien og erklært at Norge

vil bidra til en slik utvikling i EU. I dag er det kun Sverige og Norge som produserer og leverer jernmalm til det europeiske markedet, men også Finland er i ferd med å utvikle jernmalmgruver og vil slutte seg til rekken av leverandører til EU markedet.

I en slik global markedssituasjon er det hele tiden et kontinuerlig press på produsentene for å opprettholde sin konkurransesituasjon og derved tilstrebe bærekraftighet og stabilitet i virksomheten. Nye gruver kommer stadig i produksjon, og felles for disse er at de kommer med lave kostnader og høy produktivitet, og legger derved ytterligere press på mange av de eksisterende produsentene, inklusive SVG.

Det globale markedet for jernmalm er dominert av tre store aktører, to fra Australia og en fra Brasil, som hver produserer mellom 250 og 300 millioner tonn pr år. LKAB i Sverige vil innen 2020 nær fordoble sin produksjon fra 26 millioner tonn p.a. i 2011 til 45 millioner tonn p.a. i 2020. Av nye gruver kan nevnes det norsk-svensk-finske Northland Resources som vil åpne to gruver i løpet av 2012–13, og transportere malmen til Narvik for videre utskipning til Europa og Asia. Northlands initielle kapasitet vil være rundt 5 mill. tonn, men den vil øke til mellom 8 og 10 millioner tonn i året i løpet av få år. Scandinavian Resources er også et nytt gruveselskap som er under oppstart i Sverige. Selskapet planlegger å skipe sin jernmalm ut over Narvik. Også her er det snakk om en oppstart på i størrelsesorden 3-5 millioner tonn jernmalm p.a.

I en slik konkurransesituasjon, er det stort press på en liten produsent som SVG. Norge er i tillegg et høykostland, og SVG må derfor fokusere på produktivitet for å forbedre konkurransekraften. I en slik strategi jobber SVG kontinuerlig med å redusere kostnadene, samt å utvikle teknologi, kompetanse og arbeidskraft for derigjennom å forbedre produktiviteten. En viktig komponent i strategien for å bedre konkurransekraften er en økning av produksjonskapasiteten for derved å redusere kostnadene per produsert tonn. Det er i et slikt lys bedriftens søknad om en dobling av produksjonskapasiteten må vurderes.

1.3 Medvirkning

Planfasen med planprogrammet legger til rette for at berørte grunneiere, naboer og offentlige etater blir orientert om prosjektet i en tidlig fase, slik at de kan komme med innspill til det videre planarbeidet. Ved høring av planprogrammet blir lovens krav til medvirkning ivaretatt. Høringsperioden er minst 6 uker.

Den første åpne invitasjon til medvirkning skjedde i forbindelse med dialogkonferanse 1 som ble holdt i Kirkenes 12. mai 2011. Under konferansen ble det holdt innlegg fra en rekke offentlige og private institusjoner om forhold som er viktig å legge til grunn for vurderingene knyttet til ønsket om en fordobling av produksjonen ved Sydvaranger Gruve. Nær 60 personer deltok i konferansen.

Neste åpne invitasjon til medvirkning skjedde i forbindelse med dialogkonferanse 2 som ble holdt i Kirkenes 14. november 2011. Konferansen ble organisert som gruppearbeid for å komme frem med moment/forhold som offentlige myndigheter, private organisasjoner og privatpersoner er opptatt av skal belyses under konsekvensutredningen. Det kom i alt 188 innspill/problemstillinger i forkant og under konferansen.

Første presentasjon av et grovutkast til planprogram ble vist i Regionalt planforum for Finnmark 31. mai 2012. Regionalt planforum er sammensatt av representanter for statlige, fylkeskommunale og sametingets fagavdelinger. Regionalt planforum er derfor en viktig arena til å få innspill på forhold det er viktig å vurdere i det videre planarbeid.

Utvalg for plan og samferdsel i Sør-Varanger kommune vedtok å legge planprogramforslaget ut til offentlig høring/ettersyn i møte 21. juni 2012, sak 081/12. I forbindelse med høring av planprogram og varsling av oppstart av planarbeidet, ble det avholdt et åpent møte den 11. september 2012. Forslag til planprogram og aktuelle planområder ble presentert.

Det vil også holdes et nytt åpent møte i forbindelse med offentlig ettersyn av planforslaget, hvor planforslaget og konsekvensutredningen vil bli presentert.

2 Beskrivelse av tiltaket

Det planlagte tiltaket er å fordoble produksjonen av jernmalm (magnetittkonsentrat) ved Sydvaranger Gruve AS. Bakgrunnen for tiltaket er beskrevet under forordet og kap. 1- Formål og bakgrunn. Den planlagte økning er fra dagens kapasitet på 2,8 millioner tonn/år til 5,6 millioner tonn/år jernmalm (magnetittkonsentrat).

Økningen kan i hovedsak skje ved at kapasiteten ved fabrikkanlegget i Kirkenes fordobles eller at et nytt fabrikkanlegg for den utvidede produksjonskapasiteten legges i Bjørnevatn. I begge tilfelle vil dagens fabrikkanlegg bli beholdt.

Dagens transportsystem mellom gruveområdet og Kirkenes kan sannsynligvis beholdes. Dog må konsekvensene av en økning av produksjonen utredes.

Dersom all produksjon blir anlagt i Kirkenes planlegges avgangsmassen fra produksjonen å bli deponert i sjøen. Dersom den nye produksjonslinjen blir lagt i gruveområdet vil avgangsmassen fra dagens anlegg fortsatt bli deponert i sjøen mens avgangsmassen fra det nye anlegget i Bjørnevatn, som tørrmasse, planlegges blandet inn i gråbergdeponi i samme område.

Konsekvensene av tiltakene vil bli utredet.

2.1 Sydvaranger Gruve AS i dag

Sydvaranger Gruve AS ble stiftet 23. april 2007 med formål å gjenåpne den tidligere gruvedriften ved Sydvaranger AS. Selskapet er heleid av det børsnoterte holdingsselskapet Nothern Iron Ltd. som er notert på ASX-børsen i Sydney, Australia.

Jernmalmfeltet i Bjørnevatn, som ligger 10 km syd for Kirkenes, er 25 km^2 stort og inneholder 23 mer eller mindre adskilte jernmalmforekomster av variabel størrelse og kvalitet. Hovedmineralene er magnetitt og kvarts.

I Kirkenes ligger oppredningsverket med en kapasitet på 2,8 millioner tonn magnetittkonsentrat/år. Selskapet forventer å nå den øvre kapasitetsgrense i 2012.

Transportløsninger: Råjernmalmen fraktes grovknust fra Bjørnevatn til Kirkenes med jernbane.

Deponering av avgangsmasser skjer til indre deler av Bøkfjorden.

2.2 Økning av produksjonen

Det planlegges for en økning i produksjonen av magnetittkonsentrat fra 2,8 millioner tonn/år til 5,6 millioner tonn/år.

Den planlagte økning i produksjonen forutsetter at dagens produksjonsanlegg utvides eller det bygges et nytt produksjonsanlegg i tillegg til det eksisterende. Lokaliseringsalternativene er a) innenfor industriområdet i Kirkenes, eller b) i Bjørnevatn-området. Utbygging i Kirkenes vil enten bli som påbygging på eksisterende fabrikkbygning, eller som eget produksjonsanlegg ved siden av.

Deponeringskapasiteten må utvides tilsvarende, og her er det tre ulike alternativer som vurderes: sjødeponering, våtdeponi på land og tørrdeponi på land. Dagens produksjon vil videreføre eksisterende deponiløsning i Bøkfjorden.

Alternativene for lokalisering av fabrikker og deponeringsalternativer må ses i sammenheng. Enkelte alternativer utelukker andre. Løsningene knyttet til transport av malm og avgangsmasser, samt vannforsyning, vil også avhenge av de nevnte valg for produksjon og deponering.

I kapittel 6 redegjøres det kort for de alternativer som er vurdert, og hvilke alternativer som utgår.

De alternativer som vurderes som aktuelle, og som konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i, beskrives der mer inngående.

Utgangspunkt for løsning for produksjonsøkning er følgende:

Alternativ 0 – Kirkenes: Eksisterende produksjonsanlegg i Kirkenes med sjødeponi videreføres som i dag.

Økningen av produksjonen med ytterligere 2,8 Mtonn/år konsentrat gjennomføres med en av de to følgende alternative løsninger:

Alternativ 1 – Kirkenes: Produksjonskapasiteten fordobles innenfor industriområdet i Kirkenes. Inklusive ny avgangsledning til sjø for den økte avgangsmassen.

Alternativ 2 – Bjørnevatn: Etablering av nytt prosessanlegg i gruveområdet i Bjørnevatn inklusiv et landdeponi innenfor eller utenfor dagens konsesjonsområde.

Fordobling av produksjonen vil øke mengden av den massen som årlig deponeres. Sett i et langt tidsperspektiv, på bakgrunn av de malmressurser som er tilgjengelige og drivbare, vil total deponimasse blir den samme enten man velger alternativ 0 eller alternativ 1.

2.3 Deponeringsløsninger

Avgangsmassen fra eksisterende fabrikk deponeres i Bøkfjorden utenfor Kirkenes. Deponeringen skjer iht. utslippstillatelser gitt første gang 23.april 2008, siste gang fra Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) 24. mai 2012.

2.3.1 Utslippsbegrensninger – tillatelse datert 24. mai 2012

Klif har 24. mai 2012 gitt SVG endret tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven. Tillatelsen er ikke tidsbegrenset men tillatelsen er betinget av at SVG gjennomfører et undersøkelsesprogram for langtidsvirkning av flokkuleringskjemikaliene som benyttes, virksomheten skal ha system for erstatning av kjemikalier, overvåkning av deponiet, økonomisk sikkerhet for at deponiovervåkningen blir gjennomført og utrede alternativ bruk av avgangen.

Følgende utslippsbegrensninger gjelder for utslipp av avgang/suspendert stoff (SS) fra oppredningsverk til Bøkfjorden:

Utslippskomponent	Utslippskilde	Utslippsgrense	Midlertidig	Gjelder fra d.d.
Avgang, suspendert stoff (ss)	Oppredningsverk	Inntil 4,0 million tonn	år	d.d.
Flokkuleringsmiddel iht. Tillatelsens pkt. 1.2	Oppredningsverk	60 tonn	år	d.d.

Tillatelsen gjelder bruk av følgende flokkuleringskjemikalier:

Flokkuleringsmiddel	Gjelder fra	Gjelder til
Polyakrylamid	d.d.	
PolyDADMAC	d.d.	

2.3.2 Aktuelle flokkuleringskjemikalier

I utslippssammenheng benyttes det ulike begrep på de aktuelle flokkuleringsmidler. Vi skal med dette søke å klarlegge hva som ligger til grunn for utslippssøknader/utslippstillatelser

Handelsnavn	Aktiv stoff	Navn som er benyttet i søknad til Klif	CAS nummer
Magnafloc M 10 Magnafloc M 155	polyakrylamid	polyakrylamid	9003-02-3
Magnafloc M 1707 Magnafloc LT 37 Magnafloc LT 38	poly-diallyldimetyl ammoniumklorid	polyDADMAC	26062-79-3

Selskapet benytter nå Magnafloc LT 38 til å øke utfellingshastigheten av partikler i avgangen til sjø. Dette er et vesentlig tiltak for å hindre uønsket transport og spredning i fjordsystemet. Magnafloc LT 10 benyttes i fortykkeren for å hindre gjentetting i filter i gjenbruksprosessen for ferskvann. Klif har gitt SVG samtidig tillatelse til å bruke flokkuleringskjemikalier som er miljømessig bedre en de tillatelsen gjelder for. Bruk av andre flokkuleringskjemikalier krever søknad om tillatelse til Klif.

SVG har det siste året utført et betydelig utprøvingsprogram for å finne gode substitusjonsprodukter. Det ble i virksomhetens søknad til Klif vedlagt dokumenter som beskriver kjemikalienes giftighet, risikovurdering (ytre miljø og arbeidsmiljø) og mattrygghet. Stoffene er også vurdert mot EUs kjemikalieregelverk, jf. veiledningsdokumentet for nedbrytbarhet, bioakkumulering og toksisitet. Tidligere benyttede utfellingskjemikalier er nå erstattet og bruken er iht. den gjeldende utslippstillatelsen.

2.3.2 Utslipp nytt tiltak

Tiltaket innebærer økning i mengder avgangsmasser som må håndteres. Sydvaranger Gruve har i dag en ikke tidsbegrenset utslippstillatelse på 4 millioner tonn avgangsmasse årlig til sjø. Forurensnings-myndigheten kan trekke tillatelsen tilbake dersom bl.a. risikoen for forurensning skulle være uakseptabel stor.

En fordobling av produksjonen vil maksimalt medføre en fordobling av avgangsmassen, sannsynligvis mindre avgangsmasse forutsatt forbedringstiltak i brytningen og prosesseringen (bruk av den best tilgjengelige teknologi (Best Available Technology (BAT)). Dersom hovedalternativ 1-Kirkenes blir valgt, vil all avgangsmasse gå til sjø-deponiet. Det vil ikke bli økt utslipp til sjø dersom hovedalternativ 2 – Bjørnevatn blir valgt. Avgangen fra denne prosessenheten vil da bli håndtert på land.

For hovedalternativ 1 – Kirkenes er det naturlig at det i samarbeid med fylkesmannen og Klif og som et ledd i konsekvensutredningen, blir utarbeidet et oppfølgingsprogram for utredningsaktiviteter aktuelle for fjordsystemet. Det er, gjennom tidligere søknadsprosess, etablert en god utredningsplattform for dette arbeidet.

2.4 Transport

Konsulentselskapet Noramco/Barr har i en Scoping Study vurdert ulike transportløsninger. Rørtransport av rå jernmalm fra Bjørnevatn til Kirkenes i stedet for jernbanetransport er beregnet til å være 10 X mer kostnadskrevende enn jernbanetransport. Det synes mulig å oppnå en fordobling av produksjonen ved å øke akseltrykket/bæreevnen på dagens vogner. Dette vil bli nærmere utredet.

Avhengig av valg av transportløsning vil det bli nødvendig med reguleringsplan for transportkorridorer eller mindre tiltaksområder. Konsekvensene av den transportløsning som anbefales må utredes.

Ved hovedalternativ 2 – Bjørnevatn vil det bli vurdert en løsning hvor magnetittkonsentratet transporteres med rør til Kirkenes. Denne rørledning kan med fordel legges langs jernbanetraseen.

2.5 Vannforsyning

Vannbehovet knyttet til en utvidelse av produksjonen må utredes. Dagens behov er 750 m^3/time. En fordobling av produksjonen i henhold til hovedalternativ 1 - Kirkenes vil utvide behovet til 1.379 m^3/time. Hovedalternativ 2 - Bjørnevatn vil ha et vannbehov på 848 m^3/time.

Det må utredes hvordan vannbehovet kan løses, og konsekvensene av valgt løsning må beskrives.

2.6 Planområder og influensområder

Mens planområde 1 omfatter området innenfor for selve gruveområdet i Bjørnevatn, området som jernbanen legger beslag på samt arealene for fabrikkanlegget i Kirkenes, vil influensområdet kunne være et langt større geografisk område. Det samme gjelder for planområde 2, som dekker det sjøområdet utenfor Kirkenes som er aktuelt for sjødeponering.

Det forutsettes at landdeponering vil skje innenfor planområde 1. Sjødeponering vil inngå i planområde 2. Strømningsforholdene og avgangsmassenes beskaffenhet vil bestemme hvor store deler av sjøen i Bøkfjorden og andre fjorder som vil påvirkes av deponeringen. Videre er Bøkfjorden del av et fjordsystem som inngår i nasjonal laksefjord utenfor Neidenelva.

Gitt produksjonsøkning og dermed også økning i malmtransporten mellom Bjørnevatn og Kirkenes, vil også hele korridoren på denne strekningen kunne berøres av eventuelle tiltak knyttet til denne

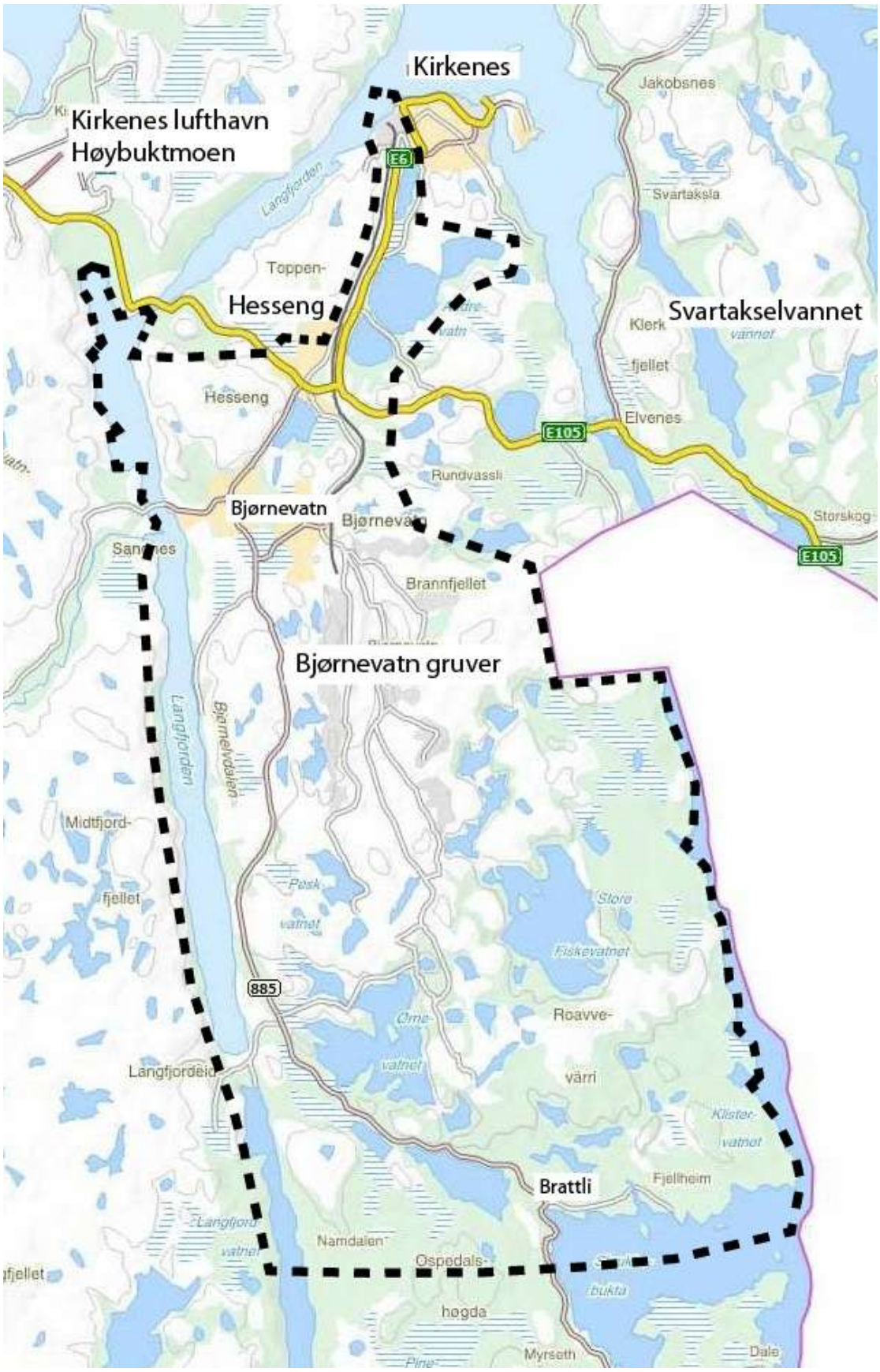
transporten. Dette kan være økt støy, eller konsekvenser for trafikksikkerheten i området? Boligbebyggelsen som ligger nær jernbanen i denne korridoren vil inngå i influensområdet. Det samme gjelder boligbebyggelsen inntil de deler av veinettet som benyttes i forbindelse med gruvedriften, enten dette er lastebiltransport eller personbiltrafikk i forbindelse med driften eller arbeidsreiser.

Trafikkøkningen vil også kunne medføre behov for utbygginger av transportinfrastrukturen. Ny atkomstvei til gruveområdet vil inngå i planen, og også i selve planområdet.

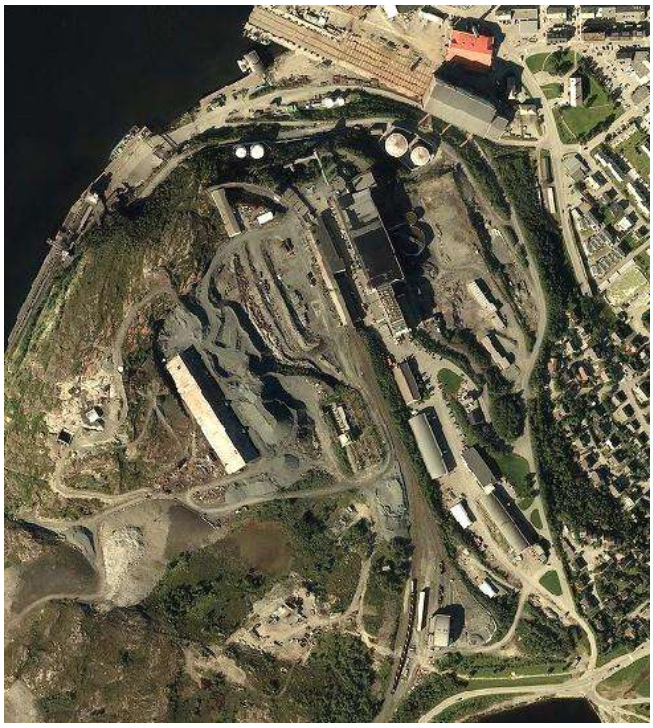
Videre vil det kunne bli aktuelt med tiltak langs jernbanen mellom Bjørnevatn og Kirkenes, som utløser krav om detaljreguleringer i en neste fase. Det vil være hensiktsmessig at konsekvenser av slike tiltak utredes i forbindelse med denne områdereguleringen.

På dette trinn i planprosessen er avgrensningen for planområdene trukket slik at man skal være mest mulig sikker på at utbygging og deponering vil ligge innenfor planområdet. Den endelige avgrensning av planområdet vil bli avklart gjennom planarbeidet, etter at alternativene er vurdert og det er kommet frem til anbefalt løsning. Planområdet vil de trolig dekke et mindre areal enn det som er vist i dette planprogrammet.

Avgrensningen av influensområdene vil inngå som del av konsekvensanalysene under de enkelte tema.

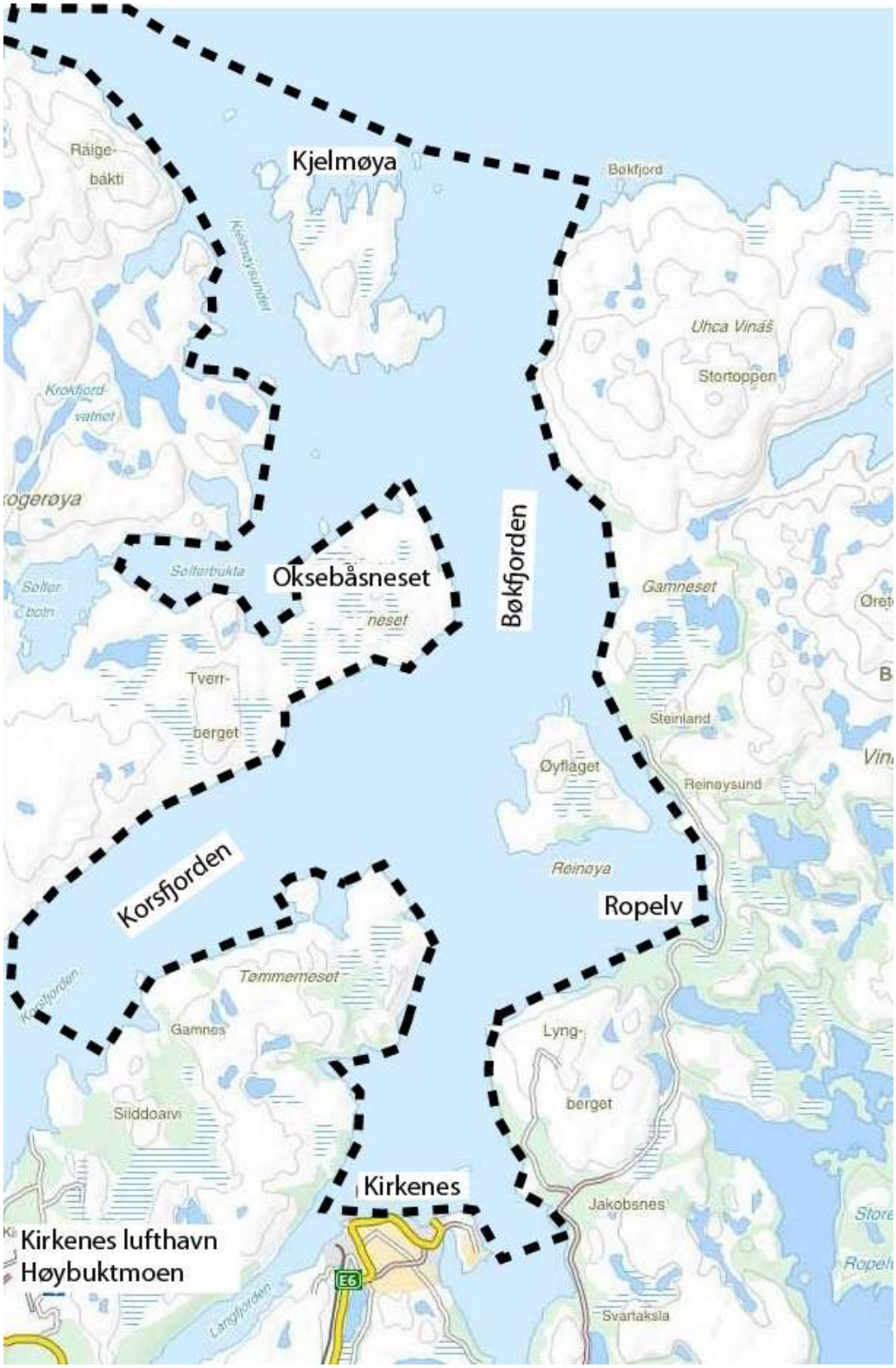
Kartutsnitt over planområde 1 – Gruveområdet, jernbane og fabrikkanlegg i Kirkenes

Flyfoto av fabrikkområdet i Kirkenes

Flyfoto av gruveområdet i Bjørnevatn

Kartutsnitt av planområde 2

3 Medvirkning

Formålet med dialogkonferansene har vært:

- Å rette søkelyset på alle aspekter og utfordringer som en produksjonsøkning vil føre med seg
- Å bidra til å foreslå løsninger på utfordringer og muligheter som ligger i en slik produksjonsøkning.

3.1 Dialogkonferanse 1

Dialogkonferanse 1 ble holdt 12. mai 2011 i Kirkenes. Konferansen ble innledet med innlegg fra kommunen, Sydvaranger Gruve AS, forskningsinstitusjoner, miljøorganisasjoner, fagmiljø innen gruvedrift.

Antall deltakere: 58 personer

Formål: Få en status på ulike sider ved virksomheten ved Sydvaranger Gruve AS, gjennom innlegg fra representanter fra næringslivet, spesielt gruveindustrien, og representanter fra ulike fagmiljøer innenfor forurensning og miljø samt miljøorganisasjoner. Alle innlegg ble etter konferansen sendt til deltakerne.

Program:

14:00	Velkommen og innledning	Sør-Varanger kommune Ordfører Linda B. Randal
14:25	Formålet med ønsket om produksjonsøkningen	Sydvaranger Gruve Adm.dir. John Sanderson
14:45	Forslag til planprosess og KU	Norconsult/Snorre Navjord
15:00	Samfunnsmessige konsekvenser ved industrietableringer i Finnmark	NHO/Dir. Marit H. Pedersen
15:20	Kaffepause	
15:35	Mineralavfallsdirektivet	Bente Sleire/Klif
15:55	Deponering på land og til sjø	Akvaplan Niva/G. Christensen
16:10	Hva er målet til Folkeaksjonen mot giftutslipp i Bøkfjorden	Folkeaksjonen mot giftutslipp i Bøkfjorden/Bernt Nilsen
16:30	Bransjeutfordringer innen Bergindustrien	Elisabeth Gammelsæter Norsk Bergindustri
16:50	Gruveindustri og samfunn	Norut/Per A. Emaus og Vigdis Nygaard
17:10	Kaffepause	
17:25	Havet som resipient	Jan H. Fosså/ Havforskningsinstituttet
17:45	Oppredning, flotasjon og kjemikalier generelt	NTNU/Prof. Knut Sandvik
18:00	Miljømessige utfordringer med land- og sjødeponi	Bellona/Gøril Tjetland
18:20	Malmressurser i Nord-Norge i et fremtidsperspektiv	Jørn Eldby/Sintef Nord
18:40	Innspill til den videre planprosessen og KU Meningsytringer og innspill fra deltakerne	
19:30	Avslutning	Ordfører Linda B. Randal

3.2 Dialogkonferanse 2

Dialogkonferanse 2 ble holdt 14. november 2011 i Kirkenes.

Antall deltakere: 53 personer.

Det var bred deltakelse fra lokale politikere, kommuneadministrasjonen, ansatte i Sydvaranger Gruve AS, forskningsinstitusjoner, interessegrupper og representanter for samfunn og næringsliv.

Formål: Få en bred dialog omkring det som antas å kunne være vesentlige konsekvenser av en 50 % økning i produksjonen ved SVG. Grunnlag for utarbeiding av forslag til planprogram.

Program:

1	Presentasjon
2	Introduksjon av opplegget • hva skal vi utarbeide • hvordan skal vi arbeide
3	Idédugnad – gruppearbeid (maks. 8-10 personer i hver gruppe) • Hva er aktuelle problemstillinger for planprogrammet • Hva er utredningsbehovet? (Hva vet vi og hva må vi utrede videre)
4	Felles • hver gruppe presenterer resultatet fra egen idédugnad
5	Oppsummering • søke å sy sammen/sammenstille idéene fra hver gruppe • søke å skape et bilde av alle temaene som deltakerne mener bør inngå i konsekvensutredningen (KU)
6	Bearbeide resultatet fra idédugnadene • søke å kategorisere forslag til tema som bør inngå i KU sitt planprogram

3.3 Aktuelle utredningstemaer og problemstillinger (fra dialogkonferanse 2)

Alle spørsmål og saker som ble tatt opp ble først drøftet i grupper, og deretter i plenum. Det ble gjort en grov inndeling i tre hovedgrupper: Naturgitte forhold – Samfunn – Teknologi. Det forslaget til utredningsprogram som er beskrevet i kapittel 7 er basert på det som kom frem på denne konferansen.

Følgende problemstillinger og spørsmål ble tillagt meget stor betydning av konferansedeltakerne:

I Naturgitte forhold: Deponering av avgangsmasser, og da spesielt deponering i sjø.

II Teknologi: Produksjonsprosessen, hvor man var opptatt av at miljøhensyn ble ivaretatt og at man er sikret at best tilgjengelig teknologi (BAT) blir benyttet.

III Samfunn: Konsekvenser for lokalsamfunnet må tillegges stor vekt, hvordan tiltaket kan sikre nye basisarbeidsplasser i et langsiktig perspektiv, og at det igjen følges opp fra kommunens side for å sikre økt fast bosetting og mindre pendling.

I og II hører nært sammen. Bruken av kjemikalier i ulike trinn i produksjonsprosessen, som igjen bestemmer hvilke kjemikalier og mengder som inngår i de avgangsmasser som deponeres. Deponeringsløsningen som velges vurderes som viktig, og det var et klart ønske at deponering på land måtte vurderes som en mulig løsning. Eventuelt en kombinert løsning, med både landdeponi og sjødeponi.

3.4 Vedlegg – Problemstillinger reist under dialogkonferansene

Som vedlegg til dette forslag til planprogram følger en sammenstilling av de 188 problemstillinger som ble reist under dialogkonferansene. Disse problemstillingene er gruppert som følger:

- Vedlegg 1.1 Naturgitte forhold
- Vedlegg 1.2 Samfunn
- Vedlegg 1.3 Teknologi

De enkelte problemstillinger vil bli behandlet under konsekvensutredningen og resultatet vil bli gitt vist som eksempel i det etterfølgende:

Tema (eksempel)	**Stikkord**	**Henvisning til utredningsprogram**
Deponiløsninger/-konsekvenser		
N-44	Vurdere landbasert deponi av avgangsmassen – deponi innen gruveområdet – og konsekvensene av slikt deponi	(Her vil det bli angitt hvor tema er behandlet i KU)

4 Dagens situasjon i planområdet og influensområdet

4.1 Gruveområdet i Bjørnevatn

Gruveområdet drives i henhold til godkjent mineralavfallsplan vist under pkt. 6.3.1 – Gråbergsdeponi – og godkjent reguleringsplan, godkjent 10.09.2008. Det utarbeides for tiden forslag til reguleringsplan for ny atkomst fra fylkesveg 885 til gruveområdet. Trafikken til og fra gruveområdet går i dag gjennom Bjørnevatn sentrum, nært barnehage- og skoleanlegg samt boliger. Ved å etablere ny atkomst til gruveområdet utenom tettbebyggelsen i Bjørnevatn forventes det en reduksjon av ulempene som arbeidsreiser og tungtrafikk gjennom tettstedet påfører lokalmiljøet.

4.2 Fabrikkområdet

Det er ikke gjort endringer i det ytre miljø rundt fabrikkanlegget. Arbeidet knyttet til fabrikkanlegget har i hovedsak dreid seg om tiltak for å bedre kvaliteten på magnetittkonsentratet. I løpet av 2012 forventes det at fabrikkanlegget når produksjonskapasiteten på 2,8 million tonn magnetittkonsentrat per år.

4.3 Omfang, påvirkninger i Bøkfjorden

I forbindelse med utslippstillatelsen av 6. april 2011, med midlertidig tillatelse til bruk av flokkuleringskjemikaliet Magnafloc 1707, har selskapet gjennomført omfattende studier av vannbehandlingskjemikaliene og tilstanden i fjorden. Studiene er basert både på måling av effekter på marine dyr i akvarier og dyr utsatt i Bøkfjorden. Dyrene det er testet på er typiske arter for norske fjorder. Det er testet på arter som spises av mennesker og har kommersiell interesse. Det er lagt særlig vekt på testing av bunnlevende dyr siden disse vil komme i direkte fysisk kontakt med avgangsmassen.

Resultatet av undersøkelsene er gitt i NIVA-rapport l.nr. 6310-2012 – Overvåking av Bøkfjorden 2011 - og giftighetstesting av gruvekjemikaliene Magnafloc LT38 og Magnafloc 10.

Dypere deler av området fra Kirkenes og ut til Reinøya er klart påvirket av avgang med negative konsekvenser for bunnfauna. Overflatevannet (ned til minst 20 meter) er upåvirket av partikler fra utslippene.

Fra konklusjon i rapporten:

«De gjennomførte feltundersøkelsene viser at hovedinfluensområdet for utslippene fra SVG er området i Bøkfjorden innenfor Reinøya, men at det i dypere deler av vannsøylen utenfor Reinøya opptrer partikkeltetthet i vannet som ligger marginalt over det en antar er bakgrunnsnivå. Det ser i midlertidig ikke ut til at forekomst av slike partikler fører til en sedimentering som gir uheldige effekter på bunnfauna utenfor Reinøya. Innenfor Reinøya er det imidlertid i hovedsak svært dårlige forhold for bunnfauna.»

5 Foreliggende arealplaner og andre planforutsetninger

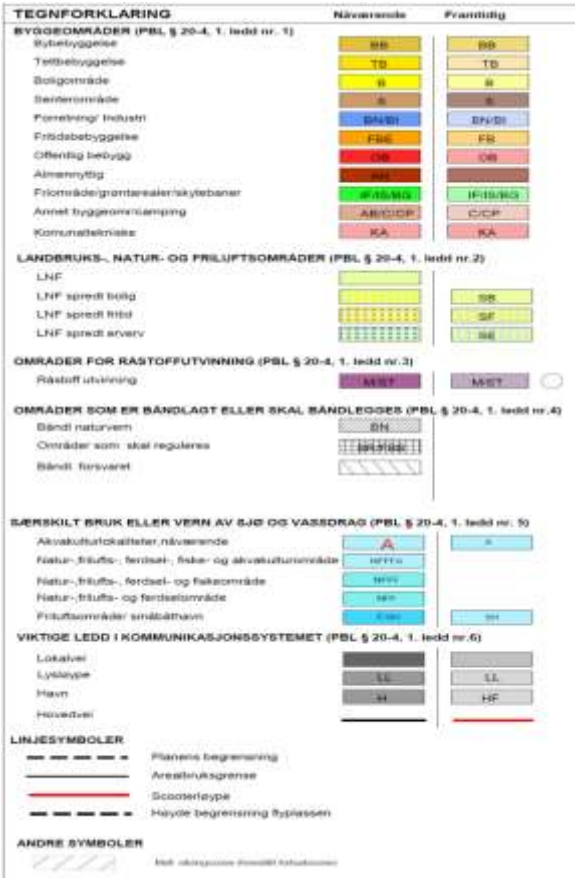
5.1 Kommuneplan for Sør-Varanger 2004-2016

Kommuneplan for Sør-Varanger 2004–2016 ble vedtatt i kommunestyret 5. oktober 2005.

I samfunnsdelen til kommuneplanen er følgende hovedmål definert:

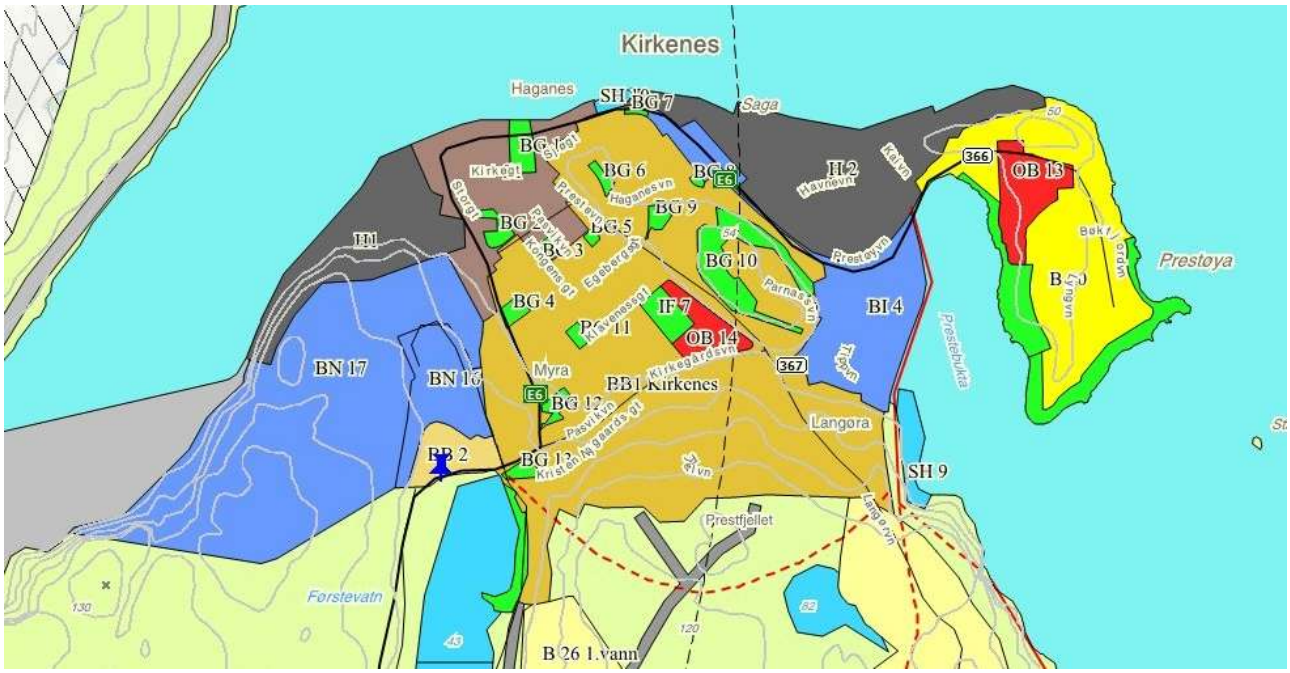
> *«Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekt i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv»*

Næringsutvikling er et av hovedsatsningsområdene til kommunen i perioden. Det skal settes av areal for næringslivets behov og nye næringsareal skal fortrinnsvis lokaliseres i nærheten av eksisterende areal til samme formål.

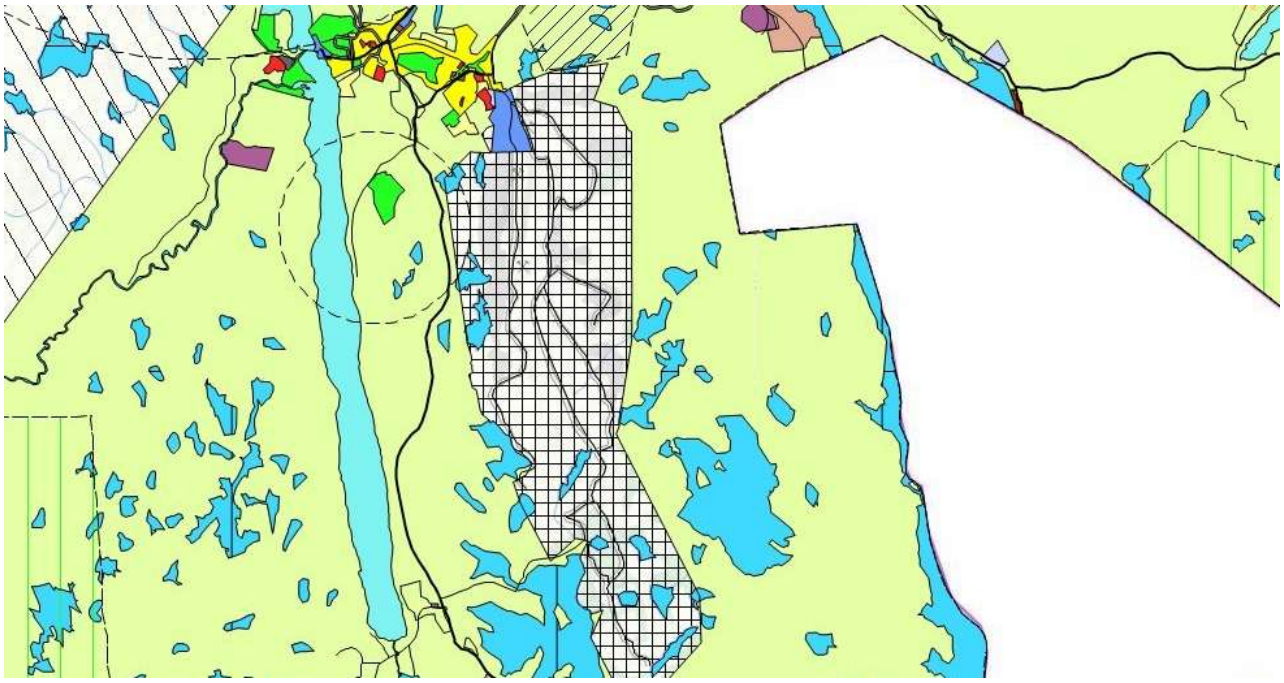
Kommuneplanens arealdel 2004 - 2016

Området som i kommuneplanens arealdel omfatter fabrikkområdet til Sydvaranger Gruve AS er avsatt til byggeområde – forretning/industri med hjemmel i da gjeldende Plan- og bygningslov, § 20-4, 1. ledd nr. 1. For det aktuelle området (B16 og B17) kan ikke utbygging skje før det foreligger bebyggelsesplan. Jernbanelinjen som vil inngå i områdereguleringen går hovedsakelig gjennom landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-områder).

Planutsnitt av kommuneplan for fabrikkområdet til Sydvaranger Grue AS, BN16 og 17

Området som i kommuneplanens arealdel som omfatter gruveområdet til Sydvaranger Gruve AS er vist på vedlagte planutsnitt. Området er i kommuneplanen båndlagt med hjemmel i da gjeldende Plan- og bygningslov, § 20-4, 1. ledd nr. 4, med undertekst – *Områder som skal reguleres*.

Planutsnitt av kommuneplan for gruveområdet til Sydvaranger Grue AS. Gruveområdet/-Konsesjonsområdet er vist med skravur

5.2 Kommunedelplan for kystsonen Sør-Varanger kommune 2004-2016

Kommunedelplanen skal være med på å sikre en forsvarlig og langsiktig forvaltning av sjøarealene og ressursene i havet. Planen er et tillegg til kommuneplanens arealdeler og består av arealplankart over kommunens sjøarealer og beskrivelse. Planen gir retningslinjer for: Akvakultur; flerbruksområde natur-, frilufts-, fiske-, ferdsel- og akvakulturområde (NFFFA); friluftsområder; flerbruksområde natur-, frilufts- og ferdselsområder (NFF); flerbruksområde: Natur-, frilufts-, fiske-, og ferdselsområder (NFFF).

5.3 Reguleringsplaner

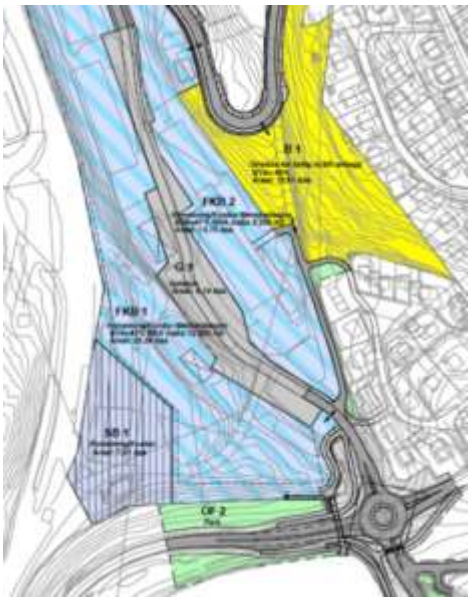
Områderegulering Kirkenes Industrial Logistics Area (KILA), vedtatt 25.04.2012

Planen grenser til fabrikkområde til Sydvaranger gruve AS. Formål med planen er å legge til rette for å utvikle eksisterende slambank i Langfjorden til havne- og næringsvirksomhet. Området er primært regulert til industri og kombinert industri/havneterminal samt havneområde i sjø.

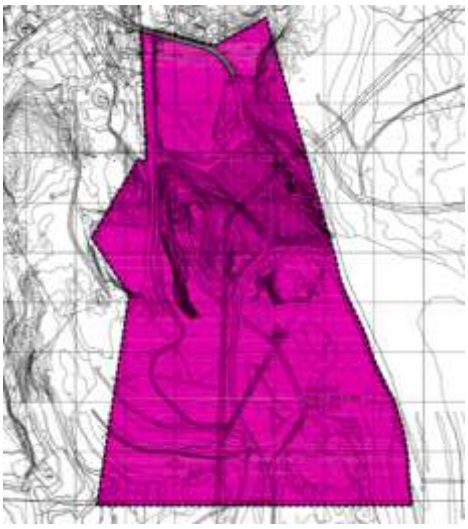
Reguleringsplan 080603 Sydvaranger park, Sentrumsnære områder, vedtatt 25.06.08.

Planen gjelder for området til Sydvaranger Eiendom AS. Planens hensikt er å legge til rette for byutvikling i Kirkenes sentrum samt å legge til rette for en utvikling som ivaretar muligheten for ny gruvedrift og industriell virksomhet i separasjonsverket og områdene vest for jernbanelinjen. Området er primært regulert til «forretningspark/ kontor/ bensinstasjon». Lokstallen ved jernbanen er vurdert bevaringsverdig og er i reguleringsplanen regulert til «spesialområde bevaring».

Reguleringsplan for Syd-Varanger industriområde Bjørnevatn, vedtatt 10.09.2008

Etter at Sydvaranger AS sin malmbaserte virksomhet ble nedlagt, ble reguleringsplanen utarbeidet for å kunne utvikle det tidligere verksområde ved Bjørnevatn iht. til ny strategiplan. Område er primært regulert til «industri», men inneholder også offentlige trafikkområder, fareområde for høyspenningsanlegg samt spesialområde bevaring. Reguleringsplanen opphever overlappende areal i Kommunedelplan for Kirkeneshalvøya (vedtatt 25.09.1995).

Kirkenes havn vedtatt den 25.09.01:

Området er primært regulert til «område for industri», «Havneområde/Kai» og «områder for industri/forretning/kontor» og «trafikkområde i sjø». Den delen som ligger innenfor den foreløpige plangrense er primært regulert til «område for industri».

5.4 Pågående planarbeid

Ny innfartsvei til Kirkenes

Statens vegvesen opplyser at det foreløpig ikke er tatt stilling til om det skal lages reguleringsplan for ny innfartsveg. Statens vegvesen er helt i startfasen i forhold til et plan/utredningsarbeid for vegløsninger i Kirkenesområdet. Dette arbeidet vil gjøre en helhetlig vurdering av veg/infrastrukturløsninger i Kirkenes-området, hvor ny innfartsveg også vil bli vurdert. Målet for utredningsarbeidet er å danne grunnlag for innspill (tiltak/prosjekter) til rulleringen av Nasjonal Transportplan (NTP) (dvs. for 2014-2023). Først når ev. tiltak/løsninger er avklart vil det være aktuelt å sette i gang et nærmere planarbeid.

5.5 Overordnede planforutsetninger

5.5.1 Regjeringens nordområdestrategi

Nye byggesteiner i nord - neste trinn i regjeringens nordområdestrategi

Regjeringens nordområdestrategi innebærer en kraftig satsning på næringsutvikling til lands og til havs og en opptrapping på investeringer til samferdsel, farleier og havner i nord. Nordområdesatsningen fokuserer på det nasjonale og det internasjonale. Dette dokumentet er både en oppsummering av alt arbeidet med nordområdestrategien fram til nå, og veien videre, et styringsdokument.

Ny minerallov ble vedtatt av Stortinget i 2009 og trådte i kraft fra 1. januar 2010. I statsbudsjett-sammenheng er det forutsatt bevilget 25 MNOK pr. år i perioden 2011-2014, til sammen 100 MNOK, til magnetisk kartlegging av mineraler fore hele Nord-Norge. Som en oppfølging av minerallovsarbeidet har regjeringen vedtatt at Nærings- og handelsdepartementet skal utarbeide en mineralstrategi som forventes å være ferdigstilt i løpet av 2012.

Forskningsinstitusjonene Norges Geologiske Undersøkelse (NGU), Northern Research Institute (NORUT), Norges Teknisk-Naturvitenskaplige Universitet (NTNU) og Stiftelsen for industriell og teknisk forskning (SINTEF) la 31.12.2010 frem rapporten – Industriell verdiskaping basert på geologiske ressurser i Nordområdene. Rapporten peker på store muligheter og verdiskapning ved å nyttiggjøre seg mineralressursene i nord. Spesielt pekes det på jernmalmressursene i Sør-Varanger og de industrielle muligheter som eksisterer i denne forbindelse.

5.5.2 Nasjonal laksefjord

Beskyttelsesregimet for nasjonal laksefjord er gitt av begrensningen *"Virksomhet som innebærer risiko for alvorlig forurensning som kan skade villaksen tillates ikke"*. I St.prp. nr. 32 (15. desember 2006) "Om

vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale vassdrag og laksefjorder" gis det en mer detaljerte redegjørelse for beskyttelsesregimet utover det som tidligere har fremkommet i St.prp. 79 og i Innstilling til Stortinget nr. 134.

Neidenfjorden / Bøkfjorden er opprettet som nasjonal laksefjord av hensyn til laksebestanden i det nasjonale laksevassdraget Neidenelva. Neidenelva er Finnmarks tredje beste og blant landets ti beste laksevassdrag. To andre laksevassdrag munner ut i denne nasjonale laksefjorden. Neidenfjorden og Bøkfjorden utgjør et fjordsystem på om lag 35 km lengde.

5.5.3 Fylkesplan for Finnmark 2006-2009

Visjon: ”Finnmark – der drømmer blir virkelighet”

Utfordringer: Arbeid – arbeid - arbeid

Arealpolitiske hovedmål: ”Finnmark – der vi tar vare på miljøet, sikrer en langsiktig og bærekraftig arealpolitikk og en fornuftig bruk av naturressurser og kulturarv.”

Næringspolitisk hovedmål: ”Finnmark – der næringslivet er framtidsrettet og konkurransedyktig med økt verdiskaping og sysselsetting basert på fylkets fortrinn og muligheter.”

Fylkesplanen gir retningslinjer for en rekke områder, blant annet

- retningslinjer for naturvern
- retningslinjer for hyttebygging, anleggsutbygging og masseuttak
- retningslinjer for reindriftens arealvern
- retningslinjer for stedsutvikling
- retningslinjer for fiskeri og kystsoneforvaltning.

En viktig faktor i forhold til utvikling av arbeidsplasser i Finnmark har vært satsingen mot Nordvest-Russland på områdene servicenæringer og produksjon for det russiske markedet. Den geografiske nærheten til Russland med stor befolkning og store markeder gir muligheter innen flere sektorer.

5.5.4 Internasjonale strategier for Finnmark fylkeskommune 2007-2010

Finnmark fylkeskommunes internasjonale engasjement er forankret i fylkesplanen for Finnmark 2006 - 2009. I visjonen og verdigrunnlaget uttrykker fylkesplanen at Finnmark gjennom et godt og velutviklet samarbeid med Russland og EU-landene Finland og Sverige skal legge grunnlaget for en positiv samfunnsutvikling og etablering av nye arbeidsplasser i regionen.

Fylkesplanen har følgende delmål om det internasjonale samarbeidet:

«Å videreutvikle samarbeidet på Nordkalotten og med Nordvest-Russland»

5.5.5 Internasjonale avtale som har innflytelse på planarbeidet

Følgende overenskomster vil ha betydning for planarbeidet:

- Overenskomst mellom Norge og Finland om en norsk-finsk grensevassdragskommisjon
- Overenskomst mellom Kongeriket Norges Regjering og Den Russiske Føderasjons Regjering om samarbeid på miljøvernområdet.

Overenskomst mellom Norge og Finland om en norsk-finsk grensevassdragskommisjon

I november 1980 undertegnet den finske og den norske regjerning en *«Overenskomst mellom Norge og Finland om en norsk-finsk grensevassdragskommisjon»*. Fylkesmiljøvernsjef Bente Christiansen (norsk leder), samt ordførerne/representanter fra Karasjok, Tana og Sør-Varanger kommuner er medlemmer av den norske del av kommisjonen.

Kommisjonen ga i møte 24.-26. mai 2011 følgende anbefalinger:

1. ***Konsekvensutredninger ved økning av produksjonsvolum Sydvaranger Gruve AS***

Sydvaranger Gruve AS planlegger å øke produksjonsvolumet de nærmeste år fra 7 til 14 millioner tonn råmalm i året. Den norsk-finske Grensevassdragskommisjonen har tidligere (2009) gitt en anbefalt å vurdere miljøkonsekvensene for utslipp fra gruvevirksomheten. Kommisjonen er orientert om at det nå vil gjennomføres flere konsekvensutredninger. En av disse omfatter utslipp til fjordsystemet.

Kommisjonen anbefaler at Espoo-konvensjonens prinsipper anvendes i konsekvensutredningene, og at myndighetene og allmennheten i Finland og Russland blir invitert til å delta i prosessen.

Er det spørsmål til denne anbefaling, ta kontakt med fylkesmiljøvernsjef Bente Christiansen på telefon 789 50 373 eller mobil 971 85 280, e-post: bch@fmfi.no

Overenskomst mellom Kongeriket Norges Regjering og Den Russiske Føderasjons Regjering om samarbeid på miljøområdet

Under Artikkel II heter det:

Artikkel II

Dette samarbeidet har til formål å løse viktige miljøvernproblemer og å opprettholde den økologiske likevekt, og det skal blant annet omfatte utforskning av skadelige miljøpåvirkninger og utarbeidelse og realisering av tiltak for å forebygge dem og eliminere deres konsekvenser.

Samarbeidet skal realiseres innenfor følgende områder:

……

- Vurdering av miljøpåvirkning,

……

Under samarbeidet skal Avtalepartene vie oppmerksomhet til ny teknologi og utvikle prosjekter som kan forebygge miljøforurensning, og bidra til deres innføring.

Avtalepartene kan bli enige om annet samarbeid på miljøvernområdet på grunnlag av denne Overenskomst.

6 Alternativer

6.1 Innledning

Gjennom en Scoping Study har konsulentselskapet Noramco/Barr Ltd. foretatt en vurdering av aktuelle muligheter for utvidelse/fordobling av produksjonen. Følgende er vurdert: lokalisering av en utvidelse av produksjonen, aktuelle produksjonslinjer, transportløsninger og deponeringsløsninger. Her er det tatt med en vurdering av lokalisering av landdeponi, slik det ble uttrykt ønske om i dialogkonferansene. Dette gjelder landdeponi for våt avgangsmasse så vel som landdeponi for tørr avgangsmasse.

Foruten Hovedalternativ Alt. 0 Kirkenes : Dagens produksjonsløsning, 2,8 Mt jernmalm (magnetittkonsentrat), er det to hovedalternativ som utkrystalliserer seg:

1. Hovedalternativ 1 - Kirkenes
   1.1. Underalternativ 1 A: Utvidelse av produksjonen ved eksisterende fabrikk fra 2,8 Mtpa til 5,6 Mtpa jernmalm (magnetittkonsentrat)
   1.2. Underalternativ 1 B: I tillegg til eksisterende fabrikk med en produksjon på 2,8 Mtpa jernmalm (magnetittkonsentrat) lokaliseres en ny fabrikk ved siden av eksisterende fabrikk med tilsvarende produksjonskapasitet.
2. Hovedalternativ 2 – Bjørnevatn: I tillegg til eksisterende fabrikk i Kirkenes lokaliseres en ny fabrikk med en produksjonskapasitet på 2,8 Mtpa jernmalm (magnetittkonsentrat) i gruveområdet i Bjørnevatn.

PRODUKSJONS-ANLEGG/DEPONI	Hovedalternativ Kirkenes		Hovedalternativ Kirkenes/Bjørnevatn
	Alt. 1 A	Alt. 1 B	Alt. 2
Lokalisering av produksjonsanlegg	Utvidelse av eksisterende fabrikk i Kirkenes fra 2,8 til 5,6 Mtpa jernmalmkonsentrat	I tillegg til eksisterende fabrikk, 2,8 Mtpa, lokaliseres ny fabrikk i Kirkenes, 2,8 Mtpa, ved siden av eksisterende fabrikk	I tillegg til eksisterende fabrikk, 2,8 Mtpa, i Kirkenes lokaliseres ny fabrikk, 2,8 Mtpa, i gruveområdet i Bjørnevatn
Deponiløsning 1	Alt. 1 A1 Sjødeponi	Alt. 1 B1 Sjødeponi	Alt. 2.1 Sjødeponi
Deponiløsning 2	Alt. 1 A2 Sjødeponi + Landdeponi, våt masse	Alt. 1 B2 Sjødeponi + Landdeponi, våt masse	Alt. 2.2 Sjødeponi + Landdeponi, våt masse
Deponiløsning 3	Alt. 1 A3 Sjødeponi + Landdeponi, tørr masse	Alt. 1 B3 Sjødeponi + Landdeponi, tørr masse	Alt. 2.3 Sjødeponi + Landdeponi, tørr masse
	Alternativ som tilrådes konsekvensutredet (se egen tabell med momenter)		
	Alternativ som ikke tilrådes konsekvensutredet (se egen tabell med momenter)		

Tabell som viser en oversikt over alternative produksjonssteder og deponiløsninger

6.2 Produksjonslinjer

Eksisterende produksjonslinje med kapasitet på 2,8 Mtpa jernmalm (magnetittkonsentrat) i Kirkenes skal opprettholdes. Det vurderes at produksjonsøkningen skal skje ved å utvide eksisterende produksjonslinje, bygge en ny linje i Kirkenes eller i Bjørnevatn med tilsvarende kapasitet som eksisterende produksjonslinje.

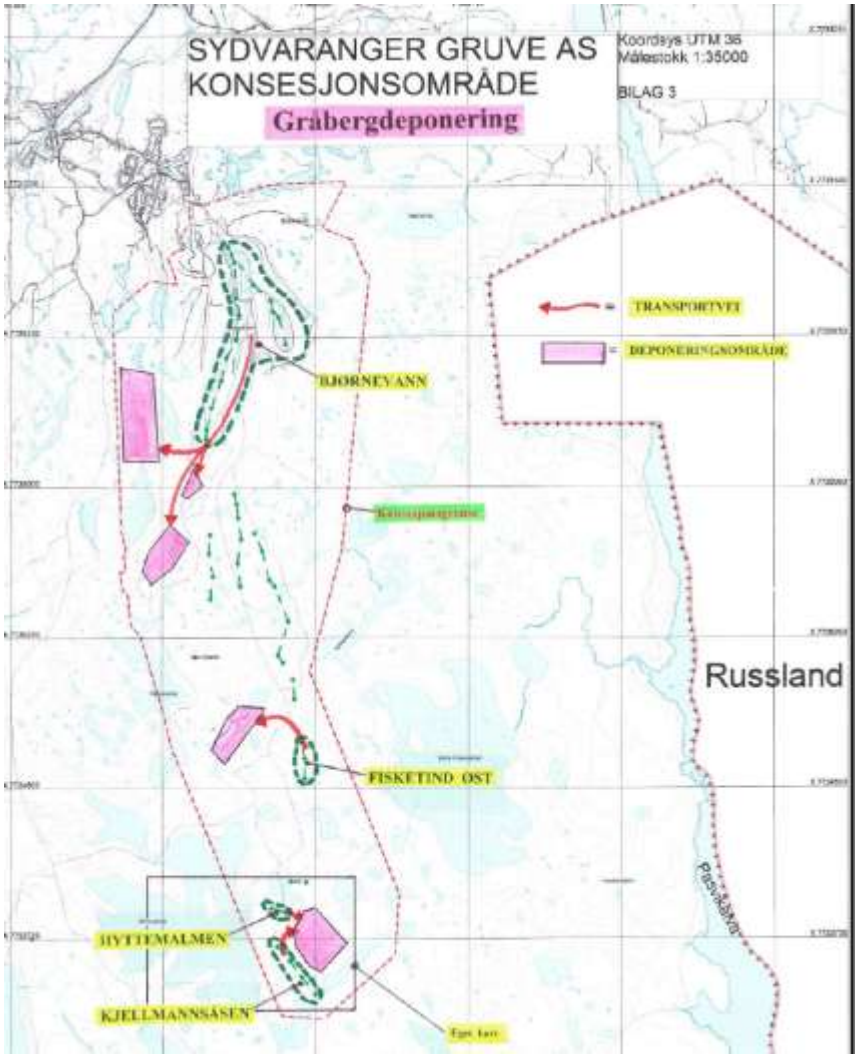
6.2.1 Utredningens omfang

Det skal gjøres vurderinger av konsekvensene av lokalisering av ny produksjonslinje i henhold til de alternativ som er tilrådd under pkt. 6.1.

6.3 Landdeponering

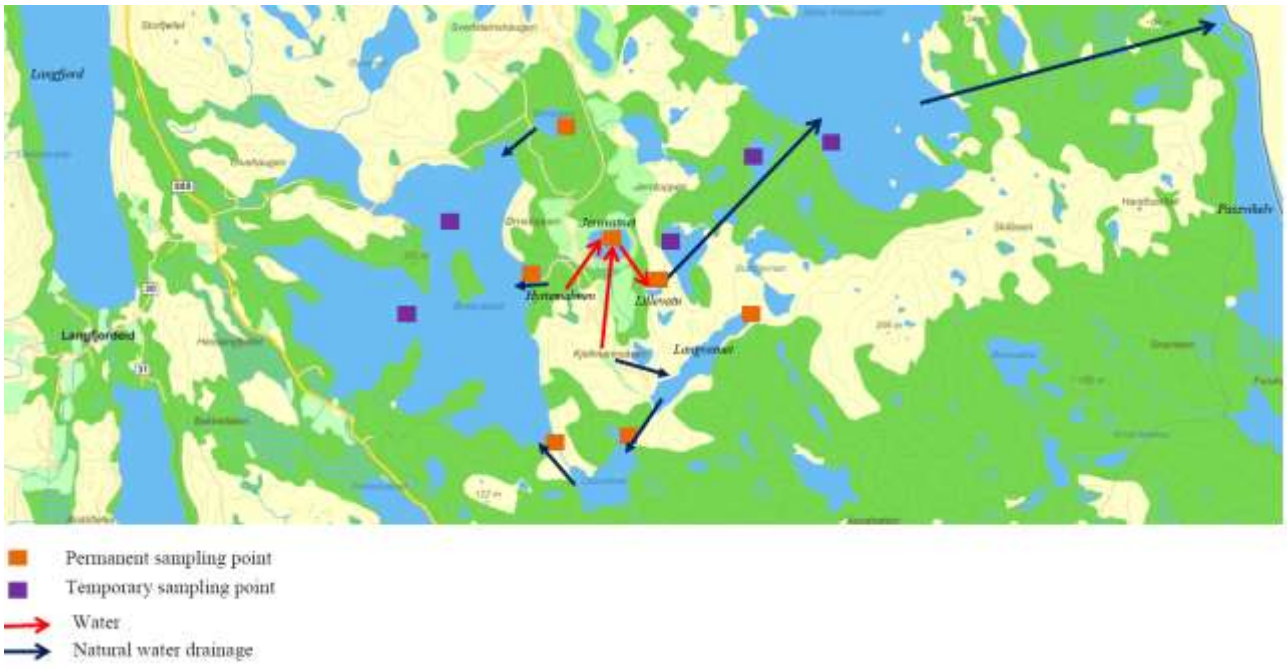
6.3.1 Gråbergsdeponi

Sydvaranger Gruve AS har godkjent mineralavfallsplan. Gråbergsdeponiene i Bjørnevatn er godkjent som vist på etterfølgende figur.

Kartutsnitt over gruveområdet i Bjørnevatn med gråbergdeponering og planlagte transportveier fra dagbruddene

I tilknytning til deponeringen er det etablert vannprøvepunkt i gruveområdet og prøvetaking i influensområdet for å følge med at vannet ikke inneholder forurensning fra gruvevirksomheten.

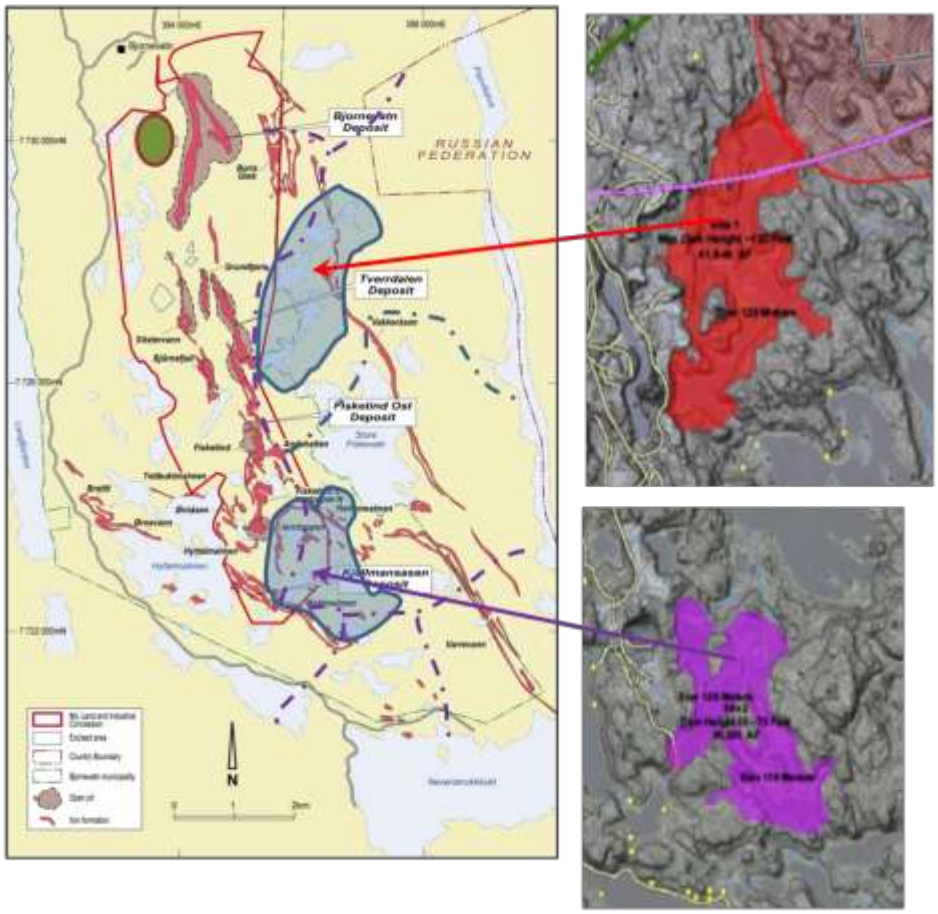

Figur som viser som eksempel oversikt over vannprøvepunkter i gruveområdet- syd

6.3.2 Landdeponi av våt avgangsmasse - våtdeponi

Blant deltakerne i dialogkonferansene ble det etterlyst en vurdering av alternative deponeringsmetoder og deponeringsområder av avgangsmassen som landdeponi.

Aktuelle lokaliteter for deponering av våt avgangsmasse er vurdert av Noramco/Barr og vist på etterfølgende figur.

Figur som viser gruveområdet i Bjørnevatn og aktuelle lokaliseringssteder for deponering av våt avgangsmasse

Området i nord, området Langvatn-Store Tverrvatnet, ligger i sin helhet utenfor både det nye og det gamle konsesjonsområdet. I tillegg ligger det innenfor nedslagsfeltet for Pasvikelva.

Området i sør ligger delvis utenfor eksisterende konsesjonsområdet, men i sin helhet innenfor det gamle konsesjonsområdet. Også store deler av dette området ligger innenfor nedslagsfeltet for Pasvikelva.

Følgende vurderinger er gjort omkring våtdeponi:

- Det vil trolig bli en krevende og langvarig prosess med myndighetene for å oppnå de nødvendige tillatelser for en deponeringsløsning som har potensial for grenseoverskridende forurensning (Pasvikelva) og konflikt med nasjonal laksefjord.
- Bruk av ferskvann i forbindelse med transport av avgangsmasse til deponiet er en ikke-bærekraftig løsning. Bruk av sjøvann som transportmedium vil være uaktuelt grunnet forurensningsmuligheter og bruke av ferskvannsresipienter.
- Krever fokus på konsentrasjon av eventuelle kjemikalier i avgangsmassen.
- Deponiet må ikke komme i konflikt med potensielt uttak av drivverdig malm.

Alternativet med våtdeponering er derfor ikke videreført og konsekvensutredet ytterligere. Hovedgrunnen er at de aktuelle områdene i hovedsak ligger innenfor nedslagsfeltet til Pasvikelva, samt at registrerte malmressurser vil bli overfylt.

6.3.3 Landdeponi av tørr avgangsmasse - tørrdeponi

Løsningen for avgangsmasse fra en produksjonslinje lokalisert i Bjørnevatn kan være å blande inn avgangsmassen i form av tørrmasse sammen med gråbergsavgangen. En slik løsning må vurderes nærmere og konsekvensutredes.

6.4 Sjødeponering

Sydvaranger Gruve AS har tillatelse sist av 24. mai 2012 til å deponere inntil 4 millioner tonn avgangsmasse pr. år. Denne tillatelsen er «evig» med mindre det oppstår spesielle forhold som gjør at den trekkes tilbake av myndighetene.

Tillatelse gjelder bruk av flokkuleringskjemikaliene Magnafloc 10 og Magnafloc LT38 i produksjonen og følgelig avgangsmassen innenfor en årlig mengde på til sammen 60 tonn regnet som virkestoff. Utvidelse av virksomheten ved SVG utløser krav om ny utslippstillatelse for det tilfellet at avgangsmassen pr. år øker ut over 4 millioner tonn/år samt bruk av flokkuleringskjemikalier.

Norsk Institutt for Vannforskning (NIVA) har på vegne av Sydvaranger Gruve AS gjennomført en registrering av forholdene i Bøkfjorden som følge av utslipp fra konsentratproduksjonen. Det er aktuelt å fortsette med et oppfølgingsprogram for å registrere langtidsvirkningen i sjømiljøet i Bøkfjorden ut mot Varangerfjorden samt de nordøstre deler av Korsfjorden som følge av utslippene fra Sydvaranger Gruves produksjon.

Omfang av sjødeponi som følge av en fordobling av produksjonen utredes, planlegges som områdereguleringsplan og konsekvensutredes. Omfanget av sjødeponiet søkes visualisert. Det fremmes også forslag til rekkefølgebestemmelser.

7 Vesentlige problemstillinger og utredningsoppgaver

I forslaget til planprogram er det gitt en kort beskrivelse av antatte vesentlige virkninger av planforslaget for miljø, naturressurser og samfunn. Dette er gjort for alle aktuelle tema, og for hvert tema er det gjort en beskrivelse og presisering av hva konsekvensutredningen skal svare på. Når det gjelder hva som er vesentlige virkninger er det lagt stor vekt på hvor beslutningsrelevant virkningen antas å være.

Det forutsettes at de enkelte tema utredes i henhold til de metoder som foreskrives, slik disse er beskrevet i aktuelle metodehåndbøker.

7.1 Naturmiljø – på land

Definisjon av tema

Temaet defineres her som mangfold av naturtyper og arter.

Utredningen skal omfatte viktige lokaliteter, resipienter og biologiske verdier. Både områder i planområdet og influensområdet skal inkluderes.

Begrunnelse for utredning og utforming

Teamet omfatter naturmangfoldet i sjø og på land. I tiltaksområdet vil det bli iverksatt aktiviteter som berører nye områder. Naturmangfoldloven og Vannforskriften er sentrale regelverk i forhold til å kartlegge påvirkningen og bærekraften på biologisk mangfold, og stiller krav til registreringer og konsekvensvurderinger.

Utredningens omfang

Det gjennomføres en forstudie, med oversiktskartlegging av vegetasjon og naturtyper i planområdet rundt gruveområdet i Bjørnevatn.. Formålet er å få en vurdering av potensialet for verdifulle naturverdier i området på bakgrunn av eksisterende informasjon og en oversiktsbefaring i området.

På bakgrunn av eksisterende informasjon skal områder med særlig potensial for naturverdier befares i felt av personer med kompetanse på botanikk, vegetasjon, fugl og vilt.

På bakgrunn av forstudien og feltarbeidet utarbeides det en rapport som oversiktlig beskriver naturverdiene i området og peker på spesielle verdier som det skal tas hensyn til videre i planprosessen. Det gjøres en vurdering av kunnskapsgrunnlaget i området sett i forhold til kravene i naturmangfoldloven og utarbeides en anbefaling for nødvendige oppfølgende undersøkelser.

På dette grunnlag besluttes det hva som skal gjennomføres av nødvendige oppfølgende undersøkelser.

<u>På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:</u>

Bestemmelsene §§8-12 i naturmangfoldloven skal vurderes for tiltaket.

7.2 Naturmiljø – i sjø

Definisjon av tema

Temaet er definert som mangfold av naturtyper og arter. Utredningen skal omfatte viktige lokaliteter, resipienter og biologiske verdier.

Begrunnelse for utredning og utforming

I tiltaksområdet vil det bli iverksatt aktiviteter som berører nye områder.

Naturmangfoldloven § 10 krever at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Av føre-var prinsippet følger det at når beslutningsgrunnlaget om påvirkninger på naturmangfoldet er utilstrekkelig, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade. Vannforskriften er sentralt regelverk i forhold til å kartlegge påvirkningen og bærekraften på biologisk mangfold. I forhold til vannforskriften karakteriserer Fylkesmannen Bøkfjorden-midtre, som følge av kvalitetselementet bunndyr, til svært dårlig økologisk tilstand. Økologisk tilstand i vannforekomsten er påvirket av avgang fra SVG.

SVG har igangsatt et overvåkingsprogram i sjø som i 2011 bl.a. omfatter hydrografi og partikkelspredning, sedimentprofilfotografering og biomarkøranalyse. I tillegg overvåker SVG utviklingen av topografien på sjøbunnen i deponiområdet med sonar og dykkerinspeksjon fire ganger i året. Klif har i sin tillatelse (mai 2012) til SVGs virksomhet pålagt virksomheten å etablere et undersøkelsesprogram for å avklare evt. langtidsvirkninger av flokkuleringskjemikalier og deres nedbrytningsprodukter i avgangen i sjødeponiet.

Dagens deponeringsløsning bidrar til et influensområde avgrenset ut til Reinøya, ca. 6 km fra utslippsstedet: Dette er basert på følgende observasjoner:

I hele fjordsystemet er overflatevannet ned til minst 20 m dyp upåvirket av partikler fra utslippet av avgang fra SVGs virksomhet.

I de dypere deler av fjorden mellom Kirkenes og Reinøya er biota klart påvirket av avgang.

Utenfor Reinøya er det observert et vannsjikt på tykkelse ved bunnen på minst 50 m som er svakt partikkelpåvirket, men uten påviste konsekvenser for bunnfaunaen.

Biomarkøranalyser viser noe svekket helsetilstand (den biologiske effekten ble vurdert som liten) innenfor 3 km fra utslippsstedet.

SVG er videre med i prosjektet «Improved Submarine Tailing Project (STP)» som skal gi ny kunnskap om forhold som kan gi raskere reetablering av sjøbunnen. Reetablering av sjøbunnen etter opphør av avgang tar gjerne 10 år.

Utredningens omfang

Det skal legges vekt på å fremskaffe en tilstrekkelig god beskrivelse av naturtyper og livsformer. Identifisering av naturmiljøet er i sjø avgrenset til deponiområdet og et tilhørende definert potensielt influensområdet.

Delutredningens fokusområde, Marint miljø
Foreta en gjennomgang av å sammenstille resultater fra eksisterende undersøkelser, relevante overvåkingsresultater og STP-prosjektet i Bøkfjorden.

Beskrive de fysiske og kjemiske og biotiske tilstander i fjorden, herunder sirkulasjonsmønster, turbulens og ferskvannsutslipp, fordeling av hard og bløtbunn, trekke eksisterende yttergrense deponi - influensområdet og beskrive nåværende overflate, bunnfauna og eventuelt dypvannsfisk. Identifisere resipientens sårbarhet og potensial for forbedring av økologisk tilstand.

Identifisere de viktigste arter i sjø (hard- og bløtbunnsflora/fauna), herunder evt. rødlistearter, koraller mv.

Beskrive fremmedarter i sjø og eventuelle trusler knyttet til ballastering.

Beskrive laksestammen i den nasjonale laksefjorden, vurdere sårbarhet og potensial til å bevare og styrke denne.

Beskrive nytt marint verneområde i fjorden.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Utredningen må vurdere konsekvenser for laksen, også som følge av ikke-akutte operasjonelle driftsutslipp. Neidenvassdraget vurderes i forhold til verneplan for Neidenelva som et nasjonalt elvevassdrag. Det gjøres vurderinger av utslippenes potensial for påvirkning av all anadrom fisk, særlig laks men også sjøørret og sjørøye.

Aktuelle bestander av krepsdyr beskrives.

Konsekvenser for oppdrettsanlegg vurderes blant annet landanlegget Røye ved Ropelv og slaktermerder ved Jakobsnes.

Det gis en beskrivelse av deponiet i dag og i fremtiden, samt effekter av deponiet på tidlige livsstadier av fisk

Det skal gjøres kartlegging av plankton og gyteområder i planområdet og aktuelle influensområder.

Det skal gjøres vurderinger omkring sjømattrygghet.

Bestemmelsene §§8-12 i naturmangfoldloven skal vurderes for tiltaket.

7.3 Kulturminnevern/arkeologi

Definisjon av tema

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon. Kulturmiljø er en samling av kulturminner eller områder hvor kulturminner inngår som en del av en større sammenheng.

Begrunnelse for utredning og utforming

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer er en del av våre omgivelser, og skal forvaltes og ivaretas som bruksressurs og som grunnlag for opplevelse og kunnskap.

Utredningens omfang

Det skal foretas en gjennomgang/registrering om potensialet for automatisk fredede kulturminner og kulturmiljø i området som kan bli påvirket av tiltaket. Det vil også bli tatt kontakt med Sametinget om disse forhold.

Det skal redegjøres for eventuelle fredede kulturminner og kulturmiljø i området, samt planforslagets innvirkning på kulturminnene/kulturmiljøene. Her inngår også nyere tids kulturminner, herunder krigsminner.

7.4 Marin arkeologi

Definisjon av tema

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er ikke gjennomført noen marinarkeologisk registrering i de aktuelle sjøområder. Det finnes imidlertid registrerte krigsvrak i sjøen utenfor Kirkenes.

Det vil bli tatt kontakt med Tromsø Museum for å få foretatt de vurderinger/undersøkelser som er nødvendige.

Utredningens omfang

Det skal gjøres en vurdering om mulige marinarkeologiske forekomster i planområdet.

7.5 Landskaps – og terrengforming

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter tiltakenes innvirkning på landskapsbildet. Landskapets egnethet for plassering av bygg og deponier vurderes, samt eventuelle tilpasninger i terrenget.

Begrunnelse for utredning og utforming

Landdeponi blir ofte markante innslag i landskapsbildet.

Utredningens omfang

Det skal gjøres en landskapsmessig vurdering av hvilken visuell påvirkning aktuelle deponiløsninger vil ha for omgivelsene. Det samme gjelder hvilken visuell påvirkning eventuelle nye jernbane- og veganlegg vil ha på landskapet. Det skal vurderes om det finnes gode avbøtende tiltak, som for eksempel buffersoner mot omkringliggende arealer.

Fabrikkanleggets plassering i terrenget og tomtens egnethet skal vurderes. Det skal redegjøres for landskapskvaliteter i området.

Krav til metode er visualisering av hvordan gruveområde/deponiområde/baneanlegg vil vises i landskapet fra ulike ståsted.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Krav til visualiseringsmetode gjelder spesielt fotomontasje.

Direktorat for naturforvaltning og riksantikvarens veileder (2010) «*Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi* legges til grunn.

7.6 Utslipp til grunn og vann

Definisjon av tema

Teamet omfatter avrenning fra gruveområdet.

Begrunnelse for utredning og utforming

Forurensingsloven angir krav til utslipp og forholdet til eventuelt farlig avfall. Gruvedrift og malmutvinning produserer store mengder avfall av en svært variert sammensetning av avgangsmasser og kjemikalier. Det medfører at avfallet kommer inn under kategorien farlig avfall (Folkehelseinstituttet). Det er derfor spesielt viktig med god avfallshåndtering som skiller ut farlige komponenter fra vanlig avfallssortering. Det stilles krav til lagring av avfallsstoffene.

Utredningens omfang

Vurdere produksjons- og deponiløsninger ved Sydvaranger gruver.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Konsekvenser for berørte vannforekomster beskrives. Kartlegging og vurdering gjøres i henhold til Vannforskriftens vedlegg V.

Konsekvenser for drikkevannet skal beskrives og aktuelle tiltak utredes.

Byggeavstand til vassdrag skal vurderes.

7.7 Utslipp til sjø

Definisjon av tema

Temaet omfatter nasjonal laksefjord, effekter av gruvekjemikalier og partikler i avgangen som deponeres i sjø på biota og fysisk/kjemisk tilstand i resipient, og konsekvenser for annen næringsbruk av resipienten.

Begrunnelse for utredning og utforming

Forurensning og ivaretaking av biota og det fysisk/kjemiske miljøet i sjø reguleres av ulike lovverk og forskrifter. Forurensningsloven er sentral i forhold til tillatelse til utslipp. Mineralavfallsdirektivet skiller mellom deponering i sjø og på land. Vannforskriften er særlig sentral og gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre helhetlig beskyttelse og bærekraft. Naturmangfoldloven gir føringer som bl.a.

skal sikre bærekraft ut over økologiske prosesser. Nasjonal laksefjord og vassdrag har vernestatus og dette setter premisser for påvirkning.

Sydvaranger gruve har tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, jf. Klifs brev datert 24. mai 2012. Virksomheten kan slippe ut inntil 4 millioner tonn avgang og 60 tonn flokkuleringskjemikalier årlig. Det er pekt på behov for overvåking, måleprogram og videre undersøkelser og utredninger. Det er viktig med god industriprosess og bruk av miljøvennlige kjemikalier. Virksomheten har nå tillatlse til å benytte de mer miljøvennlige flokkuleringskjemikaliene Magnafloc 10 og Magnafloc LT38 i sin prosess. Disse kjemikaliene vil være med avgangen til sjø.

Fylkesmannen karakteriserer Bøkfjorden-midtre som følge av kvalitetselementet bunndyr, til svært dårlig økologisk tilstand. Økologisk tilstand i vannforekomsten er i svært stor grad påvirket av avgang fra SVG.

Bøkfjorden har som nasjonal laksefjord, krav til særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter i vassdragene og mot oppdrettsvirksomhet, forurensning og munningsinngrep i de nærliggende fjord- og kystområdene.

Utredningens omfang

Det legges vekt på å fremskaffe en tilstrekkelig god beskrivelse av utslipp til sjø som viser om tiltaket er bærekraftig.

Identifisering av påvirkningen er avgrenset til deponiområdet og et tilhørende definert influensområde. Det vises til temaet Naturmiljø i sjø vedr. kunnskap om biota og fysisk/kjemisk tilstand i sjø-resipienten.

Delutredningens fokusområder:

Gjennomgang av kjemikalier og tilhørende volum som kan bli tilført sjø og identifisering av risiko for forurensning. Langtidseffekter relatert til flokkuleringskjemikalier og deres nedbrytningsprodukter i sjødeponiet skal utredes som ledd i tiltakets utslippstillatelse, jf. bl.a. tillatelsens pkt. 13.

Identifisere og visualisere omfanget av avgangsmasse/deponiet i sjø, herunder å beskrive transport og spredning av kjemikalier og partikler og innlagringen i deponiet.

Avklare i hvilket omfang tilførselen av avgangsmasse, flokkuleringskjemikalier og topografisk endring av sjøbunnen kan bidra til ulempe for laksen i fjorden. Risiko for akutt forurensning og påvirkning på laksen utredes under ROS-kapitlet. Vurdering av laksestammen i nasjonal laksefjord foretas i naturmiljøutredningen.

Beskrive potensialet for uakseptabel endret samlet belastning på naturmangfoldet i resipienten (influensområdet), herunder å vurdere påvirkning på biota, endringer i økologisk tilstand (forringelse) og eventuelle konflikter mot annen næringsaktivitet/bruk av resipienten.

7.8 Støy

Definisjon av tema

Støy er definert som uønsket lyd. Utredningsteamet omfatter støy følger av tiltaket som berører omkringliggende boligområder og annen støyfølsom bebyggelse.

Begrunnelse for utredning og utforming

Gruvedrift og malmutvinning medfører støy i forbindelse med sprenging og malmutvinning, og transport av malm mellom de ulike ledd i produksjonslinjen. Videre inngår støy i forbindelse med byggeaktivitetene. I driftsfasen vil trafikk mellom Bjørnevatn og Kirkenes medføre støy for nærliggende boligområder.

Det vil være behov for å lokalisere og utforme tiltakene slik at grenseverdier for støy overholdes.

Utredningens omfang

Det skal gjøres beregninger av og lages kart for støynivået i driftsfasen, som samsvarer med kilder nevnt ovenfor, samt at kritiske og sårbare områder for støy skal identifiseres. Støyforhold i anleggsfasen skal utredes.

7.9 Luftforurensning

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter utslipp til luft som følger av tiltaket og som berører omkringliggende boligområder og annen følsom bebyggelse.

Begrunnelse for utredning og utforming

Gruvedrift og malmutvinning medfører utslipp til luft i forbindelse med sprenging og malmutvinning, og transport av malm mellom de ulike ledd i produksjonslinjen.

Utredningens omfang

Det skal gjøres beregninger av og lages kart for utslippsnivået i driftsfasen for de aktuelle utslippskomponenter, som samsvarer med kilder nevnt ovenfor. Kritiske og sårbare områder for utslipp til luft skal identifiseres. Utslipp til luft i anleggsfasen skal utredes.

7.10 Transport og trafikk

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter vegtrafikk og jernbanetrafikk, og forholdet til gående og syklende.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er tidligere gjort en analyse av de trafikale virkningene av samtlige nye utbyggingstiltak i Kirkenesområdet. Dette er gjort for Statens vegvesen, som ønsket et samlet bilde av fremtidig vegtrafikk.

Trafikksituasjonen må ses i sammenheng med utbyggingen av nytt boligområde ved Skytterhusfjellet, nytt sykehus ved Andrevann, og utbyggingen av Kirkenes Industrial Logistics Area (KILA). En fordobling av produksjonen ved Sydvaranger Gruve AS vil ha som konsekvens at antall arbeidsplasser økes og det genereres økt trafikk som følge av denne produksjonsøkning.

Utredningens omfang

Utredningen skal beskrive dagens situasjon med vekt på eksisterende infrastruktur og vegstandard. Det skal avklares hvordan det skal tilrettelegges for et effektivt kjøremønster i området, herunder vurdere

behov for nye veger, kryss og gjennomføring. Ulike atkomstsløsninger vurderes. Forventet mengde trafikk må utredes, type trafikk til/fra gruveområdet og trafikkøkningen. Dimensjonering av vegsystemet i forhold til forventet trafikk og behovet for utbedringer må utredes.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Konsekvenser for gående og syklende skal utredes.

Det presiseres at forventet mengde trafikk må utredes for de aktuelle lokaliseringsalternativ: type trafikk til/fra gruveområdet og fabrikkområdet.

7.11 Nærmiljø og friluftsliv

Definisjon av tema

Temaet defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft, knyttet til bolig- og tettstedsnære uteområder, samt friluftsområder.

Begrunnelse for utredning og utforming

Utvidelser av gruvedriften vil medføre virkninger i nærmiljøet og i områder som i dag benyttes til friluftsliv både på land og i sjø/fjord. Det er flere aktivitetsanlegg, fotballbaner, leirduebane, skytebaner, friidrettsanlegg, turveier, orienteringsløyper og skiløyper innenfor planområdet (Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2006–2017). Selv om disse primært ikke berøres direkte av tiltaket skal konsekvensene for bruken av områdene likevel utredes.

Utredningens omfang

Følgende forhold skal belyses: Virkninger for områder som er viktig for nærmiljø og friluftsliv; lokale og regionale turområder; sti- og løypenett; utfartssteder og turmål; samt områder for eventuell rekreasjon i innsjø, nære rekreasjonsområder i tilknytning til boområder, skoler, barnehager og idrettsanlegg, opparbeidede og/eller tilrettelagte anlegg og turløyper, evt. regulerte friområder og områder som er regulert til spesialområde friluftsliv eller som er vernet/sikret på annen måte.

Ved deponering av avgangsmasser i sjø vil eventuelle virkninger for folks bruk av sjøområdene til rekreasjon bli vurdert.

Konsekvensene av planforslaget for friluftslivet skal vurderes.

7.12 Samiske interesser

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter de samiske interesser i området, i hovedsak knyttet til mineralressurser og samiske næringer i området. Konsekvenser for samiske kulturminner er også et aktuelt tema.

Begrunnelse for utredning og utforming

Sametinget har i juni 2010 vedtatt en mineralveileder for sikringen av hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planer om faktiske undersøkelser, prøveuttak og drift av mineralressurser i tradisjonelle samiske områder. Mineralveilederen praktiseres i samhandlingen med mineralselskaper som vil undersøke og drifte på mineraler i samiske områder.

Utredningens omfang

Følgene for samiske interesser av en produksjonsøkning skal belyses.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Det presiseres at samiske interesser omfatter rein, kulturminner samt sjølaksefiske mm.

Konsekvenser for reinbeitedistrikt 5A/5B skal utredes.

Konsekvenser for Skoltekulturen skal utredes.

7.13 Folkehelse, barn og unges oppvekstmiljø

Definisjon av tema

Temaet omfatter folkehelse og barn og unges oppvekstmiljø, som boligforhold (bl.a. med hensyn på lek og rekreasjon for barn og unge), ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv og medvirkning i planprosessen.

Folkehelse defineres som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen. Folkehelsearbeid handler om å legge til rette for og fremme befolkningens helse og trivsel, og redusere faktorer som har negativ innvirkning (jf. Folkehelseloven § 3).

Begrunnelse for utredning og utforming

Plan og bygningsloven krever at all planlegging etter loven skal fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet (Plan og bygningsloven § 3-1). Videre sier loven at det skal vurderes om nye planer kommer i konflikt med barn og unges hensyn og interesser. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge (1989) har som formål å sikre at barn og unges interesser blir ivaretatt i planleggingen. Dette står også presisert i plan- og bygningsloven, § 1-1 Lovens formål. Det skal vurderes om nye planer kommer i konflikt med barn og unges hensyn og interesser.

Arealplanlegging legger føringer for arealbruken i lang tid fremover og påvirker folks levevaner for eksempel i forhold til nærhet til lekeplasser, rekreasjonsområder/muligheter for friluftsliv, sosiale møteplasser, skoler, barnehage, gang/sykkelveier, handel, etc. I tillegg kan tiltaket påvirke blant annet trafikksikkerhet og ytre miljøfaktorer som kan ha innvirkning på helse. Konsekvenser tiltaket har på lokalsamfunnet med hensyn på tilgjengelighet til arbeidsplasser har også stor betydning for folkehelsen på sikt.

Utredningens omfang

Det skal redegjøres for hvordan tiltaket generelt påvirker folkehelsen, med spesielt fokus på boligforhold (blant annet med hensyn på lek og rekreasjon for barn og unge), ytre miljø og sikkerhet, økonomi og arbeidsliv og medvirkning i planprosessen. Dette vil vurderes for befolkningen generelt og for barn og unges oppvekstsvilkår spesielt.

Tiltakene og alternativene vil bli vurdert i forhold til:

Folkehelse generelt – beskrive hvilken påvirkning tiltaket vil ha på befolkningens helse og trivsel. Spesielt påvirkning på sosial ulikhet i helse og flere gode leveår i befolkningen. Dette vil være basert på en

helhetlig vurdering av de ulike temaene i utredningen som blant annet omhandler: Forurensning til sjø/land, støy, luftforurensning, transport og trafikk, nærmiljø og friluftsliv, samiske interesser, teknisk infrastruktur, samfunns- og næringsliv og kommunal økonomi.

7.14 Teknisk infrastruktur

Definisjon av tema

Temaet dekker veg- og avløps- og utslippsanlegg samt vannforsyning til produksjonsprosessen. I tillegg vil der redegjøres for nødvendig kraftforsyningsanlegg for å kunne gjennomføre økningen i produksjonen.

Begrunnelse for utredning og utforming

Planforslaget vil legge til rette for en dobling av produksjonen i forhold til dagens situasjon.

Utredningens omfang

Konsekvensutredningen skal inneholde vurderinger av kapasitet på teknisk infrastruktur i området, samt vurderinger av tiltak og investeringsbehov for å sikre tilstrekkelig kapasitet.

7.15 Samfunn og næringsliv - samfunnsregnskap

Definisjon av tema

Utredningstemaet omfatter vesentlige samfunnsmessige konsekvenser av tiltaket, i hovedsak tiltakets virkninger på sysselsetting og næringsliv i kommunen, samt boligmarked og behovet for kommunal service og infrastruktur.

Begrunnelse for utredning og utforming

Dette vil være konsekvenser knyttet til demografiske endringer, virkninger for lokalt og regionalt arbeidsmarked, endringer i pendlingsomfang og pendling over landegrenser og virkninger for lokalt boligmarked. Slike endringer vil ha betydning for behovet for kommunal service og infrastruktur, som igjen vil ha betydning for kommunal økonomi..

Utredningens omfang

Bosettingsmønsteret, arbeidsmarkedet og sysselsettingen i kommunen beskrives, med framskrivninger frem til 2040. Det skal gjøres vurderinger for hvordan en produksjonsøkning med tilhørende økning i arbeidsstokken vil påvirke samfunnet og Sør-Varanger kommune. Det skal gjøres vurderinger av hvorvidt og eventuelt hvordan tiltaket kan påvirke befolkningsutvikling, arbeidsmarkedet, sysselsettingen og næringslivets kår i kommunen.

<u>På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:</u>

Det skal gjøres også gjøres vurderinger av hvorvidt og eventuelt hvordan tiltaket kan påvirke boligbygging og næringsliv i kommunen.

Konsekvenser for fiskerinæring og kystkultur utredes.

Konsekvenser for havnevirksomhet utredes.

7.16 Kommunal økonomi

Definisjon av tema

Kommunal økonomi er en følge av i hovedsak lovbestemte kommunale tjenester. Omfanget av tjenestene har sammenheng med blant annet antall bosatte i kommunen, befolkningsstruktur, arbeidsmarked og sysselsettingstruktur.

Begrunnelse for utredning og utforming

En fordobling av produksjonen ved Sydvaranger Gruve AS vil forutsette en økning i antall sysselsatte ved bedriften. Ved en økning av antall sysselsatte vil behovet for kommunale tjenester og investeringer normalt øke. Det er derfor ønskelig å klarlegge hvilke konsekvenser vil tiltaket ha på kommunal økonomi.

Utredningens omfang

For å kunne vurdere konsekvensen av tiltaket på den kommunale økonomi vil det bli utredet

1. Finansieringsanalyse for de siste 10 år
2. KOSTRA-analyse
3. Demografisk analyse (befolknings-, arbeidsmarkeds- og sysselsettingsanalyse)
4. Konsekvenser for kommunens rammeoverføringer i økonomiplanperioden og de nærmeste 10 år/utvikling i de frie inntekter.
5. Utfordringer for kommuneøkonomien

7.17 Virkninger for naboland

Definisjon av tema

Espoo-konvensjonen er en konvensjon om konsekvensutredninger for tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger. Konvensjonens formål er å forhindre, redusere og kontrollere vesentlige, negative grenseoverskridende miljøvirkninger. Norge har inngått følgende overenskomster med nabolandene:

- Overenskomst mellom Norge og Finland om en norsk-finsk grensevassdragskommisjon
- Overenskomst mellom Kongeriket Norges Regjering og Den Russiske Føderasjons Regjering om samarbeid på miljøvernområdet.

Begrunnelse for utredning og utforming

I vannforsyningen til gruvedriften er det aktuelt å vurdere vassdrag med forbindelser inn i Russland og Finland. Det kan også være aktuelt å vurdere deponiløsninger som kan gi utslipp til ferskvann- og sjøområder som grenser til Russland. Neidenvassdraget ender ut blant annet i Korsfjorden og Bøkfjorden.

Utredningens omfang

Det vil bli belyst i utredningen forhold som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger.

Se for øvrig til pkt. 5.5.5- Internasjonale avtale som har innflytelse på planarbeidet.

7.18 Risiko og sårbarhet, inkludert beredskap

Definisjon av tema

Utredning av risiko- og sårbarhet har som formål å gi grunnlag for å forebygge ulempe og risiko for skade på og tap av liv, helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mm.

Begrunnelse for utredning og utforming

I henhold til forskrift om konsekvensutredning vedlegg III bokstav b skal temaet beredskap og ulykkesrisiko utredes i henhold til PBL § 4-3. Det betyr at det i konsekvensanalysen utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse som tilfredsstiller følgende krav gjengitt i PBL § 4.3: "vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap."

Videre vil det i analysen tas hensyn til Byggeteknisk forskrift – TEK 10. Der stilles det sikkerhetskrav i forhold til naturfare (TEK 10 § 7-1,2,3 og 4), og det er gitt et generelt krav om at byggverk skal utformes og lokaliseres slik at det er tilfredsstillende sikkerhet mot fremtidige naturkrefter. Videre stiller Norges Vassdrags- og Energidirektorats (NVEs) retningslinjer 2-2011 Flaum og skredfare i arealplaner- krav om at det ikke skal bygges i utsatte områder, dette vil også bli hensyntatt i analysen.

Utredningens omfang

Det skal utføres en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for prosjektet. I ROS-analysen vurderes hvorvidt det planlagte tiltaket vil medføre endret risiko for mennesker, miljø og/eller materielle verdier. Gjennom en ROS-analyse gjøres en systematisk gjennomgang av mulige uønskede hendelser, og det vurderes hvilken risiko disse hendelsene representerer.

Analysens hovedformål er å vurdere fremtidig utbygget område. Det er på nåværende tidspunkt identifisert at anleggsperioden kan bli komplisert og utfordrende. Det vil derfor også bli indentifisert og vurdert særskilte forhold ved denne fasen i analysen.

Delutredninger fokusområder:

Spesielle fokusområder i analysen vil være:

- Virksomhetsrisiko (driftsfase og anleggsperiode)
  - Brann/ eksplosjon
  - Akutt forurensning
  - Sjøverts transport
  - Kjemikaliehåndtering
- Infrastruktur (intern/ ekstern)
- Naturbaserte hendelser.

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Det presiseres at naturbaserte hendelser omfatter skred, flom og klimaendringer mm.

7.19 Forholdet til overordnede mål og retningslinjer

Følgende forhold må det redegjøres for:

- Statens/regjeringens mål for utvinning av naturressurser/malmressurser
- Nordområdesatsingen
- Diverse Stortingsproposisjoner
- Forholdet til naboland (Espoo-konvensjonen)
- Fylkesplan for Finnmark
- Energi- og Klimaplan for Sør-Varanger Kommune (2010-2020)

På bakgrunn av innkomne merknader er følgende utvidelser og presiseringer tatt inn:

Pkt. 1 og 2 endres til:

- Nasjonale mål for utvinning av naturressurser/malmressurser
- Nasjonale miljømål for nordområdesatsingen

7.20 Naturressurser - landbruk

Nytt tema tatt inn på bakgrunn av innkomne merknader.

Definisjon av tema

Temaet omfatter jord- og landbruksinteresser i planområdet.

Begrunnelse for utredning og utforming

Planområdet slik det foreligger i planprogrammet omfatter store og viktige landbruksområder med dyrka jord og dyrkbar jord.

Utredningens omfang

Planområdets avgrensning vurderes på bakgrunn av landbruksinteresser i planområdet.

Eventuelle konsekvenser for landbruksinteresser i planområdet utredes.

8 Planprosessen

Sør-Varanger kommune skal i løpet av 2012 utarbeide kommunal planstrategi. I forbindelse med behandlingen av planstrategien vil kommunestyret ta stilling til hvordan kommuneplanens arealdel skal rulleres.

Ut fra erfaringene de siste år etter vedtak om ny Plan- og bygningslov vil det være hensiktsmessig å utrede konsekvensene av tiltaket i en områdereguleringsprosess. Det er en stor og omfattende sak, som krever en slik planprosess. Dette forutsettes innarbeidet i kommunestyrets behandling av kommunal planstrategi i løpet 2012

Dette planprogrammet gjelder områderegulering for tiltak innenfor Sydvaranger Gruves industriområde i Kirkenes og gruveområdet i Bjørnevatn, og det influensområdet som følger av tiltaket. I tillegg til de to nevnte områder inngår også baneforbindelsen mellom områdene, som binder områdene sammen.

Det skal også utarbeides en områdereguleringsplan som omfatter deponiområdet i Bøkfjorden med influensområde.

Planprosessen er beskrevet innledningsvis i kap. 1 – Formål og bakgrunn.

Øvrige aktuelle planprosesser:

Det kan være aktuelt å utarbeide detaljreguleringsplaner for

- Fabrikkområdet i Kirkenes
- Transportsystemet mellom Kirkenes og Bjørnevatn
- Deler av gruveområdet i Kirkenes.

Vesentlige konsekvenser på overordnet nivå knyttet til disse detaljreguleringsplanene forutsettes utredet i forbindelse med områdereguleringen.

Tidsplan for planprogrammet (PP):

Møte med regionale myndigheter (planforum):	31. mai 2012
Behandling i utvalg for Plan og Samferdsel -	
Utlegging av PP, varsling av planoppstart:	21. juni 2012
Høring og offentlig møte om forslag til planprogram:	22.06.- 31.08.2012
Merknadsbehandling av forslag til planprogram	10.09. - 22.10.2012
Forslag til planprogram – Utv. Plan og Samferdsel	november 2012
Høring av planprogram – Miljøverndep. og andre	november 2012
Kommunestyret vedtar planprogram	desember 2012
Oppstart utarbeidelse av områdeplaner med KU	desember 2012

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 17.10.2012
Arkivkode: K1-	Arkivsaksnr.: 12/2536
Saksordfører: Aksel Emanuelsen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet	07.11.2012	072/12
Kommunestyret	21.11.2012	088/12

KOMMUNALE AVGIFTER OG GEBYRER FOR VANN, AVLØP, RENOVASJON OG SLAM 2013

Vedlagte dokumenter:

Dokumenter i saken:

a. Beregningsgrunnlag for vanngebyrer
b. Beregningsgrunnlag for avløpsgebyrer
c. Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter
d. Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer av 10.01.1995, sist endret 13.07.2000.
e. Forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Sør-Varanger kommune av 02.12.2002, sist endret 25.11.2003.
f. Alle vedlegg kan fås ved henvendelse til saksbehandler.

Kort sammendrag:
Saken gjelder fastsettelse av vann-, avløp-, slam- og renovasjonsgebyr for 2013. Kommunestyret skal fastsette gebyrenes størrelse. Før kommunestyret fastsetter gebyrenes størrelse skal det foreligge et gebyrgrunnlag som er den øvre grense for hvor mye kommunen kan kreve inn i form av vann- og avløpsgebyrer, slamgebyrer og

renovasjonsgebyrer i en gebyrperiode. Det skal også foreligge over forventede kostnader (drifts- og kapitalkostnader) for de nærmeste 4 årene.

Faktiske opplysninger:

Gebyrgrunnlag for vann og avløp:

Gebyrgrunnlaget består av følgende hovedkomponeter:

a. Driftskostnader
b. Kapitalkostnader
c. Tilleggsytelser, som er vann- og avløpstjenestens andel av felles kostnader.
d. Støttefunksjoner, som er vann- og avløpstjenestens andel av kommunens felleskostnader.

Følgende avskrivningsperioder benyttes:

- 5 år: EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende
- 10 år: Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
- 20 år: Tekniske anlegg, renseanlegg, pumpestasjoner og lignende.
- 40 år: Ledningsanlegg
- 50 år: Bygg

Rentesatsen er som snitt av effektiv rente på statsobligasjoner i 2012 med tillegg på 1%. Rentesatsen blir da: 2,3% +1% = 3,3%.

Årsgebyr vann:
Om ikke noe uforutsett inntreffer forventes det at det blir omtrent balanse i regnskapet for 2012. Gebyrgrunnlaget for 2013 er beregnet til 13 200 000.

Vanngebyrene vil da bli følgende i 2013:
Abonnementsgebyr vann, grunnlag: 1300,- eks. mva. som er 80 kroner høyere enn i 2012.
Forbruksgebyr, pris pr. m3: kr. 9,00 som er en økning på 25 øre fra 2012.

Årsgebyr avløp:
Om ikke noe uforutsett inntreffer forventes det at det blir omtrent balanse i regnskapet for 2012. Gebyrgrunnlaget for 2013 er beregnet til 14 200 000. Den forholdsvis store økningen i gebyrgrunnlaget skyldes store investeringer i renseanlegg og nytt ledningsnett.

Avløpsgebyrene vil da bli følgende i 2013:
Abonnementsgebyr avløp, grunnlag: 1685,- eks. mva. som er 290 kroner høyere enn i 2012.
Forbruksgebyr, pris pr. m3: kr. 10,30 som er en økning på 1,30 kroner fra 2012.

Gebyrutvikling

Vann
For tidsrommet 2013 til 2015 er gebyrgrunnlaget beregnet ut fra forslag til investeringsbudsjett og driftsbudsjett.

År	2013	2014	2015	2016
Driftskostnader	9 700 000	10 200 000	10 300 000	10 900 000

Kapitalkostnader	3 500 000	3 700 000	4 200 000	4 400 000
Gebyrgrunnlag	13 200 000	13 900 000	14 500 000	15 300 000

Dersom det ikke blir behov for ekstra ordinære investeringer eller driftsmidler vil det bli en moderat økning av gebyrene på vann de kommende fire år. Andre viktige faktorer for gebyrnivået vil være rentenivået og befolkningsutviklinga.

Avløp
For tidsrommet 2013 til 2016 er gebyrgrunnlaget beregnet ut fra forslag til investeringsbudsjett og driftsbudsjett.

År	2013	2014	2015	2016
Driftskostnader	8 200 000	8 800 000	9 300 000	10 000 000
Kapitalkostnader	6 000 000	6 500 000	6 600 000	7 800 000
Gebyrgrunnlag	14 200 000	15 300 000	15 900 000	17 800 000

Dersom det ikke blir behov for ekstra ordinære investeringer eller driftsmidler vil det bli en forholdsvis moderat økning av gebyrene på avløp fra og med 2014. Andre viktige faktorer for gebyrnivået vil være rentenivået og befolkningsutviklingen.

Tilknytningsgebyr
Tilknytningsgebyrene har siden 2002 vært kr. 2000 for vann og det samme for avløp uansett type bygg. Dersom kommunen påføres ekstra høye kostnader ved etablering kan det fastsettes høyer tilknytningsgebyr. Satsene og reglene for tilknytningsgebyr foreslås beholdt som i 2002. Lav tilknytningsgebyr gir gunstigere vilkår for oppstart av nybygg.

Leie av vannmåler
Leie av vannmåler ble justert i 2010, vi foreslår at satsene for 2010 blir videreført:

Leie av liten måler kr. 150 eks. mva.
Leie av stor måler kr. 500 eks. mva.

Fastsettelse av avfallsgebyr for 2013

Kort sammendrag:
Med dette legges frem beregning av gebyrgrunnlaget for fastsettelse av avfallsgebyret for 2013. Kommunen er gjennom Forurensningsloven pålagt å ha full kostnadsdekning på avfallssektoren gjennom avfallsgebyrene, jfr. prinsippet om at forurenser skal betale.

Faktiske opplysninger:
Øfas vil for 2013 øke grunngebyrene med 5,1 % og mengdegebyrene med 3%, en del av økningen skyldes at Vadsø har kommune har forlatt Øfas slik at det blir færre å dele kostnadene med.

1. Bygdecontainere.
Kommunen har et tilbud til befolkningen på Bugøynes, Bugøyfjord, Neiden, Jarfjord,

Skogfoss og Svanvik om levering av ekstraavfall i utplasserte containere. Containerne er ubetjente og tømmes av ØFAS. Ubetjente containere forutsetter at brukerne er disiplinerte, og ikke legger avfall utenfor containeren, dessverre har forsøplingsproblemet økt i omfang. Til tross for dette, vil vi foreslå at ordningen fortsetter, alternativet er at brukerne av containere leverer ekstraavfall til Øfas sin gjenbruksstasjon på Kirkenes.
Kostnadene til bygdecontainere legges inn i gebyrgrunnlaget som fordeles på alle renovasjonsabonnentene.

1. Bygdecontainere, budsjett 2013 **kr. 400 000,-**

2. Andre direkte kostnader i budsjettet.
I budsjettet for 2013 er det lagt inn kostnader med fakturering av avfallsgebyr etc. **kr. 150 000,-**

3. Indirekte kostnader.
Posten skal dekke administrative og andre indirekte kostnader Innenfor avfallssektoren, dvs. fellestjenester som telefon, IT, husleie etc. **kr.180 000,-**

Sum kommunale kostnader i gebyrgrunnlaget **kr. 730 000,-**

Noe som betyr kr. 157,- pr. abonnement (kr. 730 000,- / 4655 ab.)

ØFAS vil i 2013 fakturere et grunngebyr på kr.1740,eks.mva pr. abonnement/boenhet til kommunene, i tillegg kommer ovennevnte kommunale påslag på kr. 157,00.

Grunngebyret utgjør dermed samlet: Kr. 1 740 + kr. 157,- = kr. 1 897,00 pr. abonnement/boenhet.

Grunngebyret økes da med kr. 87,00 i forhold til 2012.

Mengdegebyr.
Mengdegebyret er mengderelatert, og skal dekke kostnadene med håndtering og behandling av avfallet. Avfallsbeholderens størrelse bestemmer størrelsen på mengdegebyret. I 2013 fakturerer ØFAS et mengdegebyr på kr 4,20 pr liter.

Samlet renovasjonsgebyr i 2013 blir da:

Beskrivelse	**120 liter**	**240 liter**	**360 liter**
Grunngebyr	Kr. 1 897,00	Kr. 1 897,00	Kr. 1 897,00
Mengdegebyr	Kr. 504,00	Kr. 1 008,00	Kr. 1 512,00
Renovasjonsgebyr eks. mva.	Kr. 2 401,00	Kr. 2 905,00	Kr. 3 409,00

Det vil være mulig for 2 eller flere å dele dunk eller større oppsamlingsenhet. Ved deling av dunk gis det et fradrag på kr. 100,- eks. mva. pr. husstand fra grunngebyret samt at mengdegebyret deles.

Dersom 2 husstander deler en dunk på 240 liter vil renovasjonsgebyret for hver av husstandene bli:

- Grunngebyr: kr. 1 897 - kr. 100,- =	kr. 1 797,00
- Mengdegebyr: kr. 1008,- / 2 =	kr. 504,00
Renovasjonsgebyr pr. husstand ved deling =	kr. 2 301,00

Kommunale gebyrer – fastsettelse av slamgebyr for 2013

Faktiske opplysninger:
Med dette legges frem beregning av gebyrgrunnlag for fastsettelse av slamgebyr for separate anlegg, dvs. slamavskillere som ikke er tilknyttet kommunal avløpsledning.

Sør-Varanger kommune kjøper slamtømming og behandling fra ØFAS. Selskapet fastsetter et gebyr for slam tømming pr. anlegg.

For abonnenter med septiktank som er tilknyttet kommunal avløpsledning blir slamkostnadene lagt inn i gebyrgrunnlaget for avløp.

Saksutredning:
Øfas har økt sine priser med 8 %, en del av årsaken til økningen er at Vadsø kommune har meldt seg ut. Prisen for årlig tømming blir da kr. 2484,-.

Beregning av gebyrgrunnlaget:

512 tanker med årlig tømming a kr. 2484,-	= kr. 1 271 808,00
97 tanker med tømming hvert 2.år a kr.1242,-	= kr. 120 474,00
23 tanker med tømming hvert 4.år a kr. 621,-	= kr. 14 283,00
Gebyrgrunnlag for 2013	= kr. 1 406 565,00

Kr. 80 000 er inkludert i gebyrgrunnlaget, dette er felles kostnader som telefon, data, gebyrinnkreving, husleie etc.

Slamgebyrene blir da for 2013:

- Slamgebyr for separate anlegg med årlig tømming: kr. 2484,- eks. mva.
- Slamgebyr for separate anlegg med tømming hvert 2.år: kr. 1242,- eks mva.
- Slamgebyr for separate anlegg med tømming hvert 4.år: kr. 621,- eks. mva.

Tømming hvert 4.år gjelder for septiktanker ved fritidsboliger, da septiktanker på eiendommer med fast bosetning ikke skal tømmes sjeldnere enn hvert 2. år.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
Næringslivet berøres i liten grad av gebyrvedtaket, utover ordinær økning på lik linje med øvrige husholdninger.

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:
Forslaget innebærer at gebyrene dekker inn kommunens kostnader på slamtømming, vann og avløp samt renovasjon.

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende satser for **vann- og avløpsgebyrer i 2013**, priser eks.mva.

- Abonnementsgebyr for vann: kr 1 300,00
- Forbruksgebyr for vann: kr, 9,00 pr. m3.

- Abonnementsgebyr for avløp: kr. 1 685,00
- Forbruksgebyr for avløp: kr. 10,30 pr.m3.

- Tilknytningsgebyr for vann: kr. 2 000,00
- Tilknytningsgebyr for avløp: kr. 2 000

- Leie av liten måler(inntil 1") kr. 150,00

- Leie av stor måler (over 1") kr. 500,00

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende **avfallsgebyrer for 2013**, priser eks. mva.

Beskrivelse	**120 liter**	**240 liter**	**360 liter**
Grunngebyr	Kr. 1 897,00	Kr. 1 897,00	Kr. 1 897,00
Mengdegebyr	Kr. 504,00	Kr. 1 008,00	Kr. 1 512,00

Renovasjonsgebyr eks. mva.	Kr. 2 401,00	Kr. 2 905,00	Kr. 3 409,00

Sør-Varanger kommunestyre vedtar at **slamgebyrene for 2013** settes til:

- Slamgebyr for separate anlegg med årlig tømming: kr. 2484,- eks. mva.
- Slamgebyr for separate anlegg med tømming hvert 2.år: kr. 1242,- eks mva.
- Slamgebyr for separate anlegg med tømming hvert 4.år: kr. 621,- eks. mva.

Behandling 07.11.2012 Formannskapet
Saksordfører: Aksel Emanuelsen

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak i sak 072/12:
Formannskapet avgir følgende innstilling til kommunestyret:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende satser for **vann- og avløpsgebyrer i 2013**, priser eks.mva.

- Abonnementsgebyr for vann: kr 1 300,00
- Forbruksgebyr for vann: kr, 9,00 pr. m3.

- Abonnementsgebyr for avløp: kr. 1 685,00
- Forbruksgebyr for avløp: kr. 10,30 pr.m3.

- Tilknytningsgebyr for vann: kr. 2 000,00
- Tilknytningsgebyr for avløp: kr. 2 000

- Leie av liten måler(inntil 1") kr. 150,00

- Leie av stor måler (over 1") kr. 500,00

Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende **avfallsgebyrer for 2013**, priser eks. mva.

Beskrivelse	**120 liter**	**240 liter**	**360 liter**
Grunngebyr	Kr. 1 897,00	Kr. 1 897,00	Kr. 1 897,00
Mengdegebyr	Kr. 504,00	Kr. 1 008,00	Kr. 1 512,00
Renovasjonsgebyr eks. mva.	Kr. 2 401,00	Kr. 2 905,00	Kr. 3 409,00

Sør-Varanger kommunestyre vedtar at **slamgebyrene for 2013** settes til:

- Slamgebyr for separate anlegg med årlig tømming: kr. 2484,- eks. mva.
- Slamgebyr for separate anlegg med tømming hvert 2.år: kr. 1242,- eks mva.
- Slamgebyr for separate anlegg med tømming hvert 4.år: kr. 621,- eks. mva.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Svanhild Apeland Lande Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 26.10.2012
Arkivkode: K1-251	Arkivsaksnr.: 12/2614
Saksordfører: Lena Norum Bergeng	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet	07.11.2012	071/12
Kommunestyret	21.11.2012	089/12

ØKT LÅNEOPPTAK - PROSJEKT AVLØPSRENSING I KIRKENES

Vedlagte dokumenter:

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
01.11.2012	U		TILBUDSFORESPØRSEL LÅN - SØR-VARANGER KOMMUNE

Kort sammendrag:
Investeringsprosjektet avløpsrensing i Kirkenes har av ulike årsaker fått en høyere kostnad enn hva en ved prosjekteringstidspunktet forutså. Overskridelsene skyldes en rekke uforutsette hendelser.

Det totale prosjektet er fordelt på 5 prosjekter. Prosjekt 16557- Avløpsrensing Kirkenes, prosjektering, 16558 – Ledningsnett i Kirkenes, 16560 – Filter renseanlegg, 16561 – Bygg renseanlegg, 16562 - Pumpestasjoner i Kirkenes.

Det økte kostnadene i prosjektet medfører et økt finansieringsbehov på kr 14,5 mill.

Faktiske opplysninger:

Tidligere vedtak i kommunestyret er:

2009	kr 10 mill.
2010	kr 21 mill.
2011	kr 6 mill.
2012	kr 26 mill.
Totalt	kr 63 mill.

De vesentligste forholdene som har vært med på å øke kostnaden til prosjektet er som følger:

- Forsinket oppstart har medført ekstra utgifter til ventetid og vinterarbeider.
- Funn av forurenset masse i grunn på to steder, noe som blant annet har medført flytting av maskiner, ventetid, ny tining av frossen mark, transportkostnader.
- Funn av fjell i større omfang enn antatt. Det har medført tilegg for sprenging og massetransport.
- Dårlig grunn (leire) medførte at en måtte utføre spunting for montering av pumpestasjon 3. Dette er den største enkeltkostnaden.
- Ledningsnettet var av også av dårlig kvalitet, og det ble derfor besluttet å bytte ut deler av ledningsnettet som ikke var planlagt byttet.

I tillegg til disse finnes også en del mindre avvik som totalt medfører utgifter. Det kan nevnes feil i kartgrunnlag, mangler i beskrivelse, funn av granater osv.

Prosjektet er ikke endelig ferdigstilt, og avviksmeldinger vil gjennomgås i sin helhet i forbindelse med sluttoppgjør.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:
Investeringsprosjekter innen området for vann og avløp inngår i selvkostberegning. Det medfører at rente- og avdragsbelastninger for det enkelte år innarbeides i gebyrsatsene for vann, avløp og renovasjon. Økt låneopptak gir av den grunn ikke merutgifter i det ordinære driftsnivået i kommunen.

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:
Kommunestyret vedtar økt låneopptak med kr 14,5 mill til finansiering av merkostnader til prosjekt avløpsrensing i Kirkenes.

Behandling 07.11.2012 Formannskapet
Saksordfører: Lena Norum Bergeng

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak i sak 071/12:
Formannskapet avgir følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar økt låneopptak med kr 14,5 mill til finansiering av merkostnader til prosjekt avløpsrensing i Kirkenes.

Bente Larssen
rådmann

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Ørjan Stubhaug Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 28.09.2012
Arkivkode: K1-223, K2-U64, K1-	Arkivsaksnr.: 11/1650
Saksordfører: Sigbjørn Kurthi	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Utvalg for miljø og næring		
Formannskapet		
Utvalg for miljø og næring	16.10.2012	021/12
Kommunestyret	21.11.2012	090/12

SØKNAD OM ØKONOMISK STØTTE - GJENNOMFØRING AV REISEMÅLSUTVIKLINGSFORSTUDIE

Vedlagte dokumenter:

Nr.	**Dok.dato**	**Tittel**
1	02.07.2012	REISEMÅLSUTVIKLINGS PROSJEKTET I SØR-VARANGER
2	19.09.2012	VEDLEGG 1 SØKNAD
3	19.09.2012	VEDLEGG 2
4	19.09.2012	VEDLEGG 3 STRATEGISK PLAN
5	19.09.2012	RAPPORT

Dokumenter i saken:

Dok.dato	**Type**	**Avsender/mottaker**	**Tittel**

05.07.2011	I	Kirkenes Næringshage	SØKNAD OM ØKONOMISK STØTTE - GJENNOMFØRING AV
08.09.2011	U	Saksbehandler Halvard Kvamsdal	MELDING OM VEDTAK FRA FORMANNSKAPET 07.09.11: SØKNAD OM
09.09.2011	U	Kirkenes Næringshage	ØKONOMISK STØTTE TIL FORSTUDIE REISEMÅLSUTVIKLING
09.10.2011	I	Kirkenes Næringshage	INNKALLING TIL FØRSTE MØTE I REISEMÅLSUTVIKLINGSPROSJEKTET
30.04.2012	I	Kirkenes Næringshage	PROSJEKT REISEMÅLSUTVIKLING - ANMODNING OM UTBETALING AV
29.06.2012	I	Kirkenes Næringshage	REISEMÅLSUTVIKLINGS PROSJEKTET I SØR-VARANGER

Kort sammendrag:
Kirkenes Næringshage søker Sør-Varanger kommune om et tilskudd på kr 320.000,- til gjennomføring av fase 2 av et reisemålsutviklingsprosjekt i Sør-Varanger kommune.

Målsettingen med fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet er å skape en masterplan som skal ha et helhetsperspektiv, der næringsutvikling og vekst er basert på det markedet etterspør. Samtidig så skal ikke den lokale næringsutviklingen komme i konflikt med den øvrige samfunnsutviklingen. Det betyr at det er mange som blir berørt i dette strategiarbeidet.

Faktiske opplysninger:
Våren 2011 tok daværende ordfører Linda Randal et initiativ for å etablere et reiselivsprosjekt i Sør-Varanger. Sammen med Innovasjon Norge inviterte hun reiselivsnæringa inn i et prosjektopplegg som er utarbeidet av Innovasjon Norge der metodikk og gjennomføring av prosjektet er beskrevet i "Hvitebok for reisemålsutvikling".
En av forutsetningene som ligger i hviteboka er at prosjektet er solid forankret både i den lokale reiselivsnæringa og i kommunen. Prosjektet er delt inn i tre faser som blir evaluert etter hver fase. Fase 1 skal avklare om forutsetningene er til stede for å gå videre i fase 2.

Prosjektets Fase 1 ble gjennomført forrige høst/vinter med en god oppslutning fra reiselivsnæringen og tilknyttede næringer. Fase 1 ble finansiert av Sør-Varanger kommune og Innovasjon Norge. Kirkenes Næringshage hadde prosjektansvaret og Mimir AS hadde prosjektledelsen. Ved evalueringen av fase 1 så var det en enstemmig styringsgruppe som ønsket å gå videre til fase 2. Dersom man går videre inn i fase 2 så forutsettes det at reiselivsnæringen også går inn med egne økonomiske midler i tillegg til bruk av tid. Nå har samtlige deltakere fra reiselivsnæringen gitt tilsagn om at de vil forplikte seg økonomisk i en eventuell fase 2 av prosjektet.

Konklusjon etter gjennomført forstudie.

Konklusjon etter fase 1 av reisemålutviklingsprosjektet er at Sør-Varanger har hatt en god utvikling på 2000-tallet, faktisk betydelig bedre enn det øvrige Finnmark. Alt i alt så har Sør-Varanger skapt seg et godt utgangspunkt de neste årene. Likevel finnes det omfattende utfordringer for reiselivsnæringen. Næringen er særdeles avhengig av Hurtigrutas og dets videreutvikling, noe som setter reisemålet i en sårbar posisjon der aktørene selv er ute av stand til å styre eller påvirke utviklingen. I tillegg finnes det en miljøtrussel som raskt kan påvirke attraksjonskraften til et naturbasert reisemål som Kirkenes.

I tillegg så sliter reiselivsnæringen med rekruttering av kompetent arbeidskraft og konkurransedyktige botilbud for sesongansatte, noe som bremser ytterligere vekst. Kirkenes sentrum har en lav opplevelsesprofil, og gjestene møter bare i liten grad den spennende tverrkulturelle grensebyen som reisemålet liker å profilere seg utad. Sør-Varanger kommune vil dermed utfordres på at gapet mellom profil og virkelighet minkes. Sør-Varanger har relativt lite overnattingstrafikk i forhold til antallet gjester som er innom kommune. Med andre ord så har man ved gjennomføringen av fase 1 oppdaget at det fremdeles finnes stort potensial.

Videre så har man konkludert med at den totale reiselivssatsningen i liten grad er forankret i kommunens planverk, og samarbeidskonstellasjonene mellom aktørene, mellom næringen og det offentlige er lite forpliktende. Viktige fellesgodefunksjoner som destinasjonsledelse, vertskapsoppgaver og destinasjonsmarkedsføring blir dermed ikke ivaretatt på en god nok måte.

På infrastruktursiden har man utfordringer som liten rullebanekapasitet ved Kirkenes lufthavn, dårlige flyforbindelser til Oslo/utlandet på vinterstid og ei hurtigrute som legger til kai en stykke utenfor Kirkenes sentrum.

En samlet styringsgruppe anbefaler å gå videre med fase 2 i reisemålsprosessen. De har samtidig skissert fem mulige hovedaktiviteter for et videre arbeid.

Mål for fase 2

Hovedmålsettingen i fase 2 er å utarbeide en langsiktig og omforent utviklingsstrategi for Sør-Varanger, det vil si en overordnet masterplan der alle sentrale perspektiv blir ivaretatt.

I Fase 2 så skal det utarbeides en langsiktig utviklingsstrategi en så kallet *Masterplan.* Dette er en utviklingsstrategi som skal mobilisere alle av reisemålets aktører, inkludert de offentlige, til en samlet innsats for å utvikle en masterplan som tar et grep rundt utvikling av Sør-Varanger som destinasjon. En masterplan skal;

- Være en analyse av destinasjonens muligheter og potensial for utvikling.
- Bestemme retning for destinasjonens videre utvikling, herunder å avklare og beskrive bærende produktkonsepter for destinasjonen.
- Definere mål og strategier samt prioriterte tiltak for utviklingen av destinasjonen.
- Forankre valgte strategier og tiltak gjennomavtaler, partnerskap, selskapsetableringer, innspill og endringsforslag i forhold til offentlige planer.

I fase 2 så skal man definere endelige mål og strategier, samt prioritere tiltak for utvikling og organisering av destinasjonen. Målet i fase 2 blir altså å gjennomføre hovedaktivitetene som skal gi søker et grunnlag for å vedta en felles masterplan, for deretter kunne gå videre med en fase 3: *fra ord til handling.*

I fase 2 så skal man mobilisere alle reisemålets aktører, inkludert de offentlige til en samlet innsats for å utvikle en masterplan som gir et godt grep rundt den videre utviklingen av destinasjonen.

Foreslått prosjektorganisering

Kirkenes Næringshage vil stå som Prosjektansvarlig
Prosjektleder vil være Mimir AS v/ Ann-jorid Pedersen
Styringsgruppa vil være Reiselivsaktører i Sør-Varanger – havnedrift, transport, handel, opplevelser, overnatting, samt det administrative og politiske nivået i kommunen.

Budsjett

Rammebudsjett	
Samlet sum tiltak	Kr 750 000,-
Prosjektkostnader adm PA, regnskap, rapporttrykking m.m	Kr 110 000,-
Reiser/diett PL, samt styringsgruppe	Kr 100 000,-
SUM	**Kr 960 000,-**

Finansieringsplan		
Sør-Varanger kommune (28 %)	Kr 320 000,-	
Næringsaktører kontantbidrag (19 %)	Kr 220 000,-	
Næringsaktører timeinnsats (400 t à kr 500,-) (17 %)		200 000,-
Innovasjon Norge(36 %)	Kr 420 000,-	
Totalt	**Kr 960 000,- (960 000)**	**1 160 000,- (100 %)**

Næringslivets fordeling av økonomisk bidrag		
Rica Hotel Kirkenes AS	Kr 50 000,-	
Thon Hotel Kirkenes AS	Kr 50 000,-	
Boreal Transport AS	Kr 25 000,-	+ busstjeneste
Radius Kirkenes AS	Kr 25 000,-	
Pasvik Turist AS	Kr 25 000,-	
Avinor	Kr 10 000,-	
Amfi senter AS	Kr 10 000,-	
Barents Safari AS	Kr 10 000,-	

Sollia gjestegård AS	Kr 10 000,-
Birk Husky AS	Kr 5000,-
SUM	**Kr 220 000,-**

Vurdering:
Reisemålutviklingsprosjektets totale kapitalbehov gjør at søknaden ikke kan behandles som en søknad til kommunens næringsfond. I så måte har Sør-Varanger kommune ikke i dag noe fond eller tilskuddsordninger hvor man kan støtte slike prosjekt. Kommunestyret må følgelig gjøre en vurdering på om dette prosjektet er noe man ønsker å bevilge tilskudd til, finansiert over disposisjonsfondet. Dersom kommunestyret skal gi et tilskudd på kr 320 000,- så er det administrasjonen vurdering at kommunen bør sette noen vilkår for tildeling.

Målet med Fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet er å utarbeide en langsiktig utviklingsstrategi, en så kallet *Masterplan.* I kommunens forslag til den kommunale planstrategien kommer det frem at det skal lages en egen kommunedelplan for reiseliv i Sør-Varanger. Visst man velger å gjennomføre prosjektets fase 2, og det følgelig lages en egen masterplan, så kan planen innarbeides som en egen kommunedelplan. Dette forutsetter imidlertid at arbeidet følger PBLs § 5 lov om vedvirkning i planprosesser. Kommunen har et særskilt ansvar for å sikre medvirkning i planprosesser, og skal planen få status som kommunedelplan så må lov om medvirkning følges.

Det er administrasjonens vurdering at dersom kommunens skal være med å finansiere prosjektet, samt overta masterplanen som en kommunedelplan, så bør kommunen stille noen vilkår for hvordan prosjektgjennomføringen skal være. Innovasjon Norge har en klar erfaring er at kommunene må spille en sentral rolle i reisemålsutviklingen, og de påpeker at et samspill med kommunal planlegging og kommunalt utviklingsarbeid er helt nødvendig.

Administrasjonens mener at kommunen må innta en proaktiv rolle i reisemålutviklingsprosjektet av følgende årsaker:

- Det er kommunen som Investerer i, og har ansvar for vedlikehold av offentlig infrastruktur som vei, parkering, vann, avløp, friområder, turstier, bygg. I så måte fungerer kommunen som en tilrettelegger av turisme. Innovasjonen Norge påpeker at en vellykket reisemålsutvikling forutsetter en god samordning med planlegging etter plan- og bygningsloven, og særlig i forhold til arealplanleggingen.
- Kommunen spiller en meget sentral rolle i arbeidet med utviklingen av en Masterplan. Innovasjon Norge anbefaler at masterplanen tas opp i kommuneplanleggingen, og det er viktig at reiselivsaktørene forstår at det ikke er gitt at reiselivets ønsker blir fulgt opp i den kommunale planleggingen.
- Det er kommunens ansvar å jobbe for og minimalisere interessekonflikter med andre berørte næringer slik som landbruk og reindrift, samt at turismen ikke går på bekostning at naturvernområder.
- Det er kommunen som forvalter helhetsperspektivet, kommunen koordinerer mange sektorer som har sammenheng med og påvirker Sør-Varangers utvikling som reisemål.

Administrasjonen ser for seg følgende mulighet for at gjennomføring av fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet. At KNH beholder prosjektansvaret slik som er forslått i søknaden, hvor målet er at kommunestyret slutter seg til masterplanens hovedtrekk og benytter den som utgangspunkt for utarbeidelse av en egen kommunedelplan for reiseliv. Men skal dette utvikles til en reiselivsplan hvor store deler av planen skal inngå i kommunedelplan for reiseliv så må kommunen innta en aktiv rolle i dette arbeidet.

Kommunens rolle i dette arbeidet er å sikre at helhetsperspektivet i reiselivsplanen blir ivaretatt. At reiselivsbedrifter, grunneiere, utbyggere, berørte kommunale sektorer, statlige myndigheter og andre berørte parter blir inkludert i arbeidet med utviklingen av en masterplan. Det er viktig at Sør-Varanger kommune tar en styrende rolle i utarbeidelsen av denne planen, dette for å sikre at planen blir utarbeidet i tråd med plan- og bygningsloven. Greier en styringsgruppe å konstruere en plan som følger plan og byggningsloven, så kan kommunestyret gjøre en vurdering på om dette skal være en egen kommunedelplan for reiseliv i Sør-Varanger kommune. Det er administrasjonens vurdering at det er på denne måten at man får effektivisert og forankra arbeidet med en reiselivsplan på best mulig måte.

I det forberedende arbeidet til denne saken så har administrasjonen i møte med Innovasjon Norge diskutert hvor vidt det beste for saken ikke er at kommunen selv overtar ansvart for utviklingen av masterplanen. Det ble oppnådd en felles forståelse av at det beste er at reiselivsnæringen selv tar grep om å utvikle masterplanen, slik at kommunen ikke blir en hvilepute for næringen. Dette vil likevel være et noe ny arbeidsmåte for utviklingen av en plan, en plan som kan ende opp som en egen kommunedelplan. Dersom kommunestyret innvilger tilskudd til dette formålet, så bør også kommunen innta en aktiv rolle i dette arbeide for å sikre til at utviklingen av dette arbeidet er i tråd med Plan- og bygningsloven.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
En egen plan for reisemålsutvikling for Sør-Varanger kan bidra til at reiselivsnæringen og berørte næringer får forbedrede vilkår. Der de utfordringene som i dag finnes blir forbedret og at næringen blir i stand til å utnytte det potensialet som i dag finnes. Utvikling av en slik plan kan stimulere til at reiselivsnæringen og berørte næringer blir mer lønnsomt.

Regjeringens nye nasjonale strategi for reiselivet, Verdifulle opplevelser (2007), heter det:
”En helhetlig og langsiktig plan, samt evnen til å gjennomføre den er en viktig forutsetning for utvikling av lønnsomme reisemål. En vellykket prosess for utviklingen av våre reisemål forutsetter evne til å ta strategiske valg, vilje til å prioritere tid og penger til en planprosess, at arbeidet er markedsorientert og at både offentlige og private interessenter er med i prosessen.

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Alternativ innstilling:
Kommunestyret i Sør-Varanger kommune avslår Kirkenes Næringshage sin søknad om tilskudd på kr 320 000,- til gjennomføring av fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet i Sør-Varanger kommune.

Begrunnelse; Det er ikke avsatt midler til slike formål i årets budsjett

Forslag til innstilling:

Under gitte forutsetninger innvilger kommunestyret Kirkenes Næringshage sin søknad om tilskudd på kr 320 000,- til fase 2 av "reisemålsutviklingsprosjektet eller den hvite håndboka".

- Sør-Varanger kommune skal minimum ha 2-3 tre representanter i prosjektets styringsgruppe.
- Ved utarbeidelse av planen skal det jobbes for en bred og inkluderende styringsgruppe

Begrunnelse;
Sør-Varanger kommune ønsker å delta i reisemålsutviklingsprosjekt og anser det som positivt at reiselivsnæringen ønsker å videreutvikle og stimulere til vekst i næringen. Kommunestyret vil ved ferdigstillelse av Masterplanen vurdere om man ønsker å benytte planen som utgangspunkt for utarbeidelse av kommunens kommunedelplan for reiseliv.

Tilskuddet finansieres over kommunens disposisjonsfond. Fondets kapital er på 14,2 mill kr per 19.09.2012

Behandling 16.10.2012 Utvalg for miljø og næring
Saksordfører: Sigbjørn O. Kurthi

Utsettelsesforslag fra Stian M. Celius (V):

Forslag til sak søknad om økonomisk gjennomføring av reisemålsutviklingsforstudie:

Saken utsettes til neste utvalgsmøte i miljø og næring, da kommunens planstrategi ikke er behandlet av kommunestyret pr. dags dato.

Utsettelsesforslaget ble vedtatt med 4 mot 1 stemme.

UFMN-021/12 VEDTAK:

Forslag til sak søknad om økonomisk gjennomføring av reisemålsutviklingsforstudie:

Saken utsettes til neste utvalgsmøte i miljø og næring, da kommunens planstrategi ikke er behandlet av kommunestyret pr. dags dato.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

12/11896

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes

0 2 JULI 2012

Saksnr: 11/1650 | Dok.nr: 7 | Off.vurdering: | Kopi til:

KIRKENES NÆRINGSHAGE

Sør-Varanger Kommune
Boks 406
9915 Kirkenes

Kirkenes 29. jun. 2012

Reisemålsutviklingsprosjektet i Sør-Varanger

Våren 2011 tok daværende ordfører Linda Randal et initiativ for å etablere et reiselivsprosjekt i Sør-Varanger. Sammen med Innovasjon Norge inviterte hun reiselivsnæringa inn i et prosjektopplegg som er utarbeidet av Innovasjon Norge der metodikk og gjennomføring av prosjektet er grundig beskrevet i "Hvitebok for reisemålsutvikling".

En av forutsetningene som ligger i "Hviteboka" er at prosjektet er solid forankret både i reiselivsnæringa og i kommunen. Prosjektet er delt inn i tre faser, med stoppepunkter/evaluering etter hver fase. Fase en er en forstudie der en skal avklare om forutsetningene er tilstede for å gå videre i fase 2.

Første fase ble gjennomført sist høst/vinter med solid oppslutning både fra kommunen, reiselivsnæringa og tilknyttede næringer. Denne fasen ble finansiert av kommunen og Innovasjon Norge. Reiselivsnæringa gikk inn i prosjektet med bruk av egne timer. Kirkenes Næringshage AS hadde prosjektansvaret og prosjektledelsen ble ivaretatt av Mimir AS. Under forstudiet ble det utvist både en entusiasme og en samarbeidsvilje mellom alle deltagende parter som gikk utover de forventninger prosjektledelsen hadde.

Som det framgår av evalueringa av forstudiet, og som er beskrevet i sluttrapporten, var det en enstemmig styringsgruppe som ønsket å gå videre til fase 2. Men i denne fasen forutsettes det at også reiselivsnæringa går inn med egne midler i tillegg til bruk av tid. Det er derfor gledelig å kunne fortelle at samtlige deltakere fra reiselivsnæringa har gitt tilsagn om at de vil forplikte seg økonomisk i en eventuell fase 2. Se vedlagte søknad.

Som nevnt er kommunal forankring en viktig del av strategien. Uten at denne foreligger blir det umulig å gå videre med prosjektet. En ber derfor om at Sør-Varanger kommune behandler den vedlagte sluttrapport for fase 1 og tar stilling til om de vil være med i den neste fasen. Opplegget fordret at også i fase 2 må kommunen forplikte seg til å delta i styringsgruppa med en ledende politiker og en person som sitter i kommunens administrative ledelse. Dersom alle brikkene faller på plass, ser en for seg oppstart av fase 2 i oktober.

Vedlagt ligger sluttrapport fra fase 1, søknad om midler for å gå videre i fase 2 og "Hvitebokas" beskrivelse av innholdet i fase 2. Dersom det er behov for mer informasjon, ikke nøl med å ta kontakt med undertegnede.

Med vennlig hilsen

Arve Tannvik
Daglig leder

Til
Sør-Varanger Kommune
Postboks 406
9915 Kirkenes

Kirkenes 29.06.12

Søknad om kr. 320.000,- i tilskudd til gjennomføring av fase 2 i reisemålsprosessen etter Hviteboka.

Bakgrunn

Selv om Kirkenes som reisemål har klart seg relativt bra i konkurransen de siste årene, mangler reisemålet en helhetlig, målrettet og forpliktende langsiktig satsning. Dette ønsket både Sør-Varanger kommune og de sentrale reiselivsaktørene i kommunen å gjøre noe med og man erkjente behovet for å samle ressursene i en omforent strategi.

Høsten 2011 og våren 2012 gjennomførte aktørene i Sør-Varanger derfor første fase av reisemålsprosessen etter Hviteboka i regi av Kirkenes Næringshage, og med innleid prosjektleder fra Mimir AS. Forstudiet hadde som formål å avklare sentrale utfordringer og muligheter knyttet til en videre utvikling av Kirkenes som reisemål. Dette gjaldt forhold knyttet til overnattingstilbud, opplevelses- og aktivitetstilbud, sett i forhold til ambisjoner for Kirkenes på kortere og lengre sikt. I tillegg ble det sett på forhold knyttet til kommunal planlegging, infrastruktur og arbeid med identitetsdannelse.

Reisemålsutvikling handler om å ha et helhetsperspektiv, der næringsutviklingen og vekst er basert på det markedet vil ha. Samtidig må ikke den lokale næringsutviklingen komme i konflikt med den øvrige lokalsamfunnsutviklingen. Det betyr at det er flere dimensjoner og mange aktører som berøres i strategiarbeidet, og at arbeidet med forankring og involvering dermed må ivaretas på beste måte. Gjennom arbeidet med den første fasen og konklusjonene i rapporten, samt et ventende politisk vedtak i kommunestyret, mener vi at Sør-Varanger nå er moden for å gå videre i en fase 2.

Fase 1 - forstudiet

Forstudiet hadde som formål å avklare sentrale problemstillinger knyttet til den fremtidige utviklingen av Kirkenes/Sør-Varanger som reisemål, samt aktørenes vilje og evne til å gå videre med å etablere et rammeverk for utviklingen, en såkalt Masterplan. Arbeidet med forstudiet ble gjennomført i perioden primo oktober 2011 til april 2011. Det har vært

gjennomført to befaringer, 3 styringsgruppemøter, ett forankringsmøte med den politiske ledelsen i kommunen, samt ett forankringsmøte med sentrale reiselivsaktører som ikke var direkte representert i styringsgruppa.

Prosjektansvarlig har vært Arve Tannvik fra Kirkenes Næringshage. Prosjektleder har vært Ann-Jorid Pedersen fra MIMIR AS, mens styringsgruppen har bestått av 11 sentrale personer som hver og en dekker interesser innen kommunen, havnedrift, transport, handel, opplevelser og overnatting. I tillegg har Anja Christensen fra Innovasjon Norge deltatt som observatør på 2 av styringsgruppemøtene.

Konklusjon etter gjennomført forstudie

Reisemål Sør-Varanger har hatt en god utvikling på 2000-tallet, faktisk betydelig bedre enn det øvrige Finnmark. Alt i alt har Sør-Varanger skapt seg et godt utgangspunkt for de neste årene. Det finnes imidlertid mørke skyer i horisonten. Reisemålet er svært avhengig av Hurtigrutas disposisjoner og videre utvikling, noe som setter reisemålet i en sårbar posisjon der aktørene i liten grad selv styrer eller evner å påvirke utviklingen. I tillegg har man miljøtrusselen som raskt vil kunne påvirke attraksjonskraften til et naturbasert reisemål som Kirkenes.

Sør-Varanger sliter videre med rekruttering av kompetent arbeidskraft og konkurransedyktige botilbud for sesongansatte, noe som kan bli en propp for ytterligere vekst. Kirkenes sentrum har en svak opplevelsesprofil, og gjestene møter bare i liten grad den spennende, tverrkulturelle grensebyen som reisemålet liker å profilere seg på utad.

Sør-Varanger vil dermed utfordres på kundeløftet sitt om gapet mellom profil og virkelighet ikke minskes. Sør-Varanger har også relativt sett lite overnattingstrafikk i forhold til antallet gjester som er innom kommunen. Potensialet tas med andre ord ikke ut.

Videre er den totale reiselivssatsningen i liten grad forankret i kommunens planverk, og samarbeidskonstellasjonene mellom aktørene, og mellom næringen og det offentlige, er lite forpliktende. Viktige fellesgodefunksjoner som destinasjonsledelse, vertskapsoppgaver og destinasjonsmarkedsføring blir dermed ikke ivaretatt på en god nok måte, i forhold til hva som regnes som nødvendig for et konkurransedyktig reisemål i dag.

Også på infrastruktursida har man utfordringer. Nevnes kan liten rullebanekapasitet på Kirkenes Lufthavn, dårlige flyforbindelser til Oslo/utlandet vinterstid og ei hurtigrute som legger til kai et godt stykke utenfor Kirkenes sentrum. I tillegg har man miljøtrusselen som raskt vil kunne påvirke attraksjonskraften til et naturbasert reisemål som Kirkenes.

Rapport Reisemålsutvikling i Sør-Varanger mot 2020: vedlegg 1.

En samlet styringsgruppe anbefaler å gå videre med fase 2 i reisemålsprosessen. De har samtidig skissert fem mulige hovedaktiviteter for et videre arbeid, samt noen konkrete tiltak som kan igangsettes umiddelbart. *Hovedaktiviteter fase 2: vedlegg 2.*

Reisemålsutviklingsprosessen er godt forankret i det politiske miljøet lokalt, i kommuneadministrasjon og blant reiselivsaktørene i Sør-Varanger. Næringsaktørene i kommunen har nå lagt penger på bordet for å kunne gå videre, og kommunen vil behandle rapporten, samt en bevilgning til fase 2 i løpet av kort tid.

Mål for fase 2

Hovedmålsettingen i fase 2 blir å utarbeide en langsiktig og omforent utviklingsstrategi for Sør-Varanger, dvs en masterplan der alle sentrale perspektiver er ivaretatt. Styringsgruppen i fase 1 har skissert fem mulige hovedaktiviteter for et videre arbeid, samt noen konkrete tiltak som kan igangsettes umiddelbart. Målet i fase 2 blir dermed å gjennomføre hovedaktivitetene som skal gi oss et grunnlag for å vedta en felles masterplan, og deretter kunne gå videre med en fase 3: *fra ord til handling.*

I fase 2 vil vi søke å mobilisere alle reisemålets aktører, inkludert det offentlige, til en samlet innsats for å utvikle en masterplan som gir et godt grep rundt den videre utviklingen av destinasjonen. Tre viktige trekk ved Sør-Varangers samlede utfordring synes å være:

- *ATTRAKSJONSKRAFT*: Styrke reisemålets framtidige attraksjonskraft
- *ARBEIDSKRAFT*: Styrke tilgangen på kompetent arbeidskraft
- *BÆREKRAFT OG ORGANISERING*: Sikre reisemålets bærekraft og utviklingsevne gjennom en forpliktende privat-offentlig organisering og finansiering av nødvendige fellesfunksjoner.

I fase 2 vil vi derfor definere endelige mål og strategier, samt prioriterte tiltak for utvikling og organisering av destinasjonen. Vi vil også bruke fase 2 til å forankre valgte strategier og tiltak gjennom avtaler, partnerskap, selskapsetableringer, innspill og endringsforslag i forhold til offentlige planer og samordning av utviklingsprosjekter etc.

Organisering

Arbeidet har vært og vil også i fase 2 være organisert etter prosjektlederprosessen PLP som styringsmodell. Dessuten vil en fortsatt legge Hvitebokas grunnleggende metodikk i bunn for det videre arbeid.

Prosjektansvarlig (PA):	Kirkenes Næringshage AS v/Arve Tannvik
Prosjektleder (PL):	Mimir AS v/Ann–Jorid Pedersen
Styringsgruppe (SG) i forstudie:	Reiselivsaktører i Sør-Varanger - havnedrift, transport, handel, opplevelser, overnatting, samt det administrative og politiske nivået i kommunen (styringsgruppen fra fase 1 med evt justeringer).

Styringsgruppa vil bli spurt om å opprette et arbeidsutvalg, og i tillegg vil det etableres arbeidsgrupper og referansegrupper etter behov. Prosjektleder og prosjektansvarlig vil dessuten ha suppleringsmøter med andre aktuelle aktører ved behov parallelt som styringsgruppemøtene avholdes.

Det vil også arrangeres åpne møter / seminarer eller workshoper med byens befolkning og alle ansatte i reiselivet etter ønske og behov. I tillegg vil både media og nærinsforeningens kanaler benyttes som en informasjons- og forankringskanal.

Fremdriftsplan

Vi tar sikte på å komme i gang med fase 2 i oktober 2012, og å være ferdig ved utgangen av 2013. Det endelige behovet for styringsgruppemøter vil avklares underveis, men som et utgangspunkt legges det opp til 6- 8 slike i løpet av prosessen.

Økonomi

RAMMEBUDSJETT	
Samlet sum TILTAK:	750 000,-
Prosjektkostnader adm PA, regnskap, rapporttrykking mm	110 000
Reiser/diett PL, samt styringsgruppemøter	100 000-,
SUM	**960 000,-**

FINANSIERINGSPLAN

Sør-Varanger kommune	320 000,-	
Næringsaktører kontantbidrag	220 000,-	
Næringsaktørers timeinnsats (400 timer à kr 500,-)		*200 000,-*
Innovasjon Norge	420 000,-	
SUM	**960 000**	*1 160 000,-*

Medregnet aktørenes timeinnsats, vil prosentandelen i finansieringen dermed fordele seg slik:

Sør-Varanger kommune	28%
Næringen	36%
Innovasjon Norge	36%

Kommentarer til finansieringen

Pr. i dag foreligger følgende tilsagn fra næringsaktørene:

Rica Hotel Kirkenes AS	50 000,-	
Thon Hotels Kirkenes AS	50 000,-	
Boreal Transport AS	25 000,-	(+ busstjenester)
Radius Kirkenes AS	25 000,-	
Pasvik Turist AS	25 000,-	
Avinor	10 000,-	
Amfi Senter AS	10.000,-	
Barents Safari AS	10 000,-	
Sollia Gjestegård AS	10 000,-	
Birk Husky AS	5 000,-	
SUM	**220 000,-**	

En endelig prosjektplan med et mer detaljert budsjett vil besluttes i styringsgruppa når fase 2 er i gang. Vi håper med dette på en positiv behandling i Innovasjon Norge, og ber om at dere tar kontakt dersom noe er uklart eller dersom det kreves justeringer i finansieringsplanen eller den øvrige søknaden.

Med vennlig hilsen
Kirkenes Næringshage AS

Arve Tannvik
Daglig leder / PA for reisemålsprosessen i Sør-Varanger

VEDLEGG 2: Styringsgruppa for forstudiet foreslår imidlertid følgende ramme og hovedaktiviteter for neste fase:

HA 01 MARKED: AVKLARE FRAMTIDIGE MARKEDSMULIGHETER OG AMBISJONSNIVÅ FOR UTVIKLINGEN

En gjesteundersøkelse som retter seg mot nye, potensielle målgrupper innen arrangementsturismen ønskes gjennomført. Denne skal danne grunnlag for å forstå regionens markedsmuligheter og ta temperaturen på hvordan Kirkenes oppleves av denne type målgrupper i dag. Her ønsker man også å undersøke gjestenes oppfatning av begrepet Barentsregionen og det flerkulturelle møtet. Det er videre viktig å avklare potensialet for Kirkenes som helårs arrangementsdestinasjon. Resultatene fra undersøkelsen vil sammen med annen relevant kunnskap, bl.a. Innovasjon Norges markedsanalyser (OPTIMA), inngå i beslutningsgrunnlaget for de strategiske valgene i den endelige reiselivsstrategien.

Vi skal også gjennomføre en avklaringsprosess på ambisjoner i forlengelsen av HA 01, da det er viktig at man legger et gjennomtenkt, ønsket og realistisk ambisjonsnivå til grunn for masterplanen. Dette handler også om bærekraft, tålegrenser og kapasiteten på infrastrukturen i regionen. Dette har videre sammenheng med kvalitet kontra volum og sesongtopper kontra helårsturisme.

Kostnadsvurdering: 250 000,-

HA 02 KIRKENES SOM ATTRAKSJON OG OPPLEVELSESARENA

Ta initiativ til, og medvirke i, et overordnet steds- og destinasjonsutviklingsprosjekt som skal heve Kirkenes sitt opplevelsesnivå gjennom estetiske og funksjonelle oppgraderinger. I prosessen blir det viktig med lokal mobilisering og medvirkning av innbyggerne og næringsliv. Tema som blir berørt er fysiske bygninger og installasjoner, estetikk, møteplasser, fasader, kultur, arrangement og næringsutvikling. Målsettingen med prosessen er økt bevissthet rundt Kirkenes som regionalt sentrum og bosted og ikke minst som turistattraksjon. Dette skal bidra til å styrke byens attraksjonskraft og posisjon som reisemål i et helårsperspektiv. Hvilke grep kan tas for å øke Kirkenes verdi som opplevelsesarena? Hvilke prioriteringer skal man gjøre? Hvordan kan man organisere arbeidet? Hvordan skal man motivere til og finansiere de ulike tiltakene?

Det skal videre lages strategier for hvordan vi kan styrke den reiselivsmessige tilretteleggingen, herunder skilting, tilretteleggings- og informasjonstiltak som har betydning for opplevelsen av reisemålet Kirkenes. Dette kan være alt fra helhetlig tilrettelegging av turløyper, offentlige toaletter, fiskeplasser, fuglekikketårn, spesielle havnefasiliteter etc. Her skal vi også se på hvordan vi engasjerer hele Sør-Varangersamfunnet i reiselivsutviklingen og i realiseringen av en felles visjon. Hva betyr dette for hvordan vi vil drive og utvikle arrangementsturismen, Hurtigruteturismen og nisjeturismen? Hvilke flaskehalser må utvides og hvordan jobber vi for å finne langsiktige løsninger på utfordringer som ligger utenfor lokal rekkevidde, som vegstruktur og grenseregulering, flyplassforhold, økte losavgifter osv? Hvilke behov har de tre reiselivsvirksomhetene og hva skal til for å løfte dem? Her legges fokus på hva målsetningene vil innebære i praksis, for reisemålet samlet og de enkelte aktørgrupperingene.

Tiltaket er ikke ment å gjennomføre et slikt byutviklingsprosjekt, men å planlegge det og /eller å legge føringer for det.

Kostnadsvurdering: 150 000,-

HA 03 BEDRIFTSUTVIKLING, GRÜNDERKONPETANSE, REKRUTTERING OG VERTSKAPSKOMPETANSE

Forstudiet har påpekt behovet for å styrke eksisterende virksomheter og stimulere til etablering av nye opplevelser og sterkere nisjebedrifter. Fase 2 skal konkretisere noen strategier og satsingsområder som blir viktige for å utvikle og styrke kompetansen i regionen på bedriftsnivå innen bl.a. opplevelsesproduksjon, bærekraft, ledelse, marked og salg. I tillegg skal det settes fokus på entreprenørskap og nettverk bedriftene i mellom som en integrert del av den videre prosessen. Innenfor dette området skal vi også avklare hva slags opplevelser og tilbud Kirkenes bør utvikle for å møte konkurransen og bidra til en ønsket utvikling, ikke minst for å realisere visjonen for 2025.

Kostnadsvurdering: *100 000,-*

HA 04 ORGANISERING AV REISEMÅLET

Det blir viktig å avklare hvem som skal være motoren og pådriveren for gjennomføringen av reiselivsstrategien Kirkenes 2025 (fase 3). Hva skal være fylkets, kommunens, næringsselskapets og et eventuelt destinasjonsselskaps rolle, mandat/virkeområde og finansieringsgrunnlag? Hvilke funksjoner og oppgaver må løses og hvordan skal dette organiseres og finansieres på sikt? Det skal bygges forpliktende partnerskap rundt utviklingen for å sikre gjennomføringsevne og -vilje. Det å formulere avtaleverk og felles "manifester" for den videre utviklingen på reisemålet, vil ligge innunder dette arbeidsområdet. For øvrig er det naturlig at man gjennomfører dette tiltaket i nært samarbeid med Nordkapp og evt det øvrige Finnmark.

Kostnadsvurdering: *150 000,-*

HA 05 INSPIRASJON OG GENERELL KOMPETANSEHEVING

Studietur for å lære av andre reisemål som ligner på Kirkenes, og som har lykkes, evt også seminar om realisering av visjon og arrangementsturisme. En sammenlignende analyse av andre reisemål som har lykkes, hører også innunder dette området. For styringsgruppa vil både studietur og seminarer med besøk utenfra være inspirerende. Slike tiltak skal ha som mål å styrke nettverket både mellom medlemmene i styringsgruppa og knytte kontakter til aktører på andre steder. I tillegg skal det skal være kompetansehevende.

Kostnadsvurdering: *100 000,-*

FORELØPIG BUDSJETT

Samlet sum TILTAK:	750 000,-
Prosjektkostnader adm, reiser/diett, regnskap, rapporttrykking mm	210 000-,
SUM	**960 000,-**

FINANSIERINGSPLAN

Sør-Varanger kommune	320 000,-
Næringsaktører cash	220 000,-
Næringsaktører timeinnsats	100 000,-
Innovasjon Norge	320 000,-
SUM	**960 000**

5. LAGE EN HELHETLIG STRATEGISK PLAN

Dette kapitlet omhandler fase 2 og skal:

- Gi en generell beskrivelse av den strategiske planen som helhet
- Gi en "sjekkliste" på hvilke problemstillinger som bør tas opp
- Henvise til verktøy og modeller som kan benyttes
- Påpeke områder som særlig kan være kritisk for vellykket resultat
- Påpeke behovet for samspill med kommunal planlegging og offentlig forvaltning

5.1 Formål

Formålet med fasen er å utarbeide et overordnet strategisk rammeverk[24] som skal:

- Gi rammene for langsiktig utvikling av reisemålet i et produkt/markedsperspektiv, basert på en grunnleggende enighet mellom aktørene på reisemålet om visjoner, mål og strategier. Herunder samspill med kommunenes planlegging etter Planloven, se kap. 5.6.
- Gjennomføre en prosess som gir aktørene en felles plattform i arbeidet med å utvikle destinasjonen, både på en lønnsom og en bærekraftig måte.
- Etablere forpliktene ordninger eller spilleregler mellom reiselivsaktørene i forhold til det arbeidet som foregår "bak scenen", herunder fellestiltak og dialogen med omverdenen (identitet og profilbygging) og gjensidige forpliktelser (partnerskap) for å nå felles mål.

Det strategiske grepet skal beskrive en utvikling som:

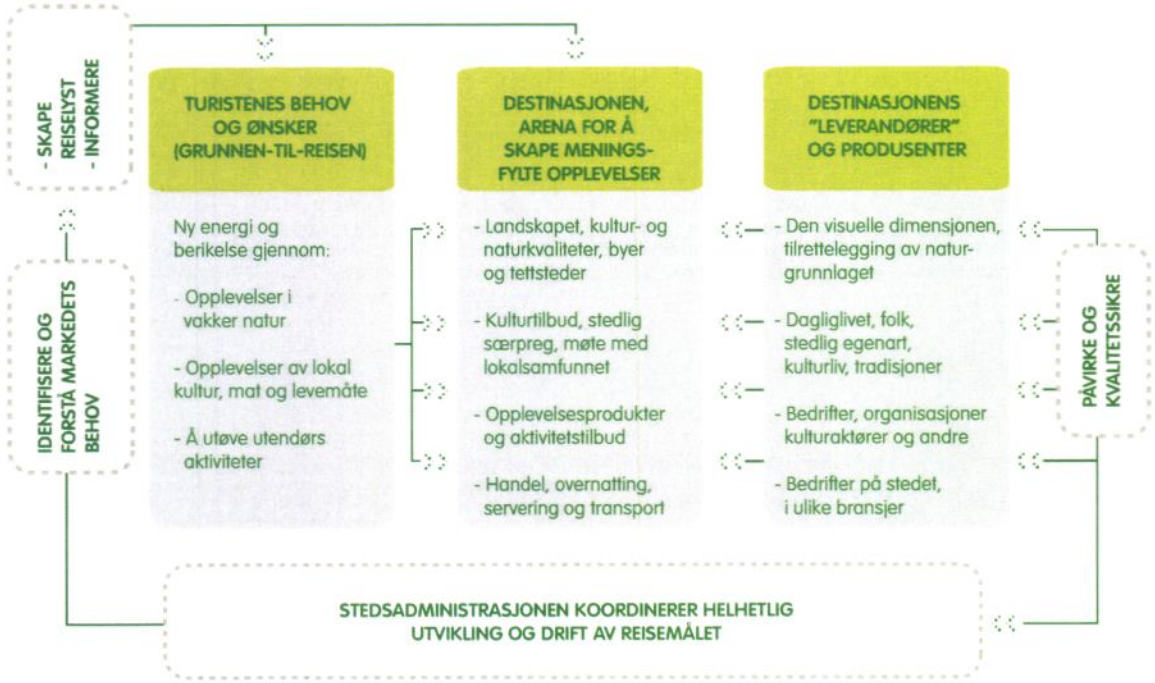
- Sikrer den langsiktige attraksjonskraften for reisemålet og tilrettelegger for næringsmessig lønnsomhet for aktørene.
- Definerer hva som er destinasjonens bærende produktkonsepter (hva gjør stedet til et reisemål, og hvilke produktkonsepter skal utviklingen tuftes på?).
- Legger langsiktige strategiske føringer til grunn for å nå ønskede mål (kalles det helhetlige grepet eller masterplankonseptet).
- Optimaliserer ressursbruken (markedsføring, produktutvikling, infrastruktur, fellesgodeløsninger, etc.).

Dette helhetlige perspektivet er vist i figur 5.1. Etter å ha vedtatt en visjon og utarbeidet overordnede mål, må det utformes overordnede strategier. Når det gjelder markedsmuligheter og produktkonsepter, relateres disse til figuren gjennom å klarlegge hva som danner stedets attraksjonskraft i markedet. Og sette fokus på de "mangellappene" destinasjonen har i forhold til det produktet man ønsker å levere, se også pkt. 5.2.2. Er det aktivitets- og opplevelsestilbudene som er

24 I denne Hviteboka vil ordet rammeverk eller helhetlig strategi bli brukt om det som ofte også kalles Masterplanen. Begrepet Masterplan kommer fra en engelskspråklig begrepsbruk innen planlegging. Enkelt oversatt kan man si en at Masterplan er en overordnet plan som beskriver "alt man har tenkt å gjøre". Det som internasjonalt kalles en Mountain Masterplan og som ofte er en avgrenset utviklingsplan for et alpint skifjell og base/utbyggingsområder i direkte tilknytning til dette kan inngå i et helhetlig strategiplan for destinasjonen. En slik Mountain Masterplan kan også utarbeides som et selvstendig planarbeid uten forankring i de helhetlige prosessene som omtales i denne Hviteboka.

mangelfulle, eller er det servicenivået? Er det en mangelfull stedsadministrasjon eller manglende dialog mellom næringen og det offentlige som hindrer utviklingen? Eller er det en manglende felles oppfatning av markedsposisjon og markedsprioriteringer, som igjen fører til at alle bruker sine markedsmidler enkeltvis og ikke i en samlet profilering av destinasjonen?

Figur 5.1 Helhetsperspektivet på det stedlige reiselivsprodukt

Arbeidet må fokuseres rundt de opplevelsene man ønsker å gi turistene på stedet, det vil si **produktkonseptene enkeltvis i sum**, som blir destinasjonen. Totalt sett.

Her ligger også **synergien** i å tenke helhetlig, slik et kjøpesenter er mer enn et knippe enkeltbutikker under samme tak. Jo mer attraktivt kjøpesenteret som helhet er i kundens øyne, jo større effekt får det for enkeltbedriften i senteret. Kjøpesentrene har også en helhetlig regi (**bak scenen**) på hvordan de tilrettelegger opplevelser i senteret, krav til felles servicekvalitet, åpningstider og deltakelse i felles markedskampanjer. Og alle betaler inn til fellestiltakene (**fellesgodene**) som tilrettelegges i regi av senteret.

Figur 5.2 illustrerer hvordan et reisemål både fungerer operativt (**på scenen**) og på et strategisk og administrativt nivå (**bak scenen**). Som på et teater vil det publikum (**gjesten**) ser, være svært avhengig av om man har en regi (**stedsledelse**) og god organisering bak scenen. Med andre ord; planleggingen av det som skal skje **på scenen**, må skje **bak scenen** i forkant for at turistene skal kunne få sin opplevelser.

Figur 5.2 Sammenheng mellom å ha regi på utviklingen på stedsnivå og det som skjer når turistene kommer for å oppleve reisemålet.

Bak scenen
(regien):

- Strategiske planer
- Markedsvalg
- Produktutvikling
- Infrastruktur
- Servicekvalitet
- Nyskaping
- Kompetanse
- Bærekraft
- Aktørnettverk

På scenen
gjestene opplever):

- meningsfulle opplevelser
- Fantastisk atmosfære
- Lærer noe nytt
- Spennende omgivelser
- Hyggelig vertskap
- God informasjon
- God tilgjengelighet
- "Nå har jeg det bra"

Kilde: Mimir AS

Alle studier av reisemålsutvikling viser også at jo bedre helhetlig regi det er på reisemålet, jo mindre risiko blir den enkelte aktør sittende med. Jo større er da sannsynligheten for de investerer og bidrar til de målene om verdiskapning for lokalsamfunnet som ligger i bunnen for en systematisk satsning på reisemålsutvikling[25].

Formålet med å en helhetlig strategi for reisemålsutvikling er derfor både å mobilisere alle aktørene til en samlet innsats, og utvikle en strategi som gir et godt grep rundt det som skal skje **både bak scenen og på scenen**. Mange steder har derfor også organisert innholdet i plandokumentet i forhold til dette. I sum det helhetsperspektivet som må til for å kunne lykkes.

5.2 Arbeidsform og organisering

Arbeidet organiseres etter PLP og ansvarsdelingen er den samme som i forstudien:

- **prosjektansvarlig** (PA) som øverste ansvarlig og prosessens leder
- **styringsgruppen** (SG) som det besluttende fora
- **ekstern prosjektleder** (PL) som ansvarlig for faglige beslutningsunderlag og gjennomføring av prosessen
- **referansegruppe(r)** (RG) som lytteposter underveis

Dersom man bruker en innleid ekstern faglig prosjektledelse, kan man tillegg ha en lokal administrativ prosjektleder som bistår i den praktiske tilretteleggingen av arbeidet. Det kan godt være nye personer som har rollene som prosjektansvarlig(PA), prosjektleder (PL) og medlemmer i styringsgruppen i denne fasen.

Prosessen med å utarbeide den helhetlige strategien må være åpen. **Det er derfor særlig viktig å ha møter med alle relevante interessenter og aktørmiljøer på destinasjonen**. I saker som er av stor betydning eller med kontroversielt innhold må prosjekt-organisasjonen ha møter med interessentene, forslagsvis:

- Tidlig i prosessen - for å orientere seg.
- Når beslutninger om viktige veivalg (**prioriteringer**) fatte.s
- Før endelige vedtak – for å forberede aktører på hva som kan bli styringsgruppens vedtak.

25 Jfr. også definisjonen av geoturisme: "Turisme som ivaretar, forsterker og fremhever et steds lokale egenart – miljø, kultur, estetikk, kulturarv – og som kommer lokalsamfunnet til gode."

Hvem som er sentrale aktører eller interessenter varierer fra destinasjon til destinasjon, men **den næringsmessige forankringen er avgjørende**. I en utvikling der selve opplevelsestilbudet blir stadig viktigere, er det viktig at man får med aktører innen kultur, aktivitetstilbud, matopplevelser og andre som direkte eller inndirkete blir leverandører til turistenes opplevelse av destinasjonen. En oversikt over aktuelle interessenter/aktørmiljøer finnes i figur 2.4 **Aktørbildet satt i system**.

Erfaringene når det gjelder organisering i denne fasen er:

- At styringsgruppen må ha den nødvendige forankringen i alle vesentlige aktørmiljøer, at medlemmene ser verdien av det arbeidet som skal gjennomføres og at PA **utøver et tydelig lederskap i prosessen**.

- At medlemmene i styringsgruppen (inkl. PA) jobber aktivt med å
  - » fange opp signaler fra aktørene på reisemålet
  - » bringe aktuelle diskusjoner inn i styringsgruppen
  - » formidle styringsgruppens vedtak og begrunnelse for disse ut til interesserte aktører på reisemålet.

- At styringsgruppen fatter gode faglig funderte avgjørelser, og ikke henfaller til "minste felles multiplum" når diskusjonene blir kompliserte.

Det er viktig å kommunisere tydelig at **alle veivalg** foretas av styringsgruppen. PLs rolle er å presentere faglige beslutningsunderlag slik at styringsgruppen føler seg trygg nok til å velge fremtidig utviklingsretning og foreta prioriteringer. **Resultatet skal være destinasjonens egen strategiske plan, ikke "konsulentens forslag"**. Det vises i den sammenheng til at sluttdokumentets forord skal underskrives av alle medlemmene av styringsgruppa, og at dette gjøres klart for alle når arbeidet starter. Målet er å etablere et partnerskap rundt reisemålsutviklingen, se også kapittel 6 om "fra ord til handling".

Arbeidet i SG organiseres i forhold til de Hovedaktivitetene (HA-er) som skal gjennomføres og baseres på følgende opplegg;

- PL utreder, analyserer og utarbeider forslag med utgangspunkt i Hovedaktivitetene og temaene for innholdet i Masterplanen.
- Forslagene legges fram som saker fra PL til møtene i styringsgruppen, til diskusjon og vedtak.
- Vedtakene danner utgangspunkt for arbeidet med selve strategiutforming og omtalen av de enkelte temaene i den strategiske planen som dokument.
- PL fremmer i neste runde bearbeidede strategi- og tekstforslag for SG. Alt som skal stå i selve dokumentet skal være basert på vedtak i styringsgruppen. Etter hvert som strategiene og konseptet tar form presenteres disse for Referanse-gruppen(e), enten samlet eller i separate fora.
- PL og PA har ansvaret for at det skrives referater fra SG-møtene, slik at man hele tiden forankrer fremdriften i arbeidet gjennom vedtak og referatføring.

I denne fasen i Narvik hadde Styringsgruppen i alt sju møter over en periode på cirka ett år. I gjennomsnitt fremmet PL fem saker til hvert møte. Dokumentet som beskriver **Masterplan for utviklingen av Narvik som reisemål** er med andre ord forankret i 35 vedtak i styringsgruppen. Et slikt opplegg er avgjørende for arbeidet med å forankre eierskapet til prosessen hos aktørene på reisemålet. Det endelige plandokumentet godkjennes og underskrives av styringsgruppens medlemmer.

5.3 Arbeidsmodell og hovedaktiviteter

Prosessen i denne fasen er mye mer forpliktende for aktørene enn arbeidet med forstudiet. Mens forstudiet belyser situasjonen i dag og mulighetene framover, skal denne prosessen vedta, mål, strategier og prioritere innsatsområder. Fasen innebærer altså en mye sterkere grad av **beslutning og prioritering**.

Arbeidet må tilpasses hver enkelt destinasjon. Små destinasjoner, med en avgrenset turisme i en sesong, bør også følge systematikken i prosessen, - men selvsagt gjøre arbeidet enklere. Se også senere avsnitt om hvordan avgrense innsatsområdene i forhold til produktkonsepter og innholdet i Hovedaktivitetene (HA-ene).

Dette skal være et langsiktig styringsverktøy for utviklingen, må det være **overordnet** og gi rom for justeringer i forhold til at forutsetninger endrer seg over tid.

Arbeidet foregår i en traktformet modell som starter med analyser og utredninger, og som belyser alternativer og mulige veivalg for utviklingen. I flere prosesser er dette beskrevet gjennom en form for scenariebeskrivelser som brukes for å anskueliggjøre veivalg og sammenhenger. Se senere i kapitlet, punkt 5.5.5.

Dette skal gi grunnlag for å fatte en beslutning for veien videre. Dette beslutningspunktet kalles **velge utviklingsretning**, og legger grunnlaget for å utarbeide konkrete forslag for reisemålets utvikling (**omtales som det strategiske grepet eller masterplankonseptet**).

Figur 5.3 Utviklingsprosess for reisemålsutvikling – en traktmodell

5.3.1 Lage prosjektplan og beskrive hovedaktiviteter

Det må lages en prosjektplan med beskrivelse av hovedaktiviteter for hva som skal gjennomføres i denne fasen. Prosjektplanens innhold må skreddersys[26], og vil variere med om destinasjonen er et vintersportssted eller en sommerby, et stort turiststed eller et avgrenset utviklingsområde på fjellet.

Vanligvis utarbeides en prosjektplan med hovedaktiviteter i etterkant av forstudien. Dette danner også det budsjettmessige utgangspunktet for selve arbeidet med denne fasen. Det blir i praksis ofte tilbudet fra et rådgivningsmiljø på prosjektlederoppdraget som danner basis i et slikt program. PLP sine maler for utarbeidelse av prosjektbeskrivelse danner mønster for en beskrivelse av hovedaktivitetene.

Under vises utklipp fra målformuleringene i prosjektplanen for Narvik (2002):

Delmål 1 Gjennomføre utvalgte analyser av produkt- og markedsmessige forutsetninger som kan gi et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for selve strategi- og planarbeidet.

Delmål 2 Gjennomføre en strategiprosess med aktørene i Narvik. Prosessen skal munne ut i et rammeverk for utviklingen av Narvik som reisemål i et 10-15 års perspektiv.

Delmål 3 Konkretisere dette strategiske rammeverket i en helhetlig Masterplan, som både tar for seg kritiske forretnings- og produktområder i forhold til et overordnet konsept, produkt/markedsdimensjonen og viser kritiske arealer knyttet til en videre utvikling av bl.a. skitilbudet, Ofotbanen, golf og andre naturbaserte aktiviteter.

Delmål 4 Vurdere og komme med anbefalinger på en gjennomføringsmodell ift organisering og finansiering av fellesgoder og utviklingstiltak. Et viktig mål med dette er å sikre en organisatorisk "motor" i den videre utviklingen. Det vil også bli foreslått en langsiktig finansieringsmodell for reiselivsarbeidet i Narvik. Dersom det er hensiktsmessig skal det arbeides for at Narvik kan bli et pilotområde for implementering av de nye nasjonale finansierings-modellen for reiselivets fellesgoder (Nærings- og handelsdepartementet/RBL).

26 På vintersportssteder kommer behovet for grunneiersamarbeid ofte opp som en Hovedaktivitet (HA) som ønskes videreført i denne fasen. Dersom det ikke finnes noe formalisert samarbeid mellom grunneierne på den aktuelle destinasjonen, anbefales det at dette skilles ut som en egen prosess. Et formalisert grunneiersamarbeid er ofte en viktig suksessfaktor for utviklingen. Der det fins et samarbeid, for eksempel som Golsfjellet Utmarkslag, kan dette om ønskelig integreres i arbeidet. I regi av Innovativ Fjellturisme og Norges Bondelag er det laget en egen rettleder for grunneierorganisering og samarbeid i utmark, se http://www.bondelaget.no/nyheter/dbafile60486.htm

Med utgangspunkt i forstudien er det viktig at man definerer tema og innhold som Hovedaktiviteter, begrunner dette og avklarer hvor dypt man skal belyse ulike problemstillinger.

Det er et mål at denne Hviteboka skal være relevant både for store og små reisemål. Systematikken er den samme, men små reisemål behøver å gjennomføre færre hovedaktiviteter og behøver kanskje ikke så omfattende analyser av problemstillingene.
Oppbyggingen av arbeidet gjennom slike hovedaktiviteter er med andre ord et hjelpemiddel for bedre prosjektstyring (PLP) og ikke en måte å lage selve plandokumentet på.

Tilnærmingen til arbeidet med å definere hovedaktiviteter er slik;

1. **Definere Hovedaktiviteter (HA)**; For eksempel utviklingsmulighetene for det alpine skikjøringstilbudet på et vintersportssted eller destinasjonens muligheter for å satse på en utvikling av lokale matretter til turistene.

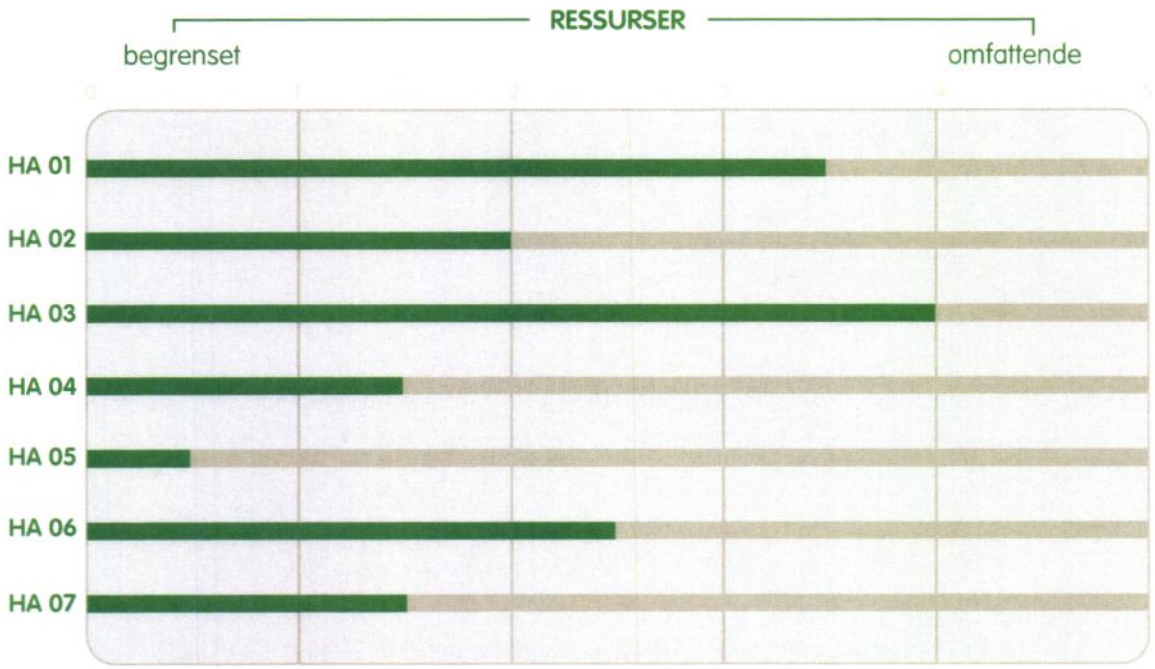
2. **Beskrive hvilke problemstillinger som er viktige;** Eksempelvis potensialvurderinger i forhold til mer skikjøring, arealkonflikter i forhold til baseområde/nedfarter, sammenbinding av eksisterende tilbud, definere arealer for skli inn /skli ut-senger, etc. På samme måte må man i forbindelse med et lokalt matprosjekt kartlegge forutsetningene, utlede ressursgrunnlag og potensial, avklare mulige aktørers interesse, etc.
3. **Beskrive omfanget** av analyser og vurderinger som er nødvendige for å kunne ta beslutninger og gjøre prioriteringer i prosessen.

Med utgangspunkt i en gjennomgang av disse tre punktene vil man kunne komponere en prosjektplan som illustrert i figuren under. Skalaen kan beskrives slik;

0-2 "dette er man i stor grad enig om" eller "dette er det enkelt å avklare", og i andre enden 4-5; "dette er en komplisert problemstilling som krever en grundig vurdering før vi kan foreta et veivalg eller gjøre en prioritering".

Erfaringen er at de viktige temaene og problemstillingene raskt kommer på bordet under arbeidet med forstudien, og at en slik skala er nyttig i arbeidet med å beskrive innhold og behovet ressursinnsats (både i tid og penger) for hovedaktivitetene.

Figur 5.4 Hjelpeskjema for å definere omfanget av ressursbruk for Hovedaktiviteter

Ressursbruk har både med disponible midler til gjennomføring og med destinasjonens størrelse å gjøre. Dette må vurderes for hver enkelt destinasjon, og det er vanskelig å fastsette normtall for dette. Erfaringsmessig varierer innsatsen fra noen få dagsverk (**"begrenset"**) til omfattende analyser av for eksempel større skifjell, der innsatsen kan ligge på over 50 dagsverk fra innleid rådgiver.

Erfaringene er at mange problemstillinger blir over- eller undervurdert på oppstartstidspunktet og at det kommer inn nye problemstillinger underveis. Noen ganger må det da defineres nye Hovedaktiviteter. Det er derfor viktig at prosjektansvarlig (PA) og prosjektleder(PL) har en løpende dialog om dette, og justerer prioriteringene underveis i samråd med styringsgruppa(SG). I praksis betyr dette også justeringer av budsjett og ressursinnsats underveis, men at rammene som et utgangspunkt beholdes.

Se også det som tidligere er sagt om "harmonifelt" og "konfliktfelt" i slike prosesser. Det er ofte vanskelig å beregne de ressursene som må brukes til såkalt **prosesstid**. Dvs. tid som brukes av PL, PA og SG på forhold som må avklares underveis, men som typisk ligger i **konfliktfeltet**. Det vil si at ulike interesser er svært uenig om en prioritering. Se også kap. 5.6. om forholdet til offentlig planlegging.

5.3.2 Hovedaktiviteter og helhetstenkning

Målet er et helhetlig grep for reisemålets utvikling. Det er av hensyn til dette helhetlige grepet noen hovedaktiviteter (basis-HAer) som alltid må gjennomføres.

Den første basis-HA er markedsmulighetene, en vurdering av det potensialet som kan identifiseres lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, samt en vurdering av eksisterende trafikkstruktur, markedsposisjon og kjøpsmotiver (grunnen-til-reisen). Dette danner grunnlaget for å beskrive utviklingsmuligheter for reisemålet i et produkt/markedsperspektiv. For reisemål med

flere sesonger må dette gjøres pr. sesong. Se også vedlegg 5, med et eksempel fra Geilo om reiseruteforståelse.

Neste basis-HA er overordnede produktkonsepter[27] blir en konkretisering av hvordan mulighetene skal utvikles for at man skal framstå med de riktige produktkonseptene for de målgruppene man prioriterer.

Innovasjon Norge utvikler nå en ny generasjon markedsundersøkelser, som kalles OPTIMA. Disse bygger på en forståelse av at det er **produktkonsepter** turistene forholder seg til når de velger reisemål. Hvert produktkonsept har fått en tittel som beskriver innholdet, eks. "Rundreise med buss", "Arktisk vinterferie", "Kystfiske" etc. Et produktkonsept beskriver en ferieform i generelle termer og på en slik måte at den potensielle kunden finner et svar på sitt behov. Produktkonseptene er beskrivelser som også reiselivsbransjen selv forholder seg til og hva Norge tilbyr i det aktuelle markedet..

Med utgangspunkt i at det nå vil bli gjennomført OPTIMA-undersøkelser i alle viktige markedsland, er det viktig at man har samme bilde av hvilke produktkonsepter man kan utvikle på det enkelte reisemålet. Denne hovedaktiviteten kan derfor med fordel beskrives gjennom hvilke aktuelle produktkonsepter som reisemålet er i inngrep med nå og kan utvikle seg i forhold til. OPTIMA-undersøkelsene følger Hviteboka som egne vedlegg. De 18 konseptene for det tyske markedet og brukes her som eksempel. Underliggende informasjon finnes om hva som er preferanser og behov knyttet til de ulike produktkonseptene. Disse underlagene er viktige innspill til den lokale produktutviklingen på den enkelte destinasjonen.

27 Kan på større destinasjoner deles opp i flere HA-er, for eksempel sommer og vinter hver for seg

Figur 5.5 Produktkonspeter for Norge som ferieland som er testet i Optima-undersøkelsene i Tyskland av Innovasjon Norge i 2007

Produktkonseptene som ble testet i Tyskland

1) Skiferie

2) Vinterferie på fjellet

3) Fjellferie sommer/høst

4) Ferie ved fjorden

5) Skjærgårdsferie

6) Rorbuferie

7) Vandreferie

8) Rundreise med egen bil

9) Fly & Drive

10) Arktisk vinterferie

11) Kystfiske

12) Ferskvannsfiske

13) Byferie i vakre naturomgivelser

14) Rundreise med buss

15) Rundreise med egen motorsykkel

16) Rundreise med over-natting på historiske og sjarmereden hotell

17) Cruiseferie

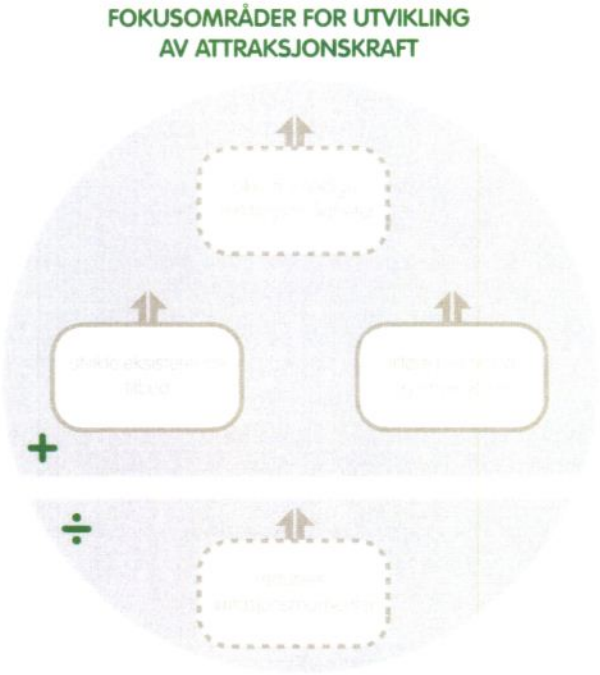
18) Ferie med Hurtigruten

Foto: 1) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Ute foto/Innovation Norway, Ute foto/Innovation Norway
2) Bosse Lind/Trysil/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
3) Anders Gjengedal/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic Life AS/Innovation Norway,
4) Johan Wildhagen/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
5) Johan Wildhagen/Innovation Norway
6) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
7) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norwayy
8) Nancy Bundt/Innovation Norway, Frithjof Fure/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
9) Nancy Bundt/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Frithjof Fure/Innovation Norway
10) Innovation Norway/Bjørn Jørgensen, Christian Houge/Innovation Norge
11) Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
12) Terje Rakke/Nordic Life AS/Innovation Norway, Anders Gjengedal/Innovation Norway
13) Nancy Bundt/Innovation Norway, Pål Hoff/VisitBergen/Innovation Norway, Jens Henrik Nybo/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
14) Frithjof Fure/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
15) Per Eide/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Marte Kopperud/Innovation Norway
16) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
17) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
18) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway

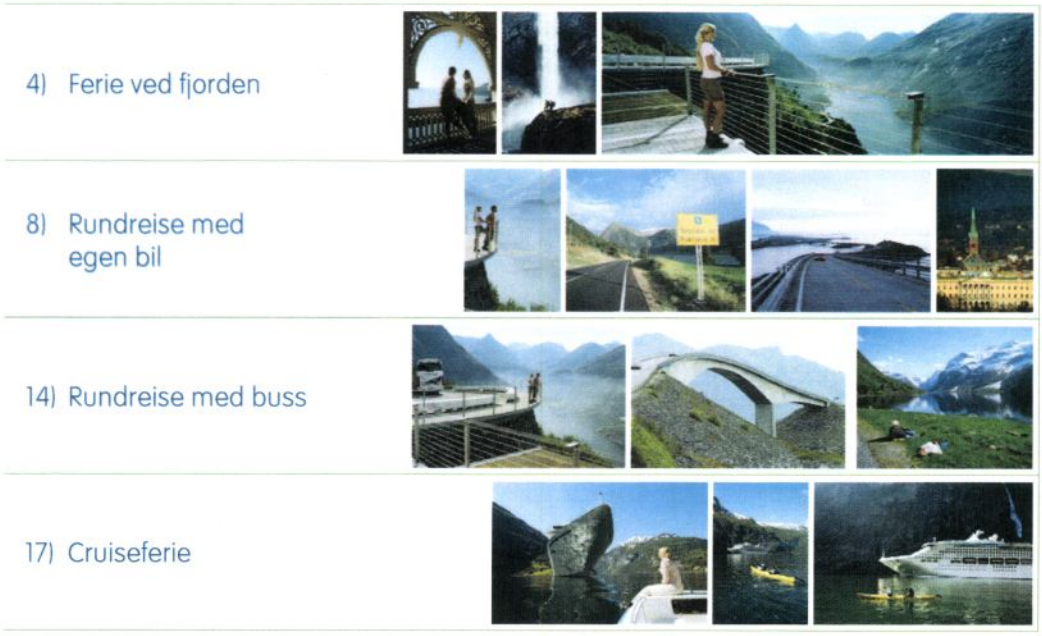
Det er viktig å svare ærlig på hvilke av disse produktkonseptene man reelt har forutsetninger for å utvikle, og hva man kan reelt bli god på. Deretter må man prioritere. Og hvordan kan destinasjonen i så fall styrke produktkonseptene og destinasjonens attraksjonskraft slik figur 5.6 illustrerer, både gjennom å forbedre eksisterende konsepter og definere og beskrive nye tilbud og opplevelser. I dette ligger også det langsiktig perspektivet, gjennom at man også fokuserer på forhold som også har betydning for den langsiktige utviklingen (for eksempel areal til framtidige utbygginger). Samt forhold som reduserer irritasjonsmomenter i turistenes opplevelse av stedet. Det siste er ofte et svært undervurdert tiltaksområde på norske destinasjoner.

Figur 5.6 Hvordan skape mer attraktive produktkonsepter på destinasjonsnivå

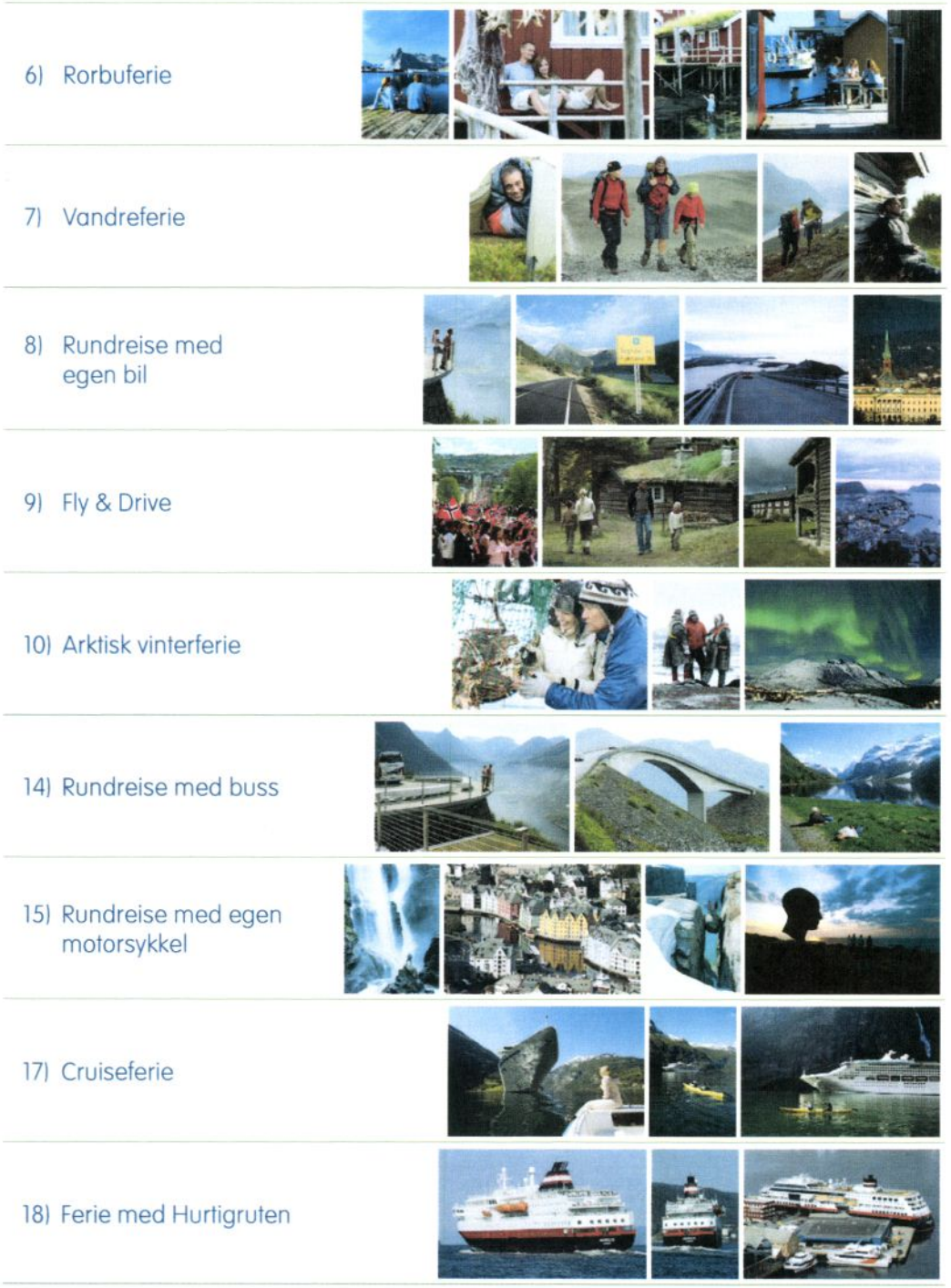
De 18 produktkonseptene som ligger til grunn i OPTIMA-undersøkelse i Tyskland, kan være en måte å beskrive destinasjonen på. Som illustrasjon vises under hvordan destinasjonene Eidfjord, Lofoten og Geilo kan beskrives som reisemål. Figuren fra Eidfjord viser hvordan mindre destinasjoner med en sesong kan sette fokus på å levere godt på færre produktkonsepter. For cruise og rundreiser må Eidfjord må sørge for å bli valgt innenfor rammen av en rundreisestruktur.

Figur 5.7 Eidfjord som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

Under vises de produktkonseptene som Lofoten i sin Masterplan har sagt de skal levere på, herunder også delprodukter til cruise, Hurtigruten og rundreiser.

Figur 5.8 Lofoten som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

Geilo er en stor helårsdestinasjon og kan levere på 10 av de 18 produktkonseptene som Innovasjon Norge har utarbeidet.

Figur 5.9 Geilo som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

Optima er ikke den eneste måten å beskrive produktkonsepter på, men de er relevante og illustrerer en helhetlig tankegang som binder sammen markedsføring og utvikling på destinasjonene. Gå tilbake til kapittel 2.3 og se på eksemplene der for å få mer input til arbeidet med denne hovedaktiviteten, og bruk systematikken i figurene under for å utlede konsepter, og se også kapittel 5.5.7 for å sette utvikingen for produktene inn i en livssyklusforståelse.

Figur 5.10 Utvikling av produktkonsepter, eksempel med mat- og kulturferie på fjellet

Neste **basis-HA** innebærer at det må avklares et ambisjonsnivå for utviklingen basert på realistiske forutsetninger, slik PA og SG vurderer disse. Dette må nedfelles i en visjon, hovedmål for utviklingen og hovedstrategier for å nå målene. Øya Vega, som etter at de fikk Verdensarvstatus har sett nye muligheter for å satse på turisme, har nå (2007) definert følgende visjon og mål:

> Vega skal gjennom et levende lokalsamfunn, sitt særpreg, en mangfoldig natur og kultur gi unike og attraktive reiselivsopplevelser. Vega skal med sin småskala turisme gi nærhet i møtet med turisten, og dette skal bli øyas varemerke. Vega skal utvikles som et bærekraftig reisemål, der kulturarven er ivaretatt og videreutviklet.

Delmål 1
Vega skal være i stand til å ta i mot 20.000 turister innen 2011.

Delmål 2
Det skal utvikles et helhetlig og forutsigbart formidlingskonsept, der hovedaktiviteten legges til buffersonen i verdensarvområdet.

Delmål 3
Vega skal være i stand til å levere aktiviteter og opplevelser hele året.

En **basis-HA** for det som skal skje bak scenen er organiseringen (stedsadministrasjon eller destinasjonsselskap). All erfaring tilsier at man må ha et "nervesenter" på destinasjonen, og at dette apparatet må ha en sentral rolle i fase 3 "fra ord til handling". Herunder hører også avklaringer om finansieringsordninger for fellestiltak og drift av prioriterte fellesgoder. Se også kapittel 6 – fra ord til handling.

En siste **basis-HA** er avklaringer og en strategi for å sikre kvalitet og attraksjonskraft i overleveringen av produktet til kunde. Herunder også en strategi for kompetanseutvikling og en vurdering av den visuelle dimensjonen ved reisemålet (byggeskikk ,landskaps- og kulturverdier, etc.) samt vurderinger i forhold en bærekraftig utvikling.

I tillegg vil lokale forhold avklare andre HA-er som berører bestemte problemstillinger man er enig om å prioritere. På Golsfjellet ble det eksempelvis gjennomført en større hytteierundersøkelse, i Narvik valgte man å se utviklingsmulighetene for golfbanen som eget HA og flere vinterdestinasjoner har hatt en omfattende analyse av utviklingspotensialet i alpintilbudet som eget HA.

I vedlegg 6 er det gjengitt en rapporteringsoversikt fra PL i Masterplanarbeidet for Lofoten. Her ligger en beskrivelse av valgte hovedaktiviteter, målene for det arbeidet som skal gjøres i hver hovedaktivitet og en statusrapportering fra et gitt tidspunkt. Dette gir en god konkretisering av hensikten med å bruke hovedaktiviteter i prosjektstyringen. Lofoten hadde i alt 13 hovedaktiviteter i denne prosessen.

5.4 Konkretisering av et helhetlig strategisk grep

Arbeidet må alltid tilpasses hver enkelt destinasjon. Strategien skal være overordnet og gi handlingsrom. Det må imidlertid arbeides detaljert (ofte ved kartfesting) med forhold som i etterkant eksempelvis fordrer endringer i kommunale arealplaner eller reguleringsplaner.

5.4.1 Eksempel på innholdsfortegnelse

Masterplanen Lofoten som reisemål mot 2015 ble ferdig i 2006, og innholdsfortegnelsen er gjengitt i vedlegg 10. Det samme er innholdsfortegnelsen for Masterplanen for Hovden fra 2002..

Fordi slike planer skal stå som basis for utviklingen over tid, er det viktig at også fremtidige lesere kan forstå de valgene som er gjort og de vurderingene som er lagt til grunn. Derfor er det ofte hensiktsmessig å la begrunnelsene, evt også beskrivelsene av de alternativene man forkastet, følge plandokumentet som vedlegg.

På Hovden var det nødvendig med en relativt omfattende diskusjon om hovedretningen på den fremtidige utviklingen. For å anskueliggjøre konsekvensene av ulike veivalg ble det utarbeidet grundige scenariebeskrivelser for 3 ulike hovedretninger for utviklingen. Disse ble også lagt ved hoveddokumentet, slik at man også i ettertid kan gå tilbake til begrunnelsen for de valgene som ble gjort. I Lofoten valgte man å utarbeide slike fremtidsbilder allerede i forstudien, og de var med å legge grunnlaget for en viktig strategisk debatt om utviklingsretning der også sentrale politikere var direkte involvert. Disse tre fremtidsbildene for Lofoten som reisemål er i sin helhet gjengitt i vedlegg 9.

5.4.2 Eksempel på visjon og overordnede mål

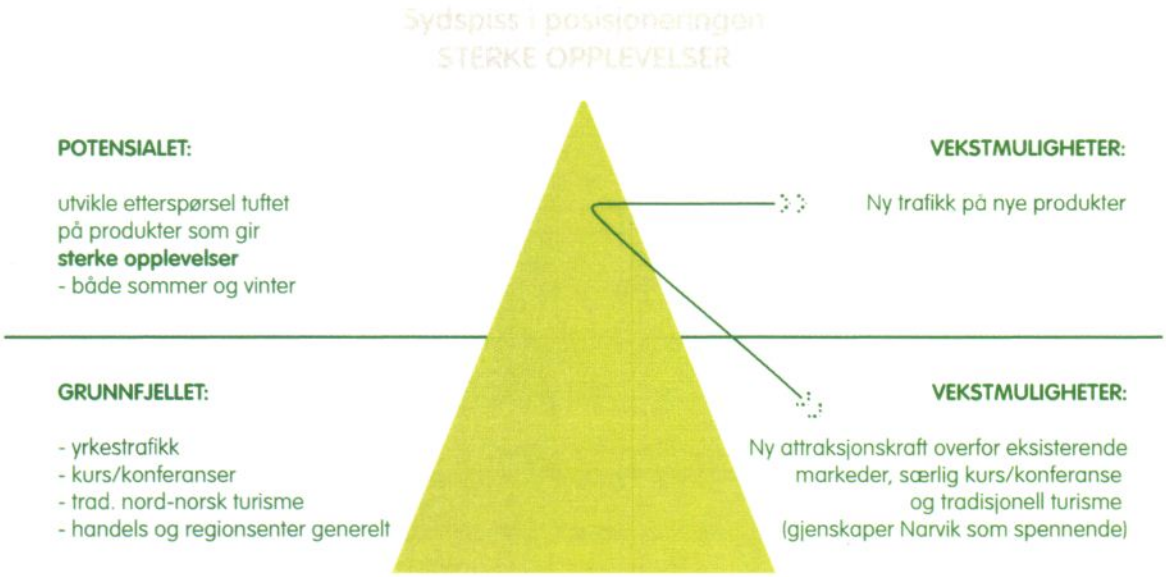
Som påpekt er det en basis-HA å utlede en visjon og overordnede mål i denne fasen. Det viktig å starte diskusjonen om et ambisjonsnivå for utviklingen tidlig. Det betyr at man vedtar en visjon og noen retningsgivende overordnede mål. Under vises hva styringsgruppa for "Lofoten som reisemål mot 2015" vedtok i sitt arbeid:

Målet med Masterplanarbeidet er å gi Lofoten et langsiktig rammeverk for utviklingen av regionen som et ledende reisemål i Skandinavia. Visjonen er:

> Lofoten skal gjennom sin unike natur, sin kystkultur og sitt særpreg som fiskerisamfunn tilby reiselivsmarkedene attraktive opplevelser og aktiviteter hele året. Lofoten skal fascinere sine gjester på en slik måte at de reiser hjem med et ønske om å komme tilbake. Lofotens identitet og unike kvaliteter som reisemål skal videreføres gjennom en bærekraftig utvikling.

For Narvik utledet man eksempelvis to overordnede veivalg i prosessen med å avklare visjon og mål. Enten å satse på en "best blant likemenn"-stategi der man fokuserte på å ta tilbake den klassiske rundreisetrafikken og de kurs- og konferansene man det siste 10-året hadde mistet til Bodø, Harstad og Tromsø. Eller ta tak i de "sterke opplevelsene" som ligger i off-pistekjøring i Fagernesfjellet, verdens nordligste golfbane, vrakdykking i verdensklasse, fjellklatring, sykling, Ofotbanen/Rallarveien og spekkhuggesafari. Dvs. utvikle en ny posisjon på nye produkter. Dette skapte mange diskusjoner fordi veivalgene innebærer satsning på helt ulike målgrupper, og helt ulike prioriteringer for hva som er viktigst å få til. Ikke minst i forhold til Fagernesfjellet som alpint skiprodukt i turistmarkedene og tilrettelegging for naturaktiviteter sommerstid.

Figur 5.11 Strategisk bilde for utviklingen av Narvik som reisemål

Figur 5.11. gjorde det enklere å kommunisere strategien overfor omgivelsene mens arbeidet pågikk. Dette var særlig viktig i Narvik, hvor man la en helt ny strategi til grunn.

5.5 Nærmere om analyser og vurderinger

Hvilke analyser og vurderinger som gjennomføres i denne fasen blir en konsekvens av hvilke problemstillinger som trenger et mer detaljert beslutningsunderlag. Det er helt sentralt at alle undersøkelser gjennomføres på en måte som gir faglig troverdighet[28].

Samarbeid med eksterne analysemiljøer kan ofte være effektivt og hensiktsmessig.

5.5.1 Sekundærdataundersøkelser

Undersøkelser basert på sekundærdata innebærer å bruke forskjellige offentlige kilder til informasjon, dvs. databaser, offentlig statistikk, rapporter, analyser osv.

Eksempler på informasjon det kan være aktuelt å innhente:

- Segmentvurdering – kartlegge eksisterende segmenter (ferie/fritid, kurs/konferanse, yrke, incentiv, cruise)
- Lokale, regionale og nasjonal merkevarestrategi(er).
- Trafikkstrømmene i regionen (statistikk over gjestedøgn, antall fergepassasjerer, trafikktellinger osv.)
- Generelle trender i reiselivet, nasjonalt og internasjonalt
- Detaljundersøkelser av status og utviklingstrekk innen aktuelle temasatsninger, f.eks. utviklingen i etterspørselen etter spa, dykking, kulturturisme, snøbrett e.l..

28 Det er viktig at eventuelle mangler i datagrunnlag kommenteres på en måte som gjør at leseren får riktig bakteppe i vurdering av resultatene.

- Effektmålinger:
  - » måle effekten av turismens påvirkning på miljøet på stedet (kan eksempelvis også omfatte et CO2 regnskap)
  - » måle den økonomiske effekten av turismen for stedet/regionen (ringvirkningsanalyser)

5.5.2 Primærdataundersøkelser

Undersøkelser basert på primærdata innebærer kvantitative og/eller kvalitative intervjuundersøkelser. Eksempler på undersøkelser som kan gi nyttig informasjon:

- Profilundersøkelser – for å avdekke reisemålets profil i større befolkningsgrupper for eksempel regionalt, nasjonalt eller internasjonalt[29]. Undersøkelsen gir informasjon om hvordan reisemålet oppfattes i markedet, og gir innspill til produktutvikling.
- Fokusgrupper – brukes til å gå i dybden på en problemstilling, f.eks. innspill til produktutvikling, oppfatning av design, arkitektur og kvalitet.
- Vurdering av markedspotensial. Kan gjøres ift. ferieformer, aktivitetsprodukter, destinasjoner, i spesifikke segmenter osv.. OPTIMA er et eksempel på en slik undersøkelse.
- Segmenteringsundersøkelser – analyserer hvilke behovssegmenter som foretrekker destinasjonen.
- Effektmålinger – måle effekten av markedsføringen gjennom analyser av markedets kjennskap, kunnskap, lojalitet, besøk på destinasjonen osv..

5.5.3 Primærdataundersøkelser på stedet

Det kan ofte være hensiktsmessig å avklare sentrale interessenters oppfatning av dagens situasjon og ønsker for fremtidig utvikling. Eksempler på interessentanalyser er:

- Hytteeierundersøkelser – for å avdekke hva de setter pris på ved reisemålet, hva de ønsker forandret og hvordan de stiller seg til videreutvikling
- Innbyggerundersøkelse[30] – for å kartlegge ønsker for lokalsamfunnet, holdninger til turismen, reiselivsutvikling osv.
- Gjesteundersøkelse - kan omfatte følgende dimensjoner:
  - » Kjennetegn ved gjestene (demografi, oppholdslengde, reisefølge)
  - » Hensikt med reisen (ferie/fritid, yrke, kurs, konferanse osv.)
  - » Transportform
  - » Overnattingsform
  - » Informasjonsinnhenting og booking
  - » Motiver for valg av destinasjonen
  - » Interesse for aktiviteter
  - » Reisemåte (resortferie, baseferie, rundreise etc.)
  - » Tilfredshet
  - » Lojalitet – interesse for gjenbesøk
- Fotomotivundersøkelse[31] – turistene tar selv bilder på en destinasjon og gir sin vurdering av hva de opplever som attraktivt og mindre attraktivt.

29 Noen destinasjoner har eksempelvis foretatt landsrepresentative telefonundersøkelser som får fram hva ulike målgrupper forbinder med reisemålet, bl.a. Narvik, Bodø, Lofoten, Rjukan og Vesterålen.

30 Dette er bl.a. gjort i Risør og Bykle (Hovden) og ga verdifull informasjon som også det politiske miljøet i kommunene viste stor interesse for.

31 Innovativ Fjellturisme har i samarbeid med Høgskolen i Telemark ved Ragnar Prestholdt gjennomført en slik på 3 fjelldestinasjoner, se www.fjellturisme.no

5.5.4 Interessekart for arealbruk

På reisemål der arealbruk må avklares i sammenheng med større utviklingsplaner for hytter eller skianlegg, kan det være hensiktsmessig å utarbeide særskilte interessekart over for eksempel:

- Kulturminner
- Naturvernområder med spesiell flora, fauna, dyretrekk, etc,
- Landbruksinteresser
- Visuelt utsatte områder
- Nedsalgsfelt for drikkevann, etc.

Dette er ofte omfattende problemstillinger der det er nødvendig med tilgang til kartgrunnlag som inneholder slik informasjon og **en god dialog** med kommunens planavdeling og Fylkesmannen, evt. Direktoratet for Naturforvaltning. Disse kartene avdekker om det er spesielle forhold som må hensyntas og kan vise hvilke arealer som i realiteten er aktuelle for en videre utvikling. Golsfjellet hadde eksempelvis stor nytte av de temakartene de utarbeidet til sitt arbeid. I Lofoten pågikk det et parallelt arbeid med en regional kulturminneplan, og det ble etablert en dialog mellom prosjektene. Et av tiltakene i Lofoten var å utvikle 10 viktige møtepunkt med Lofotens kultur (**steder, attraksjoner, kulturminner, festivaler**). I den sammenheng var det også viktig å avklare om en slik tilrettelegging av de aktuelle kulturminnene var forenlig med kulturminnevernet.

5.5.5 Utredninger av stedegne forhold

På de fleste reisemål vil det være natur- eller kulturgitte forutsetninger som gir rammer og muligheter for fremtidig utvikling. Disse vil fremkomme for eksempel gjennom interessentkartene som er nevnt under punkt 4.5.4.

Enkelte steder kan det i tillegg være naturlig å gjøre egne analyser av slike forhold:

- Analyse av skikjøringspotensialet – terrenganalyser som viser potensialet for ny skikjøring, kvaliteten på dette potensialet, og fordelingen av dette på henholdsvis grønn, blå, rød eller svart skikjøring. Kartlegging av fallinjene[32] i fjellet er viktig for å kunne forstå hvor framtidige baseområder kan eller må ligge.
- Kunnskapsinnsamling om verneområder, tålegrenser, dyreliv, kulturminner, etc. som er relevant for utviklingen, herunder en dialog med de myndigheter som forvalter disse. Dette er jo ofte også viktige ressurser for utviklingen.
- Analyse av potensialet for å ta i bruk alternativ energi – enkelte reisemål kan ha spesielle forutsetninger eller ønsker om å ta i bruk alternative energiløsninger.

5.5.6 Utrede finansieringsmodeller for fellesgoder og fellestiltak

Dette er også en problemstilling som krever en lokal tilpasning, og det finnes ikke nasjonale eller overordnede føringer for hvordan slike modeller skal eller bør se ut. Erfaringene er at man på noen fellesgoder kan bruke utbyggingsavtaler og andre juridisk bindende løsninger, se mer utfyllende om dette i kapittel 5.6.

Når det gjelder løpende bidrag til for eksempel destinasjonsselskapenes arbeid fra reiselivsbedrifter og andre lokale næringsaktører, må modellene utvikles for hver destinasjon som et ledd i denne prosessen. Anbefalingen er at man etablerer ordninger som er så forpliktende som det er mulig å få til, og at man har en markert holdning overfor såkalte gratispassasjerer. Det synes som om

32 Dette er typisk undervurdert på mange destinasjoner, og man har derfor mange steder blokkert utviklingsmuligheter med hytter, veier, boligområder, etc. Man kan ikke flytte fallinjene i fjellet, men man kan bruke andre arealer til hytteområder. Derfor er slike analyser svært viktige på vintersportsstedene.

det pr. dato er vintersportsstedene som har de mest velutviklede frivillige finansieringsordningene i Norge.

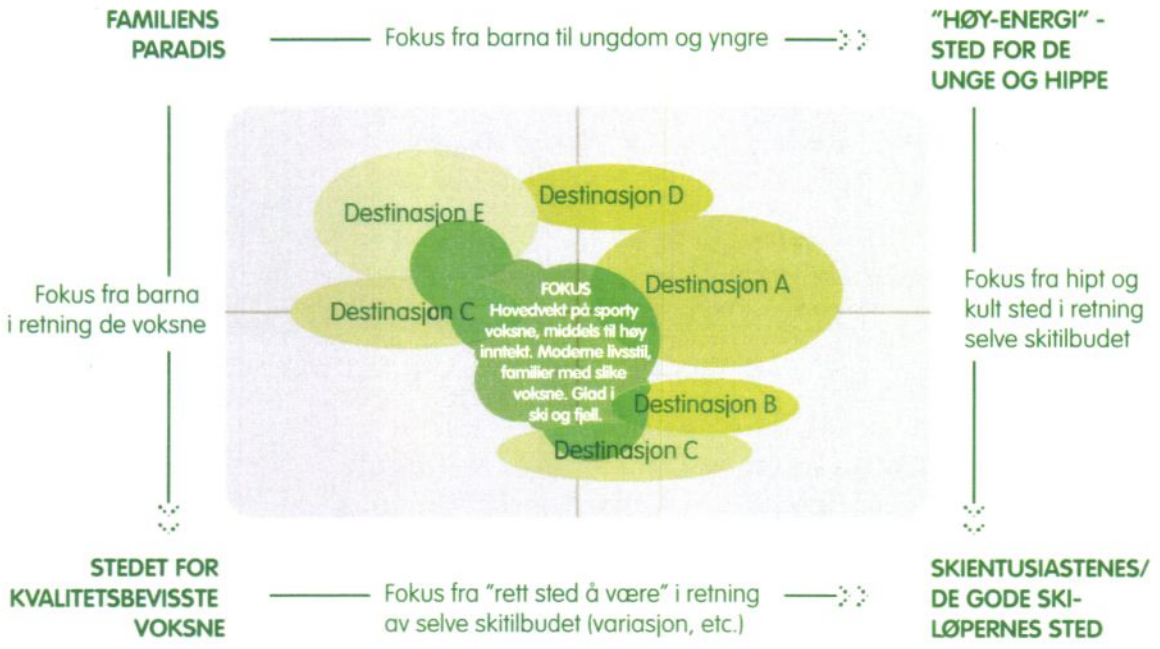
5.5.7 Beslutningsunderlag

Noen steder oppnår man gjennom diskusjoner i styringsgruppen og med referansegruppene relativt fort en enighet om en del fundamentale veivalg. Andre steder krever disse veivalgene en betydelig debatt. I arbeidet med å komme seg "nedover i trakten" som er vist i figur 5.3. er det ofte hensiktsmessig å beskrive alternativene i mer helhetlige konsepter. Dette kan eksempelvis gjøres gjennom såkalte scenariebeskrivelser eller andre former for analyser av fremtid og muligheter (forsighting). Se også vedlegg 9, med scenariebeskrivelser for Lofoten.

Som bakgrunn for strategiske valg kan det også være hensiktsmessig å utarbeide en skisse over dagens og fremtides konkurranseposisjon (eller posisjoneringskart). Ett eksempel på en slik konkurranseposisjon kan være den som ble tegnet for Geilo i 2002 og som fortsatt brukes og trekkes fram i debatten om strategien for Geilos utvikling som reisemål, senest i et stort oppslag i Dagens Næringsliv den 10.01.08. Dr. Holms Hotel la denne posisjonen til grunn for sin storstilte utbygging av hotellet som nettopp er avsluttet (2007).

Hensikten med slike verktøy er å anskueliggjøre konsekvensen av veivalgene og hvilke tiltak som blir viktige som følge av det. Eksempelvis blir kvalitetsdimensjonen i alle ledd ved Geilo som reisemål svært viktig når man går mot kvalitetsbevisste voksne som fokusert målgruppe når man bestemte seg for denne posisjonen for sitt vinterprodukt:

Figur 5.13 Illustrasjon på arbeidet med å posisjonere Geilo som vinterdestinasjon

5.5.8 Utskriving av strategier og konsept

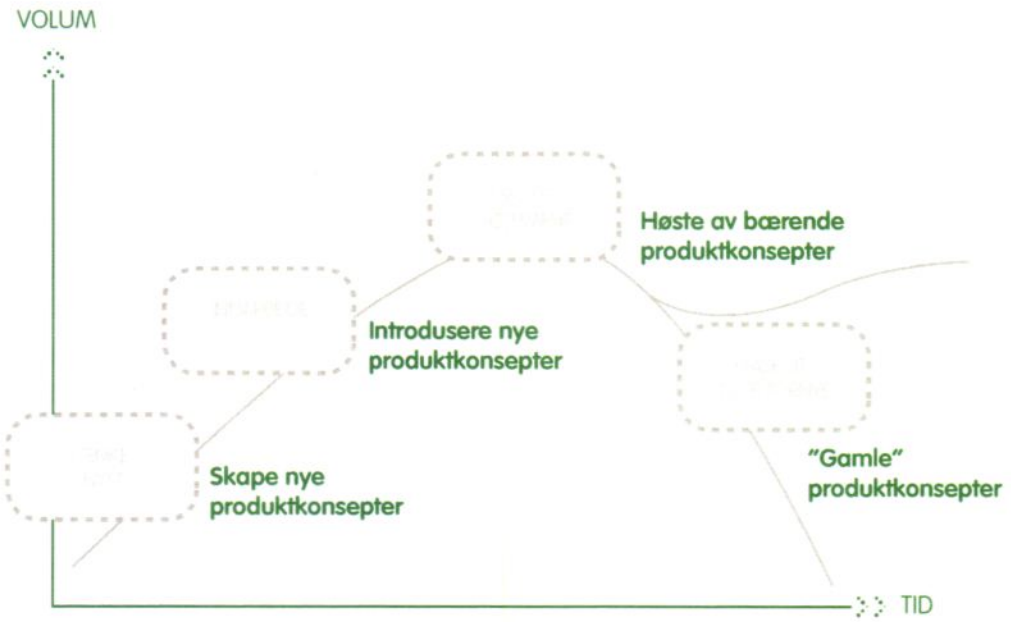
Det må være den enkelte prosessen som avgjør hvor omfattende og detaljert man skriver ut selve dokumentet. Det må beskrive operative strategier og prioriterte tiltak og nødvendig behov for oppfølging, som igjen danner utgangspunkt for prioriteringene og oppgavene i fase 3 – fra ord til handling.

Det er viktig å være tydelig på hva som er bærende produktkonsepter og at strategiene framstår som konsistente. Dette kan illustreres med noen eksempler;

- Hvis man har bestemt seg for å satse på markeder som vil komme til reisemålet uten egen bil, må man også sørge for at reisemålet reelt fungerer for slike gjester. Innebærer dette en kompakt utvikling (landsby), så må man prioritere for eksempel arealer i forhold til det.
- Hvis man bestemmer seg for å bli en ledende alpindestinasjon, så må det være en balanse i utviklingen av veinett/parkering, senger og kapasiteten i skianlegget. Da må det bli mulig å utvikle såkalte alpinattraktive senger i skli inn/skli ut avstand til skikjøringen. Baserer man en slik utvikling på en fordeling mellom varme (kommersielle) senger og kalde (private) senger må man ta disse begrepene på alvor. Det vil si at man ikke tillater en konvertering av varme senger til kalde senger, med den konsekvens man bygger ut skitilbudet, men tilrettelegger for en reduksjon i antallet kommersielle senger som tilbys skimarkedet. Noe som tilsier større sesongsvingninger for skisenteret og totalt sett lavere kommersiell aktivitet på destinasjonen.
- Hvis man bestemmer å bygge opp en posisjon på kvalitet framfor volum, så må man sørge for å etablere "virkemidler" på destinasjonen som stimulerer kvalitetsutvikling og søke å unngå at lave priser blir viktigste budskap til markedet i konkurransen om gjestene.
- Hvis strategien er å bli en helårig destinasjon, må dette være tuftet på at man kan utvikle en attraksjonskraft og tilbud som reelt sett kan trekke gjester også perioder av året der man nå ikke har trafikk.

I tillegg er det viktig å prioritere utviklingen av produktkonsepter i forhold til en tids- og volumakse. Arbeid med innovasjon og produktutvikling er en kontinuerlig prosess som vist i figuren under, og bør integreres planen. Se også kapittel 5.7.

Figur 5.14 Livssyklus for produktkonsepter i et "evig" perspektiv.

Lofoten oppsummerte sitt helhetsgrep i en oppsummeringsfigur, se fig. 5.15. Det overordende fokuset i strategien er **foredling for nye tider**. Sesongutvikling som grunnlag for en mer helårig næringsvirksomhet ble vurdert som den mest kritiske utfordringen for bedre lønnsomhet og større verdiskapning i årene som kommer.

Figur 5.15 Masterplan for Lofoten oppsummert – foredling for nye tider

En utvikling i tråd med Lofoten som reisemål mot 2015 forutsetter at reiselivsaktørene, destinasjonsselskapet og kommunene legger strategien til grunn for sin videre satsning på å realisere Lofotens potensial. Dette er konkretisert i dokumentet gjennom en 10-punkts erklæring for kommunenes samordnede innsats for å styrke reiselivsutviklingen i regionen.

Planen legger til grunn at Destination Lofoten AS skal styrkes og ta rollen både som felles markedsfører, ledende fagmiljø og "motor" for den videre utviklingen av reiselivet i regionen.

5.6 Samspillet med offentlig planlegging

Både kommune og fylkeskommune er planmyndighet og legger rammer for reisemåls-utviklingen gjennom planer for samfunnsutvikling og arealbruk, samt bruk av juridiske og økonomiske virkemidler. Vellykket reisemålsutvikling krever derfor en god samordning med planlegging etter plan- og bygningsloven, og særlig i forhold til arealplanleggingen.
De viktigste planene i denne sammenhengen er;

- Kommuneplanen, sammen med kommuneplanens arealdel (kommunedelplaner), og kommunens rammevedtak for bruk av utbyggingsavtaler etter §64a i plan- og bygningsloven
- Reguleringsplaner (bebyggelsesplaner) for arealbruk
- Føringer trukket opp i fylkesplan, fylkesdelplan, regionale utviklingsprogram eller andre dokumenter knyttet til fylkesplanleggingen.

I tillegg legges det føringer mht kommunal tjenesteyting og tiltak som også har betydning for reiselivet i den årlige rulleringen av kommunens økonomiplaner og handlingsprogram for den kommunale virksomheten. I praksis møter arbeidet med reiselivsutvikling den kommunale planleggingen på flere områder:

- Kommunens overordnede strategier for reiselivsutvikling nedfelles ofte i kommuneplanen, der det også rammer for kommunens bruk av utbyggingsavtaler
- Arealbruk of arealbruksendringer, utbyggingstiltak og vernespørsmål avklares gjennom kommunens arealplanlegging, og vedtak av rettslig bindende arealplaner (der også regionale og nasjonale interesser skal ivaretas),
- Investeringer i og vedlikehold av offentlig infrastruktur som vei, parkering, vann, avløp, friområder, turstier, bygg og andre tiltak som har betydning for hvordan reisemålet framstår prioriteres bla gjennom den kommunale planleggingen. (jfr. også kap.2 om reisemålets visuelle kvaliteter og betydningen avstedsidentitet).

Store destinasjoner (særlig skisteder, som ofte også har mange fritidsboliger) har også behov for styrket offentlig service og tjenesteyting innen helse, tekniske tjenester og beredskap, og derfor har betydning for planleggingen av kommunens driftsoppgaver.

Planlegging etter plan- og bygningsloven skiller seg fra reiselivsaktørenes arbeid med reisemålsutvikling på flere områder. De viktigste er kravene til medvirkning/offentlighet og at planene vedtas av politiske organer. Kommunal arealplanlegging er prosesser med lovbestemte krav til samråd og medvirkning der ulike aktører har rett og plikt til deltagelse og informasjon. Kommunestyret er planmyndighet.

Reisemålsutvikling er reiselivsaktørenes utviklingsstrategier der marked, produktkonsepter, organisering, finansiering og gjennomføring står sentralt. Arbeidet styres og vedtas av aktørene selv og forankres gjennom intensjoner og avtaler eller partnerskap.

En ferdigstilt Masterplan kan videre fordre at kommunen vedtar bestemte arealbruksløsninger (sikre at utbygging kommer på de optimale arealene) eller legger bestemte forutsetninger til grunn for arealbruksløsninger (f.eks. utbyggingsavtaler).

Prosessene etter plan- og bygningsloven har fokus på offentlighet, politisk forankring og rettslige arealbruksavklaringer. Prosesser for reisemålsutvikling har fokus på konsepter og marked, organisering og gjennomføring, samt økonomi, som vist i tabell 5.1.

Tabell 5.1 Fokusområder for kommunal planlegging og reisemålsutvikling

	Kommunal arealplanlegging (kommuneplannivå)	Reisemålsutvikling
Styring	Komuneplanutvalg eller annet politisk organ	PA og Styringsgruppe der næringsliv og andre aktørmiljøer er representert
Varsling av planarbeidet	Ja	Nei
Deltagelse allmennhet befolkning	Ja	Nei
Samråd med offentlige myndigheter	Ja	Ja
Vurderinger av miljø- og ressurshensyn	Ja	Ja
Konsept og markedsvurderinger	I liten grad	Ja
Fellesløsninger og f.eks. partnerskap eller grunneiersamarbeid	Varierende - lite forpliktende	Ja - tungt vektlagt
Høring og offentlig ettersyn	Ja	Nei
Tidshorisont for planarbeidet	Minimum et til to år	Kan gjennomføres raskt, avhenging av prosessen
Vedtak	Kommunestyret - rettslig bindende	Underskrives av styringsgruppen - førende

Behovet for samordning av planprosesser i tid og innhold krever en avklaring om dette er viktig for prosessen. Dette må vurderes som en egen problemstilling i forstudien, og vil i stor grad variere med om reisemålet er et skisted, et fiskevær i Nord-Norge eller en bygdeby på Vestlandet, jfr. prinsippet om å skreddersy prosessene til det enkelte reisemål.

Erfaringsmessig er dette særlig aktuelt på vintersportssteder og typiske turiststeder ved kysten der også strandlinjeproblematikken (100-meters beltet) kommer inn. Man ser det også der en viktig strategi er fortetting (landsbykonsept) av destinasjonene og tilrettelegging for målgrupper som kommer uten egen bil (krever gangavstand mellom tilbudene). Og i forlengelsen av dette, de såkalte skli inn /skli ut løsningene for alpingjestene, som nå også brukes for langrennsløyper og turstier (kort vei fra seng til terreng). Dette betyr at;

- Prosessen må ha et avklart forhold til hvordan samordningen med kommunal planlegging skal gjennomføres, særlig i forhold til arealplanplanleggingen.
- Valg av modell for samordning må tilpasses:
  - » destinasjonens egenskaper og utfordringer,
  - » hvilke planutfordringer reisemålsutviklingen vil utløse,
  - » kommunens plansituasjon ved oppstart av en reisemålsprosess.

Plan- og bygningsloven[33] er i første rekke en prosesslov der ivaretakelse av ulike hensyn vil være avhengig av rådende politikk lokalt og nasjonalt, samt den innflytelse ulike interessegrupper klarer å få i planarbeidet.

5.6.1 Samordning av reisemålsprosesser og planprosesser etter plan- og bygningsloven

Samordning blir som påpekt spesielt viktig der reisemålsprosessen i stor grad også **foreslår nye utbyggingsløsninger eller arealbruk som ikke er vedtatt** i gjeldende arealplaner. Arealbruksperspektivet i reisemålsprosessene har ofte et 10-15 års perspektiv, hvor en av problemstillingene er å sikre framtidige arealer til "riktig" formål i forhold til en helhetlig utvikling. Det finnes to alternative strategier, og disse må vurderes for hvert sted i tråd med prinsippet om skreddersøm. Samordning av reisemålsutvikling og kommunal arealplanlegging kan enten skje **trinnvis** eller **integrert**.

Ved trinnvis samordning vil reisemålsutviklingen ligge i **forkant** av arbeidet med kommunale arealplaner. For mange destinasjoner vil dette være et naturlig forløp, fordi kommunen ikke er inne i en planrevisjon eller at utfordringene for reisemålet ikke tilsier integrerte prosesser. Dette kan gjelde mindre reisemål, der hensynet til arealplanleggingen ikke er så viktig som på for eksempel skistedene.

I integrerte prosesser er planarbeid og reisemålsutvikling samordnet i organisering, innhold og prosess. En variant av integrert samordning vil være at prosessene gjennomføres parallelt i tid, men ikke samordnes i organisering og innhold. I praksis vil dette være en trinnvis prosess.

Valg av integrert eller trinnvis prosess må avgjøres for hver destinasjon, og avhenger også av hvor omfattende de arealrelaterte problemstillingene er. Dette må gjøres som en avklaring i forstudiet, i nært samarbeid med kommunen. I tabell 5.2. er det gitt en oversikt over kjennetegn for når trinnvis og integrert prosess kan være egnet.

Dersom det velges integrert prosess bør det som en innledende del av arbeidet utarbeides et samordnet program[34] for reisemålsutviklingen og planleggingen etter plan- og bygningsloven.

33 Plan- og bygningsloven er under revisjon og ny lov vil sannsynligvis tre i kraft i 2009

34 Planprogrammet bør klarlegge viktige problemstillinger arbeidet skal ta opp og løse, organisering og gjennomføring av prosessen – herunder hvordan ansvaret for plan etter plan og bygningsloven og reisemålsutvikling ivaretas og samordnes, medvirkning, utredninger som er nødvendige og sluttprodukter. Programmet bør høres hos berørte myndigheter og andre som har interesse i planarbeidet og behandles politisk i vertskommunen. Kommunen bør være hovedansvarlig for utarbeidelsen av programmet.

Tabell 5.2 Trinnvis eller integrert prosess for samordning

Trinnvis dvs. i etterfølgende prosesser;	**Integrert** dvs. i samtidige integrerte prosesser;
Fordeler: • Organisatoriske og finansielle spørsmål for reisemålet kan drøftes uten at det parallelt pågår planarbeid med rettslig bindende arealplaner som kan gi store omfordelingsvirkninger[1] mellom parter • Reisemålutviklingen kan settes i fokus	**Fordeler:** • Samordning miljø, næring og arealbruk • Sikrer politisk forankring • Egnet der det offentlige er pådriver i forhold til næringens egne prosesser • Effektive prosesser uten unødige etterfølgende planledd som kan skape uforutsigbarhet (og "omkamper") om viktige strategiske valg
Farer: • Dårlig samordning med kommunal arealplanlegging, slik at ønsket utviklingskonsept for reisemålet ikke kan realiseres • "Omkamp" om spørsmål som ble avklart i fase 2 • Uklar politisk forankring • Økt tidsbruk ved etterfølgende prosesser	**Farer:** • Stiller store krav til organisering og koordinering, slik at ikke gode prosesser på reisemålsutvikling "drukner" i lovbestemte prosedyrer og formelle strukturer • Arealbruksspørsmål og omfordelingsvirkninger mellom grunneiere kan vanskeliggjøre en faglig fokusert reisemålsprosess og arbeidet med organisering og finansieringsordninger • Arealkonflikter kan trekke prosessene ut i tid og hindre viktig framdrift i prosessen for øvrig.

I integrerte prosesser vil hovedansvaret for de ulike delene av prosessen kunne være delt som vist i figuren under. Koordineringsansvaret for prosessene må derfor være klart plassert i den organiseringen som velges.

Tabell 5.3 Koordineringsansvar i samordning av planprosesser og reisemålsutvikling

Ansvar	**Prosess**		
	Reisemålsutvikling	Kommuneplan eller Kommunedelplan	Reguleringsplan
Næringsaktørene	X		X
Kommunen		X	X

Arealavklaringer der hensyn til vern og ulike brukerinteresser avveies vil skje noe ulikt i trinnvise og integrerte prosesser:

- I en trinnvis prosess vil avklaringene skje gjennom innspill fra arbeidet med reisemålsutvikling til arealplanleggingen. Det er i trinnvise prosesser viktig at aktørene er inneforstått med at arealbruksforslag er sektorinnspill som trenger videre avklaring gjennom arealplaner etter plan- og bygningsloven og en avsluttende politisk behandling
- I integrerte prosesser vil arealavklaringene skje gjennom rettslig bindende arealplan direkte og samtidig med reisemålsutviklingen.

5.6.2 Plan- og bygningslovens virkemidler for å sikre ønsket gjennomføring

Planleggingen etter plan- og bygningsloven kan direkte og indirekte være et virkemiddel for å sikre gjennomføring av viktige elementer i reisemålsutviklingen. De viktigste virkemidlene for å sikre ønsket gjennomføring er:

1. Arealbruksløsninger og bestemmelser i rettslig bindende arealplaner som understøtter reisemålsutviklingen.
2. Strategiske (areal)planvedtak på kommuneplannivå der kommunen legger en politikk for helhetlig utvikling som for eksempel kan forutsette at det gjennomføres tiltak og etableres samarbeidsløsninger og finansieringsmodeller for fellestiltak
3. Utbyggingsavtale etter §64 i plan- og bygningsloven

Utbyggingsavtale er en avtale mellom kommunen og grunneier/utbygger om gjennomføring av kommunal arealplan. Bruk av utbyggingsavtaler er regulert i plan- og bygningslovens §64. Bestemmelsene angir hva utbyggingsavtale er, innhold og prosesskrav. Kommunestyrene må etter 01.07.06 gjøre vedtak etter §64a i plan- og bygningsloven for at kommunen skal kunne forhandle utbyggingsavtaler.

I reiselivssammenheng vil det være naturlig at man gjennom utbyggingsavtaler drøfter finansiering av;

- Vei, parkering, vann og avløp
- Gangveger, turveger, skiløyper/skibruer/kulverter og opparbeiding av grøntområder som kan knyttes til arealplanen
- Andre kvalitetstiltak knyttet til gjennomføring av kommunal arealplan (reguleringsplan) for reiselivsutbygging

Tiltak det forhandles om i utbyggingsavtale må ha en direkte sammenheng med arealplanen som skal gjennomføres, og for fellestiltak skal utbygger kun gi bidrag til sin forholdsmessige andel.

5.6.3 Arealbruk og tilrettelegging i et helhetsperspektiv

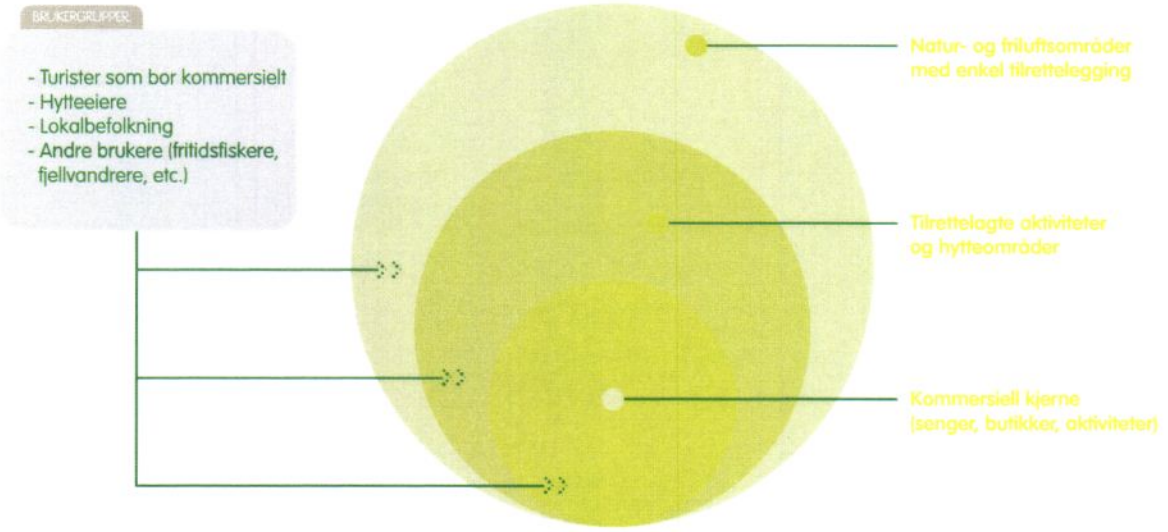
Grensene mellom det kommersielle reiselivet, utbygging av hytteområder og fritidsboliger og tilrettelegging for friluftsliv reduseres, og at det er viktig å se den helheten som figur 5.5 illustrerer. **Erfaringene fra etablerte reisemål der de naturbaserte opplevelseskvalitetene er grunnlaget både for turisme, hyttebygging, bostedskvaliteter og friluftsliv er at den kommunale planleggingen må ta et helhetlig grep om utviklingen.** I tillegg kommer miljø- og verneperspektivet.

Bruk av soning og tydelige avgrensninger mellom områder, slik figur 5.16. viser, er viktig for å skape forutsigbarhet og tydelige rammer. For det kommersielle reiselivet kan en "utflytende lokal hyttepolitikk" være et problem fordi det privatiserer og skaper økende fysisk avstand mellom kjerneområdet og naturkvalitetene (**jfr. prinsippet om kort vei fra seng til terreng**). Manglende lokal enighet om arealer for nyetableringer i kjerneområdene kan skape press på kommersielle etableringer på mindre ønskelige arealer. I tillegg ser man også tendenser til at hytteområder legges tett inntil etablerte naturattraksjoner og at landskapsrommet rundt attraksjonene innskrenkes slik at turistenes opplevelse reduseres.

Et slikt helhetsperspektiv er også viktig for å kunne gjøre en bedre vurdering av behovet for en bærekraftig utvikling, og at man ikke **"sager av grena man sitter på"**. Det er opplevelsen av naturkvalitetene som er fundamentet for norsk turistnæring også i et langsiktig perspektiv.

Det er ikke lenger slik at man kan skille brukergruppene fra hverandre, de er i stor grad brukere av de samme kvalitetene og tilbudene på destinasjonene, selv om de bor på ulike måter i både private og kommersielle innkvarteringsformer.

Figur 5.16 Sammenhengen i bruken av friluftsområder, utvikling av hytte- og aktivitetsområder og det stedlige reiselivsproduktet

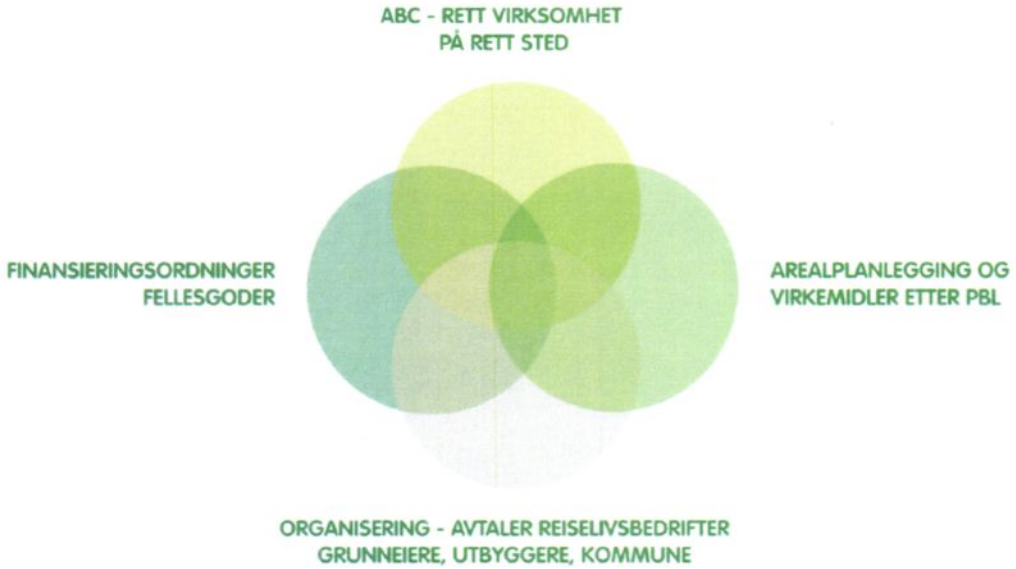

Behovet for en slik samordning mellom utviklingen av en turistnæring, hytteutbygging og tilrettelegging for rekreasjon og friluftsliv understrekes også av Miljøverndepartementet. Selv om en kommune har vært involvert i arbeidet med reisemålsutvikling i større eller mindre grad, bør dette følges opp i kommuneplanleggingen. I en slik prosess danner helhetlige reiselivsstrategier et viktig og nyttig innspill, men departementet understreker at det er viktig at aktørene forstår at det ikke er gitt at reiselivets ønsker blir fulgt opp i den kommunale planleggingen. Det understrekes at det bør være et mål å få til et så godt samspill mellom kommunene og næringslivet at utviklingen av reisemålene kan skje i en samlet prosess, knyttet til kommuneplanleggingen.

For kommuner der disse problemstillingene er særlig relevante, er det mulig å hente ytterligere kunnskap om disse sammenhengene i en rapport som er utarbeidet av Asplan Viak AS for Innovativ Fjellturisme. Denne planmodellen[35] fokuserer på betydningen av å se sammenhenger og helhetlige løsninger, og forutsetter at lokalisering og arealbruk bygger opp underreisemålets attraksjonskraft. Og at dette er samordnet med arealplanlegging etter plan- og bygningsloven, finansieringsordninger for fellesgoder og hvordan partene på reisemålet er organisert. Planlegging og utvikling av fjellturisme er en krevende og sammensatt oppgave som krever stor kompetansebredde og velfungerende offentlig-privat samarbeid. Reiselivsbedriftene, grunneierne, utbyggere, kommunen og i noen sammenhenger også staten er viktige parter i dette samarbeidet.

35 NY PLANMODELL FOR UTVIKLING AV FJELLTURISME- Anbefalinger med bakgrunn i forsøk fra Geilo og Rauland, januar 2007. Rapporten kan lastes ned fra www.fjellturisme.no)

Figur 5.17 Helhetsperspektivet i planmodellen utarbeidet for Innovativ Fjellturisme

I modellen legges det til grunn at det kan systematiseres og beskrives sammenhenger mellom et reisemåls nåsituasjon og tiltak og/eller lokaliseringsbeslutninger og bruk av arealer som styrker eller svekker reisemålets attraksjonskraft.

Følgende tema og variable er vurdert viktige i analysene av disse sammenhengene:

- Sentralitet og tilgjengelighet – (inndeling etter viktighet i A, B og C-områder)
- Grønne strukturer som er viktige for reisemålets attraksjonskraft (Grønne A-områder)
- Stedegne egenskaper (sol og utsikt)

Med sentralitet og tilgjenglighet menes hvor god tilgang områdene har til transport-løsninger, service, aktiviteter, natur- og friluftsområder. Dette er også med å definere områdenes funksjon – om det er sentralområder eller spredt utbygde/ikke utbygde områder. De grønne A-områdene er naturområder naturområder, grøntstruktur, kulturlandskap, vassdrag og spesielle terrengformer som har stor betydning for reisemålets attraktivitet, stedsidentitet og gjestenes opplevelser. ABC-analysene baserer seg på tilgjengelig digitalisert arealinformasjon og bruk av terrengmodeller og geografiske informasjonssystemer.

5.7 Innovasjon og kompetanseheving som del av prosessen

I denne fasen kan det være gunstig å styrke prosessen med å stimulere det stedlige reiselivsmiljøet i forhold til kompetanse og nyskaping. I Lofoten ble dette gjort ved to heldagsseminarer. Disse satte fokus både på viktige problemstillinger i Masterplan-arbeidet, ga faglig påfyll for aktørene og viste innovative prosjekter fra andre regioner.
Det er derfor viktig at PA og PL også oppretter en dialog med Innovasjon Norge, aktuelle fylkeskommuner og virkemiddelapparatet for øvrig med tanke på å samspille reisemålsutviklingen med andre relevante virkemidler og tilskuddsordninger, eksempelvis rettet mot kompetanseheving. Seminarene i Lofoten ble arrangert i samarbeid med Nordland Fylkeskommune.

Innovasjon Norges fem tjenesteområder (www.innovasjonnorge.no/reiseliv);

- Finansiering (tilskudd, stipend, lån og garantier)
- Kompetanse (kurs og andre kompetanseutviklingstiltak)

- Nettverk (ARENA-programmet, samarbeid med utekontorene, med mer)
- Profilering (markedsføring og profilering i samarbeid med reiselivsnæringen)
- Rådgivning (markedsinformasjon, internasjonalisering, analyser)

Samarbeid med Innovasjon Norge om å øke markedskunnskap og styrke forutsetningene for internasjonalisering kan være et alternativ. Eksempelvis kan kursopplegget for **Internasjonal markedsføring for reiselivet** kjøres parallelt. Et annet eksempel er bistand til design (**Design og reiseliv**) for destinasjonsselskap eller enkeltbedrifter.

5.7.1 Studieturer

Godt planlagte studieturer til relevante og sammenlignbare destinasjoner har vist seg å være viktig både for å samle ny kunnskap, utvikle nettverk mellom aktørene på destinasjonen og skap felles referansepunkter til selve strategiarbeidet (**man ser og kan diskutere hva andre destinasjoner gjør og relatere det til egne problemstillinger**). Slike studieturer bør også fange opp gode eksempler på nyskaping og inngå i arbeidet med å stimulere innovasjon og produktutvikling som en del av reisemålsutviklingen.

Opplegg og gjennomføring av en studietur kan sammen med kompetansehevningstiltak for øvrig bakes inn som en egen hovedaktivitet (HA) i gjennomføringen av denne fasen, og gis et eget budsjett.

Figur 5.18 Kanadierne har mye å lære oss om partnerskap mellom vernemyndigheter, turistsektoren, næringsutvikling og lokalsamfunn

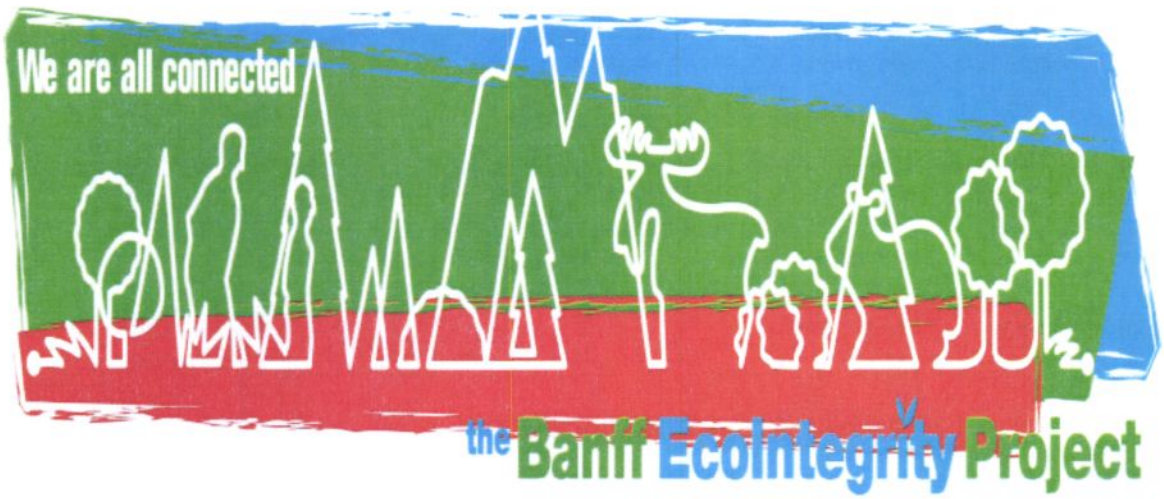

Foto: : Parks Canada Agency, http://www.pc.gc.ca

Utvikling av Sør-Varanger som reisemål mot 2020

Rapport fra reisemålsprosessen for Sør-Varanger, fase 1, gjennomført etter "Hviteboka for reisemålsutvikling"

Prosjektledelse:

Prosjektansvarlig:
Arve Tannvik, adm.dir i
Kirkenes Næringshage

Prosjektleder:
Ann-Jorid Pedersen, rådgiver i MIMIR AS.

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Eva Johanne Johnsen Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 06.11.2012
Arkivkode: K2-A10, K1-026	Arkivsaksnr.: 12/875
Saksordfører: Stine Tharaldsen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet		
Utvalg for levekår	19.11.2012	059/12
Kommunestyret	21.11.2012	091/12

AVTALE MED INARI KOMMUNE OM KJØP AV BARNEHAGEPLASSER

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	31.10.2012	AVTALE MELLOM INARI KOMMUNE OG SØR-VARANGER.docx

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
29.02.2012	U	Enare kommune	SAMARBEID MED ENARE KOMMUNE OM BARNEHAGEPLASSER
17.07.2012	I	Enare Kommune	KJØPSAVTALE OM BARNEHAGETJENESTER
08.10.2012	I	Marit Haugseth	BARNEHAGETJENESTENE I NEIDEN

08.10.2012	I	Foreldregruppa ved Neiden	VEDRØRENDE KJØP AV BARNEHAGETJENESTER SVK/SMÅLAKSEN
15.10.2012	U	Saksbehandler Eva Johanne Johnsen	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR LEVEKÅR 15.10.12: SAMARBEID MED INARI
18.10.2012	U	Saksbehandler Eva Johanne Johnsen	MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 17.10.12: SAMARBEID

Kort sammendrag:
Inari kommune har vært i kontakt med Smålaksen barnehage vedrørende kjøp av barnehageplasser. For å få dette formalisert sendte Sør-Varanger kommune brev til Inari kommune 29.02.12 og ba om en formell søknad.
17.07.12 har Sør-Varanger kommune mottatt kjøpavtale om barnehagetjenester fra Inari kommune.
Saken ble fremmet til politisk behandling. I sitt møte 17.10.12 vedtok kommunestyret å sette fortgang i prosessen gjennom følgende vedtak i sak 082/12:
Rådmannen gis fullmakt til å fremforhandle og signere en avtale mellom Sør-Varanger kommune og Enare kommune slik at barn bosatt på finsk side kan tas inn ved Neiden barnehage. Avtalen skal være fremforhandlet og signert samt iverksatt innen utgangen av oktober 2012.

Faktiske opplysninger:
Smålaksen barnehage i Neiden er en 1-avdelings barnehage (18 plasser). Pr dato er det 2 barn som har plass, begge over 3 år (f.07 og 08). Smålaksen barnehage har ansatte som er både norsk- og finskspråklig.
Pr dato har vi ikke nye søkere til Smålaksen barnehage, og vi vet ikke om nye søkere til neste barnehageår.
Inari kommune ønsker å inngå en avtale med Sør-Varanger kommune om kjøp av barnehageplasser ved Smålaksen barnehage i Neiden.

Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak av 17.10.12 ble det innkalt til forhandlingsmøte 26.10.12. med administrasjonen i Sør-Varanger - og Inari kommune.
Forslag til avtale ligger vedlagt saken.

Følgende punkt i forslag til avtale ga grunnlag for uenighet:

KOMMUNENES FORPLIKTELSER OG ANSVAR

Sør-Varanger kommune:
Sør-Varanger kommune er ansvarlig for at barnehagetjenesten fyller krav ihht enhver tid gjeldende Lov om barnehager med forskrifter, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, gjeldende forskrifter og retningslinjer, barnehageplan for Sør-Varanger kommune, kommunale vedtak og årsplan for den enkelte barnehage.

Inari kommune:
Inari kommune kjøper heldagsplasser i Smålaksen barnehage, Neiden oppvekstsenter ihht enhver tid gjeldende Lov om barnehager med forskrifter, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, gjeldende forskrifter og retningslinjer, barnehageplan for Sør-Varanger kommune, kommunale vedtak og årsplan for den enkelte barnehage.

Pris pr heldagsplass for 2012: kr 131 000.
Plassen reguleres årlig ihht nasjonal pris og lønnsvekst.

<u>FORELDREBETALING</u>

Nasjonal maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heltidstilbud i barnehage er kr 2 330 per måned og kr 25 630 på årsbasis. Maksimalgrensen blir fastsatt i Stortingets årlige budsjettvedtak. Maksimalgrensen gjelder for et heldags ordinært barnehagetilbud innenfor gjeldende lov og forskrifter. Med heldagstilbud menes avtalt ukentlig oppholdstid på 41 timer eller mer.

Betaling for barnehageplass
Satsene for betaling av opphold fastsettes av Sør-Varanger kommunestyre. Barnehageavgiften betales hver måned. Det skal betales for plassen fra oppstartsdato gitt av barnehagens styrer. Under forutsetning av at barnet har hatt 5 ukers ferie i løpet av ferieåret, er det betalingsfritak i juli måned. Ferie utover 5 uker gir ikke betalingsfritak.

Søskenmoderasjon
Det gis 30 % søskenmoderasjon for 2. barn og 50 % søskenmoderasjon for 3.eller flere barn.
Kostpenger
Det betales for mat pr. barn etter satser vedtatt av kommunestyret. Det gis ikke reduksjon i kostpenger etter type plass.
Foreldrebetaling pr måned etter gjeldende satser vedtatt i kommunestyret 09.12.09: kr 2330.- + kr 200.- pr måned i kostpenger

Diskusjonen gikk på at kostnadene pr plass og foreldrebetaling er billigere i Finland enn i Norge. Forhandlingspartene fra Finland fremmet forslag om totalbetaling pr barn på 13 000 Euro pr år(inkluderer årskostnader pr barn + foreldrebetaling og kost), tilsvarende ca kr 97 500.- pr barn. Inari kommune har graderte foreldrebetalingssatser.

Sør-Varanger kommunes beregning:
Kr 131.000 pr år (Kostra beregning) + kr 27 830.- pr år (kr 2330.- pr måned i oppholdsbetaling + kr 200.- pr måned i kostpenger, beregnes 11 måneder – 1 måneds feriebetalingsfri)

Med denne beregningen gir tilbudet fra Inari kommune mindre inntekt på kr 61 330.- pr år (kr 158 830.- minus kr 97 500.- pr barn pr)

Med bakgrunn i det store avviket fremmes saken til politisk behandling.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
Barnehagene er en viktig del av utvikling av lokalsamfunnet. Barnehageplass gir småbarnsforeldre mulighet til deltakelse i arbeidslivet med trygg omsorg for barna. Samarbeid over grensene gir økt næringsutvikling både i Inari kommune og Sør-Varanger kommune.

Infrastruktur:

Barn og ungdom:
Barnehagen blir positivt styrket ved at det blir flere barn enn de 2 som nå har plass. Barnehageplassene tilbys ihht Lov om barnehager og vedtekter for Sør-Varanger kommunale barnehager.

Kompetansebygging:
Smålaksen barnehage har ansatte som er både norsk- og finskspråklig.

Økonomi:
Barnehagen i Neiden har en kostnadsramme på vel 1,0 mill kr for 2012 og for 2013 er det budsjettert med 1,2 mill.kr. I tillegg kommer utgiftene til renhold, strøm og vedlikehold som dekkes av FDV.
Det er 2 barn i barnehagen i Neiden slik at utgiften er i overkant av kr.500 000,- pr barn.
Barnehagen har ansvar for SFO etter skole tid. Det er i dag 4 første klassinger og 1 tredje klassing som kan benytte SFO.

Gjennomsnitt kostnad pr barnehageplass i Sør-Varanger kommune er kr. 131.000 for 2012 (KOSTRA beregning).
Dette beløpet er beregnet a Inari kommune skal betale pr barn i Smålaksen barnehage.
I tillegg kommer foreldrebetaling med kr. 2.330 pluss kr. 200 i kostpenger pr måned.
Rådmann tar forbehold om vesentlige endringer i kostnadene for Sør-Varanger kommune og at dette eventuelt kan etterfaktureres.

Inntektene skissert overfor viser at det ikke vil gi merkostnader til Sør-Varanger kommune dersom vi tilbyr Inari kommune barnehageplasser i Smålaksen barnehage. Slik situasjonen er nå vil hver plass som fylles opp gjøre totalutgiftene pr plass mindre.
Dersom foreldrebetalingen blir subsidiert for barnehageplasser kjøpt av Inari kommune, kan dette bli oppfattet som forskjellsbehandling fra private barnehager i Sør-Varanger.

Dersom det blir behov for ekstraressurs m.m., må disse kostnadene dekkes i sin helhet av Inari kommune.
Kjøp av barnehageplasser fra Inari kommune skal ikke medføre merkostnader for Sør-Varanger kommune.

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

1. Sør-Varanger kommune inngår ikke samarbeidsavtale med Inari kommune om kjøp av barnehageplasser i Smålaksen barnehage i Neiden.

2. Sør-Varanger kommune selger barnehageplasser til Inari kommune på følgende grunnlag:
   Totalbetaling pr barn pr år: 13 000 Euro pr år, tilsvarende ca kr 97 500.- pr barn.
   I tillegg kommer foreldrebetaling pr barn pr måned: kr. 2.330 pluss kr. 200 i kostpenger.
   Kr 97.500 pr år + kr 27 830.- pr år (kr 2330.- pr måned i oppholdsbetaling + kr 200.- pr måned i kostpenger, beregnes 11 måneder – 1 måneds feriebetalingsfri).
   Til sammen kr 125 330 pr plass pr. år.

   Avtalen mellom Inari kommune og Sør-Varanger kommune om kjøp av barnehageplassen ved Smålaksen barnehage i Neiden godkjennes.

   Punkt 5 i avtalen reguleres ihht kommunestyrets vedtak.

Forslag til innstilling:

Sør-Varanger kommune selger barnehageplasser til Inari kommune på følgende grunnlag:

Kostnaden per barn i barnehage er kr. 131.000 for 2012. Dette beløpet må Inari kommune betale pr barn i Smålaksen barnehage.
I tillegg kommer foreldrebetaling pr barn pr måned: kr. 2.330 pluss kr. 200 i kostpenger.

Kr 131.000 pr år + kr 27 830.- pr år (kr 2330.- pr måned i oppholdsbetaling + kr 200.- pr måned i kostpenger, beregnes 11 måneder – 1 måneds feriebetalingsfri).
Til sammen kr 158 830 pr plass pr. år.

Rådmann tar forbehold om vesentlige endringer i kostnadene for Sør-Varanger kommune og at dette eventuelt kan etterfaktureres.

Avtalen mellom Inari kommune og Sør-Varanger kommune om kjøp av barnehageplassen ved Smålaksen barnehage i Neiden godkjennes.

Bente Larssen
rådmann

AVTALE MELLOM INARI KOMMUNE OG SØR-VARANGER KOMMUNE OM KJØP AV BARNEHAGEPLASSER VED SMÅLAKSEN BARNEHAGE, NEIDEN OPPVEKSTSENTER

1. AVTALENS INNHOLD

Avtalen gjelder kjøp av heldagsplasser i Smålaksen barnehage, Neiden oppvekstsenter.

2. FORMÅLET MED BARNEHAGENE I SØR-VARANGER

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

3. INNHOLD I BARNEHAGENE I SØR-VARANGER

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver, og på den måten skape et godt grunnlag for barnas utvikling, livslange læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn.

Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse, helse og forståelse for bærekraftig utvikling. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Ved Neiden oppvekstsenter forutsettes det samarbeid mellom barnehage, sfo (skolefritidsordning) og skole.

Norsk er barnehagens hverdagsspråk.

All skriftlig informasjon til foreldre blir gitt på norsk.

4. OPPTAK

Viser til Lov om barnehager § 12a Rett til barnehageplass: Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter. Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt. Kommunen skal ha minimum ett opptak i året. Søknadsfristen til opptaket fastsettes av kommunen.

I henhold til Lov om barnehager § 12 skal alle godkjente barnehager i kommunen samarbeide om opptak av barn.
Styrer innstiller til ledige plasser. Opptaket foretas av rådmann eller den han / hun bemyndiger. I Sør-Varanger kommune er opptaket delegert til spesialrådgiver for barnehager.
Søknad om opptak skjer elektronisk via Sør-Varanger kommunes barnehageportal, http://barnehage.svk.no
Pga at elektronisk søknad styres av norsk personnummer, sendes søknad i papirform til Sør-Varanger kommune, postboks 406, 9915 Kirkenes.
Det avholdes et hovedopptak i mars hvert år. Søknadsfristen er 1. mars.
Det tildeles fast plass, som beholdes inntil den sies opp.

Kjøp av antall plasser reforhandles hvert år innen 20. februar.

5. KOMMUNENES FORPLIKTELSER OG ANSVAR

Sør-Varanger kommune:

Sør-Varanger kommune er ansvarlig for at barnehagetjenesten fyller krav ihht enhver tid gjeldende Lov om barnehager med forskrifter, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, gjeldende forskrifter og retningslinjer, barnehageplan for Sør-Varanger kommune, kommunale vedtak og årsplan for den enkelte barnehage.

Inari kommune:

Inari kommune kjøper heldagsplasser i Smålaksen barnehage, Neiden oppvekstsenter ihht enhver tid gjeldende Lov om barnehager med forskrifter, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, gjeldende forskrifter og retningslinjer, barnehageplan for Sør-Varanger kommune, kommunale vedtak og årsplan for den enkelte barnehage.

Pris pr heldagsplass for 2012: kr 131 000.

Plassen reguleres årlig ihht nasjonal pris og lønnsvekst.

6. FORELDREBETALING

Nasjonal maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heltidstilbud i barnehage er kr 2 330 per måned og kr 25 630 på årsbasis. Maksimalgrensen blir fastsatt i Stortingets årlige budsjettvedtak. Maksimalgrensen gjelder for et heldags ordinært barnehagetilbud innenfor gjeldende lov og forskrifter. Med heldagstilbud menes avtalt ukentlig oppholdstid på 41 timer eller mer.

Betaling for barnehageplass
Satsene for betaling av opphold fastsettes av Sør-Varanger kommunestyre. Barnehageavgiften betales hver måned. Det skal betales for plassen fra oppstartsdato gitt av barnehagens styrer. Under forutsetning av at barnet har hatt 5 ukers ferie i løpet av ferieåret, er det betalingsfritak i juli måned. Ferie utover 5 uker gir ikke betalingsfritak.

Søskenmoderasjon

Det gis 30 % søskenmoderasjon for 2. barn og 50 % søskenmoderasjon for 3.eller flere barn.

Kostpenger

Det betales for mat pr. barn etter satser vedtatt av kommunestyret. Det gis ikke reduksjon i kostpenger etter type plass.

Foreldrebetaling pr måned etter gjeldende satser vedtatt i kommunestyret 09.12.09: kr 2330.- + kr 200.- pr måned i kostpenger

7. BEMANNING

Barnehagens grunnbemanning er styrer + at hver avdeling har 1 pedagogisk leder, 1 førskolelærer og 1 barne- og ungdomsarbeider pr. 18 plasser (barn under 3 år teller 2 plasser, barn over 3 år teller 1 plass).

Merknader til Lov om barnehager gir åpning for at felles organisering av skole og barnehage som en mindre virksomhet kan være en løsning i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen bare utgjør noen få titalls barn. Dette er organiseringen ved Smålaksen barnehage, Neiden oppvekstsenter.

Alle som arbeider i barnehage må legge frem tilfredstillende politiattest. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn.

Dersom det er behov for ekstraressurs m.m., må disse kostnadene etter avtale dekkes i sin helhet av Inari kommune.

8. TAUSHETSPLIKT

Alle som arbeider i / med barnehager skal forholde seg til reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 til 13f.

9. FORSIKRING AV BARNEHAGEBARN

Barn i barnehager i Sør-Varanger kommune er omfattet av en kollektiv ulykkesforsikring. Sør-Varanger kommunes ulykkesforsikring for barnehagebarn gjelder ikke for barn tilhørende i andre kommuner.

Inari kommune er ansvarlig for ulykkesforsikring av barna, og for barnas reise fra barnets hjem til barnehagen og retur fra barnehagen til barnets hjem.

10. FAKTURERING

Fakturering for kjøp av heldagsplasser, foreldrebetaling og evt krav om ekstraressurser, fremmes 2 ganger pr år med forfall 20.06. og 20.12.

11. AVTALENS GYLDIGHET

Avtalen er gyldig fra 01.11.12.

Avtalen er gyldig frem til en av avtalepartene sier den opp skriftlig.

Gjensidig oppsigelsestid er 1 måned. Oppsigelsen skal skje skriftlig.

Kirkenes…….. Ivalo……

Sør-Varanger kommune Inari kommune

Vedlegg:

1. Lov om barnehager, sist endret 24.06.11
2. Vedtekter for Sør-Varanger kommunale barnehager, vedtatt av kommunestyret 06.05.10

3. Barnehageplan for Sør-Varanger kommune 2008 - 2012, vedtatt av kommunestyret 22.04.08
4. Betalingssatser for kommunal barnehageplass fra 01.01.10, vedtatt i kommunestyret 09.12.09
5. Skjema, søknad om barnehageplass (papirformat)
6. Personopplysninger vedrørende barnehagebetaling
7. Tjenestebeskrivelse – barnehager
8. Informasjon om Sør-Varanger kommunes barnehageportal, www.barnehage.svk.no

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 15.10.2012
Arkivkode: K1-223	Arkivsaksnr.: 12/246
Saksordfører: Stian Celius	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet	07.11.2012	073/12
Kommunestyret	21.11.2012	092/12

SØKNAD OM ØKT TILSKUDD 2013. BRENSELUTSALGET

Vedlagte dokumenter:

Nr.	**Dok.dato**	**Tittel**
1	06.09.2012	SØKNAD OM ØKT TILSKUDD FOR 2013
2	08.11.2012	FMSK 071112-FORSLAG FRA AP

Dokumenter i saken:

Dok.dato	**Type**	**Avsender/mottaker**	**Tittel**
30.12.2011	I	Brenselutsalget as	SØKNAD OM ØKT TILSKUDD
26.01.2012	U	Saksbehandler Nina B. Øvergaard	MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 25.01.12: SØKNAD OM
26.01.2012	U	Brenselutsalget as	SØKNAD OM ØKT TILSKUDD
30.08.2012	I	Brenselutsalget as v/ daglig leder Bjørn E.	SØKNAD OM ØKT TILSKUDD FOR 2013

Kort sammendrag:
Brenselutsalget AS har søkt om økt tilskudd for 2013. De har fått økte utgifter både som følge av nye godkjenningsregler av arbeidsmarkedstiltak samt at pensjonsutgiftene til øke. Bedriften mener at de vil gå med underskudd i 2012.

Faktiske opplysninger:

Sør-Varanger kommune har de siste år gitt tilskudd til Brenselutsalget AS og Grenseprodukter med henholdvis kr. 640 000,- og kr.390 000,- pr.år, til sammen 1 030 000,-. Beløpet har ikke vært prisjustert de siste årene.

I budsjett for 2013 foreslår rådmannen å prisjustere tilskuddet med 3,0 % noe som vil utgjøre et tilskudd i størrelsesorden 1 061 000,-. I tillegg dekker kommunen lønnsutgifter tilsvarende en 50 % stilling. Tilskuddet vil utgjøre kr. 88 416,- pr måned.

Brenselsutsalget søker om økt tilskudd med kr. 31 584 pr måned, noe som utgjør kr. 379 000,- på årsbasis.

Rådmannen ser bedriftens økonomiske utfordringer med både økte pensjonsutgifter, lønnskostnader og omlegging av godkjenningsregler. Allikevel ser ikke rådmannen mulighet for å forsvare en økning i tilskudd til Brenselsutsalget tatt de store økonomiske utfordringer kommunen har for 2013 med reduksjon i tjenesteområdene både innefor pleie- og omsorgstjenestene og skolesektoren.

Rådmannen forslår at tilskuddet til Brenselsutsalget AS for 2013 fastsettes til kr. 1 061 000,-.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:
Sør-Varanger kommunestyre vedtar at tilskuddet til Brenselutsalget for 2013 skal være kr. 1 061 000,-.

Behandling 07.11.2012 Formannskapet
Saksordfører: Stian Celius. I saksordførers fravær, orienterte Tove Alstadsæter.

Ap fremmet følgende forslag:
Arbeiderpartiet foreslår et tilskudd til Brenselutsalget på kr 1.200.000,- for 2013.

Ved alternativ votering, ble rådmannens innstilling vedtatt med 5 mot 4 stemmer, som ble avgitt for Aps forslag (Ap).

Formannskapets vedtak i sak 073/12:
Formannskapet avgir følgende innstilling til kommunestyret:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar at tilskuddet til Brenselutsalget for 2013 skal være kr. 1 061 000,-.

Bente Larssen
rådmann

L: 12/14941

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes

04 SEPT. 2012

Saksnr: | Dok.nr: | Off.vurdering:

Kopi til:

12/246-5

Sør-Varanger Kommune
Ved Rådmannen

Kirkenes 30.08.12

Søknad om økt tilskudd for 2013.

Brenselutsalget søker om å få økt tilskuddet fra Sør-Varanger Kommune . Tilskuddet utgjør i dag kr. 85.833,- pr. mnd. I 1991 var tilskuddet på kr. 75.000,- pr. mnd. I løpet av disse 22 årene har lønns og prisstigningen vært betydelig. Bedriften har på tross av dette klart å drive med overskudd fram til 2005. Det er ikke mulig lenger. Fra 2006 til 2011 har bedriften hatt et samlet underskudd på kr. 541.500,-.

NAV har innført nye godkjenningsregler for arbeidsmarkedstiltak. De krever at alle tiltaks-arrangører må ha et kvalitetssikringssystem med ekstern revisjon. Dette må være gjennomført i løpet av 2012. Brenselutsalget fikk utsatt sertifiseringen med ett år, fordi to ansatte gikk over i nye jobber i løpet av 2011. Bedriften må omsertifiseres hvert andre år. Det medfører en ekstra kostnad på kr. 40.000,- hver gang bedriften sertifiseres. Første gangs sertifisering koster kr.75.000,-.

Reguleringspremiene for KLP vil også øke i 2013. Brenselutsalget hadde et underskudd på kr. 117.000 pr. 30.05.12. Bedriften vil få et underskudd på ca. 150.000,- i 2012. I løpet av de 10 siste årene har vedproduksjonen og vedsalget økt med nesten 100 %. Samtidig har bemanningen av ordinære ansatte ikke økt. Brukerne våre er veldig svake, og de fleste klarer ikke å pakke en sekk med ved selvstendig. Det er derfor nødvendig å øke miljøarbeider stillingen fra 50% til 100 %. Vi vil da ha 3 årsverk mot 2,5 i dag på avdelingen i Kirkenes. Det vil medføre en ekstra kostnad på kr. 150.000,- pr. år. Slik den økonomiske situasjonen er nå, vil bedriften få likviditetsproblemer i løpet av 1. halvår 2013.

På bakgrunn av dette ber vi om å øke tilskuddet til kr.120.000,- pr. mnd. Dette er et minimumsbeløp dersom vi skal kunne gi samme tilbud i 2013 og samtidig få et regnskap i balanse.

Med vennlig hilsen

Bjørn E. Floer
Daglig leder

Vedlegg : Regnskap pr. 30.05.12. Styreprotokoll fra styremøte den 06.07.12

BRENSELUTSALGET A.S.

Trygve Røtvold
Kari Skadsem
Kari Pettersen

Protokoll fra styremøte den 06.07.12

Tilstede:
Trygve Røtvold
Kari Skadsem
Kari Pettersen
Bjørn E. Floer

Sak 6/12	Styret tar framlagt regnskap pr. 30.05.12 til orientering. Bedriften har totalt et underskudd på kr. 117.000,- før varelagerkorrigeringer.
Sak 7/12	Styret godkjente strategiplanen for Brenselutsalget.
Sak 8/12	Styret vedtok å søke Sør-Varanger kommune om økt driftstilskudd for 2013. Brenselutsalget må sende søknaden i slutten av august 2012.
Sak 9/12	Bedriften øke stillingen til Mykhailo Kozachenko fra 50% til 100% fra 1. september til 31.12.12.
Eventuelt:	Styre ønsker å invitere komité for Helse og Miljø til møte og omvisning i løpet av høsten 2012.

Kirkenes 09.07.12

B. E. Floer

Bjørn E. Floer
Daglig leder

Kopi: NAV-Kirkenes

FYLLINGSVN 11
BOKS 370
9915 KIRKENES

TELEFON: 78 99 25 09
MOBIL: 992 41 245
TELEFAX: 78 99 37 57

E-POST: breuts@online.no
BANKGIRO: 4920 05 02468
ORG.NR: 858 719 992 MVA

AVD. GRENSEPRODUKTER · MELLOMV. 2 · 9912 HESSENG · TELEFON: 78 99 89 90 · TELEFAX: 78 99 88 05
AVD. PASVIKGRUPPA · TELEFON: 78 99 56 11

Resultatregnskap

Firma : Brendselsutsalget
Org.nr : 858719992
Periode 5-5 2012

Konto	Navn	Perioden	Per. i fjor	Hittil i år	Hittil i fjor
3010	Salg furu	0,00	0,00	0,00	-156,00
3011	Salg bjørk	-18 376,00	-17 376,00	-402 824,00	-487 464,00
3012	Salg Grenseprodukter	-14 150,40	-19 161,60	-111 472,00	-103 552,80
3014	Salg tennved	-240,00	-80,00	-1 152,00	-80,00
3015	Salg sagflis	0,00	0,00	0,00	-480,00
3016	Salg koks	0,00	0,00	-504,00	-776,00
3017	Salg sekker	0,00	0,00	0,00	-40,00
3019	Salg postkassestativ	0,00	0,00	-1 200,00	0,00
3020	Salg benker/bord	0,00	-12 800,00	0,00	-12 800,00
3021	Salg skytebukker	-54 000,00	0,00	-54 000,00	0,00
3030	Avg.pl transport	-424,00	0,00	-6 267,20	-6 640,00
3035	Avg.pl ekspedisjonsgebyr	-120,00	0,00	-2 960,00	-4 092,00
3080	Rabatt, avgiftspliktig	296,00	0,00	584,00	0,00
Sum Salgsinntekt, avgiftspliktig		*-87 014,40*	*-49 417,60*	*-579 795,20*	*-616.080,80*
3410	Tilskudd kommunen	-85 833,33	-85 833,33	-429 166,65	-429 166,65
3414	Tilskudd Nav	-220 540,00	-213 900,00	-1 102 700,00	-1 069 500,00
3415	NAV-tiltak Pasvikgruppa	-4 200,00	0,00	-4 200,00	-8 040,00
Sum Offentlig tilskudd/refusjon		*-310 573,33*	*-299 733,33*	*-1 536 066,65*	*-1 506 706,65*
3610	Leieinnt fast eiendom	-11 000,00	-12 000,00	-55 000,00	-60 000,00
Sum Leieinntekt		*-11 000,00*	*-12 000,00*	*-55 000,00*	*-60 000,00*
Sum Driftsinntekter		**-408 587,73**	**-361 150,93**	**-2 170 861,85**	**-2 182 787,45**
4011	Avg.pl kjøp Grenseprodukter	15 263,20	23 872,90	43 104,97	54 534,33
4012	Avg.pl. kjøp bjørk	23 870,12	40 654,56	233 536,86	201 084,73
4013	Avg.pl kjøp emballasje/sekker	0,00	7 088,00	5 854,00	7 088,00
4018	Annet varekjøp	3 365,60	1 697,20	15 667,60	3 307,60
4025	Avgpl. kjøp ved i sekk	0,00	0,00	0,00	295 520,80
4060	Frakt, toll og spedisjon	0,00	0,00	9 084,80	0,00
Sum Vareforbruk		*42 498,92*	*73 312,66*	*307 248,23*	*561 535,46*
Sum Driftskostnader		**42 498,92**	**73 312,66**	**307 248,23**	**561 535,46**
5010	Lønn ansatt	246 512,69	252 739,33	1 258 494,68	1 308 249,80
5020	Avsetning feriepenger	31 031,01	31 695,70	158 650,71	164 455,24
5030	Sykepenger	0,00	0,00	2 631,30	0,00
5310	Trekkpliktig bilgodtgjørelse	1 000,00	1 000,00	6 000,00	6 000,00
5340	Opprettet. Innlesning H&L	0,00	0,00	2 000,00	0,00
5390	Annen oppgavepliktiggodtgjørelse	0,00	300,00	0,00	3 400,00
5420	KLP-ansattetrekk	-3 978,63	-4 014,54	-23 449,01	-21 351,78
5810	Refusjon av sykepenger	0,00	-7 615,00	-26 716,00	-49 789,00
5830	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	0,00	0,00	-4 080,00	0,00
5905	Gave til ansatte, fradragsberetiget	0,00	0,00	1 163,50	0,00
5906	Gave til ansatte, ikke fradragsber.	0,00	0,00	0,00	400,00
5910	Kantinekostnad	1 286,60	457,00	6 604,90	2 186,87
5920	Yrkesskadeforsikring	0,00	642,83	642,87	2 571,32
5941	LO/NHO (O &	0,00	0,00	1 425,00	1 875,00
5945	Premie KLP	26 535,66	0,00	123 467,32	150 699,00
5990	Annen personalkostnad	0,00	1 428,13	0,00	16 070,73
Sum Lønn til ansatte		*302 387,33*	*276 633,45*	*1 506 835,27*	*1 584 767,18*
6010	Periodiske avskrivninger	15 219,17	15 219,17	76 095,85	76 095,85
6320	Renovasjon, vann, avløp o.l.	0,00	1 892,89	18 543,30	12 382,83

Resultatregnskap

Firma : Brendselsutsalget
Org.nr : 858719992
Periode 5-5 2012

Konto	Navn	Perioden	Per. i fjor	Hittil i år	Hittil i fjor
6340	Lys, varme	5 709,05	13 007,86	63 464,52	93 792,04
6360	Renhold	0,00	614,80	460,80	2 438,05
6390	Snørydding	0,00	0,00	7 877,50	13 737,50
6490	Annen Leiekostnad	2 871,16	3 242,40	14 063,96	14 088,00
6491	Leie Areal, Prestøya industriområde	0,00	1 048,50	4 846,03	22 000,00
6510	Håndverktøy / Verktøy	1 112,27	6 071,20	17 249,46	14 490,00
6540	Inventar	0,00	0,00	1 280,00	0,00
6550	Driftsmateriale	484,48	294,80	2 292,69	4 721,51
6570	Arbeidsklær og verneutstyr	1 124,80	2 836,00	14 089,60	3 060,00
6590	Annet driftsmateriale	0,00	0,00	1 106,23	563,04
6610	Reparasjon og v.hold bygninger	0,00	0,00	1 662,80	0,00
6620	Reparasjon og vedlikehold utstyr	4 282,44	0,00	4 907,24	0,00
6703	Honorar revisjon	0,00	20 500,00	18 500,00	23 500,00
6704	Honorar rådgivning revisjon	0,00	0,00	6 500,00	0,00
6705	Honorar regnskap	2 030,00	9 319,60	33 142,40	40 967,20
6810	Kontorrekvisita	49,20	86,40	1 767,11	2 003,56
6815	Data / EDB-kostnad	8 373,20	0,00	9 401,08	0,00
6840	Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	105,00	357,12	4 133,00	1 854,27
6910	Telefon	678,28	831,67	6 997,66	6 590,73
6940	Porto	760,00	0,00	1 632,80	1 138,40
7010	Bensin Volkswagen/Ford Cargo	0,00	0,00	0,00	232,46
7011	Diesel Ford Lastebil	0,00	0,00	4 025,19	3 542,31
7012	Drivstoff Case maskin	0,00	6 787,70	0,00	6 787,70
7013	Benisn motorsager/maskiner	0,00	0,00	220,19	267,49
7014	Rød-diesel Truck	0,00	0,00	3 156,36	2 699,54
7017	Diesel Nissan lastebil	2 229,25	0,00	6 631,27	12 326,71
7018	Diesel Toyota	0,00	580,71	0,00	2 271,17
7019	Sagkjedeolje	0,00	0,00	0,00	215,20
7020	Vedlikehold Volkswagen	0,00	0,00	2 490,40	0,00
7021	Vedl.hold/repr.FORD lastebil	0,00	0,00	0,00	1 712,80
7023	Repr./vedl.hold annet driftsutstyr	0,00	0,00	0,00	398,40
7024	Vedl.hold/repr. Bobcat Truck	0,00	1 034,80	0,00	1 034,80
7026	Velikehold/repr. Nissan	0,00	1 863,20	0,00	4 304,80
7027	Vedlikehold Toyota	44,00	0,00	1 205,60	2 086,40
7045	Avgifter bil	0,00	0,00	10 080,00	9 915,00
7090	Annen kostnad transportmidler	0,00	0,00	0,00	2 909,60
7110	Bilgodtgjørelse, oppg.pl	3 802,50	2 452,80	16 899,85	17 760,00
7111	Pass- og tilhengertillegg	1 403,00	1 180,80	7 134,40	7 723,00
7310	Annonsekostnad	918,00	0,00	7 800,20	0,00
7320	Reklamekostnad	500,00	458,00	13 743,00	20 799,20
7410	Kontingent, fradragsberettiget	0,00	2 028,01	23 931,00	13 390,05
7510	Forsikringer	3 396,34	4 588,66	31 167,70	23 489,92
7511	Forsikr.bil/utstyr	998,58	1 378,84	4 992,90	6 894,20
7750	Eiendoms- og festeavgift	0,00	3 912,64	23 683,36	19 563,21
7770	Bank og kortgebyr	274,15	863,50	2 827,55	4 267,95
7790	Annen kostnad	0,00	0,00	250,66	0,00
Sum Driftskostnader		*56 364,87*	*102 452,07*	*470 253,66*	*498 014,89*
6110	Toll og spedisjonskostnader	856,40	864,00	3 916,40	3 269,00
Sum Frakt og transportkostnader vedrørende s		*856,40*	*864,00*	*3 916,40*	*3 269,00*
Sum Andre driftskostnader		359 608,60	379 949,52	1 981 005,33	2 086 051,07

Resultatregnskap

Firma : Brendselsutsalget
Org.nr : 858719992
Periode 5-5 2012

Konto	Navn	Perioden	Per. i fjor	Hittil i år	Hittil i fjor
Sum Driftsresultat		**-6 480,21**	**92 111,25**	**117 391,71**	**464 799,08**
8050	Annen renteinntekt	0,00	0,00	-1 241,00	-514,00
8060	Valutagevinst	0,00	0,00	0,00	-30,46
8080	Renteinntekt fra kunder	0,00	0,00	-25,00	0,00
Sum Finansinntekter		*0,00*	*0,00*	*-1 266,00*	*-544,46*
Sum Finansinntekter		**0,00**	**0,00**	**-1 266,00**	**-544,46**
8154	Kredittkortprovisjon	193,32	0,00	1 070,03	982,46
8180	Forsinkelsesrente	0,00	0,00	61,00	98,68
Sum Finanskostnader		*193,32*	*0,00*	*1 131,03*	*1 081,14*
9998	Øreavrunding	0,00	-1,00	-0,12	11,55
Sum Overføringer og disponeringer		*0,00*	*-1,00*	*-0,12*	*11,55*
um Finanskostnader		**193,32**	**-1,00**	**1 130,91**	**1 092,69**
Sum Finansresultat		**193,32**	**-1,00**	**-135,09**	**548,23**
Resultat		**-6 286,89**	**92 110,25**	**117 256,62**	**465 347,31**

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nils-Edvard Olsen Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 14.08.2012
Arkivkode: K1-610	Arkivsaksnr.: 12/1355
Saksordfører: Agnar Jensen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet		
Utvalg for levekår	24.09.2012	051/12
Formannskapet	07.11.2012	075/12
Kommunestyret	21.11.2012	093/12

JAKOBSNES GRENDEHUS - SØKNAD OM DRIFTSTILSKUDD

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	20.06.2012	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
2	11.05.2012	LOKALE LAGS INTERESSE FOR GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES?
3	10.05.2012	SØKNAD OM TILSKUDD
4	23.04.2012	SØKNAD OM TILSKUDD
5	05.07.2012	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
6	03.10.2012	UFLE 240912-FORSLAG FRA H
7	08.11.2012	FMSK 07112-FORSLAG FRA AP

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
12.04.2012	I	Hilde Kristin Eriksen	SØKNAD OM TILSKUDD
10.05.2012	U	Hilde Kristin Eriksen	SØKNAD OM TILSKUDD
11.05.2012	U	Jakobsnes Helselag/Jakobsnes	LOKALE LAGS INTERESSE FOR GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES?
15.06.2012	I	Jakobsnes Helselag v/ Evelyn Olsen Lid	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
04.07.2012	I	Evelyn Olsen Lid	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
28.09.2012	U	Saksbehandler Nils-Edvard Olsen	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR LEVEKÅR 24.09.12: JAKOBSNES

Kort sammendrag:
I brev av 12.04.12 søker Hilde K Eriksen på vegne av driftsstyret for Jakobsnes Grendehus driftstilskudd fra kommunen slik ordningen har vært tidligere.

I brev av 11.05.12 ber kommunen Jakobsnes Helselag, Jakobsnes idrettslag og Ropelv bygdelag om en uttalelse ad situasjonen for Grendehuset og fremtiden med frist til 20.06.12 å avgi sin uttalelse,
Pr dato er det bare Jakobsnes Helselag som har sendt sin kommentar til kommunen.
For 2011 ble det søkt innen for utlyst frist, og Utvalg for levekår bevilget kr 20.000,- til drift av Grendehuset.
Viser videre til vedlagte brev av 04.07.12 til Ordføreren fra Evelyn Olsen Lid hvor hun redegjør for historien om Grendehuset på Jakobsnes.

I 2012 ble det ikke innenfor den utlyste frist søkt om midler, begrunnelsen finner en i styrets brev av 12.04.12. Det er ikke bevilget midler i 2012.

I helselaget brev av 15.06.12 fremkommer følgende vedtak: Jakobsnes Helselag ser ingen muligheter til å overta drifta av Grendehuset.

Helselaget argumenterer for viktigheten av å ha et slikt hus i bygda, og er ganske fortvilt dersom huset blir solgt.
Responsen som har vært i forhold til kommunens brev av 11.05.12, gir ikke grunnlag for fortsatt drift av grendehuset da ingen lag og organisasjoner i lokalsamfunnet ønsker å overta huset i lag eller som eneeier.

Rådmannen vil derfor vise til sin innstilling fra 2006, og konkludere med at grendehuset legges ut for salg til høystbydende over takst m/ den reserverasjon om at deler av bygget må tilrettelegges for utleie til arrangementer.
Kommunens virksomhet for FDV forestår innhenting av takst,
Videre vil det være naturlig at ny eier for denne delen av bygget, må kunne søke støtte fra Utvalg for levekår (midler øremerket "idrettslagseide anlegg og bygg og grendehus").

For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- som dekkes av disposisjonsfondet.

Faktiske opplysninger:
I brev av 12.04.12 søker Hilde K Eriksen på vegne av driftsstyret for Jakobsnes Grendehus driftstilskudd fra kommunen slik ordningen har vært tidligere.

I brev av 11.05.12 ber kommunen Jakobsnes Helselag, Jakobsnes idrettslag og Ropelv bygdelag om en uttalelse ad situasjonen for Grendehuset og fremtiden med frist til 20.06.12 å avgi sin uttalelse,
Pr dato er det bare Jakobsnes Helselag som har sendt sin kommentar til kommunen.
Viser videre til vedlagte brev av 04.07.12 til Ordføreren fra Evelyn Olsen Lid hvor hun redegjør for historien om Grendehuset på Jakobsnes.

Historikk:
Rundt 1985 kjøpte kommunen den gamle snekkerfabrikken på Jakobsnes, og huset ble bygget om til grendehus.
Kulturetaten startet den gangen opp med fritidsklubb i deler av lokalene – dette fortsatte frem til ca 2006.
Videre var tanken å etablere dette bygget som et andelslag – det eneste som kom på plass var et interimsstyre. Den 27.04.88 ble det valgt et styre, og følgende lag og foreninger foruten kommunen engasjerte seg: Arbeiderlaget, helselaget, Ropelv bygdelag, småbåteierforeningen, idrettslaget og bedriftsidrettslaget Snekker'n.
Det var et stort engasjement i bygda, og huset ble renovert og mye brukt på hele 90-tallet.

Det viser seg at andelslaget aldri formelt ble etablert og manglende arkiv gjør det vanskelig å kunne ha full oversikt over hva som skjedde i styret for grendehuset.

Sør-Varanger kommune står som hjemmelshaver til tomt og bygninger, gnr 29, bnr 22 og fnr 1, men har ikke vært medtatt i kommunens eiendomsportéfølge, og det har vært styret som har hatt forsikringsavtalen og betalt kommunale avgifter mv helt frem til 2010.
På tomten står det en stålhall som Museet disponerer som lager og som de betaler for. Denne er ikke med i problematikk "salg av grendehus".

Frem til og med 2001 bevilget kommunen et tilskudd på kr 100.000,- pr år og de siste årene frem mot 2004 kr 50.000,-. Og frem til 2006 betalte kommunen i tillegg en husleie på ca 70.000,- pr år for fritidsklubben.
I 2006 ble lokalene stengt etter initiativ fra kommunens hovedverneombud.

Det er klart at etter at kommunens tilskudd ble redusert og husleien fra fritidsklubben uteble, har engasjementet blitt mindre.
Ved utløpet av 2005/ starten av 2006 begynte de økonomiske problemene å tårne seg opp.

I mars 2006 tok Helselaget kontakt med kommunen hvor de ba om at kommunen tok tak i saken – kassereren ville ikke lenger ha ansvaret. Idrettslaget hadde også skrevet til kommunen om det samme.
Den 16. mai ble det arrangert et møte på grendehuset som kommunen hadde innkalt til. Konklusjonen var at alle de fremmøtte ønsket at det var et grendehus i bygda, men ingen ønsket å ta ansvaret ut fra at antall brukere/brukerdager var stert redusert og den gamle dugnadsånden var ikke lenger der.

Det ble satt ned et utvalg som skulle vurdere fremtiden for grendehuset.
Konklusjonen ble:

1. *Det er ikke grunnlag for å formalisere etableringen av et grendehus som andelslag.*
2. *Ingen aktuelle lag og foreninger på Jakobsnes og i Ropelv så seg i stand til å overta bygget (ikke en gang med en medgift fra kommunen).*
3. *Kommunen har ikke økonomi til å sette fritidslokalene i tilfredsstillende stand.*
4. *Grendehuset legges ut for salg (utenom Stålhallen) til høystbydende over takst med klausul om at ny eier måtte tilrettelegge for arrangementer/utleie til lag og foreninger, institusjoner og enkeltpersoner.*
5. *Begrenser driftsutgifter samt at leietakere selv må bekoste de faktiske kostnadene for varme og bruk inkl snøbrøyting.*
6. *SVK dekker medgåtte driftskostnader for 2006 på inntil 100.000,- som dekkes av kommunens disposisjonsfond.*

Rådmannen la den 07.11.06 frem en sak for kommunestyret med utvalgets konklusjon som innstilling.
I kommunestyret den 14.12.06 i sak 097/06 ble følgende vedtak fattet:

1. *Kommunestyret ber administrasjonen, sammen med lag og foreninger på Jakobsnes/Ropelv komme sammen for å få til en formalisert drift av Jakobsnes Grendehus.*
2. *Kommunestyret bevilger kr 75.000,- i tilskudd til Jakobsnes grendehus for 2007.*
3. *Sør-Varanger kommune dekker medgåtte driftskostnader for 2006 – inntil 100.000 kr som dekkes av kommunens disposisjonsfond.*
4. *Lag og foreninger finner en driftsløsning med frist 2007.*

I Formannskapssak 090/07 ble følgende vedtak fattet ad grendehuset:
Sør-Varanger kommunestyre vedtar å bevilge kr 50.000,- som driftsstøtte til Grendehuset på Jakobsnes for 2008.
Driftsansvaret for Grendehuset legges til styret for Grendehuset, jft Rådmannens saksfremlegg.

I samband med budsjett 2009 ble det vedtatt at grendehusene skulle sidestilles med idrettslagseide anlegg og bygg, men Grendehuset fikk utbetalt kr 50.000,- også for 2009. For 2010 ble dett ikke søkt om midler fra styret i grendehuset – og derfor ikke utbetalt noe.

For 2011 ble det søkt innenfor utlyst frist, og Utvalg for levekår bevilget kr 20.000,- til drift av Grendehuset.

I 2012 ble det ikke innenfor den utlyste frist søkt om midler, begrunnelsen finner en i styrets brev av 12.04.12. Det er ikke bevilget midler i 2012.

I helselaget brev av 15.06.12 fremkommer følgende vedtak: Jakobsnes Helselag ser ingen muligheter til å overta drifta av Grendehuset.

Helselaget argumenterer for viktigheten av å ha et slikt hus i bygda, og er ganske fortvilt dersom huset blir solgt.
Laget mener at Hilde og Alf Eriksen gjør en kjempejobb med å holde orden og administrere utleie og nødvendig dugnad.
Derfor ber de om at kommunen dekker et driftstilskudd på 60.000 kr inkl strøm og at en beholder ordningen som er i dag med kommunen som eier, og lokalt styret.
Helselaget vil videre bistå med å få valgt ny kasserer snarest.

Rådmannens vurdering/konklusjon:

Rådmannen registrerer at situasjonen fra 2006 fortsatt eksisterer – ingen organisasjoner på Jakobsnes eller Ropelv vil forplikte seg til å påta seg ansvar for grendehuset og få dette økonomisk til å gå i balanse. Mange vil ha tilgang til et slikt hus, og to personer har og vil administrere utleie og ha ansvaret for enkelt vedlikehold/tilsyn.

Kommunens økonomi tilsier at en ikke lenger kan holde et slikt hus i drift i årene fremover. Kommunens FDV avdeling har ikke ressurser til å ha det driftsmessige ansvaret og vedlikeholdsansvaret. De siste årene er kommunens vedlikeholdsbudsjett redusert, og for årene 2013 og 2014 vil en fortsatt stå ovenfor store omstillinger hva gjelder økonomien.

Responsen som har vært i forhold til kommunens brev av 11.05.12, gir ikke grunnlag for fortsatt drift av grendehuset da ingen lag og organisasjoner i lokalsamfunnet ønsker å overta huset i lag i fellesskap eller som eneeier.

Rådmannen vil derfor vise til sin innstilling fra 2006, og konkludere med at grendehuset legges ut for salg til høystbydende over takst med den reserverasjon om at deler av bygget må tilrettelegges for fortsatt utleie til arrangementer mv.
Kommunens virksomhet for FDV forestår innhenting av takst og gjennomføre salgsprosessen.
Videre vil det være naturlig at ny eier for denne delen av bygget, må kunne søke støtte fra Utvalg for levekår (midler øremerket ”idrettslagseide anlegg og bygg og grendehus”).

For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- som dekkes av disposisjonsfondet.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:
I en svært begrenset periode kan kommunen ta ansvaret for driften av grendehuset innenfor en begrenset økonomisk ramme. Dette forutsetter at huset dokumentert blir benyttet av lokale lag og foreninger, enkeltpersoner, institusjoner mv.
Dette vil kreve en evaluering i løpet av første halvår 2014 med påfølgende politisk

Forslag til innstilling:

1. Sør-Varanger kommunestyre vedtar å utlyse for salg Grendehuset på Jakobsnes, gnr 29, bnr 22 og fnr 1. (Stålhallen holdes utenfor salget) til høystbydende over takst. Det forutsettes at en del av huset fortsatt vil bli brukt til utleie for arrangementer. Ny eier gis også mulighet til å søke på kommunens årlige utlyste midler til idrettslagseide anlegg og bygg samt grendehus.

2. For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.

Behandling 24.09.2012 Utvalg for levekår
Saksordfører: Monica Hauge Stiansen

H fremmet følgende forslag:
Grendehuset på Jakobsnes tenkes overført til Stiftelsen Bolig Bygg for videre utleie. Saken utsettes til flere vurderinger er gjort.

Ved alternativ votering ble rådmannens innstilling vedtatt med 4 mot 1 stemme, som ble avgitt for Høyres forslag (H).

Utvalg for levekårs vedtak i sak 051/12:

1. Sør-Varanger kommunestyre vedtar å utlyse for salg Grendehuset på Jakobsnes, gnr 29, bnr 22 og fnr 1. (Stålhallen holdes utenfor salget) til høystbydende over takst. Det forutsettes at en del av huset fortsatt vil bli brukt til utleie for arrangementer.

Ny eier gis også mulighet til å søke på kommunens årlige utlyste midler til idrettslagseide anlegg og bygg samt grendehus.

2. For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.

Behandling 07.11.2012 Formannskapet
Saksordfører: Agnar Jensen for Monica Hauge Stiansen.

Ap fremmet følgende forslag:
Saken utsettes til etter behandling av skolestrukturen.

Utsettelsesforslaget enstemmig vedtatt.

Formannskapet vedtok deretter å ta opp pkt. 2 i utvalg for levekårs innstilling til behandling. Innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak i sak 075/12:
Første del av saken utsettes til etter behandling av skolestrukturen.

3. For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

12/10899

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
18 JUNI 2012
12/1355-9
Saksnr: | Dok.nr: | Off.vurdering
Kopi til:

Sør-Varanger Kommune
v/ Virksomsleder Nils Edvard Olsen
9900 KIRKENES

Ytre Lid, 15.06.2012

SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS, JAKOBSNES.

Jakobsnes Helselag har behandlet brev av 11.05.12 angående fremtiden for Jakobsnes Grendehus.
Vedtak : Jakobsnes Helselag ser ingen muligheter til å overta drift av Grendehuset.
Vi er 10 -12 aktive medlemmer som holder faste møter fra september - juni med ca. 3 ukers mellomrom. De fleste er i alder 60 - 90 år.
Vi er ikke aktive ellers, møtene er kun for å holde det sosiale i live.
Vi leier Grendehuset til fødselsdager og begravelser.

Helselaget drøftet fremtiden for Grendehuset inngående, og er ganske fortvilet dersom huset blir solgt.
Det er jo vår storstue som vi har hatt siden 1985, takket være daværende kultursjef Erling Fløtten, som klarte å få kulturmidler til ei omfattende ombygging som ble gjort på dugnad av bygdas befolkning.
Uttalige dugnadstimer er gjort, og huset er i utmerket stand.
Dette er takket være Hilde og Alf Eriksen, som passer på at det blir skikkelig behandlet ved utleier.
Alf skrur av strømmen til et minimum når huset ikke er i bruk.

Det uheldige som har skjedd, er at Bjørn Degerstrøm, som var kasserer og som hadde ansvar med å skrive søknader og passe på økonomien, ble alvorlig syk.Dermed ble det ikke sendt noen søknad i tide til drifta.
Hilde Eriksen , som nå er leder i styret, er ikke vant til å ta seg av slike saker, og ba derfor Ørjan Degerstrøm om hjelp. (Sønn til Bjørn)
Men han har ikke gjort regnskapet ferdig ennå.
Men regningene kommer, så Hilde vet hvilke utgifter som kommer hver måned.
En gang i året betaler Sør-Varanger Kommune ved teknisk avdeling kr.10.000,- for strøm som går til vann og kloakkledning til de husene som ligger nær Grendehuset, og som går på Grendehusets måler.
Derfor er det ikke bare å selge huset for kommunen.
Hvem vil overta ei slik ordning ?

+ Kopi til
levekårs utvalget

De faste utgifter som kommer er :

Vann, kloakk og renovasjon	ca. 25.000,- kroner
Strøm	ca. 36.000,- kroner
- strøm betalt av S.V.K.	10.000,- kroner

Til sammen faste utgifter pr. år 51.000,- kroner.

En sum på kroner 50.000,- som bør betales i støtte til Grendehuset av Sør-Varanger kommune for å eie et hus som blir passet på av et husstyre på Jakobsnes, er meget rimelig, og en positiv gest til bygda Jakobsnes.

Vi håper Hilde Eriksens søknad til drift blir behandlet positivt med Kroner 50.000,-. Og at vi får beholde den ordningen som er i dag, med Sør-Varanger Kommune som eier, og et lokalt styre.
Helselaget skal være behjelpelig sammen med bygda å få valgt ny kasserer snarest råd.

Med hilsen

For Jakobsnes Helselag

Evelyn Olsen Lid

Evelyn Olsen Lid, leder

Kopi til: Hilde Eriksen
S.V.K. v/rådmann
Ordfører

SØR-VARANGER KOMMUNE

ALLMENN KULTUR

Jakobsnes Helselag/Jakobsnes Idrettslag/Ropelv Bygdelag

Likelydende brev til hver av organisasjonene.

Vår ref.: Saksnr.: 12/1355/3	**Deres ref.:**	**Dato:** 11.05.2012
Saksbehandler: Nils-Edvard Olsen	**Telefonnr.:** 78 97 74 40	**Epostadresse:** postmottak@svk.no

LOKALE LAGS INTERESSE FOR GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES?

Sør-Varanger kommune har mottatt brev fra Styret for Grendehuset på Jakobsnes av 12.04.12. Her redegjør en for de økonomiske utfordringene som en står ovenfor fremover for å kunne tilby huset for utleie i lokalsamfunnet.

I 2006 fremmet Rådmannen et forslag om å legge ut Grendehuset for salg (unntatt stålhallen som Museet disponerer) med forbehold av at kjøper ga mulighet for arrangementer/utleie til lag og foreninger, institusjoner og enkeltpersoner.
Kommunestyret vedtok i sak 097/06 å bevilge kr 75.000 i tilskudd til Grendehuset samt dekket påløpne kostnader for 2006 på inntil 100.000 kr. Videre skulle lokale lag og foreninger finne en driftsløsning i løpet av 2007.

I sak 069/07 vedtok kommunestyret å bevilge et driftstilskudd på 50.000 kr for 2008, og at driftsansvaret for lå til styret for Grendehuset.
For 2009 ble det samme beløpet utbetalt.
I 2010 ble det ikke søkt og ikke gitt noen bevilgning.
For 2011 ble det søkt og bevilget kr 20.000 til Grendehuset, jfr vedtak 015/11 i Utvalg for levekår.

For 2012 er det ikke søkt om midler da en ikke fikk sendt en søknad innen fristen som var den 15. Mars 2012. Grunnet sykdom har en ikke fått avlagt regnskap for 2011.

Sør-Varanger kommune vil i løpet av 2012 vurdere hva som skal skje med Jakobsnes Grendehus. Kommunen ser at det ikke er mulig at kommunen har det hele og fulle driftsansvaret for bygget. Kommunen har jo Jakobsnes Oppvekstsenter til bruk for kommunale behov.
Ut fra det vil en måtte vurdere flere alternativer som for eksempel:

- Overføre bygget vederlagsfritt til en eller flere lokale organisasjoner
- Avhende og selge bygget på det åpne marked.

Som et ledd i saksforberedelsen, tillater en å kontakte de tre gjenværende organisasjonene som deltok i arbeidet med "fortsatt drift av grendehuset" i 2006 og fremover.

Spørsmålet er:

Er det interessant å overta eier- og driftsansvaret for Jakobsnes Grendehus. Dette kan være et fellesopplegg mellom flere organisasjoner eller en enkelt organisasjon.

Sør-Varanger kommune ber om en tilbakemelding **innen den 20. Juni 2012**. Her er alle konstruktive innspill viktig å få frem.
Viktig for alle er at en får et mer forutsigbart og forpliktende opplegg for Grendehuset!
Lokalsamfunnet har utfordringen!

Eventuelle spørsmål kan rettes til undertegnende, tlf 78977440 eller mail neo@svk.no

Med vennlig hilsen

Nils-Edvard Olsen
spesialrådgiver

Kopi:

Virksomhetsleder FDV Ivar W. Kaski	Boks 406	9915	KIRKENES
Rådmann Bente Larssen	Boks 406	9915	KIRKENES
Virksomhetsleder Allmenn kultur Harald Sørensen		9915	KIRKENES

SØR-VARANGER KOMMUNE

F D V

Hilde Kristin Eriksen

Vår ref.: Saksnr.: 12/1355/2	**Deres ref.:**	**Dato:** 10.05.2012
Saksbehandler: Ivar W. Kaski	**Telefonnr.:** 78 97 75 21	**Epostadresse:** postmottak@svk.no

SØKNAD OM TILSKUDD

Viser til ditt brev av 12.04.12.

Din søknad om tilskudd vil endre forutsetningen for vedtaket som Kommunestyret fattet 14.12.2006 om driften av Jakobsnes grendehus. Det vil derfor være nødvendig med ny politisk behandling av saken.

Det vil ta noe tid før en avgjørelse fattes, men vi regner med at det kan gjøres innen utgangen av 2012.

Dersom Grendehusstyret kommer i en økonomisk umulig situasjon før det, ber vi om at dere tar kontakt med oss.

Med vennlig hilsen

Ivar W. Kaski
virksomhetsleder

TIL NILS EDVARDT og IVAR GASKI.

Dato 12-04-2012

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes

17 APR. 2012

Saksnr: 12/1355 | Dok.nr: 1 | Off.vurdering: | Kopi til:

ANG : JAKOBSNES GRENDEHUS.

Søknad på tilskudd- tidligere ordning.

Vi har vert ett kjempe fint dugnadsgjeng og fått huset kjempe fint.

Når Evelyn Olsen lid slutta som leder overtok jeg hennes rolle.

I styret satt jeg som har hatt med all renhold. Bjørn Degerstrøm som hadde med regnskap å Alf Eriksen som har stått på som vaktmester på huset. og Tor Erling larsen. Mye av våres fritid har vi brukt for å ivareta huset og for å passe på huset på vinter og sommer tid.

Etter at det som skjedde med bjørn har ikke regnskapet hvert lagt frem og det ble mye rot i papirene, men hanes sønn Ørjan sa at han kunne gjøre regnskapet for 2011 ferdig. Regnskapet har jeg enda ikke fått etter mange løfter og mange ord.

Pr 31-01,2012 hadde vi kr 33.479 på konto etter betalte strømregninger har vi igjen kr 15.579. så etter mine beregninger har vi. Tre strømregninger igjen så e vi blakk.

Jeg har bodd i bygda i 32 år. Jeg vil beholde huset, vi har og et idrettslag her på Jakobsnes som også kan overta huset, idrettslaget er jo en gruppe som har lettere for å få midler. Men selv ikke jeg eller idrettslaget klarer å ha huset. Uten hjelp fra kommunen. Jeg tenker på Jakobsnes fremover og ikke bare dagen i dag, hva når evt skolen blir lagt ned. Jeg syns huset skal være i våres hender å ta vare på Jakobsnes befolkning.

I 20 år tidligere har kommunen betalt strømmen fra 1987 til 2007. vi sa ja til å prøve strømregningen selv, men ser at vi ikke klarer det. Mitt spørsmål til dere er. Kan vi gå tilbake til den gamle ordningen, hvor kommunen betaler kommunale avgifter og strøm.

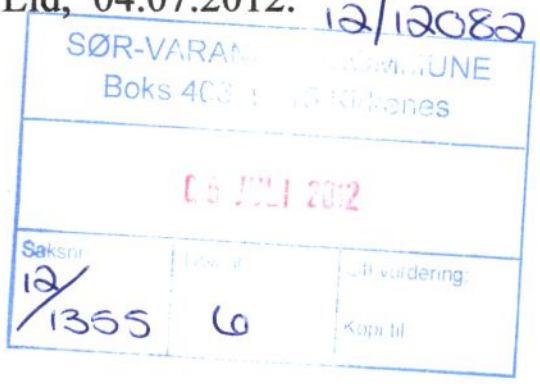
Uten hjelp ifra kommunen kan verken ikke jeg ha huset videre. Og Jakobsnes idrettslag kan ikke overta huset. Jeg håper at Jakobsnes befolkning blir tatt vare på og hørt. Det er jo ingen som vil miste sitt grendehus det vil vi ha i bygda.

Med vennlig hilsen leder for Jakobsnes grendehus

Hilde Kristin Eriksen mob 98619400.

Hilde Kristin Eriksen

Ytre Lid, 04.07.2012. 12/12082

Ordfører
Sør-Varanger kommune
9900 KIRKENES

Sak angående Jakobsnes Grendehus.

Leste innlegget til virksomhetsleder Nils Edvard Olsen i Sør-Varanger Avis, og ble nokså nedstemt.
Jeg fant derfor ut at jeg ville skrive ned hele historien om hvordan huset i sin tid ble realisert, og at det var Sør-Varanger kommune som fikk realisert Grendehuset.
Befolkninga på Jakobsnes ble så glad for engasjementet til kulturetaten at de stilte opp med en kjempedugnad.

Jeg vet at det er kommet mye nye politikere i kommunen.
Derfor fant jeg ut at jeg ville komme med en mer utfyllende opplysning til Dere.

Håper på ei positiv behandling av søknad på driftsstøtte.

Med hilsen

Evelyn Olsen Lid

Evelyn Olsen Lid

Kopi til varaordfører

HISTORIEN OM GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES.

Ca. 1985 gikk snekkerfabrikken på Jakobsnes konkurs.
Sør-Varanger kommune kjøpte bedriften , som besto av snekkerverksted, Sneve-huset og en stor hall.
Snekkerverkstedet hadde vært fjøs fra gammelt av, og ble ombygd og påbygd til snekkerverksted.
P.G.a. etableringen måtte vann og kloakk fremføres. De husene som lå i nærheten ble koblet til bedriften, slik at varmekabel fikk strøm tilkoblet snekkerverkstedet, som er ei ordning den dag i dag.
Sneve- huset ble solgt til en privat-person, og er bolig i dag.
Hallen benytter Sør-Varanger kommune til lager etc. for museet.
Dette er historien i grove trekk.

Kulturetaten ved kultursjef Erling Fløtten og siden Ivar Romundstad, var de som var drivkraften for å få til et Samfunnshus, senere kalt Grendehus på Jakobsnes av snekkerbedriften. Det skulle også være ungdomsklubb i huset. Det ble søkt om kulturmidler, og bygdas befolkning stilte opp med omfattende dugnad.
Huset skulle organiseres som et andelslag med kommunen og lokale lag som andelshavere, ved kontantinnskudd og dugnadsinnsats som kapital.
Kommunen skulle ha aksjemajoriteten, og ville derved garantere for driften og dekke eventuelle underskudd.
En lokal styring av huset skulle velges for en mer effektiv drift.
I alt seks lag var med i starten, og fikk godkjent kroner 42.000,- hver i andeler. Tilsammer ble det kroner 252.000,- som egeninnsats fra lagene.
Men dette er ikke kommet på noe papir i ettertid.
Vi maste flere ganger muntlig på å få en skriftlig bekreftelse om at andelene var godkjent som lagenes andeler, men en slik bekreftelse har lagene aldri fått. Nå er en hel del av disse lagene nedlagt.
I dag har vi bare Jakobsnes Helselag, Jakobsnes småbåtforening og Ropelv bygdelag.
Disse lag leier huset etter behov, og i tillegg holder Bøkfjord skole fast 17. Mai hvert år i huset. Det har de benyttet siden huset ble etablert.
Bomberommet på skolen ble stengt av branntilsynet.
Jeg antar det var derfor Sør-Varanger kommune ved kulturetat engasjerte seg så aktivt for å få til et Grendehus.
Bygda hadde skutt inn kroner 50.000,- (en brannassuranse for den nedbrente brakka) for å få et innsmett ved innreiing av bomberommet til lokale.

I 2006 var det krise for Grendehuset p.g.a. pengemangel til drifta. Huset var også blitt nedslitt , da det ikke hadde vært penger til vedlikehold. Befolkningen var villig til ny dugnad, dersom kommunen var villig til å gi økonomisk støtte.
Det ble gjort. Gamle regninger ble betalt for 2005 0g 2006, og kr.75.000 ble bevilget til drift for 2007. I 2008 ble det bevilget kr. 50.000,- til samme. Helselaget bevilget kr. 12.000,-.
I 2009 ble det også bevilget kr. 50.000,- til drifta, og i 2010 fikk Grendehuset kr. 20.000,-. For 2011 ble det ikke søkt om støtte, antakelig fordi en kunne klare seg uten.
I 2007 ble det gjort en stor dugnad, slik at huset ble i skikkelig stand. Dugnadsjengen brukte tre måneder på arbeidet over ca. 450 timer. Huset er nå helt fint, og kommunen er eieren.

De første årene fra 1988 da huset var ferdig, ble det bevilget penger som sto på budsjettet hvert år. Det begynte med kr. 100.000,-, etter flere år redusert til 73.000,- og nedover til kr. 50.000,-. Pengene skulle gå til drifta. I tillegg hadde huset inntekt på husleie fra ungdomsklubben, som var i drift til 2005. Da ble klubben nedlagt.
Det uheldige var også at vi betalte alt for høy strøm fordi måleren som var i bygget var for industridrift.
Dette har ikke blitt rettet på før i 2011.
Nå er strømregningene blitt mye lavere. I tillegg får Grendehuset Kr. 10.000,- av Sør-Varanger kommune som kompensasjon for kabler på vann og kloakkanlegget som går til de nærliggende hus.
Et husstyre driver huset i dag, og dette går bra, bare det hadde blitt bevilget støtte til drifta som det ble gjort før.
Helselaget mener at Sør-Varanger Kommune har et ansvar for huset utifra forutsetningen til at huset ble til.
Hvorfor forsvant budsjettposten på budsjettet for Grendehuset på Jakobsnes ?
Hvorfor svikter kommunen bygda Jakobsnes ?
Alt startet jo da bygdefolket mistet lokale på skolen. Vi fikk heller ikke vår innsats i skolen med penger og dugnad som ble brukt på bomberommet. Grendehuset fortjener å få støtte til drift fast hvert år som før.

Ytre Lid, 03.07.2012

Evelyn Olsen Lid, leder i Jakobsnes Helselag.

Evelyn Olsen Lid

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 22.10.2012
Arkivkode: K1-570	Arkivsaksnr.: 11/912
Saksordfører: Bror Sundstrøm	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Formannskapet		
Administrasjonsutvalget		
Kommunestyret	21.11.2012	094/12

ANBUD TJENESTEPENSJON - VALG AV LEVERANDØR

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	22.10.2012	FORELØPIG RAPPORT SØR-VARANGER.PDF

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
21.11.2011	U	Saksbehandler Nina B. Øvergaard	MELDING OM VEDTAK FRA KOMMUNESTYRET 17.11.11: ANBUD
13.12.2011	I	Fagforbundet	UTTALELSE OM ANBUDSUTSETTING AV TJENESTEPENSJON